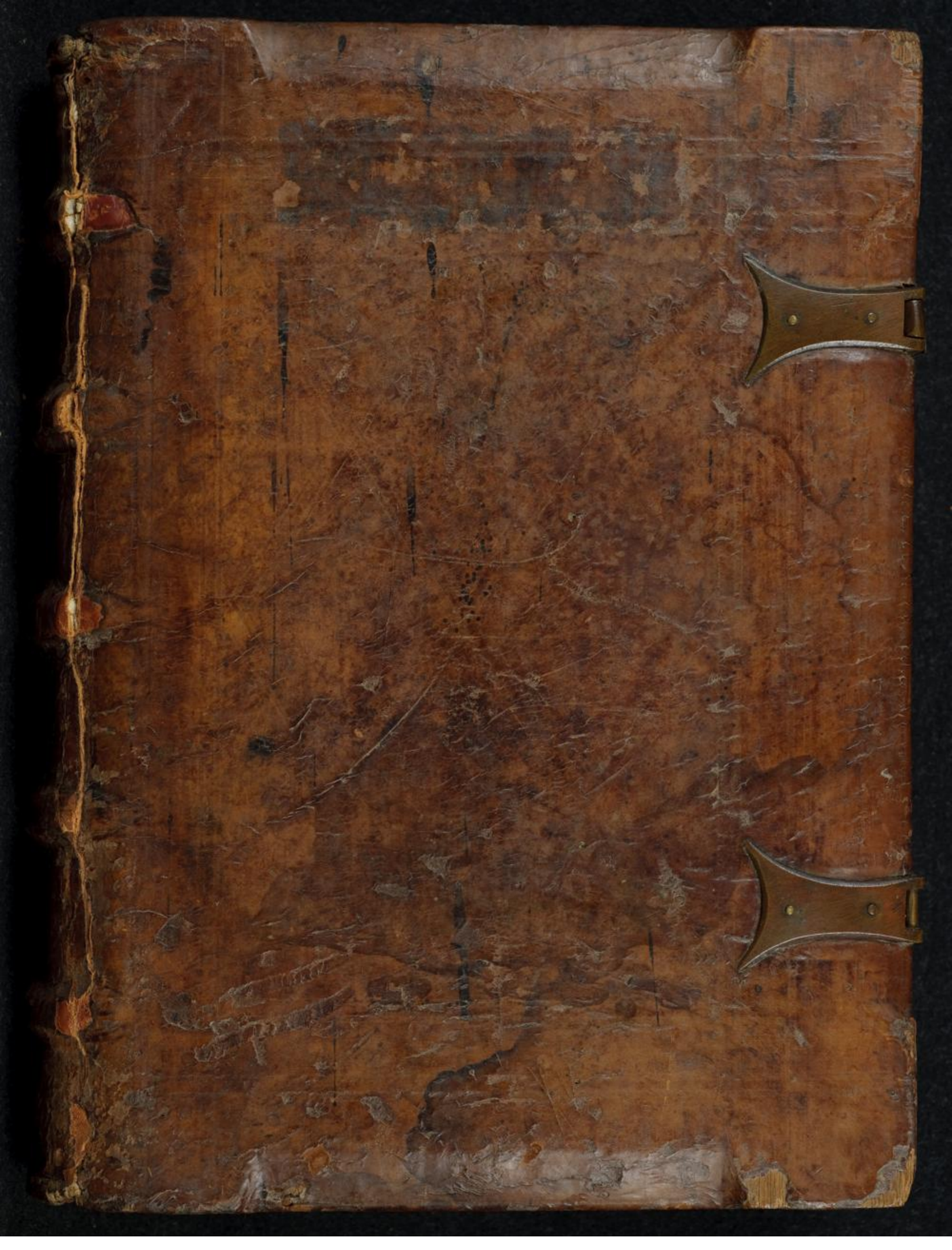
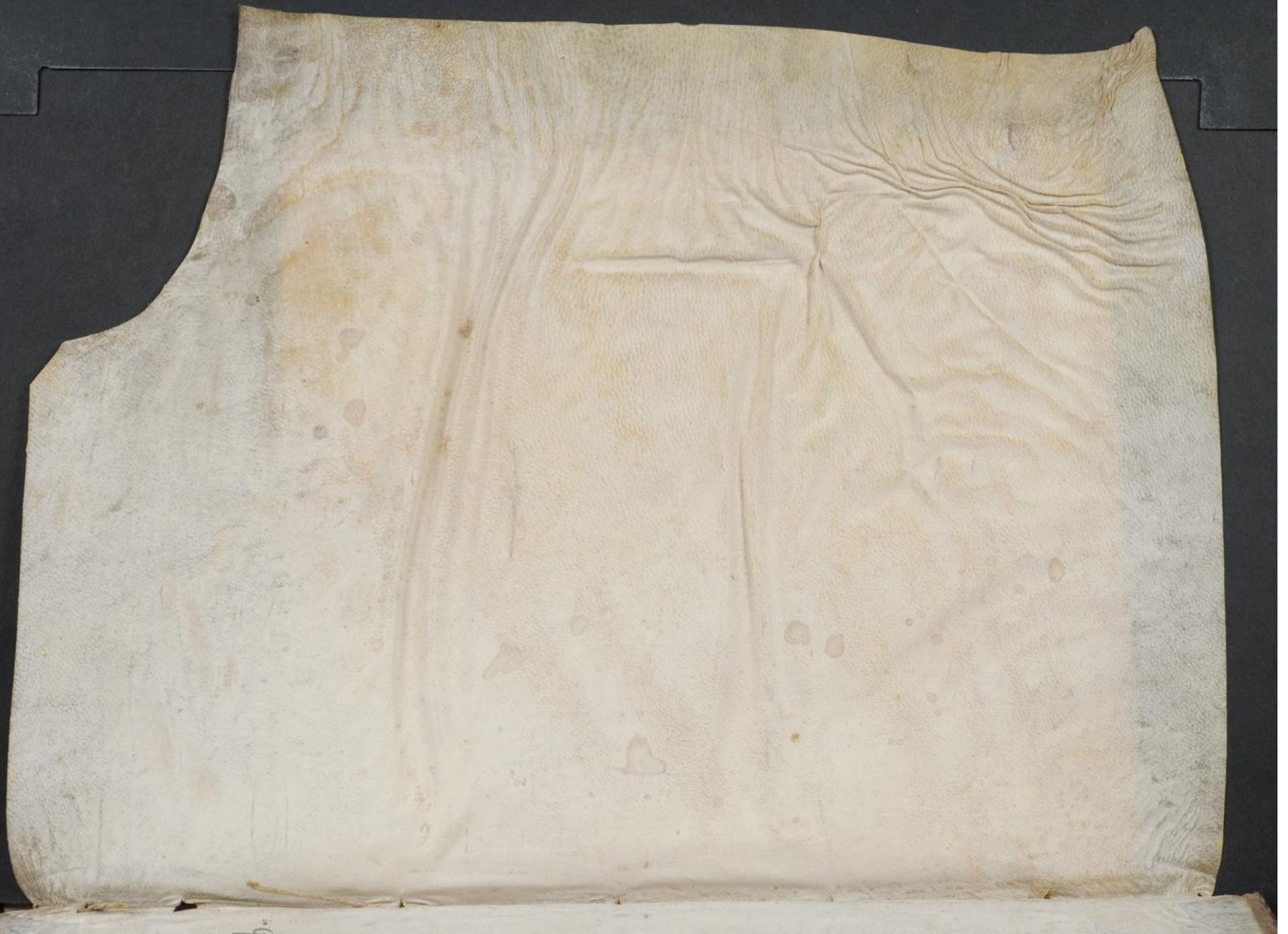

Liber fr̃m Sc̃e Cruc̃s. Cou̇et̃ Marrepac̃ ẏ̇ de Rygenbergh
Donat̃ a Rutgero de hõnepell. Oret̃ p eo rr

Libri et tractatus sequentes doctoris consolatorij domini Jobis garson sacre pagine professoris Cancellarij q3 parisien in hoc volumine continent

Liber de consolatione theologie folio iij Cxxxv
Testamētum metricum perigrini
De passionibus anime xxxvi
De monte ꝺtemplationis xlvi
De mendicitate spirituali siue colloquio hominis contemplatiui cū anima sua lxvij
Orationes et meditationes diuerse anime deuote lxxvij
Instructio ad sorores de oratōnibus faciēdis iuxta numerum septem dierum. siue De quo quis per singulos dies cogitare debeat xcvi.
Carmen de vita solitaria xcviij
Tractatus de canticis.
Primus de canticorum originali ratione xcix
Secund⁹ de canticordo q de gamma nouo mystico q morali cxiij
Tertius de laude musice. eius maximis. regulis. aforismis cxxx
Centilogium de meditatione crucis cxxxvij
Compendium theologie cxl.
De verbis domini Venite ad me omnes qui laborati et onerati estis. cxlij
De illuminatione cordis. siue De vna preciosa margarita q etiaz de ipsa sācta margareta cclxxi
Contra ꝓprietarios regulam Augustini professos cclxxiij
Questio. vtrum aurora mane rutilans solem viderit. q̄ est de cōsilijs euangelicis et statu ꝓfectionis cclxxxiij
Contra ꝓfessū inobedientem. siue De mōcho inobediēte ccxcij
De zelo q feruore nouiciat⁹ z93
De exercitijs deuotoꝝ. siue qualiter discrete in suis exercitijs se habeant. vel Contra malas immissiones ccxciij
Resolutio An monach⁹ ꝓpter studiuz possit dimittere aliqua officia diuina. ccci
De libris a monacho in diuino officio q regularibus obseruantijs continue occupato frequētandis ccciij
De laude scriptorum ccciij.
Resolutio de delectatione in seruitio dei habenda cccix.
De temperantia ꝑlatoꝝ vel ꝑdicatoꝝ in exterioribus videlicz in cibis potu vestib⁹q3. cccx
Contra impugnātes ordinē Carthusienß ꝓpter pauca miracula in eo facta cccxiij
Contra impugnantes eundez ordinē q̄ nō est ꝺfirmat⁹ cccxvi
De non esu seu abstinētia carniū apud carthusienses cccxv
Utꝝ liceat ei qui grauatus ē debitis intrare religionem. Vel de obligatione furti vel alterius rei mutuate vel commodate. cccxxiij

Sermo Conuentui B M Paris P P Cruciferor

Liber de cõsolatione theologie .ii.

In prohemio notatur quattuor cause theologice consolationis que sunt Spes Scriptura Patientia et Doctrina.

In primo metro deflet̃ miseria ciuilis dissentionis. In prima prosa primi libri colloquunt monachus id ẽ solitarius. et volucer id est nuncius interme/dius super statu peregrini seu viatoris et de eius ỹsolatione p theologiam. In scõo metro ponitur laus theologie in hoc q ẽ efficax ỹsolari In scõa prosa ponit̃ ꝓmo q theologia suam ỹsolationez inchoat vbi et vnde desinit philosophica consolatio scz q cũcta agimus añ oculos iudicis cũcta cernentis Amplius q triplex est iudiciuz dei vnde ỹsurgit in nobis spes7 timor et quomodo se comitant̃ Amplius q cũ sobrietate ꝑt vtiliter recogitari et tradi ỹsideratio iudicioꝝ dei in predestinatione 7 reprobatione sic̃ fecit apls Et deinde qualit̃ oriat̃ inde ỹsolatio intima et solis expertis cognita. In tertio metro agit̃ de sentimento talis cõsolatiõis In tertia prosa agit̃ primo in speciali si causa sit aliqua cur deus istũ vel illũ predestinauerit. Deinde cuz qua cautela talis consideratio in particulari debeat aut possit admitti Demũ quo pacto potest quietare spes in deo. In quarto metro ponunt̃ exempla quõ ꝑ tentationes non euellit̃ spes. In quarta ꝑsa tradit̃ primo in quo spes ỹsistit7 q de nullo hic ẽ desperandũ. Amplius quõ per sũmam desperationem venit̃ ad spem. et quantuz sit vtilis ỹsideratio diuine ꝓdestinationis. Rursus agit̃ de corroboratione spei exemplo sanctorũ et quõ stat cũ libertate. nec tñ plene ꝑt hoc intelligi sine gr̃a dei que ẽ vnctio docens de oibus In quinto et vltimo metro ponit̃ ỹparatio cuiusdam naute qui ex medijs tempestatibus exilit in locũ tutuz 7 secretum.

De scõo libro fabula.

In ꝓma prosa scõi libri fit sermo de statu peregrini interserẽdo de varijs speciebꝰ false spei. et addẽdo q ex ỹsideratõne diuine bonitatis omnia libere gubernãtis sumit̃ scõa causa theologice cõsolationis In primo metro reprobat̃ opinio pẽoꝝ q deus agit de necessitate nature sic̃ sol lumen suũ. In scõa prosa dat̃ ratio cur diuina volũtas nõ est dicenda agere ad extra de nẽcitate nature. Quõ ꝓterea ꝓcedit aliter theologia q3 phia Addit̃ distinctio trimẽbris de volũtate humana et de cõformitate eiꝰ ad diuinã. In scõo metro declarat̃ qualit̃ affectiones et industrie que sparsim sunt in bruti3 aialibus/collecte sunt in homine et in eius ratione cui subdit̃ eiꝰ

appetitus. In ḗcia ꝓsa fit ꝺq̃stio sup̃ difficultate quã patiť liberuz arbitrium in regẽdo corp⁹ cõforz miter ad rectã ratõez ⁊ de modo ꝺformãꝺi voluntatẽ humanã ꝺiuine exẽplo xp̃i Tandẽ causa reꝺditur de varietate iuꝺicioꝝ hũanoꝝ. In tercio metro ꝺatur ratõ ꝺiuerſificatõnis iuꝺiciꝝ rõnis ꝑ ſimilitudinẽ lumis viſi ꝑ nubes aut in ſpeculis variatis. In quarta ꝓſa fit inueſtigatõ qualiter aꝺiuuatur libertas arbitrij. Et inferť q̃ nihil eſt caſuale vel foꝛtuitũ in oꝛꝺine aꝺ primã causã. ⁊ iuxta quẽ ſenſũ ipſa poſſet ꝺici foꝛtuna vel fatũ. Ꝺoceť qualiter ex hijs q̃ deus inueniť reuelaſſe ⁊ ꝑſciuiſſe pulcerrime et ſalubres veritates eluceſcũt. In q̃rto metro ꝺocemur ſb exẽplo quaꝺruplici q̃liter inſequi ꝺebemus ꝺei voluntatem.

Tabula tertii libri.

In prima proſa tertij libri p⁹recapitulationẽ inchoat ſermo ꝺe cõſolatione theologie ꝑ patientiaz ꝺeſcribẽꝺo quiꝺ ſit zelus. In primo metro ꝺoceť ꝑ ſimilitudinẽ ignis ⁊ fuliginis q̃ztum ꝑiculoſus ẽ zelus ſi non guberneť ratione. In ſecũꝺa proſa ꝺeꝺuciť hoc iꝺem ꝑ affectus hũanos ꝺando cauſam cur zelus turbat iuꝺiciuz velut in ſomnijs. Quať preterea zelus eẽ ꝺebeat tam in habentib⁹ auctoritatem regitiuã q̃z in carentib⁹ ea. Ꝺeniq̃z notãtur plures cauſe turbatiue zeli in rectoꝛib⁹. In ſecũꝺo metro laꝺatur vita ſolitaria ſibi vacans. In tertia proſa fit ſermo ꝺe illoꝝ zelo q̃ nõ habent regimẽ aliq̃ꝺ publicum ꝺocẽꝺo ſub quibuſꝺã regulis qualiť ⁊ vbi ꝺebeant vti vel nõ vti zelo ſuo. In ḗtio metro ꝺocemur ꝙ q̃libet ſit otentus vocatione ſua ⁊ ꝑm illam bñ agat et ita proꝺeriť oĩbus nec ſe leꝺet. In q̃rta proſa ꝺeclarať quõ ſolitarius poteſt omnib⁹ ꝓficere. Ꝺeinꝺe ſubungiť ꝑmo ꝺe pacia ꝙ in ea ꝺſolatio theologica reponatur. In q̃rto metro poniť vtilitas pacie ſub exẽplo iob afflicti

Tabula quarti libri.

In quarto libro proſa p̃ma loquitur ꝺe trepiꝺatõe ꝺſcientie humane reſpectu iuꝺicioꝝ ꝺei. Et ꝙ nihilomin⁹ laꝺores aſſumẽꝺi ſunt ꝓ republica ⁊ aꝺiutoꝛio alioꝝ fuꝺanꝺo ſe in ꝺoctria ſacra. In primo metro ꝺať ratio cur ꝺeus legem naturalem ꝺeꝺit in ſcꝑtis laꝑꝺeis. Ꝺhinc in euãgelica lege reperiuit. In ſecũꝺa proſa ponitur ꝺiffuſe ꝺiſtinctõ ꝺe triplici certitu ꝺine aꝺꝺẽꝺo q̃liter intelligi ꝺebeat illuꝺ Gregorij Bonaꝝ mentiũ eſt culpã agnoſcere vbi culpa nõ eſt. Et q̃liter poteſt hoc ſine mẽꝺacio fieri. In ſcꝺo metro ꝺocemur qualiť vti ꝺebeam⁹ ſcrupulis oꝛientib⁹ ex ꝑteritis culpis. In tertia proſa fit iterũ ſermo ſup eaꝺez re ꝺocẽꝺo ꝙ ſerenatio ꝺſcientie perſentimẽta ꝺeuota nõ eſt ſignũ efficaꝝ ꝺine gratie gratũ facientis.

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

Nodic de modo se habēdi respectu scrupulozum consurgentiū circa ea que sunt posterius agenda. ⁊ qualis certitudo sufficit ⁊ vnde colligit̄ In tertio metro loquitur ꝙ precepta legis nature sunt etiā p̄cepta fidei ac legis euangelice. conquerendo de errozibus cōtingentibus circa ea In quarta prosa loquit̄ incidēter de theologis ⁊ iuristis quales esse deberent et quales aliqui sunt Concludendo ꝙ in morali negocio non pōt vniuersalis ars tradi q̄ conferre sufficiat certitudinē in particlari quolibet agibili quin consurgere possint scrupuli mentis inquietatiui. In quarto metro docet̄ quomodo pax mentis possit aut debeat inueniri. In quita prosa ponitur ꝑsona theologie grandis oratio cōsolatozia super casibus humanis. nominatim illius qui tunc franciaz conturbabat. Concludēdo supremū cōsolationis theologie gradum in animi preparatione ad martyzium

Finit tabula libri sequentis

Nota pro intellectu huius dialogi ꝙ volucer est intellectus discursiuus et rationatiuus. Monachus est intellectus meditatiuus ⁊ inquisitiuus. Peregrinus est homo contemplatiuus simul ⁊ actiuus

Sciendū pro intellectu huiꝰ libri ꝙ dñs Johes de Gersonno habuit fratrem monachum ordinis Celestini Et cum ipse franciam ꝓpter minas ducis burgundie relinqueret. fecit hunc dialoguz. sic ꝙ volucer siue nuncius respondeat monacho fratri suo pro se ipso peregrino Incipiens vbi Boeciꝰ in de consolatōne philosophie dimisit ⁊ de ꝺsideratione dei iudicis circa actus humanos ad quā philosophia perducit Sed qualē retributionem bonozum et malorum damnationē iudex faciet theologia hic lucide ostendit

Libri de consolatione

Tractatus de Cõsolatione theologie incipit feliciter

Quecũqz scripta sũt ut p patiẽtiã & oslationem scripturaz spem habeam⁹ Cõuenerũt aliqñ sup hoc verbo volucer cursor leuis explicans vias suas. Et möch⁹ in religiõe degens Qui vt vidit q volucer sibi notissim⁹ ad se venit de longinq. multa qdẽ sup multis. ℈ mlta pl⁹ theologie plurima sup aduena quodã germano suo dqrere disposuit. Cui⁹ inquisitionẽ et alteri⁹ respõsionẽ. sequẽs dialog⁹ explicabit et hoc p quatriduũ sub tetragono considerationũ. Que licet ad iuicẽ cõmunicent. erit tñ appropriati⁹ prima de consolatione theologie. p spem in contẽplatiõe diuini iudicij. Secũda p scripturã in reuelatione regiminis mũdi. Tertia per patiẽtiã i zeli moderatiõe. Quarta p doctrinã in osciẽtie serenatione. De⁹ ãt patiẽtie et oslatõis osolek nos in omni tribulatõe nostra. et det sermonẽ rectũ in ore duorũ Quoz volucer sic incipit.

Primũ metrũ primi libri. in quo deflent miseria ciuilis dissensionis.

Sepe peregrinas volucer trãsmissus in oras
Regrediens. patrie menia tam video
Dulcis aue natalis humus. tu francia felix
Inclita parisius nobile palladiũ
Heu quid ito est? seuo bellonam cerno tumultu
Ciuili furere sanguine cũcta replet
Spiritus in mediũ missus vertiginis errat
Obtrũcant gladijs mutuo se pijs
Carceribus trudũt. alios aut flumine mergũt
Membraqz torturis plurima dilantãt
Pars queuis dici pietas vult publica curãs
Cõmoda. que patrie viscera rũpit ouãs
Justicie vultus/atroz mentit ermis
Rex iuuo te clamãs regia sceptra rapit
Eruperãt scillã catilinam crimine vincunt
Vim pro virtute bellicus horror habet
Non pater a natis tutus. fratremqz perire

Mult frater.soceri mors venit a genero
Clerū miliciā ciues sine lege reclusos
Carcere plebs rabida sicut oues iugulat
Nullus adest nostre respectus religionis
Jura sepulture denegat impietas
Quisquis opes vel diuitias famatur habere
Obijcitur titulus proditionis ei
Eligit hic partem neutrā defendere partis
Mox vtriusq; patet innocuus iugulo
Nec satis est alijs vni se tradere parti
Ni se flagicijs conscelerent paribus
Quid q; te patriam pulcrā violare vocatur
Extera gens? hostis te lacerando rapit
Nulla fides pietasq; manet confundit omne
Fas q; nephas regnat horrida tesiphone
Extremos nonne fuerat iocūdius indos
Aut glaciale solū me penetrasse prius
Aduena tu felix alia te parte receptans
Nanq; patent oculis non mala tanta tuis
Jerū monachus hic degit sua claustra subibo
Ac de fratre suo fecero verba sibi

Prima prosa primi

Monachus

Est ne volucer quē video? Et certe is ē. Dic precor o volucer vnde venis? q̄ noua fers? qualis ad me te modo sors attulit? ¶ Volucer / Scito monache.qm̄ in constātiensi concilio generali.cū germano tuo cōuersatus vsq; finalem sūmi pontificis egressum tandē diuerticula querens exiui cū eodem.qui iuxta cognomē suū peregrin⁹ effici maluit in terra aliena q̄; ad suos huc regredi. ¶ Monachus / Satis est o volucer.si certum me facere potueris.quid agit dilect⁹ anime mee? q̄d amor cordis mei. Nonne dolet velut exulem se fieri.in ignota q; lōginqua regiōe.vbi linguā quā nō nouerat audit? Nōne subtristis est se poni sub modio uel in obscuris sicut mortuos seculi.qui lucere sup candelabrū fuerat institut⁹? ¶ Volucer / Nihil prorsus o monache.temporū tempestate pensata proq; diuturna animi p̄paratiōe qua sibi p̄uiderat.oia q̄ occurrissent equanimit̄ tolerāda Gaudet pot⁹ i dño.magnificās eū.q; exultat spūs eius in deo salutari suo.deputās se adiutū me/

ritis q precibus alioꝝ. Itaqꝫ de se securus. q in se dño miserante tranquillus. deflet miseriã patrie ꝑprie. indignissimãqꝫ sortẽ. Cuiꝰ tñ calamitatis media pars non est sibi nũciata. quã oculis ꝑprijs horrens intueor Quinetiã sup cõculcatiõe veritatis q iusticie. plorans igemiscit. Miserabilẽ deniqꝫ ciuitatis celeberrime desolationẽ tanqꝫ hieremias ruinas hirtm lamentaꝝ. // Monachus // Qua ratiõe fieri potest o volucer. q exul a patria a parentibꝰ a ꝑpinquis a notis q amicis nõ angustiet in corde nõ in aio cõturbeꝝ? // Volucer // Monache nihil difficile est volenti Meministi puto vt aduena noster semp in medijs etiã turbis q vrbibus solitudinẽ sibi ꝗsiuit q dilexit. Solitudinem loquor que est a curis forinsecis q hoim calumnijs vacatio: probãs illud sapientis. ꝗ minoraꝝ actu ꝓcipiet sapientiam. // Monachus // Scio volucer q expertus testor // Volucer // Ecce aũt nunc elongauit fugiens q mansit in solitudine expectans eũ qui saluũ se fecit a pusillanimitate spũs q tempestate. qñ vidit iniq̃tatẽ q contradictionẽ in ciuitate. Euolauit sicut passer erepta de laqueo venantium. Undiqꝫ nimirũ sibi parabantur insidiarũ tendicule. Enatauit ut potuit a naufragio reipublice. ꝓstolans si forte postmodũ sit spes Nihil tandez se videns aduersus currentẽ furoris impetũ nitendo proficere desilijt aliorsum a curru publici regiminis cedens raptui preualẽtis nequitie q malitie quã ad presens non vincit sapientia. // Monachus // Vincet tandem aliqñ crede mi volucer // Magna quippe q fortis est veritas q sup omnia vincit ac preualet. // Volucer // Veritas o monache qñ vincet nescio. hoc vnũ ꝑprijs oculis inspicio iuxta vocem ysaie ꝙ conuersũ est retrorsũ iudicium q iusticia lõge stetit. quia corruit in platea veritas q equitas non potuit ingredi. qñ facta est veritas in obliuionẽ q qui recessit a malo prede patuit. Quo cõtra videre ẽ falsitatẽ nõ qualẽcũqꝫ ꝫ hereticã prauitatẽ in via mandatoꝝ dei q perãbulat vicos q plateas erecta ceruice insultãs catholice veritati cũ defensoribꝰ suis. ꝓterit eos pedibus sordidissimis. Ac de ipsis tanqꝫ dña victoriosa triũphare gloriaꝝ. // Monachus // Proch dei atqꝫ hoim fidem dic oro volucer vnde talis euersio. Nõne sca generalis synodus q ꝑ veritatis tuitione principaliꝝ instituta fuerat se cultricẽ huiꝰmodi veritatis exhibuit atqꝫ ꝓtectionẽ // Volucer // hãc interim querelam omissam volo quoniã cupit animus ex te cognoscere quibus exercitijs se refouet frater quẽ torpere neq̃qꝫ putauerim inerti ocio. quibꝰ ilsup armis spũalibus aduersus iniquos for-

tune seuientis impetus congredi solitus est ne tristitia seculi q̄ mortem operatur ipsū vel deficiat vel absorbeat. Volucer De vera q̄ solida pegrini ɔsolatione tecum sermonē habiturus significo in primis ꝙ eam accipit doctrice theologia que comitem se dedit pegrinationi sue. Ab infantia eni sacras litteras nouit neq̄ furor hostilis neq̄ terror peruertere potuit quin prosequeretur iter suum de qua sapiens. Attingit ergo ait a fine vsq̄ ad finē fortiter q̄ disponit omnia suauiter. Hanc amaui q̄ exquisiui eam a iuuētute mea q̄ quesiui sponsam mihi eam assumere q̄ amator factus sum forme illius. Sequit consolatio intrās in domū meam conquiescam cum illa. Nō enim habet amaritudinē conuersatio illius. Nec tediū conuictus illius sed leticiam q̄ gaudium. In cuius preconiū ita libet metro pangere.

Secundum metrū primi i quo ponitur laus theologie in hoc ꝙ est efficax cōsolari

Felix theologus pulcra sophia
Qui vult a puero se dare spōsam
Que castū tenero stringit amore
Eius se vocitans iure sororem
Casus se sociam prebet in omnes
Ne vite releuat tedia meste
Solatur resonans cantica syon
Securoq̄ regit limite gressus
Spes q̄ vera fides concomitanē
Et diuinus amor q̄ doraq̄ virtus
Prudens sobriaq̄ fortis q̄ equa
Honorūq̄ cohors iuncta beatis
Ad te si tribulās sors ruit vlla
Duris increpitās torua flagellis
Perstes impauido suscipe vultu
Nam sic viuitur est pax in amaro
Nam si flāmigeris intonat ether
Fractus fulminib⁹. totus q̄ orbis
In se dissiliat. si caro cedit
Mens esto stabilis sede retēta
Nec tu quesieris herculis arma
Nec gaudēs validis viriḃ⁹ art⁹
Plus horrenda satis q̄ superit
Hac iutrice potes ꝓdere mōstra
Infandas herebi carmie pestes
Vicit qñ lyrā temperat orpheus
Mollescūt lapides flumina sidūt
Sed se nō supat victus amore
At vo cithara dum modulat
Pastor postea rex carmis odas
Quas aptat frenesis ocyus exit
Nequam spiritus a rege saule
Ergo nemo satis theologie
Laudes extulerit tanta patrātis
Qua cure fugiūt. mens hilarescit
Que virtute sua mōstra trucidat
Cui⁹ vi rapitur aduena degens
Terris ad nitidū scandere celum
Excelsa residēs cernit ab arce
Fortunā merito rectus vtranq̄

Scda prosa primi

Monachus

Vre quidem laudaueris theologiã volucer. Sed in consolatione recipienda cõtra fortuitos casus contra vanam mundi felicitatẽ. Cur nõ sufficerit celebris ille dialogus pbie cũ Boecio. qui prorsus eleganti stilo breui q splendido cõpositus est. sententias grauissimas atqz verissimas in se tenens? Volucer Noli mirari monache. si theologia pbie prefertur qm̃ sicut naturam gratia. sicut ancillam dña. q disciplinã magistra. sicut tẽpus eternitas. sicut ratiocinationẽ intelligentia. sicut visibilia ea q̃ nõ videnť. Sic theologia philosophiã erupat quã non abiicit sed in obsequiũ sumit. Est aũt lex diuinitatis q ordo. vt supma inferiorꝝ iũgant ad superiorũ infima more concatenatiõis veluti plato loquebať q̃ in corporalibus argentea in spũalib⁹ aurea vocabať. Et plane hanc in scala iacob graduũ figurationẽ accipim⁹. Propterea sub cõpẽdio p/cedentes inducem⁹ theologiã inchoantẽ verbũ ab illo supremo q̃ pbia cõsolationẽ suã apud boetiũ terminauit. Ita eni recto breuiatoqz ordine pcedet theologia sursum machinã sue deductionis erigẽs si pbie sibi fundamẽta substrauerit Quale ẽ sit illud quod postremũ pbia posuerit puto meminisli. Magna eni vobis ẽ inquit si dissimulare nõ vultis necessitas indicta pbitatis cum añ oculos agitis iudicis cũcta cernentis

Monachus Memini volucer q quali principio exordiens q̃li p/terea medio pgrediẽs huc vsqz pcesserit retineo. nimirũ q̃ studio libri illi⁹ ab adolescẽtia vehemẽt incubuerim. Volucer Cõgratuloꝛ eruditioni tue. Equidẽ ab hac sententia q̃ pbia desinit. theologia suã cũ peregrino cõsolatiõnẽ iniciat q̃lis sentẽtia formaliť in augustini soliloq̃o posita ẽ. Et certe paulus dũ ad hebreos scriberet collaudaturus virtutẽ fidei proposuit symbolũ nature quod hominib⁹ p oi tẽpore necessariũ fuit. Credere eni oportet accedẽtem ad deũ qr ẽ q inq̃rẽtib⁹ se remuneratoꝛ sit. Ut ẽo de⁹ ipse qualis iudex existeret. qualẽ insup remunerationẽ daret q̃rẽtib⁹ se nõ potuit pbia neqz discipuli sui ductu ratiõis iuenire. deficiebat eni volentibus ad altioꝛa conscendere scala creaturarũ. per quã sempiterna dei virtus atqz diuinitas licet possit attingi. nõ tñ vsqz q̃qz. vt cognoscerent quales quantas ve penas reprobis deũ contẽnẽtib⁹ q̃lia porro p̃mia se inq̃rẽtib⁹ iust⁹ iudex tribueret. Quod facere si vel pbi vel poete tẽtauerũt euanuerũt in cogitationib⁹ suis. q vix aliud q̃z errores fabulosos fibiqz dissidẽtes fingere potuerũt. Recta ẽ deniqz mãdatoꝛ dei viã nesci

erũt qua pergitur ad vitã q̃ ẽ sta/
tus oiuz bonorũ aggregatiõe p/
fectus. qualem hic assequi neminẽ
posse pbia demõstrat exprimẽtali
ratione. Sed vel virtutes vel act⁹
formales quib⁹ attingat iste sta/
tus obiectiue quidẽ. in deo ituitu/
ue cognito pbia tradere non va/
luit. Miserat⁹ aũt desup hũanos
errores deus eas veritates neces/
sarias et salubres ad q̃s euehere
non poterat pbia nec tentare de/
buerat theologia supnaturaliter
infusa sicut et hũanus supnatura/
lis est finis reuelauit et addidit.
Inter q̃s nõ irrationabilit theo/
logia sup istã q̃ deus inquirẽtib⁹
se remunerator sit. quia videlicet
iustus iudex est cuncta cernens.
collocat et adiecit modũ iudicij a
xpo traditi. Ibũt hi nõ dubiũ q̃n
mali in suppliciũ eternũ. Justi aũt
in vitã eternã. neqz eni est alia ve/
ritas efficacius generatiua timo/
ris dñi q̃z ista claudẽs in se hor/
rendissimũ illud dãnationis toni/
truũ. Ite maledicti in ignẽ eternũ
Nũqd nõ horrẽdũ valde p̃fici a
facie dei sũmi boni? Ez ad horro
ris cumulũ inexcogitabilẽ. addit
maledictio trudens in ignem non
qualẽcũqz ꝫ eternũ. Et hoc cum
diabolo et angelis ei⁹. vbi ascen/
det fumus tormentorũ in stagno
ignis ardentis et sulphuris vsqz
in scla sclorz. vbi vermis eorz nõ
morietur et ignis eorz nõ extinguet.
Et erũt vsqz ad satietatẽ visionis
oi carni. Ad hũc auditũ si fides
admixta ẽ timorẽ dñi q̃s nõ sibi
suscepit? Est aũt timor dñi inicium
sapiẽtie. et ab ipso accipim⁹ spiritũ
salutis. Et p eum declinat ois a
malo. illũiant corda et i oblecta/
tiõe venit misericordia. ¶ Mona/
chus ¶ Qua ratiõe fieri potest o
volucer q̃ p timorẽ et talẽ timorẽ
veniat queuis oblectatio? Timor
eni penã habet quẽ pfecta chari/
tas foras mittit. Qualis ampli⁹
esse cõsolatio põt habẽti p oculis
assidue stagnũ ignis ardentis et
sulphuris i quod ne corruat for/
midare habet momẽto quolibet.
Nec vnqz dũ viuit ab hoc pauo/
re securus est. Nescit eni homo fi/
nem suum neqz si amore vel odio
dignus sit. ¶ Volucer ¶ Recte
cẽseres monache. si theologia fi/
delis nequaqz ad vlteriora per ti
morẽ istũ ꝓueheret si nõ ad spem
que non cõfundit effugere cõpel
leret. Si nõ deniqz ad deũ totius
cõsolatiõis per dilectionẽ ample/
ctẽdũ sibiqz coherẽdũ velut i locũ
refugij mirabilit induceret. ¶ Mona
chus ¶ Velle audire q̃ pacto fie
ri habet hec inductio vere mirabi
lis de timore in spem et amorem.
neqz enim eadẽ sede cordis simul
habitare posse videntur timor et
spes. licet legã ꝓphete iussionẽ re
gib⁹ terre vt seruiãt dño i timore
et exultẽt cũ tremore. Et p sapiẽtẽ
Qui timetis dñm spate in illũ. et
iterz ꝓpha. Bñplacitũ ẽ dño sup t'

mentes eum et in eis qui sperant super misericordia eius. et alibi sine numero spes timori coniungit ¶ Volucer. ¶ Attendendus est o monache solerter ordo iudiciorum supremi iudicis dei. qualem phia non attingit. Inde theologia velut humano more loquens triplicem deo curiam triplicemq; thronũ deputat. Residet in pma curia et throno indulgens gratia. Residet in altera curia q throno corrigens misericordia. Residet in tertia curia q throno damnans iustitia. de qua per aplm horrendum est incidere in manus dei viuẽtis. Transierat homines oẽs in hãc mortis damnationem p̃uaricatore adam. nec erat qui de manu hac iudicantis dei posset eruere si nõ supra nature vires et merita constituisset nobis iustus iudex deus per sacramentum reconciliatõis vnigeniti filij sui dei curiam primã et alterã. in quibus gratiam q misericordiam iudices collocauit. inthronizans quando factus ẽ nobis a deo sapientia et iustitia sanctificatio et redemptio Quando preterea datũ est hominibus damnatis in curia iustitie eam quasi grauaminis illatricẽ posse declinare appellãdo ad superiores curias gratie et misericordie quoniam superexaltat misẽricordia iudicium. fitq; vt vbi abũdauit delictũ superabundauit q gratia quod phi losophia non cognouit ¶ Mona

chus. ¶ Incipio volucer grauioribꝰ q̃ antea scrupulis vrgeri vt omittam qõnes interim multiplices ex tuis habentes dictis ortũ. de fide philosophorũ et aliorum quo pacto saluati sint aliqui sẽ nature sola lege. Tradit itaq; philosophia vir perscrutabilem diuine prouidentie viuacitatem presertim dum ad eam confertur humani libertas arbitrij cum certa precognitione futurorum Sed ecce subaddit theologia difficultatem in immensum minus inuestigabilem neq; comprehensibilem dum quosdam ex hominibꝰ recipit iudicãdos in curia gratie vel misericordie et eterne beatitudinis participes facit. Alios vero multo plures damnat in eternum sua iustitie seueritas dicente eo Multi vocati pauci vero electi. Mirum autem si quis in hac recogitatione constitutus non perturbet q totus horrore tabescat qualiter abscõdita non est consolatio ab oculis suis iuxta scripture ẽbum dum ita deus inter fratres diuidit. ¶ Volucer ¶ Fatendum est in primis Monache q̃ hec consideratio iudiciorum dei qui terribilis est in consilijs sup filios hoim si cũ superba curiositate recensea pcipitat in illã sapiẽtis damnationẽ Qui scrutator est maiestatis oppimetur a gloria. exterminat oẽm bone solatõnis ẽbutẽ. venit in reprobã de deo desperationem q in odio/

sas rabidas⁊ isanas blasphēias demergit⁊ absorbet. hoc in viatoribus aliqb⁹ hoc in dānatis oib⁹ optatur. At vero ōsideratio talis si cū debita hūilitate⁊ reuerētia sit dei⁊ pī cordis assumat. Si cū captiuatione ois intellectus in obsequiū fidei redigat. nullam existimat pegrinus noster potiorē vel efficaciorem ad obtinendā legitime ōsolatōnis viam ūnitus elargiri. Nonne senserat hoc ꝓpheta dū suspirans ait. Memor fui iudicior tuor a seculo dñe⁊ ōsolat⁹ sum. Quā cōsolationē nescio si vehemētius exp̄ssit alio loco is q̄ dixit. Et exultauerunt id est extra se salierūt filie iude ꝓpter iudicia tua dñe. Monach⁹ Obseruandū ne est obsecro volucer ne min⁹ sobria fortassis⁊ insolens sit huius doctrine traditio. qm̄ stultorū infinitus est numerus carnaliū⁊ arrogantiū q̄ nō capiunt q̄ dei sūt. Et si non dixeris ea q̄ versant in corde suo⁊ q̄ suo ingenio penetrare se gl'ari possint. Volucer Corrigit⁊ repellit tuā hanc hesitationez conscius arcanorū diuinorū apostolus. q̄ satagens contentōz gentiliū romanor⁊ iudeorum q̄ susceperant fidem cōpescere/collocauit totius disputationis sue velut centrū⁊ cardinē suprem̄ consideratione diuine p̄destinationis et p̄scientie ab illo loco. Scimus aūt qm̄ diligentib⁹ deum omnia cooperātur in bonum his q̄ ꝑm ꝓpositum vocati sunt sancti. Naz quos prescivit⁊ predestinauit ⁊c. Atqz dū exclamat. O altitudo diuitiarū sapientie⁊ scientie dei q̄z incōprehensibilia sūt iudicia eius⁊ inuestigabiles vie ei⁹. Quis enī cognouit sensū domini Aut quis consiliarius eius fuit. Aut quis p̄ordevit ei⁊ retribuetur illi. Illic inserit q̄ non volentis neqz currentis sed miserantis dei est. et cuius vult miserek. ⁊ quē vult indurat. Et q̄ non ex operibus sed ex vocante dictū est. Jacob dilexi esau aūt odio habui. Apl's igitur doctor gentium in fidē⁊ veritate inter quas erant insipientes multe carnales⁊ supbe. si premissaz eis ōsiderationē pro sua edificatione non timuit exponere. quatenꝰ eas⁊ iudeos mutuo reduceret ad legitimā pacis⁊ caritatis formā. Quo pacto verendū erit inēk xp̄ianos p̄sertim eos q̄ de sua salute solliciti sunt cōsideratione ista vtique apud eum talem de sua salute cōsolationem suorū q̄z similium operata est vt assereret Certus sum enim q̄ neqz mors neqz vita neqz angeli. neqz principat⁹. neqz virtutes neqz instantia neqz futura neqz fortitudo neqz altitudo neqz profundum neqz creatura alia poterit nos separare a caritate dei que est in xp̄o iesu domino nr̄o? Poterat āt certitudo talē accipi de certitudie reuelatōis dine si paul⁹ de se solo loq̄rek Sz dum

onumerauit alios electos dei conuenienti' intelligit hoc esse dictuz de certitudine spei. que tranquillitas quantum sit operatiua satis admodũ ꝓpheta regius exposuit qui dũ gloziabũdus in dño dixisset In pace in id ipsum dormiam ⁊ requiescã. Subintulit pro causa spem/dicens Quoniam tu dñe singulariť in spe ostituisti me. ¶Monachus ¶Scire velim o volucer quo studio vel industria deuenit aduena noster vt i hac pace in id ipsũ frueret? ¶Volucer ¶Accipito verba mea sobzie. neqz enim dicere ꝑsumo nisi quod aspiratq aspirare suadet ad illã pacem in id ipsum cũ ꝓpheta dicente Concupiuit aia mea desiderare iustificationes tuas in omni tpe si forte aliqñ desideriũ suiq similiũ paupertatis eraupiat dñs. et preparationez cozdis eoz audiat auris sua Scit enim qñ nemo repẽte fit sũmus. scit qñ munus hoc gre magis ẽ qz industrie. Nihilomin' doctozũ deuotozũ scripta relegens theologia ductrice suis vti conať industrijs ne sibimet deesse putet. deumqz tentare videať Enitiť experimento cognoscere que sit illa pacis consolatio qua sobzie debriat' exclamat psalmista Quã magna multitudo dulcedinis tue domine quã abscõdisti timentibꝰ te. Signanter ait abscõdisti quia nec ab habente tradi nec ab eo q̃ non habz capi potest. Est quippe

nomen nouuz in calculo candido scriptum quod nemo scit nisi qui accipit

Tertiũ metꝝ i libri

glyconicũ coziambicũ. et ꝓzti/onať .vi. ꝑmi de dscone philoso phie Cum phebi radijs

Magnũ crede nimis bonũ
Intus quo valeas frui
Extra nõ liceat loqui.
Certe nescit homo verus
Hoc est manna reconditũ
Sensus qõ capit intimus
Queris qualis ei sapor?
Aurem verbaqz quid paras?
Gusta post videas licet
Intro quid sapiat nouus
Degens frater agro sener
Querit gaudia que domi
Frater iunior accipit
Cecus mel ionathas prius
Gustat protinus hinc videt
Mel nobis sapidũ deus
Quo fastidia tollere
Mundi noxia fas tibi

Tertia prosa primi

Monachus

O Miseris interim volucer verbuz sup istis affectus deuoti sentimentis in quibus stat sapiẽtia que in mysterio abscondita est. Hec est theologia mystica de qua tractatus fratris apud me seruo q̃sdã latino quosdam vulgari scriptos stilo. Sed

sup his altēa fortassis die sermo fi/
et Perge vo pseq̄ de spe rnōēs ad
pauculas inrogatōnes meas qui
secretoz aduene nostri cōscius es.
Recogitat ne supremū iudicē deum
homines ex massa peccatrice.prede
destinasse quidē hos ab eterno sem
piterne beatitudinis foze pticipes
alios vēo prescitos et reprobatos
ad supplicīū perpetuū ? ¶ Jolucer
¶ Recogitat monache et id sane
frequēter // Monachus ¶ Accu/
sat ne diuersum hmōi iudicium dei
tanq̄ preterea sit in eo seua quedā
crudelitas indigna bonitate sua sū
ma // Jolucer. ¶ Absit monache
talis aduersus deū blasphemia.ne/
q̄ eñ psonā accepisse neq̄ iniuriā
fecisse dici potest qui nulli debitoz
est. Quod notauit aplus dicēs. O
homo tu q̄s es qui respondeas dō
nunq̄d dicit figmentū ei qui se fin/
xit quid me fecisti sic. An nō hz po/
testatē figulus luti ex eadem massa
facere.aliud quidē vas in honorē.
aliud vero in otumeliā. Talis apō
hōies similitudo plurima repitur.
nedū sup rebus vita carentib⁹ sed
animatis quib⁹ vtunt pro arbitrio
suo alīs ad mortē.alīs ad oserua
tionē.nec arbitrantur se vel iniurie
vl crudelitati obnoxios esse. Quid
si vult de⁹ in magna domo sua ma
nifestare diuitias glozie sue. istis in
ostensionē misericozdie. alīs in ma
nifestationē sue iustitie glozificans
illos ex misericozdia istos ex iusti/
tia derelinquens quatinus resulter.

carmen illud pulcerrimū. Ex graui
tenoze iustitie et molli cantu miseri
cozdie de quali pfitet pba. Mise/
ricozdiā et iudiciū cātabo tibi dñe
Q si pauciozes sē q̄ saluant manife
stioz ē in hoc gra dei quēadmoduz
inter surdos et claudos. mutos et
moztuos pauciozes sunt qui mira/
culo curant q̄z qui pzie conditioni
relinquūtur.verū dū ad singularia
fit descensus et inquisitio.cur videli
cet petrū vel paulū de⁹ elegerit ad
salutē. Judam vero et diuitē epulo
nē dereliquerit.opoztz vt humana
garrulitasia ponat digitū oz suo.
hoc vnū pfitens q̄ iustus est dñs
in oīibus vīs suis Jtaq̄z sicut nul
la pōt assignari ratio cur inter tot
res possibiles fieri ista nō illa facta
est nisi beneplacitū dei Jta de recre
atione seu regeneratione ad vitam
spiritualez multo magis dici debet
neq̄z ofugiēdū est ad illoz merita
vel opera quos ab eterno predesti/
nat de⁹.q̄z si ex opib⁹ iā nō ex gra.
Sed neq̄z priozem eterna dei volū/
tas causam hz qui fecit omnia pro
pter semet ipsuz.impiū quoq̄z in di/
em vindicte. Nihilomin⁹ fatendum
est q̄ nemo sine culpa damnabit.si/
cut absq̄z gratia saluabitur nullus.
¶ Monachus // Pergo volucer in
quirere osequenter si hanc aliqñ pe
regrinus noster osideratione super
se et ad se reflectit Meditans ne foz
te sit ex numero reprobozz.neq̄z eni
gloziari pt se peccatuz nō hre neq̄z
de alia massa esse q̄z ceteros. Jo

lucer ¶ Dicã illud monache quod sentio. meditatur aliqñ secũ cõquerens. quid si iusto dei iudicio dãnãdus es. Si reperit indispositũ cor suũ ad humilẽ hui⁹ considerationis susceptionem derelinquit eaz et ad alia se ouertit. quẽadmodũ fieri cõsiliũ est in temptationib⁹ vel interrogationib⁹ carnaliũ pcõz vel expientijs eaz rez que sunt difficillime electionis. vt si querat aliquis a semet ipo. Malles membratim laniatus mori qz illecebrose voluptati mulieris pulcerrime ɔsentire Si vero percipit affectum suũ deo ꝓpicio tranquillũ humilẽ et suauẽ sicut imprecatur aplus. Deus aũt spei repleat vos omni gaudio et pace in credendo vt abundetis in spez virtute spũsancti. sistit pedetẽtim tñ et caute in hac recogitatione si forte damnand⁹ est. Cui⁹ apprehensioni nequaqz remurmurat ꝑm presentez affectũ et sensum de diuina iustitia. Sed humiliat⁹ dicit. Justus es domine et rectũ iudiciũ tuũ. nõ ꝙ damnationem eligat. absit. qz nec de⁹ hoc vult ipm velle sicut nec peccare nec desperare dũ viator est. Dicit potius cũ Job. etiã si me occiderit tñ in ipo sperabo ⁊ ouersus ad dominũ cũ pio et humili affectu Scio inquit equissime iudex qm̃ damnati in inferno te odiunt. te iniustũ. te inuidũ. te crudelissimũ iudicant. te blasphemant. te sanctis qz omnib⁹ ore rabido maledicũt. Scio ꝙ illic ostitut⁹ heu me miserũ sic agerẽ. Ut uero dũ interim affectib⁹ tam effe/ris et blasphemis careo. amo te q̃ totus es amabilis. te iustissimuz te amantissimũ. te clementissimũ dñm dico. te collaudo. tibi sanctisqz omnibus tuis ore pio benedico. quicqd postremo de me futuz ordinauerit voluntas tua corde credo et ore ꝓfiteor qm̃ nulla est iniquitas apud te qui sanctus es in omnib⁹ opib⁹ tuis. ¶ Monachus. ¶ Placet volucer distinct⁹ iste modus habendi se circa recogitationẽ diuine predestinationis seu prescientie. naz sicut in ꝓmo curiositas temeraria sic in secundo meritoria valde humilitas exercet Videre simile est in aspectu vel recogitatione formose mulieris vbi periclitaret incõtinens. cõtinẽs vero fortiter habituat⁹ vteretur ad virtutem. Video ꝙ amor hic gratuitus est nõ mercenari⁹ non recuruus. hec affectio filialis vel fidelis sponse. quẽ amorẽ qz donũ suũ est nõ acceptare nõ põt. qz diligentes se diligit. Beat⁹ qui ascensiones in corde suo disponẽs ad hũc gradũ pene supremũ puenit. Sentio deinceps magis ac magis quo medio põt hec ɔsideratio pacem quandã et consolationẽ operari Ita tñ si sit apud homines qui peccata iaz nõ iterant. nam iteratio peccatoz q̃d aliud pretendit qz reprobationẽ ⁊ interitũ? Attento ꝙ spes nõ ex meritis ꝓueniens presumptio est. non spes estimãda. ¶ Volucer ¶ Scio o monache qm̃ nemo est qui viuit

et nō peccet qñ et septies in die cadit iustus. Et beatus dicitur a psalmista nō qui non fecit. sed cui nō imputauit dñs peccatū. Mirū fortasse videbit̄ qđ dict⁹ sū Jnuenire ē hominē qui quanto plurib⁹ impugnatur temptationib⁹ quāto renitens eis pluries euincit̄ vel in voracitate gule vel in somniculosa dormitatione. vel in stimulor̄ carnis crebra perpessione et alijs hmōi. tanto frequentius certius q ideo fortius. qz humilius in deū se p̄icit. de deo sperat et confidit. Consulte quidē duz nullā videt in se fiduciā resistēdi vicijs neqz virtutes et salutem adipiscendi repositā. falloz si non ita dauid egerit inquiens Jmpulsus euersus sum vt caderem. subdit. Cuius innixus est auxilio et dñs suscepit me. Rursus cū ab hominib⁹ sibi desperatio improperaret̄ ḍa tulerat ouem et pastorem occiderat et dicerent. nō est salus ipi in deo eius ipe solidioz spe deo fisus respondebat Tu aūt dñe susceptoz meus es. gloria mea. et exaltans caput meū.

Monach⁹. Ut intelligo volucer Jta se res habet q̄ apud vere humilem quāto minus est in se spei minus in ope aliena fiducie. min⁹ deniqz vult ostituere iustitiā suā. tāto plus spei. plus fiducie de deo cōcipit. plus quoqz iustitie dei fit subiectus. dicens ex sententia. Mihi autē adherē deo bonū ē q ponē Jn dño deo spem meam. clamans ei. in tua iustitia plane non in mea libera me

Postremo magis intelligere nunc videor que in deuotor̄ libris legi de introductione sponse in cubiculū sponsi. de osculo oris eius post osculum manuū et pedū. de habitatione preterea in adiutorio altissimi nō in habitatione vel meritor̄ proprior̄ que vana est. vel penar̄ futurar̄ que anxia. vel industriar̄ p̄priarum que timida est et incerta. Certa vero qualiter esse possit in adiutorio altissimi inter tot vite discrimina. inter tot criminum lapsus. inter tantā elector̄ paucitatez edisseras velim Volucer Rex ista cōditio est o monache vt in suos fines tendant. quib⁹ adeptis quiescūt adherentes eis. hoc de grauib⁹ deorsum. hoc de leuibus sursū videre ē. Est aūt humani cordis desiderium et pondus in deū sicut in locū suuz et centrū ferri. est supremū post qđ nō relinquit̄ aliud humane peregrinationis refugium Superest igitur nihil infra qđ vel vltra quod possit humanū se cor deflectere vel fugere dū pondere suo se ostituit adherere deo. nunc interim p spem. fidem q amorem. neqz em̄ sibi dat aliter status presens. Porro sicut aliquis dicit̄ adherere certitudinaliter loco alicui vel baculo dū totis viribus ita stare vult. non aliter spem certam dicimus per deliberatā voluntatis adherentiaz. neqz em̄ spes est in assensu et vi rationali ꝫ desiderio q expectatione virtutis irascibilis tendentis in ardua. quod dest

ꝛsum tendentia vel expectatio reperitur in virtute spei cum tãta certitudine ꝙ adherentiã volũtatis ꝙ per nullius temptationis vel recogitationis insultuz vult ab ea semet euellere. Consurgit ex radice similis certitudo in assensu fidei dum ꝙ nullas rationes vel fantasias fidez impugnantes vult derelinquere quo minus stet in fide ad obeditionem dei et meriti conquisitionem.

Quartũ metrũ primi

Que montis alto stat iugo
Quercus suis radicibus
Defixa. nitens fortiter
Ventos et imbꝛes non timet
Assumit hinc plus virũm
Quo plus in imo se locat
Concussa venti turbine
Sic spes ferens temptamina
Antheus inuictus fuit
Dum cantus incubans humi
Non vult in altum surrigi
Elatus illico perit.
Que collocatur saxeo
Domus loco fideliter
Venti pluuie flumina
Deseuiant nunqz ruit
Iherere vos spe firmiter
Vestro loco nitamini
Vester locus certe deus?
Quo spes reponit certioꝛ

Prosa quarta primi li. cõsolatione theologie Monachus.

Qsum est aliquibus o volucer ꝙ spes in prescitis sp sit erronea. Jo eñ se putãt habituros quo carebunt. Alij volẽtes hanc absurditatẽ euadere dixerunt spem in hac ꝛditionali exist̃e. Si legez dei obseruauero salu⁹ero Volucer Monache. nec hoc vltimũ sufficit ad spem. staret enim cũ desperatione talis cõditio. Nec primũ sobꝛie dictũ est ꝙ deus obliget reꝓbos ad errandũ sicut obligat ad sperãdũ. Proinde spes ad certã beatitudinis expectationẽ sic se habet. ponit sibi ꝓ fidẽ ꝙ est aliqua talis beatitudo. iungit ꝙ ad illam pura liberalitate et gratia de⁹ ab eterno quosdam predestinat et eligit. Addit' ꝙ ad consecutionem hmõi finalis beatitudinis ordinauit media ꝛuenientia varijs modis sine numero inter que mediũ preciꝓuũ est gratia. que ideo dicitur vita eterna quia pignus eius est vel arra. Sed hãc aũt gratiã nulli dedit neqz daturus ẽ nisi ꝓ mediũ mediatoꝛis dei et hominũ quã gratiã ꝓ omnibus meruit ad sufficientiã. sed non ad efficaciã nisi incoꝛpatis sibi per fidem habitualem vt in paruulis. vel actualem et habitualem que ꝓ dilectionem perseueranter opatur. ꝙ fides min⁹ explicita fuit in ꝓphetis tpe legis scripte qz in apostolis tpe gratie Et longe min⁹ in pbis q alijs gentilib⁹ ꝓ lege nature. cuius

em̃ omnes accedẽtes ad deũ opor teret credere ꝙ deus est. et ꝙ inqui rentibus se remuneratoꝛ sit. quis es set tamẽ modus quo talis remune ratio ꝺsequereť ꝑ mysteriũ videli/ cet incarnationis filij dei. sicut non erat explicite reuelatũ sic nec explici ta fide credendũ. Cetex̃ spes taliť instructa ꝑ fidem que suus est ocul⁹ figit in primis desideriũ suũ ad be/ atitudinis adeptionẽ tanq̃ ad finẽ Et ab illo desiderio nequaq̃ vult auelli. Deinde desiderat media q̃li/ bet ad hui⁹ finis assecutionẽ ꝑ dei puidentiaz ordinata. per arma iu/ stitie sicut dicit aplꝰ. a dextris et a sinistris. ꝑ gloriã et ignobilitatẽ. ꝑ infamiã et bonã famã ꝛc. Fides ita/ q̃ rursus dicit ei ꝙ diligentib⁹ deũ et sperantib⁹ in eo omnia cooperã/ tur in bonum sicut tradit aplus ꝙ omnia nr̃a sunt ꝺformiter ad x̃pm Primũ querite regnũ dei et omnia hec adꝺicienť vobis. neq̃ taliũ ali/ quis predestinatoꝝ peribit vnq̃ Quo contra fit de reprobis quib⁹ om̃ia cedunt in malũ etiã aliena bo na que in scandalũ sibi vertunt et ruinã. Nihilomin⁹ qm̃ ignotum no bis ẽ quos vult inter homines de⁹ et qualiter saluos fieri opandũ est bonũ ad omnes vel orando vel cõ monendo vel hortando. vel increꝑ pando. vel ab erroꝛib⁹ et vitiis ab ducere satagendo. Ita sagena cha ritatis ocludit in se bonos q̃ malos separandos in litore iudicij. Prete rea si ex peccatis electoꝛum diuina

bonitas põt. scit et vult elicere bo/ na. nõ tñ ꝛocirco mala bona sũt vel eligenda. sed cauenda penit⁹ plan/ genda q̃. Collaudand⁹ autem be/ nignissimus q omnipotens de⁹ qui malis nr̃is nõ solũ nõ vincit sed ex eis opať bonũ nostꝝ. Sic em̃ dicit omnia sub peccato cõclusisse ꝰpple ꝑmissiue vt omniũ misereať. Pecca uit petr⁹ humilioꝛ cautioꝛ et miseri/ coꝛdioꝛ effectus est non actione ma li sed miseratione dei. Peccauit ma/ gdalena plus postea dilexit. quia multũ sibi dimissũ est. et i exemplar penitentie ceteris cessit Blasphem⁹ fuit paulus. ꝺfiteť humiliat⁹ ꝙ nõ sit dign⁹ vocari apostolus et est in/ ter peccatoꝛes prim⁹. Deniq̃ iocũ dať pater et exultat in receptione filij prodigi. Et gaudiũ est angelis dei sup vno peccatoꝛe penitentiam agente. Quis nesciat proinde pau/ peres duz de stercoꝛe pccoꝝ erigit eos de⁹ collocans in gloria cũ ꝑn cipibus populi sui. ꝙ in ampliꝰes erga diuinã benignitatẽ assurgunt gratiaꝝ actiones nõ q̃n innocẽtia preseruata seruata q̃ plus habeat dignitatis et gratie ceteris parib⁹. Sed in repatione depdite magis eminet misericoꝛdie benignitas Mi serandũ vero est quod in reprobis agitur e diuerso. de virtute q humi litate supbiunt. de gratuitis dei do nis vel ingrati sunt vel tepiꝺi vel in suã et alioꝝ pniciẽ et dei inhonoꝛa tionẽ abutentes vertunt. Ita vt eo rum q̃q̃ fiat oratio in peccatum.

hic per ingratitudinem. in inferno aũt per blasphemiã insaniorez Recordantes enim quẽadmodũ fuerunt aliquando supplices deo. ihec q illa bona facientes venerantes sanctos sanctas qz omnes cum devotione ḋni rabidiori otabescãt odio et maledictis latrẽt aduersus deũ sanctos sanctas qz omnes. presertim eos quos precipue coluerũt eos inuidos. eos crudelissimos. impios q ingratos. qui nõ ipos a tormentis cum possent eripiunt acclamantes. Quid ergo dicem⁹ ad hec? Faciemus igiẽ mala vt deus eliciat bona. vel bona vitabim⁹ ne contingant mala qualia tetigim⁹? Absit. Pter id eñ quod per accidens est non debet illud quod de per se est variari ¶ Monachus. ¶ Horresco volucer hec audiens q videns te superadmirabili via niti pro consolationis adeptione dum tremende et otrarie desolationis memoriã subinducis ¶ Volucer ¶ hic modus ẽ. hec ars theologie crediderís monache ḡ sicut per stultitiam et scandalum predicationis crucis saluos fecit credentes. sic per insipientiam trahit ad sapientiã dicente aposto lo. Siquis videtur inter vos sapiens esse in hoc seculo. stultus fiat vt sit sapiens. Non aliter vult eadem theologia per sũmaz desperationẽ de homine trahere ad summaz de deo spem q per desolationem ineffabilem et intolerabilem sursũ ducere ad solidam osolationẽ. Addideris nullaz esse recogitationẽ que plus ista radicaliter euellat ab humano corde superbiam de se semp aliquid magnum presumentẽ cui resistit de⁹. que magis insup gignat et nutriat humilitatez legitimã sub deo et ad homines. vitijs pcul expulsis que fert secum superbia. Nã qua fronte poterit aliquis fratrez suũ qualemcũqz deinceps vel odio vel ira vl inuidia prosequi. imo nec animo ḡ reprobus sit iudicare qui videt se de eadem massa peccati in eadem damnatiõe esse. neqz scit ḋo sibi crastina pariat dies? Q si voluerit gloriari de bonis suis mendax est si non habet. si habz illa gratis accepit a deo Quid ergo gloriatur quasi non acceperit. quid preterea iudicat alienum seruũ qui domino suo stat aut cadit? stabit aũt. potẽs est eñ deus statuere illuz. Sub hoc intuitu dixisse putandus est apostolus. Venit deus saluos facere peccatores quoz primus ego sum. primus intellige quo nullus prior videns se cum alijs equaliter filiũ ire. et ex eadem peccati massa esse quales venerat saluare deus ¶ Monachus ¶ Intelligo volucer materiã hanc de timore q spe latam esse. vellem traderetur sub compendio modus quo precipue spes stabilitur. ¶ Volucer. ¶ Mimirum stabilitur a deo cui supernaturale donum est Sed si particulari⁹ aliquid exigis. inueniẽ quadruplex meditatio que velut i tetragono firmissimo gestat

spem. Una meditatio est diuine iussionis vt speres. Altera diuine promissionis si speres. Tertia immense dei pietatis ne desperes vnq̄ de suis miserationibus. Quarta propie fragilitatis ne speres in te vel proprijs viribus. Dic igitur cogitationi tue solicitanti spem deserere. duz non facis certam vocationem tuā per bona opera quotidie corruens de peccato in peccatum. ingerenti proinde ne sis de multis vocatis et non electis sicut vita tua similis est multorum. Dic respondens q̄ obedis iubente deo qui mille locis scripture sacre precipit vt speres in eo. cui dicito. Exurge domine deus in precepto quod mandasti. p̄ficio me in te iubente te. non es crudelis aut fallar vt abiicias me. iuncta p̄sertim multiplici p̄missione tua qua de sperantibus in te pollicit⁹ es q̄ liberares eos eriperes. saluares. et glorificares. Cuius demū tam immensa pietas est vt nullis peccatis infinitis si cōmisissem ea solus vinci possit hic in via. Quod q̄z interposuisti cum immobilitate consilij tui iusiurandum vt per duas res immobiles sicut loquitur apostolus tuus quib⁹ impossibile est mentiri te nos fortissimū solatium habeamus ad tenendam propositam spem. q̄uis em̄ sis inobligabilis a creatura tua rationali quicquid agat pro te vel erga te. voluit tamen dignātissima condescensio tua cōmercium quodam habere cum hominibus vt bene de te mereantur si iussa tua compleuerint et in te sperauerint qui fidelis es et te ip̄m negare nō potes hec tu ita deo. Postremo dum propria fragilitas obiicit vt desperes. desperes volo. sed de te et in te qui homo et caro es. nam maledictus homo qui confidit in homine et ponit carnem brachium suū et a domino recedit cor eius. Sed hic occurrit trepida cogitatio dicēs. qua ratione conabor declinare vicia. virtutes adquirere. seruare mandata dei. sine quibus sperare vitaz ingredi iam non spes est sed arrogans et infidelis p̄sumptio? Conaberis prorsus. sed in adiutorio altissimi. q millies victus millies conaberis. eo quidez amplius et certius quo nulla tibi supereſt fiducia de proprijs operib⁹. Propterea dicturus Salomon finez contionationis sue dū proferre vellet. Serua mādata premisit. deum time. quia videlicet ab ipo est bonum vel velle vel perficere. Monachus. Retineo q̄ in soliloquijs similia de se confessus ē Augustinus. Sperabam inquit ali quādo in virtute mea que nō erat virtus. Et cū sic volui currere vbi magis stare credebam ibi magis cecidi. factus q̄z sum magis retro q̄z ante. Dicebā enim hoc faciam. illud perficiam. fiebat q̄z post nec hoc nec illud quoniam de meis viribus confidebam. Nūc autem con/

fiteor tibi domine rex pater celi ⁊ terre. quoniã nõ in fortitudine sua roborabit vir. vt non gloriet añ te stulta presũptio ois carnis ¶ Volu cer ¶ Traducit aduena noster me/ditationem hanc etiam vsq; ad an gelos et sanctos dñi attendunt ho/rorem diuinorum iudiciorum in da mnatis. Animus enim ꝙ tremunt angeli atq; archangeli. tremunt in/tellige nõ ex formidine sue damna/tiõis quibus inest glorie securitas sed eo magis ex aliorum damnati/one quasi si tremerent et pauerent in se deficientes resiliunt in adiuto/rem vnicum deum. adherentes ei se fragiles et nihilo similes reputan/tes sine eo. Addit de hũanitate xpi ꝙ sicut in esse suppositali sic innitit personalitati filij dei ꝙ propriã de/serit nec in se subsistit. ita in esse gra tie vel glorie innititur deo ꝙ nulla/tenus in se. et ita de sanctis quanto perfectiores tanto humilius et re/uerentius in adiutorium dei resiliũt Quocõtra de reprobis qui magis refugiunt a deo et ad se confugiũt quo damnabilius puniuntur qm̃ in ipis est amor sui vsque ad con/tẽptuz dei. sicut in alijs ẽ amor dei vsq; ad otemptum sui. Deniq; spes velut ancora. quanto minus in are nulis fragilibus et fluidis huma/ni auxilij figitur tanto solidius et certius supra firmam petraz (que xps est) defixa stabilitur. Ac si que fuerit aliq;s. quid igit de illis quos

nõ saluat de⁹? Responsũ habeat ꝙ velut animalia ꝓpter homines cre ata sunt ad obsequiorum varietatẽ illa blandiẽdo ista seuiendo. intelli gere sic habemus propter electoꝝ salutem prescitos esse formatos si/ue nocere siue obsequi conentur vt non glorietur omnis vel obsequẽs electis vel aduersans eis. Neq; ta/men ita sunt accipienda que dicta sunt quasi tollatur libertas arbitrij ꝙ fortificatur siquidem magis et in/stituitur sed in deo viuificante per gratiaz que est velut anima quedã vitam habens in potentia ad vitã secundam. ad meritoriam videlicet operationem. Itaq; sicut operatio animalis presupponit esse nature. sic operatio spiritualis vitam gra/tie. Sed neq; audiendus est Cicero qui vt libertatem in hominibus sta tueret abstulit a deo prouidentiam Neq; rursus ex aduerso recipiend⁹ alter qui diuinam prouidentiaz sic instituere voluit vt arbitrio nostro necessitatẽ imponeret Proh nefas etiam in peccatis dicens deum vel/le et facere nos peccare i manifesta tionem glorie sue. Porro viam me/diaz et regiam tradit theologia re uelata fide subnixa. qua gradien/dum est etiam vbi ratiocinationis contrarie dissolutio plena non pa/teret. ¶ Monachus. ¶ Existimo ꝙ has sententias nec incepti satis ca/piunt nec experientiam dare potest industria nisi preueniẽte in hũdictõ

nibus dulcedinis et cooperãte dei gratia ineffabili valde modo. Et hoc est dei donũ scire a quo postulanda sit et impetranda talis gratia. Multa enim dicimus q deficim⁹. verbum autem abbreuiatum q consummatuz facit sapientia, dum in animas sanctas se transfert. delicias suas computans esse cum filijs hominum. in quibus beneplacituz est deo quia sperauerũt sup misericordia eius. Sed ecce iam aduespera/scit et inclinata est dies quando ad se me vocat opus dei simul et vie lassitudo quietem te petere suadet. Expectetur ꝑ reliquis. (multa em̃ querenda supersunt) sequens dies.

Iolucer Expectetur placet si prius audieris sub exemplari modulamine qualis sit vt eum recogi/tes germani tui status

Quintũ et vltim metx primi libri

Nus e multi. nauta ꝓfũdo
Dũ regit nauẽ. vẽt⁹ q imbẽ
Et ꝓcellaz turbida moles
Si repẽtinis motib⁹ vrgẽt
Proxiaz nauti. crebro minantes
Naufrage cladem mortis. adesse
Nititur. fisus arte magistra
Nil inexpertum corde pauenti
Segniter linquens omnia, solers
Temptet vt nauis litora captet
Si mali vero tanta molestat
Seuiens pestis iam q latratu
Terret auditum scilla canino
Attrahens gulpho cuncta voraci
Non opem possunt ferre sodales
Pars et in preceps vltra laborat
Scit q nauclerum stertere puppi
Obstupet talis quis nihil vltra
Viribus fidit spes nec in arte est
Respicit celum vota deo dat
Aut mari sese deiecit alto
Nudus enatans. si scopulosum
Prominens saxum suscipit ipm
Vel sinu tuti conditur antri
Laudat excelsum gratioz illi
Dicit euasi forte benigna
O reseruatum sanctius olim
Obsequi fas sit xpe tibi me
Rursus aut si me nauigio das
Ytar illo fac prosperioze

Explicit liber primus

Libri secūdi de cōsolatione theologie

Incipit liber secundus

Prosa prima

Monachus

Ecce nobis o volucer altera dies fulsit illa continuaueris precor effari q̄ cepta sunt. Volucer. Meministi puto sub quali similitudine finem accepit hesterna collocutio. Non enīm no dissimiliter nunc aduena noster ex procella publici ciuilisq̄ naufragij consulte fugiens in locum satis abditum velut in quandā securitatis insulam se recepit. Illic more solitarij sedens leuat se super se. theologiam habens consolatricē que doctrix est discipline dei et electrix operum illius. que sobrietatē q̄ prudentiam docet et iustitiam et virtutem quibus vtilius nihil est in vita hominibus. hec erigit ad spem futurorum quēadmodum tetigimus. asserens q̄ non sunt condigne passiones huius temporis ad futurā gloriam que reuelabitur in nobis. Addēs q̄ spes nō cōfundit. ita tamē si sit vera spes. non ficta. nō fallax. non temeraria. Est itaq̄ repromissio nequissima fallens q̄plurimos blandientes sibi. vtere mundo dum etas floreda est conuerti potēris cū voles tanq̄ videlicet ex p̄fis viribus non dei dono fiat conuersio. Sunt et alij quos eo periculosius quo subtilius decipit estimatio sua dum casus peccatoꝝ varios quos perpetiuntur emendare nō curant. vtunt potius ad superbiam. reputātes simile aliquid secum fieri cum apostolo cui datus ē stimulus carnis ne magnitudo reuelationū extolleret eum. eis autē sicut aiunt ne magnitudo virtutum. Ob alijs migrat Judas. id est confessio p̄ter multitudinem seruitutis. Tedet etiā et pudet eos totiens ad confessores deducere lapsus suos a quib' abstinere vel nequeunt domino p̄mittēte. vel nō satis volūt. Sūt q̄s scrupulorum inquietudo et cordis pusillanimitas ita perturbat vt vix relictus sit in eis spei locus. Sufficit alijs scire de spe per intellectum diserere dicentibus in deo solo spem esse reponendam quis nesciat verū apud tales nullus pene spei vel sensus vel effectus est. Inuenies alios sperantes in misericordia dei quos ad homines nulla flectit misericordia venia nulla patet. Quid q̄ dei sperant. alij de dei bonitate si non suauitatē dulcedinis suo experimēto iugi gustent quasi iam esse velint nō spe sed ipa re beati et possidere hereditate sanctuariū dei neq̄ esse in laboribus hominū neq̄ cum hominibus per temptatōnes flagellari. Alios videre est dum eos paululū visitat deus in opulento q̄ inti

mo bone spei sensu protinus extolli sibi magnos esse proprie vite negligētes et seueros aliene censores arrogantiores. demum vnde humiliores coram deo et hominibus et sibi viliores esse debuerant. Quid porro dicemus de duplicibus corde q̄ duabus vīs niti volunt. spem in mūdo ponere. et spem in celo collocare cupientes. Quid rursus de ingratis largitori deo pro omnib⁹ bonis vel nature vl̄ fortune vl̄ gratie. Qui vtinam saperent illam sapientis grauem vocem. Ingrati spes tāq̄ hibernalis glacies euanescat. Aliorum vox ista est. certus me sum saluandum. neq̄ enim fecit me deus vt damnaret qui vult omnes homines saluos fieri. Maior est iniq̄tas mea dicit ali⁹ imitator Cayn q̄ vt veniā merear. quid conabor. quid sperabo. laxis habenis vtitur. alter certam damnationem suam pro incerta faciens. quicquid inquit egero bonum sit aut malū quod de me statuit deus illud fiet. Mirum vero cur non vtitur argumento simili dū medicinam vt sanetur vel cibum vt viuat sumere monetur. quia prescit vtiq̄ deus quādo morietur aut viuet. Monachus. Beatus est volucer cuius est vere nomen domini. spes eius. et non respexit in vanitates et insanias falsas quales cō memorasti. Sed reuertor ad aduenam nostrum. Nonne queso retorquet frequens sue considerationis oculos ad preterita que vel pertulit vel aliorum exemplo perferre potuit. Volucer. Retorquet quidem et id crebro gratias inter tristitiam simul et gaudium. spem et metum agens deo. nihil solicitus iuxta monitionem apostoli. nisi vt petitiones sue innotescant apud deū pro sua suorum q̄ liberatione. consolatione. et salute. Monachus. Juste vero gratias agit. quis em̄ non eum felicem ex hoc vno si cetera deessent iudicauerit q̄ deformissimaz q̄ horridaz nedum ciuitatis preclarissime. ꝯ totius regni nuper florentissimi desolationem non dicam experiri in se. sed nec oculis inspicere compellitur. Nonne legimus Augustinum ea tempestate qua obsidebatur ciuitas sua potius mortem a domino petiisse et impetrasse pro magno munere q̄ q̄ mala gentis sue coram cernere cogeretur. Hinc et Matathias princeps dum videret mala que fiebant in populo Juda et Hierusalem. Ue mihi ait. vt quid natus sum videre contritionē populi mei et contritionem ciuitatis sancte. et sedere illic cum datur in manibus inimicorum. Nota est historia de catbone qui mortem cruentam inferre sibi maluit q̄ in discidio ciuili viuere ipm̄ q̄ videre tāte tēpestatis auctorē. Volucer. Est vt dicis monache. Ponit nihilominꝰ crebro p̄ oculis cordis sui q̄t indignitās subsānatōes. q̄t opprobria

pessimoꝝ imo fortasse carceres et vincula. multos ex innocētibus cā ris suis. pro fide. p iustitia. p pace reipublice. pro integritate regalis dominij perpeti necesse est. Quineti am videre sibi videtur nōnullis hec accidere eo duntaxat q̄ sibi vel affi nitate vel familiaritate vel cause si/ milis defensione pari q̄z zelo diūcti sūt. Eis obiectari p̄terea q̄ magna mali radixq̄ origo ab illo p̄cesserit et aucta sit. venisse autē temp⁹ quan do iudiciū cum suis recipiet imo et refuga factus. exul. ignominiosus et abiectus nec aspectu publico di/ gn⁹ iam recipi. Attuero trahit has et similes contumelias in spem vite eterne sciens q̄ non est seruus ma/ ior domino suo quem nedum beel/ zebub appellarunt sed ad mortem vsq̄z persecuti sūt. Formidat proin/ de q̄ apud deum non sit dign⁹ ha/ bitus qui cum alijs similia pateret. aut temperauit in illo flagellum suū qui vincit in martyribus parcēdo confessoribus. Aut noluit benigni/ tas sua adhere tristitiam super tri/ stitiam suis pro se orantibus ami/ cis. nec veritatez in eius opprobrio vehemētius conculcari Aut ad ex/ tremū reseruat ipm ad alia certami na Aut ita fieri voluit quatinus in solitudine quadaz segregatus exer citetur liberius et scopat spiritū su/ um recogitans omnes annos suos in amaritudine anime sue vt sancti us deinceps ad anteriora se exten/

dat. Monachus Spero volu/ cer; vertet omnia in bonū deus. cui⁹ sapientia attingit a fine vsq̄z ad fi/ nem fortiter et disponit omnia sua/ uiter qualem ei comitem esse preme moratus es. Volucer. Confi/ dit taliter euenturum sibi deo propi cio. et in hac meditatione constituit alteram sue consolationis causam precipuam que versatur in reuelati/ one regiminis mundi per scriptu/ ram sacram que deo dicit. Omnia in sapientia feciſti. Et rursus Omnia quecunq̄z voluit dominus fecit in celo et in terra in mari et in omnib⁹ abyssis Que volūtas sicut semper efficax. sic q̄ iusta est sine qua factuz est nihil. vsq̄z adeo q̄ neq̄z foliū ab arbore neq̄z passer in terram dicen te xp̄o cadit sine ea. vehemēs prox/ sus hec ē diuine libertatis in omī actione cōcurrentis expressio. Cui voluntati nostra vt conformetur oportet. Nam quis es o homo lo/ quitur theologia qui diuine volun tati presumis obsistere vel adver/ sus eam temerari⁹ murmurare? Ui de quid equius est. Aut te voluntā ti diuine cōformando subdere. Aut q̄ ipa tue sb̄seruiat voluntati Hāc solidam de diuina prouidentia ve/ ritatem si p̄bia plene potuisz attin gere vel suis eā sectatorib⁹ demon/ strare/ theologiā supadi p reuela tionē nō ita necesse fuerat q̄zuis vo luerit alios de⁹ q̄z p̄bos ognitiōis huius saluberrime participes fieri

Philosophis vero sic euenit vt maior eorum numerus poneret deum non minori necessitate q̄z solez agere quicquid agit. Inde sic libet depromere

Primū metrū secūdi.ll.

SOl radianti
Luce coruscus
Lumina fundit
Semper eodem
Missa tenore
Nescit auaros
Condere vultus
Non sibi fas est
Quin sua virtus
Largiter omnis
Influat orbi
Philosophantum
Turba priorum
Lege coercet
Hac dominantez.
Libera dicunt
Non sibi vis est
Influa mundo
Qua valeat plus
Aut minus vti
Perpetuata
Lege gubernās
Jugiter vna
Mens sua fato
Stringitur arto
Ergo rependi
Gratia qualis
Debet eidem
Jo quia prestat
Prestet oportet.
Jana/ quid ores
Flectere querens
Do tua vota
Qui manet idem.
Deuius error
Jste sacrate
Religionis
Destruit omne
Robur et aufert
Sed nec egere
Creue suprem̄o
Quoq̄z creato
Sat sibi laus est
Jt placet et vult
Dat sine motu
Cuncta moueri

Secūda prosa secūdi ll.

PHilosophia volucer nūc̄q̄ dnō apud Boeciū vtranq̄z ponit q̄ saluat libertatē dei videlicz et nature cuiuslibet vtentis ratione. Jolucer Cōstitut' in superiori lumine potuit ita vidē Boeti' qualit̄ nec platonici nec stoici in lumine solo pħie versati viderunt. Alioq̄n ꝑpetuitatē mundi vt alias modo nō attingā nequaq̄z demonstrare conati fuissent ex carentia libertatis ad vtrūlibz ꝑme cause. de qua canit theologia. dixit et facta sunt. mandauit et creata sunt. Nec mirandū hoc in pħis qui pfectionē et actionē ꝑme cause venabant ex inspectione creature visibilis in qua nō est ꝑ exp̄imētū repire q̄ ali q̄ sit a posset eē creatio. Hinc ꝑ p̄ncipio ꝑcrebuit apō eos ex nihilo nihil fieri. ꝯ hec alibi lati' tractāda sc.

et amplectenda theologie traditio per scripturam reuelataz ꝙ diuina voluntas agit ad extra libere. contradictorie. et ad vtrumlibet sicut historialis et prophetic⁹ scriptura decursus palam monstrat. Cui⁹ ratio est quam philosophi vel negauerunt vel nescierūt. ¶Deus quippe non ideo vult res ad extra fieri quia bone sunt quēadmodum mouetur humana voluntas ex obiectione boni veri vel apparentis. Est econtra potius ꝙ ideo res ad extra bone sūt quia deus vult eas tales esse adeo ꝙ si vellet eas vel nō esse vel aliter esse. id quoqz iam bonum esset. Propterea bene enunciauit magnus Ambrosius post Basilium ꝙ volūtas diuina nature prima lex ē. ¶Deniqz voluntas etiā creata si concedatur immobilitari circa volitionez alicuius boni hoc nō est nisi respectu finis. et eorum sine quibus finis haberi non potest. Quis vero negauerit diuinam voluntatem non aliūm habere finem quem velit nisi se. quoniā ꝓpter se fecit omnia. et propter se erant anteqz fierent omnia. qualia constat nō esse necessario connexa ad volitionem seu consecutionem finis huius quare nec necessario volita sūt deus in cōmunicatione diuinaz personaruz ad intra que in sua necessitate consistit sicut in sua necessitate vult se deus. Qualis itaqz reputāda essz diuina perfectio si ex productione creaturarū dependeret? quas in sui comparatione constat esse q̄ nihilum et inane. Ita vt mirandum potius videatur immensaz perfectionem fuisse dignatam res tante imperfectionis et cuiusdam vilitatis producere ac regere. quas si repente destrueret vel in vnum confunderet. quis ei dicere posset. cur ita facis? Quinetiā theologia volēs amplius captiuare omnez intellectum in obsequiuz fidei ꝓposuit in memoriam diuinorum mirabilium escam quam dedit dominus timentibus se in eucharistie sacramento vbi relucet incomprehensibiliter ꝙ super omnem sensum. super omnē nature cōmunis ordinem deus potest scit et vult quotidie mirabiliter operari. ¶Do consolationem igitur aduene nostri pro recogitatis alioz calamitatibus q̄ angustijs theologia sumit initiū a prima q̄ suprema causa que deus est. In cuius ditione cuncta sunt posita. et nō est qui sue possit resistere voluntati. ¶Dehinc ad inferiores effectus se deflectit. Philosophia ꝛo conuersum vt sepius processum retinet ab inferioribus et cognitis ad superiores q̄ latētes causas ductu rationis se subleuans. Occurrit autem primitus in hoc processu mirabilitas rerum infra labentiuz. variabilitas sortis humane que nunqz in eodem statu permanet. ¶Deniqz defusio quedā et imperfectio eoz omniū que mūd⁹

inferior ostētat vt sūt diuitie. opes dignitates. regna. gloria. voluptates que frequentius in contraria dilabuntur. Sed inchoat protinus ab alto peregrinus noster fide fultus. ita grauioris mali recogitatio sufferentiam leuioris facit equanimiorē. Vult ecce suprem⁹ iudex de⁹ pur edocet theologia q ab initio mūdi vsq; hodie q in secula supplicis infernalib⁹ angeli multi et hōies crucient. vult alios in purgatorij locis penis tradi. oqueri non audes neq; debes. vult autē viatores hominēs tribulationibus multis exerceri. Tu quis es qui querulādo cō tradicas? Quid magnū si corruunt et pereunt qñq; peritura. si moriuntur aliqñ morituri? Hoc vo magnū est elaborare quo fine cōcludat vita semp victura vel in societate beator vel in dānator calamitate.

Monachus Sentio volucer q in alienor sicut et in prior malor meditatione cōtent⁹ nō est aduena noster infima sectari scandit prin⁹ ad suprema velut in arcem sup quā non est altera. videat aūt ne cadat. Est em vt aiunt lapsus iste sapiētū de puidentia dei cū arbitrij libertate. Videat insup ne dū fragilib⁹ et caligantib⁹ oculis incircūscripti bile lumen nitit attingē demergat in tenebras dēsiores exemplo nicticoracis quod inducit Aristl. ad nitidissimā solis lucē. Volucer. Tuatur eū monache fides illuminans tenebras suas et aciem mentis inualidaz sua luce collustrat vt in tam excellenti lumine figi possit ei qz sit delectabile. iocundū. et salubre videre lumen diuinū qđ absqz ea odiosum foret noxium et triste. Proinde iam accepisti qđ de cogitatione nedū aliene sed prie dānationis agit. veritū ad intelligentiā hui⁹ rei ne vel incredibilis vel scandalosa sit ad cognoscendū. Preterea qualiter et in quib⁹ humana voluntas diuine debeat coformari remoranda est distinctio de triplici voluntate put ad omnē appetitū nomen voluntatis se protendit. Est in supremo prie dicta volūtas rationalis insita portioni sue superiori q ad leges nuertitur eternas. vel ad vnicā potius eternitatis legez sua fecunditate seu virtuositate multiplicem. Est em iuxta sapientem dei spiritus vnicus et multiplex. Hec voluntas ita semper cōformis esse tenetur diuine voluntati cognite vt aduersus beneplacitum suum nunqz remurmuret quasi vel iniusta sit vel irrationabilis aut incomposita crudel⁹ et inuida. Hec volūtas in beatis spiritibus ita diuine coniuncta est immobiliter vt sicut ipsi cum deo vnus sunt spiritus. ita sit vnum velle et vnū nolle qđ amicorum esse prium etiam pbia tradit hinc p psalmistā. Absorpti sunt iudici petre iudices eorum. Que petra xps est et de⁹. qz xps de⁹ cui sancti iudices seculi ita iūcti sunt vt absorpti videant in deo q vnum facti in

ōmunione voluntatū cū eo. Porro volūtas hec in viatoribꝰ bonis diuine volūtati cognite licet mobiliē ꝺformis est orans ex instituto xp̄i. Fiat voluntas tua sicut in celo ⁊ in terra. qꝺ in oratiōe sua seruauit dicēs in agonia positꝰ. Abba pater. oīa possibilia sūt tibi. trāsfer hūc calicē a me. ꝯ nō qꝺ ego volo ꝯ qꝺ tu Cōsistit in hac ꝺformitate et applicatione volūtatis ad primaz et inobliquabilē regulā diuine voluntatis rectitudo cordis nostri quam ꝺsequit exultatio letitia pax iocunditas ac vniuersalit oīe bonū qꝺ vidēs in spū ꝓpha clamauit. Quā bonꝰ israel deꝰ his ⁊ recto sūt corde. Quocōtra pessimꝰ iudicat deus ab habētibꝰ cor distortū qualit est in hōibꝰ malis hic in via. flexibiliē tñ. in dānatis vero cū obduratōne sempiterna. Altera volūtas est inserta portioni rōnis inferioris. ⁊ qꝺē altera ꝺr nō in substātia. ꝯ qz ꝺuertit ad leges vel res inferiores elongata quodāmodo a prima luce et virtute eo tenebrosior et debilior effecta quo magis ac magis in inferiorū oblectatōne et visione se ꝺuertit innectit et demergit. Ita vt nequeat qñqz oculos tenebris assuetos in supnā veritatis lucē attollē. Sicut oculus carnis positꝰ ⁊ reclusus vbi sol materiat occidit vel occasui primꝰ est caligat. hāc volūtatē inferioris portionis qñqz vocamꝰ appetitū sensualē nō generalit ꝯ put natꝰ est obedire rationi. et ita liber est cōsolatione theologie p participationē. ꝑm quā volūtatē pmittit nos deꝰ multa velle vel optare fieri ⁊ꝛ opposita vult absolute diuina sua volūtas. vt pius filius bona volūtate vult patrez viuē quē deꝰ mori statuit. Sic tñ in tantū recta est si volūtati superioris rationis sicut illa diuie nequaqz remurmuret Tertio modo sub volūtatis nōie late sūpto ꝺplectit cis appetitus ⁊ nō ꝺiunctā rationē sequi hz. vt est in hōibꝰ de duplici voluntate ꝺcti. ꝯ regit et dirigit tñmodo ⁊ꝛ regulata ab intelligentia infallibili que deus est. qui sic res ordinat vt eas ꝓprios motꝰ agere sinat Propterea volūtas hec nullo pacto cōtraria ꝑt esse vel aduersa diuine volūtati. cuiꝰ soliꝰ influxū vt instinctū ꝺsequit Quo fit vt in brutis nō habētibꝰ ꝺiunctā sibi rationē culpa careāt motꝰ sensuales quales in singulis variant ꝑm naturā huiꝰ speciei vel illiꝰ quos oīes in hōibꝰ quodāmodo aggregatos inspicimꝰ

Secūdū metꝝ secūdi li.

Quot ꝓiecta modis aialia
Passionibus sunt
Crudelt leo. tigris et aspa.
Trux aper furore
Indomitus siluas onager colit
Unicornis atrox
Lasciuit vitulus. petulans caper
Et equus superbus
Astus fraus vulpi. lepori timor
Os vorax lupis est
Liuidus est catulus. sus sordida

Tardus est asellus
Ursa feror. prudens elephas sibi
Castitas amica
Turtur fida pari simplex quoq;
Stulta corde perdix
Pauo glorius et zelotipus
Est auara cornix
Felle columba caret. canit omina
Bubo dira planctu
Est apis arguta mira facit
Arte mel fauos q;
Prouida se formica regit. pigra
Iulet cicada soles
Nisus aues. lucius pisces rapit
Est odor vulturi
Pugnaci gallus est pectore.
Miluus est inerti
Quis philomena modos vros ca
Ac alauda vros Cpit
Tales innumeras animalib⁹
Inditas videbis
Conditiones quas natura dat
Alma cuiq; sparsim
Omnia ppulcro regit ordine
Noxia nulla culpat
Nullus et error ineſt industria
Cuiq; mira valde
Ast hominis ratio oplectitur
Omne tale sparsim
Per varias species rectrix data
Cui necesse cunctos
Affectus iusto moderamine
Temperet regat q;
Si renuit peccat fit serua q;
Turpior q; brutis
Stet ratio fiet sibi subditus
Eius appetitus
Et dominat ei q; si nequit

Haud ream putato

Prosa tertia secūdi li.

Monachus

Miseret me mei vehementer mei q; similiū corde volucē dū ista ppēdo. vident iniq; tatē et otradictionē in hōim ciuitate. vel regno spūali vbi sūma tranquillitas esse debuēat vbi par erat volūtatē quālibet inferiorē parere superiori ꝫ hoc euerso turbato q; ordine vt pax abscedat nce ē. nā pax q̄d aliud ē q; ordinis tranquillitas in impando et obediēdo // Voluer // Obedit monache si validū fuerit. si viuat et efficax imperiū cuiusmodi viuacitatē g[illegible]irtutes q; cō ferūt p̄cipue iugis [illegible]rcitatio volūtatis superioris vt ad diuinā se ouertat. videat. obseruet. inhēat Ita em̄ fiet vt ipa roborēt. q debilitēt inferior in tractu suo. aptior effecta suscipe formā vel influxū seu virtutē a superiori deriuatā. Imitand⁹ est ibs factus nobis a deo sapientia. qui suscepit et oñdit in se q̄d agē debeam⁹. In quo p̄ter volūtatē diuinam (erat em̄ de⁹) tripler quā dirim⁹ volūtas inuenta est. Voluit ꝑm ꝑmā assidue quicq̄d de⁹ voluit laudans et approbās ordinē diuine sapiētie bonitatis q iustitie in oñib⁹ q̄cūq; voluit q fecit in celo p saluationez. in oñib⁹ abyssis p dānationem. in terra et in mari p quandam saluandoz et dānandoz variā agitatōz

Nos itaq; Jēm ꝑm hanc volūtatē debem⁹ imitari. Et si nō vlq; quaq; possim⁹ ex equo dū hic viuim⁹ qñ nondū ofirmati sum⁹. qñ ꝑ alteraz scdaz voluntatū distrahi potest in nobis hec voluntas q turbari. imo et ab actu suo penitus impediri. ñc q iudiciū superioris ratiōis ꝑm qđ dirigitur potest absorberi. Secus in xp̄o sicut in beatis. qr ꝑm hanc portionē beat⁹ fuit in via xp̄us. Nihilomin⁹ hec voluntas in xp̄o voluit vt inferior duplex volūtas ageret motus suos in omnibus absq; peccato. hinc doluit. hinc tristis et mestus fuit. hinc orauit. hinc misericordia mot⁹ est sup turbas et egrotos. hinc lachrymat⁹ est. hinc doquestus est tanq; sensualitatis aduocatus. de⁹ de⁹ vt quid dereliquisti me qñ portio inferior absq; vllo cōsolationis redundātia superioris ad eaz dimersa erat in acerbissime passionis abyssum. Nemo autem vnq; carnem suā odio habuit. hinc postremo cū clamore valido q lachrymis deo supplicās. expirauit. Exēplū igit nobis dedit deus vt q̄ad modū iuxta hanc duplicem volūtatem fecit. scdm quam erat viator. Ita et nos faciam⁹ tam ꝓ nobis q̄ ꝓ fratrib⁹ plorem⁹. oremus. tristes simus. et clamem⁹ qr sic est voluntas dei cui superior nostra voluntas oformis est si bona est. Cōsurgit inde meritū multiplex si non dimouet a statione sua. hoc est si ꝓpter motus inferiores illi⁹ duplicis voluntatis nihil vspiam mali agit quod diuine sit aduersum. Monachus. Sed quid aget pauperculus et infelix viator venūdat⁹ sub peccato sentiens cū apostolo aliā legē in membris suis repugnantem legimentis sue et captiuantē sub peccato qualē ꝑbi experti sūt. Quis em̄ viuens expers esse pōt? sed originalis causa tante corruptiōis fuit eis incognita quā theologia reuelauit. Nōne dū conat animꝰ assurgere illico quasi paralysi dissolut⁹ aut debilitatus coluber relabit. Ue nobis viatorib⁹ quos fatigat et sepi⁹ inq̄turbat voluntas inferioris ratōis. Enitēs ad se trahere superiorē rectricez voluntatē pondere graui fomitis originalis. grauiori pcti actualis. grauissimo inueterate ɔsuetudinis. et sup omnē modū ingenti mole obduratōnis qualiter in xp̄o nec fuit nec esse potuit. nec similiter ē in beatis. Volucer. Exclamemus monache cū apostolo. Infelix ego homo quis me liberabit de corpore mortis huius. Subinde respondeamus. Gratia dei per Jēm xp̄m Dicam⁹ eidem. fiat nobis dñe ꝑm iudiciū atq; desideriū nō inferioris sed superioris rationis atq; volūtatis. fiat in nobis sicut in celo fit vbi motus regularis ꝑmi mobilis tanq; rationalis temperat obuias reuolutiones orbiū inferiorū siue planetaz. Porro otranitamur vt possumus renitentes saltē in suspenso quodā libero arbitriū ne p̄cipitāter

elicíat actum suū quin in hac vi sus/
pensiua sit velle sit nolle sit actꝰ me/
dius. saluatur precipue libertas
arbitrij et sua in nobis vtilitas. Ali
oqñ sine suspensione tali vel renisu
voluntas inferior fortificatur assi/
due. rebellior quoqz et indomabili/
or efficitur vsqzadeo q̄ similis sit iu
mentis insipientibꝰ que carent arbi
trij volūtate suprema. imo vero plu
rimū differt. qz substernit et seruire
facit sue libidini dñaz voluntatem
deteīor effecta brutis. quo seuissima
est iniustitia ferens arma. Omitta/
mus eos quos ad hanc seruitutem
malicia pertrahit. loquamur illos
qui iudiciū ratōis (quo libertas ra
dicaī) vel nullū hñt. vt infantes et
fatui. vel imp̄fectū vt pueri. vel inua
lidū vt femine. nanqz variū et muta
bile semp femina. Q̄ si causa ignos
cīt cur pueroꝝ sit imp̄fectū et muli
erū inualidū iudictū Credi nō pōt
quantā turbā hmōi pueroꝝ et pu/
ellaꝝ inter barbatos hōies experi
mur. Multi multa sup hac re locuti
sunt. astrologi. medici. pbi. et hi va/
rio modo. poete. magici. p̄phete fal
si vl idolatre. Propheta verꝰ tandē
dixit de deo. Qui finxit sigillatim
corda eoꝝ. qui intelligit oīa opa
eoꝝ. Et sapiēs. Cor regis in manu
dei est quocūqz voluerit declinabit
illud. Qui p̄m aplm. Cuiꝰ vult mise/
reī. q̄ quē vult indurat Theologia
vero recipiēs ex oīb⁹ prioꝝ dictis
id qđ p̄babiliꝰ est. et improbabilia
reīciens conflat et colligit p̄ statu

vie et nature destitute causā talem.
Itaqz sicut anima rationalis depē
det a corporali dispositione vel ar/
monia. nō quidē in esse cū sit imma
terialis et immortalis. sed in opari
in corpe Ita p̄m varias opationes
suas presupponit et req̄rit diuersas
dispositiones armonicas. vnam
habet vt informet et sustentet cor/
pus. alteram vt vegetet et augeat.
alteram vt moueat et sensificet. Et
hoc quidē nō vno modo sicut nec
vnus est tm̄ sensus carnis sed est ex
terior q̄ est interior multiplex. quas
inter armonias nō dubiū q̄n p̄mā
in p̄fectione scā excedat. secūdaz
tertia. et ita ō reliquis. Neqz negat
aliquis q̄n in predictis opationib⁹
vtaī et egeat anima rationalis or/
gano corporeo sicut est forma cor/
poris organici physici hōiez in esse
ostituens Neqū supest alia p̄fectior
opatio rationalis anime supra bru
tales. in qua conuenit cum angelis
quā opationē dicim⁹ intellectualez
In qua radicaī libertas arbitrij q̄
libertas est facultas rationis q̄ vo
luntatis. qz nec voluntas sine ratio
ne eligeret. nec ratio sine voluntate
vellet. libertas idcirco complectitur
vtrāqz vim. Rursus hec opatio in/
tellectualis q̄uis in se nō sit organi
ca. presupponit tm̄ dispositionem or
ganicā in sensib⁹ presertim interiori
bus p̄fectiorē lucidiorē et quietio/
rem q̄z aliqua sit aliaꝝ. oīem em̄
intelligentē sicut dicit Aristl. necesse
est fantasmata speculari. Quāuis

Auicē. et Algazel cū similib⁹ tradi/
derint intellectū desup illustratōes
ab intelligentijs sine sensu puio vel
inspectione fantasmatū posse susci/
pe hinc pphetias et diuinatōes tā
in vigilia qz in somnijs saluare nitū
tur sicut aliq tradiderūt fantasias
oēs bruto⁹ et hōim a celestibus
corpozib⁹ exoziri. longū vo⁹ psequi
esset opiniones singulas. Redeam⁹
ad opendiū. et dicam⁹ vt cepim⁹ q⁹
intelligo. do pmit⁹ et species intelli
gibiles eliciendo necesse est fantas/
mata speculari. nō certe qualiacūqz
sz ozdinata pura et lucida si liberū
arbitriū debeat esse pfectū stabile
et integrū. Cū āt mille modis imo
innumeris otingit istā quā vsus li/
beri arbitrij pcedrit armonicā dis/
positionē nūc totaliter impediri vt
in infantib⁹ q fatuis ebrijs q amen/
tib⁹ multi. nunc impfectā haberi vt
in pueris. nūc instabilē q variaz vt
in feminis et in oīnib⁹ generaliter
q varijs passionib⁹ affecti sūt. tādē
integra vix habeā hmōi dispositio
ad queqz intelligibilia ꝓpter defe/
ctū dsurgentē ex naturali vel acci/
dētali oplexione. Quo fit vt diuer
si vigeāt vsu libēi arbitrij. quidā in
istis alteri in alijs. et nequaqz in v/
trisqz. Quid dicem⁹ de diuersis ho/
minib⁹ cū varietatē istā diuersis tē
poribus. imo eodem die et fere de
momēto in momētū cognoscat hō
q se discusserit acriter in se ipo. dum
famelic⁹ aliter iudicat qz replet⁹. so
brius qz ebri⁹. māsuet⁹ qz ira succē/
sus. vigil qz somniculosus. amās qz
inuidus. otinens qz libidine stimu/
lat⁹. humiliat⁹ qz exaltat⁹ Et ita de
reliqs sine numero. Neqz tñ adhuc
attigim⁹ melācolicas fantasias qs
infinitas medici tradūt ex humoꝝ
corruptione varia generatas. for/
mat em̄ gra exēpli fantasia fumis
grossis obtenebrata fātasmata ter
roris et horroris sic puer sol⁹ in te/
nebris inde clamās q fugiēs. Qua
et resp tristes sunt aliqui. aliqui e
diuerso ioculariter leti

Tertius metrū secundi.

Plendidi solis radij videōdos
Exhibent sese tuitu fideli
Dū serenus sit medio qz purus
Aer. imo perspicuo refulgens
Guttule roris pluuie ve dense
Rarus aut nimb⁹ vel opaca nubes
Pendulum si se per inane librant
Frangitur circa radius cathecum
Visibus falsas tribuit figuras
Mille portendens oculis colores
Iridis micans pluuiosus arcus
Halo lunaris varia. vel ortu
Sol vel occasu specie nitescens
Par in obiectis speculis videre
In quibus distant color et figura
Pro situ tali varia qz forma
Est agens virtus anime suprema
Qui reluceſcit radians in ima
Parte passiua species in actum
Efficax ducit sed speculatur
Per prius grossi simulacra sensus
Spiritus que fert cerebri medullis
Cum quibus fumos recipi putato
Hos vagos ꝓpes fetidos q atros
Alteris mulcens nitor est et ordo

Pulcer aptatus numero placenti
En habes causas sapienter aptes
Cur sit elusus rationis visus
Arbitrans plene nec inest facultas

Prosa quarta secundi

Monachus

Mtelligo volucer q̄z late pateat ista de fantasijs corvis de fallacib⁹ iudicijs anime pscrutatio p̄m quā meminisse debet hō fragilitatis ꝛ imperfectōnis sue. Nā qualiē inueniet aliq̄s q̄ ptactis incōmodis vel in aliq̄ nō sit obnoxi⁹ ꝫ quēadmodū de vicijs Orati⁹ dicit. Optim⁹ ille ē q̄ minimis vrget. Ita liber ille dicēd⁹ est q̄ nō vltra cmunē hōim modū melancolicis fantasijs irretit. Redeat vero sermo noster vñ sumpsit exordiū vt cōsonus sibi fiat. Volucer Redeat volo. premisim⁹ quidez inuestigādo cōsolationē aducne nr̄i sup ctritione gentis sue q̄ eū theologia ad cformādū volūtatē suaz diuine volūtati p̄mit⁹ anhelat. Ita em̄ habitur⁹ erat cor rectū ac pinde letū pacificū et tranquillū Sed qm̄ de qua volūtate sermo fiēt ignorari poterat/distinctio trimembris de volūtate subiūcta est. Reddita p̄inde rō cur in volūtate p̄pedit liber/tas arbitrij quo facili⁹ apparēt q̄liter adiuuat. Progrediētes igit dicam⁹ q̄ intellect⁹ postq̄z inspexerit fantasmata p̄t inde spēs intelligibiles elicē. denudādo quodāmō eas a naturali cditōe et in eis effodiēs

agalma spūale hoc ē simulacrū vel ceptū nē vlez nūc specificū. Quo fco intellect⁹ talit actuat⁹ iā p̄t rōcinari nō inspecto fantasmate iā silogisat. discurrit. Regulas artiū sibi formar generales ꝛ infallibiles ad exēplar artis p̄me Neq̄z negāda est hec vis intellectiua. cū de virtute estimatiua fateamur q̄ ex sēsatis elicit spēs insensatas vt ouis inimicitiaz ex figura lupi. Attuero dum semel actuata fuerit p fātasmata ortū habentia ex aliq̄ sensuū exterioz̄ iam p̄t alia sibi formare talis generis in somno vel vigilia. aliter nō. Cui⁹ signū est q̄ a natura ceci nō somniāt neq̄z fantasiant de coloribus. neq̄z de eis sciaz hñt vllā Deniq̄z p ōtēplationē vt alibi dicēd⁹ est venit mēs ad intelligētiā purā et simplicē sine motu vel discursu ad exēplar. lz. imp̄fectū valde simplicis intelligentie dine q̄ vnico ōtēplak intuitu p̄tia p̄terita et futura et instar centri intelligibilis stabilis manēs dat cuncta mouēi. sic vnica et inuariata respicit et intelligit oia q̄ motui subiecta sūt. Ad hūc statū theologia suadet aspirare cui quāto p̄mior tāto sublimior ꝛ liberior ē volūtas q̄ velut ex alto iubet et impat sensuali volūtati. Ꝑpter cui⁹ tractū sic nec Ꝑp̄ motū naturalis appetit⁹ nō deserit locū suū quo adheret deo ponēs in eo spez suā fidē atq̄z dilectionē. Si iuxta sapiētis verbū sicut pturiētis cor suū fantasias patitur vt fit in sensualitate nō dat in illis

cor suū intellectuale nisi ab alto im/
missa fuerit visitatio ꝑm quā regit
agit atq; dirigit. nō q̄dez fatali ne
cessitate seu fluctuatione fortuita.
Colligim⁹ em̄ ex immēsa ꝺine ogni
tōis viuacitate lōge sup nr̄z ognos
cēdi modū simul vt ex volūtatis li/
bertate ꝙ apud eā nihil ē fortuitū.
nihil casuale. nihil insup ad eā neces
sariū vl fatale. Rō ꝑmi est qm̄ nihil
agit i mūdo q̄n ab eterno ꝓuiderit
illud de⁹ cū tota serie cāz etiā mini
maz. Dec⁹ apud hōies ꝓter q̄z in
tētionē ꝓdeūt effect⁹ ex variaz ig/
notaz q; eis cāz ꝺcursū. ꝙadmodō
vidē ē i inuētiōe thesauri dū ara fo
dit vt excolat. nō vt aurū inueniat
hinc ortū habuit fortassis illō Prl.
ꝙ vbi magis ē de intellcu ibi min⁹
de fortuna. Recte q̄dē adeo vbi to/
tū ē ꝓintellectū nihil est fortuitū. Si
vo fortunā q̄s trāsferat ad cāz ꝓ/
ducētē effect⁹ q̄ dicunt in ordine ad
nos fortuiti. sic ꝑmā cāz dicē pos/
sum⁹ esse fortunā qm̄ ꝓncipaliter im
mediate ꝺcurrit ad oēz effectū. de/
disset h̄ modo Virgili⁹ vez epite/
ton fortune dicēs fortuna omnipo/
tēs. Et Salusti⁹. Sz ꝓfecto inq̄t
fortuna in oñi re dñat. Ceterū de
fati necitate liquet ex ꝑmissis ꝙ ni/
hil in reb⁹ creatis tale sit facta ad
ꝑmā cāz ꝺpatiue q̄ nulla actōis ne
cessitate ꝺstringit neq; respectu celi
neq; respectu terre q; omniū q̄ in eis
sūt. Coagit tñ differenti in actiōib⁹
q̄ dicunt naturales q̄b⁹ nō ē ānexa
rō ꝓpria. nec ex oñi vilā hñt liber/
tatē seu ꝺtingētiā in agēdo ex ꝓnci
pijs suis intrinsecis. Alit in habētib⁹
diūctā rōez q̄b⁹ intrinseca facultas
est volēdi vel nolēdi ꝑm iudiciū ꝓ/
pe rōis. Nihilomin⁹ si ad ꝑmā cām
naturalit agētia retulēris illa nō ne/
cessario ꝟ ꝺtingent efficiūt mot⁹ su
os. Hoc i miraculis factis circa so
lez. circa ignē. circa mare et bestias
ꝑspicuū fidelib⁹ ē. Dat itaq; rgula
ꝙ in oñi ꝓductiōe si occurrit aliq̄
cā libere. ꝺtingent agens q̄tūt fue
rint naturalit coagentes effect⁹ ille
ꝺtingent ꝓducit. Qua in re ptz ꝙ
act⁹ elicit⁹ create voluntatis sortit
ꝺtingentiā ex duplici radice. ex sua
intrinseca. et ex supioze ꝺina. Mo
nach⁹ Cāz non inuenio volucer
his q̄ invicta sunt repugnādi neq;
alit ꝑhie ẋba loquētis apud Boe
tiū de fatali necitate recipiēda pu/
ta. Scis attñ ꝺturbari nōnullos a/
pud q̄s de⁹ ita cōsiderat tanq; rex
supm⁹ q̄ vnico semel impio ꝺstitue/
rit vniversū mūdū dās vnicuiq; rei
ꝓpriū officiū. ꝙadmodū fren⁹ rex
instituit vel exercitū suū vel curiā iu
diciozq; legū a artifex aliq̄ horo
logiū Ipe ẋo deiceps manet q̄et⁹
neq; solicit⁹ ꝑ singla. Nitit hāc esti
matōnē suā fulcire ꝑ vulgatū illud
Augustini ẋbū. Deꝰ sic res admini
strat vt eas ꝓprios mot⁹ agē sinat
q̄ et ꝓphetico ore dixit. Ego sū de⁹
et nō mutor. Volucer Ita est
monache redeūt tales ad supi⁹ im/
pbatā philosophantiū opinionem
quā insectant multi secularium lrārū
ac existimatio vulgariū q̄z videō
aliq̄s si ad scripturā sacrā se cōuerte

rint nihilipēdē aut irridē simplicita
tē ei⁹.eo q maria ps oterit hīstori
is.habem⁹ inq̄unt aliū de narratio
nes hīstoricas.q̄ et stili splēdore et
rer gestar magnitudie ñ infēiores
existūt. Iertū hoc interest qm hīsto
rias hz scptura sacra put in eis cō
tēta reuelauit de⁹ p̄ pphetas.longe
pus anteq̄ fierēt. Ex q̄b⁹ pulcerri
me ac salubérime vitates eluceſcūt
Eluceſcit pmo dina oim pcognitō
simul et puidētia regitiua oim que
gerunt tā in celo q̄ in terra.q̄ volū
tati sue seruire facit vniuersa. nūc p
bonos nūc p malos aduersus quā
nō est sapia neq̄ osiliū adeo q̄ ho/
mines vel demones implēt pdispo
sitionē reuelatā dei dū conant illaz
vel effugē vel frustrare. Sūt in exē
plū vendit⁹ Joseph. et exposit⁹ cū
alijs infātib⁹ in aq̄s moyses et da
uid a saule psecut⁹.cū ceteris absq̄
numero. Eluceſcit ptēa q̄ pnūciati
atiōes dei facte p pphas vel scptu
rā ordinē sepe ſcipiūt lz exprssa
sit pm varietatē meritorū vel deme
ritorū apud illos quib⁹ vel p q̄b⁹
hmōi pnūciatōes fiūt. Hoc de Jo/
na respū ninuitarū. Hoc de Jsaia
respectu ezechie.et ita de reliq̄s li/
quet Relinquit idcirco sp hōib⁹ dū
viatores sūt pnie loc⁹ et pie orōnis
atq̄ ouersatōis effect⁹ nec ex inuta
bilitate dei vel pnūciatiōis sue de/
speratōi loc⁹ dat. Eluceſcit ampli⁹
nō esse fruendū deo p sola psperi/
tatis adeptōe vel aduersitatis eui/
tatōe tpali q̄ vitas in euāgelio ma

nifesti⁹ tradita est q̄z lex antiqua tē
poralia omoda vel incōmoda ſme
morās exponēt. Est eq̄oez pmiū p/
stanti⁹ merito.nihil āt tpale pstāti⁹
est virtute. Hz neq̄ cū stoyci. dicē sa
tis ē virtutē esse pmiū sui sic vicium
se ipm penā hz. Allicie di fuerūt ho
mines ad laborioſa vtutū opa q a
suis voluptatib⁹ viciosis arcendi p
sepatū aliq̄d mai⁹ tā pmiū q̄z sup/
pliciū. Ad q̄d pbia qr ptingē non
potuit hic deficit cū sua osolatōne.
deficiūt et illi q̄ volētes suis exhor
tationib⁹ vel pdicationib⁹ bñ insti
tuere ad amorē dei pmittūt p illo
q̄i omutationē quādā bona tpalia
vt diuitias vt sanitatē vt plē egre
giā aut aliq̄d simiū. Hic cñ q cor
ter lre veteris ptēdebat. q̄zuis int⁹
pphetici et eleuati viri spūalia sub
his tpalib⁹ pmissionib⁹ obūbrata
ocipent et gustarēt. ꝫ ō hoc lati⁹ in/
fra. Eluceſcit postremo ex hac diui
ne volūtatis ad vtrūlibet actiōe eē
se liberrima q̄ solo nutu tpat orbez
q̄ orōes spes q̄z nre dirigunt non
inaniter ad deū q̄zuis immutabilē.
qr cetera oia mutare scit et pt dum
vult. Et hic ē general mot⁹ insit⁹ oi
creature quē obediētialē nominare
possum⁹ vt ei⁹ sequat impiū quēad
modū de ascensu grauis ne vacuū
fiat dici solet. Et pfecto si de⁹ sinat
res agere pprios mot⁹. oñs est vt
eos possit vel impedire vel mutare
Alioq̄n nō ia res fineret ꝫ agerent
vellet nollet. Quinetiā ministratio
nōne reponit in ordine cāz quas

Libri secūdi

ab initio dei instituit. ꝑrius ãt mo
ri angelorꝫ liber est in agēdo. Pro/
inde sicut spūalia poticra sūt tpali
bꝰ tanꝙ illorꝫ finis. ita fit in tpali/
bꝰ mutatio ꝑut exigit gratuitū re/
gimen spūaliū ꝑtim ad finē eter
ne beatitudinis ꝓsequendū. In hac
ãt regiõe vel ordine spūaliū repo/
nūt diuina carismata. ꝑcipue fides
spes et caritas quibꝰ motꝰ inditꝰ q
qi ꝑriꝰ est impetrare miracula dū
expedit. vt ꝙ in aquis validis ter/
ra appareat arida. in medio forna
cis ardētis sit ventꝰ roris. ꝙ mon/
tes transferanť q qđ longe maius
optabiliꝰqꝫ ē fit ꝑ istas virtutes et
orõez eis subnixā vt expeditū sit q
alacre liberū arbitriū volūtatis hu
mane ad dirigendū pedes sue affe
ctionis et intētionis in viā pacis q
salutis. Ad ꝓfozmandū ꝑterea di/
uine volūtati suā eidē qꝫ ꝑsus in/
niti dicēdo cū ꝑpheta Ut iumentū
factꝰ sū apud te q ego sp tecū. tenu
isti manū dexterā meā. et in volūta
te tua deduxisti me Dñ libz collocu
tioni diei pñtis terminum dare sub
hoc metro

Quartū metꝝ et vl se.

Luminis orbꝰ subsidiū sibi
Querit a vidente
Cui plꝰnitť vt magl audňt
Imminens periculum
Matrē dum cecidit puer aspicit
Ac ei manum dat
Scit qz non valet ex se surgere
Querit hinc iuuamen

Metrū quartū

Vulnere fractus qui medicamina
Novit hunc requirit
Potat amaris vrit et ignibus
Huic obedit vltro
Litibꝰ implicitus sibi querere
Jure vult peritum
Dicta qꝫ nec refugit sua credere
Conscius suimet
Cur igitur ceci pueri quoqꝫ
Sautň qꝫ valde
Juris et ignari nos tradere
Non cito velimꝰ
Xpe tibi qui rite ꝑ omnia
Vis opem referre
Quo sine nulla valent discrimina
Vi vel arte pelli
Duc petimꝰ quo vis mora nulla sit
Ibit alacris mens
Si caro tardat ꝑ qꝫ pericula
Cuncta te sequeť
Grata nec inualido cū murmure
Perget aut trahetur
Cur peccata sciens cumulet noua
Dum licet mereri

Explicit liber secundus

Incipit liber tertius

Prosa prima

Monachus

Assum volucer desiderans rursus ex te audire verbum super cōsolatione peregrini. solicitā em̄ sup hec auiditatē ex puigili cordis mei cura q̄ te loco tēpore q̄z preuenit intelligis

Volucer Spes vt dixi monache solatur eum cōfugiens ad deū tanq̄z ad thronum gratie. ad templū et aram misericordie. ad arcaz federis. ad libertatis asilum. ad firmā petram. et solidum litus. Dā natura siquidem ita videm⁹ institutū vt debilior innitat fortiori. sicut vitis vlmo. edera quēcui. naufragus tabule puerulus matri. Solat ip̄m preterea scriptura sacra reuelans decursum mundani regiminis a prima voluntate liberrima cui nostra cōformis esse debet. Quēadmodū vero per spez vis irascibilis. sic per huiu smodi conformitatez rationalis ordinatur et ex osequenti concupiscibilis dum ita fuerit oformis et subdita q̄ ip̄ius et dei sit vnū velle et vnū nolle quod amicicie ꝓprium est. videns autē q̄ irascibilis p̄ impatientiā oturbat. et per ignorantiā seducit ratōialis. Deinceps igitur oplebit sermo sup impedimentis hmōi tollendis p̄mū p̄ patientiam. altez per doctrinā vbi nōnulla que in priorib⁹ dici potuerant inserent

Monachus Placet qđ dicis qm̄ q dictoz recordatione sum mariā et dicendoz lucidū ordinez tradis.

Volucer Locutur⁹ ergo de osolatione per patiētiā recte mihi videor id agere si de moderamine zeli inchoauēo. habz itaq̄z zelus inter passiones vehemētiā multam. Audi sapientē dura sicut infern⁹ emulatio. Prefert insup sibi speciē iustitie quo fit efficacior ad nocendū dū deuiat. Quid em̄ efficaci⁹ ad nocendū q̄z familiaris inimic⁹. et q̄z demoniū meridianū qđ in angelū lucis se transfert! Dorro zel⁹ et si qñq̄z significat inuidiam. qñq̄z odium. aliqñ imitationem. vtemur hic zelo, put est desideriū vehemēs quo quis incitat ea tollere que rei sibi dilecte videntur aduersa. Sic homo zelat pro vxore ne mechus abutat ea et hinc zelotypia. mater p̄ filia ne violetur. iustus p̄ domo dei volens ab ea tollere quicquid viderit scādalo. Unde illud est. zelus domus tue comedit me. Cuius recordati sunt discipuli xp̄i dū eiīce ret vendentes et ementes de tēplo seu domo dei Zelū hūc vltimū laudauit q̄ dixit nullū esse deo acceptiꝰ sacrificiū q̄z zelū aiaz. Ve qđē si comitet ip̄m beniuolentia discretio et ostātia. q̄ tria si deserat aut otēnat zel⁹. recte opaueris ip̄m gladio bicipiti in manu furiosi. igni rursus et fulmini sine obice puagāti.

Metrū primū

Primū metr̄ tertij

Ngens flamma rapax libera si manet
Mor suprema domus quolitans vorat
Quo plus absq; modo torrida canduit
Estas fulguribus crebrius micat
Elisus q; vapor dissipat infima
Est igni similis zelus et estuat
Intus cor stimulans quo vehementior
Incumbit cohibe fac teneat modum
Collidunt in eo se pariter duo
Affectus nimiū singulus improbus
Hinc impellit amor hinc furit odium
Zelus nam quia rem diligit et colit
Ledi non patit protinus incitus
Ira corripitur recta nec inspicit
Odit persequitur nec requiem capit
Fingit iustitiaz tendit in arduа
Supra posse ferox frangitur et ruit
Secum multa trahens que pereūt simul

Secūda prosa tertij

Monachus

Nonne zelus excusat̄ o volucer p
pē intentionē boni finis etiāsi le
serit vt dum vult tollere scanda/
la a domo dei satagens ab hominibus
vel hereses corrigi. vel symoniam abīci.
vel tyrannidem compesci. nonne suffra/
gatur sibi verbum xp̄i Si oculus tuus
qui est intentio fuerit simplex totum cor/
pus tuum lucidū erit? Volucer. Au

Libri tertij

disti xp̄m alibi dicentez. Ecce
venit hora et nūc est vt oīs
qui interficit vos arbitretur
se obsequiū prestare do. quis
tñ dixerit q; hec intētio reddi/
dēit occisores martyrū absq;
nora? Quid q̄so iudeos ma/
gis excecauit q; zelus legis
antique quam putabant xp̄m
subuertere velle? De quibus
apostolus testimoniū perhi/
beo eis q; zelū habent sed nō
p̄m sciētiam. Proinde multos
inuenim⁹ ex hereticis etiā hac
tempestate quos fefellit talis
zelus tollendi scandala a do/
mo dei per hanc aut illaz pre
dicatiōis viam. Hinc hereses
contra primatū romane eccle
sie q; sine ea stat salus. contra
dotationes vniuersalis eccle/
sie q; sunt vt venenū effusum
super eam. omnis q; symonie
officina. cōtra prelatorum sta
tum splendidum q amplaz fa
miliam q; a secularibus eripi
possunt eis omnia. Contra re
ligiosoz obseruantiam q; ad/
uersantur libertati legis xp̄i q
estimant questū pietatem. Cō
tra omnem generaliter presi/
dentiam q; nullus presciť. nul
lus existens in peccato morta
li iuste dominat̄ neq; prelat⁹ ē
neq; sacerdos quoniā in cha/
ritatis radice fundatur vt di/
cunt titulus presidentie et ita

de plurimis. Dum enim displicue rūt mores suborti sunt errores. da mnatus est preterea status quādo displicēs in eo cernebat abusus ex ēplo medici stulti destruētis sūbiectū dum conat expellere morbum. Ce/terum reminiscaris velim eor que dies hesterna disseruit super turba tione iudicij rationis. Addit adue/na noster exemplum aliud q̄ io pla ne crebro. Experimur ait sepius nō nullos qui vigilantes loquūtur si/milia somniantibus nihil pene dicē tes quod sibi cohereat. hāc passio/nem freneſim medici. vulgus fanta siam vel reueriā gallice resuerie de/nominat. Cuius causa est quia fan tasmatibus rerum intus occur san/tibus vtuntur pro veris rebus ad extra positis quēadmodum somni antes presertim illi quos exercere opera vigilantium compertum est. qui cum expergefacti fuerint inueni unt se deceptos in aliquo suo iudi cio q̄ntūcūq̄ visi fuēint in somnijs velut in vigilia se gessisse. Profecto non dissimiliter euenit aliquib⁹ ve/hemēter affectis et passionatis qō in vigilia sensibus apertis patiunt aliquid simile dormientibus. Sunt em̄ consopiti et soporati vel debria ti passionū radicatarū fumositati/bus que licet eo tunc sibi videātur sapientes et virtuosi vt vel libera/les vel magnanimi vel humiles vel valde zelātes rēpublicā. verūtm̄ cer/

santib⁹ huiusmodi passionib⁹ intuē tur in vigilia virtutis et veritatis se quasi sōniasse et in aliquo semet ipos notabiliter fefellisse. Nempe q̄ bus erat ex aliqua parte sopitum rationis iudicium adeo q̄ nullis clamoribus ex aduerso mouen/tibus possent aut vellēt expergisci nec suadentibus obedire. Cur ita nisi q̄ simulacra virtutuz int⁹ fabri cata p̄ veris virtutibus amplexā tur in somnio vanitatis? vbi menti tur iniquitas sibi dicens zelum esse qui furor est. iustitiam que crudeli tas est. correctionē que diffamatio est. prudentiam que calliditas est. et ita de ceteris. Sic ira. sic inuidia. sic odium. sic amor in excellentia iu dicium rationis offuscant. conso/piunt et excecant q̄diu durauerint. Durant vero q̄nq̄ plus quādoq̄ minus pro varijs hominum mori bus pro consuetudine. pro comple xione. pro occasionibus datis aut acceptis. Odiunt et refugiunt qui hac spirituali freneſi laborant repre hendi sicut litargic⁹ expergisci. sper nunt aliorum consilia. nempe qui plus alijs sapere saltem in hac sua re acutius q̄ circumspicere diffini tum apud se retinēt. Eos preterea qui se non sequūtur culpant vel de negligenti tempore circa ea que dei que reipublice sunt. aut de dissimu latione vel inordinato timore criminantur et, rident. Currunt

tanq̃ asinus indomit⁹ in omne pre cipicium relinquente eos in manu ꝺsilij sui deo irato q̃ supbis resistit. ¶Monachus. ¶Noui tales aliq̃ quales erãt opinor symeon et leui quor a patre maledictus furor q̃ pertinax et indignatio quia dura. Sed quo pacto veri zeli cognitio prestabitur audire desidero ¶Volucer. ¶Iterum zelũ eleuate ꝓpheq̃ descripsit qui dixit illum. Comedit zelus dom⁹ dei q̃ scãdala q̃ videt in eccia tollere vult si pt. Et nõ potest tolerat et gemit. vulgata vero regula habet. Illud possumus quod de iure possum⁹ vbi nouẽim⁹ plurimũ interesse in eo qui zelat si fungit auctoritate iudiciaria. aut si caret illa. vtrobiq̃ tñ obseruanda lex illa. Juste quod iustũ est exequeris ¶Monachus ¶Vel'em sepat⁹ sup his sermo fieret. et primo de zelo fungentiũ publica potestate. ¶Volucer ¶Fiat ita q̃ quot insidijs exposit⁹ est iste zelus accipe. Insidiatur impotentia ꝓpter quã iubet sapiens. Noli velle fieri iudex nisi virtute valeas crumpere iniquitates. Judex itaq̃ quid aliud agit proferens sententiã cui⁹ executionis non habet facultatẽ nisi iustitiã exponẽ vel otemptui vel discrimini? Insidiatur ignorantia eor que status requirit esse cognoscenda. hoc in prelatis plurimis respectu legis euangelice. hoc in seculi iudicib⁹ quo ad ciuiles cõstitutiones inuenim⁹. quales eẽ damnabiles mechanici monstrant inter quos non recipit nisi q̃ in arte sua peritus est. Turbat etiã in aliquib⁹ litteratis hunc zelũ defectus expientie qui circũspicere facit omnia vt tandem eligat nedum id quod de se licet. sed quod expedit id est qđ expedite fit. attẽta circũstantiar qualitate Turbat alios inconstantia ꝓsecutionis eor que bene precõsiliata. concluſa. incepta q̃ sunt quos vel ira suboriens vel human⁹ timor infortunij contra se vl affines deiecit a cathedra iudicij Quo cõtra ptinacius obfirmant alij in male preconsiliatis et ceptis fatuo quodã pudore victi ne vinci videant exemplo militum quos incertam vltro mortem vicios⁹ fuge pudor impellit ¶Quid existimes p̃terea de ꝺsiliarijs mendacib⁹ q̃ corruptis a quor seductiõe vir aliq̃s in potẽtatu ostitut⁹ secur⁹ est. Quid de notarijs et ꝓmotorib⁹ sed regerit culpa in eos qui tales eligunt nec corrigunt. qui sola insuper sibi placentia dici volunt qualis erat Achab. verũ est quippe illud sapientis Princeps qui libenter audit verba mendacij omnes ministros habet impios ¶Efficacissimũ insuper corruptiuũ zeli boni q̃ debiti notat scriptura cum experientia esse munerum receptionem a manu lingua vel obsequio. vnde sequit acceptio psonarũ simili pro reatu damnãs vnum. absoluens alter que omnia phibuisse legit cognat⁹ moysi duz eidẽ optime policie formã ꝺscribẽt

Sunt qui se sufficienter existimāt rē publicaz regere si ostitutionū onera multiplicauerint. Si sentētias penales vt excōicationes fulminauerint. maneant aūt ipi negligētes similes facti pedagogis reprobis q̄ negligentiam suam et ignauiam purgare se putant si pueris suis comminatōnes crebras indixerint si verberib⁹ eosdem affecerint. Inuenies alios suis ita ostitutionib⁹ positiuis inherentes. vt nullā epikeie virtutem admittere velint sciāt aut possint apud quos summū ius sepe sūma iniustitia fit. Alīs passim hac epikeie vel equitatis regula sic abutunt q̄ nihil in legib⁹. nihil in ostitutionib⁹ et regulis suis manet stabile. cū tñ precipuū cuiuslibet policie etiā in monasterijs regimen exrationabili legū suaz stabilitate resultet. Amplius quid ō puersis scā daloſisqz morib⁹ censendū est ex q̄bus reddit contēptibilis tam vita q̄z auctoritas regitiua. vnde consequenter inobedientia subditoz p̄uenit. iuste prorsus. vt in eo dñi puniant in quo delinquunt. Adam in exemplo est cui in deuz peccanti facta sunt omnia p̄ns subdita rebellia simul et aduersa. ita etiā vt caro p̄pria. Quid q̄ aliqñ peccata subditoz redundant in p̄sidentes? nec mirum duz ostes sunt in malicia omittendo vel omittēdo. sicut Hely legim⁹ ad filios. Illud vero magis stupēdū exempli gra in Moyse qui rectoz virtuosissim⁹ extitit cuius hec verba sūt. Nec miranda ait indignatio in populū cū mihi quoqz iratus domin⁹ p̄pter vos dixit. Nec tu ingredieris illuc. non dubium in terram p̄missionis. Monach⁹ Durus est hic sermo pro regētib⁹ ovolucer. durus fateoz adeo q̄ beatos predicare compelloz illos qui solitudine sua contenti sunt quales papa Gregorius suspirauit habentes hanc a deo gratiam q̄ absoluti sunt a vinculis publici regiminis Preconiū itaqz suū canam⁹ placet.

Secundū mētz tertij dactylicum archilogicū tetrametrum. vt illud

Puro claz lūine phebū

Monacha claustri vita rcludēs
Semet septis mortua mūdo
Cui⁹ regimen ferre recusat
Pompas q̄z suas deserit omnes
Animū superans imperiosa
Regnat. celle conditur antro
Regio fit ei mansio celi
Nil sibi vane gloria laudis
Nil fallacis gratia fame
Garrula palpans lubrica nec spes
Complacet horret ferre tumultus
Trepidos q̄z metus anxia vota
Qualia medijs vrbibus errant
Nanqz assiduis turbine vasto
Teditur curis publica vita
Que presumit debilis in se
Homines p̄pio ponere dorso

Quorũ nugas crimina fraudes
Lites rabidas vulnera mortes
Anxius portat calculus arta
Dandus supest cum ratione
Quid tantis iuuat vltro periculis
Subdere vitã mox perituram
Scrupulos qz pati iugiter acres
Intro vermez cor lacerantem
Ludicra vana qz quanta recrescãt
Quot crudelia turpia feda
Haurit sensus discolus extra
Inde cor vrit zelus amarus
Vel dolor asper dira vel ira
Siue libido sordibus opplens
Nonne fenestras claudere mortis
Prestat et vti sensibus imis
Celica cernere mente pudica
Quã non turbat seua remordens
Extera populi cura recepta
Fera mors sibi fit ianua vite
Sua spes Jhs est viuit in illo
De sanctorum quos coluisse
Meminit meritis et prece fidit

Prosa tertia tertij libri

Monachus

¶ Jde volucer ne dũ claustra lem vitã extollis sis iniurio sus reipublice que periret vtiqz sine rectorib⁹. Sed neqz carz ista vita suis periculis suis qz tem ptationib⁹ tãto maiorib⁹ quãto col luctatõ crebrior aduersus pncipes tenebrarũ mundi hui⁹ habẽda sibi est et plus qz humana. Deniqz scit damnationẽ serui pigri q talentũ si bi creditũ abscondit in sudario. po nit qz lucernã sub modio. nã sapien tia abscõdita et thesaurus inuisus q vtilitas in vtrisqz? Mandauit qz de⁹ vnicuiqz de primo suo quẽ pe reuntẽ q nõ saluat dũ pt occidit

¶ Jolucer ¶ Hoc est crede m laqus magn⁹ quo solet zelus improbus seducere plurimos vt ambulent in magnis et alienis a se. nõ pm sciaz. magna quippe sibi videt omis pre sumptio. Qua super re multũ diu qz noster aduena secũ qsiuit theologi am qz osuluit ¶ Monach⁹ ¶ Jdeo audire cupio qualiter hec zeli decep tio ognoscenda declinãda qz sit ab illis quos nõdz administratio publica ligatos detinuit. imo q qs hz religio ne mund⁹ eos p hãc seduc tionẽ resorbeat quales inuenti sũt aliqui eo damnabiliores quo pmã fidẽ irritã fecerũt. Patiunt alĩ nõ pauci noxias inquietudines sũmur murantes q dona sua nequeunt in alios transfundere docendo consu lendo monendo dirigẽdo iuxta da tam sibi scientiam. molestе ferentes ociũ suũ quasi dicerent. vt qd pdi tio hec. qz nõ habẽt q doceat eos iter rectũ. quis ostituat me doctorẽ sup eos vel ad eos?

¶ Jolucer Est vt dicis in quibusdã q vtinam docerent se pmit⁹ ad sobrietatẽ sa pere qui aliorũ fieri doctores tãta auiditate desiderant vt ognoscerẽt qua ratione zelus suus moderãd⁹ est et quib⁹ terminis coercendus

¶ Monachus ¶ Expedit ne quasdam super hac re dari regu

las breues et solidas. Volucer Expedit accipe. ⁊ in ꝑmis certū habeto q ptātē regitiuā in eccīastica gerarchia si supior nō imponit ⁊ iubet eā nemo laudabilit et tute suscipit vel exercet. Talis nimiꝝ se glorificat et ingerit nō vocatus a deo tanqꝫ Aaron. Primū qꝫ locū veniens ad nuptias impudenter anticipat descensur⁹ cū ruboꝛe. auditur⁹ etiam q̄s te ostituit iudicē sup nos? Itaqꝫ sarcinā hāc si nemo imponit dicit Augl. vacandū ē ocio q̄rende veritatis. adde. vel studio ꝓprie salutl. Neqꝫ em̄ de⁹ indiget auxilio nr̄o ꝓ salute alioꝝ vt secū laboꝛem⁹ nō vocati Ampli⁹. ptātez regitiuā nō osequit aliq̄s ex solo titulo scientie vel eruditionis vel caritatl. imo nec ex ꝓceptione licentie mgr̄alis in theologica facultate que licētia non obligat se suscipientem sed idoneitatem eius monstrat. Proinde ptātez hanc regitiuā si supior legitim⁹ sit de⁹. sit hō. iubet ⁊ imponit optz recipe q̄n post auditas recusationis causas vt in Moyse fuit et Jeremia superioꝛ ꝓstat in sententia. Refutantē em̄ q̄d excusaret ab inobedientia nisi ꝓprium fortc iudiciū quo sibi videt indign⁹ tali missione Sed supioꝛi subiicē ꝺuenit nedum ꝓprie voluntatis affectū sed etiā intellect⁹ sui iudiciū. Alioq̄n pusillanimitas ista specie humilitatis se pallians arrogātia dicēda est eo picu loſioꝛ quo sibi videt humilioꝛ et q̄ sensū suū p̄ferre non dubitat sensui iudicio qꝫ supioꝛ. Rubinde ptātez regitiuā p̄t aliq̄n vel petē vel appetere hō sibi bn̄ oscius q̄ nō p̄esse ⁊ ꝓdesse vult scit et pōt tm̄modo caueat ne mentiat vt sepe sit iniq̄tas sibi. Arbitroꝛ hoc intēdebat aplus Qui episcopatū inq̄t desiderat bonū opus desiderat. Ez vt iniq̄tatē abiiceret subiūxit. Oportet āt ep̄m esse sine crimine ꝛc Sic Jsaias dño q̄renti quē mitteret rn̄dit. Ecce ego mitto me. vez se iam ardenti calculo purgatū agnouēat. Potēat hec ptās tui⁹ appeti q̄n poꝛes ad martiriū q̄ ꝑsidebant ipi trahebant. hodie vo suspecta nimis hec appetitione gignat eā nō zel⁹ aiaꝝ ⁊ vl̄ ꝑsūptio vel inanis gl̄ia. vel ambitio. vl̄ inertia q̄rens in ocio laute viuē. vl̄ cupiditas ditare querens carnē et sanguinē. aut demū inexpientia potestatis hui⁹ regitiue dās audaciā de viri⁹ ꝓpriis. sibi qꝫ blādiens q̄ efficaci⁹ ceteris euellēt q̄ destruerz ꝓderet et dissiparet et edificaret et plantaret. Expt⁹ vo longe videbit alit et metuet. videbit q̄ puersi .difficile coꝛrigunt. et stulto ꝛ infinit⁹ ē numerus. videbit opa dei q̄ nemo possit coꝛrigē quē ille despexēit. Videbit q̄ de p̄meditatis secum ⁊ dictis tūc faciā hoc tūc faciā illud. fi et qꝫ postmodū. neqꝫ hoc neqꝫ illō Videbit se longe fieri et ofūdi ab expectatione sua et velut a toꝛrente rapido alioꝛsū ac rat⁹ erat trahi Dniadu̇etet deniqꝫ aliquāto facili⁹ ē speculātē i cella vel studio deseri bē sibi pulcrū boni regimis modū in re publica qꝫ exequēdo p̄ticare

Monach⁹. ¶ Quid de hõib⁹ cẽsen
ñre etatis q̃rentib⁹ expectatões ad
bñficia quib⁹ ãnexa est alioꝝ cura
Pro quib⁹ vel adipiscendis vel re/
tinẽdis se litib⁹ inuoluũt sũptib⁹ qz
osumũt. // Volucer ¶ Viderint ipi
qualis sua sit intẽtio et quẽ sibi finẽ
ꝓncipaliẽ ostituunt. Põt itaqz fieri
vt idone⁹ aliqs seruire deo in regi/
gimine publico q̃rat. illud intẽdẽs
ex oñti. et tanqz secũdarie sustẽtatõ
nẽ vite ꝓprie sufficientẽ habẽ. q̃tin⁹
absqz mẽdicitate vel imꝓpoꝛtiõa
to sibi latẽ seruiat in hoc statu libe/
riori quiete do. Nec est leuiter ꝟ im
putandũ symoniace ꝑuitati. Sicut
nec dũ frequẽtantur in eccleſijs ho
re canonice ad recipiẽdũ distributi
ones quotidianas et solitas. Aut
dũ vicari⁹ deseruit vni cure suscipi/
ens inde stipendiũ. ¶ Dign⁹ est opa/
ri⁹ mercede et cibo suo. ¶ Dicã ãpli⁹
Sic ꝓfiteẽ aliqs vitã claustralẽ rõ
nabiliẽ intendẽs illic sufficienẽ sustẽ
tari. alioq̃n nõ intratur⁹. neqz tñ sy
moniac⁹ est dũ intẽtio ꝓncipalis ẽ
seruire deo et sustẽtatio vite est ad
illũ finẽ et sub illo. vbi ãt vnũ ꝓpter
aliud. iã nõ duo ꝟ vnũ sẽ ¶ Mona
ch⁹ ¶ Ꝺppares loq̃ fauoꝛabiliter i
excusationẽ symonie quã tãta seue
ritate decreta dãnãt. quã ampliare
ita nituñ aliq̃ ꝙ pene nihil apud
eccliasticos inueniret si vez sentirẽt
a symonia nõ infectũ. Ꝟz hoc inte/
rim omisso cũ multis q̃ magis scho
lastice tractãda sũt. pfice qõ cepisti
de zeli moꝺeratõne ꝑ patientiã re/

cõsolatione theologie

spectu fraterne coꝛrectõis ¶ Volu
cer. // Coꝛrectio fraterna cũ sit op⁹
elemosine spũalis datũ sub affirma
tiuo ꝓcepto. Si peccauerit in te fra
ter tuus ꝛc. Ꝟp quidẽ obligat sed
nõ ꝓ sp. Omittẽda q̃ppe est dũ ꝓ/
babiliẽ apparet ꝙ fieret vel frustra
vel in deteꝛioratõez coꝛrigẽdis hoc
ãt ꝓbabiliẽ estimaẽ de peccãtib⁹ ex
malicia et osuetudine puersa. nõ ex
ignoꝛãtia. Ꝟec⁹ in coꝛrectione iudi
ciaria vbi ꝑt otẽni scãdalũ illi⁹ qui
puniri debet. qz fit ꝓ salute nedũ il
li⁹. ꝟz toti⁹ reipublice. et vt punitio
scelẽis cedat alijs in exemplũ. Põt
insup hec omitti coꝛrectio dũ ꝓba
biliẽ appaẽt ꝙ peccãs alio mõ ꝑ se
vel altez coꝛrigeẽ Sic eñ famelic⁹
nõ ẽ de necessitate pascẽd⁹ a petro
etiã diuite si verisimiliter immineat
mod⁹ ꝙ sustẽtat⁹ ꝑ se vel aliũ non
pibit. Qua sup re nẽo ꝺz sibi fabri
care leuiẽ scrupulos tanqz de neces
sitate ꝓcepti. sicut nec in alijs pluri/
mis q̃ vel ꝓtergredi vel agi ꝑñt in/
fra ẽminos diuine iussionis. Atten
to ꝓterea ꝙ temerariũ frequenẽ cẽt
et vsurpatũ iudiciũ coꝛrigẽ fratrez
q̃i criminaliẽ opantẽ vbi ꝑt occur/
rere multiplex excusatiõis loc⁹ vel
rõne fragilitatis ꝓprie vt in pueris
q puellis q rusticanis. vel qz doctri
nis et virtutib⁹ aliũde pollent a q̃/
b⁹ eos declinare nec se coꝛrigẽ nõ
ẽ leuiẽ ꝑsumẽdũ. Rursus attẽdẽ ꝺz
ista coꝛrectõ ne ꝓgrediaẽ vllaten⁹
ordinẽ gerarchicũ q̃ infẽtoẽs redu
ci hñt. ad deũ ꝑ superioẽs eẽ vbi vr̃ i

supioꝝ vel inertia vel lata culpa nō inde publicā potestatē vsurpet aliqs. neqꝫ in predicatione neqꝫ in sacramentoꝝ ministratione neqꝫ in supioꝝ coꝝā subditis satirica reprehensione que nō edificationē morū sed indignationē causat q ꝺceptuz Est aūt speciali⁹ aliqꝺ obseruandū circa eos quoꝝ ofessiōes audiunt vt extra neqꝫ publice neqꝫ priuate arguant inde. imo neqꝫ laudent ne aperiat via suspecte reuelationis in vitupato. vel fictionis aut inanis gloriatōis in laudato. vel diffamationis p indirectū in ofitentib⁹ nō laudatis ¶ Monachus ¶ Difficile certe iugū p presidētib⁹ in vtroqꝫ foro q; sic obligantur corrigere sic se gerere quasi penit⁹ in cōfessione nil audissent. Sed ad vlteriora pergens dic quali moderatiōe sit exercenda talis correctio ¶ Volucer Aliqꝫ nō cū impio. nō cū austeritate. et minime cū ꝺumelia vl impropio. Medax cm̄ in ore ꝺumelic si correctio. sit exemplo pauli cū omni humilitate lachrymis et mansuetudine. Neqꝫ formidandū ē hic ne nimia seruet hūilitas vbi nulla est q frangi timeat regendi auctoritas Quid p in multis dissimulāda sūt pcā vl iunioꝝ ne pdāt verecūdiā vel senioꝝ ne pessimēt p impatiētiā? Increpādi ñ sūt psertiz i publico. ꝫ nec eis delirātib⁹ est plausibiliter assentiendū Modestū silentiū cū facie subtristi satis erit p sua correctione et nr̄a ne peccem⁹ cautione. Porro si pcā talia sint q doctrinā xp̄iane religiōis inficiāt publice cū scāḋalo puſilloꝝ silentiū soluendū est. et tota libertate ꝺtradicendum aut p̄tin⁹ ad supioꝝ deferendum. Q; si oꝑtū sit in supioꝝ et inferioꝝ tātā succreuisse pniciem etiā in his q fidei sūt xp̄ꝰ depuationē intellect⁹ ex inordinato timore cuiuscꝫ potētioꝝ errātis alios qꝫ trahentis hos violētia istos fauoꝝ a ꝺo q nec piti sanū cōsilium nec iudices rectū iudiciū libere dabūt. dissimulabūt poti⁹ aut in veritatis subuersionē impudent ibūt. hoc casu si defensio catholice veritatis exponenda sit in publico p psonas puatas videt ambiguū. qm̄ vno loco iubet dñs. Esto fidelis vsqꝫ ad mortē. et laudat q p lege dei sui certauit vsqꝫ ad mortē. Et a xp̄is impioꝝ nō timuit exēplo Jobis bapt̄i. Alio loco vox xp̄i est. Nolite sanctuz dare canibus. neqꝫ proīciatis margaritas ante porcos Cui⁹rō ꝺtinuo sb iūcta ē ne dās lacerēt et xp̄m dei ꝺculcēt ¶ Monach⁹ ¶ Quā vereor volucer ne tāgat hec cōsideratio pegrinū nr̄m sua psecutōe in cā fi dei nūc coꝝā ordinario iudice. nūc in pūtia sacri cōsilij. nā q ꝺ inde puenīt audis. q ꝺ dicit. q ꝺ agit ¶ Volucer ¶ Nolo fiat tibi mō rīsio. latiorē hac in re iterū sermonē habitur⁹ seorsū. Eteni qua fronte de sacro cōsilio suspitionē de pncipioꝝ moraliū xp̄itate dubitatōez de psessu iudiciario offensionē ocepiſſz. Sz accipito opendiosū in p̄missis documētū absolutos a publicl. respiciēs

Libri tertii de

Tercium metrum tertii

Qua sorte vocat te deus hac tu
Contentus agas. nec hianti
Teles animo noua vota.
Que sunt aliena relinque
Tractent quibus est data cura
Non te nociuis preme gratis
Sis sufficiens tibi queso
Nec te coquat alterius sors
In se retinet status omnis
Quicquid miser graue durum
Quod scire status nequit alter
Experta feres leuiore
Nota q magis ope fisus
Febrem patiens modo dextrum
Mutat latus huc modo leuum
Nunc ventre cubat mox dorso
Hinc pace caret. quia secum
Fert intro malum suus omnis
Idcirco locus grauis angit
Se corrigat et parit intra
Pacem sibi det q quietem
Qua non aliter potietur
Gratum referas domino cor
Qui dona dedit sat abunde
Utaris eis sine culpa
Sic proderis omnibus apte

Prosa quarta tertii

Monachus

Qua ratione fiet o volucer
vt solitari⁹ oīb⁹ pficiat?
Volucer Nimiq bñ viuē
do. An ignoras q oīe peccatum
offendit nedū deū sed omnē impe
rio suo subditā creaturā? q idcirco

cōsolatione theologie

armat et pugnat otra insensato s.
Nocet pterea nedū peccāti sed toti
hōim omunitati que est velut vnus
corp⁹ tanq acies ordinata cui⁹ nō
pt sine lesiua debilitatione quātula
cūq pars vel mortificari vel eripi
qualit fit et pcō cuiuscūq. Hinc
ppende virtutē vni⁹ multo magis
oīb⁹ pficere. vñ sumpsit ortū psal
miste verbū. Particeps ego sū oīm
timentiū te et custodientiū mādata
tua. Uis insup scire quantū segre/
gat⁹ et orans sit vtilis. moysen orā
tē in mōte dū pugnaret israel inspi
cito. Deniq q̄s nesciat vicia effica
ci⁹ orōne q orōne vinci? Solita/
rius vero liber⁹ orat q occupat⁹.
Tolle orōes timentiū deū. q̄d ꝓde
rit obsecro labor fatigantiū se. vel
predicādo vel monēdo vel corrigē
do. qñ medicos etiā monet sapiēs
orare vt opa dirigat sua de⁹? Pen/
set ergo solitari⁹ quātū. pt corrigē
delinquētes absens et tacens si bñ
vixerit et orauerit. talit em̄ et nō ali
ter sibi datū est tollere scandala ab
eccīa si crebro ingemuerit iuxta visi
onē ezechielis de habētibus signū
thau in frontib⁹ suis Penset q̄ntuz
difficultatis habz exterior correctō.
quantum solicite turbationis. puto
gaudebit eligere partē marie sedē/
tis. non marthe ministranti. deseret
querelā uerse ad marthā q nō so
licitū. nō turbatū erga plurima reli
querit eū Jbs. Itaq si corp⁹ ꝓpriū
et vnicū vix aliq̄s sufficit obediens
reddere suo spiritui quotidianis

increpationib⁹ ⁊tinue monēs illud et castigans quid censendū putas de tot corporib⁹ tot capitib⁹ tot spiritib⁹ alienis nec iunctis? Sperat aliqs se correcturū hos et illos verbo suo. dicat sibi primit⁹. se qz corrigat si valet. et dū non poterit humili⁹ sapiat. Hec si recogitauerit acriter secū solitari⁹/ gratias aget deo q̄ nō imposuit hōies super caput suū. miserebit qz cōstitutis in publica ptāte. nō indignabit. non emulabit. Attēdet quid dns ad Job dixerit. Si habes brachiū sicut deus. et si voce simili sonas. disperge superbos in furore tuo et respicies oēm arrogantē humilia. vbi docz apte opus hoc solius dei esse. Hinc per psalmistā iubet Neqz zelaueris facientes iniquitatē Quia nec imitandi sunt tales nec spreto diuinit⁹ instituto ordine corripiēdi Queris exercere zelū otra pcōres. queris eos de terra perdere dabo tibi antidotū sine verboz strepitu. sine virga. sine carcere. sine flagellis aut vulnere. sine tuo periculo. Bene viue tibi et p alīs orans. ipos tolera ⁊ geme. nihil aliud tibi ocessū est. Gz inde gaudeas. qm alleuiat⁹ graui fasce. cur aliene miseeberis rixe. cur alienū iudicabis seruū. cur talento vis vti in nō tibi ocessos vsus q̄ palam est abuti? Memineris illius q̄ pecunias alīs partiendas recipere noluit cauens sibi tam ab inani gloria qz a periculo distributōis vt fit inique ab ingratitudine et remur/

muratione recipientiū et nō recipiētiū ab sui occ̄ deniqz detrimento Monach⁹ Suades salubriter patientiā in zeli moderatione suscipiē dā vnde osurgit osolatoria. quies multa. presertiz his q̄s susceptū nō ligat officiū. Nodēs vellem aliqua super eadez pacientie virtute. Et in p̄mis cur dictū est. patiētia aūt op⁹ pfectum habet Jolucer Scis pfectionē hominis in dei dilectōne sup omnia et p̄pter se ostitui. Ideo finis legis dilectio Porro q̄s nesciat veram dilectionē nō in p̄speris ꝫ aduersis inspici. Aduersitas nempe sola p̄batrix est siquis in p̄speritate ver⁹ amator sit Venit ad te deus cū auro et argento. cū sanitate cū honorificentia. cū quiete a temptationibus intus et foris. recipis eū. laudas. gr̄as agis. dubiū mihi est si munera dei non deum diligis Itaqz qui deū vel amat vel in eo sperat p̄ro omodo temporali. tolle omodū desperabit et oderit. venit deus in comitatib⁹ his omnibus. sed cū pauperie. egritudine. tribulatione. si p̄stas in amore. si in gr̄arū actione modo opus amicicie pfectū ostendis ad deū q̄n nec dolore nec inopia p̄ssus discedis ab eius amore. Neqz em̄ dolere vicium est. sed p̄pter dolorē nihil vitiosū omittere laus est egregia. Sunt apud p̄bias vere splendide qz suasiones ad patientiā. hec vult animū reddere sui opotem liberū qz. vicia reprobat. laudat qz virtutes. oñdit oñe

peccatũ facienti penã esse. oñis ãt virt⁹ magnũ sui premiũ est Odit malos esse impotẽtes nec adipisci qõ cupiũt. Boni vero desideriorũ suoꝝ quib⁹ appetũt sũmũ bonũ cõ potes sũt. Nã pticipatiõe diuinitatis dñi fiũt. Docet rursus fortunaz omnẽ bonã esse. et ꝙ sepe plus aduersa q̃z ꝓspera ꝓdest. Deniqz nulla ꝑt in istis inferiorib⁹ mutabilib⁹ et caducis bonis atqz fortuitis inueniri vel hauriri felicitas q̃ sufficientiã q̃ potentiã que reuerentiã celebritatẽ letitiã stabiliter veras donet. Speciosa quidẽ sũt ista ait boeti⁹ ad pbiaz tũ tñ cũ audiunt oblectãt. sed miseris malorꝝ altior sensus est. Ostendenda fuit ꝑ theologiã altior felicitas. quã petẽ. ꝙ infelicitas oñino pessima quã refugẽ deberem⁹. in cui⁹ respectu pñtẽ mortẽ nõ esse timendã astrueret. Nolite timere ait eos q̃ corp⁹ occidũt. ꝫ eũ q̃ ꝑt aiaz et corp⁹ mittere in gehẽnã ignis. Cũ em̃ triplex sit malorum pena. q̃daz otracta. q̃daz inflicta. q̃daz ꝓmissa. Primã plurimi nihili pendũt nec aduertunt quã pbia tñ recte ꝓbat magnã esse. qz ꝓuat animã magno virtutis bono. tollens ab eo modũ spẽz ꝙ ordinẽ Inflicta pena qz sensũ dolorꝭ infert pl⁹ exti mescit et fugit. Tertiã vt ꝓmã nõ attendũt pcõres dũ in penã ꝓrũ pcõꝝ permittunt iusto dei iudicio ad alia et alia crebro labi. Theologia vero xp̃ianorꝝ pbie doctrinas si recte si vere sũt si salutares approbat vtẽs eis iure suo et catholicas reddens si tenebrosiores sũt illuminat. Si noxijs erroꝛib⁹ mixte sũt separat preciosũ a vili. illud retinens aliud exterminãs. qm̃ nihil inq̃natũ. nihil sordidũ. nihil falsũ vel noxiũ secũ intrat. nõ sistit in ꝺsideratione sola mutabilitatis reꝝ infra labẽtiũ in variabilitate sortis hũane In imꝑfectione fallaci eoꝝ omniũ que mund⁹ inferior ostentat. q̃ sunt diuitie. opes. dignitates. regna. gloria. voluptates. q̃ frequẽti⁹ recidũt in otraria. Erigit se ꝺsestim altius respiciẽs verã beatitudinis formã nõ simulacrũ quoddã vel idolũ beatitudinis quale stoyci ponere visi sũt in honesto qõ sui ipi⁹ premiũ ẽ. ꝓ cui⁹ obseruatione moꝛs voluntaria etiã ꝓꝑia manu (sicut egit Catho) ꝑm eos queri ꝑt quã eẽ viam breuẽ et expeditã sed mendacit̃ dixerũt ad libẽtatẽ. Sileo de porcinis voluptatib⁹ epicuri. Sed neqz primi boni sola ꝺemplatio qualẽ locut⁹ est Aristotl. beatitudo dici põt. sublimiorẽ et eternã dat theologia In cui⁹ aspectu monstrat momẽtaneũ et breue hoc tribulationis sup̃ modũ immensũ glorie pond⁹ opari in nobis. ꝺemplãtib⁹ nõ ea que vident ꝫ q̃ nõ vident Ostẽdit ex aduerso miseriã inestimabilẽ fine caritatã qualẽ null⁹ philosophantiũ cõcepisse visus ẽ. Quid ãt grauitatis habere censebit̃ pena tpalis quantalibet eterne vite et morti collata min⁹ certe q̃z it⁹ leuis virge ad sup

plicīū capitale vitanoū et regnū cō
sequendū. Ecce ꝓponaꝫ vtrūqz pu/
erulo ārāꝫ ḋo eligere duob⁹/mortē
pati vel virgam. nō dubiū ḋn xp̄ūm
Orabit etiā flens si negeꝫ ei. timēs
et horrēs ꝓpositū sibi e diuerso vel
suspendiū vel incendiū. Hinc pue/
ros dū flagellanꝫ et clamāt ridere
solem⁹ tenentes puto illā sapientis
sententiā. virga eū cedis et aiaz ei⁹
ab inferno libēabis. Nos xo grā/
diusculi pueri gemim⁹ exandescim⁹
murmuram⁹ ad modicū dei flagel/
lū Illud qz p impatientiā rumpim⁹
vt possum⁹. qi nō ab inferno similiē
liberare nos ārat pater nr̄ de⁹ Tri
bularis ḋo putas tibi theologia
suasura sit! Serui deo. sanctos qz su
os q sanctas honora. ꝑsperaberis
in seculo delicijs diuitijs. pace glo/
ria frueris ad votuz. Sic videlicet
docebit sapiens. Fili accedens ad
seruitutē dei prepara aiaz tuaz ad
temptationē Sic aplūs Oīes qui
pie volūt viuere in xp̄o ꝑsecutionē
patienꝫ. Sic xp̄s dicens. In me pa
cē. in mūdo pressuraz habebitl. Sic
sancti sanctēqz oīes exemplo mon
strarūt: Expectādū ita est. preparā
d⁹ anim⁹ ad tribulatōnez q nobis
vtiqz talis fiet ālis anim⁹ erit vten
tis. demeruim⁹ millesies mortēq in/
ferni mortē eruet nos si volum⁹ tri
bulatio. Si nolum⁹ puniet nos bis
in id ipm. Itaqz oīno impossibile
est nō flagellari. vel hic ad peniten
tiā. vel in futuro ad exterminationē
Respiciam⁹ sp ad dūm flagellantē

Ad p̄rez miaz correntē. Si vere
nō vane. nō simulatozie. nō velut in
sōnio xp̄iani dicimur q sum⁹. Neqz
ei venire p̄t aliunde ꝯbulatio. tenet
ḋm̄ligatū leonē infernalē ne furi/
at quātū vellet. nō ille ꝫ detinēs eū
rogand⁹ē. nō aduersari⁹ ḋquis ali⁹.
sit hō sit bestia sit ignis sit aqua ti/
mēd⁹ ē. timeaꝫ moderās illa deus
Et hinc orieꝫ magna securitas No
lo dicat hic aliqs nō tēptabo dūm
aduersus illa q naturalis fert actō
Liberrim⁹ cū nature rector est de⁹
vtens illa put libet ad salutē elcōz
ad cōmoditates se diligentiū ālēs
enumerate sūt a ꝓp̄his et sanctis di
ligenter. Erudit p flagella purgat
q medeꝫ. doctrinas in scripturis mul
tiplicat qđ ꝓp̄he qđ boeti⁹ qđ cice
ro cū ceteris insinuant. Cōpellit in/
trare vocatos ad nuptias lacerās
alteri⁹ tunicā. illi⁹ crus frangēs. hu
ic oculū eruēs. aliū mancū reddēs.
sepit vias malas spinis ne ḋs ābu
let p eas in interitū. Tribularis et
tēptaris. Ista cōis est sors omniū
viuentiū. hō ḋppe nasciꝫ ad labo/
rē. si demēuisti te equo animo io fe
re equū est. si tibi bñ osci⁹es gaude
qz maioz te merces manet. Quid p
terea q̄ absqz tēptatōib⁹ nullo pa/
cto pñs vita ducit q milicia ē. tolēa
quā habes qz dū deerit cert⁹ esto.
succedet altera tibi fortassis aspioz
Crede non elecit hōiez de⁹ ab orto
voluptatis vt hic nouaz ostitueret
ꝫ in laboze viueret et erumna. Du/
fers ais mihi pacem. ih̄ gloziā. mihi

diuitias. mihi felicitatē nō aufero.
ꝫ inuito monstrās viā. qz p̄ pressu
raz mūdi paz. p̄ infamiaz gloria ꝛ
p̄ inopiaz diuitie. p̄ luctū et miseriā
beatitudo (qđ ē omne bonū) opa
rank. Ad extremū p̄ pūti die et re
quaz agim⁹. Sol eni decliuioz silen
tiū suadet carmen accipe

Quartum metꝝ tertij.

Inter coeuos Job vir honestioz
Multa refulgens prole beatioz
Simplex tremiscens te de⁹ optime
Rectus fidelis criminis inscius
Hentes eoas exuperans nimis
Gazais et amplo velligero grege
Bobus camelis atqz laboribus
Aptis asellis plurima turba qz
Seruire debens magnifice fuit
Talem flagellis expetīt sathan
Temptare duris non aliter valet
Iti malignis viribus vspiam
Ni det supzem⁹ fas dūs sibi
Laxis habenis hinc furiosioz
Tradit ruine ꝑtinus omnia
Septena proles dum bibit ac edit
Tres et sozores obruit hos dom⁹
Cōuulsa venti turbine funditus
Job vero viua rupe manentioz
Ferri recocti roboze durioz
Spes cui⁹ alte fixa petre fuit
Supplex deo mox lumina dirigit
Frates rependens religiosius
Si que dedisti vix pereant ait
Fiat voluntas iure deus tua
Hinc edocemur cuncta per aspera
Ad quē misellos currere ouenit
Quis deprecandus nam de⁹ vnie⁹

Sontes repurgat trux tribulatio
Ac innocentes roborat et ꝓbat
Cuiusqz dicat mens bene subdita
Que omodasti si repetis pater
Gratus libenter restituo cape
Iis per latrones ense vel ignib⁹
Auferre linquo gratius accipis
Sic forte. qz si pauperib⁹ darem
Si te vocantē non satis audio
Compelle vestes dilacerans trahe
Demū ꝓut vis dūmō sim tutus

Explicit terti⁹

Incipit liber quartus

Prosa prima

Monachus

Preteritis dieb⁹ locut⁹
es o volucer q̄ admo
dū pegrin⁹ noster suā
in theologia q̄rit cōso
lationē in oīb⁹ q̄ cir
cūstant eū tribulationib⁹ nūc p̄ tuā
fidē edicito nunqđ nō penitet eum
plurimoz q̄ vel in frācia vel in ge/
nerali cōsilio gessisse meminit modo
circa cessionē ꝛ electionē ostendētiū
de papatu. Scribendo de ptāte cō
cilij modo circa causas fidei eā pre
sertim q̄ detestat homicidia sine le/
gitima auctozitate ꝓpetrata cū seq̄
lis suis. Que causa toti⁹ pene tur/
bationis inclitū frācie regnū discer
pentis vt aiūt seminariū fuit. q̄uis
aliā dēt alij cupidinē effrenē domi/
nandi vel vindictā expetendi nūqđ
nō aliquib⁹ saltē scrupulis sua cōsci

entia remordeꝫ Volucer Quis gloziabiꝫ o monache mūdū coꝛ se habere q̄s dixēit innocens et mun dꝰ sū. Quis nō ostituꝫ sub iudicijs dei terribilis i osilijs sup filios ho minū nō trepidauerit? Hinc afflictꝰ Job Verebar oia opa mea ait do sciēs q nō parceres delinquēti. Et itez. Si voluēit mecū otendē nō po tero respondē vnū p mille. Cui cō formis est oro pphetica. Nō intres in iudiciū cū seruo tuo dñe. q̄ non iustificabiꝫ in ospectu tuo omis vi uens Et rursus. Si iniq̄tates obser uaueris dñe. dñe q̄s sustinebit. Poꝛ ro q̄d Isayas se cū ceteris inuol uens sibi q̄ vilescens. hūili ofessiōe ptulēit legimꝰ. oēs iustitie nre tāq̄ pānꝰ menstruate. Quis igiꝫ iustiti as suas velut gloziabundꝰ ostenta uerit deo plus q̄ pannū ofusionis sue mulier viro. quē deniq̄ nō exter ruerit apli verbū dicēti. Nihil mihi oscius sū. ꝫ nō in hoc iustificatꝰ sū Causā redidisse videꝫ sapiēs. Ti mide sūt inq̄t et incerte omes pui dentie nre. Et alibi. Prauū coꝛ ho minis et inscrutabile q̄s cognoscet illud ¶ Monachꝰ ¶ Quid igiꝫ agit p serenatione osciētie sue vt deo sit in pace locꝰ suus. ipē q̄ dormiat in id ipm ¶ Volucer ¶ Doctrinā cō sulit quā theologica tradit schola. iudicat aliter agendū esse de scrupu lis inq̄etis orientibꝰ ex his q̄ pteri ta sūt. Aliter sup his q̄ agibilia fu tura respiciūt. fateꝫ ex pteritis pfe cto se timē neq̄ timoꝛē hūc abiꝫcit

Auget potiꝰ coꝛā iudice deo ita tñ ne desperet sup mia eiꝰ ꝫ in solidio rē spez assurgat. formidat ne forte posuerit sibi laq̄os inimicꝰ latentes q abditos in via hac veritatis qua ābulabat. Neq̄ emī dubiꝰ ꝫ certissi mꝰ est id ipm q̄d pſecutꝰ est verita tē esse catholicā. Cuiꝰ oppositos er roꝛes impios atq̄ pestiferos exter minari querebat ordine iudiciario. Ita emī se iudicat obligatū firmiꝫ credē et nullatenꝰ dubitare de noti tia ac intellectu diuinoꝝ precepto rū. Alioq̄n se fidelē quo pacto repu taret. Cū scptū sit dubiꝰ in fide infi delis est? q̄d vtiq̄ veritatē hz dū q̄s illa dubitat que p eruditionē sacre scpture certa teneꝫ et explicita fide tenere. Neq̄ emī generalis suffecerit credulitas in multis nisi particula ris affuerit. plus aut minꝰ iuxta p sonaꝝ et eruditionū q̄litatē. Verū si iuxta hoc iter veritatis posuerit scandaluz angelus sathane qui se transfigurat in angelū lucis nō ita est vsquequaq̄ certꝰ neq̄ scit si scu to veritatis ita pterierit eū deus p timere nō habuēit a timoꝛe noctur no. a sagitta volante in die a nego cio pābulāte in tenebris ab incursu et demonio meridiano. Demoniū plane meridianū dixerūt sci q̄d et fallit et sub specie tñ boni nō qualis cunq̄ ꝫ magni boni fallaciaꝫ tegit Hic est laq̄us magnoꝝ viroꝝ duz magni nō hūiles sūt in oculis suis. dū pꝛie magis q̄s aliene innitunt prudētie. dū extollūt se i cogitatiōe

sua sicut taurus. dū p̄terea sic agūt
q̄i facto et si nō verbo dicerēt man⁹
nr̄a excelsa et nō dn̄s fecit hec oia
quippe dū p̄uenire monitōnes suas
arrogātia superba nō subseqū in hūili
tate lachrymis et mānsuetudine sepi
us inueniunt Deniq; sup̄ modū ter
ribile est illud sapiētis tonitruū. Est
via q̄ videt hōi iusta et nouissima
ei⁹ ducūt ad mortē. Beat⁹ igit̄ vir
sapiētis testimonio q̄ sp est pauid⁹
qz nisi in timore dei se instant̄ tenue
rit cito subuertet dom⁹ sua. Noli p
pterea mirari Monache si tales in
ter recordatōes posit⁹ paueat q ex
timescat p̄sertim cū p̄fectā charita
tē q̄ foras mittit timorē nō se presu
mat adeptū vtinā hr̄e se cognoscēt
minimā vel imp̄fectā // Monach⁹
Exterruisti me talia de timore disse
rēs. et in hos me trusisti scrupulos
dubie q̄stionis si p̄ p̄speritate rei/
publice. si p̄ defensione veritatis ca
tholice. si pro errantiū vel delinquē
tiū correctiōe q̄is hoim se debeat
exponē sed sedere solitariū et repu/
tare sapiētem esse q̄ nō curat in cui⁹
manu mūd⁹ sit Nā si bñ p̄cipiūt qui
docēt nihil eē agēdū q̄d dubiū ē an
bonū sit exponunt eiz se pīco Et q̄
amat piculū dicit sapiēs peribit in
illo Quis audeat sub tanta rerum
humanarum incertitudie quidpiaz
deinceps palā p̄sequēdū amplecti
// Volucer // Dubebit si cert⁹ fuerit
ex doctrina sacra q̄ fūdata sit in iu/
sticia fidei p̄secutio sua p̄ qua cer/
tandū est vsq; ad mortē corp̄is vel
in aia deteri⁹ morientū

Primū metr̄ iij libri

Ex i tabellis a deo binis olim
Insculpta petrinis. ē otinēs decē
Precepta nature q̄d idcirco fuit
Legē q̄ impressam p̄ indelebile
Lumē p̄us nr̄is in cordib⁹ fuscaūt
Nox criminū nubes q̄z flagiciorum
Obscura nec nō p̄tinax suetudo
Que p̄ima circa vera mētiri facit
In moribus secte docēt hoc impie
Illuxit ergo sūmi velle p̄ fidem
Rursus iubēs signis q̄ in miraculis
Mandata serues hec dei vigil tui
Si non mori vel perire fūdit⁹ vis

Prosa scda quarti

Monachus

Sed cauenda sunt o volucer
scandala. ve eim hōi p̄ quē
scandalū venit Obseruādū
est p̄tēa in collectiōe zizanioz ne fil̄
eradicet̄ et triticuz Tolerari deniq;
mala iubent̄ q̄ si tolli q̄rerēt deterio
res afferrent exit⁹ sic ethnici sic sara
cēi sic hētici plerīq; dimittūt̄ nec im
pugnant̄ immo sic agē ofiliū est vbi
coitas ē i culpa ne deterior scissura
fiat // Volucer // Scandala phari
seoz otemnēda doctz veritas Sini
te eos iquit ceci sūt et duces cecoz
talia quippe vitare nec possum⁹ nec
debemus Sed neq; deserēda est ve
ritas aut vite aut doctrine vel iusti/
cie dū certuz hēmus q̄ periclitaret̄
nr̄o silentio et opposita falsitas fir/
maret̄ iuxta regulā Error cui nō re
sistitur approbatur // Monachus

Redit ecce sermo noster ad materi
am que de zelo tractata est Cadit
preterea in aliā difficultatē qualiē
quando certi erimus ꝙ defensio ca
tholice veritatis nō plus affert no/
cumenti q̄z vtilis edificationis qm̄
si plus officit nōne tenēda erat ius/
sio christi superi⁹ inducta Nolite sā/
ctum dare canibus? Cui parabola
de zizanijs nō tollendis osona est.
¶ Volucer ¶ Nobibenda est fate
or ꝓ dissolutōne difficultatis istius
que pluries incidit doctrinalis vna
distinctio. Cuius vel ignorantia vl
inaduertentia multos etiā pbōrum
atq̄ theologoꝝ oturbauit. Itaq̄
certitudo vna est supnaturalis. alte
ra naturalis. tertia moralis vel ciui
lis Certitudo supnaturalis ita se ha
bet ꝙ nō stat aliquē sic assētire q̄ fal
li Et hec iterū certitudo diuidit qz
quedā est euidentie clareq̄ intuitiue
in patria beatoꝝ. Altera euidentie
reuelate in illustratione ꝓphetarum
Tertia solius adherētie in speculo
et in enigmate q̄ non euidentie ratī
onis innititur sed aucti diuine qua
lem certitudinē fides hz̄ prestat in
cordibus fideliū. Est enim quelibz
hmōi certitudo tanta ꝙ ꝓ nullā po
tentiā etiam diuinā et absolutā fal
lax eē pt. alioq̄n de⁹ negaret semet/
ipz̄. Hanc pboꝝ schola non vidit
neq̄ stoicoꝝ neq̄ peripateticoꝝ
neq̄ achademicoꝝ. Hec certitudo
ꝓ tertio siue distinctionis mēbro fi
delib⁹ omnib⁹ dū peregrinant in via
ouenit quos tāta certitudine nedū

duodecim articulis fidei q̄z toti sa/
cre scripture credere necesse est actu
vel habitu implicite vel explicite q̄/
liter credendo certi sē neq̄ falli pnt
Alioq̄n iuxta qđ pretactum extitit
dubius in fide infidelis est. Certitu
dinē hanc in martyribus talem vi/
dim⁹ vt absq̄ vlla dubitatiōe mal
lēt relinquere vitā q̄z fidem. Cetez
paulus hac subnixus expressur⁹ ve
hementiā certitudinis asseruit odi/
tionalem cuius antecedens sciebat
impossibile Etiam inq̄t si angelus
de celo vobis euangelisauerit p̄ter
id qđ euangelisatū ē anathema sit.
Neq̄ tñ negandū est quin paul⁹ vl
tra certitudinē adherentie ꝓ fidem
certitudinē habuerit euidentie ꝓ re
uelationis illustrationē et quodam
modo in transitu seu raptu ꝓ glori
am. Porro certitudinē alterā q̄ na/
turalis dicit inuenimus q̄ talis est
ꝙ non stat ꝓ naturā ꝙ aliqs talit
assentiat et fallat Hanc Arl. et peri
patetici. hanc q stoici pbi posuerūt
nobis possibilē in ꝑmis principijs
ꝓ se notis cognitis videlicz ex sola
terminoꝝ apprehensione vt ꝙ qđli
bet est vel non est. Posuerunt et in
delusionibus demonstratisq̄ in evi
denti cōsequentia deductis ꝓ talia
ꝑncipia quemadmodū dixerūt ma
thematicā scientiā esse certissimam.
Achademici vo in quibus Socra
tes carneades et Cicero. debic po
steriores aliq̄ nouā visi sē induxisse
sciētiā nihil scire. imo nec hoc scire
ꝙ nil scimus. ita tollere voluerunt

ẽ medio certitudinẽ oẽz dicẽtes de oi re ad vtranqz partẽ ex eq̃ dispu tari posse Et ita neqz p̃mã de qua locuti sumus certitudinem supnatu ralem neqz naturalez putabant vl lam esse. Deniqz certitudo que mo ralis dici p̃t vel ciuilis tangitur ab Arl. vna cũ p̃ti certitudine in ethi coꝝ suoꝝ principio Cui⁹ sententia est. disciplinati esse in vnaquaqz re certitudinẽ querere iuxta exigentiã materie. Eque enim vicios̃um est in quit pluadentez querẽ mathemati cũ q moralẽ demonstrantẽ. non eni surgit certitudo moralis ex euidẽ tia demr̃ationis ꝫ exꝑbabilib⁹ cõ iecturis grossis et figuralib⁹ magl. ad vnã partẽ q̃z ad alterã Talẽ cer titudinẽ si penitus negauerit acha demici. si nõ eã p̃terea sufficientẽ di xerint ad aliq̃d moralit operari vi derint q̃ rõne p̃sumpserint aliquid vel agere bonũ vel omittẽ malum. Conformit ad iudiciũ rõnis quale debet eẽ certũ sic certa est in se vir tus. alioquin ℞tus nõ est ¶ Möch Animaduerto volucer qm̃ ex p̃ma certitudine multa possum⁹ et debe mus nos fideles sine scrupulo coꝛ de credẽ ad iusticiam. q ore ꝺfiteri ad salutẽ. prosequi defendẽ q tueri p̃iusq̃z vacillet vel auferat a nob hmõi certitudo Intelligo p̃terea q̃ in agibilib⁹ hũanis q̃ tantã habẽt varietatem dicẽte Arl. et experien tia teste vt casu magis q̃z arte ꝺsta re videant. Sufficit ẽtia certitudo qualis nõ sp scrupulos oẽs abr̃icit sufficit vt contemnet vel superet sic operando q̃i non sint. Sed q̃ rõne possit hoc fieri scire cupio quid ad uena nr̃ in his agat. ¶ Volucer. De scrupulis sic̃ prediximꝰ iudicat alit agendũ esse dũ oriunt ex p̃teri tis. alit dũ in eis q̃ agenda sũt oc currerint De p̃teritis q̃dẽ opinus iã amplectit Gregorij sentẽtiã. Bo narũ mentiũ est ibi culpaz agnoscẽ vbi culpa nõ est Conformiter q ad illud Just⁹ in principio accusatoꝛ ẽ sui. Constituẽs itaqz se coꝛã tremẽ do ẽbunali districti iudicij dei cõsci entiã ꝑpriã audit et sustinet accusã tem eũ. q̃nto maioꝛi seueritate scit q p̃t. q̃tinus fiat ei spũs ꝺtribulat⁹ et ingens ꝺfusio ꝺtritio et humilia tio coꝛdis. ita vt cadat a se p omni modã ꝑprie defensionis desperati onẽ. neqz eni vult cũ diuina iustitia ꝺtendẽ neqz cõscientie, p iustitia te stimoniũ ferenti ꝺtra se reũ silentiũ imponẽ suadet poti⁹ vt clamet voꝛ cib⁹ magnis Iste ẽ equissime iuder deus. iste q̃ p iusto iudicio tuo da mnand⁹ est. peccauit enim in talib⁹ et talib⁹ sup numeruz arene maris ita vt pcca sua vix tot⁹ capere possit mund⁹. Sũt eni abyssus multaq te nebꝛosa nimis q̃ altã sibi damnatõ nis abyssũ meruerũtq inuocãt. Et hoc dñe de⁹ in voce cataractaꝝ tu arũ. hoc ẽ viarũ tuarũ inscrutabili um et iudicioꝝ occultoꝝ in q̃b⁹ hõ ꝺstitut⁹ videre nõ p̃t an amore vel odio dign⁹ sit. neqz cognoscẽ de su is supꝛiꝛib⁹ q̃ntũcunqz iusta vide ant q̃ terminent fine aut qua distri ctione iudicent. Accusat⁹ int talis

reus nō defēsoris ꝫ accusatoris. testis et iudicis in se ptes agit exaggerans q̄ntū pt Qui etiā si totius ppli xpiani fudisset sanguinē spat in illo apli x̄bo si nos iudicaremꝰ nō vtiqꝫ iudicaremur Quo cōn fit in hūanis iudicijs qm̄ ofitenti crimē mors inferꝝ. apud deū x̄bo apō quē est mia et copiosa redemptio Misericordia hic dū viuimꝰ superaltat iudiciū quo fit vt damnādꝰ in curia iustitie habeat aditū cū fiducia ad thronū gr̄e eius. que saluat damnātes se. absolutionē cōferens in auxilio oportuno. p̄cipue si dimiserit hō ex corde debitoribus suis. vt pticipes velit eos fieri glorie neqꝫ vindictā q̄rere cupiat seo oret p salute sua. quo fit vt fidenter dicat deo. bullas venie sue prestāde hīs. dimitte nob debita nr̄a sicut et nos dimittimꝰ debitoribꝰ nr̄is ¶ Monachꝰ ¶ Talia frequēꝝ audiui volucer Sed q̄liter absqꝫ mēdacio vel fictione pt in multis tale aliqd agi nō satis aptum est. Esto nēpe q̄ de p̄teritis opibus scrupuli sint in sciētia nō idcirco reā se iudicare habet Est eni scrupulus vacillatio q̄dā dubitatō vl formido consurgēs ex aliquibus siecturis debilibꝰ et incertis Alioquin si ex vehemētibꝰ argumētis et p̄babilioribꝰ p hac pte qꝫ p altera dubitatō cōsurgēt tā nō scrupulus solꝰ vl leuis trepidatio dici deberet ꝫ moralis de trāsgressiōe certitudo Mirū vero neqꝫ cautuꝫ videreꝝ si p̄ter hmōi scrupulos scia testificationē vel damnatōꝫ ferret certā ¶ Quādo inꝝrogata abhomibus vel acriter a se ipsa neqꝫ mētiri sibi volens rn̄debit p̄ꝝ solos scrupulos se in x̄itate ream se criminosā se damnandā exist̄ē? nōne magl. in hoc casu de merito qꝫ de pcō et ita potiꝰ de saluatione qꝫ de damnatiōe p̄sumit? Quo pacto fert igiꝝ cōn semet ipam dānationis sn̄iam? Auget dubitationeꝫ apli dictū Mihi inq̄t p mimo ē vt a vob iudicer vel ab hūano die ꝫ neqꝫ me ipm dn̄judico qui tn̄ alibi se p̄mū fateꝝ inꝝ pcōres? vēit inq̄t deꝰ saluos facē pcōres q̄ꝫ p̄mꝰ ego sū Oro qualē ad ista rn̄sionē aduena noster daret. ¶ Volucer Qualē nimiꝫ dat apls dū subdit ad p̄ allegatū q̄dā x̄buꝫ qui me iudicat dn̄s est alibi Scio q̄ in me nō hīat bonū cōformiē ad illud xp̄i Qui ex p̄fis loquiē mē dax est Certissima igiꝝ nō scrupulosa rōne tenere debet ois homo viuēs qm̄ sine gr̄a dei damnatus est qua p̄ꝝ hūiliet se hō q̄ntuꝫ potuerit sibi vilescat se deiciat se conculcet in recogitatiōe sua quia nō hr̄et q̄ deo damnāti rn̄derꝫ quid obiceret dicenti. amice nō facio tibi iniuriā. accipe qd̄ tuū est et vade Quid ē aūt illud tuū nisi pcīm nisi mēdaciū? Legisti q̄ scs abbas agathon moriēs fribus inꝝrogātibus an timēt et an in opibꝰ suis confideret rn̄dit In x̄itate timeo neqꝫ ofido in opibus meis q̄usqꝫ venero añ deū qm̄ alia sūt iudicia dei alia hoim ¶ Monachꝰ ¶ Co-

sus crede mihi volucer horroẽ cõ stitior totꝰ meroꝛe tabesco. totꝰ in desolationẽ et in q̃ndam velut de/ spationẽ deiectior hec audiens nec q̃d de p̃teritis nec de futuris agã scio ¶ Volucer ¶ Atuero germa nus tuꝰ hac ꝯsideratione sic vti ni titur vt inẽ tot p̃mentia mũdi ma la. inẽ tot hostiles cãnis ac demo nis molestias p ipam dño ꝓpicio foꝛtioꝛẽ assurgẽ q̃rat in spem. soli/ dioꝛẽ ꝯsolationẽ. et in trãquilliori pace q̃escere cuiꝰ rõem et modum collocutio diei p̃oris exposuit.

Monachꝰ Memini. p dispationẽ eni ad spem vẽire docuisti. causãt nihilominꝰ scrupuli tales inquietu dinẽ mẽtis quã fluctuare faciũt. a qua sicut muscę moꝛientes p̃dunt suauitatẽ odoꝛis. i. deuotionis et amoꝛis sentimentuꝫ ¶ uigilare de/ mũ opellũt et excitare dilectam p̃us q̃ ipa velit ¶ olucer Acci/ pito consiliũ

Secundũ mẽtrũ quarti

¶ Si tuũ tabescit in te
Scrupulis exagitatũ
Coꝛ gemens et anxiatum
Peꝛsta foꝛtius in spe
¶ Filiꝰs suis quid obest
Pꝛouida cura patris scit
Pane filioꝝ seruus
¶ Ut q̃q̃ cibatur
Sic cibo serui frequenter
Paruus vescitur heres
Gloꝛietur vt nequaquã
¶ Et speret coꝛ vtinq̃
Pꝛoximũ solet iuuamen
Fieri contribulatis
¶ Nonne fluctus et procelle
Expurgant mare crebꝛo
¶ Parturit filium mater
Sed non absq̃ doloꝛe
¶ Letus alacris q̃ fies
Moꝛũ prole beatus
Si memoꝛ dei recusas
Hic solamen habere

¶ Pꝛosa. iiij q̃rti

Monachus

O Ro quis blandimẽta mũ/ di supauerit. d̃s adimple/ uerit ꝓpheticũ votũ letet coꝛ meũ vt timeat noꝰ tuũ ? Quis ad sacrificiũ salutis offerẽdũ acce dere p̃sũpserit si fuerit alienꝰ a dul cedine dei si aruerit sic mons gel/ boe in quo nec ros desup refrige/ rans nec pluuia rigãs et fecũdãs cadat q̃ sit sibi celũ encũ et tra fer/ rea dẽsta q̃ inaquosa? ¶ olucer ¶ Plurimos crede mihi fefellit ni mia sentimẽtoꝝ hmõi conquisitio seu cupido hoc in turelupinis et begardis. hoc in q̃busdã deuotis nõ p̃m sciam exptũ est qui delira/ menta coꝛdis sui p dei sentimẽtis amplexãtes turpit errauerũt Alij frustra conati sũt ad nihil passio/ nabilit affici cũ, sẽtiret apls aliã le gẽ repugnantẽ Alij ita deo se vo/ luerunt tradẽ q̃ oia deꝰ ageret in eis tñmõ passiue se hñtib? Alij p vnionẽ apicis mẽtalis cũ spũ sco tradunt hri sciam mysticã de deo Ita tñ q̃ deꝰ nõ apphendat sb q̃ cũq̃ rõne vel entis vel veri vlbõi Sed ab istis et a p̃oꝛib? inquirit

vbi meritū erit si dilectōis volūta rie nullꝰ habeat actus? Nuero q̄ rōne debeat cor tuū medias inter scrupulorꝝ ac tentationū agitatio nes se gerere te doceat exēplū pal pabile Nunc naute quodaz va/ sculo in quo sup cuspidē erectā li/ brata est ex transuerso volubilis acus ferrea. cuius acies affecta est p magnetez quo fit vt in polū ar/ ticū assidua sit sua directio Nō ali ter cor affectū dei dilectiōe in fide q̄ spe ferri ouenit in deū Porro sic ex motu vasis otinentis actū agi/ tatur acus aliorsū nūc dextrorsuz nūc sinistrorsū redit tū semp in id ipm duz quiescē finit Cōfortmiter turbatōez aut vacillationē cor pa ti videt ex scrupulosis motibꝰ mō p has mō p illas passionū fluctu/ ationes. maneat attamen diuinus amor firmꝰ saltez in habitu quod sufficit si nō penitꝰ eiecerit ipm hō Et ita sufficit vt aliqs inueniat o stantior resistere pcis. imo corpꝰ exponere martyrio. carēs actu ta libꝰ sentimētis q̄z alius abūdāter plenus eis Quare ptz signū istud sensibilis suauitatis inefficacit̄ ar guere charitatē dei si nō affuerint comites charitat. signate p apo/ stolū Charitas inq̄t patiēs est be nigna est cū reliqs quas sbiungit Itaq̄ si fides si spes si cetere vtu tes informes eē pnt dū deest cari tas effugiēs a facie latētis supbie cur ñ poterit hec expta suauitas? Gustas igit̄ hanc suauitatē vtere cū hūilitate et grāz actiōe. gustu cares fer in patiētia et māsuetudi ne. attēdens q̄ aliqñ demō abutit̄ naturali bono teneri cordis vt est in mulierib9 sicut econuerso pōt grā naturale bonū tale in adiutoziuꝫ sui sumere vt vehemētior et crebri or inualescat spūalis deuotio Ez dū surrepit supbia q̄bus eni nō in sidiet̄ q̄ vexare voluit aplm Tol/ litur hec pax interior reditq̄ cola phisatio tentationis custos humi litatis. quo casu sufficiat grā dei Nec more generatōis praue et p/ uerse dīnū sibi deuotiōis signum q̄rat Monachus Ecce relabi/ mur in id qđ ab initio quesituz est qua rōe poterit aliqs quicq̄ ag/ gredi sub dubio cōstitutꝰ an agat recte si ex interiori oscientie motu sufficiēs certitudo nō habeat̄ Pe/ ribit veniq̄ omis ars distinguen di veras a falsis immissiones p/ phetias aut reuelationes Jo/ lucer Habes sup hoc vltio scri pta nō pauca pegrini nr̄i Primū vero respcu eorū que futura sunt. de pteritis quippe iaz diximus sic obseruare cōuenit vt non reputet culpa vbi culpa nō ē Alioq̄n cau satur erronea cōscientia cōn quā si qđlibet attentet̄ fieri iam culpa est si fluctuet animus Preterea sub hac dubitatiōe velut ad vtrūlibz nesciēs quid acturus sit deiliū est. vt ñ agat qm̄ exponet̄ se discrimi/ ni q̄ casu cētū hēat q̄ peccat Jis igitur quicq̄ securus agere cert9

fis illud esse bonũ neqz vtuti cõ/ riũ Sed refert q̃ certitudie. sufficit nempe certitudo mozalis qualez vocauimus vt vel non sis in pcõ dum facis quod in te est aut saltẽ pcẽm non incurris nouũ p temeri tatẽ exẽpli gr̃a celebzandi. ozta ẽ eni ex diligẽtia tue p̃pationis ex/ cusatio Ceterũ mozalis hec certi/ tudo p doctrinã colligit alterum triũ modoz vn⁹ puenit ex alteri⁹ auct̃e Alter ex ꝓpria eruditiõe Ter tius ab exꝑimẽtali ꝺsuetudie Sub ꝑmo viuũt incipiẽtes et aiales sb̃ scdo ꝓficiẽtes et rõnales sub ter/ tio perfecti et spũales Consonat pb̃s tradẽs tres hoim maneries ad doctrinaz inueniri Pauci p se ipos dociles sũt ꝓpter claram sue oplexiõis armoniã. addo vel aliã gr̃am g̃tis datã q̃ facilit̃ agenda ꝺcipiunt. scꝑturas vt Aug⁹ intelli gũt Multi p alios eruditunt recipi entes ab eis intelligẽtiã scꝑturaz aut si neq̃unt credũt saltẽ dicẽtib⁹ et obediunt Tertiũ gen⁹ ꝺspatũ est ad docẽnaz q̃ neqz doceri pñt neqz docẽtib⁹ assẽtire volũt q̃bus relictis (sũt eni pl⁹ discoli qz mlta ex bzutis q̃ per hũanã domant̃ in dustriã vt canes vt equi vt symee vt aues aliq̃) fiat ꝑmo de fliquis puta q̃ religionũ instituẽdaz ꝑn/ cipalis cã fuit auctas regiminis cui magis obediẽtia ꝑstaretur qz ꝓprie rõi q̃ in plmis dubia valde est debilis et incerta Dzeualẽ sit̃ hz hec auctas respũ iunioz q̃lz/ libet ad magr̃os vel parẽtes qm̃ iudiciũ ꝓprie rõnis vel nullũ vl̃ im

pfectũ hñt. ℞ pitagoze schola ser uabat Sic iubet dñs dicẽs Jnt̃/ roga pr̃es tuos et dicent tibi. ma iozes tuos et ãnũciabũt tibi Ma/ iozes intelligo q̃ multis expientiis eruditi sũt in agibilib⁹ hũanis q̃/ rũ iudicia tradit aristl. esse recipiẽ/ da tanqz ꝑncipia ꝓpter multa vi/ disse Extendit̃ ℞ ad eos q̃ respũ ꝺinoz ꝓpter ꝺsuetudinẽ exercita/ tos hñt sẽsus q̃les iã in solitudine sibi viuere sufficiũt Supest sẽs do ctrine mod⁹ ꝓposito nr̃o vicinioz vñ sumit̃ in agẽdis sufficiẽs q mo ralis certitudo Ozit̃ modus iste nutrit̃ qz ex studiosa pscrutatione ꝺinoz mãdatozũ q̃lem suadet sa/ piens Que tibi p̃cepit de⁹ illa co/ gita semper et in plurib⁹ opibus eius ne fueris curiosus Et itez ni hil dulcius qz respicere in manda/ tis dei ꝺinc btm̃ dicit p̃s qui in lege dñi meditat̃ die ac nocte cuz ceteris absqz numero cadẽtib⁹ in hãc sñiam Jtaqz sel̃ in scꝑtur. suis locut⁹ est deus. q id ipm̃ ait Job. nõ repetet qm̃ sufficient̃ eruditũt q ꝺsulũt. tm̃mõ relegant̃ puro fideli et integro corde Malũolis q̃dem et incredulis tenebzosioz in̄ nascit̃ erroz caligo q̃s in hereticis olim nescio si ãplius nr̃a hac etate per/ spicuũ fuit qñ cecutiẽtes facti sũt multi circa fozes ꝑncipioz moza liũ q̃ sũt de ꝑmis imꝑssiomb⁹ na/ ture. q̃ rursus digito ꝓprio scripsit de⁹ in tabulis lapideis ad indeli/ bilẽ memoziã · repetẽs ea tertio p fidei traditõez in euãgelio Jtaqz lugere plangere qz opellimur.

Tertium metrū quarti.

Enigma quamuis perferat
secum fides Cſua
Est a fonte tñ lucis origo
Per hāc sophie veritas recondita
Quaz natura neḉt insinuasse patet
Reuelat ecce paruulis amans eos
Atqz voces q cū simplicib⁹ gradit
Sui supbis mente cordis claudit.
Vult intellect⁹ subsit vt omnis ei
Petitqz sensus oīs vt se deneget
Debet homo totus obsequiū dño
Par nempe bestijs peccādo fact⁹ ē
Indiget hinc fidei sōē colla iugo
Vt ambulet vite vias nec offēdat
Pandit q̄lis sit finis habendus ei
Precepta rurs⁹ inculcat prius data
Naz mos puersus obnubilarat ea
Vis ingredi vitā mādata ꝺserua
Roborat ō decadē xp̄s i alta leuās
Si p̄ma per se nota p̄cepta decem
Mēs sceléata docz falsa vl ābigua
In his fides si fit obscurior plena
Meridie palpās amodo q̄ supest
Jesu benigne quid p̄t magis tuaz
Exterius legem tradere ludibrio
Modos q regias viuēdi deinceps
Quos his euersis plebs tua susci/
piet

Prosa .iiij. quarti

Hoc est Monachus
b volucer
g stomachabar nuper me/
cū dū theologiaz efferres vñ fit g
nōnullos ex theologis experimur i
nilo meliores. vtinā nō deteriores
ceteris hoibus. Volucer Nolo
mōche de aliena vita theologorū.
nec alioz scrutatoz eē vel censoz cu
riosus. Hoc vnū credidi p̄ qō q
locut⁹ sū g theologia nō admixta
fidei spei charitati inflat q officit
quēadmodū de pbia romanoz re
fert apls qm̄ p̄ ingtitudinem dati
sūt sup alios hoies in reprobū sen
sū. Causā reddit qr cū cognouissēt
deū nō sic deum glificauerūt. neqz
gr̄as egerunt. Ingratitudinē vero
maiorē esse in cōtemptu vel abusu
theologie q̄z pbie nēo dubitauerit
Propterea sic apud Ciceronē ora
toz describit g ē vir bonus dicēdi
perit⁹ Ita theologuz noiam⁹ virū
bonū in sacris lr̄is cruditū. nō q̄dē
eruditione soli⁹ intellēs ꝫ mlto ma
gis affect⁹ vt ea q̄ p theologiaz in
telligit traducat p iugē ruminatio
nē in affectū cordis q executionem
opis q̄tin⁹ sapia ꝫm nomē suū sapi
da sit in bonis suauit et iocū de. in
malis ēstabilit q acerbe. alioq̄n ta/
les instar Arie ferūt lr̄as damnati
onis sue. dāt aduers⁹ semetipsos ex
ore p̄prio iudiciū pl⁹ inficiūt exēplo
vite q̄z instruant v̄bo doctrine Sa
cras deniqz literas impudent suis
inquinatis morib⁹ q desiderijs sub
seruire compellunt. sensuz a sanctis
patribus traditum distorquentes.
imo sepe nescientes. nescia profecto
est pars magna taliū qui se theolo
gie p̄fessores iactitant ita vt expe/
riri stupor sit Ideo q̄ppe theologiā
nesciunt qr se curis alijs q̄tidie tra
dunt Esto sciant. vides quēadmo/
dū ratio dos hominuz p̄clarissim. a

vertit reprobis ad suã aliorũq; g/ niciem. Imo quoq; quanto meli' tãto furiosiores eos qui ad sobrie tatẽ ipso non vtunt/reddit. nõ vini vicio sed potantium. Dicta sint hec interim q̃tin' animo tuo tristi mos gerere et soluere questio facta si/ mul vt ea que de theologica cõsola tione scribimus qualiter et a quib' accipienda sint vtiliter insinuarem' Cõfido in dño q; apud idiotas so licitos de salute sua in quib' est sim plex fides. certa spes. et suauis cha ritas insidebũt fructuosi' in animo theologice sententie(ideo non fru stra sũt) q; apõ repletos litteris gi gnentibus scientiã illã quaz inflare dicit apls Oculũ xo q̃s nesciat q̃n tũ turbat aut excecat inflatio! Sũt alij minus culpabilit nescio minus tolerabilit errãtes quos ex doctri na dũ moralẽ querũt certitudinem nullũ lumẽ ratõnis mouet ad assen sum cuiusuis agibilis. tm̃modo sa/ tis est si dicere potuerint illoc scri/ ptũ est. hoc talis doctor in lectura sua sensit. hoc alius ita posuit. simi/ les aspicientibus verso ad solẽ doz so splendorẽ eius in montib' quos ad aspectũ solis nullus sufficit ostẽ dentis digitus attollere. Cur ita? Quia deorsum oculũ mergere soli/ ti sũt vbi nõ aspicit sol nisi circũuo/ lutus caligine Plane. lucis natura nedum sensibilis z intelligibilis ita habet. vt quãto longius ab origi/ ne protendit eo fiat debilior crassi or et subobscurior. Propterea si lu

cõsolatione theologie

men intellectuale iugiter ad infima ois derãda demergitur grossescit q crassescit quodãmõ ineptumq; red dit superiora q̃uis lucidiora cõspi cere. Sed neq; lumẽ veritatis acci piunt isti nisi circũuolutũ sit quadã veluti caligine traductionis humane // Monach' Experimur io sepe quod dicis. Sed quid p̃inde faci endũ sit insinua // Iolucer. // Mo nẽdi sũt ab ingressu studij non ita fi gere solã in ostitutionibus suis reti nendis memoriã vt plurimũ mos est q̃n exerceãt intellectũ rõnem q; osulãt ex q̃bus p̃ncipijs vel morali b' vel theologicis originem hmõi ostitutiones Ita enim fiet vt collu strent luie p̃moz p̃ncipioz q; si vl nolũt vel neq̃unt credãt illustratis Recogitẽt insup prestantiã hũane ooitionis q̃ ad hoc oita est vt to tũ sensibilẽ mundũ q̃ p sensuũ por/ tas ingredit imprimẽdo spẽs suas atz simulacra reducãt in primũ p̃n cipiũ deũ cũ quadã simplificatõne et puritate Ita prevens a deo mũ dus fit eo otinue vtilioz i suis par tibus q̃ longinq̃oz put in elemẽtis vidẽ est q in solis lumie. Rursus ãt redit spũalioz magis ac magis p opationẽ intellect' agentis in fan/ tasmata corporalia. Ex q̃b' elicit sua vtute spẽs intelligibiles simplices et incorpeas. Et sic natũ ex carne sensuuz caro erat suo mõ sic q̃ nõ na scit ex intelligibili spũ spũs ẽ Ideo q̃dẽ vt nõ dubitauerit apls dicere Qui adheret deo vn' spũs ẽ cũ eo

Hec operatio precipue spectat ad eleuatos theologos exercitātes se ad theologiam mystică que per abnegationem tendit in simplificationem. veruz quando veniendum est ad agibilium tractationē oportet rursus in inferioza respicienda descendere Alioquin fallerētur isti modi ad primos cōtrario si lumini pncipiozum hererent adeo ꝙ conclusionum visionem omitterent exemplo astrologi cadentis in foueam dum anbulans respicit astra Deniqz perfectus erit qui studiosa circūspectione versabitur in vtroqz. hunc iuristā theologū et cuz theologo iuristā iudicabo Quales fuerit primi doctozes ex quoz sentēcijs decretales decretaqz opacte sē Monachꝰ Raros affert etas nostra tales causā scire desidero Molucer Pauci tolerāt laborē studij in multis vel etas vel ingenium vel sūptus non suppetūt Euenit pterea ꝙ mistica agar ācilla vidēs se peperisse habet otemptui saram dnām quā sterilem existimat Rachel insup fortassz limpidos hīs oculos irridet aliquando mozdacius sozozis lye lippitudinem cū se mutuo iure sozozio oueniat honozare. ipam ąqz agar imperio dñe sue subjci dictatisqz p eā equū fuerat obedire Subinde ppendis difficultatē infinitaz quā habet mozale negociū dum prosequi q̄rit quia nō satis est intelligere ꝺo verū sit ꝙ quid rectum sicut cadit sub arte tradē sed particulares circūstācias q̄ variabiles sunt neqz sub arte nez sub doctrina veniūt Circumspicere necesse est statum in primis reipublice cum moribus eam regētiū si iuxta osilium soceri moysi sint viri potentes timētes deū in quibus sit veritas ꝙ qui oderint auariciā neqz sit apud eos psonaruz acceptio nec i constantia neqz deprauatum cōsilium Alioquin non exibit ab eis iudicium rectum q̄tūcūqz fuerit postulatuz nisi ꝓuiderit ex alto deus qui p pueros p iūs p bzuta p dēones sepi⁹ exercuit iudicia iusta Qua i re thobias oze diuino locutus est duz filio iussit consiliū semper a pacīte perquirere omni tempoze bñdic deum et pete ab eo vt vias tuas dirigat ꝙ omnia consilia tua in ipso permaneant Que sint autem osilia dei aperuit psalmista loquens ei Consilium meum iustificationes tue non ita tamē vt humanum consilium deseratur quod vtique debet existimari diuinum si rite humiliter si deuote si obedienter fuerit inquisitum Quale zelus ferudus et omnis generaliter passio vehemens solet nec pete re nec petito vel ingesto credere Mōachꝰ Omittamꝰ deiceps ea lo q̄ q̄ sub eruditiōe doctrinali nō vēiunt neque enim mozalis certitudo quantū ex dictis colligo potest sub vna rgula tradi que sufficiat in omni casu cōscientiam agētis reddere securam se non deliquisse quod ex euentu rerum perpendi sepius solet. Molucer Propterea cōstitute sūt in figura Tres ciuitates refugij fides spes et caritas continentes

Libri quarti de

lauacrum penitentie et emunitatis
asilū quatin⁹ pax turbata p ea q̄
se fecisse formidat hō reformet q̄
pax qualit̄ obseruāda sit intellige

Quartū metrū quarti

PAlcra pax sūmi mun⁹ optimū
Te voluntati sit bona tm̄
Nunci⁹ defert miss⁹ ab alto
Nam male menti qualis erit pax
Sternit̄ lecto sorde repleto
Complet et spinis se vicioꝝ
Qualiū turba dilacerat̄
Tractat nūc istuc rursus et illuc
Dissidet secū se q̄ remordet
Miribus vanis omnipotenti
Stulta guerrā dat more gigantū
Pugnat econtra quodq̄ creatū
Jus sui regis sedulo seruans
Si placet fiat vera tibi pax
Ordinatus sit primit⁹ omnis
Motus affect⁹ nec vagus erret
Queritans extra posse quieto
Se frui mundo qđ nequit esse
Pauca ptemptet non alienis
Litibus se det sed nec habenas
Sensibus laxet semp anhelet
Legis eterne iussa tenere
Litteris sacris assiduus sit
Quippe dat pacē zelus eaꝝ
Pacis eterne pign⁹ q̄ arram

Prosa vltima libri

Monachus

HOueniat oro pax ista nob
Otuero nondū satis explu

cōsolatione theologie

cuisti que sit apud peregrinum nostre consolatio specialis deliniens eū in tam ofusibili rerū tempestate qualē in florentissimo nup francie regno. nominatim in celeberrima parisiensi ciuitate otigisse nō prius ignorat et nos intuemur Volucer. Accipe sup istis doctrinam theologie celitus immisse quā dein ceps nō me loqui putato. Conquerens o homo q̄ etate tua multi dopereūt q̄d queso nouū accidit? habet etas omnis mortuos suos. q̄tidie recipit terra mille modis hūanū genus hos pestis. illos fames. alios gladius. multos naufragia morbi. incendia voragines absumunt. quippe terra sunt et in terraz reuertunt. Mentiebaris o neq̄z dū Eue dicenti Ne forte moriamur. subintulisti. nequaq̄z. oēs ex tunc capitali supplicio adiudicati sūt Nil refert q̄s prior. quis posterior securi mortis feriat. vnū dabo tibi qđ iure ofitear esse timendū q̄ merito vel demerito vita iamiam citissime desitura finiat apud iudicē deum. Scio mecū fateberis. interrogo te respondeat existimatio tua Mortuos quos immatura violenta q̄z nece defles ereptos aut iusta causa perdidit aut iniusta? si iusta. cur inculpas iustitiā? Cur non letaris lauans manus tuas in sanguine peccatoris? Si iniusta. vide si sobrium est eos plangere quos pro iustitia morientes beatos xp̄us appellat?

Sed dices potuerāt iniusti viuēdo rorrigi.iusti vero plus ad suā alio/ ruzqz salutez superr tites iustificari. Quid si sordidus sorduissz adhuc si sue damnatōis assidue penas auris set Justus vero vt sepe fit excidissz a iusticia!Patet lati⁹ ista deductio. nōne varij sē euēt⁹ belli Et nūc istū nūc illū osumit gladi⁹ vt nō glorieē accinctus vt discinct⁹qm̄ nō est forr tiū bellū dicit Eccīastes. Sz ad al tiora oscendē nr̄e rōnes volūt q̄ ni hil casuale.nihil fortuitum tradūt deo.cui⁹ osilia sup filios hōim hūa na curiositas ōphendere p singula nō p̄sumat.Attingam⁹ tn̄ aliq̄ q̄lia ex ꝓphetīcis et histozicis libzis nr̄is fas est colligē. Destruxerūt assyzij idolatre q̄oez sine deo ihzlz sanctā ciuitatē cū ꝓp̄lo. Quid p Jsaiaz di cat dn̄s audi. Ve assur virga furo ris mei et bacul⁹.ip̄e est in manu eo rū mea indignatio.Sequit.Jp̄e ār nō sic arbitrabit̄.et corr ei⁹ non ita estimabit.ꝫ ad oterendū erit corr ei⁹ Ecce q dē⁹ malos de ꝓp̄lo suo int̄ q̄s nō dubiū fuisse q̄sdā innocētes voluit p lōge deteriozes affligere q̄les appellat vgā furorīs sui q̄uis obseq̄ ōo blasphemi ñ credēt. q̄o si tale aliq̄o opat⁹ ē mō dē⁹q ptātē hz vite et mozt. in cui⁹ ospectu nō iustificabit̄ ois viuēs.Nōne frequē ter i regimine reipublice cupiditas se putat caritatē!cū hec omune bo nū.illa ꝓriū omodū sp inqrat Esto sit charitas q̄o si nō adhibuit p sui suoz q̄ custodia cōtra ꝓpitiosas insidias cautelā q̄lē hūana p̄t q exi git industria.Quid si bellassent ad/ uēsus infideles a aduersus exteros sui regis hostes et occubuissent.feli ces eos i altera vita.nōne iudicaꝛes nec mozte turpi fūctos!Q si pñtez tm̄ rspicis vitā terreat apls.si i hac vita tm̄ spantes sum⁹ miseabilioēs sum⁹ oīm̄b⁹ hōib⁹.Quis p̄terea no uit.si ascēdēit in aures dn̄i sabaoth clamoz flagitioz sceleꝛ et abomia tionū q̄b⁹ vel ꝓp̄lus vel rectozes et nobiles vl̄ vtriq̄ forsā peccauerāt q̄s tradidit de⁹ nō i man⁹ infideliū vt alias!plerūq̄ qñq̄ p wādalos et gothos et hunos. aliqñ p alios nōiatim ꝓp̄ē spurcissimā carnis coz ruptionez vt aliq̄b⁹ reuelatio dixit. Exposuit suos mō de⁹ cladib⁹ bel loꝛ ciuiliū vbi tumultuaī ꝓp̄ls con tra nobiles imo sine lege sine ozdi/ ne nobiles inter se cū dissecatione mutua ꝓp̄loꝛ se destruūt.Punit cre de mihi de⁹ occultioza sepe delicta p flagella patētia.illa etiā q̄ p con tritum coz et humiliatum deleta p̄oez fuerūt quo ad culpā repetit l penā.Hinc fit vt aliq̄s p̄tialit̄ bñ viuētes aliqñ ōphendat afflictio a ꝓ paruo sicut putaī delicto nouo grāvioz punitō subsequaī q̄ admo dū cernē ē in corpis egritudinib⁹q ad occasionē facilē oriri videnī a recidiuū pati Sz da nullū neq̄ mō neq̄ antea p̄cessisse demeritū vir⁹ vl̄ exēceī ad meritū vel ad p̄miū co ronaī Node q mutat de⁹ vt placz regna de gēte i gētē ꝓp̄ iniustitias

et varios dolos Nabugodonosor
mẽte captꝰ testis ẽ. testis troya. te/
stis rhoma. testis daniel de dissipa
tione monarchiarũ q̃tuor p̃ncipa/
lũ. Habz em̃ quelibet res in terris
quandã sue duratõis periodũ atz
vicissitudini subiecta ẽ. sit hõ. sit do
mꝰ. sit ciuitas. sit regnũ. sit imp̃ium.
Mutauit p̃tẽa dñs sacerdotiũ Be/
ly iuxta reuelationẽ Samueli factã
Cuiꝰ genꝰ saul exẽminauit cũ ciuita
te sacerdotũ in ore gladij viros et
mulieres. paruulos et lactẽtes. Vbi
p̃cor attẽde vigilãter. Est em̃ p̃posi
to res accõmoda. vide quis occa/
sionẽ p̃stiterit p̃rimã neci crudelissi
me sacerdotũ ac viroꝝ vestitorum
ephot lineo cuz mulieribꝰ et paruu
lis et lactentibꝰ et p̃sus innocuis
cũ horrenda demolitione ciuitatis
Nõne legis q̃ declinauerat dauid
ad achimelech sacerdotẽ sũpserat i
ncẽitate famis panes scõs cũ gla/
dio goliad neuter istic culpabilis.
Et de dauid testis Jhs i euãgelio
Licet vsus sit bona mẽte reuerse me
morãs execut̃ est. Nihilomin⁹ saul
irritatꝰ mala volũtate destructionẽ
quã dei volũtas optia se facturaz
p̃dixerat. Canit in psalmis de deo
Cõuertit cor eorũ. nõ dubiũ egy/
ptiorũ vt odirẽt p̃pm suũ et dolum
facerẽt in seruos eiꝰ. Cõuertit intel
lige q̃ matẽiã odij et doli ministra
uit in multiplicatõe hebreorũ et in
miraculorum p̃ Moysen ostensione
Quocirca facile patz esse fallax ar
gumẽtũ. Prouenerũt ex istiꝰ opatõ
ne scãdala. mortes. mala q̃z sine nu/
mero. Egit ergo talis culpabiliter.
nihil eni tã bonũ q̃ neq̃tia puerso/
rũ nequeat abuti Exẽplũ in p̃testa
tõe fidei p̃ martires claret Et p̃⁹ in
p̃dicatione x̃pi q̃ nõ venit pacẽ mit
tẽ in terrã ẽ gladiũ. Cuiꝰ ortꝰ vtiq̃z
dinꝰ tot innocẽtes p̃ herodẽ dedit
neci. Castigat pr̃ filiũ. medicꝰ egro
tũ. ipi se p̃mũt. nunq̃d aget pr̃ sup
filio. medicꝰ sup egroto pniam. q̃a
mortis occasionẽ dediſſe visi sẽ! nõ
puto. Notaueris et i p̃nti re quẽad
modũ pugnauerũt filij israel tribꝰ
vicibꝰ otra beniamin ob vindictã
pessimi sceleris in vxore leuite. Cã
iusta eratq̃ qđ fortasse miraberis.
dederat deꝰ assẽsũ pugnãtibꝰ Victi
sẽ p̃mo et iterũ scđo vsq̃z ad inter/
nectionẽ q̃nq̃ginta miliũ pugnatoꝝ
ex israel. Tertia pugna dedit eis
purgatis et hũiliatis victoriã vsq̃z
ad oñimodã pene delectionẽ ben/
iamitice tribꝰ Nõ discurrã p̃ plima.
scrutãti q̃ppe scp̃turas meas occur
rũt talia copiose q̃z lectio viuax ẽ
et q̃i malleꝰ terẽs petras. Cõsola
tõez deniq̃z facies otra mortalium
casus inopinatos et q̃ iusta dei bo
nitate videnꝫ indigni Si vidẽt ait
Eccliastes calũnias egenorũ q vio
lẽta iudicia et subuerti iustitiã in p
uincia. nõ mireris sup hoc negotio
q̃m excelso excelsior aliꝰ ẽ. Et insup
vniuerse ẽre rex impat huiẽti. q ita
imperat vt seruiãt sibi eẽ nesciẽtes
eẽ repugnãtes q odiẽtes vt demo
nes. Vis nullũ ex amicis p̃dẽ. vis
eos possidẽ tranquille. oẽs in deo
dilexeris suam vitã. suam gloriam.

suas diuitias in eo reconditas habe. vtiqz sicut nō perdit deꝰ sic amicos cū sua vita gloria diuitijs sp ꝛ vbiqz possidebis. Ceterū nemo desperauerit de te ihū bone qm̄ cū iratus fueris misericordie recordabeꝛis. Tu post tempestatē tranquillū facis. Tu rēpublicā p varias agitatōs purificare scis. velut ex actōc mutua elemētoꝝ nobiliora gignis mixta Apud te sunt innumerabiles modi purgatōis et saluatiōis elcōrū vnꝰ p ignominiā mortis q̄ liberat etiā a purgatorijs supplicijs. alius p ablationez totalē tpaliū cum corpe vñ laqus oterit omniū debitoꝝ. q̄ꝝ fortassis alio mō non erat bñ possibilis solutio. Alij forsitan egerūt tepide negligenter cāz vel iustitie publice vel legis ōine aut circūstātias culpabiles habuit sua p secutio. oia mors abolere potuit eo efficaciꝰ quo otumeliꝰ illata est caruit qz sepulcro. Talia q̄s oia dinumeret? Audebo sublimiꝰ vocē attollē plenā dsolatōis sancte. Itaqz desolationū omniū q̄s furoꝝ hostilis opatus est put dq̄reris interrogo q̄lis assignaꝝ cā? Si libido dñandi regēdi qz si vindicte zelꝰ efferꝰ. si diuitiaꝝ vel opū execranda fames. si tituli fortassis alij nō minꝰ sceleratisacrilegi nefandiqz felices ozo nō/ne sūt q̄ ꝛtuosis animis obsistē conati sūt q̄uis in oculis hōim supati. Auctores ꝛo tāto infelicioēs q̄nto nihil infeliciꝰ impunita licētia et p̄speritate peccātiū qualiū misere aris velim p sua cōuersione salute qz deprecans. Q. si cā iuxta q̄rundā impudētiā (q̄ se de ptinacia dānat) assignet defensio catholice ꝛitatis. vitia q̄rens et errores corrigē. et hꝰ corā iudice legitimo nūc ordinario nūc supmo q̄d infidenter affirmauerim btōs esse mortuos q̄ p lege dei sui certauerint vsqz ad mortē exemplo tot martiꝝ? Quid stupes. quid me respicis? nolito mirari si hz q̄ti die martyres suos mūdꝰ si caro si diabolꝰ cur nō habeat suos xp̄us? Hinc apls. Oportet hereses esse vt q̄ pbati sūt manifesti fiāt Quō manifesti? plane i bonū si legē dei defenderint strēnue. sed p̄rsus in malū si vel maligne impugnauerint aut impugnātibꝰ fauerint impudenter sōdole nequit subuertēdo vel negādo iustitiā. Tales dixeris scādaloꝝ cām oim q̄lē egerūt i alios p̄sequentes aliq̄s vsqz ad coronā martyrij Quo pacto inq̄es? Rñdeo nonne martyriū cā fuit vt p xp̄o. p ꝛitate. p iustitia. p viciorꝝ redargutiōe mors vndecūqz tolerat? Attēde q̄ causa reddiderit ip̄m Abel p̄mū martyrē i lege nature. Hec nimirū q̄ i odiū iustitie religiose qua sacrificiū obtulerat deo placabile Cayn frater eū nihil tale cogitantez egredientē in agrū insidiose p̄emit. Vides q̄ pacto fit aliq̄s martyr eē dū ignorat Omitto de septē frīb⁹ machabeis in lege scripta qui nō ob aliam causaz qz ne legē in porcine carnis esu violarent atrocissime necati sunt.

Non loquar de Johanne baptista q̄ legis vtriusq; moysi et xp̄i limes quidā fuit. cui⁹ martyriū aliaz non inuenit causam habuisse nisi redargutionē publici incestus. Thomas cātuariensis ob defensionē ecclesiastice libertatis Leodogarius ob zelum dom⁹ francie contra Ebroynū Agathes agnes et lucia p̄pter fidē castitatis glorioso celebrant martyrio. Et ita de plurimis quorum exemplis perspicuū fit omnē hominem qui perimit odio iustitie et veritatis. dū sectat illā p̄sequit aut defendit insignit apud deū vero titulo martyrij qualecūq; fuerit apud homines iudiciū. Quid si plus aliquid addiderim. Innocētes q̄dem occisos cōsidero quos esse martyres nullus qui fidem habet ecclesie dubitauit. Sed que ratio martyrij: nunquid alia dabit q̄ odium xp̄i ex ambitione regnandi p̄ueniens? Vbi rursus colligitur hec regula. q̄ infantes aut pueri quāto magis p̄uectiores quos in odiū xp̄iano⁹ seu xp̄i vel sue legis perimūt infideles iudei saraceni vel pagani aut aliqui nomine ten⁹ xp̄iani hereticantes apostate q̄ facti aut in tyranni dis rabiem versi tales martyrio coronant etiā mortis timidi. p̄cipue si nō alius criminis obex inest actu hec insideant animo tuo si absq; fictione meus es discipulus. Hec mētis p̄turbationes radicit⁹ euellant q̄m altior. securior. salubrior. religiosior. et glorioſior nō est altera cōsolatio ad quā p̄uehere possit doctrina mee legis q̄ martyrij tolerātia. p quod delet in p̄prio sanguine q̄libet culpa simul et pena vt p̄tin⁹ homo liber et expedit⁹ euolet in celuz vbi statū habeat omniū bonorum aggregatione perfectū. Volucer. Actenus o monache theologia locuta sit. nos ex sua nostra q̄ collocutione breuiter epilogantes summam⁹ hoc opendioſū in oēm tribulatione solamen vt toto corde suspiremus leuantes oculos in celum q̄ dicentes. Deus est pater misericordiarum et totius ꝺsolationis in cuius miseratione sperandū est. cuius se voluntati ꝺformandū est. a quo est virtus patientie. in quo est serenatio ꝺscientie. Nos interim trahere conemur in affectum quod sub quatriduo disserui⁹ p intellectum Monach⁹. Fiat ita precor q̄ pax dei que exuperat omnē sensū corda et intelligentias nr̄as custodiat in charitate dei et patientia xp̄i vt p patientiā et ꝺsolationē scripturar⁹ spem habeam⁹ Amen

Explicit tractatus de ꝺsolatiōe theologie venerabilis p̄ris q̄ mgr̄i Johis Gerson cancellarij parisiensis p̄fessoris in sacra pagina eximij

Testamentum peregrini metricum editum a magi stro Johanne de Gersonno

GRatia cui nomen confert insigne Johannes.
Nouena cognomen. Gerson habere dedit
Scire velit si posteritas quo tpe natus
Quo ve renatus sit. calculus iste docet
Mille quater centum vigintiquattuor annos
Quatuor adiungens dinumeres domini
Hic qꝫ decembris lux et nox bis septima sextus
Et sexagenus inchoat annus ei
Solus porro deus obitus scit tempus et horam
Propterea secum ruminat ista frequens
Tu dispone tue domui morieris neqꝫ viues
Plene testatus et vigilans morere
Mireris hic et nunc velut hic et nunc moriturus.
Orans dic redeat spiritus ad dominū
Ecce nouū grande stupidum videt exul et horret
Mortis ad aspectū cor tremit ecce venit
Ecce pater mi nunc et hic articulus meus instat
Quo morior pater et vt pater esto pius
Esto pius. satis est dederis te. diues abundo
Te sine deficio pauperior nihilo
Tempus adhuc venie sedes a deo pietatis
Terret iustitia. subueniat pietas .alꝰ. gr̄a subueniat
Mens vigeat. cor peniteat. sacra hostia pascat
Crux olei liniat. plena qꝫ sit venia
Sancti quos colui viuens morior. meus ad vos
Spiritus aspirat. ferte iuuamen ei
Que mortalia sunt mortalibus vltro relinquo
Corpus humū redeat spiritus ad dominū
Spiritus iste Jesu meus a te suscipiatur
Spes mea tu Jesus es gratia non opera

De passionibus

Incipit tractatus de passionib⁹ anime magistri Jobis gerson cancellarij Parisien.

Passionū feruorē effectū et originē cognoscere ꝑ deest anime ad deuotionis scolā vocate Sane quēadmodū sūma vitioꝝ est transisse in affectū malicie ita vt ipm iā vitiū ex intimo sensu placeat. sic culmē virtutis est trāsisse in affectū iustitie. Affect⁹ vero vel est passio ab agente derelicta in potētia cognoscēte vel similitudinē habet passionis. Nō ē aūt deuotio sine affectione. Nā deuotio q̄d aliud est q̄z extēsio vl elevatio mentis in deū ꝑ piū et humilez affectū. Rursus oīs virtus cū sit affectio moderata et ordinata. vicium ex defectu modi et ordinis in affectib⁹ ꝓueniat nunq̄d nō salubris erit affectionū passionaliū cognitio? Passionum quippe ignorata qualitate neq̄z virtutū neq̄z habituū imo nec ipi⁹ hōis neq̄z tēptationū suaꝝ multipliciū poterit sufficiens notitia vlt̄ars adipisci. Quo pacto deniq̄z (sic optet) orabim⁹ mente. orabim⁹ spū iubilantes in cordib⁹ nr̄is et laudantes deū in psalterio decacordo cū cantico in cythara. si desiderioꝝ et affectionū q̄ suauē hanc armoniā reddere habent naturā ignorauēim⁹? Sētiunt ab idiotis et simplicib⁹ aliq̄ experimenta liter tales affect⁹. nec negam⁹. Verūtū additio doctrine multū ofert hac ofideratione ꝓmoti sūt sācti pres. nōiatim poemen et arsenius in quoꝝ ore vix aliquid nisi de passionib⁹ aiaꝝ sermo versabat. Presentē igit materiā de passionib⁹ et eaꝝ oditionib⁹ de causis et effectibus. de modo quoq̄z vtendi eis placuit sub aliquib⁹ ofiderationib⁹ ꝓtractare Jo q̄ reliquū erit (mlta āt relinquent) inueniet apō sāctū Thomā in ꝑma scē. vñ. q. xxij. et deinceps additl. quos allegat doctoribus

Prima consideratio

Passio est inclinatio quedā vl coaptatio seu similitudo q̄ cōuenientia derelicta ab agēte in passum ꝑ quā trahit quodāmō ipsuz passū ad agens a eidē coaptat vl assimilat et refugit otrariū. Certe quēadmodū ignis generans ignē ex acre relinquit in igne genito caliditatē q̄ leuitatē q̄ leuitas suo pōdere vel tractu mouet sursū ad simile ignē. q̄ dū illic est quiescit. odit vero locū deorsū tanq̄z sibi nō cōuenientē et refugit ipm neq̄z q̄etem habz in illo. Sic homo ꝓportionabiliter affect⁹ p amorē ad aliq̄d inclinat ad illud. Et si nō habet desiderat seu ocupiscit ipm. Etsi adipiscit quiescit et delectat in eo. Odit vero otrariū et abhorret approximationē eius. et si ei oiungit. dolet seu tristat. Et he sūt sex passiones.

tres respectu boni simplicis. q tres similiť respectu mali ꝓut infra do/cebiť. amor. ocupiscētia. delectatio ociū. fuga. dolor. vel inquietudo

Cōsideratio. ij.

Passio q̄libet insequiť ognitionē. ꝫ aliqua oiūctam vt in nō cognitiuis. ſhabet itaq; quodlibꝫ ens naturale suas inclinatōes certas tanq; rememoratū et directuꝫ ab intelligētia nō errante q̄ deꝰ est Agit q̄ppe deꝰ oia tanq; bonū summū sui ipiꝰ diffusiuū et ꝓpter se ipm creauit oia tanq; finis oim. Ideo bonū q̄d hꝫ rōez efficiētis q finis poniť a btō ď Dion ꝑmū nomē dei. Cōsequēs est igiť ꝙ in re qualibet dēlinq̄t deꝰ passionē q̄ fit assilatio q̄daꝫ vel coaptatio q ouenientia vl inclinatō et tēdētia ad ipꝫ. ꝫ ordinē sue sapie in qua feť oia in numero pondē q mēsura. Hec āt inclinatio generalis ad finē vltim ꝑ fines ꝑticulares q ꝓximos nōiať q̄q; appetitꝰ vel affectio naturalis. q̄q; pōdꝰ rex. q̄q; tractꝰ seu tendētia. q̄q; amor insitꝰ. q̄q; lex. q̄q; regula. q̄q; instinctꝰ. q̄q; eq̄tas naturalis. q̄q; fedꝰ rex stabile. q̄q; sensus nature aut aliq̄ tali vocabulo. ꝫ res eadē est q̄ sepe nihil diť supaddituꝫ ad ipaꝫ naturā neq; vt accidēs neq; vt habitꝰ ꝫ vt ipa natura taliť instituta q̄ ex agēte deo et disponētē oia fortiť atq; suauiť hꝫ tēdē in talē vel talē finē q mouerī ad illū si absēs sit nisi impediať

et q̄escē in adepto. odire ꝟo otrariū. fugē q̄ꝫ nec in illo q̄escē. Hoc somniasse visus est Eraclitꝰ dicēs oia fieri ꝑ litē et amicitiā. hoc q̄ꝫ vidit Ar. enūciās bonū cē qđ oia appetūt. et hūc eē finē oim deū confessus est q̄ solꝰ sicut est ineffectibiľ ab alio sic impassibilis solꝰ inueniť tā passione ꝑfectiua vt ē illūiatō in celo q̄ꝫ defectiua sic dolor i corpe aiato nisi fortassis q̄s abuti ausus dicēt in emanationibꝰ dīnis repiri passionē. sic̄ generationē filij passiuā dicimꝰ. et silr passiuā spūssancti spirationē

Cōsideratio. iij

Passio sequēs ognitionē oiunctā repiť in omi ꝟtute ogniti/ua in q̄ passiōes dēlicte ab agētibꝰ inchoanť et ēminanť in appetitiua virtute ita vt passio talis generali nōie describi possit ꝙ est inclinatio vel motꝰ ꝓueniēs ex ognitione vl apꝓhēsione alicuiꝰ vt ouenientis vel disconuenientis pntis vel abntis. Et siq̄dez motꝰ ille q̄ q̄q; successiuꝰ ē q̄q; ꝑmanēs vel immanēs sic est amare. Si inq̄ꝫ dseq̄ť ad ognitōez pure sensitiuā sic ꝺr passio aialis. Si ꝟo seq̄ť ognitōez ipiꝰ rōis deliberātis vel dictātis de ꝑticularibꝰ agendis sic ꝺr passio volūtaria vel rōnalis vel dsciētiosa. Si ꝟo sequiť ognitionē pure intellectualez seu mētalē in cuiꝰ lūie ognoscūť ꝓma ꝓncipia moralia. sic pōt nōiari passio sinderisis vel mētalis vbi fit raptꝰ et extasis. Et ita quadruplex

gen⁹ passionū ꝑt apud hoīez inue/niri naturaliū.aialiū.rōnaliū. intel lectualiū.Et qm̄ apud philosophā tes ꝑncipalis sermo ē de passioni/b⁹ osequētib⁹ cognitionē sensitiuā tā in aialib⁹ q̄z in hoīb⁹ eo q⁹ ad il las trāsmutaṫ corp⁹ trāsmutatiōe sensibili.et ad transmutatōes istas similiṫ ipe passiones aliqñ osequū tur.Existimam⁹ idoneū tractare ꝑ mo sepatiz de passionib⁹ hmōi aia lib⁹ q̄b⁹ cognitis facile erit p situ/dinē et coaptationē de reliq̄s tam naturalib⁹ q̄z voluntarijs q̄z intel/lectualib⁹ habere sermonem

Consideratio.iiij.

Passiones aiales ognoscūṫ ex subiecto q obiecto q effectib⁹ Euū equidē subiectū est vis appe/titiua sēsualis q̄ respicit bonū tpa/le ꝑticulare hoc vel illud tanq̄z sibi ouenies et malū tāq̄z discōueniēs et hoc sub rōe omodi vel incōmo/di qz ratio iusti ꝓprie nō est ibi nec ꝑm eā ꝓprie sumūṫ passiones ꝙ ma gis ipe ⁊tutes in ipa rōne et men te.Causaṫ ergo mot⁹ q̄daz in appe titiua virtute osequenṫ ad apprehē sionē virtutis ognitiue sensualis ex teriozis vel interiozis cui⁹ obiectū est verū simplex velut q̄daz adeq̄/tio rei cognite ad cognoscentē.bo/nū ⁊o supaddit oueniētie rōnē. et qm̄ bonū cōmodi ꝑt osiderari ab solute sine otractione aliq̄. vel con siderat nūc vt absens nūc vt pns. nūc vt arduū et difficile. atq̄z ita ꝑ portionabiliṫ de malo ꝓpterea ꝑm hoc diuersificat vel ramificat ⁊t⁹ appetitiua et similiṫ passiones. Est q̄ꝑe viriū appetitiua⁊ alia ocupi/scibilis alia ⁊z irascibilis.qua⁊ di stinctio sumiṫ ex obiectis.nā vis cō cupiscibilis respicit bonū vel malū nō sub rōe aliqua difficultatis vel arduitatis.Ꝙz qm̄ multa supueniūṫ nata impedire cōcupiscibilē in sua inclinatōe vel tendētia vel quietem circa locū et in odio fuga vel inq̄ tatōne circa malū.hinc data est ei tanq̄z ꝓpugnatrix ipa virt⁹ irascibi lis q̄ tēdit in bonū adipiscēdū vel malū depellendū nō vt simpliciter tale ꝙ vt arduū et difficile adipisci vel euadi quale nullū in deo repiṫ ideo nec irascibilē habet vllam

Consideratio.v.

Passionū numer⁹ et sufficiētia sumiṫ tā a subiecto q̄z ab ob/iecto. Vis itaq̄z ocupiscibilis v̄l re spicit bonū cōmodi absolute. et sic causaṫ amor vel libido q̄ vel q̄ est coaptatio vel inclinatio q̄daz ad bonū omodi.vel respicit illō vt ab sens.et sic causaṫ desideriū et cōcu piscentia seu cupido vel cupiditas q̄ satagens illud adipisci.vel respi cit bonū cōmodi vt iam adeptum et sic causatur delectatio vel letitia vel voluptas. Dicendū q̄z ē ꝓpor tionaliṫ de trib⁹ alijs passionib⁹ re spectu mali seu incōmodi q̄le si ap/prehendiṫ absolute sic causaṫ odiū qō est discōueniētia q̄dā et dispro

portio passi ad ipm malū. vl apprehendit malū vt absens lz vt immines. et sic orit fuga vel abominatō et horror. aut apprehēdit ipm malū vt iā pns. et sic orit tristitia dolor et āgustia cum silib⁹. Et ita sex repim⁹ passiones in cōcupiscibili. tres rspectu boni. amorē. desideriū et delectationē. et tres respectu mali. odiū scz fugā et dolorē. Rursus ipa vis irascibilis cū non respiciat bonū vel malū nisi sub rōne difficilis et ardui ad adipiscendū vel fugiēdū quale nullū est bonū vl malū vt pns ꝓtēa manet solū in tendentia vel fuga. nā quicqd est pns vel adeptū vt tale est cadit in cōcupiscibilis rōnem. Tendit ergo vis irascibilis in solū bonū vel malum absēs. tanqz difficile ad obtinēdū vel refugiendū seu depellendū. Et si quidē hoc fiat rspectu boni futuri cū fiducia adipiscēdi sic orr spes si cū diffidentia sic orr desperatio. si vo fiat respectu mali futuri. et hoc cū fiducia repellēdi q oppugnandi sic habem⁹ audaciā. Si cū diffidētia sic met⁹ a timor erozit. Et vtroqz fiducia vel diffidentia pt inueniri nūc cū certitudine. nūc sine certitudine. quāuis iste passiones certitudinē magis importare videant. Sic ergo quatuor habem⁹ passiones in irascibili. duas respectu boni difficilis futuri. spē et desperationē. et duas rspectu mali futuri difficilis audaciā et metū seu timorē. Superadvit q̄nta passio respectu mali p̄

teriti quā dicim⁹ irā dū vis irascibilis assurgit ad vindictā illate iniurie q̄ iniuria apprehēdit vt lesiua ꝓrie excellentie et inductiua minorationis seu vilipēsionis. ideo q̄rit vicissitudo q̄daz lesionis q̄ agens otra patiat vt dignū est et sic fiat q̄daz equalitas et hoc apphendit vt difficile vel arduū. Sz cur hec passio non hz otrariā? Rñdem⁹ q̄ virt⁹ irascibilis sic offirmet q̄ nullo modo satagat vel audeat assurgere i vindictā iniurie iā illate hoc nō fit nisi duplici causa. vna qz malū apprehendit vt pns et ineuitabile. et ita cadit sb rōne tristabil et doloros. nec erit cōcupiscibil rōez aut hoc fit qz vis irascibil nō satagit in vindictā et ita cadit a rōne ire qz reputat q̄ iniurias satis cōtra passus ē aut otra patiet absq vlla difficultate q̄ncūq placuerit. et ita q̄etat seu q̄escit et quodāmō delectat tanqz in adepta victoria. et hoc itez spectat ad cōcupiscibil rationē. Hic sequit arbor

Consid. vi.

Passionū aialiū prima et velut vnica radix est amor seu libido. Amor q̄ppe aialis est inclinatio

vel mot⁹ ɔsurgẽs in aiali ex apprehẽsione boni vel tanq̃z boni sibi vt pote q̃ valet ad suũ esse vel bñ eẽ ɔseruãdũ Cũ igit̃ bonũ p̃us sit q̃z malũ nã malũ nõ dicit̃ nisi p̃uatio boni. q̃ habit⁹nõ ẽ dubiũ p̃or ẽ p̃ri uatõe. vñ nec aliq̃d odio hẽtur nisi q̃ alicui q̃d diligit̃ apprehẽdit̃ esse otrariũ. Supest vt oẽs passiones respectu boni p̃cedãt eas q̃ directe et de p̃rimo malũ respiciũt taz in ɔcupia q̃z in irascibili Jnẽ eas ꝺo q̃ circa bonũ versant̃ vt sũt desiderũ. delectatõ spes. despatio. amor q̃ absolute bonũ respicit p̃cedẽ hz passiones hñtes p obiectis bonũ vt absẽs. vel vt iã adeptũ. vl̃ vt futurũ et arduũ aut sb̃ aliqua tali cõ tracta rõne habem⁹ ɔsequẽter q̃ vis ɔcupiscibilis p̃or est ad irasci/ bilez. quãuis passiones irascibilis frequent̃ ad ɔcupiscibilẽ t̃minent̃. vt spes aut audacia ad delectatio nẽ si vincant. despatio et met⁹ ad tristitiã si vincant̃ cadũt. Jnuenie/ m⁹ p̃terea q̃ omẽs passiones reducunt̃ ad q̃tuor p̃ncipales. duas in ɔcupiscibili q̃ sũt delectatio et do/ lor. et duas in irascibili que spes et met⁹ appellant̃. Sed et sub generaliori ɔsideratõne oẽs reducunt̃ ad duas p̃m duplicẽ rõnez scz boni q̃ mali. et ille sũt delectatio et dolor. Tandẽ fit omniũ ad vnã velut radicalẽ originẽ reductio scz ad amorẽ. lz ɔsũmatior et p̃ncipalior passio sit delectatio ɔsequẽs hũc amorẽ vt quiescit in re taz adepta. Jm pli⁹ ꝺo lz amor seu libido sit p̃ma passionũ. sortit̃ tñ ipa cõcupiscibil̃ nomẽ a ɔcupia vel cupidine. Etiã p̃m fictionẽ poeticam dicit̃ q̃ cupido de⁹ amoris est et fili⁹ veneris. et hoc q̃ bonũ absens vel desiderabilius magis fac̃ se sẽtiri ceteris paribꝰ rõne defect⁹ et indigẽtie tanq̃z oppositа iuxta se posita magis sentiant̃. Sikez assignare possum⁹ cãz cur irascibilis ab ira poti⁹ q̃z a spe vel audacia nõiet̃ Jra quippe respicit minorationẽ seu vilipensionẽ q̃ inter mala marie fugit̃. sicut ex aduerso excellentia magis appetit̃. et ita appetit̃ vt vite p̃rie aliq̃n p̃ferat̃ quẽadmodũ introducit poeta Euual⁹ rñdit ad nisum Et h̃ ẽ ani m⁹ mortis cõtemptor et illũ Qui vita bñ credat emi quẽ q̃ris honorem

Consideratio.vij.

Passiones oẽs in aialib⁹ bru/ tis censẽde sũt bone q̃ pulcre Exẽpli gr̃a audacia et aiositas in leone q̃ gallo. ira in tigride q̃ apro voluptas in porco hirco et passẽ. timiditas in lepore et oue. fraudulentia in vulpe. adulatio in cane. superbia in equo. tristitia melãcolica in catto. auaricia in cornice. Jtaq̃ passiones iste neq̃ male sũt vel deformes i genẽ moris cũ desint ipis aialib⁹ libertas arbitrij in qua fũdat̃ ratõ laudis vel vituperij. neq̃ turpes dici p̃nt aut male in genere entis. q̃m ens et bonũ et pulcrũ cõuertunt̃ p̃tẽa tantũdẽ hz quelibz

res sit substantia sit accidēs de bo no q pulcro quātū de ente. nec hr̄e pt malū otrariū. Ampli⁹ ho q̄libz res naturalis dirigit̄ i suis motib⁹ ab intelligētia nō errāte vt dictū ē iā ex sūia pho⁹ cui ofozmās se au gustī. dixit q⁹ de⁹ sic res q̄s cōdidit āministrat vt eas ꝑprios mot⁹ agē sinat. vbi āt deest erroz et adest rei io qđ sibi ē ꝑniū. desit̄ turpitudo necesse ē. Ex passiones in brutis ali qñ turpitudinis arguim⁹ vt horre/ m⁹ et odim⁹ et expugnam⁹ Rñdem⁹ hoc ideo fieri qz nob et desiderijs nr̄is aduersant̄. inferūt q̄z lesionē ā aliq̄ tali rōne Monstra ꝑinde q̄ vi dent̄ esse pcā et turpitudines i na/ tura qūo ad causā ꝑmā q finē vlti mū relata pulcra sint. vidē facile ē.

Cōsideratio. xliij.

PAssiones aiales in hōib⁹ via toz ib⁹ sūt vt plurimū vitupa biles et male. turpes. Jnuenim⁹ ß esse vez nō solū ex determinatōne fi dei. ß ex naturali deductōe si ꝑspe xerim⁹ additionē et finē ꝑm quē hō cōdit⁹ ē. Jhō nāq̄z cū sit nature rō/ nalis ipe fact⁹ est vt discerneret inē bonū et malū et vt magis bonum magis diligēt. Cōstat ho deū esse sūmū bonū. Ordinat⁹ ē igit̄ hō ad ognoscēdū et diligēdū deū in quo stat sua iustitia. sua bonitas et glo ria. optet q̄z vt ß assequat̄ aliqñ hō. alioq̄n frustra q insipienter ad hūc finē fuisset ordinat⁹ sup̄ bruta lē naturam. Ex hac radice vitatis

pticē sequit̄ q⁹ hō dz sūmū bonuz sūme diligē et magis q̄z ꝓua bona aut q̄z mala. Debet ad opatōnes ptis sue ꝓncipalis q̄ est rō magis inclinari q̄z ad illas corpis. dz q̄n to erit iustioz iustitia mozali vt nul lo mō vel min⁹ affligi. Dz ꝑm poz tionē supioz̄ et dinioz̄ ac liberaz dirigē inferioz̄ q ei libere q sine cō tradictiōe dñari. Dz hr̄e corp⁹ suū tanq̄z instrumētū ofozme rōni. um/ mozale. s. nec impediēs ß adiuuās rōez ac min⁹ indigēs q̄z corpa infe rioꝛ naturaꝛ. Sz oim istoꝛ ac si/ miliū videm⁹ in hōib⁹ otrariū ꝓpt passiōes corpis q̄ trahūt aiaz ad dilectōnes sordidas et malas. tra hūt in errozes et supstitiosas insa/ nias. trahūt magis ad opationes corpis q̄z ad opatōes virtuosas. trahūt ad obligationē. ignozātiā. et inq̄etudinē. trahūt ad afflictōes ad rebelliones ad penā et mozte m pl⁹ q̄z in brutl. q in iustis sepe pl⁹ q̄z in iniustis. Quid supest nisi ocludē tales passiōes esse otra rectū et de bitū ordinē nature ꝑmit⁹ institute. Jhic āt ordo nō alit̄ puerti potuit et pt q̄z ex culpa libere ꝓpetrata p ingratitudinē otra deū sic vidit q̄ deplozās dicebat. Jhō cū in hono re esset ⁊c. Sz heu iā nō silis ß de/ terioz et turpioz. Sūt igit̄ passiōes hmōi vitupabiles. qz tollūt obedi entiā. Sūt et male et turpes tanq̄z priuantes in hōie ex vitiosa radice modū spēz q ordinē. pueniūt q̄ꝓ e iudiciū rōnis qđ opteret subsequi.

turbāt ligāt atq; tyrānisāt domi
nū rōis. ita vt nimis sētiat hō illā
sniaz Corp⁹ qō corrūpit aggrauat
aiaz. Et illud. Jugū graue sup fili
os ada. Deniq; multi pbor exp
entia et rōe ouicti ofessi sē hāc cor
ruptōz lz ad vnā cāz neq; puene
rint. Tāde ex his radicib⁹ q̄ multi
plici⁹ extendi potuerāt nōitas orīē
recreatōis hūane p mediatorē x^m
deum q hōiez. alioq̄n finis hūane
creatōis i nihilū corruisz p tō spē
qz nō ad gloriā sue viuificatiōis q
fruitōis ꝟ ad penā eēne dānatōis
tota deuenisz qō sapie dine sueq;
potētie q bonitati neq; decēs neq;
rōnabile ē ascribē. de⁹ q̄ppe et nāa
nihil faciūt frustra Hinc ortū hūit
illa exclamatō pbica. Nūq̄d ei va
ne ostituisti filios hoim. dās intelli
gi q nequaq;. notenē tū p his que
dictat sequēs ofideratio

Conclusio

Passiōes aiales p statu natu
re institute fuissēt pulcerrime.
Hui⁹ rō est qz nulla pueniss̄et iudi
ciū rōis. ꝟ ad obsequiū et nutū ei⁹
vel surrexisset vl̄ q̄uisset. Sic i xp̄o
neq; doloꝛē neq; ocupiaz neq; de
sideriū neq; spē aut metū inuenire
erat aut aliā passiōis cuiuscūq; fici
tudinē nisi subsequenē ad imperiū
et dictamē rōis Porro q̄libet hō
q;to ap̄li⁹ pfecerit i vtutib⁹ moza
lib⁹ atq; ītuitl. tāto reformabiē or
do iste i eo vt passiōes nō pueniāt
aut obruāt iudiciū rōis. ꝟ poti⁹ ad
ei⁹ iussionē moderenē. Hinc ortū ē
dīnū illud Aristl. verbū. q in vtuo
so ola osonāt rōni. Si tū ē in hōi
b⁹ inuenire talē pus q̄z corp⁹ mobi
le ꝫ. et corruptibile induerit incor
ruptibilitatē immortalitatē et ab
sorpta fuerit mors in victoria. Sic
fortassis elcuare naturā hūanā vo
luerūt ipi stoici dū dixerunt q vtu
tes sē impassibilitates. nō vtiq; q
vtuosi nihil sentirēt aut paterenē.
alioq̄n lapidib⁹ essēt pares. Ez qz
passionē quālibz puenit virtuosus
nec surrepit aliq̄ velut effrenisatq;
tyrānisans rōez Ez stat⁹ tal vtinā
eque facilē adq̄reret q̄z pulcre et
cito describē. Epicurei āt qz natu
rā hūanā i bestialē detorq̄bāt. nec
aliq̄d porro meli⁹ aut dini⁹ pone
bāt in hōie. dixerūt osequenē passi
ones oēs esse pulcras et optimas
Ita em̄ de bestijs iā dixim⁹ Cerez
Aristl. q̄i mediū iter pḡes negauit
passiōes oēs bonas esse. qz multa
pueniūt et impediūt rōnez. Nega
uit nihilomin⁹ oēs iudicādas esse
malas q turpes. eas videlz q̄ rōne
regerenē. puto q ex istis facile ē eli
cere regulā generalē de morali bo
nitate vel malicia passionū. Cū ei
passiōes regi debēt rōne nec regūē
ea tūc iudicāde sunt aut criminaliē
aut venialiē male. nā sēsualitas in
hōie pticipat de volūtario in ꝫ q
ordinata ē audire rōez quā dū re
nuit audire. peccat et turpis ē. bru
ta vo nullā hoc mō hūt cū ratōne
colligātiā. nec ordinata ē eoz bru
talitas obtpare rōni diūcte quaz
nō hūt. Ez oriē difficultas de pue
ris et fatuis nō habētib⁹ vsū ratio

nis ꝑmit⁹ institute in tantū sunt sui mot⁹ illi passionales turpes nō habētes modū spēz vł ordinē qualez humane nature postulasset integritas ita vt vez sit iuxta hāc dīdēationē ꝙ nemo viuens est sine pcco sup terrā etiā infans vni⁹ diei. Solus xp̄us p⁹ pccm ꝑmi hōis sic̄ habuit innocētiā originalē sic in solo regno aie sue seruata est iugiter ab instanti sue dceptōis talis obedientia sensualitatis ad rōez qualē primaria nature institutio in hōie plātauēat. Et talē neqz in virgine Maria neqz in Johe baptista dū infātes essēt inuenire erat. quāuis hec destitutio nature nequaqz imputarēt tūc rōni ad culpam actualē vel mortalē vel venialez apud eos sic̄ nec apud nos dū infantes sum⁹ et dū non hz rō libez vsū suū absqz oñi p̄cedēte culpa actualē nr̄a. Secus vbi culpa nr̄a in cā est. Nihilomin⁹ eēnt hic attēdēda multa circa dditionē stat⁹ innocentie et circa libez dominiū qđ habuisset rō pro oñi tpe sup̄ sensualitatē tā in puēritia qz in somno. taz motibus potētiarū naturaliū cuiusmodi sē nutritiua. et vegetatiua ꝙ generatiua qz sensitiuaz sic̄ sūt imaginatiua ꝙ fātastica et exteriozes q̄nqz potentie de qb⁹ nō est hic dicēdū p singula sic̄ nec quale dñiū in istis ꝏphenso
res fuerint habituri

Consideratio.xi:

Passionū aialiū generalis ozigo duplex inuenit. puenit em̄ frequēter a sensib⁹ exteriozib⁹ agētib⁹ in ipos sensus vt in visū. auditū. gustū. tactū. et olfactū Et h̄ modus i hōie est velut ab inferiozi. puenīūt nihilomin⁹ velut a superiozi dū spūs rōnalis actuat⁹ hac vł illa ognitione et osequēti volitione vel nolitiōe impat mēbris inferioribus⁹ mouēs ea quēadmodū xp̄us horribilē mortis apphensionē immisit a rōne in sensualitatē. Talis ei colligatio iūgit portionē sēsualē ad portionē rōnalē ꝙ vicissiz act⁹ vni⁹ redūdāt in alterā. Quāuis in nō virtuosis tract⁹ sensualitatis sit fortioz et ita fortioz ꝙ nō ē in ptā te rōnis nō tangi irruētib⁹ primis passionū motib⁹. Iz sub ea sit appetit⁹ ille et dñet eius talit ꝙ nequit ab inuita ratione osensū extorq̄re Sec⁹ in pfecte virtuosis. sec⁹ in beatis. sec⁹ in xp̄o. sec⁹ p̄terea in statu p̄mario de quo ꝓbabile est sentire ꝙ nunqz nisi desup impante ratiōe potuisset qđcūqz sensibile forinsec⁹ agere in sēsus. alioq̄n vir hr̄i p̄t exit⁹ q̄n ncce sit dcedē deceptōes q̄ errores potuisse otingē p illo statu. et passiōes de nccitate p̄uenisse ratōnē. Expediūt āt se leuit̄ q̄ sentiūt vt dicim⁹ sane mō nūc apd̄ naturā destitutā otrario qñ ncce ē vt ois nr̄a ognitio incipiat a sēsu deorsū tūc āt de sursum sp̄ descendisset

Cōsideratio.xij

Passiones suas suo mō dicēd⁹ est hr̄e spūs nr̄ rōnalis. Sitr et rō seu volūtas. p̄supponēda sunt hic oia q̄ de distinctōe spūs q̄ rōis

ñ sēsualitatis tradiderūt doctoēs
sacri nō discrepātes i hīs a phīs ele
uatis de qb⁹ alio loco tractauim⁹
dū sciaz de tħologia mystica vtra
qz declarare tā speculatiue qz pra/
ctice conati sum⁹. Et qtū patiť p/
sens breuitas dicim⁹ iuxta ia nōta
q sicut ad cognitōz sēsualē nat⁹ ē
seq̄ q̄dā mot⁹ ad psecutionē vel fu
gā dū apphendiť aliq̄d vel tanqz
oueniēs vel vt discōueniēs Sic suo
mō nata ē seq̄ q̄dā affectio. longe
tñ purioz ad ognitōez spūs in lūie
pure intelligētie a fātasmatib⁹ de/
nudate dū se ad lumē eternū desup
uertit q̄ ad speculū q̄daz ekni/
tatis et ad mōtes eknos a qb⁹ mi
rabiliť illūiat de⁹ Volūtas siť dū
insequiť ognitōez rōnis q̄ mediā
inť lumē spūs et ognitōez sēsus hz
in se mot⁹ passionales suo mō q tñ
nō alterāt p se et immediate corp⁹
qz nec fiūt organo corporeo medi
ante quēadmodū passiōes sensua/
les oriunť q̄z effect⁹ varñ sūt i cor
pe vt ad letitiā sequiť dilatatō cor
dis. ad tristitiā ostrictio. ad irā su/
pcalefactio. ad timorē frigefactio
et ita de reliq̄s. Iñ cor in gaudio
paulati dilatať et maxie ad intēio
ra ꝓpť qđ moueri dr a medicis hy/
sus pect⁹. In tristitia hy paulatiz
ecōtra s. ad intēioza, et maxie hysus
deorsū In ira hy subito hysus pect⁹
In timore mouet ad oppositū subi
to. In hecundia subito ad vtrūqz
In angustia hy paulati. Et ita nō
ponūt medici nisi sex passiones iuxť
sex modos alterādi cor ipm. Diad
uertat āt studiosus diligenť hāc ō
passionib⁹ distinctionē. qm̄ multa
videť inť sapiētes varietas de mō
ponēdi vel negādi passiōes nisi cō
cordaret eos ista dīderatō siue di
stinctio Posuerť stoici passiōes nō
cadē i sapiētē put Prosper impro/
bat ex sacrl. srīs. Arl. siť eis p rōes
ab exptētia sūptas otradiť Ez in
telligam⁹ qđ i re sētiūt et eos stati
uenire videbim⁹. Cōcedūt stoici
gaudiū sapiēti letitiā tollūt tanqz
vanū aliq̄d et ludicrū nec seuerū.
Cōcedūt et sapiēti amorē virtutū
et odiū vitioz et spez bonā et fu/
gā vel horrorē inhonestatl. alioqn
nullū in sapiēte pl⁹qz in lapide hy
tis locū linquūt. Negāt tñ in sapiē
te timorē miaz dilectōez irā tanqz
egritu dines et morbos animi pe/
stiferos siē nōiat Cicerl. in de tuscu
lanis. Sic sentire visus ē Boe. dū
has q̄tuor passiōes abñciēdas in
iq̄sitōe vitatis mēcte iubet Tu q̄z
si vis lūie claro cerneť vez tramite
recto carpe callē Gaudia pelle pel
le timorē. nec dolor assit spē qz fu/
gato. nubila mēs vincta qz frenis
hec vbi regnant. Quis tñ existima
uēit boetiū vel altez sapiētē nega
uisse q̄n plēs et varñ sint aiaz nra
rū ad virtutes et ad vitia spūales
affēs Ecce q dra negatōis a dcel
siōis passionū inť phos magis ex
nōib⁹ qz ex re pēdere videť cū vēa
sit dīderatō nra q passiōes suas
suo mō dicēd⁹ ē hre spūs rōnalis
Siliť et ratio seu volūtas ꝓportō
naliť ad appetitū sensitim drnť tñ.

Consideratio. xii:

Passiones spūales magis attē dēde sūt aie ad deuotōnē vo rate q̄z sēsuales vt illas adipisci et ꝑm eas affici mereat. Si em̄ deuo/tio est sicut est eleuatio mētis i deū ꝑ pīū et humilē affectū. vtiqz iā af fect⁹ ille nō est intelligēd⁹ esse solū sensualis q̄ frequenť nō est in nr̄a ptāte nec respicit iustū vt iustū est. nec est soli⁹ volūtatis insequentis cognitionē portiōis inferiozis ip̄i⁹ rōnis aspicientis fantasmata licet absqz fantasmate. qm̄ hoc nondū est ꝑfectoz q̄ ꝑ osuetudine exerci/tatos hñt sensus spūales insitos in apice portōis supiozis ip̄i⁹ rōnis. q̄ portio legib⁹ eternis innitit i lu/mine pure intelligētie imꝑmixte lo co et tp̄i. Et qm̄ nōim grādis ē se/pe penuria. q̄z nihilomin⁹ institu/tio libera est. Trāsferam⁹ deinceps nōia passionū aialiū de quib⁹ pbi tractauerūt ad affectōes hm̄ōi spi rituales quales hz aima dū otem plās deū amat ip̄m vt totū amabi lē. ocupiscit ip̄m vt totū desidera/bilē. fruit et quietat et delectat in eo vt in toto bono vtcūqz iam ade pto. Odit vero quicq̄d ab hoc to/to amabili. toto desiderabili. toto delectabili separe ꝑt. Hinc illō sibi vehemētissimū odiū ad pcā hoz/roz et abominatio et fuga et dete/statio si videant instare. dolor aūt acerbissim⁹ et inq̄etudo molestiua si forsā affuerint. Hinc ꝑterea spes ingens dū osiderat magnificētissi/mā et munificentissimā dei liberali tatē repromittētē eterna. Audacia rursus magnanimis in aggrediēdo grādia ꝑpt̄ deū. zel⁹ q̄z diuini cul/tus et honozis. despatio āt in viri b⁹ ꝑpr̄is. vel de virib⁹ ꝑpr̄is vt ex osideratōe tātoz discriminū et di/uinoz iudicioz inscrutabiliū met⁹ ingēs. Ecce habem⁹ in spū passio/nes vndeciz ꝑncipales. Amorē. cō cupiaz. delectatōez. odiū. fugā. tri/stitiā. spē. despationē. audaciā me/tū. irā vel zelū. Et vt ad vnū dica m⁹ et dr̄az ꝑpr̄iā assignem⁹ passio nes aiales vt tales sūt versant circa rōnez omodi vel incōmodi. spi rituales vo ad rōnez soli⁹ iusti vel iniusti respiciūt.

Consideratio. xiij.

Passiones spūales hñtes ozi/ginē ex osideratōe pura et lu cida iudicioz dinoz et bonos et reprobos habēde sūt iugit apud deuotos tanq̄z centz aliq̄d vt̄ car do vel axis vel fid⁹ immobile inter volubiles alias q̄lescūqz q vñcūqz surrexerint passiōes. puto q̄ passio nes hm̄ōi spūales habuerat q̄ di/xit. Dñe añ te oñe desiderium meum Et rursus. Oculi mei sp ad dñm. Pro cui⁹ intellectu placeat vti ma nuductōe grossa figurali. Cōstitua m⁹ nauē in medio mari. ordinem⁹ eā et armem⁹ tā hōib⁹ q̄z instrumē tis oñib⁹ redūsit. sit in medio nauis mal⁹ erect⁹ portās velū expānsū ad vētoz susceptōz. sit i sūmitate mali

rector nauis ita collocatus ꝯ põt quaq̃uersũ surſũ et deorſũ. dextror ſũ et ſiniſtrorſũ añ et retro ꝓſpicẽ ſibi de oñib⁹ ita vt neq; fluctuoſe elationes maris neq; caligines ne buloſe. neq; vndaꝝ aſpſiões. neq; extẽſiones. neq; diſtẽſiones veli ꝑ varietate ventoꝝ neq; ocurſus et occurſus nautarum ſeu remigan/ tium ſeu nauem regentium vale/ at obſtare quo min⁹ inſpiciat oia que videnda decreuerit talis re/ ctor. et ſi ferat nũc hac nũc illac ꝑ hãc nauẽ. ſi circũſonãtes etiã vndi q; varias mutatões ꝓdictas ꝓpe/ ti opellit. nihilomin⁹ lib eꝝ hz aſſi/ due ꝓſpectũ ad mobilẽ celi plagã q̃m polũ nõiam⁹ Detorquet inſup oculos ſi et dum placuerit ꝑ oñez circũquaq; in infimis regionẽ. Eri ſtima talẽ eſſe debẽ ſpm̃ in nauicka corpis qualis tibi deſcꝑt⁹ ẽ rector nauis. Aſcendat ipe optet arcẽ ſeu ſpeculaz ſynderiſis quã appellauit myſtice ꝓpha montẽ dñi. paul⁹ ce/ lũ tertiũ. Jobes eſſe in ſpũ. ꝓſpici/ at ex illa ſpecula tanq̃ ex ſũmitate mali ſtabilẽ celi arem que de⁹ eſt q̃ .ſ. manẽs ſtabilis dat cũcta mouẽi Videbis ꝙ ſpũs iſte poterit anno tare ventos paſſionũ variaꝝ tãq; ex. rñ. ꝑtib⁹ et plagis ducẽtiũ orgi nẽ a deo. a bono angelo. a malo. a celo. ab innata oplexiõe. ab acti/ one qualitatũ ꝓmaꝝ ab actiõe q̃li tatũ ſcdaꝝ. ab imaginatiua ꝟtute. a ſpũ. a rõne. ab habitib⁹ adq̃ſitis vel innatis. tandẽ a varia obinati one ſeu oſiguratõe cauſaꝝ ꝓdicta rũ ſup quib⁹ oñib⁹ oſiderãdũ ali q̃d exiſtimam⁹

Conſid: xxiij.

Ꝑ ſingula paſſiones ſpũales originari a deo tã mediate q; immediate fatẽ dũ ẽ. Si oñis ſapia a dño deo ẽ. q ſapia dr a ſapore ſm̃ nomẽ ſuũ. Si ꝓterea gr̃az dona et virtutes infũ di ſupnaturalit a do nemo fidelis ambigit. Si rurſuz virt⁹ ſacramen toꝝ attingit ſaltem miniſterialiter in ſpm̃. Si deniq; multi ſũt tractus dei amoroſi quales orabat aia ſca in Cãtic. Trahe me inquit poſt te currem⁹ in odorẽ vngẽtoꝝ tuorũ. Et hec oia atq; ſiria cũ ſint paſſio nes ipi⁹ ſpũs vel cauſãt eas. Quid ſupeſt niſi vt fateamur deũ agere paſſiones in ſpm̃ vſq; adeo vt iubi let q exultet ſpũs i deo ſalutari ſuo Ampli⁹ vero ſi naturã q̃q; ſenſi ũ ſpũaliũ ꝓſpicim⁹ q ſuã hñt ſiritudi nẽ ad ſenſus corpales inueniem⁹ ꝙ de⁹ eſt ipi auditui ſpũali armonia ſonoriſſima. et ipi viſui lux ſplendi diſſima. et ipi guſtui ſapor dulciſſi/ m⁹. et ipi olfactui odor ſuauiſſim⁹. et ipi tactui amplexus iocũdiſſim⁹. Porro ſemel locut⁹ eſt de⁹ ꝑ ſcꝑtu rã ſuã ſacrã. q q̃uis et id ipm̃ non repetat ſp ꝑ ſingulos vt dicit Job repetit tñ apiendo ſenſũ vt intelli/ gãt ꝛ. mõi ſcꝑture. repetit q̃z indu cendo mentez virtute ex alto. repe tit inclinando. inſpirando. allicien do. illuminando. ſtabiliendo vt nõ ſolũ intelligãt ꝛ impleant et amẽt

puto sic affici. postulabat qui dixit Cōcupiuit aia mea desideāre iusti ficatōes tuas i oīi tpe. Cui⁹rōez vnā reddēs q̄ testimonia inq̄t me ditatio mea est. et osiliū meū iustifi cationes tue. bonū certe securū q̄z osiliū iustificatōes dōi quas scptu ra sacra tradit. q̄d cōsiliū q̄ deserit volēs inniti ꝓrie vel aliene prudē tie hūane. volēs p̄terea sec̄ desidc/ ria cordis sui et ire in adiuentōib⁹ suis vt tandē fallat et fallaf inter tot varietates affectuū videlz ordē tiū nec̄e est ꝓut infra docebit

Consideratio. xv:

Passiones spūales ab angelo dei bono frequenter immitti credendū est. Nolo quisq̄z expectet vt nūc ptractem⁹ studiose modis quib⁹ angelic⁹ spūs copulari p̄t ad hūanū illustrādo ipm afficiēdo monēdo et docēdo. pscrutatōe q̄p pe oq̄sitio fit a doctoribus scribētib⁹ sup scd̄m. s. Fatemur itaq̄z q̄ āgel⁹ nō illabit in spm̄ nr̄m q̄m hoc ipm soli⁹ dei ꝓriū est q̄ ita spm̄ nr̄m so lus p̄t dominari possidē fortit at/ q̄z suauit vt sue motioni atq̄z viui/ ficatōi spūs nr̄ obediat vltro. q sic vltro tñ vt nō habeat fas obniti. Et hūc ingressū dei dñatiuū nōia/ m⁹ illapsū. Būt nihilomin⁹ alij mo di q̄b⁹ angel⁹ bon⁹ agit in spiritū nr̄m. Un⁹ est p applicationē imme diatam sue substātie et virtutis ad spm̄ nō q̄dē naturali ordine ꝑ sta/ tu p̄ntis miserie. ꝛ dispensatōe sup naturali fca aut applicatōe tali cū angel⁹ sit substantia luminosissima virtuosiss ma ac benignissim a. q̄s negauerit q̄n alliciat et quodāmo do trahat spūs nr̄ ab hmōi lumi/ nosa et benigna et suaue/ oleti vtu te tanq̄z si ferrū trahat a magnete vel appetit⁹ ab obiecto placidissi/ mo et ouenientissimo moueat. p̄ser tim si fuerit spūs nr̄ pur⁹ cast⁹ inte/ ger et san⁹ sine discrasia febrili cor/ ruptionis vitiose sine interpositiōe sordidarū cogitatuū cū desideriis turpib⁹ et fedis. Porro sicut imagi nati sūt p̄bantes q̄ actōes celi cor porei p̄ omnē orbem stellaꝝ atq̄z planetaꝝ. et p̄ omnia zodiaci signa formāt corp⁹ hūanū. influūt q̄z et imp̄mūt i ipm̄ ordinatiōe quadā indissolubili. ꝓportionabili similitu dine possum⁹ dicere q̄ ex dispensa tōe dei gratuita q̄libet celestis ge rarchia a sūmo vsq̄z deorsū p̄ oēz iunctura spūalē influere hz in hūa nū spm̄ q̄libet angel⁹ suo mō medi ate vel immediate. sic seraphin in/ flammat. cherubin illustrat. throni stabiliūt Et hoc p̄m tres vires ani me affectiuā scz intellectiuā et exe/ cutiuā. et p̄m tres eius portiōes su periorem inferiorē. et infimā sensua/ lem. vnde et apropatius p̄ma ge rarchia mouere dicit portionez su periorem anime que respicit prima principia. scd̄a portionē inferiorē que respicit ordinationes generales. et tertia portionem sensualem que ad singularia magis dilabit Quis q̄s p̄terea studiose recogitauēit ea que tangere superficialiter intēdim⁹

de causis naturalib⁹ passionū aialiū p qs disponit vel indisponitur spūs ad passiões spūales. aia duertat qntū dniū habeat bon⁹ āgel⁹ ad inducēdū saltē dispositiue hos vel illos spūales affect⁹ disponendo vel immutādo sensus corpales tā interiores q̄ exteriores q̄ sūt organice potētie. et ħ modis varijs et pene infinitis iuxta varietatē applicationū multipliciū hui⁹ vel illi⁹ causę corpalis. vez de his nō ē hic dicendū p singula.

Cōsiū xvi.

Passiones spūales pturbant crebro ab immissionib⁹ p angelos malos fact. Ont q̄doz āgeli mali q̄ tū ōi ꝓuidētia pmisēit agē sīlia multa ad āgelos bonos. tam ob subtilitatē vigorē q̄z sōe sue q̄z ob pspicuitatē natuālis ingenij q̄z ꝑ expiētiaz diuturnitatē nūc in naturalib⁹ actōib⁹ surſū et deorſū in celo et in terra. nūc in opatiōib⁹ miraculosis āgelorz et oim spirituū bonorz. q̄ uis errēt frequēt. excecat eos malicia amēs. supbia furēs sine lege et ordine līnor insaniēs. excecat eos iustū dei iudiciū illudēs eis et puersissiōs eorz conat⁹ aduē sus electos suos duertat in vsū sue bonitat. Trāsfigurat se āgelus sathane in āgelū lucis sīc tradit aplūs. Qđ fieri sic vno mō ꝑt intelligi vt ipe mal⁹ āgel⁹ celet innatā malicīā et horrificos affect⁹ suos fingēdo se placidū. pulcrū. et benignuz ad crēplar āgelorz bonorz. imitādo p tēa doctrinas q̄ obseruatōes eorū dē btōrz āgelorz i amore castitat. q̄ ȳtutū. Tā vt seducāt facili⁹ q̄z venerent et colant sīc de⁹. nā ꝑt q̄d aliud inuenim⁹. vel inuenim⁹ in supstitiōib⁹ magicis fiēi thurificatiōes et orōes deuotas et ieiunia? Petit q̄z fieri ministēia p pueros innocētes nisi vt efficaci⁹ fallat et colat sīc de⁹. Deniq̄ quātas habeāt efficacias ad immutationē corpis actiones iste malignorz spirituū scriptura sacra docet de magis Pharaonis et alibi. Et ratō certa docuit p̄concesso q̄ demones aliq̄ sint aduersus q̄s nobis est colluctatio sīc tradit aplūs. Et id ipm et sancti pres multis supn̄ numerz argumentis expti sūt.

Cōsiū xvij.

Passiones spūales immittunt a celo mediate tū et solūmō dispositiue. Silr a q̄litatib⁹ sēbis osequētib⁹ celestes influx⁹ et p̄marū q̄litatū actōes. Lōgi⁹ est hic sermo de traditiōe astrologorz q̄ ad actōs celestes i corp⁹ hūanū ꝯz varietatē signorz q̄ planetarz et aspectuū vt q̄ saturn⁹ induc ad tristitiā Jupit ad letitiā mars ad iraz. sol ad audaciā. ven⁹ ad ocupiaz. q̄ ita ō reliq̄s. Jnde venit distinctio illa q̄ plāetarz ali⁹ ē beniuol⁹. ali⁹ malinol⁹ q̄uis ħ ñ sit accipiēdū ō malicia q̄ sit innata plāetis. Jnducit em̄ q̄ntū de se est ad bonū. ꝯz in hōib⁹ abusus est q̄ bone nature inclinatōes deducūt in malū. potuerat etiā re memorari quo pacto celestes influxus varias imprimūt et miras

tã in lapidib⁹ q̄z in herbis q metal lis ꝓprietates sicut in magnete pspi cue cernim⁹ Sicut ꝓterea dicũt rex hmõi curiosi q̄ lapis aliq̄s porta t⁹ vel inspect⁹ dat audaciã. ali⁹ leti tiã. ali⁹ amorẽ. hec ãt oia q̄ztũ hñt vitatis nihil aliud ꝓbãt q̄z ostẽdẽa tõez nr̃az. qñ acceptõs hmõi fiũt nõ immediate i spm̃ rationalẽ ꝫ in corp⁹ ad cui⁹ alterationẽ hãc vel illã nõ paꝛ inclinat spũs ad hunc effectũ spũalẽ vel ad illũ in se ꝓdu cẽdũ. q̄admodũ mẽorat Helize⁹ euocasse psaltẽ dũ ꝓphetie spm̃ i se vellet excitaẽ Quãt demões dicũt q̄ aliq̄s hmõi vtutes allici vel eñci vl̃ opelli altẽi⁹ẽ spectatõis Jocãt ãt aliq̄ vtutes hmõi vtutes occul tas sicut Auicẽ. Alñ virtutes a to ta specie vel que insequũtur formã specificã rei sicut natura specifica caliditatis est calescere. ita natura specifica magnetis est sic mouẽ fer rũ. natura specifica strutionis di/ gerere ferrũ Et ita de reliquis effe ctib⁹ quos nõ dicũt fieri ex ocursu vel actione qualitatũ ꝑmarũ vl̃ ex cõbinatõne eaꝝ seu ofiguratione quẽadmodũ fuit intentio quoꝛun daz ad hec ꝓncipia generalia q̄les cũq̄z effect⁹ inferiozes reducẽ q̄ vel nõ pñt vl̃ difficillime pñt i assigna tiõe tot varietatũ in effectib⁹ semet euoluere. Jnueniem⁹ ꝓterea q̄sdaz pho⁹ opinatos esse sicut ex articu lis parisien. cõdemnatis palã elici tur q̄ celestes intelligentie que ani mant celũ ꝑm eos taliter agebant in spm̃ qualit̃ celũ agit in corp⁹. ita vt spũs se haberet solũ passiue ad omnẽ suã cognitionẽ vel affectõnẽ et nil agebat sed agebat tanq̄z si obiectũ lucidũ agat imaginẽ sui in speculũ obiectũ. vel tanq̄z pictoꝛ a scriptoꝛ si agat in tabulã. ꝓut etiã Boeti⁹ in suo de consolatione me tro vno omemoꝛat. Dixerunt rur sus aliqui q̄ hec actio intelligẽtia/ rũ fit libere in spm̃ nũc ad hoc cog noscendũ nũc ad illud Alñ natura li necessitate io fieri otendebãt po nebãt tñ q̄ dispositio spũs ꝓout abstrahit̃ magis aut min⁹a carna lib⁹ vinculis. et carcẽ ceco coꝛpis. iuuat plurimũ vel impedit radio/ sos hos influxus Sic saluãt magi cã naturalẽ. sic ꝓphetícã illumina tionẽ. et ita de plurimis Sic imagi nati sũt Auic. Algazel. Alkind⁹. et nõnulli xp̃ianoꝛ doctoꝛ ponẽtes aiaz illustrãi quãq̄ersũ. et hoc po suerũt aliq̄ fieri ꝑ liberã ouersionẽ spũs ꝑm duplicẽ faciẽ suã. nunc ad supioza nũc ad inferioza. Aristot. vero nullaz posuit nisi ab infimis fieri ognitionẽ vel affectionẽ oꝛigi nati⁹ et immediate. quẽ insecuti sũt cõmunes doctoꝛes catholici dũ lo quũt de statu nature destitute nec eleuate ꝑ rapt⁹ aut illustratões mi raculosas sicut dicit petr⁹ q̄ nõ hu mana volũtate allata est aliq̃ ꝓ/ phetia. Rapt⁹ ãt vel extasis apud deuotos tũc ideo dicit̃ fieri dũ illu strat̃ spũs immediate de sursũ. ꝺa ꝓter naturalẽ cursũ vite pñus hoc

Ceuenit

De passionibus

Consideratio. xviij.

Passiones spūales iuuant plurimū vel impediunt ab innata oplexione corpali. Auctorisauit Plato q̄ aīe insequūt corpa nō q̄ dē naturali necessitate si ad spiritū liberum fiat aspectus sed quadam inclinatione ꝑut corp⁹ ipm sūmini strat anime tanq̄ instrumentū Cō stat em̄ q̄ ad instrumentoꝝ varietatē ꝯsurgit in opatōib⁹ facilitas maioꝛ vl̄ difficultas Videm⁹ itaq̄ circa mechānicas artes q̄ faber aliter opaī cū instrumēto quadrato. aliī cū acuto. aliī cū hebeti Sic ꝙ scriptoꝛ vel pictoꝛ. Sic erit suo mō de varia oplexione mēbroꝝ et de his q̄ membris ipis subseruiunt vt sūt spūs corpozei taꝫ radicales q̄ fluentes vt est p̄terea sanguis qui est cōis materia tam membroꝝ q̄ hmōi spirituū Circa q̄ oportꝫ attendē iuxta traditionē medicoꝝ q̄ sanguis subtilis ꝙ clar⁹ in substātia. tpat⁹ vero in qualitatib⁹ dispo nit ad gaudiū maius vel min⁹ ꝑm quātitatē talis sanguinis qui generat spūs splendidos atq̄ tpatos. Sanguis āt clar⁹ et subtilis et calidus a dominio (qualis est sāguis corpoꝝ in q̄bus color rube⁹ dīaī) disponit ad velocissimā iram cū sit velocis inflāmatōis et mot⁹. ꝯ ira hec modicū est durabilis cū omne subtile et tenue celeriī resoluaī. Si vero sanguis fuerit subtilis ꝙ clar⁹ sed frigid⁹ qualis est in corpib⁹ in q̄b⁹ aquositas naturalis fleumatis dīaī inclinat ad timorē et pusillanimitatē q̄ a q̄busdā vocaī cordis debilitas Et hoc est qz spūs a tali sanguine generat⁹ est modic⁹ frigiditate impediēte suā generationē. Est etiā grauis et paꝝ inflāmabilī ꝓpē frigiditatez et hūiditatē. ideo supest vt sit inept⁹ calefacē coꝛ et ab exteriori mouēi. ꝓtēa neq̄ ad irā neq̄ ad gaudiū neq̄ ad audaciā p̄t inclinare. Sanguis āt grossus et calid⁹ si fuerit niger aut tenebrosus ꝙ inequalis grossiciei q̄ turbid⁹ appellaī qualis ē sanguis corpoꝝ in q̄b⁹ color appropinquans fini adustionis dīaī disponit ad tristitiā ꝓpē tenebrositatē spirituū. et ad irā ꝓpē calliditatē ipoꝝ. Disponit insup ad ptinaciā vel firam irā ꝓpē coꝝ spissitudinē vel grossiciē. Delect em̄ tarde nimis. forma eis impssa et a corpe tarde dissoluūī. Si vo sāguis fuerit grossus ꝙ calid⁹ nō tñ turbid⁹ q̄lis inueniī in corpib⁹ hñtib⁹ coꝛ tpatum et eparnōbiliter calidū atq̄ siccū ꝯ longe ampli⁹ siccū et vtētib⁹ dieta mediocri vel i corpib⁹ tpatis q̄z sāguis fozti exēcitio calefact⁹ et inspissat⁹ nōdū cepit aduri et denigri nō disponit ad tristitiā ꝯ ad ostātē audaciā quā q̄dā vocāt fortitudinē coꝛdis. disponit q̄z ad mediocrē iraz qz letitia frāgit eam cū ad eā sint magl. ꝓni q̄ ad tristitiā ꝯz si ex vehemētissimis cauſ ira fozti. exciteī i talib⁹ tarde sedaī ꝓpē grossitiē seu spissitudinez predcoꝝ Sāguis aūt grossus et frigidus non tamē tur-

bibus qualis est in corpib⁹ hñtib⁹ cor tẽpatũ ꝙ epar siccius et frigidius tpato sed magis siccũ qz frigidũ et vtẽtib⁹ dieta: generatiua de se mediocris sanguinis. reddit hominem mediocrẽ in omnib⁹ accidentib⁹ animi vt nõ magis sit ꝓn⁹ ad hoc qz ad illud Sed in tãtũ differt ab his quoꝝ sanguis ẽ tpat⁹ ꝙniã ex dispositiõe sui sãguinis est solidus siue ostãs in inchoatis ꝓpter grossiciẽ spirituũ suorũ. Si vero sanguis sit grossus et frigidus ꝙ turbid⁹ sicut in habẽtibus epar eqliter frigidũ ꝙ siccũ tẽperato. vel ampli⁹ frigidũ et vtentib⁹ his que generãt hmõi sãguinem disponit ad celerẽ ꝙ pmanentẽ tristitiã ꝙ ad lentam vel tardaz irã. Sz si excitet ira ex forti causa nimiũ pseuerat. ꝙ inclinat ad odiũ vel ad rancorem Fortitudo tñ ire istoꝝ minor est qz in hñtib⁹ grossum et turbidũ atqz calidũ sanguinem Sed maior qz in habẽtibus ipm subtilez. ꝓpter qõ naturaliter odiũ inueterat in istis Ecce q⁹ pm ista et similia sumũt medici signa oplexionũ. et attribuũt alias cõditiões sãguineis. alias colericis alias fleumaticis. alias melancolicis.

Consũ xix.

Passiones spũales solẽt immutari. mediante tñ et dispositiue p actionẽ qlitatũ pmarũ Subsequitur hec disideratio ad declarationẽ pcedẽtis Nã varia dispositio sanguinis atqz spirituũ causat pncipalit a multiplici actiõe qlitatũ pmaꝝ Sumam⁹ ãt ꝓ manuductiua declaratiõe pdictoꝝ exẽplũ qõ in ebriis quotidie cõspicim⁹ Constat enim aliquos priusqz vino se repleuerint tempertos esse ꝙ sedatos in affectionib⁹ qui post vinum abundanter sumptum. trahuntur/ hi ad iram vehemẽtẽ. hi ad tristitiã melãcolicã. hi ad leticiã effusã. hi ad spem. hi ad timorẽ. hi ad audaciã. hi ad odiũ et indignationẽ. hi ad benignitatẽ et amicitiã Cur autẽ fit hec tanta varietas nimirũ qz variat accidẽtalis dispositio sanguinis ꝙ humorũ atqz spirituũ ex actione vini et qlitatũ suaꝝ Quo circa facile est ꝑpendẽ qntũ opet hec vel illa cõplexio fixa qdãmõ et pmanens si in accidẽtali ꝙ trãseũte dispositione corporis. dissimilis tanqz subita. ꝙ potẽs opatio subsequatur. adeo qdẽ vt si videris ebriũ ꝓ sobriũ. fere dicẽ possis. hic vtiqz si est ille Deniqz qntũ ꝓsit in morali negotio cognoscere tales passionuz origines tã apud se qz apud alios vel corrigendos vel docendos nõ operosũ ẽ aduertẽ. cũ nõ eadẽ videant ebriis ꝙ sobriis ꝓm pbm. aliterqz ꝓinde sint ad deuotionẽ ꝙ virtutẽ inducẽdi sic vel sic affectati Quod vtiqz vidit sapiẽs mulier abigail que nabal non nisi p⁹ vinũ digestũ admonuit ihoc insuper lucidissime tradidit optim⁹ moralis artifex gregorius in suo pastorali

Consũ xx.

Passiones omnes per imaginatiuā virtutē. solite sē vel intendi notabiliter vl̄ minui Et hic inseremꝰ de reliquis originibꝰ ipaꝝ passionū Itaqꝫ q̄n tā vim habeat virtꝰ imaginatiua tradūt pħantes q medici p experientie libꝝ edocti Dicūt enim ipsā habē virtutē regitiuā q immutatiuā totiꝰ corporis Quod vt facilius innotescat supponamꝰ primo cum pħo q spēs seu forma rei vel eius fantasma seu imago hz vim alterādi ꝓportionabiliē vel agēdi siē hz res cuiꝰ ē imago. q̄admodō species ignis hz vim calefaciēdi. spēs niuis infrigidādi Non tñ in eq̄li gradu ad rē ipam Supponamꝰ p̄terea q spūs animal̄ delatiuus est formaꝝ seu spēꝝ. siē aer recipit spēs colorꝭ vl̄ alioꝝ sensibiliū Et he spēs licz nō sint sēsibiles in aere. faciūt tñ sensibiles impressiones i corporibꝰ dispositis sicut spēs colorꝭ causāt imaginē i speculo Sic imaginatō turpis figure recipiē in spiritibꝰ q deferē q facit in semine decisō tpe tal̄ imaginationis nōbilē effectū turpitudis siē imaginatio ethiopis assimilationem inducit ad ethiopē Hec āt delatō forme imaginate p̄t fieri dupliciē Uno mō q ipamet fōr moueat q deferat ad motū sui subiecti. siē si sal liq̄fiat in aq̄ deferē q expādit̄ p aquā Alio mō fit hec diffusio p radiatōez ipiꝰ forme imaginate q̄ hz vim sui ipiꝰ diffusiuā et causatiōez aliaꝝ spēꝝ ex se ipa siē lux causat lumē qō causatū p̄t producē aliud lumen Supponamus insup q delatio taliū formaꝝ per spiritꝰ potest ꝓuenire vsqꝫ ad sensus exteriores. quo casu fiet in sensibꝰ exteriorib⁹ talis. sensatio suo mō qualis fieret si ab extrinsecis obiectis moueret. Hāc causā redūt aliq̄ cur dormientes exercent opera vigilantiuꝫ Cur etiam maniaci q aliqui melācolici credunt ca videre vel sentire extrinsecus q̄ non nisi intrinsecꝰ certum est fieri Hinc euenit vt duꝫ hō est in tenebris q timet/ putat se q̄q̄ videre imagines terribiles. vel audire sonos horrēdos. quēadmodō melācolici etiaꝫ in pleno die q locis lucidis patiunt̄ tꝫia ꝓpt̄ tēbrositatē spirituū q̄s horret q̄dāmodo ipa anima vel virtꝰ imaginatiua Et hinc sp tristes incedūt q causam tristitie sue secū ferūt Hec ē ratio cur aliqui timēt nō timēda Cur in suspitiōes mirabiles q falsissimas cadūt. ita vt credāt se aliq̄n queri ad mortē vl̄ ad incarceratōem vl̄ spoliationē q inde fugiūt nemine ꝑsequēte trepidātes timore vbi n̄ est timor Cognoui talez tpe meo qui ingeniosissimꝰ erat et peritus valde in medicina qui tandē fugit in nemora occulta nec vltra cōparuit Sic aliquis estimabat se gallū et more galli cantabat Alius murilegū et sub lectis mures querebat. alius imaginās se habē cornua in fronte verecūdabat̄ q̄tiēscunq̄ videbat se inspici et frontē

tegebat Ali⁹ imaginās se notari de infectiõe lepre vel de morbo caduco oēs fugiebat ⁊ trepidabat aspect⁹ ⁊ ꝫmones Ali⁹ imaginās se hr̃e pedes ferreos calcabat validissime sup̄ erā Ali⁹ ābulare nō audebat. fantasiās pedes suos eē vitreos Sic saluāt exp̄sitores alii qui qūo nabugodonosor omedebat fenū sic̄ bos. et cū feris habitabat. qr̄ se bouē eē fantasiabatur Sic asserūt medici ꝙ imaginatio facit casū et mortē inducit Et hāc virtutē vsqz ad hoc eleuare voluerūt aliq̄. vt ꝑ eā mirabiles impssiones fierēt in elemētis ⁊ in reb⁹ extrinsecis. vt ꝙ ad imaginatiõez alicui⁹. sic̄ refert auicēna cadat camel⁹ Talia sūt innumerabilia Nā infinite sūt spēs hmõi fantasiarū vel melancoliaꝝ ꝑm traditionem medicoꝝ. q̄s Graci⁹ furores appellat vel insanias. deducēs ex hoēs homines in aliq̄ stultos esse. Mille puellaꝝ inquit puerorꝝ mille furores Et in ecclastico dicit̄ ꝙ stultorum infinit⁹ est numer⁹ Hec autē ꝺsideratio docet qz saluberrimū est assuefieri vt anim⁹ nr̃ a fātasmatib⁹ q̄ntū possibile ē fieri se denudet ⁊ auertat in exercitatiõe sua Qō qualit̄ fieri habeat. tetigim⁹ alibi in tractatulo de p̄tica theologie mystice. ꝺsideratõe vltima Rursus apparet qz piculosum sit homini dimittē se nimis labi et ꝓfūdari in imagines vel fātasias p̄sertim vicios as ⁊ circa pitura. ꝙ qz labētia. vt sē bñficia. honores ⁊ diuitie Naz cū generent̄ habitus ex actibus frequētatis. et habitus causent. naturalit̄ fit vt pondē sue inclinatōis. sic immutēt imaginatiuā virtutē. et ex ꝺsequēti totū hominē ꝙ necessitate q̄oaz trahit̄ hō velut brutū. vt quēadmoduz fit in illis quos p̄bs bestiales appellat Sic vtiqz verū est. ꝙ ois imaginatio ꝓfūdata hz suā insaniā vl̄ ebrietatē ⁊ quasi demoniacā passionē sicut dicit Origenes Ledit quoqz notabilit̄ seu puertit tōlit̄ iudiciuz rōnis. patz in philocaptis. patet i ambicios is. in auaris. in inuidis. in impatiētib⁹. in q̄b⁹ verificat̄ illō ꝓ uerbiuz Furor fit lesa sepi⁹ patientia Ita demuz ꝓuenit vt dimisso vocatiuo casu quo venire ⁊ introire in domū dei nc̄e est. qr̄ nemo sibi assumit hūc honorē hz qui vocatur a deo sic̄ aaron. alīt ꝙ nominatiuū casū. alīt gtm̃. alīt ꝙ accusatiū. alīt ꝙ ablatiuū ꝺtemperati passiōibus q̄rāt ascēdē Adam⁹ ad hec ꝺcursū multiformē flexū et reflexū quē hīt in potētīs ognitiuis ipse imagines vel fātasmata vel spēs ad inuicē ⁊ cū habitib⁹ et passiōibus inde sequētib⁹ in potētīs affectiuis. ita vt nō sit dubiū q̄n mirabilior varietas inde resultet qz sufficēt causaē simplex aliq̄ imago tal̄. vel fantasma vl̄ passio sequēs Q⁊ si fuerit concursus ordinat⁹ vt in virtuosis nemo dubitauerit q̄n oriatur inde suauissima et mirabilis armonia veluti citharedorum multorum citharisantiuz in citha/

ris suis quam ipsa inhabitatrix sapientia delectat audire Alioqn resultat horrenda prorsus q amarissima tumultuatio tanqz maris refrägentis in se et ad cautes fluãt9 suos Puto nõ ob aliud dixisse pphetam cor impñ tanqz mare feruens Deniqz sic dixim9 de imaginatiua virtute ita pporciõabilit suo mõ traducẽ possum9 ad potẽtias supiores non organisatas q̃ sũt rõ et spũs q̃uis ad act9 istarũ potẽtiarz nõ sequat de p se corporis immutatio.quẽadmodũ virt9 imaginatiua mutat illud.fit tñ vt actuata vehemẽt ipa rõ rapiat ad se quodãmõ potẽtiã imaginatiuã et ab actu suo suspendat eaz Sicut ipe spũs similit actuat9 rapit ad se rõnẽ q imaginationẽ vt nesciat qui hmõi est.an in corpe vl ex corp9 ea q̃ videt intelligat Rursus fit aliqñ redũdãtia supiorum haz potẽtiarz in inferiores q̃ad modũ beatitudo aie redũdabit in corpus q dotabit illud

Conclusi xxi.

Passiões triplices spũales q rõnales q animales redũt in virtuosis psalteriũ decacordz cum cãtico in cithara Spũs enim si q̃dã appriatione loquimur psallit.rõ cantat.sensus citharizat Videamus in primis de psaltẽrio mystico.qđ ad exemplar cordis sicut et citharã ars ipa fabricauit Nominem9 ergo corp9 seu lignũ nñi psalterij vim affectiuã superiorẽ.in qua tot corde sonabiles extense sũt quot sũt veritatis assertiones vt q̃ deus pater nr̃ est q̃ de9 in celis est.q̃ de9 ẽ iudex iustus et ita de reliquis quasi digito aliq̃ studiose meditatiõis Sed ne quid nimis spũs habet plectrũ discretionis.quo tendit et remittit cordas sententiose veritatis Rursus corde tales debito modo ramine tense et pcusse.reddunt sonos varios ꝑm varietatez passionum.ita vt amor qui est generalt et radicalis passio stabiliatur pro tenore Porro decẽ relique passiones efficiunt decẽ sonos alios ꝑncipales de sonis enim lateralibus et appendicijs non est numerus sicut nec de huiusmodi passionib9 Constituam9 si placet pro manuductione exemplari.psalteriũ aliqđ decẽ cordarũ et decem orationis dominice sententijs.sic ex decez preceptis iuxta imaginationẽ Augustini vel ex alijs scripture locis fabulari potuerat Primã cordam sumim9 ex hoc noie pr̃.q hec appellatur paternalis adoptio.secũdã in hoc nomine nr̃.q̃ appellat fraternalis associatio.habemus terciã cum dicit in celis.hec ẽ dei exaltatio.habemus alias septem iuxta septẽ petitiones.que sunt diuini nominis sanctificatio.sanctificet nomẽ tuũ.dei dominatio Adueniat regn̄ tuũ Molũtatũ diuine et humane vnitio.fiat voluntas tua sicut in celo et in terra. ppria defectio.panẽ nostrũ quotidianũ

da nobis hodie. debitorz multi
plicatio Et dimitte nobis debita
nra Tentationñ iuasio Et ne nos
inducas in tentationē Mali eterni
notatio Sed libera nos a malo
Percute cordā ꝑmā digito studio
se q attēte meditatiōis.illa reddet
sonitū amoris dei Percute cordā
scdam illa reddet sonum amoris
ꝓximi Percute cordā ctiā illa red
det sonū cōstātis audacie Percu/
te cordā quartā illa reddet sonuz
zeli ire in ꝓphanantes dei nomē
Percute cordā ḡntaz.illa reddet
sonū spei sce Porro corda sex dū
tāgit sonat dilectionē atqz letitiā
Corda septima.desideriū q ꝓse/
cutionē.octaua doloꝛē rodiū. no/
na fugā et horrorē. decia timorē
q ꝺ suis virib⁹ fidētib⁹ desꝑatōnē
Potuerāt hec latiori sermone de/
duci oñdēdo ꝙ etiā corda ꝑma q̄
est pr̄nalis adoptio si tangat sa/
pient digito sce meditatiōis apte
reddit sonū quelibz virtuose q spi
ritual affectiōis Sic rurs⁹ in alia
q̄libz q̄zuis nō eq facilitate reperi
es vt sit son⁹ tu⁹ multiplicat⁹ sup
numerū Ex qua resonantia fit ꝙ
cadūt q recedūt maligni spūs vi/
cioꝝ tanqz citharist̄e dauid.desi/
nat neq̄m spūs exagitare saul.ita
vt cuilibz decē sonoꝝ ꝑncipaliuz
possit aptari vna ex transgressiōi
bus decē ꝓceptoruz Adam⁹ ad
hec ꝙ dū meditatio nra ferē sup
hmōi cordas sentētiose veritatis
et ad reddēdū sonoritatē religio
se affectiōis seu passiōis Fit ꝟ ali
qñ ꝑ rōnes sūptas eternas q ex
ꝑmis sapiētie ꝑncipijs q tūc red/
dit son⁹ in psalterio tanqz de sup
nis Fit ꝟ aliqñ ꝑ rōnes sumptas
ex affectib⁹ q sensualib⁹ expiētijs
et ita resultat son⁹ in cithara tāqz
ex infimis Fit ꝟ aliqñ ꝑ rōes sū/
ptas ex deductōe oclusionū ꝑ ꝑn
cipia ꝑma vel ꝑ rōcinatōnē ab ef/
fectib⁹ ad causas suas sūptā.q ita
reddit cāticū iocūdū velut in gut
ture q faucib⁹ rōis Sic psallim⁹
spū et mēte cātam⁹ in cordib⁹ no/
stris cātica dñi Sic citharisamus
mortificatis q̄dāmō et ꝑ disciplī/
nā deficcatis.alioq̄n nō esset psal/
teriū iocūdum absqz hac cithara
Sic optabat psallē.canē q citharī
sare q̄ dicebat Exurge psalteriuz
et cithara.exurgā diluculo Sed
quid ꝓcor ē.exurgē diluculo?pu/
to ꝙ est ad ꝑmos gr̄e cōtempla/
tione radios splēdentes ꝑ anime
regionez ꝓtin⁹ erūpē. et velut ex
sentētia dicere.bonū est confiteri
domino et psallere nomini tuo al
tissime.mysticis modis dictis Ad
annūciandū mane ꝓspitatis mise
ricordiā tuam q veritatē tuam ꝑ
noctem aduersitatis In decacor/
do psalterio cū cātico in cithara

Consi.xxii.et vltima

Passionales sermones assu
mi pñt vt inducātur homi
nes ad virtutem. veritate
tñ et discretiōe sp obseruata Lau
dat Aristl.i rhetoricis illa iudicia
apud q̄ꝓhibent dici ꝑmones pas

sionales q vbi veritas nuda ꝓponi iubet Recte id q̄dē. si nlla ex pte iu dex q̄reret aliūde diuerti a trami te recto iustitie. Quēadmodū si nul los vnq̄ fieri otingeret palogis mos ars de sophisticis q elenchis frustra esset Sed cum pluasiones passionales q̄tidie fieri cernimus aduersꝰ vēitatē. tā ꝑ nos ipos (in q̄bꝰ habitāt hmōi passiões ex cor ruptela pcī) q̄ ꝑ alios. quis pro hibuēit sic arguit augustinꝰ q̄rto de doctrina christi. q̄s inq̄ ꝓhibu erit eloquētiā seu pluasionē rheto ricā induci licē ꝑ defensiōe verita tis q ꝑ sua in cordibꝰ humāis plā tatiōe vt libent et obedient audia tur veritas aduersꝰ palliatā q fu catā falsitatē? Addimꝰ in ordera tiōe q̄ veritas tñ q discretio semp obseruet Male enim ꝑ veritate cer taret falsitas qm̄ nō sūt facienda mala vt bō eueniāt Sicut nec esse rēda falsa sūt vt veritas confirmet Proinde si mouē quesieris aliquē ꝑ sermones passionales nō obser uata discretiōe. nihilo minus ma gis effeceris. q̄ si equū velocez sti mules ad currendum sine freno. Sicut enim discretio sine passiō ali iacet. sic affectio sine discretiōe ꝑ ci pitat Qua in re placet attēdē q̄s industrias obseruat discretio Dis cretio ꝓmittit sepe passiões aliq̄s vicioſas succrescē dum plātandis vtutibꝰ curā impēdit Docet q̄ppe eā pabola euāgelica de non extir pādis ꝑ omni tpe zizanīs. ne sit eradicet q triticū Raro enim vel nūq̄ germinat in nobis triticum virtutis sine zizanīs a paleis ali cuiꝰ vanitatis. ꝑsertim cū ꝓmū ne ceſſe sit eē illud q̄ aiale ē ꝑm aptm deinde illō q̄ spūale Viderint er go q̄ indiscrete se habeāt erudito res pueroꝝ vel alioꝝ aialiū hoim q̄ parū differt in moribꝰ a pueris si ꝓtinꝰ eos q̄sierint exuē ab omni passiōe vicioſa/eos velut ad spūa lem senectutē subito ꝓuehē otēde rint Si demū sine ordine et tpe ze lus eoꝝ. nō ꝑm sciētiā implacabili feruore imo furore passionē omnē ꝑsequ moliatur Simpliꝰ vero ꝓmit tit discretio passiones aliq̄s ger minare vel crescē nō q placeant aut pulcre sint ꝛ ne deteriores in ualescant passiões. sic retūdit clā uus clauo et dolor ē medicina do loris Sic enī respectꝰ humane lau dis vel timor infamie vincit aliq̄s turpiores adulterioꝝ q stuproꝝ q rapinaꝝ aut alioꝝ hmōi flagitio rū opatōnes Sic tolerabiliꝰ ē ꝑ mittē diuisionē odiosaz fieri inē q̄s dā ꝑsonas q̄ impudico se amore omaculent. Sic ad felicem reipu blice ministrationē inducūtur ipi ꝓncipes aliq̄s ꝑ fame repromissio nē Sic ad lras ognoscēdas pro dest pueris emulatio q̄dā (licz vi cioſa) vt socios exuperēt. Rursus discretio sic ꝓmttit passiões aliq̄s vitupabiles sic aliquas laudabi les ꝑsertim feruidas et sublimes q̄nq̄z cessat inducē. si in deteriorez exitū eas versū iri cognouerit. vt puta si parere sibi sū frenū suū pa

ti postea recusarēt: Non enim ꝑfē tia tātūmodo spectare satis habz discretio si rerū exit⁹ prudenē ipa meritur Nihil quidē sublimi⁹ sed nihil piculosi⁹ et tentationib⁹ ma gis expositū q̄z ambulare per viā affectiōis amoroſe dū vehemētiā in se habet. sic amor vti .z.d.t. ve hemētissima est passionū Postre/mo placet ipsi discretioni. sobria mens et modesta si tñ solicita est ambulare cū deo suo per viā mā datoꝝ snoꝝ. et ℔. via regia a ꝑri/bus trita tanq̄z si iumētū sit apud deū. tanq̄z ptēa sit asina quā agi/tat iesus in hirlm Ol⁹ inq̄z placet talis q̄dam rudis mens et arida terra sine aqua q̄z si reiecto freno discretionis quereret ductu ꝓprio rū affectuū in mirabilib⁹ super se per ꝓrupta mōtiū cōtēplationis. per alta et sublimis sapiētie· p̄ de sideria flāmantia quib⁹ accendit felicit quidē si discretiōi sp inhese/rit saluare se in monte⁊ illic despe ctis imis iubilare deo in decacoꝛ/do psalterio cū cātico i cithara. ⁊ cū ꝓpheta abacuc dicē ex sentētia super excelsa mea deducet me vi/ctoꝛ in psalmis canētem

Explicit tractatus no

tabilis de passionibus anime edi tus a mgro Jobe Gerson Anno M cccc ix tunc cācellario eccle pa risien

Incipiūt capitula hui⁹

opusculi de mōte ōtēplatiōis

Q Quia q̄re de materia tam alta describit gallice poti⁹ q̄z latine⁊ simplicib⁹⁊ illit teratis poti⁹ q̄z doctorib⁹

ij Litteratura et magna sciēta nō ē oio ōtēplatiuis necessaria

iij De duob⁹ hominū generib⁹ ⁊ q̄ habiliores sē ad ōtēplonez

iiij De duobus modis contem plationis. vno in scientia. alio in affectu.

v De magna differētia inē sapi entiam ⁊ scientiā

vi Q nullus debeat dici sapiēs nisi sit bou⁹

vij Quo simplices⁊ ideote pos sūt puenire ad sapiētiam p̄ ex/emplū a sili

viij Que sūt opa per q̄ deus p̄ fecti⁹ cognoscaē

ix Cōtinuatio breuis seu epilo gus p̄dictoꝝ

x Q amor dei p̄ncipiū est et fi/nis vite ōtēplatiue

xi Q amor mundi p̄mo est re/mouēdus

xij Qualis sit pena in dimitten do amorem mūdi

xiij Quo aliquis possit amittē amorē mūdi per exēplū oñdit

xiiij Q legē⁊ audire sc̄oꝝ aut sanctaꝝ vitas prosit ad contē/plationem

xv De angelorum suffragiis ⁊ aduersitatib⁹ atq̄z generib⁹ ali

quoꝝ hominū ꝓsperitatez vel aduersitatē habentiū
xvi Incipit loq̄ de scala cōtemplationis dei cui⁹ tres sūt gradus scz humilis pñia. loc⁹ secretus cū silētio. fortis ꝓseuerantia vt beat⁹ bernard⁹ ponit sup Cant. cantic.
xvii Quō a laboze actie vite incipi debet vita otēplatiua
xviii Gratia singularis aliq̄bus collata/nō est ab omnib⁹ imitāda Et ꝙ multi oppositū facientes sūt decepti
xix Jn q̄ ꝟsistit ꝓfectio vite cōtēplatiue p similitudinē amoris mūdani declarat
xx Qualis sit amoz dei quē contēplatiu⁹ hre debet.
xxi De scdo gradu otēplationis et duro ꝟflictu ibidē exīte
xxii Jn q̄li statu sit otēplatiuus in scdo gradu otēplationis
xxiii De duob⁹ modis silētij et ſolitudinis
xxiiii De naturali secreto
xxv Quō coꝛp⁹ contemplatiui debeat ordinari et de impedimētis aduenientib⁹.
xxvi Disputatio quō vita otēplatiua sit ꝓficua q̄ ꝑmo sibi ipi
xxvii De ꝓfectu magno quem otemplatiui alīs afferūt
xxviii Q̄ nō sit ſupbia tēdē ad vitā cōtēplatiuam ostendit per exemplum Cſup actiuos
xxix De excellētia contēplatiui
xxx De necessitate gratie dei ipi otēplatiuo
xxxi Qualiē anima in otēplatione dicit eleuari ſuper coꝛp⁹ et q̄ dāmō ipm deſerere q efficit ſimplex et vnica
xxxii Memoꝛia libꝛi magistri richardi de scō victoꝛe de otemplatione
xxxiii De tertio gradu otēplationis. q similitudines quedam naturales
xxxiiii Quō fortis ꝓseuerantia necessaria est otēplatiuis declarat per exemplū
xxxv De impedimētis plurib⁹ ne possit quis montē otēplationis ascēdere
xxxvi De q̄busdaz adhuc alīs impedimētis in via ista
xxxvii Quidā modi meditādi q̄ ꝑnt seruari in otēplatione
xxxviii De mō otēplādi quē beat⁹ bernard⁹ tenuit in ꝓncipio
xxxix De alio mō meditandi p exēplū mēdicantis
xl Cōmēdatio istiusmōi otēplatiōis tāq̄z ſecuri vtilis q leuis.
xli De modo se vsitādi in otemplatiōe ꝑm istū modū
xlii De trib⁹ dei iudicīs añ oculos mētis reuocādis ꝓ materia cōtēplationis
xliii Quō quidā deficiūt in perseuerātia fozti q ideo in cōtemplatione modicū ꝓficiūt
xliiii Quedā imaginatio mōtis cū trib⁹ tabernaculis siue habitaculī scz fidei ſpei q charitatl.
xlv De trib⁹ modis q̄bus gracia dei dē

Prologus in tractatū

dñi Johis Gerson cācellarij pariſiēſ. de otēplatiōe ex gallico in latinū trāſlatū

Capi. i.

Cauſa q̄re de materia taz alta ſcribit gallice q̄ ſimplicib⁹ q̄ illr̄atis

Mirari nōnulli fortaſſe poterūt ac q̄rē p/inde. cur de materia tam ſublimi. puta de vita otēplatiua ſcri/pſerim tractatū pñtē ideotis ſim/plicib⁹ qz. videlz ſororib⁹ meis ac etiā lingua materna gallicana. et nō poti⁹ ꝓmone latino ipſis ſcien/tia ampliori imbutis. cū iſta materia ad illr̄atos ſimplices qz nō p tineat Ad qđ ego inq̄m Quia eni in libris varijs doctoruz ſcoꝝ de vita p̄tracta ſubtilit̄ tractat̄ vtpote a ſco gregorio in moralib⁹ nec/nō a beato bern̄. ſup cātica Jtē a richardo de ſco victore. et a q̄z plurib⁹ alijs. ad dicta q̄z eruditi ſciētijs ofugiū facē pñt. idcirco tali/b⁹ ſcribē talia ſupſideo Sed ē ſe/cus de ſimplicib⁹ q̄ illr̄atis p̄ꝑtim ſororib⁹ meis q̄b⁹ pñtia ſcribo de materia otēplationis latinos ꝓmones intelligē nō valentib⁹ Et cū dicat apl̄s q̄ mulier innupta q̄ virgo cogitat q̄ dñi ſt̄ vt ſit ſca corpore q̄ ſpū. q̄ āt nupta eſt cogitat q̄ ſt̄ mundi. qđ placeat viro ſuo Ideo vtili⁹ q̄ ꝺueniēti⁹ me opilare q̄ ſcribē nō poſſe iudico dictis meis ſororib⁹ (q̄ dei gr̄a ꝑdem abſq̄ matrimonij vinculo viuē ꝓpoſuerunt) q̄z quomō q̄ ipe deo placere poterint eidē famulando cōtinue. eūq̄z amādo q̄ honorādo Nec earū me ſimplicitas ab opere illo retardare hz. cū ꝑm intellect⁹ ſui capacitatē velim ꝓcedē quē in eis exp⁹tſum. nihil incōprehēſibile dicturus aut difficile.

Capit. ii:

Litteratura magna et ſcia non eſt omni/no otēplatiuis neceſſaria

Quāuis autē copia ſciētie q̄ lr̄atura eruditioq̄z legi. diuine ac ſacre ſcripture nō modicū ad apicē otēplatiōis volare cupiētib⁹ p̄ſtet āminiculuz. nihilomin⁹ id ipm interdū obeſt mlt̄ tū plurib⁹. nō q̄dē ex ſe. ſz occaſiōe inflāmatiōis ex ſciētia ꝓueniētis q̄ accepte Impoſſibile autē eſt ad verā otēplationē alio itinē q̄z per humilitatez ꝓuenire ſic̄ dicit apl̄s Si q̄s inē vos videt ſapiēs eē in hoc ſeculo. ſtultus fiat vt ſit ſapiens. hoc ē. intellectū ſuū humiliet. ſtultum ſe reputās reſpectu diuine ſapiētie. puta nō valēs ꝓpbendere dei iudicia atq̄z opa Hinc ē q̄ in otēplatiōis adq̄ſitione plurib⁹ ſcientificis viam ad eam peruenienti nil tantū intercludit q̄z ꝙ ſe humiliare dedignātur ſcilicz eorum intellectuz occupando q̄ ſummittendo myſterijs redemptionis domini noſtri. ſuis q̄z factis tā humilibus et exemplis relictis

atqz bassū est nō intrās fur est et latro in vanum qz laborat Sicut dicit dñs In vanitate sensus sui capite incedens leuato. in magna scz sui intellectꝰ reputatione q scie sue. spernens inclinari efficiqz vt puul⁹ nūqz p hostiū illuo humile poterit introire q̄ poti⁹ offendēs abibit retrorsū ad instar q̄rūdam dñi nr̄i discipulox de qb⁹ scriptū est q abierūt retrorsuz. cū scz eū capere et intelligē nequerāt de sui corpis mysterijs docētē Qua de re etiā accidit q̄dā doctissimorū optasse q vtinā ad tātā scientiaz nūqz puenissent ꝯ poti⁹ pmānissēt in sua simplicitate quēadmodum mīres eox sine lr̄atura Non rōne scie ex se q scz p̄ficua nō cēt. imo pdest multū p omnē modum ea vtēti bñ. humiliē et in dei gr̄a ꝯ puenit istud ex surreptiōe supbie sic dicit apl̄s qz sciētia inflat Accidit itē q p̄m oplexionē ac p̄sonax varietatē Exprimur vinū optimū ob eē non parū febrib⁹ laborāti Sic qz ensem furibūdo qui q̄ppe cū tali seipm mactet Videm⁹ etiā oculis egris odiosaz eē lucē. q puris delectabilis. dulcis q amabilis est Similiē est de scia. q ipsa scz hoi morib⁹ inordinato atqz indisposito p abusū multū est dānosa

Capi. iii.

Qui ad ōtēplationē meliores sunt

Sicut dicit beat⁹ gregori⁹ vi. moral. sūt quidam naturaliter aut ex complexione vel ōsuetudine ad exteriora occupationes qz ērenas ita inclinati. q ad ōtēplationē se eleuaē nequnt. multo autē habiliores repiūtur ad vitā actiuā Q̄ si ad oppositū niterē tur in magnos incidērēt errores q blasphematiōes Tāto eni deteriores cordis tumultus tolerant q̄nto eis licēti⁹ ad cogitatiōes vacat Jōqz tales in actiua se ipsos exercitare debēt Alij vero mentis sē tā tranq̄lle et ociose. vt si eos labor occupationis excipiat in ipsa opis inchoatiōe succūbāt. ꝯ delectabiliē viuūt in ōsideratiōe operū dei viteqz celestis. q hec rumināntes atqz tota humilitate de sua salute meditātes Et tales q̄ntum valēt mētes suas ab exercitatiōe immoderati opis abstrahāt Sepe enim q deū ōtēplari q̄eti poterāt. occupationib⁹ p̄ssi ceciderunt Et sic tales in opatiōib⁹ exteriorib⁹ occupati pl⁹ deficerēt qz p̄ficerēt Sūt alij q ex ōsuetudine a per virtutē ōtēplatiōis vel dei dilectionē excellētē a certe eis a suis p̄genitorib⁹ aduenit. vt scz habeant mētē habilē q q̄si ambidextrā valētes se mō vni mō alteri se tradere vite. q̄les esse p̄latos decet Modo accidit quādoqz q quidā clerici et litterati sunt de statu primo et conditione talium. quare sequitur q sepius ipi errant si se nimis profundis cogitationib⁹ ingerūt. dimittēdo operationes et Et tñ p istud hostiū qō tā humile

exteriores occupationes. Etiam euenit q̄ simplices psone q̄ illiterate sūt de alio statu q̄ ꝺditiōe alia et tales secure pñt viuē in solitudine. et sp aut frequēter cogitare de eoꝝ salute sine alia occupatiōe terrena Ita ergo videtis manifeste q̄ psone simplices nō sūt repellēde. q̄netiā eis est bñ scribēdum de vita ista ꝺtēplatiua Videm⁹ēē et vidim⁹ p experiētiā in scis hēmitis et in aliq̄b⁹ feminis q̄ pl⁹ profecerūt in dei amore per istā vitaz ꝺtēplatiuā. q̄z fecerūt vel faciunt plures magni clerici Ratio. quia ista vita meli⁹ adq̄rit̄ p bonā simplicem humilitatez q̄z p lr̄aturam magnā Hic dicit salomon de dei sapiētia q̄ ipa gradit̄ cū simplicibus. et cū eis est sermocinatio ei⁹ Ideo p̄cipit̄ alibi Querite deū in simplicitate cordis q̄r ipe ē simplicissim⁹ et repit̄ per simplicitatem

Capi. iiii.

De duobus modis ꝺtēplatōnis vno in sciētia alio in affectu

Sed p plenioze satisfactione in ista materia ꝺsidero q̄ vita ꝺtēplatiua habet in se grad⁹ q̄ ptes quaz vna ē subtilioz alia Et ē vna talis q̄ inq̄rit p rōes fūdatas in vera fide dei naturā et ip⁹ essentiam et ei⁹ opa Et valet ista ꝺtēplatio ad repiendū nouas veritates vel ad declarandū et docēdū aut etiā ad defendēdū contra errores q̄ falsitates hereticoꝝ q̄ infideliū Et de tali materia nō intēdo loq̄ ad pñs. ptinet enīz solūmodo ad bonos tħologos bñ in sacra scriptura instructos. nō autē ad simplices nisi essz p inspiratione et miraculose ipis data. hē accidit in aplis qui erāt valde simplices q̄ sine lr̄atura et plurib⁹ alīs Una alia pars ꝺtēplatiōis est q̄ p̄ncipaliē tendit ad dei amorē et ad sapiēdū suam bonitatē sine magna inq̄sitiōe clarioris ognitiōis q̄z ē talis de vera fide q̄ data ē eis aut certe inspirata Et ad hāc cōtēplationē pñt p tingē simplices psone in dimittendo curas mūdiales et in custodiendo coz suū pure q̄ mūde Et de tali loq̄r in pñti Et credo q̄ ista sit sapiētia q̄ ꝺtemplatio quā p̄ncipaliē beat⁹ Dioñ in libris suis de mystica theologia docuit. et ē sapientia excellētioz et altioz quā posſum⁹ hīre in h̄ mūdo q̄ fuit ei reuelata per beatū paulū aplm cuius ipe extiterat discipul⁹

Capit. v:

Magna differētia est inē sapiētiaz et sciētiā p̄m doctores

Magnā differētiā assignāt doctores sci inē scientiam et sapiētiā et p̄ncipaliē beat⁹ bernard⁹ q̄r sciētia ptinet ad intellectū et ꝺuenit isti soli. q̄z sapiētia ad affectū Et iō p̄m nomē suū sapia valet tātū siē sapoꝛosa scia q̄ sapoꝛ r̄spicit affectōez ꝺsideriū appetitū q̄ volūtatē psone ist⁹ cui inest Et iō p̄t in aliq̄ magna scia vel ognitio eē i q̄ erit modica vel nlla sapia. Rō q̄r nō hz sapoꝛē r̄

affectionem ad illud qđ ipe scit Et declarat p exēplū grossū Potest enim aliqs ognoscē mellis naturam qz audiuit aliqñ de tali narrare siue loq vel etiā qz legit in libris de natura mellis. sine hoc qđ qsqz mellis dulcedinē gustauerit Itē medici ognoscūt naturā infirmitatū. et sepe meli⁹ qz ipe infirm⁹ seu patiēs Sed qntū ad sensū doloris clarū est ipos infirmos plus scire ifirmitates. nō p rōnē ꝫ p experiētiā Sic suo mō pt aliqs hre maximā sciētiā vl ognitōez alic⁹ psone sine magna affectiōe amoris vel odij oplacētie vel displicē/tie ad talē psonā Et ex alia parte pt aliqs cape magnā affectionez vel oplacētiaz alicui⁹ sine magna ei⁹ ognitiōe Videtis ergo qđ ꝑm ꝫ possum⁹ dicē q intelligē posse esse magnā sapiētiaz in aliq sine magna vel clara cognitiōe. q claram et magnā sciētiaz seu ogniti/onē sine multa vl magna sapiētia

Capi. vi.

Null⁹ debz appellari sapiēs nisi bonus existat

Secōm vsū loquendi omunitōrē dicuntur cōiē aliq magni clerici theologi q phi hre sciaz vl sapiaz q sē instructi i ꝑma pte otēplonis de q locut⁹ sū Eo in tali otēplatiōe videntur posuisse phi felicitatē vel beatitudinē humanaz Sed ꝫ dicē ē min⁹ rēm q est abusus loquēdi nisi tales clerici habeāt cū ognitiōe eorū ardētē affectionē p dilectionez ad deū q ad hoc qđ facit ad eius amorē Et sine tali dilectiōe et caritate ñ pt eē posita ipa felicitas in otēplatiōe. nec fuit vnq intentio aristotelis alia sicut ego teneo Et q alic fecerūt sūt ab ipo apl̄o reꝑhēsi dicēte. q illi q dicebant se sapiētes ꝫ est hre sapiētiaz facti fuert stulti Et cāz assignat Quia cū ognouissēt deū nō sic deū ipm glorificauerūt nec sic deū amauerūt/nec grates ei reddiderūt ꝫ euanuerūt ꝛc Sic ergo possum⁹ vidē qs veracit loquēdo dicere debeamus scientes vel hre sapiētiaz q qs non qntūcūqz lr̄ati extiterint

Capi. vii.

Quō simplices q ideote pñt ad sapiētiā ptingē per exēplū a siki

Ognitio vel sciētia q habet de deo per verā et solaz fidē sufficit ad perueniendū ad talē sapiētiā sic dēm ē p amorē dei q seruitiū et ei⁹ honorem Et videt m̄ q sic dicit Arl. q simplices pñt hre felicitatē credēdo hec q phi testificati sūt de deo q angelis q ponē ꝑm ꝫ cogitatiōnē suā affectionē qz Per ꝫ concludo q xpani simplices hntes fidez firmā de dei bonitate q ꝑm ꝫ ardēter amāt veri⁹ hnt sapiētiā q pot⁹ debēt dici sapientes qz qcūqz alij lr̄ati exñtes sine amore et sine affectione ad deum et sanctos eius q etiaz pl⁹ placent deo tales magis qz alij Et quod plus est tales litterati sine affectione deo displicibiles sunt. existentes sic sal corru/

ptū et sapiētes infatuati Et pz ꝟ p exēplū grossū Si pr̄ vn⁹ habeat filios duosquoz vn⁹ nihil scit de secretis sui pr̄is ꝫ solū ꝙ sit pr̄ su⁹ ꝙ totū suū esse ab eo habeat ꝙ debeat eū amare ex toto corde ꝙ ei ꝑuire ꝙ eū honorare ꝙ sic facit de tō sua affectiōe Alt autē fili⁹ multū sciat de secretis pr̄is sui p reuelationē a pr̄e sibi factā. ꝙ de talib⁹ scit loq magnanimit ꝙ tñ nō habebit aliqm vel q̄si nullā affectionē dulcē ꝙ amoroſaz ad pr̄ez sum neqz ad obſequm ei⁹ Istis stātib⁹. peto q̄s illoz filioz a dicto pr̄e pl⁹ amabit ꝙ pl⁹ hōrabit ꝙ magis remunerabit. Nō enim dubiū q̄n p̄m⁹ Et insup a pr̄e suo ꝓpter talē affectionē ad ipm habitā instruet ap̄li⁹ de secretis pr̄is sui ꝙ de tota ei⁹ hereditate Scōs āt odēnabit ꝓpt̄ suā ingtitudinē et malicia z. ꝙ ꝓpt̄ abusū cognitiōis secretorū sui pr̄is sibi reuelatoz ab eodē

Capi. viii.

Que sint opa p q̄ de⁹ pfect⁹ og

Olare iā oñdi sic noscit mihi videt non frustra et impt̄inent eē loquēdū simplicib⁹ de vita otēplatiua ꝓ introductiōe eoz ad dei amorez et ei⁹ degustationē ꝙ saporē p sanctas dulces qz affectiōes. sicut p spem bonā timorē sēm. p ardēs desideriū. p displicentiā ꝙ tristiciā offense diuine p pcēm. ꝙ sic de affectionib⁹ alijs Et q̄ntū ad ꝟ cognitio vel sciētia lr̄az seu lr̄atura non req̄rit vltra plenā grossamqz fidez seu credulitatem q̄m tales simplices tenēt de deo ꝙ de sua potētia sapiētia. ꝙ bonitate. de suis mādatis ꝙ mysterijs genēalib⁹ de nr̄a redēptiōe. de paradiso. ac de iferno Et non est exile. posse adq̄rere sapiētiam hmōi de qua dixi Testat enim Guilhelm⁹ doctor eximi⁹ ꝙ int̄ omnia dei opa nullū pl⁹ notificat ꝙ agnoscē facit deū suam qz bonitatē qz ista delectatio q̄ cum spūali placētia recipit in anima. cū ipe de⁹ eā secrete visitat postqz se ꝑfūde humiliauerit añ ei⁹ maiestatē Et si ita est. imo qz ita est. patz ꝙ simplex ꝙ illr̄ata psōa meli⁹ og noscit deū amādo eū ꝙ in aia sua ei⁹ opa recolēdo sic dēm ē qz facē ꝓt q̄ntuncūqz lr̄at⁹ ꝙ pbs p opa exteriora ꝙ p rōnes naturalit acceptas Unde dn̄s nr̄ ihesus xp̄s pr̄i suo gr̄as agit quia abscondit hec alta mystēia a sapiētib⁹ ꝙ prudētib⁹ h⁹ mūdi. ꝙ reuelauit ea parvulis Exempla etiā supra posita de infirmitatib⁹ ꝙ mellis natura hec declarāt manifeste

Capi. ix.

Cōtinuatio seu epilog⁹ dcoz sub bre

Ostmodū rñdi uitate et rōnē assignaui quā ob causā mō gallice dscriberem simplicib⁹ psonis. scz vob⁹ sororib⁹ meis ꝙ dilectis p genealogiam carnalē. et si deo placet pl⁹ p spūalē affinitatē. Nunc intēdo descendere ad prosequendum quod concepi. demonstrando vobis aliqualiter et modo grosso iter vite

ōtēplatiue illi⁹ q̄ ad vos ptinē pt que ꝓducē vos poterit sufficiēter ad verā sapiētiaz q̄ vr̄am salutem Quiavt augl. testat plures simpli/ces absq̄ sciētia optati sē salutē eo rū habēdo fidē spē q̄ caritatē. alij autē cū sua sapiētia dimersi sūt in ꝓfūdū inferni Dimittam⁹ igit̄ ta les sapiētes se dānare sic dicit ber nard⁹.et nos tota simplicitate q̄ ram⁹ saluari

Capi.e. Amor dei ꝑncipiuz est vite ōtēplatiue q̄ Dixi q̄ initiū vite Cfinis ōtēplatiue oz esse dei dile ctio.hoc ē/q̄ eius amore dimittat vita mūdana omnes q̄z cure terrene q̄ occupatiōes. se to/tū tradēdo ipi deo Sec⁹ autē fa/ciens seip̄m decipit.q̄ sepe nō pue nit ad finē laudabilē nisi se emen/dauerit.sic sūt q̄ se tradūt religiōi vel studio/extra mūdum.non pro dei amore ꝟ ꝓpter pigriciā.et ficte mūdi laborē subterfugientes .vel ꝓpter hr̄e vnde viuē.aut ꝓpter va nitatē q̄ supbiā cupiētes reputari magni clerici aut deuote ꝓsone.vl̄ etiā ꝓp̄t curiositatē/scz solū ꝓpter scire quēadmodū plures fecerūt ꝓbi Finis etiā vite ōtēplatiue de bet esse amor dei ꝟ est q̄ ꝑ ei⁹ dile ctionē q̄ amore nitat de bono in meli⁹ ꝓficē et q̄ velit se abstrahē ab omni alio ope q̄ occupatione Et qđ dico q̄ debeat se abstrahē ex toto abalijs occupationib⁹. ꝟ intelligo de terrenis ꝑncipaliē et de tali q̄ notabiliē impediret suaz ōtēplationē Scio enim q̄ modi/ca q̄ tēpata occupatio aliq̄n neces saria est q̄ valde ꝓficua ad vitaz ōtēplatiuā.ad pigriciā aut etiam malā ēsticiā depellendā Predicta apl's affirmat inq̄ens Plenitudo .i.finis legis scz diuine ē charitas siue dilectio Et iō i lege dei q̄ dōa ē sapia vl̄ thologia iste excellētioz appellari debet magr̄.q̄ pl⁹ amat deū Iste etiā hz vitaz ꝓfectiozem statūq̄z nobiliozē.q̄ meli⁹ diligit q̄ plus Et qz vita ōtēplatia ouenē tioz est de se ad bñ amādū deū.sic scola vel studiū vbi meli⁹ ista ars scz dilectōis adq̄rit.ideo vita ista pl⁹ laudat̄ et a ꝓbat̄ in sacra scri ptura,q̄ a scis doctorib⁹ q̄ ꝑncipa liē ꝑ verū deū amoris iesū xp̄m.q̄ istā dedit sñiaz/q̄ maria meliorez ptē elegerit Et q̄ ē ista pars?Cer te q̄ illa sedebat ad pedes iesu q̄ audiebat verba illi⁹ q̄ audiēdo de suo amore inflāmabat̄ Ierū ē tñ q̄ aliq̄s potest interdū in vita sua actiua plus deuz amare q̄z ali⁹ fa cit in vita sua cōtemplatiua.et tal est magis ꝓfect⁹ q̄zuis sit in statu minus perfecto q̄z contemplatiua Et etiam talis vita actiua ꝓfecti/or erit vt hec q̄zuis de se sit in sta/tu minus ꝓfecto q̄z ōtēplatio Et q̄ vlteri⁹ pz illos decipi putantes vite ōtēplatiue finē esse soluz scire vl̄ adquirē nouas veritates. imo potius finis principalis eius ē de um diligere.et degustare q̄z bon⁹ et suauis sit ipe Quāuis iste sapor seu gustus vel attactus/aut spiri/tuale illud sentimentū p̄t dici fore vn⁹ mod⁹ cognoscendi q̄ amor ipe

cognitio est sic̄ augustin⁹ testatur Que cognitio talis ē et ita secreta q̄ a nemine nisi cā h̄ñte p̄cipiē qz per verba aut doctrinā explicari et demōstrari nō p̄t alteri. quēad modū dici solet de infirmitate valida q̄ dolorē h⁹ infirmitatis nullus tā bñ sentit sic̄ qui ista p̄emit.

Capi. xi.

De amor mūdan⁹ seu mūdi p̄mo est remouendus

Qpiēs inchoare ꝛ scire artē bñ amādi deū p vitā ꝓtēplatiuā. p̄mo et p̄incipaliē toto conamine laborare dz ad remouēdū amorē fatuū ꝛ contrariū. quē appello vocablo generali. amorē mundanū Amor enim mūdan⁹ iste ē vt glutinū q̄dam alas aie spiritales impediēs. ne se in altū poterit subleuare Est etiā sic̄ calx seu cemētum tenax ꝛ forte pedes anime retinēs. ne libē vale at p̄trāsire Kurs⁹ opaꝝ iste amor catene siliter tenens ꝛ alligās animaz ipi corpi/vt ab eo nō se poterit elongare. in silitudine vni⁹ vsi vel simee/otinue se vertētis ꝛ girātis seu circūeūtis columnā a pilare cui alligata ē. vltra transire nō potētis Jtē est sic̄ trūc⁹ q̄doz alligatus simee. p quez inimic⁹ animā ipsaz affirmā tenz sp. p̄hibēs fugā eius lōgiorē. q̄ten⁹ etiā citi⁹ aliq̄n fugiētem reapprehēdat. Similaꝝ insup opedib⁹ q̄b⁹ aues rapaces alligate pedib⁹ deferunt Et sic parifozmiē de plurib⁹ figuris. q̄bus opaꝝ Jste amor ē regina illa pessima. q̄ ostituit ꝛ fūdauit babylon ciuitatē confusiōis ꝛ inimici infernalis i creatura humana Fecit eni amare semetipm vsqz ad otēptū ꝛ nihilipēsionē dei oñipotētis. Est itē terra mala sterilis ꝛ maledōca nō p̄oducēs fructū q̄ntulūcūq̄z bonū Est ꝛ cadauer p̄hibēs cozuū reuerti in arcā. B est animaz in hospicium celestis padisi Postremo gerit typū fatue mulieris in tātuz garrientis ꝛ vlulātis ꝛ tā horribilem strepituz excitantis per suas fantasias q̄s inducit in domū ipsius anime sine cessatiōe q̄ ipa aia cogiē exire p̄priū domiciliū ꝛ spūsanct⁹ q̄ eē debēt ver⁹ hospes nō p̄t inibi habitare. ꝛ inde abscedit

Capi. xii. Qualis sit pena dimittendi amorem mūdi.

Er q̄ amor mūdi seu mūdanus talis ē sic̄ p̄oximus. et q̄ amor bon⁹ illuc p̄uenīē nō valet vbi iste habitat Opter se g⁹ inde expedire ꝛ remouē ꝛ ipsū tōliē rumpē/eius q̄z ciuitatē ofundere atqz ab hospicio suo expellē Sed heu hoc facē ē multo difficiliꝰ q̄z plures credūt Et q̄lis pena sit isti meliꝰ p̄cipiūt/q̄ se ipos a tali studēt alienare. q̄z ceteri q̄ de B nullum computum faciunt nec ad hoc nituntē. Sic eniz auicula q̄ cō stricta ꝛ capta sit opedib⁹ nō p̄cipit. ꝛ cum supsidet glutino/ non sentit se annexam quousqz recedere voluerit et inde volare. Sic et

in ꝓpositō Inde accidit planctus et tristitia istis qui nouiter ad dei amorē conuertūtur Sentiūt enim ipsi dolorē et penā multo plꝰ qꝫ antea ihoc etiā facit diabolus. quia inimicꝰ salutis tūc tales magis nititur retrahē. quēadmodū cattus solet muri facē cū nimis ab ipo se voluēit elōgare Aut etiā sīē iudex aliqs captiuis suis a captiuitate sua fugitiuis Tūc enim cliētes suos mittit ad reducēdū tales. ātea autē nō mittebat eos ad requirēdos Ideo sic necessarium est/ꝙ verus deꝰ amoris saluator nr̄ iesus xp̄s attrahat ad se animam illam quā eē voluerit suā amicā7 sponsaz. instruēdo eā in arte vere dilectionis et boni amoris Attractionem āt istā facit ipe varijs modis Modo p̄ inspirationē 7 secretas monitiōes cordis interi⁹. sine alio medio Aliqñ p̄ mediū angeli. sepe autē mediātibꝰ alijs hoibꝰ tradentibꝰ doctrinas 7 bonas instructiones. Interdū p̄ magna bñficia et dona diuersa. qñqz etiā per aduersitatē et tribulationē siue sit ab extra. infirmitate. paupate. aut ex alijs guerris. siue ab intra tentationibꝰ varijs

Capi. xlii.

Quō aliqs amorem mūdi possit deserē per exempla.

SAncta anima in cāticis sētiens in se grauitatē 7 durū iugū seu graue onꝰ terreni amoris. cupiens a ꝓpinquare deo sponso suo 7 amico deꝓcatur in hec verba Trahe me pꝰ te. curremꝰ sil in odore vnguētoꝝ tuoꝝ. id est tue dulcedinis Et pari mōdeꝰ omnipotens facit suis famul Ipse enim eis immittit q̄nda dulcedinē/aut odorē/aut saporem interni vel gaudiū quodda sobriū vnā claritatē pacē/dilatatōnē mētis/gustū. aut etiaz sonū sine sono Et breuiē loquēdo/ est q̄dā attractus 7 opatio7 qdda motuū qd̄ fieri non p̄t nec verbo explicari. ꝫ sentiē bñ Et tūc ipa anima deuota expedit se de ligamine et nexu hmōi amoris mūdani. nec est tunc aliquid huius mūdi qd̄ eā retardare poterit. nō diuitie. nō carnales delitie. nec cibi aut potus delectatio nec ludꝰ nec iocus aliquis Inde mūdani hoies pleni amore fatuo multū mirant 7 totū in derisū 7 sōsamnationē conuertūt. 7 fatua putāt omnia facta hmōi anime a deo sic attracte Ratio qz videt ipsā sperne 7 delinquē que ipi amāt et bona valde esse iudicant. Sed in rei veritate ipi ignorāt q̄mō fit aie tali. et q̄d intra se sentiat Videmꝰ manifeste ꝙ si inē cētū canes habent q̄tuor venatici q̄ sentiunt ceruū quē ipi nō videbāt nec etiā alij canes. statim isti q̄tuor venatici canes sentiētes odorē cerui pꝰ ipm current eiꝰ vestigia insequētes. nec ipos ꝛseruare nec retrahē poterit impedimētū aliqd̄ obstās nec sepes. nec rubus. nec riuus nō lapis nec etiaz cibus in itinere obiectus Alij autē canes nō percipientes cerui odorem per vestigia et

a q nō sūt venatici ꝫ ignobiles et crassi corrodentes forte cadauer aliqđ. tales nō insequūtur ceruuz nisi forte ad modicum spaciū. et hoc ideo qa alios videt currētes q̄uor. ideo currūt q ipsi sed citi⁹ cessabūt. tanq̄ essēt stupefacti de alijs q̄uor q̄re se in vanū curren/ do verarēt. non eni sentiūt qđ isti. ipi aūt otinue ad cadauera corro dēda sunt intēti Cōparetis nunc habētes bonū dei odorē de boni tate. de gloria celi/istis q̄uor cani bus venaticis Alios autē mūda nos nihil de dei bonitate q gloria celesti q ceteris sentiētes alijs

Capi. xliii. Legē vel audi/ re sanctorum vi tas multū ꝓdest ad otēplatiōem Sed etiā amorē istū mūda nū depellūt q remouē ha/ bēt ab homine sacra scri/ ptura et scoꝝ exēpla lecta deuote et audita q sedule recogitata. de quo tradē exēpla nō est nūarium Sūt eni sine numero q̄tidieq̄ expi mur in psonis se tradētib⁹ ad vitā meliorē/ salutē q̄ suā diligēter pē/ santib⁹ Accidit sepe q tristis frigi dus aut certe tētatiōib⁹ veratus aliq̄s accedit ad ꝑmonem aut ad alicui⁹ libri lectionez q subito nec trāsibit hora q inē verba q̄ inibi audiet leget aut respiciet ipe ose/ q̄tur letitiā q̄ndā et sēm calorem et a suis tētatiōib⁹ liberatū se sēti/ et Et ognosco q repiēs se indura tū corde ad hñdā deuotionē. si ap plicauerit alicui salubri doctrine a vite alicui⁹ scīvl scē sat. facilē sēti et inēnā dulcedinē q citi⁹ q̄z si nitc reē ad istā hñdā sine medio tali i q simplr se daret ad cogitādū de dei bōitate. Nec mirū ꝑm q beat⁹ gregl. de hoc adducit exēplū Ex perietia docz/ qr solis rotaz q ei⁹ p fectā claritatē intueri nō possum⁹ ꝫ ipm videm⁹ in montib⁹ in q̄bus resplēdet Simili mō ꝓcipim⁹ dei claritatē q ei⁹ dignitatē in scīs su is vbi mirabil reluce Valēt eē q opanē ad obtinēdā deuotionē istā scoꝝ merita quoꝝ dēa recitā/ tur q deuote recipiūtur. cū q̄b⁹ ta/ li mō q̄dāmō loq̄mur/ eorū scꝑta plegētes Sic ergo pz q̄z ꝓficuz sit scoꝝ dicta q verba legē attēte vl audire Posito etiā q ex tali le/ ctiōe nihil retineat nisi ꝑ tali ho/ ra Nō em frustra q incōgrue dns nr verba sua cibū appellauit ani me Unde nō ē mirādū fame spi/ rituali depire tales q̄ se a studio sacre scripte elōgāt. existētes ma/ cri q in deuotiōe sua ficci

Capi. xlv: De angeloꝝ suf/ fragijs q de gene rib⁹ aliquoꝝ hominū ꝓspera et aduersa habētiū

Consequēter nisi nobis san ctoꝝ angeloꝝ adesset fre quēs auxiliū. q̄s sufficeret euincē a cuadē frauds laq̄osq̄ inimici? Certe null⁹ Idcirco āgelo nobis in custodē deputato hono rē magnū ac reuerētiā sp impēdē

debem⁹. Iz etiã in locis sum⁹ positi secretis ꝙ ꝑuatis. nihil inhoneste perpetrãtes ꝙ ei⁹ pñtiã offẽdere possem⁹. Sũt hoies ꝙdã natuẽ tã laudabil⁹ pleni ḡtitudine et recognitiõe acceptoꝝ a deo ꝙ in ꝓspe ris eidẽ fidelit̃ famulant̃ ꝙ meli⁹ qz in aduersitatib⁹. ꝙ tales ipe nutrit sepi⁹ in ꝓspitatib⁹. hñt qz padisũ in ꝫ mũdo ꝙ in futuro. Ratio. qz ex toto corde ꝙ pfecto nõ cessant laudare deũ et gr̃as agẽ de collatis bñficijs Et ipis videt̃ ꝙ in veritate sic ẽ ꝙ ḡntulũcũqz donũ licet modicũ et exiguũ ab eo acceptũ. sit carissime ꝙ valde gratanter accipiẽdũ. nõ ꝓpt̃ donũ ꝫ ꝓpt̃ eũ a ꝙ venit. s. tl̃e donũ. Recte sic̃ fili⁹ bon⁹ in terra aliena posit⁹ multũ gaudet cũ recipit ꝙlecũqz iocale a suo pr̃e trãsmissũ ꝙ care tenet Etsi a casu accidit deũ remouere bñficia sua a talib⁹ de ꝙb⁹ locut⁹ sum. statiz ꝑmittẽs eis aduenire aduersitates. ipi sic̃ ꝫ gratanter accipiũt tanqz a deo venies. et isto mõ sic̃ in ꝓspis. ꝙ sic de corde dulci omni tẽpore deũ bñdicũt ꝙ laudãt ¶ De quoꝝ numero fuit beat⁹ iob ꝑm suã hist̃oriã ꝙ plures alij Sed ꝙ sic̃ alij alteri⁹ animi ꝙ ꝺditiõis pl⁹ indurati ꝙ ꝙdãmõ nature asinine ꝙ stimulari volũt. ꝙ tales meli⁹ accelerãt ad deũ ꝑ tribulatiões ꝙ aduersitates quos ad se trahit deus omnipotẽs sic̃ mat̃ puerꝝ sepatũ ab ea Ordinat eni ꝑ aliqs vt leuatur puer ꝙ sic clamãs matrem ad cã reuertit̃ ꝙ lacrimãs Que in vlnas suas suscipit adhortãs ne se de cetero ab ea elonget. adñciens qz alibi nõ nisi mala sustinebit Et in veritate loquendo nimis pauci repiũtur ꝙ sic viuacit̃ ꝙ fũdit⁹ ex toto corde certissime recurrunt ad deũ ꝙ ad ei⁹ auxiliũ in vera ꝙ bona hũilitate. ꝙmodũ in aduersitate faciũt cũ se senserint desolatos. nesciẽtes vbi habẽ recursũ nisi ad deũ. et ꝫ specialr ꝙñ nõ sentiunt dolorẽ illa hora. ꝙ sit oio impedimẽtũ intellect⁹. ꝙn pñt conuerti ad cogitãdũ deũ ꝙ se ipos Et iõ cõueniẽter rñdit quidã sanct⁹ vir iniuriti grauato infirmitate/ipm de pcãti. ꝙten⁹ deũ ꝑ ipo exorare et sanitatẽ impetrando Qñ inquit iste sanct⁹ deuotionẽ habetis amplio rez ꝙ melior estis. an in infirmitate an extra? Cui respõdẽti qz in infirmitate. dicit sc̃s Et ego oro deum vt vos in tali statu ꝺseruet in quo melior estis Et licz aliqs optet tribulationẽ trãsire ꝙ cessare ab co ꝓpter dolorẽ quẽ sentit ad pñs sicut dicit apostol⁹. ipsa tamẽ generat ꝙ apportat fructũ valde placabilez Videmus in pueris scholarib⁹ qualem profectum reportãt per suas vapulationes ꝙ correctiones. ꝙmuis ad horaz eis hoc sit durum Et breuiter loquendo nõ est aliquid qõ sic viuaciter eradicat amorẽ istũ mundanuz a terra anime. quemadmodum tribulatio bene et patienter receptaꝙ tẽpata

exist̃s Et qđ pl⁹ est ab isto amo
re pfce nō pt qs seq̃strari sine tri/
bulatiōe ab extra aduenięte. vl'ac
cepta p volūtariā pñiaz q carna
litatis mortificationē nisi miracu/
lose al'ē fēm fuerit q p dei donum
speciale

Capl. ęoj. Incipit de scala
otēplatiōis dei.
ciu⁹ tres sūt grad⁹ scz. humilis pe
nitētia loc⁹ secret⁹. q silētiū. fortis
pseuerantia siē beat⁹ bernard⁹ su
per cātica tractat

AD pringēdū ad fructum
vite otēplatiue q ei⁹ altitu
dinē. nce est scala vti q sic
ascēdē. ꝓncipaliē tres in se grad⁹
otinēte. quos nominare possum⁹
pñiaz humilē. locū secretū et silen
tiū q fortē pseuerātiā Inē istos
aūt grad⁹ tres ꝓncipales plures
sē medij ꝫ minus ꝓncipales p qs
fit ascēs⁹ de alto i altū q de ṽtute
in virtutē q̃sqũ pueniē ad sūmita
tē arboris seu mōtē otēplatiōis
Humilis aūt pñia hec incipit loc⁹
q̃et⁹ q secret⁹ cū silētio mediat. for
tis pseuerātia finit terminatq̃ ꝫz
anteq̃ ad hoc triū ꝓsecutionem
descendam. pro mee imaginatio/
nis meliori intellectu q comꝑhen/
sione aliq̃b⁹ vtar naturalib⁹ et in/
telligibilib⁹ silitudinib⁹. ad ostēdē
dū quid nos oporteat facē ꝓusq̃
ad dei amorē pfce veniam⁹ Non
eni sine medio de impfco ad pfe/
ctū trāsire valem⁹. nec subito q̃s
et repēte fit sūm⁹ et in virtutib⁹ p
fect⁹. sed adq̃rit ipa in silitudie
opatiōis naturalis. q̃ ꝓcedit ab
impfecto ad pfectū Ignis eni vt
videm⁹ p fumū incipit post hoc ē
flāma cū fumo. deiñ ignis purus
q clar⁹ q lucidus in carbone Silit̃
granū in terra seminatū ꝓmo pu/
trescit scō germinat. postea se le/
uat extra terraz crescitq̃z vsq̃z ad
maturitatē. et plāta trāsplātāda
in terra sterili exist̃s ꝓmo eradi/
cabit̃. scō replātabit̃ q erit tanq̃z
mortua. postea viridescit q in altū
succrescit Suo mō est vidē in alijs
naturalib⁹ p totū Pariformit̃
volēs viuere in vita otēplatiua. in
suo initio nō pt hr̃e pfectionē. q̃n
poti⁹ oportz eū ꝓus emittē fumū
displicētie de vita sua ꝑterita q eū
flere amare q se ipsum turbare si/
ne magna dsolatiōe. postea veni/
et flāma amoris cū fumo tali. po/
stremo amor pur⁹ sine fumo. in sta
tu ꝑ⁹ mortificabit̃ vita carnalis p
terita. in scō germinabit alti⁹ ex
terrā. in tertio fruct⁹ erit pfcs Sili
mō in similitudine plante eradica
bit̃ talis de terra mala q sterili vi
te mūdane qđ fiet cum pena ma/
gna et labore postea replantabit̃
vbi adhuc leuiter sustinebit grau
tates. vltimate vero erit radicata
fortit̃ q perfecta afferet q̃z fructū
multum Tres status istos conue/
nienter quidam assignauit dicēs
q̃ in ꝓmo aliquis lāguet amore.
in scō nutrit̃. in tertio autem vi/
uit amore sicut patebit manifesti⁹
in sequētib⁹

De monte contemplationis

Capi. xvii:

Quo debet incipi a labore vite actiue vita otēplatiua

Rim⁹ gd⁹ ptinēs ad statū incipientiū et imp fectorū est humilis ofessio pnia mediante qua qs i se amorē mūdanū cū desideriis prauis mortificat. simul q mot⁹ illicitos et cōsuetudines malas ſ carnē castigat et domat ne rebellet aie ꝫ ei sit subiecta. qđ facit p ieiuniū vigilias q abstinentiā. afflictiōes lacrimas gemit⁹ et suspiria crebra. ac etiā p corpalez exercitationē seu laborē ꝑm statū suū Qui eni añ penitētiā talez aut sine labore hmōi repente vellz vti pfecta vita otēplatiua ꝫ se seducere. q oparet volēti vno saltu mōtē altū ascēdē Ideo dicit beatus gregl. aliqz sci. q vita actiua q si ta est in laboribꝰ q afflictiōibꝰ corporalibꝰ dz assumi añ otēplatiuā tanqz aptās viā p illa De q habem⁹ figurā in iacob qui seruiuit p rachel repsentāte vitā otēplatiuā. pus tñ ei supponebat lya ei⁹ soror p quā vita actiua designatur Ex q trahit q iuuenes pleni adhuc carnalibꝰ tētationibꝰ et vicijs et etiā magni pcōres qui multuz tēporis vite sue male viuendo duxerūt. nō pñt nec debēt subito se tradē ex toto ad pfectionē otēplationis. Quare ꝓterea. cū eni crederēt cogitare de deo q puras habē oratiōes in secreto q ocio. citius ipi tūc cogitarēt q abundā/

tius ad malas suas inclinatiōes et peiores efficerētur Et seneca in hac intētiōe dissuadet ne quis solus lōgo tēpore demorek. et oēs sancti q pbi ꝓter cām hāc ociosi/tatē reprehendūt. nihilominus ipe met seneca et ceteri sci laudāt solitudinē q ociositatē ad liberi⁹ deo seruiēdū. sicut fecerūt sci heremite et alij plures religiosi boni ꝫz di uersitas ista ꝑm diuersitatē psonarum est attendēda et mozes varios eoꝝ. quēadmodū in gradu sequēdo declarabo

Capi. xviii.

Gratia singularis aliqbus collata ab omnib⁹ nō est imitāda

Quibus dā ex gra dei speciali collatū fuit. vt in iuuētute sua solitudini q solitarie habitatiōi se ipos traderēt. q̄ admodū scs bñdict⁹ legit fecisse Ipe tamē in regla sua per se illud nō dsulit. sicut etiā faciūt alij heremite q doctores psuadētes ne qs illud audeat attentare q aggredi qa gra vna singularis alicui donata nō est oio trahenda ad cōsequētiā seu nō omnib⁹ imitāda Et qui qñqz oppositū ausi sūt facē. s. querē solitudinez et ociositatez sine p̄cedente laborez q prouia bona instructione ac consuetudine duersatōis inter societatez/miserabiliter sūt defraudati Ratio. volare enim nisi sūt anteqz essent alati. et cōgredi bellū cū inimico immanissimo pus qz alios minores debellassēt

aduersarios scz mūdū ꝙ carnem Et ideo nō magnā habeo fiduciā in ꝗsoaz nr̄i tpis heremitas se dicētes magnū affére pfēm sibi ipis Quod ꝙ sentiēdum puto de feminis in reclusoriis positis Scitis vos ipe sorores mee dilecte quam necessitatē sustinuistis vsqz huc eē in labore magno ꝙ forte adhuc ex vobis aliq̄ tali indigēt ātequz potuissetis vos tenere in secreto ꝙ solitarias.et vos tradere oio ad cogitādū de deo in silitudine heremitarū ꝙ reclusarū Habem⁹ eni ꝙ reclusoriū nō solū i nemoribꝫ locis qz debtis positū. sed vbicūqz pñt haberi vel exerceri ad declinādum mūdū seu euitādū ei⁹ tumultū cū omnib⁹ suis occupatiōib⁹ et solicitudinib⁹ Propē ista igit videt in religionib⁹ bñ ordinatis et institutis nouitios et nouellos oneatos fortiē i addiscēdo magnū hre seruitiū in laboribꝫ ꝙ vigilijs.ieiunijs et clamoribꝫ et cātib⁹ ad remouēdū p ista cogitatiōes.ꝗs ad alia solitarij existētes possent hre. Ez tñ aliq̄ bñ experti in talib⁹ pñjs et sciētes tentationes.cogitationes prauas carnales deuincē habent de spacio ampliori essēdi in solitudine et absqz labore Jñ accidit aliq̄s talis existere complexionis tā fortis et dure nature ad vincē dū domādū qz cū labore tentationes suas ꝙ inhabiles sūt ad pfectionē otēplatiōis.ez oportz eos otinue occupari laboribꝫ vite acti

ue Et repiūtur tales multi tā clerici qz laici ꝗs ognoui. sicut e regione seu a otrario ē inuenire ꝗsdā qb⁹ vita ipa activa est graue on⁹ et mirabilit p eā impediūtur Etiā accidit ꝙ aliquis sit talis et tā bñ in sua naturali cōplexiōe ordinatus vel etiam ex gr̄a dei spēali ꝙ pl⁹ vna die pficiet se tradēs ducnient ex toto otēplatiōi qz faciet ali⁹ in toto āno Nihilomin⁹ nō intendo ꝙ ꝗs talit se applicet vni vite ꝙ se nō debeat aliqñ occupare in alia vel pl⁹ vel min⁹ ꝑm tēp⁹ et ꝑm ß ꝙ ei ꝓdesse poterit Nō ei oz se ita dare ad vitaz activā ꝗn int̄dū cogitare habebit ad deum suā qz cōsciētiā emēdāda ad ofitē dū ꝙ ad pñiaz agēdā Et ex pte altera nō sit ita dedit⁹ otēplationi ꝗn aliqñ etiā ei op⁹ sit aliqd laborare Et ideo sp in eadem persona martha ē nēcaria cū maria ꝙ maria cū martha.vel plus vl min⁹ vt dictū est Talis tamen vsurpabit sibi nomē vite illi⁹ in cui⁹ officijs plus et frequēti⁹ occupabit

Capi.xix. In q cōsistit pfectio vite cōtēplatiue p silitudinē amoris mūdani

Congruū est aliqlit declarare in q cōsistat pfectio vite contēplatiue.anteqz ad vlteriora ꝓgrediar Quamuis eni antea dixerim amorē dei finez esse hui⁹ vite.sic posset dici vt mihi videt ꝙ ipe finis sit ꝙ esse debz omniū opationū.qz pro dei amo

re debz fieri ordinari q̄cquid facim⁹ Propt̄ ergo istā cām dicturꝰ sum oditōnes q̄sdā vite cōtēplatiue Jerū nō sufficienter nec quasi istas bñ nouerim. ꝯ de talib⁹ loq̄r sic cec⁹ de coloꝛib⁹ recitādo q̄ sancti in suis tradiderūt scripturis. q hoc modicū q̄d̄ sentire potui p lōgū tēp⁹ et expiētiā ac diligētiā et cū dei auxilio. reliquū omittendo potioꝛib⁹ q in hac materia experti oꝛib⁹ Et ad facili⁹ apprehēdēdū ad q̄l̄ē dei amoꝛē pfectio vite cōtē platiue ꝓueniat. volo ostendē per eius otrariū scz mūdanū amoꝛem Illū eni multo meli⁹ cognoscim⁹. familiaꝛioꝛ q̄z nobis existit q̄z diuin⁹ Respiciam⁹ itaq̄z quid opet talis amoꝛ mūdan⁹ in homine p fūde in tali capto. sicuti amoꝛ aꝛgēti. amoꝛ honoꝛis vl̄ dignitatis a male carnalitatis Certū ē q̄ in tali hō p̄mo lāguet ꝓpter desideriū id habēdi q̄d̄ solū amat sic fatue Postea talit̄ stabilit suā mēt̄ totum coꝛ q intellectū in isto q̄ nihil aliud valet cogitare q̄z id q̄d̄ amat. in tātū q̄ sui obliuiscit̄ ꝓdit q̄z oēm pudoꝛē. nec ē q̄cq̄z ipm valens retinē aut p̄hibē. nō laboꝛ nō veratio. nō piculuz nec moꝛs. nec amicoꝝ consiliū. nec timoꝛ dei vel suoꝝ iudicioꝝ Siue talis doꝛmiat de amato somniat. siue vigilat de nulla re alia curat audire vl̄ loq̄ vel auscultare talit̄ q̄ perdit oēm rōnē. efficit̄q̄z tanq̄z fatuus a ebri⁹ vel furibū⁹ Nihil eni ē q̄ talem hominē retardare posset aut impedire a tali amoꝛe. vel q̄ recusaret q euitaret facere hō talis vt solum ad ħ ꝓtingēt ad quod ipm amoꝛ talis mūdan⁹ sic inflāmat q vulnerat Obliuiscit etiā omne bonū p̄ntis et p̄it̄ vite future in tātū vt si interdū eidē a casu loq̄tur q̄s de paradiso. inferno. aut moꝛte. videtur sibi ħ somniū vel vt fabula Nec etiaz q̄muis modicū. intra se retinet a recipit spūalē hmōi cogitatiōez. amoꝛ mūdan⁹ cito eā inde expellit q̄ inibi p̄dominat

Capi. xx. Qualis sit amoꝛ dei quē otēplatiu⁹ debet hr̄e

AD exēplū statim datū cōsiderem⁹ pari mō q̄ amoꝛ dei si esset talis in aliq̄ q̄ facēt ipm ex toto seu oio otemnere mūdū q ei⁹ obliuiscī sicut mūdanus amoꝛ facit obliuiscī deū. et q̄ esset ita fortis ac ardēs sicq̄z radicat⁹ in coꝛde eius q̄ nec possz nec sciret volūtarie q sua sponte seu libere alibi cogitare. nec timēt otēptū seu nō curaret vituꝑia aut increpatiōes ꝓsecutionū nec etiā de ipa moꝛte metuit ꝓpter istū amoꝛē dei scz. et q̄ oia visa q audita hui⁹ mūdi ad memoꝛiā ducēt q viderētur sibi tanq̄z somniū q q̄dam fabula et p̄ nihilo reputaret respēu dei q glozie sue. Et breuit̄ iudicio mūdi h̄retur vt stult⁹ q ebri⁹ iō q̄ ea tā modicū q̄ h⁹ mūdi sē curaret et adhuc min⁹ q̄z alijs de deo ca-

ra est vel paradiso scz qui in amo
re mūdi sē absorpti q̄dām̄ Tūc
dico q̄ iste esset p̄fectus dei amor
ad quē tēdē debz aliq̄s p̄ vitā cō
tēplatiuam Et in statu talis amo
ris iaz dicti aliq̄s dicēt mortu⁹ et
crucifix⁹ mādo p̄ dē ꝟ q̄ nihil sit eū
retinē valēs et viuēt deo. essetq̄z
hui⁹ seculi vanitatib⁹ dormiēs et
eternis bonis inuigilans. hēret q̄z
sensus suos oēs sui corpis tanq̄z
clausos dormiētes ꝟ obstructos
ad oīne q̄d fit p̄ homines huius
mūdi. ꝟ aptos gaudijs sanctoꝝ ꝟ
sancta ꝛ Et ꝟ ē q̄d doctores san/
cti dicūt figuratū vt cum moyses
deo loqui voluisset nubē obscurā
idē intrauit. repūtans volētē hre
dei amorē introire oportē nubez
obscuram. que eū oblituisci faciat
nec vidē nec p̄cipē ad mūdū istuz
p̄tinētia Et quō p̄t adquiri amor
iste ꝟ intēdo osequenter aliq̄ mō
demōstrare. q̄z hic ē finis vite cō/
tēplatiue. et q̄ illic puenerit iste iā
ascēdit ad mōtē vbi cū discipulis
suis trib⁹ xp̄s se trāsfigurauit Ille
loq̄tur deo in figura moysi qñ le/
gem ip̄am recepit. Ille rapt⁹ ē in
spū vel pot⁹ supza suū spm̄. ille ꝟz
uersationē suā in celis. ip̄e viuit
amore. ip̄e felicit̄ ardet delēabil⁹ ꝟ
placide sine fumi obscuritate. Sz
heu heu q̄z paucis ista gr̄a adue/
nit ꝟ ad modicū tēp⁹ durat. q̄zdiu
quisdegit in ꝟ exilio

Capi. xxi: De scdo gradu otēplationis et

duro oflictu inibi existente

Modo ad scdm et tercium gradus ducentes. ad istā que dicta est otēplationē accedam⁹ Postq̄z p̄sona deuota in vita actiua vsitata fuerit. ꝟ cor/pus suū p̄ pñiaz humilē in fuitu/tē spūs redegerit ad min⁹ saltē in maxima p̄te si nō er toto ac amor mūdan⁹ eidē displicuerit licet eaz valde verauerit. talis p̄sona tunc erit tāq̄z lāguida Nō eni vult reci pere oplacētias seu delectatiōes et osolatiōes quas habere possz ipi⁹ mūdi. nihilomin⁹ tñ adhuc nō habz spūales placentias seu dele ctatiōes quas desiderat Et ita su stinet feroces insult⁹ sepi⁹ duros ꝟ graues causantes sibi penā mira/bilē ad vincēdū. et modicū vel ni hil recipit osolationis. Ibi certe ē fum⁹ obscur⁹ multū offendēs sine igne hec ē eradicatio plāte alibi plātāde vbi adest grādis violen/tia. hec est occisio mortificatio q̄z grani seminati ꝟ ē dicere de recess/su vite p̄me ac carnalis ad perue/niēdū ad spūalem heu q̄z aspera via hec est ad trāseūdū ꝟ deuincē dū. quā multi incipiūt ꝟ cito victi ad osuetudines suas pristinas re/uertūtur Alij āt sepe cadūt sepeq̄z seipsos releuāt sepe fugiūt et sepe reuertūtur. Sepe desperāt puenire posse q̄ tēdūt et sepe spem reassu/mūt Sepe dicūt suffic̄ nob̄ vt alij viuere sine ꝟ q̄ ad altiora tenda/dam⁹ ꝟ sepe resumētes sibi cor pro

prīā desidiā q tepiditatē redargu unt q ita in se ipis durū faciūt cō/ flictū grandē qz diuisionem. De q? Certe volūtatis carnal otra spūa lem. amoris mūdani otra diuinuz Ez amor dei adhuc est valde mo dic⁹ q debilis. mūdan⁹ vo fortis q potēs. repugnat qz fortit ne nidū suum seu hospicium quod habuit ab infantia in homine perdat. Et qp plus molestat ipse amor mundi, oculis cernit corporis, et sentitur dulcis cē ad retinēdū. amar⁹ vero ad pdēdum Amor aūt dei ecōtra nō videt q sentit dur⁹ ad adq̄rēdū et dulcis ad dimittēdū Ecce certe durū diuortiū seu partitio. ꝫ in dei noie nil tam durū qđ prompta q bona volūtate q̄s nō posset exupe rare q vincē p diligētē labores et spem bonā in futuro meli⁹ haben di ꝑm spōsiones affirmatiōes qz q̄s taz recipit ex sacris scripturis q̄z p istos q̄ ꝑ pedagiuz seu viam istā pcurrerūt expti oio q pbati in malo de hinc in bono. q̄b⁹ merito fidē nr̄am firmit tradē debem⁹

Capi. xxii. In q̄li statu ē cō tēplatiu⁹ in scdo gradu otēplatiōis

POst ꝺ duellū q hūc lāguo rem incipit quis qualescē meli⁹ qz hr̄e Nō eni tā gra uiter q difficulē portat carē amo re mūdano q̄z antea. q̄z q̄z adhuc nō recipiat magnā placētiā seu cō solationē q delectationez in amo re diuino ad quē tēdit Habet au/ tem se tanq̄z int̄ duos stat⁹. nō oio nec ex toto mortu⁹ mūdo nec etiā totalit viuēs do Et ibi in statu ta li p̄t dici mori amore Non eni sen/ tit vt antea dolores salutaris sue infirmitatis q̄s senserat mortificā do vitā suā carnalē Sed etiā ad/ huc nō est viuificata seu resuscita/ ta ad recipiēdū ꝺsolationez amo ris spūalis Et in tali statu p̄t ascē dere in scdo gradu scale otēplati onis quē appello locū secretū q si lētiū. q̄uis eni ātea poterat quis locū q̄rē secretū q solitariū ad exo randū deū q de sua cogitare salu te. nō tñ erat securū se illic totalit tradē frequēti⁹ ꝑpt cās supi⁹ assi/ gnatas Sed hic p̄t se audaci⁹ ex/ ponē ad sol⁹ manēdum q niti ad adq̄rēdū vite otēplatiue pfectōez se figēdo in amore diuino talit qp sui obliuiscat ac alioz. ouertēdo oio q ex toto anime sue vultū spiri talem ad spiritalia. et auertendo eūdē a materialib⁹. nisi q̄tū tales pſint ad amādū q adiuuant ad cognoscēdū spiritalia Et qp i isto statu videat viuacit qz sētiat ꝺ qđ sapiēs eccs dic Vanitas vanitatū et oia vanitas. q qp nihil sit i quo se reponat nec delectationē accipi at aut ꝺsolationē. nisi in vltimo q optimo suo bono in fine suo recto q felicitate q̄ ē de⁹ q se i illo otinuo moueat. anhelet qz ad deū tanq̄z lāguida incēdio amoris q̄usq̄z eū teneat. ad quē sic tēdit. q̄ admodū lapis ex locū suū ꝓriū existēs ten

dit super terrā. q̄ loc⁹ est ex̄q̄ grauis ē. et ignis tēdit in altū. vtpote leue sursū quousq̄z ibi puenerit

Capl. xxiij. De duob⁹ modis silētij

Secūdū statuū diuersitatē ⁊ additionū ⁊ varietatem hominū p̄t q̄libet repire locū sibi secretū. vt inibi in pace q̄ escat ⁊ in silentio Verum tñ est ꝓ p̄ncipale secretum ⁊ silētiū haberi debet ad itra in aia magis q̄z ab extra. Ꝟ ē ꝓ aia excludat a se ⁊ habitatiōe sua oēm curā humanam mūdanā oēmq̄z cogitationez vanā vel nociuā. ⁊ q̄cūq̄z eā impedire p̄t ad illuc puenīēdum q̄ tēdit Accidit enim ꝓ aliq̄s sepe corpore sol⁹ sit ab hominib⁹ segregatus. nihilomin⁹ tñ p̄ fātasias cogitationes et melācolias patit ⁊ suffert grauissimā onerosam q̄z societatē in semetipo. q̄ fātasmata generāt sibi varios tumult⁹ ⁊ magnas collocutōes seu garrulatōes corā sui intellect⁹ oculis adducētes modo vnū post reliquū. inducentes eum nūc ad coq̄nā. nūc ad fo㙟 adducētes ei inde delectatiōes immūdas carnales. mōstrātes sibi mō choreas pulcritudies cātilenas ⁊ hmōi vānitates trahēdo ad malū ⁊ pcz Quēadmodū ofitet beat⁹ hieronym⁹ de se ipo humilit ꝓ cū erat absq̄z societate q̄libz in deserto p̄ter bestiaz silueſtriū ⁊ scorpionū erat nihilomin⁹ sepe cogitatione scz in chorcis ⁊ in societate dominaz rome Fātasie etiā tales facient aiaz solaz existētē irasci ⁊ litigare ad alterū absētē tanq̄z presens sit ⁊ iniuriari. postea ipa computabit argētū ⁊ mercabit oportās thesaurū validū. interdū ibi transuadabit mare p̄ suas optatōes et desideria Nunc puolabit terram mō erit in magnis dignitatib⁹. et sic breuit de ofit. b⁹ fantasmatib⁹ ⁊ fatuitatib⁹ sine numero Talia vo talis ibi nō ē in secreto nec in solitudine q̄uis sola sit ab extra Nec certe aia deuota ꝺtemplatiōi vacans sola ē. qz nūq̄z min⁹ sola ē nisi qñ ipa sola ē Ꝟz istaz solitudinum duaz absētia int se mltū differt Talia eni deuota ꝺtēplatia nō est sola. qz existit in societate optima vtili⁹ delectabili. s. cū deo ⁊ sātis ei⁹ p̄ sca desideria. deuotas sātas q̄z cogitatiōes. Talia āt vtit societate valde damnosa vel saltē ei nihil ꝓficua aia scz ita inutiliter mēte vagabūda

Capit. xxiiij. De naturali secreto

Erū ē tñ ꝓ ad hñdū secretum ac silētiū ab intra in aia ꝓdest q̄rere secretū ⁊ silētiū ad extra saltē mediocrit. si nō ex toto Et marime istis ꝓficuum ē q̄ nōdū vsū hñt nec sciunt se ipos retrahē intra semetipos cuz ab ex̄ societati sunt diūcti qđ ꝓfectōis ē ⁊ fortissimū. nec adq̄rit tle nisi p̄ lōgā bonāq̄z ꝺsuetudinē Aliq̄b⁹ delectabilioz ē loc⁹ secret⁹ ne-

moris aut deserti. alijs aũt sufficiunt secreta cãpoꝝ. alijs ecclesiarũ. aut certe suaꝝ domoꝝ. talis inibi se collocãtes ne videãt alios nec ab alijs ipi videanť. aut qz nõ est ibi aliqs alť hõ vel sic se otinẽt et ordinãt ad modũ heremite Ifi arsent⁹ ecclaz ingressus. retro pila re vnũ vbi neminẽ videret. nec videreť a quoqz solit⁹ erat se locare Aliqb⁹ son⁹ qntulũcũqz etiam modic⁹ sive hominis sive auicule sive cãtus aut etiã locutiõis. pstat impedimẽtũ sue otẽplatiõis Alijs q̃ busdã cãt⁹ ecclie sepi⁹ nõ modicũ pstat auriliũ cogitãdi ad ea q̃ cu ptũt q̃re ipm libẽter audiũt Talis beat⁹ Aug⁹. de se ipo ofitetur qũo audiẽdo modulationẽ psalmoꝝ & hymnoꝝ ecclie in sue uersionis initio lachrymis rigabať et ei multũ bñ fuerat p tẽ Et ꝓpt diuersitatẽ talẽ generalis regula ad sciẽdum qs loc⁹ ad secretũ q̃rẽdũ aptior esset dari nõ pt. sed q̃rat hũc quilibet ꝑm gr̃am a deo sibi traditã. et etiã ꝑm statũ ei uenientez in q̃ fuerit quẽ pt otinuare aut in quo seipm poterit exercitare sine nota erga alios ḉb⁹ uiuit vel singularitatis vane glorie aut etiã ipocrisis Poterit eni esse aliqs de statu tali aut in vita tali q̃ ecclam sepius visitare nõ habebit vel a tali nimis distabit Breuiť ergo loquẽdo ad hñdũ leui⁹. assuescẽdoz est in ꝓpria domo aut in sua camera si talis sola haberi poterit aut alicubi intra eã Et ad ħ osequendũ multum faciet osuetudo ei aut oplacẽtia q̃ delectatio ibidẽ recepta Noui mulierculã cã infirmitatẽ. coactã se in q̃dã camera p tẽp⁹ nõ breue otinẽ. quadã vice m loquẽs Nescio q̃o faciã inq̃t cũ potuero hãc camerulã. nõ ẽ eni m loc⁹ ali⁹ ad cogitãdũ deũ. q ad me ipsam ita bñ ouenies sic iste Nec oportet sp attẽdere q̃ habeať talis secreta solitudo aut etiã secret⁹ loc⁹ determinat⁹. ꝟ vbicũqz fuerit sive in cãpis sive in villis sive in balneo quẽadmoꝺ tradidit chrysostl. libi solũ se hõ pt recolligẽ q a mũdo subtrahere Et ꝓdest sepe diuersitas q loci mutatio ad delectationez q recreatiõez quã aliqs sic pt accipẽ Nocturnũ ãt tps ad ħ ouenieti⁹ ẽ. qz q̃et⁹ q magis pacificũ absqz tẽtatiõib⁹ vane glorie mũdi

Capitulum

Qũo corp⁹ otẽplatiui debet ordinari q̃ ipedimẽtis. aduenientib⁹

Docz doctor q̃dã examinans guilm⁹ olim pisiẽs epc̃s q̃ corpis debita ordinatio mltũ ꝓdest ad firmaz cogitatiõem alicui⁹ rei hñdã Et q̃lz corp⁹ suum in tali situat dispositione quaz sibi magis nouerit delectabilẽ q expedientem sive hoc sit geniculãdo sive stãdo sive sedẽdo inclinãdo appodiãdo sive etiã iacẽdo. q ẽ ħ intelligendum cum quis solus extitẽit poterit ei tũc sine singularitate io

agere Jn ecclia enim oportet se alijs oformaē Sbdit eni sñialiē q ei videtur mod⁹ iste bon⁹ eē ꝑficu⁹ q se ꝗs rectū teneat supra brachium sinistrū inclinādo. Credo bñ ꝫ ipm expiētia accepisse Scio et aliū cui nulla dispositio q corpis ordinatio maius pstat auxiliū. sic sedēdo inclinat⁹ supra dorsū q ꝗsi iaceat/ vultū versū tenēs ad celum aut terrā Aliqb⁹ placz ire q redire qđ inēoū pt eē ꝑficuū ꝑ recreatione aliqntula Sed otinue q sepe ꝫ agē puto ḡeri aie nō modicū fore impedimētū. q tñ ḡes supoia debz inqri ad ptingēdū ad ꝫ de q nr̄a ē locutio Nec frustra dicit arist⁹. anima sedēdo q ḡescēdo sapiens efficiē Sed erq aliq spūs hñt ita leues q mobiles ac ita ad mūdialia opa inclinatos q eis esset pu⁹ infern⁹ eē sine societate vl se in loco vno fixos otinē ꝗuis etiā bñ ad modicū tēp⁹. ideo huiusmodi modicū vel nihil ꝑficiūt ad vitā otēplatiuā. imo ipis est melius eā dimittē q se tradē actiue. nisi tales oditiōes ꝑ violētiā osuetudinis possent qñqz deuincē Nihil ē eni qđ ꝑ laborē et diligētiam non possit superari Sūt et alij qui statim tētātur blasphemijs q alijs vicijs ita horribiliē q vix sustinē valent. exinde incidētes interdum in frenesim aut extra bonā fidē. efficiūtur qz etiā melācolici. tristes q iracūdi. oiaqz ipis displicent Agnoscūt qz tales ꝑ expientiā. q eis sit multo meli⁹ eē in societate q labore exteriori. qr tūc talia non cogitāt q eos sic turbare possēt Et isti silē nō valēt ad otēplatiōez nisi ex gr̄a spēali. vel saltē ipa est eis durissima q piculosissima Sūt itē alij aut ꝑ naturā vl gr̄az aut ꝑ ista ambo sil amātes solitudinem solicitiqz de sua salute. deūderantes agnoscere deū ac spūalia ista adamare Nō hñt etiā nimis fortes vehemētes qz carnales mot⁹ ꝗs vincē nō valerēt Jsti habiles sūt ad tradēdū se vite otēplatiue q spēaliē hñtes cor dulce ac tenerū ad deuotiōez flexibile Difficile est enim cor durū ad bonū pertingē qđ male habebit in nouissimo Et accidit ptingē aliquē paulatim ascēdēdo ab actiua vita vsqz ad gradū sūmuz otēplatiue. q tñ postea. reuertē descēdet qz ad actiuā. Quod otingere pt in casibus duob⁹ .vel ꝑ negligētiā q fictionē. aut certe ꝑ abūdātiā virtutis. tali mō q pro suo libitu vtaē vna vita sine alteri⁹ impedimēto Vel ꝑm suū officiū. q statū talem hr̄e decet plātos. sic q sint vite cōtēplatiue ita pfecti q in tali radicatiq descendere possint ad actiuam non tamē deserēdo omnino otemplatiuam Quemadmodum angeli ad nostram custodiam deputati hic inferius contemplantur semper videntes faciē dei patris qui in celis est

Capit. xxvi.

Disputatio quō vita ōtē platiua prosit in ꝑmo sibi ipi.

Propt̄ tria motiua seu rō/nes tres int̄ alias. q̄dam mirātur q̄ aliq̄s se tradit vite ōtēplatiue Prima q̄ ōtēpla/tiui non nisi sibi ipis pficiūt Scda q̄ videt̄ eis q̄ ōtēplatiui nimis ve lint inq̄rere ⁊ sapē atq̄ nimis alte volare Tertia ē. cū nīti sint dece/pti erinde⁊ effecti fatui⁊ melācoli ci Ad q̄s rōes tres si saltē rōes dicēde sunt breuit̄ ⁊ manifeste rn̄/debo. sancti eni doctores de mate ria tali abūdāti⁹ subtili⁹ ꝑfūdi⁹q̄ loquūtur Ad ꝑmā rōnē respon deo q̄ aliq̄s vite ōtēplatie sibi ipi ꝑficit multo pl⁹ atq̄ diuini⁹. pla/cet q̄ ampli⁹ deo q̄ ꝑ vitā actiuā q̄ satis ē Nihil est eni post deuz a me pl⁹ diligēdum q̄ egomet. et pl⁹ etiā q̄ totū resīduū mūdi. ido ꝑdiligēdū est mihi placē deo. istā q̄ vitam acceptare q̄ sibi accepti/or fieri possūt⁊ poti⁹ q̄ hr̄e modi cū meriti. vel forte vt aliū lucrifa/cerē cū saluādo. mei aūt detrimē/tū paterer me ordēnando Et est ꝟ intelligēdū ceteris parib⁹. et q̄ ali quis tam libere posset vti vna vi ta sic⁊ altera Quod dico ꝓpt̄ pu/blicos officiales⁊ ꝓlatos. et habē tes alias dignitates ipos obligā tes vite actiue intendē. quēadmo/dū sē etiā mulies maritate puēos hntes ⁊ familiā gubernātes aut obligati suis ꝑuire parētib⁹ Si ei

huiⁿmōi ꝑ tūc se tradē vellēt ōtē/platiōi ipi se dānarēt ꝓpt̄ obliga tionē q̄ ligati sūt ad alīs ꝑficien dū. esset⁊ vna mala tentatio⁊ pe riculosa vni tali vt dictū est q̄ sibi ōlectabili⁹ eēt sp intēdē ōtēplatio ni. negligēdo aut postponendo ꝟ q̄ facē teneret Et esset ꝓpt̄ ꝟ dā nos⁹ ⁊ nocēt subditis ⁊ reipublice De tali esset bñ ōq̄rēdū ⁊ sabba/tū ōtēplatiōis sue deridēdū Sed alit̄ ē de nō obligato ad seruiēdū alīs ꝓpt̄ officiū q̄ ꝟ vel nō ne/glecto q̄ facē alīs tenet̄

Capi. xxvii.

De profectu quē cōtēplati ui alīs afferūt.

Consequēt̄ ostēdo q̄ ꝑsōa ōtēplatiua multū etiā pro dest alteri. Primo q⁊ dat exēplū bone vite ꝑdicatq̄ fēo et ope deū sup oia diligēdū. et q̄ re/liq̄ oia sunt vanitas nec curanda Et hec non est modica doctrina imo de tāto ꝑualet q̄nto opa p⁹ oꝓbant̄ eē sine fictiōe q̄ verba Itē ōtēplatiui per deuotas suas oīones oib⁹ alīs ꝑsūt Et accidit sepi⁹ q̄ ꝓpt̄ eoꝝ merita de⁹ fa cit q̄b⁹dā mediātib⁹ mūdanis licz ēt mali sint tales q̄ dā maximū bo nū puta pacē alicui⁹ regni vel oīs/mile. quia nihil possum⁹ sine gra/cia dei speciali. quā citi⁹ boni ōtē platiui impetrant a deo q̄ actiui Et sunt ipsi tanq̄ oculi corporis illuminātes et dirigētes oēs opa tiōes fēas per membra ꝛc Et licet

Tales enim cõtemplatiui ordinati sũt ad referẽdũ deo⁊ dirigẽdus omniũ alioꝝ opa nõ ita in spũalibus illũinatoꝝ seu subleuatoꝝ. ꝙ ipi scirẽt aut possẽt sp oẽ qõ faciunt ad deũ ordinare tanqz in finẽ Nõ dico ꝙ in casu nẽcitatis ꝑsona nõ debeat dimittẽ suã otẽplatõnẽ ad succurrẽdũ alteri⁹ nẽcitati Sed q̃ possit vtrãqz vitã tenẽ insiꝫ perfecte hic esset melior. quẽadmodũ teneo btm̃ gregl. ac sẽm Bernar. ⁊ ceteros fecisse Et q̃ bñ ꝓpẽdẽt qꝫ excellẽtia sit aie ⁊ bonoꝝ spũaliũ erga corp⁹ ⁊ bona tpalia. hic clare ognosceret ꝙ pl⁹ ꝓdest toti ecclesie oratio deuota vni⁹ otẽplatiui qz faciũt cẽtũ ⁊ cẽtũ vitam actiuã ducẽtes. ad succurrẽdũ aliorũ nẽcitatib⁹ corpalib⁹ Et mlto plus ꝑsũt qz se in mũdo occupãtes nõ vt alijs subueniant. ꝫ ꝓ suo ꝓprio modo laborãtes ⁊ sepe in damnũ alijs Igiꝫ dico ꝙ si aliqs spũs sci instinctu sẽserit se inclinatũ ⁊ cõmotũ ad vitã otẽplatiaz sectãdã et b̃ ognouerit. talis sine vitupio vite actie potẽit abrenũciare imo faciet b̃ cũ laude magna p̃miũ qz nõ modicũ inde acceptur⁹. nisi forte ꝑ otrariũ aliqs a suo ꝓlato obligaret obediẽ ad pblicũ officiuz exercẽdũ vel etiã in casu vltime a vrgẽtis nẽcitatis sic dcm ẽ Jrgentem aũt nẽcitatẽ voco. qñ verisiꝫ aliq̃ ꝑire posset nisi ꝑ talẽ eis subueniretur

Capi. xxviii.

De nõ est superbia tẽdẽ ad vitã otẽplatiuã vt q̃dã putabant ostendit per exẽplũ

Nec est dicẽdũ q̃ntũ ad se/cũdã rõnẽ añ dictã ꝙ tendẽs ad finẽ otẽplatõnis quẽ superi⁹ declarui. b̃ ẽ ad amandũ deũ sũme ex toto corde ꝙ talis tẽdat nimis in altum aut p̃sũptuose agat imo aliqs apt⁹ ad hoc faciẽdũ et gr̃az talẽ a deo obsecut⁹ deficeret et min⁹ bñ agẽt vt videt si dei dono nõ vteret Et spẽaliꝫ eccliastici et religiosi q̃rũ vita ad b̃ ordinata est. oio se dare debẽt ad vitam hanc poti⁹ qz ad alia Siliꝫ ⁊ clerici p̃cipue q̃qz theologi. aut certe eoꝝ sciẽtia nõ iã eis auxiliabit ꝫ inde inflabũt. efficiunt qz vani vacui⁊ supbi. Qz ꝑ sile ex⁹ ad oculũ Erit in regis curia huitor q̃dã cognẽ cui rex talẽ dabit gr̃az vtpote facẽ eũdẽ volẽs suũ camerariũ. qz iudicat ipm ad b̃ sufficiẽtẽ ⁊ sic placet sibi Nulli dubiũ ꝙ si p̃cs famul⁹ b̃ refutat cã sue pigricie aut ꝓpẽ fictiõez cordis a ingluuiẽ seu gulositatẽ dicens se malle ꝑmanẽ otinue in coq̃na in officio scz sordido ꝓni. ipe vtiqz erit criminabilis ⁊ reꝑhẽsibiꝫ Siliꝫ q̃ ꝑt famulari deo in statu excellenti erit. dãnabiꝫ si se occupare sp voluerit in minoribus: nec excusabitur humilitate sed imputabitur cordis sui fictioni aut tepiditati Nec dico q̃n deficiũt ⁊ errãt q̃ in otẽplatione sua nimis volũt inq̃rere Sũme ei talib⁹ necessaria humilitas est. q̃

castos est q nutrix ipi⁹ caritatis

Capit. xxix

De excellētia ōtēplatiui sup̄ actiuos

QUātū ad rōnez terciā scz q̄ aliq̄ tales ōtēplatiui sūt decepti effectiq̄ fatuiq̄ melācolici. respōdeo q̄ in actiua vita ſ̄ſiliter plures sūt decepti. qr nō vtūtur discretiōe req̄sita ad bene terminādū inceptū op⁹ Nec etiaz omnib⁹ est data gr̄a talis viuēdi scz in ōtēplatiua vita ꝓp̄ causas certas añ signatas. sic dicit ap̄s Quilibz habet donū ꝓp̄riū a deo vn⁹. q̄dē sic. alē vero sic. et iterū Si in corpore vno oia mēbra essent ocul⁹. vbi essent man⁹ ꝛc Verū est q̄ mūdani ōtēplatiuos leuiē iudicāt fatuos esse atq̄ melancolicos Nō cni faciūt quō q̄ ipi. otemnūt q̄ oia q̄ isti mūdani carissima tenent. ꝫ nō vidēt magnas ꝺsolationes et sca opa sp̄ūales q̄ diuiti as q̄s adipiscūtur ōtēplatiui mū dū refutādo et a se ꝓcul expellendo oēm auaritiā. sup̄biā. oēm irā et inuidiā insup̄ et vanitatē. q̄ mūdanis sine moza p̄stāt nō modicā vexationē Et viuūt ōtēplatiui in magna req̄e et pace ꝺscie. qđ est bonū tale q̄ aliud ei ꝺpari neq̄t loco q̄ occupationū mūdanarū sup̄ terrā in angustissimo loco et re modica ipi ōtēplatiui occupātur in maiori et ampliori loco ac negocio q̄ sit tot⁹ mund⁹. ꝫ est in deo. Quid ꝓ hec velim dicere nō

Capi. xxx

De nēcitate gr̄e dei ipi ōtēplatio

Reuertor igit̄ ad ꝓpoza scz ad gradū zm̄ scale ōtēplatiōis quē dixi locū secretū q̄ silētiū Declarauī aliq̄lit̄ de secreto duplicit̄ sic de silētio. vno scz ex̄ aiaz. q̄ alio itra eā. ipa vo ōtemplatio tendit

rūt q̄ sūt expti Certū est q̄ vita rōnalis creature versatur plus in opatiōe intellect⁹ et rōis q̄z alibi ꝫ ē in meditatiōib⁹ rōnabilib⁹ et in volūtaria dilectiōe Et ideo veracit̄ et q̄si soli totales viuē dicuntur. q̄ in ōtēplatiōe nutriūtur cibo tali atq̄ potu. et non illi q̄ suas animas ac vitā nō pl⁹ leuāt ad celestia q̄z bestie. ipi ei ꝺmedūt et bibūt. ipi letāntur et gaudēt. rideāt aq̄z leuitatib⁹ insistūt. ipsi sua corpa verant. sicq̄z suo mō faciūt vt bestie Sed forte obiciūt q̄ aurili anē alios ꝓ labores suos. ita etiā faciūt eq̄ et asini et interdū ap̄li⁹ Quāq̄z ꝫ ipm laudabile ē ei q̄ nescit et nō p̄t ampli⁹. q q̄ implet ꝫ fidelit̄ ad bonū finē q intētionez. scz ad ꝫuiēdū deo q subueniēdoz alteri ſ̄fateor q̄ ōtemplatiui in factis mūdanis nō sē ita sapiētes q ꝓuidētes. q̄ admodum actiui. Ratio q̄ suū ingeniū q intētiōez in talib⁹ nō ponūt. vñ accidit eos iudicari simplices q insipiētes q̄z q̄z eis modica de isto sit cura ad ꝫ enim sē vocati vt ap̄s inq̄t ad hoc nitūtur toto conamie. ſ. reputari fatui vt sapiētes effici possint

ad hñdū nō extrinsecū sed intrinse cū scz secretū atqz silētiuz Ad qđ ꝺsequēdū ꝓdest q̄rere etiā ad ex/ tra sic dictū est supra solitudinē et silētiū Dic ergo btūs bernū q̄ spō sus anime iesus xp̄s verecūꝺ est amic⁹ nec libēter spōsā suam acce/ dit multitudine pñte. q̄rit aūt esse sol⁹ Oportet igit̄ animā a se omni no expellē oēs occupatiōes inte/ ri⁹ et exteri⁹. vt scz solūmō intēdat ad recipiēdū spōsuz suū Ex q̄ eni de⁹ ipe simplex est et vn⁹. inq̄ri vult in cordis simplicitate et vnitate Cor autē tale simplex nō ē et vnū qđ in tot ptes diuisū est p curas mundiales malas et vanas Sed heu in q̄ntā miseriā p pccm reda cta est nobilis ipa anima. q̄ in sta tu ꝓme innocētie ex toto et oio or dinata fuēat ad cogitādū de deo suo creatore. atz cōsiderare spūa/ lia sine aliq̄ impedimento et diffi/ cultate. qđ ipa mō p tātā penam difficultatē qz/grauata onere sue corruptiōis p̄t opari qđ est mira bile. qđ noscūt optime q̄ ad b̄ ni/ tunt O de⁹ me⁹ q̄ꝺ ē nūc qđ ipaz aiam in altū releuare possit. ponē in vnitatē, reducē ad simplicitatē eāqz expedire de mari isto ꝓcello/ so tumultuoso atqz fluctuāti p cu/ ras absqz numero. per phātasias varias imaginatōesqz sine mora abunde scaturiētes ? Certe b̄ facē ꝓncipaliē nihil valet nisi virt⁹ tue gr̄e. et hui⁹ maris magni et spacio si mor⁹ mitigare qđ intra nos est Tu suscitas egenū ꝓstratū de pul uere vanaz cogitationum. et pau perē erigis a stercore inordinata rū delectatōnū. collocans eos in altū vt sedeāt cū ꝓncipib⁹ b̄ est cū angelis atqz sanctis. et vt eoz cō/ uersatio in celis sit Donū autem istuꝺ gr̄e. veraciē tribuiē solis inq̄ rentib⁹ ipm diligenē atqz ardenē et ad b̄ se disponētib⁹

Capi. xxxi.

Qualiē anima ōtēplatiua ꝺici tur eleuari supra corp⁹. et efficitur simplex et vnica

Nec intelligēdū est animā corp⁹ deserē ꝑm substāti am cū in ōtēplatione ra/ pta fuerit/ saltē de cursu omuni. ꝛ ꝓ tūc eē ꝺicit vbi fuēit cor suū at/ qz amor su⁹. sicut augustl. ꝺicit q̄ anima veri⁹ē vbi amat q̄z vbi ipa animat. b̄ est q̄z vbi vitā p̄stat cor pori Et iꝺo ꝺico q̄ talis eleuatio aie ꝺeuote extra mūꝺū ac sup ista corpalia vsqz ad semetipaz et vsqz ad āgelos. vl̄ certe vsqz ad creato rē suū alti⁹ fieri nō p̄t. q̄ fit p fortē scamqz meditationē vel ardētem amorē Tali mō q̄ tal⁹ meditatio aut iste amor ꝺutl. sit tā potēs vt ipaz faciat obliuisci vel cessare ab oib⁹ opatiōib⁹ alijs et fantasijs sic esset in sopore pfēo aut somno. vl̄ saltē si nō ex toto tales cessāt opa tiōes ipe tñ nō pñt corrūpe extin/ guē aut superare meditationem vel amorem ardentem supraꝺi ctum. ꝓpter vigorosaz ei⁹ potētiā

Oportet ec̄ ꝙ aia tōlic̄ in tali meditatiōe sit occupata ꝙ amore ad hmōi ꝙz sit oio intēta. nec de quacūqz re alia sit ei cura nec ad alia respiciat. nisi forte talia ꝓtereūdo nō tñ ibidē pedē figēdo. scz ꝙ in talib⁹ nō arrestet siue morā faciat Et ꝫ fieri posse expiētia q̄tidiana in minoribus ꝫ manifestat Affirmat ꝙz idē aristot. inq̄ens Accidit interdū aliquē sup re aliq̄ tam fortic̄ meditari. ꝙ nec aptis ocul intuebit ꝫ qđ ipsū ꝓteriet seu qđ añ cum vadit Sepeqz in societate cū qua sociabit plura dicētur ꝙ corā ipo exercebūtur seu fiēt de quibus nec aliq̄d sciet. sed in sua forti meditatiōe pseuerabit ac si dormiret Unde q̄nqz de tali ꝓuerbium istud cōmune solet adduci et dici Iste ad suos meditatur amores Talē simili modū rapt⁹ ꝓcipiūt sepe studentes ipsi. aliquid subtilitatis opilare molientes Dictores suo mō facē osueuerūt sic ego teneo. alīqz opifices subtiliū posiri in imaginatiōib⁹ fortib⁹. Recitaturqz ꝺ pbo q̄dā noie archimenides excellenti geometro. q̄ imaginalit deliberauit facē ingenia sōtilia ad bellādū et defendēdas inuadēdas qz ciuitates Unde accidit ciuitatē quā inhabitabat dēs pbs ab inimicis ꝺbellari. ꝓnceps autē exercit⁹ ꝓcepit ne añdictus pbs occidēt Sed a casu q̄dā cuidē suas figuras protrahētez ꝼm sciaz geometrie reperit. q̄siuitqz ab eo q̄ noie appellarēt. ipe ꝙ tā fixe suaz figuraz formatiōib⁹ intēt⁹ extitit vt q̄d sibi iste introgās diceret penit⁹ ignoraret. nisi ꝙ insinuabat eidē ꝙ se nō impediret nihil aliud respondēs vnde idcirco vitā ꝓdidit Ecce q̄z fortis huius erat meditatio vt ob ei⁹ vigorosi tatē ciuitatl. sue expugnationē nō ꝓciperet. atqz nec q̄dē inimicū agnouit ipm occidētē. Alius itē pbs neades dēs ad mēsaz posit⁹ sepe ꝺmedē oblit⁹ est. oportebat ꝙz ne fame periret famulā suā ad cibuz ꝓcipiendū ei⁹ manū ꝺducē De q̄ valeri⁹ ꝫ recitās dicit ipm solum anima virisse. corpore autem circūdatū fuisse tanqz reēnea ꝙ inutili Dicta exēpla adducta sē ad oñdēdū ꝙ aia imaginatiōes atqz curas nō proficuas a se ꝑt depellere. vt subleuari possit et ad sācti/ora ꝺueniētiora q̄z descendē. atqz se talic̄ ad vnitatē simplicitatēqz deducē. meditādo solūmō q̄lic̄ ad suū creatorē poterit ꝓtingere qui cius est locus finis atqz amor q̄z uis illud facē fortius sit atqz difficilius. q̄z in dictis exemplis ostē sum est Et hoc de tanto quanto cogitationib⁹ vti oportet spiritu aliorib⁹. habere qz meditationes magis extraneas atqz sōleuatas

Capi. xxxij.

Memoriam facit libri de contemplatione Richardi de sancto victore

Richard⁹ de sancto victore quēdā edidit librū q̄n/qz ptes otinētē vbi multū subtilit atqz ꝑm ꝓfūdā sciētiā tractat materiā istā scz de otēplatiōe. diuidēs ipam otēplationē in spēs ser seu modos Quoz modorū duo in imaginatiōe sūt positi duo in rōne. itē duo in intelligentia Sedm̄ h̄ ꝓfatus doctor ponit tres modos celoz intra aiaz. q iurta h̄ q ipa aia cogitando seu meditādo seipaz vertit diuersimode scz aut meditādo corpalia q̄ sensibus ꝓcipunt exteriorib⁹. aut ad se ipam cogitādo aut angelos q eorū statū. aut certe ipam deitatem Et ꝓsecutim dēs Rich. in q̄nta ꝑte libri memorati tradit quō otēplatio format seu diuersificat modis trib⁹ Aliq̄n ꝑ h̄ q ipa aia dilatatur interdū ampli⁹ q q̄nq; pl⁹ eleuat suū intellēm q q̄nq; ꝑ h̄ q ipa hz ipm scz intellēm sic alienatum seu oblitū Declarat qz ꝑ q̄ modū istuo fiat q q̄lit̄ q̄nq; h̄ accidit. adducēs auctoritates atqz exempla scripturaz q naturarum. q hoc fiat ꝑ admirationē veheinētē aut ꝑ magnā deuotionē. vel certe ꝑ delectationē nō modicā spū alē atqz ꝺsolationē Sed qz mee intētiōis est loq nō subtilit ꝫ rudet breuit. idcirco postpono vobis declarare notati doctoris doctrinā q̄si nimis subtilē. nisi forte in certis punctis sb̄sequēt⁹ q h̄ mō capaciori atqz vobis familiariori

Capi. xxxiii.

De tertio gradu cōtēplationis et sūlitudines q̄dam naturales

Nunc restat de gradu tercio scale contemplatōnis disserere. quē fortem fore baptisati ꝑseuerātiā Cū adiutorio eni gratie ꝺine ꝑseuerātia fortis ponit atqz collocat in altitudinē ꝑfecte otēplationis. ordinat qz hōinē in statu pfēo in q̄ ꝑt dici viuere amore Tūc ei recipit ꝺinas ꝺsolatiōes amoris. nō sentiendo tribulatiōes carnis aut mūdi De nulla eni re alia ei extūc cura ē nisi deū amare. de ipo meditari atqz loqui. q ꝑ ei⁹ amore fugit fatuas delectat ōes h⁹ mūdi. atqz eiusdē mūdi aduersitates cū gaudio suscipit. q ideo nō ē q̄d ei possit obeē seu nocē in nō ꝓspitas. istā ei subē fugit aut certe ipaz humillime suffert in magna gratiarum actiōe Itē nō aduersitas. hanc ei ardenter desidēat sic mediāte q̄ deo aduocit. q q̄ ipa deuota aia purgat q edocet. ꝑ quā q̄z sponso suo ac amico iesu xp̄o similat qui plen⁹ fuerat tribulatiōibus. Recipit itē aduersitatem quemadmodum signū certū q ꝺe⁹ ꝺipotēs sponsus ei⁹ eā diligat. erq̄ dignat sic se visitare q castigare Et in statu isto aia deuota ardet dulcit suauiter atz pure igne spūali succēsa. recte vt carbo clar⁹ q tot⁹ ignit⁹ q sine fumo q sine crepitatiōe aut sine tumultu Ibi est aia totaliter radica

ta in terra optima multū fructum afferens Ibi est destructa amoris mundani ciuitas q diuini amoris ciuitas ostructa Sed tū nō est q ḡndiu hac mortali vita viuit sine dono ac ꝓuilegio gre spēalis aliquis in tali pfectiōis statu sp posset pmanē sine sui mutatiōe. q̄n potius dico vsq ad mortez de statu in statū variatiōez sepe q mutationem fieri Sed q̄ iā ad talē statū pfectiōis puenit. talis diuti⁹ in eo pmanet q sepi⁹ q̄z alij immoratur Et si ipm q̄nq ercidē otigit q labi ex eo citi⁹ releuat in aliquez de duob⁹ pmis statib⁹ Prim⁹ status ꝯpat ouiēnt hyemi. in q̄ viget q̄i sp frig⁹ q obscuritas Sedis sibat tpi vernali. in q̄ p mutatōnē grādē mō viget calor post frig⁹. mō obscuritas q post tēperātia aeris modo sol lucet. post nube tect⁹ occultat. mō pluit. post ē serenū Tertius stat⁹ eq̄tur estati calide. in q̄ q̄si otinue feruor est solis atq aeris claritas. licet inedū veniāt pluuieq obscuritates. fortiores q̄z ori ant tēpestates atq horribiliores mutatiōes q̄z in q̄licunq tpe alio Et tali mō pfecti otēplatiui suffe rūt p tpe tētatiōes grauiores aliis. et h̄ a ꝑpt ipor ꝓbationem et purgationē vt in humilitate ꝺser uent vel certe inedū ad eor ꝓditionē ꝑm occultū dei iudiciū/ exigēte eor superbiaq iniq̄tate. exēplo luciferi creati in tanta pulcritudine sapiētiaq otēplatiōe tam sublimi Potest itē alie ꝑm⁹ stat⁹ sibari diei

ꝑme hore in mane. q̄ claritas tene bris adhuc inuoluta cernit atq multū obscure incipit apparere. secūd⁹ hore ctie diei terti⁹ xo clare meridiei Et sic de mitis alijs figuris sibi⁹ et exēplis

Capi. xxxiiii.

Fortis ꝓseuerantia necessaria est cōtēplatiuis

Qui absq ꝓseuerātia forti sumitatē q altitudinē montis otēplationis putat se obtinē aut pfem hre calorē amoris diuini. talis ouenient assimilatur ascēdēti mōtē excelsum postea sp descēdēti pusq ptingat in summū. et h̄ qz reperit q̄ndā difficultatē aut impedimētū Vel ꝺpatur volēti ignē accēdē vel succēdē in lignis viridib⁹ aut putridis. q̄ cum nō statim accēdit aut cū ꝑmo nō pcipit nisi fumū vel modicā flammā facit extinguibilē q̄i omot⁹ recedit destruit aut p totā domū ꝑ ñcit spargēdo hinciñ struē ligno/rū Itē merito ꝺpat pfat⁹ nō potēti pacifice maturitatē grani sui seminati expectare. aut q̄ sua plātula inserta tre radices bñ figat. ꝑpt morā aut piculū vl difficultatē quā pcipit talis Rurs⁹ gerit typū simee cupiēti nucē viridez degustare. sentiēs āt corticis amaritudinē ad nuclei discedinē nō ꝓducit. statim eā a se ꝓñcit nō pseuerans Postremo assimilat pigro militi. q̄ añ ciuitatis obsesse captiōez pfēcaz tedio affect⁹ inde discedit

Videtis igit q̄ taliter facidō

aliqs nō ptingit ad apicē mōtis. nec ignē hre poterit neqz bladum Itē nec arborē neqz nuciei gustuz nec etiā ciuitatem obtinē. rferēdo ista pūctis iā dcis Sic silit nō pt puenire aliqs ad pfectiōem otem plationis. sine forti pseuerātia

Capl. xxxv. Impedimēta plura ne quis mōtē otēplatiōis vsqz ad sūmum ascendere valeat

Tem⁹ adhuc modicuz in vno supdcoz exēploz cō siderātes fēm volētis ad finē mōtis alti atqz pēdētis ascē/dere Iste otinue ascēdit. nō rede/scēdo in bassū Q si eū pausare cō tigat. ñ incipit pgressū suū a pede mōtis dci ꝫ a loco vbi moueri de sijt Pari mō cupiēs possidē otem platiōis pfectionē nō dz qescē a se ipm arrestare qz pausare ē rede/scēdē. nō pgredi retrocedē inferi⁹ est Nec debz eē sp reincipe a bas/so. ꝫ vnde recessit q vbi dimisit Et ꝑ istī⁹ pseuerātie absētiā. tā pau ci repiunt q ad pfcaz ptingūt cō tēplatiōez Quā cito ei qdā modi/cū ascēdētes sentiūt penā aliquā q laborē credūt ipi pausare. sicqz retrocedūt inferi⁹ Sūt aūt alij ñ hñtes ordinē. q modū ascēdēdi ñ custodiūt. stati ei volūt salire vsqz in altū. nō incipiēdo a basso p me diū ituri Bassū āt seu inferi⁹ h⁹mō tis osideratō ē suoz pcoz atz de fectuū Dz repiunt alij collis suis imposita hñtes grādia onēa nec hec ipa abijciūt. q nihilomin⁹ sic se putāt ascēsuros oio On⁹ aūt istō est occupatio mūdana q fortis co gitatio inibi posita seu fixa. q ani mā aggrauat mirabilit faciēs eā sp ad se reuertiq relabi si qñ leua/uerit se Rurs⁹ qdam ꝑpē minimas volitātes corā se muscas totū di/mittūt. q ire desinūt vt redescēdūt Musce iste sē volātes cogitatiōes qb⁹ aia in suo pgressu neqqz dz arrestari seu impediri ꝫ vlteri⁹ p/tendē. fugādo istas a se manu sce indignatōis Repiunt eē alij tales muscas insequētes. ad modū pue roz p⁹ papiliōes currētiū Itē sē q dā q latratu canū infēnaliū statiz krent. ꝫ ē qzcito sentiūt tētationē aliquā turpē totū dimittūt. vel cer te se cū ill occupāt. nituntq qz talez expellēq oēs hmōi tētatiōes q co gitatiōes. qd sepe fieri nō pt. ꝫ be ne pñt pteriri scz eas nō curando exēplo pegrini q ad quēlibz latra tū canū nō sistit pedē cū sibi in via tal occurrit latrat⁹. ꝫ cōcito gressu tā qz nō curādo iter otinuat q sic si lent De qnto eni pl⁹ psistēt ad se defendēdū vl ad eos ofendēdū. tā to ap̄li⁹ latrarēt q iter suū talit p dēt Aliq āt nō extēdunt sp manū dexterā huic q eos in altū dz sub leuare imo retrahūt appodiantes ofidētesqz in multitudine diuicia rū suaz q sue fortitudinis. iō qz ñ mirū si hmōi cito labunt ꝑpē ꝫ de bet hō sp extēdē manū suā ad au xiliū dine grē diffidēdo oio de p/pria sua potētia. nō psumendo se posse illuc puenire q tēdit p se ipm

Itez sē alīq̄ q̄ putāt statim eē se in
sūmo. cū tñ adhuc sint bñ in basso
Jō ascēdē dissimulātq̄ dimittūt q̄
sic dimittēdo retrocedūt inferi⁹
Aliq̄ pcedūt vsq̄ in altū . ꝫ statiz
efficiūtur vane gl̄osi seu gaudiosi
Videt ipis op⁹ suū multū bñ per/
egisse q̄ suā dietā bene fecisse Nec
ponūt diligētiā ad ibi scz in alto
demorādū Ergo tales p̄cipitant
seu stati decidūt. nō ascēdētes ita
velociť supi⁹sic vellētvna alia vice
Vel forte eis de⁹ nūq̄z auxiliabiť
ad illic ascēdēdū . exigēte ꝫ super/
bia eoz q̄ ingratitudine q̄ abusu
ognitōis habite. qđ ē horribile q̄
cā nūq̄z p̄sumēdi imo sp se tenēdi i
pfūda hūilitate. cuz scz pcipiť q̄
hō q̄ đo fuerat tā p̄rim⁹atz fami
liaris in collocutiōe sua q̄ sic auicu
la q̄ ostruxisset nidū sibi intra celū
postea deñcereť vsq̄ ad infernū si
ne reuocatiōe aut reuersiōe Ide
hinc sē aliq̄ q̄ cū viderint se modi/
cū alti⁹ ceteris in mōte isto. alios
aspnanť q̄ deridēt inferi⁹exñtes.
q̄ iuste đrelinquunť a deo vt labā
tur. q̄ten⁹ cadētes agnoscāt q̄z mo
dicū a semet ipis possint Aliq̄ aūt
q̄ istū mōtē nō nisi p̄ curiositatē
ascēdē volūt. q̄ vt dicē possint eē
fuim⁹ ibidē. aut certe vt secreta ēr
cellētia inq̄rāt. aut p̄ť solā placē/
tiā seu delcationē. a p̄ť loci emi/
nētis amēitatē. nō āt vt deo meli⁹
placeāt p̄rim⁹q̄z ei seruiāt. hone/
sti⁹ āpli⁹q̄ magis meritorie Et isti
cito amittūt dei auxiliū atz ei⁹ gra
tiā aut certe repiūt se deceptos ni
mis dure turpiť atq̄z miserabiliter
Putāt eni se eē in mōte dei. cū sint
in mōte diaboli Postremo ē ali
q̄s inuenire nimis q̄z rō dictat seu
ius sit festinātes. nitētes p̄ire suuz
ductorē q̄ fortⁱ⁹ q̄z vult idē. qđ ma
gna ē fatuitas G̃ra dei est ductor
iste siē dēm ē Qui ergo nō p̄t aut
dignať expectare spaciuz tpis p
motu gr̃e isti⁹q̄ auxilij iure eā per
dit. et alia vice iꝑaz p libitu suo tā
cito nō repiet Sic̄ e regiōe eē ē cū
istis q̄ ad istā gr̃az sequēdā nō sē
pati cū ab ea vocanť q̄ monentur
ad ascēdēdū imo refutant a alibi
vadūt aut certe v̄bo vł fco dicunt
gr̃e vt adhuc modicū ipos expe/
ctet. et sic ipa depulsa mox recedit
Oportet igiť otinue stare sup sui
cordis custodiā ad imitādū visi/
tationē diuie gr̃e. q̄ p̄cedē p̄m ip⁹
motū atz volūtatē nec veloti⁹ nz
tardi⁹. oi tpe cū p̄fūda hūilitate
indig^m se iudicādo etiā ad mōtis
isti⁹ lat⁹ iacē. q̄to magis ad eius
apicē ascēdē Per ꝫ ei de tāto tra
heť alti⁹ Quēadmodū rex p̄epo/
tēs volēs honorare militē suū. de
tāto eū libēti⁹ collocat supi⁹ vt se/
deat cū p̄ncipib⁹ q̄to magis reni
tiť ad ꝫ. et de tāto magis trahit
q̄ opellit đ q̄to miles ipe pl⁹ hūili
at se excusat q̄z Sup oia ei displicz
deo p̄sūptio. nec delcat eū modus
volētiū eū accedē effrenate q̄ sine
timore q̄si ad suū socium q̄ fibi fidem.
ꝫ debz sp custodiri sancta et lau/
dabilis verecūdia. tremor et pa/
uor atq̄z timor cum ofidentia sue

benignitatis Sine eni ofidētia tal timoꝛ nimis eēt culpabilis q impe dimētū ascēsus nr̄i mōtis. ꝑpē tre moꝛē q tribulationē āpliozē q̄z rō exq̄reret seu q̄z iustū esset a timoꝛe conceptā

Capi. xxxvi: De q̄busdaz aliꝭs impedimētis isti⁹ vie

LOquamur adhuc de aliꝭs q̄busdaz obstaculis siue impedimētis Sūt ei quidaz qui asinū suū. ℔ ē coꝛp⁹ ꝑpium nimis verant. ita q̄ aia se ꝺ eo iuuare nō valet Alij aūt nimis sē repleti atq̄z pōderosi infirmiq̄ dormiētes siue pigri Nimis ei diu exterēt in infirmario a infirmitate carnalitatis. p omestionē excessiuaz atq̄z potationē aut vaniloquiū Sūtq̄z tres tanq̄z ꝺtracti. ꝛsoluti. paralytici q̄ dormitantes. iōq̄z ipos optz curari a basso incipiēdo scz p humilē pn̄iaz ℔z quidā sūt q̄ ascēdēdo vehementē patiunt aliq̄n ℣bi dei famē spūalē cupiūtq̄z p⁹ hec illud audire q̄ legē. vn̄ accidit q̄ legendo nimis seipos detinēt Recipiūt illic refectionē ampliozē q̄z rō exigit. seu immoderate vl q̄z tēp⁹ req̄rit. in tātū q̄ sui ascēsus initio obliuiscunt. nec ascēdūt ꝑm q̄ ceperūt Verum ē ex pte altera talē refectionē sepe foze ꝑficuā atq̄z nc̄ariam. et p̄cipue in exoꝛdio vel q̄n̄ sumit mensurate. sp q̄z ofidēt hō suū ascēsū. ℔ ē q̄ in legēdo pl⁹ q̄rat deuotionē q̄z sciētiā Rursus reptunt alij recalcitrātes atq̄z saltātes cō tra stimulū ipos pūgētez ad ascēdēdū in altū. ℔ ē qui fugiūt nimis tribulationē Jtē sē quidā non ad huc sufficienter instructi de itiné q̄rēdo seu inꝛogādo a sciētib⁹ ad habēdū desup ꝺūliū. ℔ abūdātes in sensu ꝑprio ofidūt in se ipos q̄ semet in ℔ docē volētes. et ideo oberrāt q̄ sepe turpit deficiūt Sed sē alij nō desistētes petē viā q̄ inq̄rē p studiū feruēs. ad tātū q̄ de hac i cathedris etiā sciāt loq̄ q̄ legē alios q̄z docē. ꝛz ibi nō fuerint scz i itinere tali Loquunt aūt q̄ sic audierūt ab aliꝭs. nec nitūtur ascēdē p illō q̄n̄q̄z. et ideo nō mirū si tres inferi⁹ ꝑmaneāt sp Nō ei itur ibi p sola ℣ba. ℔ oz pedes ad op⁹ mittere Jsti sūt quēadmodū illi q̄ in p̄lijs exhortāt instruūt q̄z alios ad fortit bellandū ℔ ipi ad tāgēdum man⁹ nō apponūt. vl nc̄ē q̄ aliꝭs de mōstrāt itinera ad recipiēdas elimosynas a pegrinis. ipi vo nō vadūt aut nō p̄nt ire p ea ꝑpē suā infirmitatē seu impotētiā Sūt alij q̄ p⁹q̄z iter suū arripuert p viā vnā statim saliūt seu ꝺclināt ad aliaz. q̄ ℔ ꝑpē inostātiā eoꝝ a q̄ putāt leuiozē se inuēturos vel delcabiliozē. q̄ sic nec q̄q̄z ascēdūt neq̄z cō phēdūt. Sicut canes ceruū agitātes eum non venant. si modo post vnum tunc post alium insequūtur Potius oportet eos vestigia insequi primi nec se circa aliquid aliud arrestare qualiter solent agere canes ad ℔ bene inducti Alij nō bene ad se ipos intendūt seu respi

ciũt. q ad ꝓcula itineris sui. sed im ꝓuisꝫ sine auisatiõe q cautela po nũt pedes suos. iõo ruũt de tam alto in tã bassũ Alij vo ascẽdẽtes retrospiciũt aut inferi⁹ respiciũt q ꝙ cito ꝙs de basso eos vocauerit totũ derelinquũt Qui ꝺ tãto red dũtur inhabiles. ꝯnto diuti⁹ inferi us detinentur. et inde officiliusq graui⁹ reascẽdũt. qz mũdana con uersatio in loquẽdo aut aliꝺ mũ diale exercẽdo nõ modicũ impe/ dimẽtũ q retardationẽ generat. et in talib⁹ nimis corꝛ suuꝫ figensq se ipm tradẽs hmõi nõ velocit resili ensq discedẽs citi⁹ ad ascẽdẽdum iter suũ. iste ꝙ ciusmõi ẽ vsꝙ ad lon gũ tũc causat sibi impedimẽtũ ma gnũ Ideoꝙ in istis nõ optet mo/ rã trahẽ nisi ꝓ sola nẽcitate q ꝑte/ reũdo ea. vel saltẽ ꝯ si corp⁹ infe/ rius fuerit surssũ sint corꝛda Sed ꝫ his ꝙ nõ dixerũt ẽ difficile qz ne ꝙ ancorã cordis fixã hñt ad mõ/ tem. nec cordas bone ꝺsuetudinis eidẽ alligatas Interea sũt ꝺdã ꝙ cũ ascẽderint nũꝙ putant se inde recessuros. ꝫ illic ꝑsistẽ tanꝙ here ditario iure Sed in suo casu deor sum fragilitatẽ ꝓpriam agnoscũt. sentiũtꝙ tribulationẽ bñ ꝺsiderã/ tes tũc qz diuia gra ipos ibidem collocauit. tenuitꝙ ꝙdiu sibi pla/ cuit. et tũc discũt cogitare de infe/ riori ꝓ bonã hũilitatẽ exñtes i al/ to. et ecõtra cũ inferi⁹ fuerint itez sperãt. reascẽdẽ. hñtes bonã pati/ entiã Oportz eni ita bñ q pl⁹ i spi/ ritali aduersitate siẽ corꝑali scz tẽ/ tatiõib⁹ duris ꝙ afflictiõib⁹ mẽtis ꝙ sine ꝺsolatiõe sẽ q ꝙles hre ꝺsue uerat vl ꝺsiderat sic se imobilr cõ seruare Postremo aliꝙ ascẽdẽdo expẽsas faciũt nimis largas q er/ cessiuas puta ꝓ lacrimas q afflicti ones. ꝑtermittũtꝙ facere opa sua nẽcaria Et iõ misericors de⁹ cũ hu/ iusmodi gratiose agit ꝓmittendo eos tpib⁹ certis decidẽ labi infe ri⁹ vt sic illa facẽ possint. et eorꝫ ad ꝙ tenent nõ obliuiscant ea ope rãdo Talia sẽ impedimẽta ad ꝓ/ uenidũ ad montẽ ꝺtẽplatiuos q cetera sine numero. ꝙ ꝺphẽdi atꝙ reduci pñt ad põca Ad ꝙ vincẽda et vitãda nẽcaria ẽ fortis ꝓseuerã/ tia cum gradib⁹ supꝰ dcis. scz hũili patientia locoꝙ secreto q silẽtio

Capi. xxxvii.

Quidã mõi meditãdi ꝙ pñt ꝺuari in cõtẽplatione

IN legẽdo vl audiẽdo pre dicta dubitare posset ali/ quisq petẽ. quẽ in sua con tẽplatiõe modũ obseruare debe at meditãdi Nõ ei itur ibi pedib⁹ corꝑis ꝫ spiritalib⁹. ꝙ cogitatiões atꝙ affectiões sẽ ipi⁹ aie Et ergo nõ ꝓ vn⁹ q idẽ mod⁹ meditãdi te neẽ. ꝫ valde variatus ꝑm persona rum locoꝝ atꝙ tẽpoꝝ diuersitatẽ q ꝑm grã dei doctrinã vel scien tiã quã quis habet In⁹ vadit hic ali⁹ vo hic. vn⁹ atꝙ idez hodie vno mõ incedit. crastina vo alit. Cogi tauiꝫ tñ ꝯ non erit inutile recitare

exēplarie. q̄dā q̄lie aliq̄ ptransie/
runt istā vitā Fortassis eni ꝺ ꝓfi
ciet ad facili⁹ intelligēdū ⁊ reperiē
dū h⁹ itineris introitū. Et recolo
me q̄nq̄ scripsisse vob charissimis
meis sororib⁹ plura ad ꝓpositū cō
uenientia⁊ ad sequētia. q̄ non resu/
mo ꝓ ꝓnti Magr Richar. de scō
victl. libro s memorato tradit mo
dū magis meo videre a ꝓpriatū ⁊
oueniētē ꝓfūdis clericis q̄z simpli
cib⁹. q̄ bñ generalis est ꝫ ad decla
randū ꝓlixi⁹ eēt. q̄re hūc ꝓtereo⁊
doctorib⁹ relinq̄ Scs augl. libro
ꝺ fessio. dat modū quēdā quez cū
mre sua ꝓpria habuit. stās ad vnā
fenestrā cuiusdā ortuli nō multum
añ obitū dce mris sue. quē ꝓposui
in sequētib⁹ breuit tangē Beatus
gregl. largissime in suis moralib⁹
de otēplatiōe loquit. ostēdēdo pe
ricula atq̄ ꝓfect⁹ inibi exītes ꝫz
modū ptīcularē intrādi vel illic se
locādi quē q̄ro nō ꝓcepi Beatus
Hieron. inē tria scribit modū vnū
ad virginē eustochiū. q̄ est q̄ me/
ditet mortis sue horā quale q̄z p̄/
miū tūc receptura ē. qūo ꝺgo Ma
ria cū filio suo Jesu xp̄o sancti an
geli atq̄ virgines sibi obuiabunt
ip̄az suscipiētes. cātātes q̄z cāticū
q̄ ꝺ maria moysi sororꝝ p⁹ trāsituz
maris rubri sicco pede filiorꝝ isra
el cecinit. Cātem⁹ scz dño gl̄ose ꝛc
Et dicit silit idē beat⁹ hieronym⁹
de se ipo q̄lit post fortes tētatio/
nes⁊ crebras pectoris tunsiones
otinue in ploratib⁹ ⁊ lacrimis q̄rē
do dei auxiliū sibi videbat societa
ti angelorꝝ inesse ob magnā sue

ꝺsciētie pacē⁊ locūditatez ei post
suā pñiaz⁊ tribulationem celit⁹ a
deo trāsmissaz Cōcordāt oēs ꝺo
ctores cōiter in mō scz isto. qui ē
meditari inferni penas horrꝺas.
pauli gaudia. sua pcā atz mūdi
vanitatē Sed ego adhuc ptícula
riorē modū inq̄ro Btūs bernar.
pene in oib⁹ ꝓmonib⁹ sup cantica
tractat modum vnū scz de spūali
mrimonio inē deū⁊ aiaz. quē q̄dā
doctor pl⁹ nouell⁹ insequit faciēs
inē ꝺuinā sapiētiā⁊ aiaz parisor/
mit q̄ꝺdā mrimoniuz Liber vero
intitulat horologiū eterne sapiētie
Nec q̄dē mod⁹ talis ē alt⁹⁊ sub/
tilis. satisq̄ ꝑiculosus sic loquen/
do p̄rtim a ꝓncipio sue ouersiōis
eū rene volētib⁹ Ratio. cū ei tales
nouit⁊ estimarēt meditari de spūa
li ꝺubio. leuit laberent in recor/
datione de spūali ad carnale ma/
trimoniū Nec ignoro in dcō libro
q̄sdā modos alios fore tactos vt
pote cogitādo de iuuene sue ado
lescēte morituro nolēti vt nō potē
ti penitē. silit meditando dei iudi/
cia. item ꝺsiderādo beatā virginē
Mariā in hora passiōis dñi nr̄i Je
su xp̄i Qui modi boni sūt atz oueni
entes. ⁊ pūt ibi vidēti q̄b⁹ placuēit

Capi. xxxviii.

De mō cō
tēplādi quē
btūs bern̄. tenuit in ꝓncipio

Scitat btūs bern̄. ꝺ se ipo
q̄lit in ouersiōis sue ꝓnci⁹
ꝓpōit sibi op⁹ eē q̄ hꝰe
debēt opa bona⁊ mēita q̄lia ex se
ipo nequerat exq̄rē⁊ hꝰe. ꝺcirco

puidit sibi habitum se tria ex meritis Jesu xpi Et ex tūc diligentissime meditabat totaz dñi nri Jesu xpi vitā ab ei⁹ ceptiōe vsqz ascensionē ex oib⁹ penis q amaritudinib⁹ ei⁹ collegit sibi fasciculū mirre q inter vbera sua cmorare cōtinue. atqz hūc p iugē memoriā supposuit suo pectori intime opatiendo Per qō ocludo ipm b̄m bernardū suā otēplationē q ascensuz in eadē icepssie meditādo assidue dñi nri Jesu xpi vitā. quemadmodū legit de sca cecilia qūo euāgeliū xpi in suo pectore portabat .s. ei⁹ vitā memorādo. q ñ die⁹ neqz noctib⁹ vacabat a colloqis diuis q oīone Et doctor q̄daz in libro suo de stimulo amoris intitulato istā materiā silit tractat q spēalit de passiōe dñi nri iesu xpi . oñdēs q in ea omne bonum reperitur q q eadem passio sclicz sit vie hui⁹ puta contēplonis ostiū. volēsqz aliū de intrare in otēplationē ipse se seducit q decipit. et cfirmat dēm suū auctoritate dñi dicentis Ego sū via vitas q vita. Via p quā p gredientū ē. veritas viatorē illuminās. vita eūdē nutriēs sustētās et remunerās Utinā pfat⁹ liber eēt in gallicū trāslat⁹. meo eni iudicio valde vobis fieret pficuū Sunt aūt q̄dā cōit aliū modū nō tenentes sue otēplatiōis. q̄z q ad quēdaz libz deuotiōis se tradūt vitā alicui⁹ sci aut aliud ad excitādā deuotionē plegētes p̄m materiaz quā repiūt q̄b⁹ sp nēarī essēt libri

Et ideo iste mod⁹ sol⁹ insufficiēs est nisi hoc etiā assuescerent agere sine pūtia chartaz Aliī vo faciendo sua p̄uicia diuia in ecīa. addiscūt q se exercitāt otēplari nitētes. Quāuis iudico istud cē multū difficile spēalit in p̄ncipio q posse pingē isto mō ad otēplatiōis pfectionē ppt laborē cātui ānexū. nisi forte antea sint assuefacti tales in suo secreto via otēplationis

Capi. xxxix.

De alio mō meditādi p exemplū mendicātis

Qui pſonā q̄ nō modicuz pfecit ad reducēdū suas cogitatiōes seu recolligēdū in vnūq ad simplicitatē. p b̄ q̄ diligēti⁹ se ipaz intuebat fore pauperē miserabilē q̄z creaturaz nihil se hr̄e ex suo nec q̄cq̄z posse adq̄re re Qua ex cā mendicare meditabat atqz sic adq̄rē bonoz spūaliū elemosynā a padisi ciuib⁹ in talib⁹ diuitiis opulentissimis atqz plenis. q̄s nosset largos miroq̄z mō charitatiuos exist̄e. iō p̄fata p sona sub arbore q̄dā loco secreto se collegit. in q̄ pro suo libitu atqz diutius ibidem meditari posse putabat Conuertit itaqz se corde tenus sine loquela modo ad vnum postea ad aliū sc̄m. p̄m sue deuotionis ministeriū a q̄libz elemosynā expetēdo apiendoqz suā nēcitatez q indigētiā exponēdo. ꝫ q memorādo eoz magnā gr̄am atqz largitatē depcādo eē eos vt digna/ renē incedē p se ad dēū ospotētē

qz psonalit̃ oparẽ corã eo digna nõ eẽt Jex ẽ dcam psonã i hmõi meditatiõe plura sẽsisse impedimẽta exneaz cogitationũ atz fãtasiarũ. ipa tñ forti pseuerantia se artauit atz in dco loco otinuit inde nõ mouẽdo seu discedendo quisqz qõ qsiuit inuenit. eẽtqz stabilita oio in hmõi oone nec aliqd aliud intẽderet Per dies aũt plurimos modũ dcm otinuabat fuerat qz inẽdũ ad duas tres vl quor horas pusqz qõ petiuit hre potuisset. scz suaz cogitationũ affectionũ vnitatẽ atz recollectionẽ ad vnũ tale qle dixim̃ sup Et p modũ talẽ qi sz puenit ad qõ tẽdebat qñqz tñ citi̊. inẽdũ xo tardi̊. pcepitqz clare vex eẽ dñi nri iesu xpi pmissuz q pseuerauerit pulsãs petẽdo aperiet ei Potestis igit optie ppẽdẽ qnta fuerint h̃ psone dsideria ardẽtia q anxia suspiria atz gemitus erga scos mõ ad vnũ mõ ad alterũ spẽali̊ ad eos qz festũ tũc colebat. qñ absqz succursu et auxilio pceptibili pmiserãt dcam psonã ad suos pedes puolutã ad tãti tẽporis spatiũ pmanẽ in bello continuo suaz cogitationũ tumultũ ñ modicũ atz in suo ascẽsu impedimẽtũ validũ causantiuz nec p sca desideria loq pmittẽtiũ eisdẽ Jpi tñ tãdẽ de eadẽ optime se qrabãt aie sue desideriũ eidẽ tribuẽdo. bz di volũtatẽ q ei̊ vtilitatẽ Reperit itaqz dca psona hmõi exptã difficultatẽ sibi ouerti ad pfectũ. vt ex hinc discẽt viuaci̊ q ardẽti̊ flagitare Jñ accidit qz se de cetero in sua oone repit citi̊ atz qñ sine impedimẽto collectaz in modũ talẽ ad suaz cogitationũ vnionẽ atz simplicitatẽ leui̊ qz mõ pdco q ceteris bona dsuetudine comite ad pdca puenit Et puto istũ modũ i initio guilmũ parisiẽ doctorẽ pcipuũ tenuisse. quẽ affirmasse legẽdo repperi qz paupes trutãni atqz captiui ipm deũ exorare docuerũt Jn libris eẽ eiusdẽ pz quẽad modũ oonẽ vni viatori padissuz adeũti p impetrãda elemosina et auxilio pulere opat Jn q pit̃ lib̊ qi p totũ ad deũ ad dñzqz nrz iesũ xpm q suos scos. spẽali̊ ad xgine mariã. rões adducit qtẽ̊ auxilienẽ creature eis supplicãti suã qz pauptatẽ alleganti Loquit itẽ de corã iudicib̊ pñtatis. qũo tles i suis petitiõib̊ sint circũspecti atz sapiẽtes Nimiz timẽt ei. q piculũ sibi videt imminere Tali mõ q nos imoq adhuc ãpli̊ corã deo pñtati facẽ nob mltũ expediret

Capi. xl.

Cõmendatio istius modi otẽplationis tanqz securi vtilis q leuis

Istũ modũ inchoãdi otẽplationẽ cui placet seq pt satis ei ẽ secur̊ simplex atqz leuis oueniẽs eẽ gradui bñ pzimo cõtemplatiõis antedicto. qui assignatur humilis penitẽtia Jbi ei nõ aliõ qz indulgẽtia petit atz bñ opãdi tpe affuturo gra. itẽ eẽ remediũ cõn plagas suas q peccatoz ifirmitates varias Ad qõ ñ

paz oones beati ancelmi diuer
soz qz ceteroz scoz edite ad san
ctos scas pficiũt Liber ꝯqz de
q̃ ꝑ locut⁹ sũ rhetorica diuina i
titulaꝝ a guillmo pisien. opilatus
mlt̃ ad ista vtiℓ. Sup mõ isto
inciãdi otẽplonẽ duoũ optabaz
oonẽ q̃ndã fabricare in modum
paupis panẽ suũ ostiari q̃rẽtℓ. vℓi
vℓgẽtiã q̃rẽtℓ. q petẽtℓ. ad istar icar
ceratoz. ꝺ certe ad silitudinẽ ele
mosinã petẽtiũ. nõ q̃dẽ ꝑ se ipis ꝫ
ꝑ in hospitalib⁹ tegẽtib⁹ Sepe ei
aliq̃s ꝺuotionẽ suã ꝑ alio inꝯpel
lãdo repit magis q̃ si ꝑ se deũ ex
oraret. ibi qz multũ ꝓficit Tenenꝯ
ec ad ꝫ plures ex officio suo. quẽ
admodum viri ecclastici alij qz ex
elemosina vitã ducẽtes corporis.
imo dico oẽs debẽ ꝫ facẽ tã ꝑ
dei mãdatũ q̃z etiã ꝑ bñficia ab
alijs recepta siue tꝛia sint bona na
ture a suis parẽtib⁹. siue bona for
tune ipis collata iure hereditario
possidẽda a viuis ꝺ a mortuis Cõ
pilaui ꝑdẽ oonẽ q̃ndã ad dñm ie
sũ xꝑm. inciãtẽ Jesu spõse ꝺginꝫ
tatis ẽ Intẽdo autẽ si deo placi
tũ fuerit de ꝫ in breui diffusꝰ oscri
bẽ opꝰ Jez est oẽs mũdi scriptu
ras nõ posse ꝓducẽ otẽplatiuũ q̃
tẽdẽ hz. quẽadmoduz facit fortis
ꝓseuerãtia auxiliãte dei gr̃a faciẽ
do exẽplo ꝓpõe supᷣ memorate. po
nẽdo qz se ad ꝑticã scz ad opus.
qz affectiones scribi neq̃unt. neqꝯ
generanꝯ ꝑ lr̃as aut ꝑ verba ꝫ ꝑ
operis exercitiũ

Capi. xli: De mõ vsitãdi se in otẽplatiõe ꝓm istum modum

Quem ꝺo delcat ꝑhabita silitudo. hic multã largaz materiã hz vsitandi q̃ al
sueſcẽdi ad suaz cogitationuz re
collectõnẽ intra se. erga eẽ deũ atz
suos sãctos Nr̃e ei nũcitates q̃ mi
serie ac infirmitates tã corpis q̃z
aie infinite sẽ Dehinc ꝺtutes no
bis ad q̃rẽde in magno sẽ numẽo.
siq̃ sci q̃ sce q̃bꝰ nob supplicãtũ ẽ
nũc sit oibꝰ nũc ꝺo cuilꝺz seorsũ
Jnẽ ceteras eẽ nũcitates mortℓ. ho
ra postremũ ẽ negotiũ q̃ꝺ plꝰ nob
ẽ timẽdũ Ob cuiꝰ hore horroꝛẽ soli
cite ꝓuideẽdũ foret nob remediũ q̃
vita supstite ꝓcurare amicos atz
defẽsores. laturos auxiliũ i momẽ
to tã ꝛribili ad bñ placitũ dei Sho
rã istam sũme ante mẽtis ocꝯos re
ducẽ ꝓficuũ ẽ. ei⁹ memoriã recẽtẽ
oi tpe vite in oib⁹ q̃z fẽis nr̃is hre.
in nr̃e otẽplationis secreto a nob
ipis sepi⁹ q̃rẽdũ est Mõ aia mea
dic ñ pauꝑ miserabilis ofitẽ ñ.
si in pñtiaz aut intra vnꝰ hore
spaciuz separi te a corpe opteret
ad astãdum tremẽdo dei iudicio
q̃ꝺ dictura ad quẽ veniq̃z ofugẽs
Si respõdes qz sicq̃ sic faceres et
toto corde tũc misericordiã atqz
veniã ab oipotẽti deo flagitares
a suis q̃z scis Fac igiℓ taliℓ in pre
senti Ignoras eniz in quo pũcto
infirmitatℓ. ꝑ tũc eris ꝺ q̃ꝺ spaciũ
tpis ad ꝫ faciẽdũ hr̃e potueis Jn
hmõi meditatõne viuaciℓ seu cor
dintimeq̃ diu morari debemus q̃
usq̃ nob videaℓ q̃ꝺ sẽtiam⁹ mortẽ
mlt̃ũ approximare Jteꝛ ꝺliberãꝺi

sūt amici nostri pro quibus orare volum⁹ eē eos in nēcitate vltia puta ad lectū mortis Et qūo a nob supplicē auxiliū reqrūt desideran tes q̄tin⁹ p eis p̄ces effūdam⁹.cō patiamurqz eis acsi in presenti sic ageret nobiscū Hoc ergo qm̄ fiet q nō diu tardabit. misereamur i/ terea aie nr̄e acsi eā in medio flā/ me purgatorij ospicem⁹ colloca/ tā Do qđ bñ iuuat obsecrare dili genē miseriā aut dolorē validum quē q̄s p suā suffert infirmitatē a aliūde q̄lē vehemenē inde cruciat Quid ergo erit de aia misera per/ pessura tāta in futuro seculo

Capi.xlii.

De trib⁹ dei iudi cijs añ oculos mē tis reuocādis p materia contem plationis

Possum⁹ insup in hmōi otē platiōe reuocare añ men tis nr̄e oculos tria dei iu/ dicia.q̄ sessur⁹ ē seu tenebit a tenet Unuz tenebit sic p̄.in q̄ regnat q iudicat mia dulcis q pia Et talis est in vita pñti Scōm tenet sic̄ do min⁹ cōn suū suū.vbi regnat atqz iudicat iustitia rigorosa Oportet enim illic oia exolue debita.et h est in purgatorio Tertiū ē i inferno vbi regnat horrenda q crudelissi ma iusticia scz ppē pcōres dāna tos Ibi eni de⁹ punit ad instar iu dicis flecti nō potētis.cōn malefi cos morte eterna dignos Modo postrēa duo iuditia declinare pos sum⁹ appellādo q submittēdo nos ad p̄mā curiā scz mie q durat solū ista vita stāte Bonū ergo ē nobis dū tēp⁹ habem⁹ eligēq interim q hre possum⁹ scōs intercessores ad deū Precipue ibi habem⁹ in dicta curia nr̄a dñaz reginā dōce curie.s. mie exñtē.sūr nr̄az mr̄ezq aduoca tā dulcissimā ac gl̄osissimā v̄ginē Mariā Parit̄ ē illic ih̄s xp̄s p̄ nr̄ fr̄ nr̄.aduocat⁹.osiliari⁹.mediator atz redēptor Et i vitate iste nimis eēt stolid⁹ q infatuat⁹.q recusaret vna cū ppa se ip̄m sōmittē di mi sericordie supplicē dicēte Dñe ne i furore tuo arguas me.neqz in ira tua corripias me Ibi tāgit ppa ista tria iudicia Dicit eni Dñe ne in furore tuo arguas me/id est in inferno.neqz in ira tua corripias me B ē in purgatorio.ꝫ hm miaz tuā miserē mei qm̄ infirm⁹ sū scz in hac vita Et adhuc possum⁹ inqui rereq inuenire alleuiamen flagelli qđ iuste meruim⁹.scz mediāte iter cessiōe tali q̄ dōca ē.q sepe ex toto sic q̄tari seu eē absolui Qui etiā attēte pēsaret atz sibi ponēt exi tū h⁹ carceris q detinemur qđ erit in articlo mortis cogitaretqz ad p̄dca tria iudicia.tal oio cū gau/ dio ingēti h⁹mōi infirmitates atz diffamatiōes pauptates q silia q̄ penalitates dicunē leuissime suffer ret.q certe de nulla aduersitate vi te h⁹ curaret Qui insup q̄tidie ad mēoriā reducēt mori se optē ꝫ qm̄ a q̄lē ignorat.exaiaretqz se sepius an i statu i q ē mori audēt.q si nō. ppō remouēt i breui impedimēta vt secure morti.prestolarē aduētū

Ca. xliii. Quo quidā deficiūt in forti pseuerantia q in otemplatōne modicū pficiūt.

Plures aūt min⁹ bñ auisati sē circa pseuerātie forti tudinē seu circa otēplationis fructū ac p ꝟ ad ista osequendū multū remoti Renuūt enim se ipos dare oroni aut meditationi incūbere nisi se deuotione sentiāt affectos ad illa. ac nisi cū eos ista delēant veniantq; ad cor suū Ideo dicūt eni tib⁹ alias dca nil pdesse q; hmōi opanē huic q frigore nimiū cruciat recusat tñ accedē ad ignē nisi pus habeat calorē. Aut certe eq; panē alicui fame pereūti. nolētiq; ārere ad māducādū nisi ātea saturat⁹ sit Quare ei aliqs se dat in oronez vel meditationē nisi vt calefiat dini amoris igne vel vt saturet donis aut gra dei Tales in ꝟ deficiūt seu errāt putātes se tēp⁹ pdē cū positi in orone vel meditatiōe nō mox deuotiōis imbre irrigant Ad qō respondeo q; si nitant q; tū in se ē ad ꝟ atq; faciunt laborē suū. sintq; in bello pugna otinua cōn suas cogitatiōes cū displicētia qr nō abscedūt nec pacē hre pmittūt. tales p tūc maius reportāt meritum q; sepe si eis adueniret deuotio subito sine tali oflictu Rō qr militāt deo q fuiūt suis expēsis ꝓpriis q supti⁹ atq; cū labore maiori q pena Ideo tñ ē q; volēs ad exēplū pnarrate p sone supi⁹ se ipm exercē optet ad ꝟ hre ipm magnū tpis spatiū. recto etiā oi onē alia; occupationū tā ex pte sua q; alio; seq; arcē ad pmanēdū in vno loco fixū lōgo tpe siue osolatio subsegrur aliq siue nulla. q; tñ ad eandē hñdā laborare nō cesset atq; sit otim⁹ Cūq; se nimio sēsēit tedio affectū sibi ipi dicat q; adhuc expectz ad medie hore spatiū ac hore faciēdo pñiaz suā. expectās diuine gre elemosinā P⁹ horā do elapsā adhuc se omoneat ad pristēduz talit ad alterā horā Et sepe in postrema dimidie hore pte talis in sua otēplatiōe āpli⁹ pficiet q; oi tpe preterito. q; q; alijs decem dieb⁹ aut certe in vno mēse. Q; si a casu i suo regressu a iterato accessu repetit se q; si refutatum sic scz q; elemosyna ei ōneget puta nō osecut⁹ gratiaz deuotiōis. tūc hūilit ei ouenit cōuerti ad deū ofitēdo indignuz se fore tāte gre. imo q; pl⁹ meruisset vbaq flagella atq; tribulationes q; hmōi cōsolatiōes Et sic dicat O dñe de⁹ tue cōsolatōes lactes q; gla tibi sint sp. m autē vt dignū ē q; iustū ofusio. nisi opposituz pueniat m de tua mia Per talem modū vincet deū. faciēs ei sacrificiū de cordis sui duritia Et certe de⁹ ei⁹ nō obliuiscit. cōferēs miaz suā cū cognouerit horā atz pūctū expediētē p̄m suū bñplacituz Nec etiaz debet aliquis huiusmodi cōsolatōes nimis affectare i lachrymis atq; deuotione p̄ sua delectationez ad suā placētiā ꝫ vt p talē osolationez amore ardētiori deo

vniat ad deū possit melius diutius et delectabilius se ouertē Si igit magis ei placitū fuerit q̄ p tunc aliq̄s ei famulet sine talib⁹ solatiis ombus sororib⁹q nobis idē placere debz. debem⁹q dicē O dñe deus oipotēs sufficit mihi optime vt p̄mium meū atq remuneratio a te reseruet mihi in paradiso. in p̄senti illō nō tribuēs Illud vnū supplicit oro vt mihi nō irascaris ꝫ vt viuam in tua gr̄a tm̄m̄ō. de cetero fiat voluntas tua Qui vo deuotionē assecutus fuerit diligēs existat gr̄arum actiōes ex toto corde referēs deo oipotēti. orādo instāti⁹ vt augmētet confirmet op⁹ plātatiōis sue in eo inceptū absq̄ h̄ q̄ tale quid ei hic oferat sic p̄miū q̄npoti⁹ in futuruz reꝑuet p̄bendā integram

Capi. xliii. Quedā imaginatio mōtis cū ibus habitacul. s. fidei spei charitatis

ITer mōtis antea adducti p facilioꝛi sui eleuatōne in otēplatiōe pōt q̄s imaginari ouenient. quēadmodū aliq̄s q̄dā quē noui fecerat Et breuit p/strigā eādē Imaginemr̄ igit mare magnū piculosissimū qđ diuersoꝛum geneꝛ hōines eūtes et redeūtes nauigio ptrāseunt diuersis nauib⁹. ad vnū tm̄ finalr̄ portū tēdentes. in q̄ ec magna ptranseuntium ps ꝑit picula maxima atq tēpestates varias ncario hz pire. Ad ripā vo h⁹ maris seu in litoꝛe eleuata erit rupes altitudis mire. sup̄ q̄m exm̄s q̄cūq securⁿ ē. ō q̄ pit q̄ i mag⁹ isto mari fiāt speckari p̄t absq̄ sui piculo Jn ista rupe tres erūt statiōes siue habitacula tria. vnū in basso. aliud in medio. ctiū vero in fine siue sūmo Jn p⁹ imagiemur fidē eē hospitatā. in scdo spē. i tertio vo caritatē Modo q̄m quis in p̄mo fuerit habitaculo scz basso. fides ipa eidem maris horribilia oñdit picula q̄ntū ad aiaz. p que ocipit timoꝛē validū. qz ospicit iudicia dei mirabilia cōn ipos pccores ab eo in isti⁹ maris voraginē p̄cipitatos dānatiōe ppetua absq̄ vllo remedio Et ibi p̄t hō duotus in certa fide coꝛā siue mentis oculi statuē oia sua fca ad generā dū i se sēm tiozē pauoꝛē secretoꝛ dei iudicioꝛ Quēadmodū ē fragilitas et mutabilitas breuitas vite mortal. mortis incertitudo. dāna toꝛ hoꝛroꝛ. mltitudo eoꝛ q̄ damnant. ꝑpria sua pcca. defcs qz tpis pteriti. q̄tidianos eē excessus Jtē qūo dñs nr̄ ihesus xp̄s sci qz oēs mlta passi sē tormēta afflictiōes et tribulatiōes. ita sit cert⁹ q adhuc plura sustinebūt mali atq dānati Et q̄libz siue bon⁹ siue mal⁹ expectare hz tribulatōnē affuturā siue citi⁹ aut tardi⁹ Jn scda vo statione ꝫ mānsione locabit spes tradēs homini deuoto fiduciā. ne p timoꝛē nimiū desper et sic semet ipm p/dat et dānet Et ibi debēt ospderari omnia q̄ faciunt ad spem bonā cōcipiendam de dei bonitate Sic ei nob eē faciēdū ipe mādauit Reuocemus illic ad mēoꝛiam miseri/

cordias sanctoꝝ ⁊ sāctaꝝ. beneficia infinita ab ipso nob exhibita ⁊ que q̄tidie exhibet absq; vllo nr̄o merito. spēalr̄ aūt maximā dignationē ⁊ miaz passiōis ihesu xp̄i dn̄i nr̄i Itē gr̄az q̄m deus facit sb̄ito pēcorib⁹ eos sustinendo In h̄ tabernaculo spei aia deuota resumit aliqualiē cor suū trāsferēdo se de vno tabernaculo ad aliud. ad miscēdū pauorē ⁊ hūilitatē cū spe bō Vnū ei alio absēte nō sufficit In ēta ꝛo māsiōe dēe rupis demorat charitas. ibi q; ōsiderabit aia deuō dn̄i sui magnitudinē. ⁊ qūo dign⁹ sit amari appreciari atz laudari Qualiē oia gubernat atz sustinet. oē q̄d est ex nihilo pura sua bōitate creauit Et sic de singlib⁹ oditiōib⁹ nobilib⁹ sine numero. sic ⁊ ō gla quā suis tradidit amicis. Ēcs augl. docebat q̄nq; agnoscē deū p mētis eleuationē sup̄ ēra. sup̄ celū. sup̄ ꝓpriā suā aiaz. atz sup̄ res oñes ab eo creatas. ⁊ tūc in momēto tpis ⁊ raptu sb̄ito ad simplicitudinez corruscationis aut velocis nubiū curs⁹. aia deuō attingit q̄d sit de ō. ⁊ statim decidit ecōn seu relabit Bz ibi non optet vos esse curiosas nec nimis stabiliē ⁊ stare Sufficit vobis deū agnoscē in paradiso celi. ⁊ q̄tū in p̄nti seculo debz sufficē vobis q; credatis ⁊ agnoscatis qz ipe creator fēor ⁊ redemptor vr̄ ē ⁊ sic ō alijs dignitatib⁹ de q̄b⁹ in fide catholica edocemini. sine hoc q; scīē velitis q̄d sit ipe de⁹ in sua natura p clarā visionez ei⁹ de q̄ trado vob tale documētū sci dionysij Quociēscūq; in ōtemplatiōe ⁊ meditatiōe de ō fadl. scitis q̄lis sit res quaz videtis. vidēq; vobisq; res hec visa q̄cūq; mō assimilē alicui rei alteri hui⁹ mūdi tūc certitudinaliē teneatis. vos nō videre deū talr̄ p claraz visionē Et siñ mō dico ⁊ de angel⁹ Nō eni ē de⁹ corpaliē magn⁹. nec alb⁹ nec rube⁹ nec clar⁹ neq; colozatus Sic nec sē ⁊ āgeli. verū q̄dē est q; cognoscit ⁊ sentit bñ p modū alium q̄ scripto tradi nō p̄t neq; verbis edoceri. nisi q; isti sic ognoscētes sentiūt ⁊ sciūt h̄ q̄d ognoscūt Sic sentiēdo vnū dulcorē aut plenitudinē vnā sapoꝝ a vnā melodiā. ⁊ talia sentimēta enarrari nequeūt Sic a siñ aliq̄n intra nos sētim⁹ bñ amorē aut gaudium. ⁊ tñ amor ⁊ gaudiū nō sē magna corporalē aut gracilia alba vel nīg. Nec posset aliq̄s facē intelligē aliquē q̄lia essēt talia. q̄ nūq; hmōi sensisset in se Nō tñ dico quin oculi poterit de⁹ q̄d sit in hūana natura. hz eni vt sic corp⁹. formatus q; est vt alius homo Sed q̄d dixi de deo. intelligo in sua diuina essentia Et q̄n anima deuota bene vsitata esset inhabitando istā rupem aut montem fozti meditatione et per fortem cogitationem semp illuc reuertereē facili⁹ se eleuando ac pmpti⁹ ad habēdū fidē spem ⁊ charitatem ⁊ alias pulcerrimas ōtēplatiōes absq; numero q̄s ibidē reperiret. esseteq; ei tanq;

port' ⁊ lit' seu ꝺfugiū cōtra oēs tribulatiōes ⁊ impedimēta maris magni hui' pītis mūdi

Capi xlv:

De trib' modis q̄b' gr̄a ꝺat

Sicut sup̄ memini mille et mille modis cōtemplatio variari pt ⁊ haberi Joco q̄z p tāto ad pñs nō pſisto relinquēdo quēlibz suo sensui ⁊ gr̄e a deo collate. ne videar q̄ꝺaz largissimū atq̄z copiosissimū ⁊ q̄ꝺam mō infinitū in tā breui ⁊ modica imaginiatōe velle pstringere Sz p finali adhuc ꝺico. gr̄am dei p̄sentē cē aie trib' modis specialiter

Un' est per iustificationez sine q̄ nō sentiat atq̄z aiaz cui sic adest deo acceptabilē reꝺdēt Ali' modus est p sentimētū ⁊ cōsolatiōez aliquā. sicut in istis qui in sua contemplatiōe recipiūt ⁊ p̄cipiunt diuersos cōsolationū modos atq̄z gaudia spūalia Nam interdū eis dem videt q̄ liq̄fiāt oio in q̄ꝺam dulcedine. in tātū vt omne q̄ cernūt aut meditant plenum esse tali dulcore iudicāt Aliq̄ vero recipiūt securitatē q̄ꝺā admirāꝺaz humilitate plenā. qua mediāte ipi sibimet displicēt solam accipiētes delectationē ⁊ placētiā eoz in ꝺo Quotiēs eni sibimet ipi quis placet atq̄z in se de seipo gaudet. certus sit a vera humilitate se eē alienū. nec cōsolatiōes suas quib' iocūꝺat a deo h̄re sciat originē Je ra eni humilitas semp exñs socia

ta visitationib' bonis atz ꝺiuinis ꝺat cognoscē ad imū ⁊ veracit ꝺe fect' suos. p q̄s sibi hō ꝺisplicet reꝺdit q̄z vilis atq̄z abominabilis in aspectu suo nihilomin' placētiā maximā hñs. ꝛ que in gr̄a miseri/cordia bonitate q̄z ꝺiua constitit Aliq̄ aia ꝺeuota sētiet cordis sui q̄ndā ꝺilatatiōez vel sui intellc̄us cōprehendēs in se pl' q̄z etiā tot' mūꝺ'. iudicabit q̄z deū fore tā excellētis atq̄z infinite maiestatis q̄ quasi omne qꝺ relinquū est ei nihil oio eē videat. nisi inq̄ztū eē in talibus de' cognoscit Q̄nq̄z vero sentiet aia in se q̄ndā spūalē ebrietatem ꝺmouētē eā sobrie in laudes spūales. suspiriaq̄z sancta ⁊ deuota. nō se valēs ad intra ꝺtinē q̄n oporteat de foris erūpē seu ad extra id oñdere qꝺ sentiat. videt q̄z interdū eiꝺē q̄ oia plena sint gloria ⁊ laude plena Tertius ꝺo mod' hñꝺi gr̄az p̄tie ꝺi ē p vnionē. quēadmodū beat' paul' apls habuit ceteriq̄z ꝺtēplatiui excellētissimi Sz de mō isto loq̄ me indignū reputo et os meū ꝺtineo. altioꝛib' doctioꝛibus q̄z illud relinquēs ꝺiscutiēꝺū Deo gratias omni tēpoꝛe Amen.

Explicit tractatus de monte contēplationis

De mendicitate spirituali

Incipit secretus colloquiū hominis ad templatiui ad animā suā et anime ad hominē super paupertate et mendicitate spūali. docēs recurrē ad deū et sōs p deuotā oronē, p impetrāda elemosyna grē et vtiū insup et p adipiscēda sciētia affectionū q̄ ꝓprie sapiētia dr̄ q̄si sapida sciētia Et cōtinet duas ptes. ꝑma tractat q̄stiōes et respōsiones diuersas hominis ad animā et ecōtra Scōa continet oronesq; meditatiōes diuersas. q̄s formatanima sub forma pauperis mēdicātis et q̄rentis panem

Homo O mea pauper mea infirma mea paralytica mea miserabilis anima quid in te aut ex te boni habes seu nec tuo labore vales oparare Audi q̄so meū consiliū Disce mēdicandi officiū. fiat tibi q̄st⁹ mēdicātis ordinari⁹ vite sustentā de ꝓuētus cur fame siti algore inīres? vicio sa ꝓfecto multū foret hec verecūdia vel segnicies Anima O hō hospes quidē me⁹ q̄ mecū de patria tue ꝑme oditionis eiect⁹ es et detrusi sum⁹ in hūc tetrū ac doloroſū carcerem pēnis exilij. fateor heu me pauperē egrotā captiuaz lesam. saucīā. nudā. oib⁹ egētē Mere infelix illa hora qua parēs primus omisit in deū sūmū regē ḡn de illud nefas crimenq; lese maiestatis. quo iustissime nob illa nra ꝑclara hereditas adēpta ē. ac de loco voluptatis gaudij q̄ omnis excellētie deportati fuim⁹ i hūc locū lacrimaz tribulatiōis angustie et desolatiōis. de diuitijs in paupertatē de ingenuitate in vilitatē. de vita in mortalitatē de loco securitatis in locū plenū discriminis Et vt sub vno claudantur omnia. de vniuersitate bonoz in ꝑticulū omnis miserie sum⁹ iniecti Quare ꝓpter sus ignoro quid factura sim. laborare nec scio nec valeo. Uersarē quidē laboz me⁹ ad deū cognoscendū. amādū. laudādū. honorādū Sed heu nimis lōge fact⁹ ē a me. nimium me a se ꝓiecit Conspicio me in tēbris positā. circūdataz ignorātia. incertitudine erroze. q̄b⁹ inutilē fca sū ad illū intuēdū seu cōtemplandū Ita igit meo frustrato laboze/amodo q̄d agerē q̄d laborarē q̄d lucrifacerē? Dicis mi mendicandū eēq; p vita questuandū. Volo q̄dez. Ez q̄ ibo captiua et oclusa intra hospitale tui corpis in magno carcere h⁹ mūdi mōlis q̄ pacto ꝑ petēdo auxilio/valerē hinc effugē? Quis insup me clamātē audiret? Quis ad me respicēt? q̄s succurrēt? Cui nō ſspice vndiq;. Cū deficiam⁹ oēs q; pauper facti sim⁹ nimis. nemo nr̄m ē q̄ sibi ipsi vel in modico valeat opem ferre vñ igitur alteri subueniet? Quid dabit nihil dādū hīs. Ita ꝓfecto. nō aliā mi fortē video ꝓpitiaz nisi otra hec mala remediū despe

ſiue colloquio hoīs ꝺtē
ratiōis q̄rere. ⁊ deſperādo vitam
hāc finire miſerā. ℍomo Quid
dicis o aia deſpādū eē? Abſit Mi/
nime certe deſpab. meū poti⁹ audi
as ꝺſiliū Tibi ei demōſtrabo lo/
cū charitate ⁊ mia plenū. in q̄ oēs
paupes q̄rētes inueniūt refugiuz
Ibi eni copioſi ſūt illi pſi ac libēa
les dei elemoſynarij in eccīa videli
cet celeſti ſcī⁹ ſce. in q̄b⁹ ē illa the/
ſauraria gr̄e/ regina miſericoꝛdie
mat̄ pauꝑuz oꝛphāoꝝ. vbi adeſt
⁊ redēptoꝛ humani generis ſalua
toꝛ nr̄ ieſ⁹ xp̄s mediatoꝛ ⁊ aduoca
t⁹ apud p̄rem p pcīoꝛib⁹. Queris
q̄liē illuc tēdas? At ego reſpōdeo
Illuc te ſēm ferat deſideriuz Ibi
eni tuū ſanctū erit deſideriū ⁊ ibi
te ipāz eē iudicabis De⁹ inq̄t pro
pheta deſideriū pauperū exaudiet
Quid āt magis in tuo ē arbitrio
q̄z tuū deſideriū. q̄ potes cōtinuo
ad deū p̄ficiſci. cū deo loq̄ ⁊ cum
ſcīs. ab eis q̄z ſubſidiū implozare
℟nima Si ita ē o hō vt aſſeris
deſiderabo vtiq̄z ſatis Ieꝛ plu/
rima frequēt deſidero. q̄ minime
accipio Et ſi deſiderādo loq̄r nō
eſt q̄ m̄ rn̄deat. ⁊ raro vel nunquā
me expioꝛ adiutā ℟hō Firmiē te/
ne o aia q̄ ſēm deſideriū ſp audi/
tum p te exaudiē. niſi forte p̄pter
alterā triū cauſaꝝ Vel qꝛ nō ē de
ueniētib⁹ ad ſaluē ſiē paul⁹ deſi
dēabat libēari a ſtimlo carnis. vl
qꝛ p̄ualz in te aliud q̄dā puerſū
deſideriū vanitatis mundane tue
ſaluti otrariū. q̄ reclamās impe/

ꝑlatui cū aīa ſua lꝛeti
dit ſēm tuū deſideriū ſuū ſoꝛtiri ef
fectū. vel qꝛ ꝑ tuū ſēm deſideriū ci
to nimis euaneſcit Rōnabile q̄dez
valde ē. ſi te iuuari voles vt ꝑ tuo
cedat p̄fectui. nec otrariū q̄ras al
tero deſiderio ꝓñante. q̄z pati/
enē ⁊ ſtanē expectes oꝑtūitatē
ſbuentōnis. ꝑm rōnabile bñplaci/
tū adiuuātis ℟dia Fateoꝛ hō ita
eē. ꝛ in hac re vnū me ꝺturbat. qꝛ
frequenē ignoꝛo quid m̄ expediat
q̄ve officiat. q̄ztū ad p̄mā deſide
rij ſancti q̄litatē ℟būdāt inſup in
coꝛde meo vana ac mūdana innu
mera deſideꝛia. q̄ tū ad ſcdaz De/
mū moꝛ faſtidit anim⁹ ⁊ laſſat in
ſcis deſideꝛijs nec in eis perſeuēat
q̄ztū ad ēctiā ℟hō. p̄tēa tibi dixi
a p̄ncipio o aia mea tibi vacāduz
eē diſcēdū q̄q̄z mēdicādi officium
q̄ tibi inoteſcat mod⁹ petēdi vtiliē
efficaciē ⁊ pſeueranē Vtiliē q̄dem
petes ſi tātūmō ſalutaria ſi ꝺine
volūtati placita ſi ꝺine legis man
data impleri deſiderabis In om
nib⁹ itaq̄z tuis deſideꝛijs ꝺinū an/
pones bñplacitū. ꝺices q̄z vt ſua
nō tua volūtas fiat ℟dia Miroꝛ
valde o hō cur p ſēm deſideriū pe
tēdū velis vt dei volūtas fiat. cū
velim nolim aliē eē nō poſſit Cuz
eē de⁹ ab ēcno videat ⁊ cognoſcat
oia ⁊ ꝑm hāc ſuā immobilē notici
am circa me ſingula futura diſpo
ſuerit p̄ vt meis nēcitatib⁹ nouit eē
opoꝛtunū q̄d ē q̄ ꝺicis vt loq̄r
ad eū p ſēm deſideriū q̄i ignoꝛaēt
q̄d m̄ expediat ⁊ ſup hoc ipz cona

rer instruē? Nō Ita vtiqz ē aia vt dicis nihilomin⁹ orand⁹ ē de⁹ ob aliū tm finē qz ipa tetigēis Sic eni de⁹ fecit oia cū bono⁹ nr̄oz nō egēt nec inde ditior q melior fa ctus sit g creatura sue bōitatis p/ticeps effecta ē ita vult de⁹ vt eum diligam⁹ q p sca desideria deuote ip̄z alloq̄mur ꝓpt̄ bonū nr̄m In b̄ q̄dē nr̄a ꝯsistit pfectio sic q perfe/ctio solis in lucendo q illūinādo et ignis in calēdo q calefaciendo Scito g⁹ q de⁹ ordiauit vt nostrā oparem⁹ salutē/ deuotas ad ipm q scos fūdendo p̄ces. q mandata sue legis studiose adimplēdo. atz ita freq̄t vult ad p̄ces sco⁹ aliq̄d offerre. qđ offerre instituit añqz sci forēt Certū q̄ppe ē q de⁹ p se ipm posset oia formare. vult nihilomi n⁹ sibi ad rez mkraz formationez scōas coopari cās sic nō nasciē officio generatōis hūane q hec in feriora corpa ꝟduanť q gubnanť opatiōe supioz. s. celestiū Ita q̄dē vult de⁹ vnū saluari auxilio alio⁹ scō⁹ hoim vel angelo⁹ Ita igit ꝓp ēdis satis cur orand⁹ sit de⁹ et sci eius Sed forsan adhuc dices vanū eē deū sua p̄ce vel desiderio velle inclinaē ad alterā ptē cū illū ostet eē penit⁹ imutabilē nec in eo alternationē eē volūtatis q flecti possit de vno velle ad aliđ a irat⁹ placari aut offēsus recōciliari Ad qđ respōdeo vez eē qđ de imu/tabilitate dine volūtatis asseris nec tñ ideo vanas eē deuotas p/ces ad deū fusas. q̄niaz alio fine orād⁹ ē de⁹ q hō Orād⁹ q̄dem est de⁹ nō q̄si nr̄a or̄one flectēd⁹ aut placād⁹ aut alit̄ q̄uis modo a sue volūtatis instituto imutād⁹. g vt nos ipos orātes excitem⁹ q puo/cem⁹ ad deuotōnē q nr̄e miserie cō passionē Ut ecōn nō ob aliud ho minē rogam⁹ nisi vt eū ad miśicor diā moueam⁹ Fine igit̄ ctrario la borat intētio. deū orādo q hōines depcādo Ibi q̄dē finis ē/imutatio orātis. hic ei⁹ cui depcatio dirigi tur Qua in re nō incōgrue aiad/uertēdū ē. q eē mō contrario nr̄a causa ꝟsanda ē corā deo q coram hoie Corā deo q̄dē eo meliorē fa cim⁹ causā nr̄az q puri⁹ q sinceri⁹ nos ipos ordēnam⁹ aut cōdēnan/dos ꝓfitemur. nullā excusationez ptēdētes Ita sane miśicordiā libe ratiōis a morte spūali cui⁹ rei fue ram⁹ deo fco ꝓpitio ꝺsequmur. cui⁹ vtiqz ctrariū obseruari cernim⁹ in curia forēsi iudicis hūani Nolēs itaqz deū tibi fore piū q miśicordē esto q tu tibi ipi micors Est ei du/rus duris pi⁹ pñs. bon⁹ bonis. se/uer⁹ mal⁹ Talē vtiqz illū inuenies q̄lis q tu fueris in tuis desideriis. nō q̄dē p mutabilitatē ei⁹ g p tuā Nolēs insup in curia sue iusticie absolutionē ꝺsequ tu te ipam accu/sabis iudicabis ꝺdēnabis punies q sic remissionez impetrab. Q si te coneris defendē q iustificare vias tuas. confusionē profecto q cōdē/nationē reportabis Et si milies

pecces milleſies te odēnes qm̄ ſi i extrema hora vite te ipaz ſic cōdē nās inuēta fueris. vtiqz liberabe/ris a morte Sed aia duerte cauti⁹ q̄ is nō legitime ac veracit̄ ſe odē nat. q̄ ſe p̄ poſſe nō emēdat Dia Satiſfeciſti hō bñ mee petitōi oñ/dēs et p̄ponēs tres egregias veri tates q̄s ignorādo frequēs in me fuit turbato Nūc igit̄ aim recipio volo q̄z vt admones p̄ ſāctū deſi deriū me ipaz ad deuotionē omo uere. inſup et recurſū facē ad ſcos ad me ipaz odēnādū q puniēduz Ita eniz p̄us a p̄ncipio ſuaſiſti vt diſcerē mēdicare q̄ſtū facē Do/ce me igit̄ rogo te q̄d ñ incūbat faciēdū Ibō Mihi videt̄ o ani/ma q̄ b facile diſcē poteris ſi dili gent̄ inſpexeris modos q conat⁹ q̄b⁹ vtunt̄ pauper mēdicātes oſti atim varios diſcurſus hinc iñ faci entes. p ſbleuādis ſuis corpalib⁹ nēcitatib⁹ Cōſidera q̄ſo captiuos vel oſpectui iudicis p̄ntatos ſuas q̄z ſñias trepidis ais expectantes Proſpice infirmos graui qualibz egritudie corruptos Perq̄re pau perū iconomoz occultas q vere/cūdas indigētias Et generaliter oculū dirige ad oēs in q̄cūq̄z ad/uerſitate vel piculo cōſtitutos pu ta in diūctoz funerib⁹. i exilio. in i/cēdio. in diluuio. i bello Diaduer te inq̄z q ſtudioſo mētis intuitu p/luſtra q̄z ardēs ſit in his deſideri um ad ſuā liberationē aut ſbuētio nē Inſup attēde q̄d dicāt et quid

gerāt. q hec oia cōfer i te ipam tu os recognoſcēs defect⁹ ac miſeri as tuā captiuitatē. tuā mortē. tuū exiliū quā peccādo incurriſti. tuaz inſup deſolationē p̄pētes. qm̄ de um tuū et p̄rem ẽ et celeſtē patriā tua culpa p̄oidiſti Ita ſi feceris q cū tali deſiderio q conatu auda/cter affirmo q̄ b tibi ad ſalutē ſuf ficiet. eris bō q̄z q̄ſtuaria bonoz ſpiritualiū et alimoniaz gr̄ē q vir tutū. atz ita inuēies auxiliū deſup in cūctis tuis nēcitatib⁹ imo q̄ am pli⁹ ẽ efficiēis admodū diues imo dña bonoz toti⁹ mundi Cur ita? Qm̄ ſic fca eris heres dei tui pa/tris. de cui⁹ hereditate ẽ tot⁹ mū/dus Ita eni dixit apls q̄ ſi filij q heredes ꝛc Dia Rem magnā ñ p̄mitis o hō. magnā dignitatez excellēciam nobilitatē que mihi ex dicta queſtuoſa mendicitate p̄ue/niēt Volo igit̄ eē h⁹ officij q̄z uis vi tupabile multū atz inhoneſtū illō iudicet mūd⁹ p̄ſertim p̄ſone gene/roſe q alte p̄ſapie Ibō Nō aliter q̄z tibi affirmaui iudicabis o aia mea. niſi oio deſipuēis Et vt b tibi certi⁹ appareat p̄pono oculis tuis ſū mū impatorē mūdi q̄ voluit eē h⁹ officij ſic ipe p̄p̄baz p̄teſtat Ego inq̄t mendic⁹ ſū q paup Apparuit b in oib⁹ ſuis oronib⁹ q̄s ad deū p̄rez fec̄ p̄bziz in cruce qui dixit de⁹ me⁹ de⁹ me⁹ vt q̄d me dēliq̄ſti Ma gna igit̄ ẽ differētia corpal̄ illi⁹ q coacte mēdicitatis q̄ iudicio pluri moz cēſeāt fugiēdaq vitupabil̄ et

De mendicitate spi

hui⁹ spūal⁹ de q̄ ꝑmo. quā volūta/
rie suscepērūt oēs scī imo ipe xp̄s
vt dīm ê ⁊ Mōnc⁊ rex ille potētissi/
m⁹ dauid in suo psalterio se huius
q̄stuose mēdicitatis sectatorē ꝓfi
tet. dū se noiat nūc infirmū nūc or
phanū nūc vulnēatū. nūc cecū nūc
surdū. nūc impotētē. nūc alienū pe
grinū. nūc captiuū iacētē in pulue/
re⁊ stercore⁊ sic de alīs innumēris
nēcitatib⁹? Et salomō ille sapiētissi
m⁹ se dicebat paupē infirmū bre
uissimi tp̄is. minorē ad intelligen/
dū legē dei Et ita in tota scr̄ptura
discurrēdo inuenim⁹ vbiq̄ de oibus
scīis Dia Multū ꝓfecto laudabi
lis ê hmōi q̄st⁹ quē ostat oib⁹ scīs
fuisse omunē imo⁊ ipi xp̄o deo et
hoi Nec q̄ iā dixisti ñ tu hō spiri
tualē hūc q̄stū facile disci posse si
diligēti ꝓspectu mētis attēdant ea
q̄ in q̄stu corpali ab his q̄ i aduer
sitatib⁹⁊ indigētīs ostituti sē obꝑ
uant. Accedam⁹ igit inuicē ꝓpi⁹ et
pleni⁹ de his miserabilib⁹ ꝓsonis⁊
eaꝝ obꝑuātīs oferam⁹ Domo
Ita fiat aia. qm̄ ꝟ tibi nō ꝓuo ve
niet ꝓfectui Tū ꝓpter opassionē
quā inde ocipies ad ꝓximum ad/
implēs legē caritatis in officio pi
etatis⁊ mie. tū ꝓpter fructuosā in
structionē tuā quā exēplo corpal
hmōi q̄st⁹ accipies in q̄stu spūali
ognoscēs ꝑ ꝟ q̄ pacto q̄res opē i
tuis spūalib⁹ nēcitatib⁹ multo picu/
liozib⁹. vt ab illis liberat⁹ gl̄osū
illū ecne felicitatis fructū tādē cō
seq̄ris Q.oq̄mur itaq̄ in ꝑmis ꝺ

rituali siue colloquio

his mēdicis q̄ nō inclusi degūt vi/
dū q̄tidianū ostiatim q̄rētes⁊ eo
rū exēplo diligētiā discam⁹ Ibi nā
q̄ q̄uis plimū debiles⁊ senio vel
egritudine vel alio q̄uis accidēte
fracti seipos vel baculoꝝ bñficio
portāt vel manib⁹ trahūt vel ali/
oz̄ innixi virib⁹ q̄uis difficulter⁊
impedite incedūt Sustinēt nihilo
min⁹ in his laboz̄ib⁹ multas incōmo/
das. nūc algore ostringunt. nūc dis
soluūtur ab estu. nūc a vētis⁊ pluuiis
infestātur. adeo vt eē bñ inco
lumes crederent i hmōi molestīs
succūbē. q̄ gues oportē incurrē in
firmitates pēsata p̄cipue laboris
difficultate⁊ indigētie magnitudi
ne. quā ocularīt i eis exprimur dū
esurientes⁊ sitientes⁊ nudi i medīs
vehemētissimis frigoz̄ib⁹ incedūt.
vel etiaz frequent nudatis corpo/
b⁹ ad terrā sedēt a mane vsq̄z ad
vesperā Et hec oia patient susti/
nēt incōmoda sperantes⁊ deside
rātes aliq̄d elemosyne accipē. qua
spe nihilomin⁹ frequēter fraudant
vacui ad domū redeūtes Dū q̄z
eis aliq̄ certa largitio innotescit.
ocīdera q̄nta celēitate q̄nto feruo
re illuc ofugiāt. ibi ꝓuerbiū omūe
verū ꝓbat. q̄ nēcitas facit anū cur
rere Suscipe ergo o aia in te hāc
diligētiā petēdi elemosynā spūa
lem. nihil hinc te auertat nec alibi
inhereas Sinaūt fraudari potēis
et abesse largitiōi celestis p̄is. ad
instar pauperū illoꝝ desidū q̄ per
vicos vl̄ cāpos discurētes vl̄ ver

bis vel factis inutilib⁹ se occupan
tes negligēt tēp⁹ deuotiōis. tar
di⁹ aūt veniētes ꝙ putantes se ali/
ꝺ⁹ accepturos repulsā accipēt di/
cēdo eis. Ite hinc. qm̄ elemosyna
hec fca ē Et sic ofusī ꝙ vacui rece/
derēt cetēis qz paterēt derisui Ita
et tibi o fatua aia mea accidēt si
tēp⁹ tuū inutilit erpēdēs duz ad
elemosynā dei debēs festinare. pci
pue dñicis ꝙ festiuis dieb⁹ ꝙ alias
dū tibi fuerit oportunitas Igno/
ras eni tēp⁹ in q̄ de⁹ velit suā ele/
mosynā distribuē. an mane an ve/
spere an cito an tarde Et si vtrisqz
his horis elemosynā suā tribuēit
tāto vberior sēsequet fruct⁹ Dia
Bonū ē h̄ tuū osilium o hō Nec
me ognoscē optēt loca idonea in
q̄b⁹ vtilit elēosynā istā q̄rā. ita ei
p eos de q̄b⁹ locut⁹ es paupes fi
eri ospicio Studiose eni ꝙ cū ma/
gna discretiōe loca exquirunt ad
q̄stū oportūa. sciētes qz nō passiz
in q̄buslibz locis fructuosus esset
quest⁹ vt si tabernas aut alia sus/
pecta ꝙ infamia loca frequētarēt.
plurimum verbera ꝙ iniurias pro
elemosyna recipent Et ideo in lo
cis sacris ꝙ in ianuis diuitū se pre
sētāt. ibi qz alōge nō ingredientes.
hūilit elemosynaz petūt dicentes
panē ꝓpter deū Hō Do hoc tibi
rñdeo o aia q̄ loc⁹ distributōis tu
az elemosynaz ē in cel vt p̄dixi ꝙ
illuc te p̄ꝙ debet ferre tuū deside
riū Debes eni ofiderare tuū desi
derīū ad silitudinē eq̄ volātis. q̄le

aīa sua lxix

fuisse fingūt poete pegasū. cui⁹ q̄
dē eq̄ ale due sūt. timor ꝙ spes. vel
ec ad silitudinez curr⁹ ignei. silis il
li in q̄ delat⁹ ē helyas in paradisum
cresträ Cui⁹ rote q̄tuor. sūt q̄tuor
v̄tutes cardinales. equi v̄o trahē/
tes sūt tres theologice v̄tutes. au
riga v̄o ē discretio Late diffuse qz
posset hec matēia deduci. ꝫ sō hac
breuitate nūc trāseo. Satis sit p
hec innotuisse q̄ tuo desiderio te
valeō q̄ voles ferre. ꝫ caute circū
spice q̄ pges Proficiscē igit ad ec
clesiā celestē. ne tñ igredi p̄sumas
in sanctuariū vel nimis ꝓpe altare
accedē Tibi sufficiet ad pñs apud
ianuā residere. ibiqz a remotis vo
ciferādo elemosynā petē ꝓpē deū
Ibi eni sunt innumere mansiones
scoz vbi potes ostiatim silit vehe
mēti ōsidēio clamare ꝙ te q̄stuare
Dia Rem facillimā factu puta/
ui o hō hāc elemosynā osecq̄. audi/
ens ex te h̄ solo desidēio ferri pos
se nec dū hui⁹ negotij difficultatē
expta. nūc v̄o alit inuenio qm̄ dū
hec inferiora derelinquēs in sup/
na mea volui cōferri desideria. m̄
supuenerūt infinita impedimēta.
adō vt nihil difficili⁹ factu iā cēse
am eo qō p̄us tazfacile iudicaui
Mor eni vt illuc sursū ferri volo p
sanctuz desideriū. expioz meū desi
derīū aridū ꝫ subito alioꝛsū defle
xū. nūc ad theatra nūc ad specta/
cla nūc huc nūc illuc nlla in eo ma
nēte ostātia. ita ad oē qō occurrit
discurrit ꝙ peruolat nec vllibi quie/

scit atq; ita in me ipsa deficio ne/ sciens aduersus hec impedimēta remediuz efficax inuenire. quo red di possim idonea ad petendum sa lutarē elemosynam ¶ Iho. Contin gūt hec oia tibi o aia mea. qz non plene satis ac profunde adhuc tu am agnoscis pauptatē piculū qz in q̄ vsaris. qm̄ si nō ad plenū cog/ noscēs minime pfecto ita perstre/ peret in te sensualis appetit⁹. q ad vana q̄libet distractus sinerēt tu um sēm ō desideriū diuellē atz discer pere Et nō q̄dem intelligē poteris paupez s dictoz exēplo Insup q eoz q̄ carcerib⁹ pro crimine deti/ nent. quoz vtiq; ordinua ē expecta tio oparēdi añ iudicē Quid sane tales ablq; mēmissiōe desiderāt ni si suā liberationē? quātūq; in eis nō ferueat desideriū testificāt exterio ra q̄libz signa verbis q opib⁹. nūc apud iudicē nūc apud causaz pa tronos. nūc apud alios quoslibet q̄ psidio esse pñt exhibita Minime pfecto tūc eis rndē aut iocari li/ bet aut cū suis ocaptiuis petulan ter aut risose uersari q̄nimo tota hūilitate de solis suis picul q mise riis oferūt. intra se pñiaz amaram agētes suspirātes q gemētes Dic g⁹ m̄ o aia Nōne q tu vt a pncipio fatebare es captiua? q̄z in q̄ q̄so carcē? Certe i carne. fedā. molesta plēa obscuritate miseriez pene ifi nite nēcitatl. de q̄ q̄dē carcē egressu ra es et districto tremēdoq; dei iu dicio sup tuis mōrlib⁹ crimib⁹ pñ

tāda. vbi nō ō q̄libz morte corpo rali causa vsabit q̄ ecna Ignoras aūt horā qua porta hui⁹ carceris attollet vt hinc egrediaris. Quō igit hec aia duertēs potēis tua de sideria aliorsū conferre pterq; ad solicite petēdū auxiliū et liberatio nē. pptiz cū videas hmōi paupes tanto studio vacare imo eē plerū/ q; p die integrā in vno eodē q lo co residē p buccella panis a par/ uo aliquo denario obtinēdo? Cur igit nō illic figes plene desideriū tuū vbi ostat plenā ab omni malo liberationē et securitatē te indubie reperturā? ¶ Dia Talis ē fateor o hō mea miseria. tāt⁹ q me⁹ defect⁹ Et idcirco vacabo ex nūc. et cona bor āpli⁹ mea illic desideria colligē Cognoscis tū q ppēdis q̄m m̄ in cūbit corpi intēdēq; p ei⁹ iustētatō neq; alimēto frequēter impediri et varijs inuolui laborib⁹. sic q;pluri mū deorsū in terris vsari. cū sursū merito mens tolli debēt. q suis de mosynis petēdis studios⁹ intēdē ¶ Iho. Nō ē pfecto prudentis o aia pprijs negotijs neglectis alie na pseq. atq; ita curā alteri⁹ gerē vt hinc sibi ipi iacturā afferat gra uissimā Sustēdādū q̄dem est atq; alēdū corp⁹ q lōge minore diligē/ tia breuiore q; labore ac remissio ri studio id fieri posset q debēt q; facias Hoc sane ē q̄d te turbat q fallit qz nimis q sup q; postulat ne cessitas corpi cōplacē curas ei q; diligēti⁹ seruire. nō attēdēs illi⁹ q;

deordinat⁹ sit appetit⁹ q̄z insolens q̄z auid⁹. imo insatiabilis si illi ad plenū ac de oīb⁹ rñdē curab Erit igit illi vestit⁹ ne frigeat .alimētuz q paſt⁹ ne fame sitiq̄z pereat De reliq̄ p te ipsa solicita eris et velut prudēs et fidelis tibi ipi vacabis Dia Ista volo q̄dez facē o hō ꝟ infestū rñ nimis ē corp⁹ q satelliti es ei⁹ nec q̄uis mō volūt ꝺtētari pñtib⁹ q̄nimo sp reb⁹ nouis inhiāt atq̄z indies sibi aliq̄d deesse q̄runt Petūt oculi pulcra vndiq̄z intueri in vestib⁹. in equis .i edificijs. ceteris q̄z oīb⁹ reb⁹ Plāgit os et importune clamat dū sibi vina q esce modis oīb⁹ exq̄site atz delicate deficiūt Quid de aurib⁹ dicā que vanis ꝓmonib⁹ detractorijs a adulatorijs insup q sonoꝝ rſonātijs atz alijs sitib⁹ inumeris petulantijs saturari nullaten⁹ pñt! Sed heu q̄s linguaz frenabit a suo clamoroso ac libero eloq̄o. quē q̄so strepituz q̄ntū disturbiuz quale murmur rñ frequēter ꝺcitat! Erubescerē pudē dos tact⁹ mores apire. cui⁹ insaciabilis ē appetit⁹ ad lubricas q fedas imo abomiabiles carnis delectatiōes Jōq̄z affirmo tibi o hō nullū rñ adesse posse deſideriū sc̄m qđ sursū valeat libē pgē q volare his obuiātib⁹ disturbijs q̄b⁹ intra hospitiū cordis mei expioz velut forū q̄dā ꝺmune ac theatrū tumultuosū q̄tiēs menti debēt dari quies q p sc̄m deſideriū in celū deportari ad ea pagēda q̄ sugdes

spō Jā rñdi tibi o aia atz demōstraui q̄ hec impedimenta supare poteris atz secura et q̄eta ꝑterire p intēsū et vehemēs deſideriū ad tuā in tāto discrimie ſbuētionē. vñ fiet vt sub obtētu tā ncarie ſbuēti/onis ꝺtēnas plāctū et clamorē q̄n tūlibz infestū corpis q vasallozuz ei⁹ Et q̄uis exēpla q̄ pcesserūt merito ad ꝟ sufficēnt. accedūt tñ adhuc q alia Dia duerte pcoz si paup aliq̄s vnā ex suis ouib⁹ amiserit vel si dom⁹ sua incēdio peat. vel si fili⁹ ei⁹ morti incumbat nōne mox oīb⁹ ꝑtermissis ouē suā diligētissime q̄rit a occurrit sue dom⁹ icēdio vel sui filij piculo ꝺsulere satagit! Minime tc̄ aduertit q̄d suū corp⁹ a satellites ei⁹ q̄z tātū dixisti eē stre pitū. agāt. aut dicāt ꝟ oia illa aure surda ꝑteriēs suo tm̄mō negotio vacat. q̄nimo nec de q̄libz alia re loquētē aliū quēlibz nec attendit Cur igit q tu dū es letalit sauciata q pdita p pcēm. insup q tēptatiōib⁹ puis estuās nō poteris tuū ouertē deſideriū ad petēdū in tāto tuo piculo subsidium Caue ne tua culpa tibi sis impedimento q̄ min⁹ ꝟ facē valeas. dū tuo corpi admistrādo. min⁹ prudenē intēdis laxans sibi nimis habenas. q̄rens illud nō solū nutrire ꝟ lasciue tractare atz oblectare nimis sine mō Jñ fit vt teq illud pdas et destruas ac tādē eē cū illo peas Dia Ibis a te dictis o hō neq̄o cōtradicē ex q̄ vtiq̄z ampli⁹ mea pmax.

ma.innotescit miseria.qm̃ prec̃ hec q̃ exposuisti ostendo qđ dm̃ ê i pueris. q̃s dñ mꝫes aliqñ solitarios relinquũt mirũ videri p̃t q̃nta desolatõe torq̃ank. q̃z feruẽti eẽ desiderio illas req̃rãt flẽtes incessanter eiulãtes.nec aliud q̃cq̃z cogitãtes Quãto magis ego misera merito dolerẽ et in meo exardescerẽ desiderio.dñ mea culpa me video p̃didisse meũ p̃rez celestẽ et sua gr̃a puatã q̃ ẽ mea mr̃ et nutrix Fertur de multis q̃ parẽtib⁹ orbati vel eẽ hereditate fraudati p̃na.se ipos pemerũt Legit insup de q̃pl̃mis feminis q̃ a suis dilicte maritis p mortẽ a alias. sibi ipis necẽ intulẽ At ego heu infelix q̃scpe perpẽdo me p̃rem celestẽ offẽdisse ac pinde a sua p̃ntia legitime pscriptã q p̃r/na hẽditate eq̃ssimo iure puatã.z q is q̃ m̃ essz spõsus ob meas insolentias q lubricas feditates me otinuit abiecit et repellit Quotiẽs inuẽtũ ẽ vt p amico pdito alẽ sibi necẽ inferret Et q̃s tal ac tãt⁹ amicus sic dñs nr̃ Jhs xps q̃ p mea salute mortẽ suscepit quã nec p me ipa vellẽ sustinẽ! Itaq; si hec ppẽ infortunia aut dãna tpalia fiant. mẽito in tãto meo spũali detrimẽto mihi ipi dabo vexationẽ ero q; sup̃ modũ dolẽs q tristis Quo nõ obstãte loq̃r ad te cõfidenẽ.et ponã q̃d in hac re aliqñ mihi otingat Inuenio eni dñ p desiderium clamo ad dñm et ad scos auxiliũ petẽs.desup nullã adesse osolatiõnẽ.nullũ meis nc̃itatib⁹ afferri p̃sidiũ Jñ fit vt remaneã apud me frigidior ac min⁹ feruida ad eos depcãdũ q orãdũ Hõ Nõ hinc miraberis o aia. qm̃ ita disponit aut pmittit fieri de⁹ ppter alteraz causarũ quas exponaz Una quidem est propter tuaz instructionẽ vt ex hoc videlicet officiũ mẽdicãdi tibi plenius innotescat Si enim mox te petẽte petita accipes tunc vl donũ dei paruipendẽs ad alia facile tua diuertẽs desidẽria.vl dei bñficio ingrata susceptum gr̃e munus iusta vicissitudine pdẽs.p qđ et te diuinis reddderes indignam beneficijs Frequenẽ io fieri vidimus apud homines vt his qui beneficia cito suscepta paruipendũt. petita vel denegentur vel difficulter et tarde concedanẽ.q̃si vana et indigna sit talib⁹ fca donatio. quẽadmodũ eẽ mr̃ aliq̃tiẽs infãtẽ suũ ppter ei⁹ absentiã eiulãtez ad tẽp⁹ relinq̃t soluz.vt postmodum apud eã diligẽti⁹ remaneat eiq; inhereat feructi⁹ Cõtingit etiam vt delectet aliqñ filioz amorẽ p̃ b̃ experiri.et expto doloze mr̃ne absẽtie maiorẽ ad eos excrescẽ dilectionẽ Ita q̃dẽ dinũ indultuz differri putãdũ ẽ aliqñ.vt hinc tua innotescat diligẽtia h̃ũilitas q patientia. vnde perpenditur an vera sit tua paupertas an ficta Naz et sic fieri comperimus apud pauperes huius mundi quos p longã expectationẽ tentari cernim⁹ an ba sit vel

simulata eorum paupertas Quos eni desides impatiētes et murmurātes cū indignatiōe et cōtemptu dilate donatiōis inspicim⁹. hos indubie simulatores pauptatis iudicam⁹ Jta ꝙ apō q̄sdā hypocritas otingit q̄ se ipos intra se iustificāt et cū se opulētos virtutib⁹ iudicēt nulli⁹ diuini doni se egere p̄sumūt q̄uis verbo ten⁹ otrariū simulent Deꝰ aūt q̄ scrutat̄ p̄fūda maris hāc eor̄ supbā simulationē agnoscēs p̄ lōgā expectationē eos misericordit̄ ad patiētiā; et hūilitatē reducit. dū in hac dilatiōe sue miserie atq; indigētie facit eē certiores Anima Quo q̄so fieri pōt o hō vt aia aliq̄ se diuitē et potētez arbitret̄. que se tot miserijs angustijs carcerib⁹ indigētijs piculisq; grauissimis videt obnoxiā! hō Merito p̄fecto obstupescis anima super hac temeritate superbissima Est nihilominus ita vt asserui. tuz propter negligētiam et incuriam petendi auxilium desuper. quam vtiq; desidiam minime incurreret aia si ei⁹ miseriā et deficiētiā attenderet. tum p̄pter sūmā indignationē quā aduersus eos ociperet q̄ sibi suā pauptatē et miserabilē cōditiōnē omemorarēt. eā vt vere ē peccatricē asserētes. quā nihilominus verbis simulatorijs⁹ p̄fitetur Naz si ex cōsciētia vere humilitatis hoc faceret. quid cause eē possz vt eos indigne ferret qui p̄prie sue oscientie testimonio cōcordarēt Nō mirū igit̄ si talit̄ anima dispositā minime diuinū indultum suscipiat et gratie impetret alimoniā. cū se nec illius indigētem recognoscat imo plena manu aduēiat petitura Jta sane nō iniuria repellūtur mēdici questuarij ꝙ fraudulēti q̄ cū abūdare ognoscātur se fingūt verbis et signis mēdacib⁹ deficē Est et altera causa cur nō statim exaudit̄ aia. vt videlicet ogruo tpe p̄m occulta sua iudicia deus tribuat qō mor ocedē nō expediret vt vel sic aia studios⁹ vacet̄ ꝙ sine intermissiōe singul̄ horis ānonā celestē expectz et nō torpeat certificata de tpe indubitato bñfice p̄ceptōis Est deinceps ꝙ alia hui⁹ dilationis causa vt sic deus morā faciens tūc p̄mū cū videbitur inurbanus denegator uberius sua dona largitur sicut frequēter pauperi diuti⁹ tardanti et etiā iniurias ꝙ opprobria humilit̄ ꝙ equanimit̄ tolerāti pinguior accedit largitio Contingit etiam hinc rationabiliter pauperem aliquez a p̄ceptione elemosyne repelli. quia cognoscitur alijs que posset et deberet impendē pietatis officia denegare Jta nimirū accidit anime cōtra proximum indurate que suis debitoribus nihil vult dimittere. nihil q; largiri petentibus Interdū etiā fit vt studiose pauperi alicui hoc ipsum nescienti larga manu succurrat̄. subtilit̄ ac occulte sua munera in domū ei⁹ iferēdo vt fecit beat⁹ nicola⁹ vl̄ eē

amicis ſuis tradēdo ḡten⁹ ei ꝓ vt viderint oportunum fidelit̄ admi/niſtrēt Et ꝫ fit plerūq; dum talis ꝓſumit̄ ꝓceptis donis nō bñ vſu rus ꝫ vel ad faſtū ouerſur⁹ vel ad voluptatē Potest⁊ hmōi dilatio diſpēſatiōe diua otingē q̄ maiora et largiora ꝑmia rebuat ſuo tēpo/re ꝺſcrēda ad modū q̄ pr̄ filio nō ſtatim hereditatē ſuā largit̄ ſed ei vſq; ad annos ꝓubertatis legiti/ma ordinatiōe rebuat Tardat ec̄ aliq̄n de⁹ petita largiri q⁊ cuz ſint nimis exigua q̄ petunt̄ vult con/gruo tpe maiora tribuē ad inſtar regi magnifici q̄ ſuū aliquē ꝺomile/cū ſeruitorē hūile aliq̄ officium puta cliētele petētē non audit. vo lens er in ēdēs eū ad altiora ꝓmo uere Cōtingit ꝓtēa ideo ec̄ aliq̄n nō exaudiri petētē q⁊ ꝓpt̄ ingrati/tudinem ꝓteriti bñficij ſe indignū fecit ad ꝓceptionē futuri. fit̄ ꝫ pau per aliq̄s mox dū elemoſynā acce perit ſe a donāte auertat nullam viciſſitudinez honoris aut gratia rū actiōis ei retribuēs q̄ tñ ātez acciper ſūmā hūilitatē fingebat Deo⁊ fraudat̄ aliquando q̄s ſue petitionis effectu quia mēs peten/do cogitatione vel locutōne auer tit̄ a deo. ad terrena penit⁹ diſtra/cta. velut deo exhibēs manum ad recipiēdū. et ad mūdū faciez ouer tens. qō vtiq; ꝓmaxime diſconue nit pauꝑi mēdicāti vl reo criminis elemoſynā aut gr̄am req̄rēti Cō tingit inſup aliq̄n q⁊ talē orātē hz de⁹ velut ꝓphanū ⁊ excōicatū. aut nolētē audire ipm loquētē in ſuis ꝓmonib⁹ ⁊ ſcripturis. ſicq; nimirū de⁹ talē ſpernit in ſuis petitiōibus Cōtingit deniq; ꝫ aliq̄n q⁊ talētū creditū recōdit̄ et nō multiplicat̄ ad intētionē donātis ꝓ bonū vſū illi⁹ quē admodū pr̄ minime daret filio. Libras ad vſū negotiatio nis. quem non ſperaret negotian/do alias cētū ſuplucraturum Eſt itaq; nob ſpūal negotiatō cū deo videlicet donis ſuis bñ vti et vigi lant̄ opari Alia Sūt vt ex te au dio o hō iudicia dei ꝓfūdā admi/rabilia⁊ circa meas petitiōes iu/ſtiſſima Aduerto eni q̄ frequen ter de⁹ mi petita mea ꝺcedēt irat⁹ multū⁊ indignat⁹ q̄n hec ꝺceſſio plerūq; eſſet mi nociua et vānabil̄ Magis itaq; mi ouenit ſepi⁹ tarda re⁊ dilationē ferre. nec ideo mīrū aio exultare⁊ ꝺfidē ſi q̄q; me ꝑ/pendo exauditā. ne forſan hec ſit mea merces et illa futura ēna in/ſto dei iudicio deneget. Nec ec̄ ō parte ex altera nimiū deſici⁊ oni ſtari ſi nō ſtatim me otingat exau diri ꝫ pot⁹ hinc oſolari⁊ ſperare q̄n ꝫ nouit de⁹ ad ſalutē meam ex pedire Cōprehēdo itaq; ex cauſ q̄s expoſuiſti plures oditiōes in ōne mea obſuādas Puta q⁊ fi/at ſtudioſe fructuoſe⁊ veracit̄ abſ q; fictōne. ꝓteſtādo⁊ recognoſcē do ꝓriaz pauptatē et miſeriā mo re paupez mendicoz q̄ plene de/tegunt et declarant omnē ſuā im/

potẽtiã et lesionẽ ex ꝟ sperãtes facili⁹ ac celeri⁹ miaz oseq̃ a diuitib⁹ sibi qz subueniri imo sub hoc interuẽtu tacent ꝙ occultãt quãlibz in eis incolumitatẽ Erit insuper oro mea cũ patiẽti expectatiõe fiet qz intelligibiliꝰ ꝙ pseueranꝰ letanꝰ suscipiet datũ cũ grãaz actiõe ꝙ bñficij accepti ꝑ bonũ vsũ multiplicatiõe Sed ꝟ ñ duo surgũt dubia Videm⁹ ei libẽti⁹ abũdanti⁹qz sũueniri a discretisꝙ pñs diuitibus paupib⁹ vẽcũdis iconomis q̃ publice petẽ ex honestate formidãt. qz alĩs publice ꝙ inuerecũde petẽtib⁹ suã qz penuriã in apto ꝓdicãtib⁹ Videꝰ ꝓtea plurimũ onerosũ ac tediosũ si tã frequẽs tã qz assidua vt asseris dẽat cẽ oro Jñ redounꝰ ex ꝟ plmũ paupes diuitib⁹ h⁹ seculi odiosi quia importune nimis petũt q̃i de nllo otenti nec credẽtes dũ petita deneganꝰ a ꝛcusãtur Sõ Magna ẽ o aĩa diuersitas hic ꝺsiderãda inꝰ diuinã ꝙ humanã largitatẽ Primo q̃dẽ q̃ ad notitiã. ideo eni diuites h⁹ secli dedenegãt aliq̃ mendicis palã petẽtibus qz in ipsis plurimi sunt decepiorezꝙ simulatorez q̃ datis sibi elemosynis abutunꝰ vel eẽ aliũ deabũdãtes alieno non egẽt auxilio Et ꝓpter hãc fraudẽ sepe detrimẽtũ sustinẽt veriꝙ boni paupes Sõ ita res agiꝰ cũ paupib⁹ iconomis qzuisꝙ illi secretã sũbẽtionẽ a diuitib⁹ sperãtes sũbtiliꝰ suas exponũt a exponi faciũt nẽcitates lz cũ q̃dã verecũdia q̃ aliq̃ ex supbia ꝓcedit q̃ vtiqz detestãda ẽ. aliq̃ autẽ ex hũilitate q̃ eẽ hũilitate deũ exorãdo vti potesꝙ debes Nõ enim tua pẽca q̃b⁹ paup degis oib⁹ detegis. ꝟ his solis q̃ tibi poterũt eẽ auxilio ꝙ sub secreto q̃b⁹ cũ de⁹ ea velit ad tuã salutẽ prodi. si celata huares pniciose supbie vtiqz veni res arguẽda puta si i ofessiõe vitatẽ tacẽs Scdo ppẽdiꝰ dca diuersitas q̃ntũ ad donãtis ptãtẽ Jmportũa eni petitio ideo diuites h⁹ seculi otristat ꝙ a donando retrahit qz nõ oib⁹ subuenire ꝓfitꝙ cunctis eoz adesse defectib⁹. nec ei ad ꝟ q̃ntũlibz immẽse copie sufficerẽt Alia lõge ẽ diuitiaz ꝙ magnificẽtie dei oditio. q̃ absqz detrimento sui oib⁹ dat affluenꝰ ꝓmptioz qz ẽ ad dãdũ qz sum⁹ ad recipiẽdum. iõqz vult te sp eẽ ꝑ sẽm desideriuz dispositã ad suscipiẽduz dona sua Quãto eni ea feruẽti⁹ desiderabis et petes tãto abundãti⁹ accipies sicut q̃ soli corpali ãplioz aperiꝰ aditus eo copiosi⁹ lumẽ ei⁹ ꝓcipiꝰ Laudabis igiꝰ dñm ꝙ pseuerãter imo incessanꝰ exorab. admodũ qz cauẽb ne aliq̃ mẽti surrepat de te ipa grandis opinio q̃i diues satis effecta sis nõ ãpli⁹ egens mẽdicare Quinimo quo plus augebiꝰ donatio eo erit instãtia frequẽtioz q̃ niã tũc ampli⁹ egebis gra dei ad conseruationez donorũ ei⁹. insup ꝙ ad bonũ ꝙ legitimũ vsũ eorũdẽ sine cui⁹ vtiqz ꝓuidio otinuo mor

totū amitteres qō ꝑus acceperas fierēt qz deteriora nouiſſima ꝑori b⁹ q eſſes ſolito paupior Iñ fit vt nuli⁹ inueniat tā ꝑiculoſus tam qz latens q inſidioſus hoſtis tuis ꝓci piēdis elemoſynis qz ſupbia q vt plurimū erpellit exufflat q abñcit de manib⁹ q̄ cō dinit⁹ conceſſū eſt Prudent igit ages tibi ab ꝟ ho/ ſte toto ſtudio ꝓcauēs. Anima Satisfeciſti iā hō meis dubitatio nib⁹ reſtat vt rurſus te interrogē apud q̄s me oferā ꝑ meis ſuſcipi endis elemoſynis. an ad deū a q̄ oē datū optimū q donū ꝑfm ſuf ficiat abſq; medio ꝑficiſci Que in ſup ad ꝟ hora ſit aptior q q̄s loc⁹ ſpō Attēdē debes o anima q̄ egror⁹ aliq̄s vik q fed⁹ aut ſcurra ꝛ morti odēnād⁹ vel q̄libz ali⁹ ſilis. neq qz ꝓſumēt in oſpectu alicui⁹ ex cellentis principis abſq; medio ſe ſp̄m exhibē. ꝓcipue dū deputati ſē alij q̄ tales audiāt q eis patrocini um impēdāt Tibi igit ſuadeo vt mediatorē recipias ad ſcos te cō uertēs. q̄ ꝑ ſuffragijs apud deū te q̄ſtues Hoc ſane tua exigat hūili/ tas. ꝟ fieri vult de⁹ ad honorē ſan ctoꝝ Cōſidera ꝟ in curia alicuius regis. in q̄ forefactor aliq̄s forane us q videlz nō ē curie domeſticus nō ſtatim ad regis p̄ntiā ſe ofert. ꝛ ad aliquē domeſticum curie Et aliq̄tiēs ſtudioſe q̄ret ex minimis vnū puta ianitorē ꝑ quē ad maio res dirigat. et ſic tādē vſq; ad re gē ꝓueniat Nec tibi mouebis ſcru pulū dū aliquē ſcoꝝ ſpēalit tuum mediatorē recipies. q̄ſi ceteri de ꝟ velut inundi turbētur Tanta q̄ꝑ caritas ac dilectio xp̄i apud eos vt eoꝝ penit⁹ ſit idē velle. atz ꝑ ꝟ quod vn⁹ orat q deſiderat. orat et deſiderat alter Liberuz ergo erit tibi ꝑ tua deuotione ad quēcūq; ſcm ſpēalit recurrē in tuis oportu nitatib⁹ ſm q ad ꝟ te inclinabit oſideratio xp̄i tutū q donoꝝ q̄s in tali ſco ognoſcis floruiſſe Cui qui dē ſco/ oſulto te omittes. tāq; tuo ꝓtectori ac directori. nec tñ ꝓtēa cetēoꝝ negliges auxilia poſtulare Queriſti āt q̄s ad inꝓpellādos ſcos loc⁹ habeat idone⁹ Eſt ꝑfe/ cto oīs loc⁹ apt⁹ oroni dei. et inꝓ/ ceſſioni ſcoꝝ Tēpla tñ deo q ſcis dedicata ſpēali ogruitate ad ꝟ de putant. in q̄b⁹ qm̄ cōi noie totius eccie fiūt orones. ſūt xp̄tute q meri to ꝓſtātiores Dicq de tpe ō q̄ cē mouiſti q̄ſtionē ſentiēdū arbitror Deputati ſūt quidē ad oronē ſpe cialit feſti dies q ſolēnes. q̄b⁹ etiā frequēti⁹ dona gr̄a ꝑ dinit⁹ imitti credunt Exprimēto eni certiſſimo didicerūt plurimi dieb⁹ his vberi⁹ ſe dinit⁹ adiutos q oſolatos. nec h⁹ aliā ſcirent aſſignare rōnē ꝓter dinā magnificētiāq liberalitatez. inſuper q ſanctoꝝ inꝓceſſionem co pioſā Anima Jelle ꝓeter hec adhuc o homo ex te informari ſi mihi liceat q expediat pios homi nes adhuc in ſeculo viuentes de precari atq; etiam in eoꝝ inte/

cessiõibus ofidẽ pp̃tim qz meo iu/
dicio in pñti exilio nẽo est q̃ super/
abundet et nõ satis op⁹ hẽat his
q̃ possidet. vix qz sibi sufficiat vn⁹/
q̃sqz vt q̃ sat oret p se ipo. ¶ hõ
Tã grata tã dilẽa deo ẽ charitas
mutua fratrũ o aĩa. vt eis mãda/
tũ dedẽit p inuicẽ orare Et cõtin
git q̃ vn⁹ exaudiaẽ orãs p altero
q̃ nõ exaudireẽ orãs p se ipo. hac
ni fallor rõne qz is alẽ p q̃ orat est
in caritate. cũ tñ ipe q̃ orat sit pec
cato mõrli obnoxi⁹ q gr̃a ꝓuatus
Sz optimo iure voles vt ex ore
infantiũ tua depcatio dirigaẽ i cõ
spectu dñi etiã si qd dicãt penitus
ignorẽt. dicẽdo p nr̃ pro te q ad
tuã instãtiã ꝓfecti enĩ sẽ p regenẽa
tiõis lauacrũ filiũ adoptiõis q re/
gni. ac p h̃ deo in suis ofonib⁹ ac
cepti. sic ĩ fili⁹ regis nõdũ ãnos i/
telligẽtie attingẽs offerat pr̃i sup
plicationẽ alicui⁹ malefactoris. nõ
vtiqz repelleẽ a pr̃e vacu⁹. et si ne/
sciat qd ipa res inportet Quã p
fecto supplicationẽ si p se maleficoz
porrexissz mox a facie regis eiect⁹
grauiozẽ forsan indignationez in
curriss̃et hac sideratiõe mota p
sona q̃dã nĩ nota p pueros inno
cẽtes pro se orari q dici pr̃ nr̃ dis/
ponebat Et licz vt dicis vix satis
q̃libet sibi sufficiat. nihil tñ iusto a
cuilibz alteri deperit dũ pro alĩs
orat. q̃nimo ex charitate h̃ faciens
apud deũ abundanẽ in merito p/
ficit Cõsidera etiã q̃s adit⁹ est iu
stis apud deũ exorãdũ. p miracla
que legim⁹ vicib⁹ innumẽis ad eo
rũ pces fca Cõsideã insup q̃ q̃n
tũcunqz ĝuis pcoz si io boni face
ret qđ iust⁹ q̃libz etiãsi tm̃ ad ho/
rã fecerit. ita moriẽs indubie sal
uareẽ Quãtũ ergo valebit depca
tio iusti assidua. q̃ xxx vel xl vl̃ plu
rib⁹ ãnis in bona vita pseuerauit
q profecit ¶ Dia Bene nĩ prorsus
hec q̃ dicis placent o hõ atz tecũ
sentio. q̃ frequenẽ miseicors deus
alicui sꝺuenit nõ ad suas ꝫ alteri⁹
pces. q̃uis h̃ ita fieri is q̃ iuuatur
ignoret Ita inq̃m sentio q sentire
debeo indeqz maiorẽ hũilitatẽ cõ
cipe Sz ꝓpter h̃ iã ognosco pri/
mũ ad salutẽ ꝓdesse pro inuicem
orare. idqz fieri ab inuicẽ exposcẽ.
p̃tim qz stabit aliquẽ ad horã eẽ
in gr̃a altero nõ exñte Q si vterqz
sit in gr̃a. tãto cẽsebiẽ ofo ãplius
vndiqz valitura ¶ hoc enĩ sidero
in elemosyna dũ p aliũ fieri mãda
tur q̃ vtiqz fructuosa erit si alẽ eo
rũ fuerit in gr̃a scz vel mãdãs vel
exequẽs. fructuosioz tñ si vtqz Sz
q oculuz cõuerto ad illos q̃stuari
os q ꝓcuratores hospitaliũ a cap
tiuoꝝ q̃b⁹ satis abũde qz daẽ eo/
rũ intuitu pro q̃b⁹ petũt. cũ tñ ni/
hil eis pro se petentib⁹ dareẽ imo
forsitan turpiẽ abigerenẽ Et nihi/
lomin⁹ hi q̃stuarĩ ptẽ distributio/
nis accipiũt Ita sane cõcipio mul
tũ vtile ac tutũ eẽ p alio q p inuicẽ
orare Sic cẽ in corpe mẽbra se in
uicẽ iuuãt q mutuo ẽbuũt alimẽtũ
dũ sanguis q spũs ab vno deferẽ

De medicitate

ad alterꝫ Ita q̄ in corpore mystico q̄ spūali qđ ē eccīa. vita gr̄e deriuatur a capite xp̄o p̄ gloriosā eiꝰ matrē q̄ ē velut collū et p̄ ceteros scōs dei et q̄libet alios q̄quo mō ad corpꝰ ℔ mysticū ꝓtinentes Jñ etiā rursꝰ dicipio q̄ sp̄ ꝓficit oro facta p̄ exūtibꝰ in purgatorio. q̄s cō stat esse in gr̄a Si p̄tēa nihil pterit nuz mādatū mouēt ad orādū p̄ alteo. adhuc ex ℔ sic orare ꝓdesz Valet cē sp̄ oro noie eccīe fca. puta cū dr̄ officiū canonicuz ā missa celebrat Credo tñ q̄ opꝰ penale factū p̄ altero p̄ modū satisfactionis nō eq̄ valet facienti ad satisfaciēdū p̄ se ipo sic si ex intētione ℔ tm̄ p̄ se ipo facēt Dōt tñ q̄ sic plꝰ vl eq̄ valē q̄z tū ad meritū q̄ gr̄e in cremētū Nō Būt hec tua dicta o aia et dictis meis et rōni osona Jex aliq̄o vnū adhuc mirabiliꝰ cōsiderabis frequēter eni vtilioz q̄ efficatioz ad impetrandū elemosynā gr̄e redit oro in cōi cetu peccatoꝝ facta q̄z seorsū in p̄uato sic̄ et elemosinā corpalē securiꝰ q̄ pmptiꝰ ꝓcipiunt pauperes minꝰ abiecti minꝰ q̄z debiles dū debiliorib⁹ despectioribꝰ q̄ miserabiliorib⁹ sociati. cōit cū eis petūt Ita vt inq̄t apl's vbi abundauit pcēm ibi supabundauit et gr̄a Nō ergo fugiēdi sūt pcōres in suis oronibꝰ nisi forsan sint p̄ eccīaz excōicati Nec solum corpalit ℔ mō cū pcōribꝰ ē cōicādū imo et spūalit p̄m mētez surrū cū eis in oro̅ne intētio ad deū habēda ē Dia Volo igit amodo o hō q̄ p̄ alīs et cū alīs orare faciēdo q̄stū magni illiꝰ ac generalis hospitalꝰ totiꝰ mundi in q̄ decūbūt innumerabiles egroti varīs languoribꝰ laborātes Nemo q̄dē hāc mortalē vitaz ducēs ab ℔ hospitali exēptꝰ ē. sic nec ab infirmitate penitꝰ imunis licz p̄m plꝰ q̄ minus Jñ sp̄ nī adest oportunitas q̄stū meū ꝓsequēdi q̄ petēdi spūalē elemosynā. tū p̄ me. tū p̄ alīs aliq̄bꝰ. tū p̄ oibꝰ in ℔ hospitali degētibꝰ p̄ptim qz id ceteri p̄ me faciūt et mutuū suffragiū cōis exposcit caritas Si nī facultates suppetūt ad vite hꝰ onēa sustēdāda absq̄ graui et assiduo labore. surgit ℔ haud dubie sub deo ℔ p̄cipalit agēte p̄ laboresq̄ opas alioꝝ tā p̄cipū q̄ tuēturq̄ p̄tegūt. q̄z minorū q̄ laborātq̄ p̄curāt Qđ q̄ đ bonis spūalibꝰ sētire debeo Incūbit eē nī frequēter i illū diriſſimū purgatorij carcerē ingredi in q̄ plurime detinent paupes aie ḡuissimis ardoribꝰ ac pēis intolerabilibꝰ afflicte q̄ nec hbi ipis opē ferre p̄nt q̄ tñ sua purgatōe opleta carcere hūc egresse atz in gl̄az assūpte p̄ me vtilit orāe valebūt Cetez dic nī hō q̄ modū loquēdi obꝑuabo hāc vt ꝓposui faciēdo meā q̄stuosā ꝓcessiōez Nō Ad ℔ tibi o aia rñdeo. q̄ bñ arq̄z intense desidera re ē vehemēt ac efficacit loq̄ Fit q̄z ℔ aliq̄n absq̄z extēiori q̄libz sono. aliq̄n āt erūpit extēiꝰ i gētibꝰ

et suspiriꝰs in plāctu in lacrimis in manuū torsiōe in sublimatiōe oculoꝝ in tūsiōe pectoris in clamoribus dolorosis absq; tñ discretiōe pmōis. eo pacto q̄ bestiem infātes suos dolores insinuāt Aliqñ do vocal exp̄mit oro p aliquē aliū facta. sic magn⁹ ille magr̄ et minister magni h⁹ hospitalis de q̄ pmo habit⁹ est. nos orare docuit et dicē pr̄ nr̄ ꝛc Jñ hec erit pcipua et specialior nr̄a oro vtpote oim a do legitime petēdoꝝ cōphēsiua. ei qz q̄ illā instituit acceptior ac p b̄ exaudibilior Aliq̄tiēs aūt intromitten d⁹ est luct⁹ et dolor et animi sobria tñ et hūilis letitia suscipiēda. in q̄ aia sue pauptatis aliq̄ntulū obli ta suspēdit in dinas laudes et meditabit magnalia dei et sanctoꝝ suoꝝ Ih⁹ vides exēplū in magnis solennitatib⁹ domoꝝ curialiuz. q̄ dū celebrant assūt et paupes exteri⁹ nō vtiq; otinue p elemosyna q̄rulose pclamātes. imo in ianuis morā faciētes studiose q̄ illic fiunt oculi atz aurib⁹ explorāt de q̄bus inuicē offerūt et nihilomin⁹ post hec elemosynā pcipiūt Insup videas et alios aliq̄s in sua pauptate cū musicis instrumētis ludētes aut canētes nūc cū musa nūc cū vigella nūc cū cymbalo ꝛc. q̄b⁹ ogratulātur diuites et dñi p b̄ eoꝝ omēdabilē patiētiā conñciētes dū eos in sua simplicitate et hūilitate vidēt eq̄nimes et iocūdos nec eoꝝ inuidētes imo ogaudētes fortunis. sic et in natiuitate filij regis oēs debēt exultare oēsq; ofluē Sz et alii qñ aduenīūt paupes gr̄as p susceptis elemosynis redditurī. q̄b⁹ nihilomin⁹ eq̄ vl abūdātior elemosyna tribuit vt ceteris petentibus Quibusdā ec̄ aliq̄ndo sufficit vt se ipos tm̄mō pātes exhibeant et suas detegāt plagas Sed et timpanū aliqñ vl sonoꝝ q̄libz aliud instrumētū pferūt. vt hinc vel defectū clamoris suppleāt. vel maiorē puocēt cōpassionē Sūt et alij qui maiorez simulāt pauptatē se ipos vel verberādo vel lacerādo. sic et q̄dā deuoti sibi inferūt vel inferri faciūt disciplinas et correctiones q̄b⁹ emolliat duricia cordis eorū. et puocent ad deuotionē et pietatē Ex his satis apte potes intelligē q̄z varñ sunt modi se apud deū et scos q̄stuandi nūc in dolore et timore dine iustitie nūc in letitia et cōsolatiōe spei sue. nūc insup et in gr̄aꝝ actiōe laude veneratiōe atz dilectiōe sue bonitatis et largitatis Et b̄ fit non mō voce hūana imo ec̄ alīs sonis q̄b⁹ vtit eccia puta cāpanaꝝ a organoꝝ. nihil q̄ppe ē q̄d nō legitime possis ad tuā vtilitatē cōuertē. et p b̄ te reddē idoneā ad susceptionē spūalis elemosyne dine gr̄e Sz circa b̄ diligent caue tibi ne despes ex pōdē tristicie. ne ve in sblimitate leticie superbias Jerū vt sb̄ vno colligā omnia. is orat assidue q̄ bonum q̄libet op⁹ bene facit scz ad gloriam

dei siue ōmedat siue bibat siue eē dormiat. qñ videlz tōo ḡs se somno tradit vt hinc postea dino redeat aptior obsequio Talia Scirē libenter o hō cur frequenter sub forma oronis dicunt plures psalmi qui nihil vt plurimū ad rē ptinēt p q orādū ē Sepeq; accidit vt is qui hos psalmos canit a dicit ignarus est et indoctus/ mōnē latinum ignorās. ac p h nullū psalmoꝝ hñs itellectū Hō Ita ē aia. nō ei sp vnis formis ē impetrādi modus vt circa scīi pncipes aliqlit ē supi⁹ declaratū. qđ et hugo de sco victore latius declarat Et p opēdio tria sūt q̄ pcipue oferūt ad inclinādū maioris alicui⁹ animū et fauorē illius p curādū ad suū subditū Unū ē dū sōdit⁹ ipe illū vehemēter laudat et vtutes ei⁹ extollit. magnitudinez opulētiā. bonitatē. māsuetudinez. largitatē q; pdicat Et p hūc modū oro dirigit ad deū non expsse aliqđ ab eo petēdo. ḡ timō pio et hūili corde laudes ei⁹ depromēdo puta dicēdo q; pi⁹ q; magnific⁹ q; māsuet⁹ q; benign⁹ es dñe et sic de alijs ei⁹ infinitis laudib⁹ Altez ē dū illi aduersarioꝝ siue hominuz siue demonū ōmemorat tyrānica crudelitas. p quē modū plēs orationes tradunt in psalterio Tercium ē dū is q̄ impetrare desiderat suā. prestat miseriā paupratē et angustiā. ōmemorās se cū sit debil et imbecill⁹ oi ope oi ōsolatōe destitutū. et hec eadē aliqñ i alijs eē cō

memorat. ppt qđ nullū sibi ab homine ḡ a deo solo expectat auxilium Et fit aliqñ hmōi oro absq; exprssa aliq̄ petitiōe nude et simpliciter tales et sīles defect⁹ et nēcitates apiēdo Et h vl qz se indignū impetratōe iudicat. vel qz ppt ei⁹ magnitudinē rē desideratā nō audet exprmē Qui diligent scrutat scpturas nihil in eis inueniet qđ nō ad alterū horū triū modoꝝ orādi reduci possit Sup q̄ aduīgo q; nec in orādo sp vno modo disponit orātis affectio seu desideriū. quinimo multifarie variat et nihilominus manet recta et fructuosa quēad modū ipa oro. q̄ ad veritatē nihil aliud ē q̄ hūil⁹ deuota affectio i deū finaliter relata Aliqñ igit sistit affectio in q̄dā pfūda reuerentia et sōiectōne ad deū. diuinam ex vna pte ōsiderās altitudinez et alia miseriā fragilitatis hūane sicut si aliq̄ hūilis pson magnum aliquē impatorē hret obuiū mox se diligent retrahēt et pfūde inclinaret. tota q; tremebūda se q̄d posset i suū cōtrahēt locū Plerū q; āt affectio resident i tioze dū tremēda dei iudicia pfūde ōsiderat q̄ aduēs⁹ impios h et apō inferos exercet. sic cū pnceps aliqs aduers⁹ suos hostes ḡuit indignāt pcipit. ceteri oēs otremiscūt eē si nullius offēse sibi oscī sint Est et ali⁹ affectiōis mod⁹ q̄ p ōsiderationē pprioꝝ defectuuz q̄b⁹ nris virib⁹ occurrī non pt. summā sibi suadet

humilitatē Surgit et aliqñ in affectiõe motꝰ vehementis angustie atqꝫ anxietatis nimie. dū se q̄s ppendēs vndiqꝫ discriminibꝰ inuolutū et circūductum remanet in se ipo stupidꝰ. nesciēs q̄ diuertat q̄ libē effugiat Erūpit etiaz aliqñ in affectu cordis motꝰ q̄dā languoris q̄ ꝑmõe exꝑmi neq̄t. ꝫ suspiriꝭs gemitibꝰ otinuis qꝫ planctibꝰ aut etiā subitis grauibꝰ clamoribꝰ innotescit. sicut de pueris bestiꝭs in tedio ostitutis supiꝰ exēplificatuz est Ingerit qñqꝫ affectui motꝰ ruboris et verecūdie. dū in mētē venit turpitudo et feditas sui peccati. insup a sua ingratitudo apud celestē pēz et dñm. a q̄ tot et tanta bñficia ꝓcepta sūt Cōcipit etiā aliqñ affectꝰ odiū q̄dā sui ipsius dū q̄s suos miserabiles defectꝰ et casus ꝺsideras sibi ipsi displicet. se qꝫ abominat et detestatur. adeo ꝙ ad instar fetidi cadaueris sibi ipsi fiat intolerabil Formatq̄ aliqñ in se ipo affectꝰ zelū quēdā et indignationē laudabilē aduersus peccata sua aut alioꝝ. et ob id se ipm ꝓ pñiaz ꝓsequit punit Estq̄ affectio qñqꝫ zelotypa circa se et alios. ex q̄ fit vt studiose pcōruz discrimina et oportunitates deuitare conetur et q̄libz salutis sue aut alicne detrimēta repellē. sic vir zelās vxorē cautā adhibet custodiā ne turpe aut suspectū admittat ꝺsortiū Cōmouet aliqñ animꝰ affectu q̄dā pietatis et ꝓpassionis seu misericordie ad se vel ad alios. q̄ surgit plerūqꝫ ex omēoratiõe hūane fragilitatis ꝓte ex vna. et piculorū q̄bꝰ oēs incūbimꝰ ꝓte ex altera vbi nihilominꝰ pauca vel nulla ex nobis pata sūt remedia Suspē dit aliqñ affectꝰ in admirationem grandē. dū videlz altitudinē diuitiaꝝ sapie et scie dei vel inꝑhēsibilium iudicioꝝ ei ad mētē reuocat. in tantū qꝫ aliq̄tiēs hec meditatio mētē ad se aduocat et sursū rapit vt sensū et memoriā dēlinq̄t et fiat velut desipiēs et insana. Cōcipit aliqñ in affectu motꝰ sce ꝺsciētie et bone spei in deū et scos. dū ea ꝑticipue bñficia sue largitatis recogitā/tur q̄bꝰ nos adiuuāt et tuent Accedit aliqñ eiusdē ex suoꝝ maleficiorū ꝺmemoratiõe pñie et cōtritionis affectio Supuenit etiā qñqꝫ in affectu motꝰ cuiusdā bone desperatiõis dū ꝺsideras ꝙ vana spes ē hois. in solū deū se ꝓjcit. eiqꝫ soli finaliter ꝓncipaliter inhēret Orit qñqꝫ in affectu motꝰ horroris et abominationis surgens ex consideratione vilitatis et turpitudinis pcī quā turpitudinē facit hec affectio ꝙ os euomere ꝙ sincerā ꝺfessionē Subintrat qñqꝫ affectum motꝰ sci desideriꝰ vel sce cupiditatis veniēs ex ꝺsideratõe diuine pulcritudis et excellētie gle celestis. ad q̄m videndā et habēdam totis aspirat conatibꝰ Ingredit aliqñ mētez affectio q̄daz letitie spūal et sobrie cuiusdā ꝺplacētie q̄m sibi legitime

suadet dū sibi oplacere ppēdit in deo dño et in gla ei⁹. insup q in q/ buslibz suis opib⁹ Que q̄dez spū alis iocūditas aliq̄tiēs in tātū ro bur excrescit vt x̄bis exp̄mi mine q̄at. ꝫ sub signis q̄busdā ad extra prozūpit vtputa sō iocūdis suspi rijs q gaudiosis singultib⁹ Voca tur aūt hec plerūq; affectio mētis intrna iubilatio seu exultatio Er/ urgit aliq̄ affectio laudis. bñdi/ ctiōis et glorificatiōis omemoza/ do dignitatē dei inestimabilez. et aduocando creaturas oēs vt lau dēt eūq exultēt i noie sco ei⁹ Ad/ est etiā aliq̄ affect⁹ recreatiōis in diuinis bñficijs. q̄ modis innume ris in dies p̄cipim⁹ Excitat ali/ q̄ affect⁹ in feruorem diuini amo ris p ostō̄satiōnē immēse sue bōita tis Et ē altissima pfectissima q di/ gnissima in ceteris affectiōib⁹. ad quā nihilomin⁹ tuteq pfecte hi so li p̄tingunt q̄ pus in ceteris exerci tati sūt q̄si p illas purgati et oue nient̄ p̄epati q̄m p̄m declaratio/ nem beati bernī. p illas osculamur pedes q manū. p hāc aūt ad oscu/ lū ozis accedim⁹ Hec siq̄dē sancta affectio mētem deo sūme approxi mat et domesticā facit q velut spō sam ei copulat Ex plurib⁹ iā di/ ctis facile ppēdes. cur simplices q illīrati laudabilr q fructuose suadē tur frequent̄ dicē oīones q̄s mini me intelligūt Hoc eni fit vel vt b agētes deū venerent̄ a laudēt. aut ei grās p bñficijs repēdāt sub sā/

ctis q secretis x̄bis p os ꝑbarū et scōz reuelatis. vel etiā vt eccie obediāt aut suo ofessori Accedūt ecc̄ alie cause. q̄s perpēdis adesse dū hmōi oīones deuote dicūtur Dia Declarasti mihi iā o hō q̄z plurimos mēdicitatis modos. in/ sup q oziādi q varios affect⁹ formā di doctrinā tradidisti putilē. nūc restat vt ex te audiaz si q̄tidiana mihi erit aliq̄ vna oīo q̄st⁹ ve vn⁹ q̄tidian⁹ apud oēs scōs simul ob puād⁹. quas ec̄ elemosynas ero in hoc q̄stu petitura hō Poteris aia in b modū quēlibz obseruare put tibi videbit magis oportu/ nū magis q̄z fructuosū p ouenien tia tēpozū et locoz q necessitatū q̄ bus eris obnoxia. vl altera ōlibz psona p qua ozare voles De/ bes igit toto studio tota diligen tia discē q̄ sint septē dona gre p/ cipue i tuis oīonib⁹ petēda. puta x̄tutes theologice fides spes cha ritas. q x̄tutes q̄tuor cardinales. tpantia prudētia fortitudo q iusti cia. q̄ sint insup septē spūssci dona. septē btitudines septē petitōes in oīone dñica exp̄sse. septē mie opa spūalia et corpalia. decē p̄cepta le gis In his tua x̄sabit meditatō q p̄m tuā oportūitatē aduers⁹ mor bos varios pcoz et piculoz q tē tationuz q̄b⁹ te subiacere cogno/ sces tuā formabis oratione Diri ges ec̄ frequēter oculū tue ostēa tiōis ad illa septē capitalia vicia ad illos insup multiplices defect⁹

quos in aduministratōe corpalium sensuū quotidie incurrim⁹. q sic de alijs infinitis miserijs ¶ Ad hec pleni⁹ cognoscēda q discernēda ofert plurimū sūma viciorz et virtutum q̄m quidā sūmam regis appellant Poteris ꝓterea tuū questū diuidē in septē ptes q singulis ptib⁹ singulos deputare dies. puta vt singul septē diez. petitionē facias ō singul septē donorz. et ita de alijs oīb⁹ in oīone petēdis poteris ordinarē. et tibi quasi legē regularem ad hoc statuē Et nihilomin⁹ alijs vrgētib⁹ causis. extraordinarie poteris ad alia petēda frequenter cōuerti Sic etiā celestē ciuitatē velut in septem partes seu vicos diuidē et p singulos illos vicos singulis septē diez discurrere et te q̄stuare Statues q̄ in vico vno btōs angelos. in alio ꝓphetas et pīarchas rpi adhuc vēturi pcones. et sic de alijs p vt tibi tua deuotio suadebit Poteris etiā iuxta diez solēnium exigētiā recursū ad rpm facē ei⁹q̄ mysteria ꝺcēplari. ac etiā sanctorū q̄z celebrant solēnia. tūc q̄ deuoti⁹ solito eorz implorare subsidia. eos q̄ apud alios facere mediatores Jam itaq̄ o aia absq̄ itermissione plixe satis locuti sum⁹ ouenit vt finē sermoni tribuam⁹ cetera dieb⁹ posteris reseruātes Nā ecē tēp⁹ adest vt ad q̄stū te oferas quē vtiq̄ practicādo sp in hoc officio doctior fies. nō mō in his de quib⁹ exēpla sūt posita pauptatū modis. verz etiā alijs innumeris erudita Jta sane ē omūe puerbiū q̄ fabricādo fabri fim⁹ ¶ Dia Jta fiat vt suades o hō Statuā itaq̄ i me ipa certū ordinē ad elemosynā petēdū. meas q̄ petitiōes pro necessitatū occurrētiū oportunitate conabor istruere Nec tñ tibi molestū erit si nō vniformē regulaz in meis obseruabo deꝑcatiōib⁹. qñ absq̄ ordine et mensura mihi mee insurgūt pauptates et indigentie pro quarū exigētia mee sūt penit⁹ oīones instruende Quib⁹ etiā modus est nihilomin⁹ adhibēd⁹. ꝑm qualitatē q̄b⁹ aut ꝓ q̄b⁹ me⁹ ē sermo dirigend⁹ Ceterū vbi me defecē videbis atq̄ torpescē velis obnixe ꝓcor me dirigere. mihiq̄ adesse cōsilio atq̄ auxilio ¶ hō Libēter io efficiā o aia De⁹ adūt tu⁹ sit auxiliator. detq̄ tibi bñ ac prudē/ter orare. ita videlicet vt ei grata fis. et bñ desiderata quelibz impetres Amen

Explicit prima pars

Sequitur secunda. in q̃

otinent diuerse oões q meditatiões aie deuote ꝑm diuersas materias. que parũ aut nihil deseruiunt nisi iã deuotõi tõlit̃ mãcipatis et q̃ in seipis expiunt affectiones virtutũ. insup et dei visitationẽ cũ otẽptu mũdi Incipunt oões et meditatiões deuote circa oõnẽ dñicã. Et ꝑmo sup ꝑma petitione ei⁹ sanctificet nomẽ tuũ

Quisti dñe de⁹ omnipotẽs. vt te orantes pr̃em appellemus hoc itaq̃ supposito te depcor. scificet ꝟ nomẽ q firmet in me. ꝟ ẽ vt pseuerant̃ tua sim filia Alias ei quõ mihi pr̃ eris. si tua eẽ filia deseram? Mutuo se pfecto ponũt hec noia Q̃ntũ detrimẽtũ est talem amittere pr̃ez. q̃ etiã ignominia illũ offendẽ vel ei nõ fuire Qñ q̃so hñc vidẽ potero pr̃em in suo pallatio q̃ iã versor i ꝟ exilio miseranꝺo Qñ illa m̃ rebuata sua heredite potiar Quãꝺo statuar i illa sua aula regia imperiali palatio que iam duriſſime suꝫ carcerata et varijs circũꝺata bellicis impugnatiõibus cuꝫ tñ sim regis imo talis regis filia? Quo ausu temerario gen⁹ meũ. meã nobilitatem obliui scar? Qua veniq̃ insania me velut scortũ corruptorib⁹ exponaꝫ. corruptorib⁹ inq̃m toti⁹ castitatis ꝓditorib⁹. aduersarijs meis q pr̃is mei? Quã pr̃ea fiducia debeo ꝺi pere ꝺfugiendi ꝺ talẽ pr̃ez. tam opulẽtũ tã sapiẽtẽ tã benignũ Cõfidenť illũ inꝯpellabo q̃ ꝓz me dixit. nullt̃ meis q̃ meritis me suã filiã appellare dignat⁹ẽ Q̃ si illũ velut inobediẽs q̃ uersa aliq̃tiẽs offẽderim. scio tñ q ꝓz pcõ filie. pr̃i pena sufficiet exigua Si ab eo panẽ petiuẽo ꝺ viuẽꝺũ. nũq̃ꝺ indignant̃ atq̃ iracũꝺe mihi ꝓrriget lapiꝺẽ. aut ꝓ quo scorpionẽꝫ aut ꝓ pisce serpẽtẽ? Nõ hec profecto faciet. q̃ppe cui⁹ ꝟ verbũ ẽ q̃ re emplũ. q̃ parẽtes carnales non ꝟ filijs suis factũt. q̃nimo et tam bonis q̃ malis bona tribuẽ soliti sẽ Noster igit̃ pr̃ spũm suũ ꝺabit petẽtib⁹ Cũ igit̃ te pr̃ez nr̃m appellari mãꝺaueris. fiat vt iussisti Te igitur per ꝟ nomẽ ꝺtestor. vt illud in me sc̃ificet. ita. ne mẽtiar te pr̃em appellãs Nõne vtiq̃ mendacij arguerer. si nõ tua exñs filia te pr̃ez appellarem? Hoc igit̃ te nũc peto et exoro spẽaliť. vt tibi talis exiſtã qualẽ me tibi eẽ voles Q̃ꝺ si mihi negaueris cũ hoc veniret tuo ꝺetrimento. quiꝺ aliuꝺ mihi ꝺonabis? Quis q̃so pater sue naturali filie talia petẽti ꝺenegabit? Hec etiã pr̃ mi cũ tua sim filia meaꝫ ꝺotacustoꝺi castitatẽ meũq̃ honorẽ Sic me iclude. tres aꝺhibe custoꝺes ne tui aduersarij me valeãt corrũpe. q̃ q̃ illos nõ audiã vl ꝺ min⁹ nõ exaudiaꝫ Recedite recedite amoꝺo ifideles et petulãtes inimici infernales q̃ me vultis infamare. q̃ a me ꝺedec⁹ atq̃ ꝺuscũ expoſcitis Ignoratis vos que et q̃lis ego

fim et cui vos loq̃mini? Ego eni sũ filia sũmi regis vr̃i iudicis q̃ vos odẽnabit Qua igit̃ p̃sũptiõe q̃rit. illi suã surripẽ filiã? Nũq̃d vob̃ au resp̃beo audit̃ces? O turpissimi vi lissimi horribilissimi hostes. nũq̃d vobis assentiaz qui estis fallaces et mẽdosi? Nũquid vr̃o suasu meũ patrẽ derelinq̃m mea fraudabor hẽditate. et vobiscũ me ip̃am eter nalit̃ odẽnabo? Hoc p̃fecto nullo pacto faciã Q. si alias me nõ infe statã nõ dimiseritis. ñ q̃ vim facẽ volueritis. scitis quid factura sim Adibo certe p̃rem meũ et ei rem i sinuabo. q̃ mihi vtiq̃ feret opẽ vt eruar a manib⁹ vr̃is. ac deinceps grauit̃ vos puniet

Meditatio ⁊ oratio su

per scđa petitione oratõnis dñice Adveniat regnũ tuũ

Excellent in b̃ suaz ad me dilectionẽ declarauit me⁹ p̃r celestis. cũ talẽ ac tãtã dignitatẽ atq̃ excellẽtiã ñ voluit indulgẽ. vt reg̃m q̃dã eximiũ itra me collocaueit meo regimini ꝺpu tatũ In q̃ rõ velut dña ac mgra debz p̃sidẽ. cetere aũt oẽs vires ⁊ potẽtie illi parerẽ obseq̃ Ez p̃fecto nimis expioz vex eẽ q̃ ꝺ antiq̃ dẽm ẽ Mix sine guerra erit q̃ terrã hz Reuera regnũ b̃ de q̃ p̃mo. ꝺtinuet incessanẽ p̃secutionẽ ⁊ impugnatiõem patit̃ Nõ ẽ viciũ a pec catũ q̃ꝺ non ip̃m hosti ilit̃ inuadat vimq̃ omnẽ faciat ad ingressũ p̃ sensuũ q̃nq̃ aditus. vt illic dñet ei

impet Insurgit supbia cũ clamo re valido. et iactãter illic presumit dñari Inuidia ira et odiũ cõueni unt. cũ iuramẽto affirmãtes se illic mãsionẽ ac resiꝺẽtiã facturas Ac cedit illa torpẽs acidia. nullo pacto ad discessũ suadbit Gula fedis sima exercituz parat. suam q̃ illic vult instruẽ coq̃nã Luxuria furit. et affirmat q̃ regnũ b̃ p̃sus ꝺsu met Auaricia cupida insidiose se ingerit. nec se hinc arbitrat depel lẽdã Atq̃ ita innumeri alij surgũt tirãni. q̃ nullo ordine q̃ horribili cõ fusiõe satagũt in hoc regno dñari At ego illos repello illos abñcio. clamãs q̃ et suspirãs p̃testor hoc regnũ ñ datũ a p̃re meo. cũ sũmũ nefas essz tle traditamẽtũ facẽ q̃ id regnũ suis patẽt hostib⁹ Sed heu q̃ꝺ me aut meã estimãt poten tiã. q̃ sola sine virib⁹ sũ deficiẽs et misera? Quid q̃so nisi a te p̃re meo adiuta aduersus hostes hos effi cere valebo? Adueris igit̃ p̃ mi in regno tuo. et q̃ maneat inuictũ illi feres p̃sidiũ Tuũ p̃fecto ẽ. ip̃m ti bi tueq̃ custodie restituo Ita sa nes nõ alias i me apueniet regnũ tuũ sp̃ q̃ remanebit. alit̃ illud co gar amittẽ a deuastante angelo. eritq̃ in illo sempitern⁹ horror et eterna ꝺfusio

Meditatio ⁊ oratio su

per tertia petitione oronis dñice Fiat volũtas tua sic in celo

Omine de⁹ oipotẽs p̃r opti me q̃ es i cel̃ fiat volũtas tua

sicut in celo et in terra Voluntas inq̃m tua qua ꝑm viam mãdato/
rũ tuoꝝ vadã ego debilis paupq̃
miſẽa ad te potẽtiſſimũ.inſipiẽtiſſi
ma ad te ſapiẽtiſſimũ.egrotiſſima
ad te ſũmũ medicũ ac ſaluatorem
Et qũo fiet iſtud dñe.niſi tua vo/
lũtas me duxeritq̃ traxerit ad ſe
Cũ ergo ita velis.etiam velim no
lim tua volũtas fiat Vidi ſepius
dñe.q̃ pr̃ duxitq̃ traxit filiũ debi/
lẽ atz ipotentẽ vl̃ eẽ ſtolidũ ad im
plẽdũ volũtatẽ pr̃nã Ita q̃ſo pr̃
me trahẽ digneris ad te.nõ me de
relinq̃s in manu mei ꝯſilij nec mee
me tradas volũtati.imo dũ ober
rare a tramite ꝟtutis me videb.re
trahe me dñe de⁹ velut paupẽ ſto
lidã cecã atz impotẽtẽ.et ꝟ ſiue ꝑ
tuas ꝟgas aduerſitatis ſiue ꝑ dul
corẽ ꝓſpitatis.ſiue ꝑ occulte inſpi
ratiõis inſtinctũ a tua bonitate.ſi/
ue ꝑ altã manũ tue ptãtis.ſiue per
bonoꝝ tuoꝝ angeloꝝ vel etiã ho
minũ miſteriũ. ſiue ꝑ quẽcũq̃ ali/
um modum tibi placitum hoc tm̃
fac ne peã.q̃ q̃ tua de meq̃ in me
nõ mea volũtas fiat et impleatur
Quid poſſz dñe dueniẽti⁹ atz hũi
li⁹ paup ceca aut ſtolida petere a
ſuo doctore q̃ gubnatore.q̃ vt eã
nõ ꝓmittat ãbulare ꝑm ſuã temera
riã intẽtionẽ in deſidẽꝛs aie ſue?

Oro eiuſdẽ ocernẽs itez hãc ẽ/
tiã petitõnẽ ex alia ſiſtuoi
ne ſũpta ſup ꝟbo Jn chãoq̃ frẽo
Hit dñe deus/ tuus ꝓpheta.q̃
homo opat⁹ ẽ iumentis inſi/
piẽtib⁹ in q̃b⁹ nõ ẽ intellect⁹ Qd ſi
ita ẽ.diriges me dñe velut beſtio/

lã indomitã.q̃ nõ ꝑt aut nõ vult
ꝑ ſe ipaz domari.immittẽs frenũ
in os meũ.aut alias me ligab ꝑ
vt mihi op⁹erit dulcib⁹ illis ac ſoli
dis vincul tuaꝝ ꝟtutũq̃ ꝑcipue fu
niculo triplici q̃ difficile rũpiť.vi/
delz fidei ſpeiq̃ charitatis Quidũ
ẽ dñe os meũ.impone ſibi tẽpãtie
et ſobrietatis frenũ Jndomita eſt
lingua mea diſcolaq̃ vagabunda
ꝑ multiloquiũq̃ vanũ .cõſtringe il
lam freno ſilentij.atq̃z ita fac circa
ſingula membra mea Et q̃cuis fre
quenter tuo ductui rẽnitar aliter
aut alio volẽs ire q̃z tu impellas:
ad modum eq̃ laſciui q̃ ſibi dimiſſ⁹
frequẽter impingẽt. ne q̃ſo ꝓtẽa
dñe ita otra me iraſcaris vt ꝑ in/
dignatiõe me dẽlinq̃sq̃ ſinas ꝑm
impetũ ꝓprie inclinatõis aut volũ
tatis incedẽ Jta eni mox impinge
rẽ et me morti tradẽ dolorose.
more illorum q̃s te dicis dimiſiſſe
ire ꝑm deſideria cordis eoꝝ.erat
q̃z ꝑfecto illa diriſſima libertas.lõ
geq̃z eligibilior atz ſuauior eſt tua
ſeruitus.tuaq̃z ſubiectio

Oratio ſuper hoc ver

bo Sicut deſiderat ceru⁹ ad fõtez
O Fons vite dñe de⁹ oipo
tens.ego ſũ illa paup laſ/
ſata.depulſaq̃ vexata que
ad inſtar cerui deſiderat venire et
reuerti ad te.vt ſit mihi recreatio
otra nimiũ calorẽ atz ardẽtem ſi/
tim quã mihi illi infernales intule
rũt inimici/me ꝑ defectũ hui⁹ mũdi
otinue inſequentes cum turba nu/
meroſa canũ ferociſſimoꝝ morde

tiū et lacerātiū. Qua ꝓpē vagabū/
da nō inuenies reḡem p B deser/
tū discurro Sūt aūt hi canes cu/
re ille diuerse ac solicitudines mū
dane q̄ varijs modis me mordēt
q lacerāt. q̄b⁹ plimū turboꝛ q eua/
goꝛ in deserto p̄cō nusq̄ reḡem
inuenies nec āpli⁹ respirare valeo
nisi venero ad te q̄ es fons vite q
refugij loc⁹. in q̄ mihi erit refugiū
et secu ritas

Meditatio et oza

tio diuisa p partes super q̄rta peti
tione oꝛonis dñice Panem nostrū
q̄tidianum da nobis hodie

Dupi panē ꝓpē deū Ego
sū paup illa famelica loca
ta inē duas mēsas. q̄ꝛ vna
ē cibis b⁹ mūdi onusta. q̄b⁹ q̄dem
vesci possez sed illos detestoꝛ q re/
cuso. altera bonis exuberat spūali
b⁹ q̄b⁹cū affluē desiderez. minime
p voto illa dseq̄ valeo Heu mo/
rieḡ mi pr̄ hec misera famelica in
tuo dspectu ac tuoꝛ oim sc̄oꝛ in
hac mēsa bonis gr̄eq gle referta
discūbētiū. vbi edūt q bibūt vsq̄
ad satietatē. imo vsq̄ ad sobriam
ebrietatē Nō q̄dē sū digna sedē in
hac mēsa nec B reḡrē p̄sumo. sed
hūiliē peto vel de micis q reliq̄is
b⁹ mēse magnifice paꝛ aliq̄d pci/
pere. q̄ aliq̄ntulū refocillata valeā
famē sitimq̄ meā q si nō ad plenū
sedare Lego in euāgelio de diuite
epulone q̄ ꝯuiē de duricia atz ava
ritia arguiē. q̄ immiseric oꝛdiē pau
pez lazaꝛ a se reppulit illi sue mēse
micas nec volēs tribuē At ego sū
illa paup infirma mēdica vlceri/
b⁹ ac vulneriḃ⁹ plena diuersoꝛ vi
cioꝛ. q̄ vr̄is assū in dspectib⁹ O sā
cti q sc̄e dei oēs in vr̄is ianuis cla
mo suspirās. q peto de micis vr̄is
ne q̄so moleste feratis. et more illi
us diuitis reprobi ne me immiseri
cordiē tractetis Absit a vobis B
improperiuz. absit vt in tā pr̄s ac
magnificis cordib⁹ tāta iueniaē i/
hūanitas. p̄ptim cū sine vllo vr̄o
detrimēto ac sine vlla diminutiōe
id facē poteritis Mementote vos
aliquotiēs ab hac mēsa fuisse alie
nos. q nihilomin⁹ tūc ex ea pasci
libenē voluistī. Ita igiē q nūc m̄ fa
cite q̄ vob fieri tūc voluistis Ue
stra q̄dē soꝛoꝛ sū q si in hūilē statū
deiecta. etsi in exilio. etsi in carcē q
si in miseria q pauptate maria osti
tuta Ne igr̄ me fame pire sinatis i
dspcu vr̄oꝛ q q̄dē p̄ssimoꝛ ocko
rū vr̄oꝛ. et in tāta plenitudine spi
ritualiū alimētoꝛ Sū ego heu de
terioris oditiōis q magis repellē/
da. q̄z catell⁹ q̄ vl de reliq̄is dñi sui
sinieē refici Fateoꝛ q̄ppe me p pec/
catū fc̄az etiā cane deterioꝛē. ma
neo tñ sp naturali oditiōe vr̄a so
roꝛ Ne igiē tā graui aio meū pec
catū feretis. q̄d vtiq̄ nūc m̄ odio
est atq̄ a meo repello dsortio. q̄n
poti⁹ ad id q̄d naturali oditione
vob tā dexꝛinq̄ iūctū ē opatiēdo
vr̄os inclinabitis aios. Scda
ps Uex fateoꝛ me omi iure q ob
mea maleficia carceri digne māci
patā. z heu q̄s tā seuer⁹ iudex tāq̄
seuus q̄ captiuū adhuc indemna/
tuz fame perire pmittat. q petenti

nō porrigat panē Qui etiā essent illi filiarū aut officiales adeo impij et agrestes qui hoc tolerarent aut suaderēt/q̄nimo etiā damnatis ad carcerē ꝑpetuū ministrant aliquotiēs pitantie spēales et p̄cipue in magnis solēnitatib⁹ Nūc aūt credo et certitudinaliter scio. ꝙ quantūlibet sim incarcerata et grauib⁹ oppīssa criminib⁹.mitior tū est et ad miserandū ꝓnior vr̄a curia q̄z quelibz alia iudicis aut prelati cuiuscūq̄z mortalis

Ego sū paup illa filia elongata q̄ ꝓtez p̄ne hēditatis me ōtingentē dilapidaui.q̄ in extera regione fame morior.et vrgēte famelica rabie volo frequēter implē ventrē porcor̄ pabulis.hoc est p̄uis hui⁹ mūdi voluptatib⁹ quas sepe nec osēq̄ valeo Ōz et ne ose/quar opto.et oro scientēs ꝙ cib⁹ ille mime sacietatē afferret.imo āpli⁹ facēt esurire tandēq̄z p̄imēt Quid igit faciā Certe scio Vniaduēto in domo p̄ris mei q̄z plūmos esse huitores qui pane vescunt abundanē Surgā igit de stercore q fonea in qua iaceo.et ibo ad patrē meū et dicā ei Peccaui in celuz et in te nō sum digna tua dici filia. fac me sic vnā ex ācillis tuis aut pedisseq̄s Auditu aūt didici imo aliq̄tiēs visu ꝙ ipe ē mitissim⁹q mi sericordissim⁹ atq̄z ita nec me venientē repellet.imo in p̄stinā restitutē et dignitatē.et tq̄z filiā suā denuo suscipiet educandā Heu q̄tiēs et q̄z diu conor ad p̄rem meū ꝓ pa/

ne obtinēdo reuerti.nec tū valeo. qm̄ tali ac tā miserabili fame sū afflicta.vt viribus penit⁹ destituta nequeam exurgere q moueri de hac infelici exīnea regiōe in quā i cōsulte me intrusi.nisi aduenēit aliquis qui m̄ manū porrigat q fēat auxiliū et osolatōez ad me sustinē dū et dirigendū in via ne deficiaz Nos igit depcor̄ sci dei oēs adestote m̄ et ferte opez vt hinc egrediar.sine deuio sine offēdiculo ad domū p̄ris mei ꝓfectura et ffeda ra Quarta ps O me miserabilem infelicē.vilē.fedā.deo et mundo odiosaz.qua temeritate aut p̄sūptione p̄rem illū mitissimū et misericordissimū audebo cōspicē ꝙ adeo otēpsi q dehonorani Qualiter aderit m̄ lingua ad aliq̄d ab eo postulādū Przēstim cū iā illos temerarios conat⁹ meos expleuerim.meq̄z ꝓstituerī et fedaueri cū inimicī.p̄fati mei p̄ris Iñ nō iniuria sibi facta sū penit⁹ odiosa Nūc igit cū melī⁹ nō possū reuētar ad illū quē tam grauit offēdi Dic m̄ misera q inuerecūda.q̄ frōte ℔ audebis attēptare.q̄ pacto p̄sumes postulare panē ad māducandum cui poti⁹ debent ubera q̄z past⁹/ Nec etsi ita sit.nec p̄terq̄z penāq tozmēta meruerīz.tātā nihilomi⁹ illi⁹ ad ꝙ reuerti ꝓpono miaz eē cognosco.vt me ad id faciēdū vocare dignet et cōmonē.q̄ntūcunq̄z etiā eū offēderim atq̄z desperetis Ingēt insup ad ℔ et impellūt famelica rabies.et extrema nēcitas

Audiuit ei de⁹ deꝓcatione etiã le gionis demonũ qñ petiuerꝛt mitti in porcos. multo min⁹ et ego diffi dam exaudiri

Hic loquit aia qi exaudi/ta ⁊ olecu/ta spiritalẽ cõsolationẽ

Gratias ago tibi pr̃ dulcissie ꝓter pitantiã nũc a te susce/ptã O qz sapida ẽ. qz suauis ⁊ bo na. qz nutritiua Nuꝑ famelica ra/bies oia mẽbra mea torq̃bat Au/res interibãt in auditu vanitatũ seculi. ardebat lingua puersis ser/monib⁹. oculi vanis aspectib⁹ de/fluebãt Os turpi vilescebat gustu tact⁹ ꝓbra voluptate fedabatur. O qz ſbito euanuerꝛt a me hec oia pniciosa desideria ad pñtiam dul cedinis cibi illi⁹ q̃ misisti desuper Da ñ dñe sẽp hũc cibũ quo refe/ctus abiciã et fastidiã venenosũ ac mortiferũ hui⁹ mũdi cibum. O dñe de⁹ qz subito ñ facile factũ ẽ his carẽ imo otẽnere q̃ ꝑus desi/derabã. qñ bonitas hui⁹ spũalis cibi facit oñia mũdana arbitrari velut stercora. et abominationi penit⁹ hr̃i Cõcede dñe vt hec dis/positio diuti⁹ in me ꝑmaneat. Jta sane iocunda essẽ et btã Sed heu ego misera cito nimis hũc gustũ et saporẽ amitto. qñ nõ debitam adhibeo diligẽtiã et ꝑ hac mõzli vita. me fateor indignã ad perpe/tuã atq̃ hẽditariã illi⁹ possessiõm Jñ me penit⁹ tue mie submitto.

Meditatio et oz̃ sup

q̃nta petitõe oz̃is dñice Dimit/te nobis debita nr̃a sic̃ et nos ꝛc

Obligata sũ plmũ Surgitq̃ obligatio hec ex fatuis com mercijs et otractibus cũ demone in foro hui⁹ secli initis. cũ ꝑ momẽ tanea vanitate breuissimaq̃ ac fe da voluptate. ad ekn̄ damnatõz me astrinxi. nec habeo heu vñ per soluã. cũ sim paup ⁊ omi sba frau data ꝑ infortunatũ ictum peccati Quo igit ibo. quo diuertam? Ad meũ certe reuertar pr̃em eũq̃ de/ꝓcabor vt me ab hoc graui debi/to absoluat Et ne repulsã patiar ei suas deferã lr̃as. a suis secreta/rijs et euãgelistis osignatas His obtestabor ipm me debẽ penitus absoluẽ Siq̃dẽ hec lr̃e otinẽt vt si dimiserim⁹ alijs et nob ipe dimit tet Et ego ex nũc oib⁹ dimitto sic̃ ipe dimitti iubz Optet igit vt ipe ñ dimittat Etñ forsã ipe vl alter q̃libet ñ obiecerit. ꝑ nõ integrali/ter dimitto. aut sincere aut eo cor/de q̃ debeo Rñdeo ñ saltẽ adesse desideriũ dimittẽdi sub mõ ⁊ fõz q̃b⁹ ipe B fiẽi vult ⁊ iubet. et B vti/q̃ satis est Jta eni et ñ sufficit vt de⁹ mihi odonet. B est vt sit ei desi derijũ ñ ex integro odonãdi q̃ad modũ ⁊ ñ ẽ. qñ si hmõi suũ fuẽit desideriuz infallibiliter ita fiet Ex nũc igit ñ bñ ẽit dũ q̃sq̃s apũ me debitũ q̃cunq̃ otrahet iniuriam ñ aliquaz irrogans aut conuiciũ dicens Presertim dum hoc preter meam culpam accidet. et mox

illi odonabo. p̄ ꝟ eni m̄ tut⁹ para bit̄ adit⁹ ap̄ deū p̄ cōdonatiōe oim meoꝝ debitoꝝ ℔ō q̄dē q̄ alios in me peccare libeat q̄ q̄z deū nō exorē vt eis debita odonet. m̄ eni ꝓpria pcā satis oneri sūt p̄ter ꝟ q̄ alīs ad peccādū sim occasio aut p̄ eis me odemnē ℑz cū alit̄ occurrē nō possim. mihi ouenit alteri⁹ pcō ad meā vtilitatē bñ vti

Oratio et meditatio

sup̄ sexta petitōe oronis dñice Et ne nos inducas in tentationem

QUis heu osolabit̄ hāc desolatā hāc mille laq̄is circūductā ac in varias tentationes p̄cipitatā. in via hac in q̄ picula sibi imminēt inumera tā ab inimicis q̄ nūc in apto se exhibent vim inferētes. nūc in insidiis/ suis fraudulēt̄ꝫs me morti tradē moliunt̄. q̄z ēt a via ipa q̄ lubrica est q tendēs in decliue. insup̄ q obscura plenaq̄ antris q p̄pentib⁹? Quis igit̄ hinc me liberabit q cōducet me in aliq̄z ist̄aꝝ tētationū incidā Nemo ꝓfecto nisi tu me⁹ p̄r ac tuus bon⁹ spūs q̄ me deducet in terrā rectā. qui vndiq̄z laq̄os inimici dissolueris q illūiabitis meas tenebras. meos q̄z pedes stabilietis

Meditatio et oratio su

p̄r septima petitione oronis dñice Sed libera nos a malo

EXpmi nō p̄t malū quo sū irretita. ac ēt nēcitas q̄ me angit q̄tidie Multis modis subdita sū legi pcī q̄ sine le ge ē. agitq̄z frequent̄ vt malū q̄ nolo id faciaz Quot m̄ insurgunt mot⁹ mali horis singul̄ q̄s minime vitare possū. nūc temerarie ꝺ alio iuditū ferēdo. nūc dolēdo de bono ip̄i⁹. nūc de malo exultādo. nūc me ip̄am pl⁹ debito extollēdo q m̄ oplacēdo. nūc irascēdo aut desperādo. nūc vana loquēdo. nūc leuit̄ asserēdo. nūc indeuote orādo. nūc omedēdo et bibēdo. nūc in aspectu. nūc in auditu. nūc in tactu Te igr̄ exoro dulcissime p̄r celest̄. vt me a tāti malo libes. vt tandē a magno illo malo q̄ ōne malū superat in horroreq̄ angustia morte .s. ꝑpetua imunis euadā ac libera.

ORō ad bo^m āgelū suū q ad reliq̄s oēs p̄ medium ei⁹. ples GLoriose āgele Cotinet ptes dei q̄ vn⁹ es ex inclitis p̄ncipib⁹ ciuitatis celestis cui⁹ custodie diuina bōitate ac pia ordinatiōe cōmissa sū p eūdē dirigēda ac ꝓtegēda. insup̄q iuuāda ad ingressū dēe ciuitat̄. bñ viuēdo ac deo parēdoq̄ huiēdo. hoc dieq̄ hac hora me grandis vrget nēcitas ad terē curre ℔ hoc ꝓfecto bñ ꝑpendis et agnoscis ℑssū ego tua pauperecca in p̄fūdis conclusa tenebris h⁹ inferioris carceris. in q̄ nihil ē lūi/ nis spūal ad ognoscēdū bō gle celestis. q id parū claritatis q̄ illic eē p̄t in me ē obuolutuz q circūductū fumis ac tenebrosis nebul̄. de turpi sceno ac lutosis paludib⁹ fetidoꝝ mee carnalitatis desideriorum ac terrenarū cogitatonū eleuatis Quamobrē incedere nescio

per vias rcas in vicos celestis ciui tatis vbi m̃ mẽdicare incũbit q̃ ele mosynas meas petere. nisi ab alio ducta vel aliq̃ illũinata Te igit̃ p̃/ cor dux fidel' apprehẽde manũ h̃ tue excecate. deduc eã p vicuz ma gnum padisi discurrendo hostia/ tim. vbi valeã clamare. aduocare. gemẽ. flere. auxiliuz implorare. et paupi elemosynã petẽ ꝓpter deuz Vere paup ẽ q̃ penit' visu caret. q̃ qz panẽ sibi lucrifacẽ nõ ꝑt Tra he me q̃so spẽal'r apd̃ tuos dsoda les ceteros ãgelos tuos amicos et domesticos. vtiqz prediuites et gr̃e bonis refertos Exhibe ill' hãc mẽdicã mĩabilẽ ad elemosynã p/ cipiẽdã Cũ gaudio ei recipiẽda ẽ. est eni hec peccatrix q̃ vult duerti vt dicit saluator xp̃s. Ne perdas igit̃ ꝫ gaudiũ qd̃ vtiqz ꝓderes si ab hac mea duersiõe recedere per defectũ vic'quẽ nõ nisi meo q̃stu dsed̃ possũ Ne igit̃ me derelinq̃s ne ꝫ mihi recuses fidel' custos. q̃z uis te pluries quipẽderim male iu rãdo aut agẽdo in dspectu oculo/ rum tuoz qd̃ nec facẽ debuissez in dspectu scurre alicui' aut vilissimi alteri' hois Cõdona m̃ q̃so rurs' meã insipiẽtiã meos qz excess' Sũ fateor stolida deses ac pũptuosa Nosti hoc. et ideo tue custodie re/ licta sũ. sic̃ egrota medico. sic̃ ceca duci. sic̃ stolidaq̃ frenetica suo gu/ bernatori Jocoq̃ nc̃e ẽ vt me sup portes in meis defectib'. alias ei indesinenẽ nec scirẽ nec possez abs qz errore deuio mẽdicare q̃ vitam meã q̃stuare Quocunqz ꝓgo aut

ducor illic multũ obscure dspicio i clitã illã ciuitatẽ celestẽ. de q̃ tam gl'osa dc̃a sũt Illic velut i vmbra/ culo ꝓspicio nouẽ ãgeloz ordies pr̃iarchas ꝓphetas. apl̃os. marty res. dfessores q̃ v̄gines. et sup om nes ih̃m xp̃m gl'osã qz ei' m̃rez atz ita sũ abũdanẽ munita ad ꝓcipiẽ/ dũ elemosynas copiosas Te igit̃ dep̃cor amãtissime dductor q̃ me illuc ꝓduxisti. vt ꝓ dditõe mearũ nc̃itatũ ab vnoquoqz petã ꝑm do na et gr̃as q̃b' abũdãti' affluunt Da m̃ aditũ. dforta meq̃ doce me petere Erubesco plimũ ac vereor dparẽ. ꝫ ꝓ certo nc̃itas frãgit le/ gẽ Ex p̃cepto eẽ mihi hec facẽ in/ cũbit vt pulsẽ vt petã. nec recedã q̃ntũcũqz repulsa donec aliq̃d ac/ cipiã Ita igit̃ faciã

Loquit̃ aia q̃ i padisũ ducta Dro ad seraphin

O Os seraphin q̃ placido igne dini amoris incẽsi estl. mitti/ te m̃ ꝓ quã aliq̃m scintillã h̃ ignis Mittite inqz in cor meũ penit' geli dũ. vt parũ ad dinũ amorẽ incale scat Per ꝫ eni vob̃ nihil deperiet Aut certe me vobis tam ꝓmaz faciatis. vt hinc excalescã Copio/ sa est apud me materia ad hunc i/ gnẽ dstruẽdũ Affluunt eni diuina beneficia Insuper et mea peccata que simul iuncta in me ipsa nutri/ re deberent maximum aliquod in cendium Veruz frigiditas negli/ gentie adeo preualuit in me. vt vix aliquid incẽdi possit Ne igitur mihi tam alieni sitis quin parum aliq̃d vestri ignis ad me incẽdẽdã

me qz inde purgandā oppetetis. sic olim Isaie factū ee constat // Ad cherubin Vos igit cherubin in q̄ b⁹ est plenitudo scientie q sapientie. erudite hāc stolidā inoctā. q̄ frequenter iudicat malū bonū. q bonū malū. que sp int laqos q trāsit⁹ piculosos inimicoꝝ hsat Date mihi clare notitiā q̄ valeaz hmōi picla declinare et absqz offendiculo incedere p vias rectas. insup et deum absqz errore et me absqz inordinato fauore ognoscere. vt clareq sincere discernā magna illa pmia mi repromissa pte ex vna. horrēdaqz illi⁹ ignis gehēne tormēta mi ominata pte ex altera Que vtiqz si diligenter q viuaciter añ oculos ponerez sil cū breuitate māsionis mee in hoc mortali corpe. nūqz peccm admitterē // Oro ad thronos Vos throni in q̄bus xp̄s pfūdā hūilitatem ac pcipuā reuerētiā q̄ in vob ē ad ipm recognoscit ac residet de⁹. insup q sua iudicia exercet sic iudex in suo throno. impetrate mi illā hūilitatē illā qz ad deū reuerētiā. p quaz se dignet in me collocare et recognoscē Ad B eni creata sūt q B sic vtiqz obtinebo si vob i B fuero oformis sic q ipe repromisit // Oro ad dñati/ones Vos dñationes impetrare mihi pcor plenū dñium sup corp⁹ meū. ita vt in nllo me sue sōiectiōi reddat obnoxiā Oro ad pncipat⁹ Vos pncipat⁹ reddite me sōiectam sublimioꝝ ptātibus. absqz murmure absqz rebellione absqz detractione // Oratio ad potestates

Vos potestates eripite me ab aduersarijs meis oib⁹. q̄b⁹ vtiqz tal ē ptās. cui non ē aliq̄ opabilis sup ēra // Oro ad vtutes Vos virtutes facite intra me miracula me p pcēm mortuā resuscitātes q infirmā sanātes Cū excecata fuero visū restituite. cū obsurdata reddite auditū q sic de alijs q siq̄d mortiferū aut venenosū bibero. s. p malū cogitatū aut prauā delectationē facite vt mihi nō noceat p osensū Sūt hec pfecto pclara miracula lōge qz visibilib⁹ pclariora // Oro ad archāgelos Vos archāgeli nūciate mihi q̄ntū op⁹ ē sublime si dei mysteriū. et q̄ a me vel ab alijs p me instruēdis i maiori veneratiōe habeatur. obscuras sacre scripture sñias elucidate Et spēaliter tu sce gabriel p scam inspirationē mihi denūcies rumores placitos. sic feciſti beate marie mri dñi q zacharie Et tu insup sce michael qui es custos q pnceps eccie. q̄ vicisti draconē hostē secz infernalē. q̄ pse tas aias añ ospectum dei q impetras eccie pacē tene sp illū inimicū in tuis vinculis ne nocē possit. et me in decessu ab hoc seculo ante ospectū dñi pñtata in eterna gla // Oro ad angelos Vos angeli nunciate mi q̄libet dietim cognitu et factu opportuna p me aut q̄busli bet alijs. predicādo exhortādo vl aliud quodlibet exercendo. ponite in ore meo verba sancta et salutaria q̄ sint ad edificationē meā et aliorum. nec aliqua fallacia aut

versutia q̄cūq; valeat ꝑuale. ¶ In tristicia q̄ nō est ꝑm deū afferte cōsolationē. in desolatiōe me cōfortate de errore me reuocate. ¶ Emollite cor durū/ deuotōnis aridum lacrimis rigate. mentis illuminate tenebras. ¶ In laudib⁹ dei m̄ fitis comites. in excessu me reꝑmite. in bñ factis roborate. aduersⁱ oēs aduersarios meos adiuuate. humiliate me in prosꝑis. extollite in aduerꝫ in mea pauꝑtate ꝑ me q̄stuate. in infirmitate sanate. in hora mortis me visitate. auisate. excusate. liberate. saluate. ¶ Sunt hec vra officia ꝑm veritatem historie ac scripture sacre. ¶ Spēaliē tu raphael sce. deduc me ꝑ viam bonā. sicut duxisti tobiā iuniorē. et ꝑ te tal⁹ mihi accedat ꝑfect⁹. q̄lis ꝑ tuū sapiētissi^m cōsiliū accessit ꝑri ei⁹ et vxori sue sare

Oratio. ad omnes sanctos

¶ Cōtinet plures ꝓtes On poterit q̄so iuenire sb̄ fidei refugium aut miam hec pauꝑcula miserabilis aia apd̄ tot ꝓncipes opulentissimos ac potentissimos. in felici patria. in vrbe beata. i loco toti⁹ amenitatis et supabūdātie. i tēplo pietatl. et charitatis regnantes! Quādiu q̄so clamabo et eiulabo ad eoz̄ ostia petēs paupi panē ꝑpter deum. et nemo aduertet! Quādiu vicissim discurrā et pcūbā ad pedes eoꝝ. et nemo succurret! O pauꝑcula desolata vbi ꝑ dei reuerētia ꝑficies. si b̄ repulsā passa es si b̄ miam nō es osecuta! Si hic eliaz gr̄e et indulgētie nō impetres. q̄s alibi te suscipiet! O felices o gl̄osi sci et sāte dei oēs. totiēs audiui magnū illū amorem ac fauorē omēdari/ quē geritis ad pauꝑes et miseros atq; indigētes pcōres. insup et illā vr̄oꝝ donoꝝ largitatē et supabūdātiā elemosynaꝝ. ¶ Heu ero ego oibus alijs infelicior. despectior. indignior. magis q̄; reiecta! Deficiet hec ꝑpter me vra omēdatio! Cessabit fons ille vre clementie manare. ne sola ego bibā! Claudent mihi vre supplici man⁹ vre. q̄ ceteris oibus apte sūt! Vester ꝑfecto thesaur⁹ ꝑpter me mime decrescēt. Nō aderit q̄sq; ex vobis q̄ suscipiat hanc pauꝑculā alienā sb̄ suo saluo odūctu q̄ dietim periclitari minat! Nō erit q̄ ex opassiōe vel hospitē colligat. et velut vnā ex minimis ācillis sue familie dignet ascribere. Satis profecto mihi essz si ex his vel vn⁹ me benigne suscipet. et inē suos vltimā statuēt. Et si in ceteris inuēta sim vilissima indignissima infelicissima graui⁹q; cetēis excesserim. eo magis vestram meis precibus inclinabitis miaz. sciētes q; his nō op⁹ ē mia q̄ carēt miseria. ¶ Scio q; ꝑpe ab altero vr̄m eē dēm. q; vbi abūdauit delictū supabundauit et gr̄a. ¶ Si me a pedib⁹ vr̄is indignāter abijcitl. aiaduertite q̄ me velitl. eē facturā. instruite me q̄ ꝑficiscar miaz repertura. ¶ Scio veraciter nō alibi hoc futurū. Quo igit̄ diuertā Incidam in desperationez! Absit

hoc Mãdatũ enim accepi ꝑm doctrinas vr̃as. etiã vsq; ad nouissimũ mortis suspiriũ spez haberi debere Certissime ei teneteꝝ credite me a vob nõ discessurã etiã totiẽs quotiẽs repulsã. donec a vobis aliquo elemosyne ꝓ mea pauptate sustẽtanda ꝓcepero Qꝫ si languere aut male pire cogar. ꝟ corã vr̃is oculis faciã. vr̃is advoluta pedib⁹ clamãs ac vr̃m implorãs auxiliũ Posset ne hoc vr̃a benignitas admittẽ. vr̃a clemẽtia q humanitas! estimo vtiq; q nõ Cõmẽorate vos gl̃osi sci nõ ad vr̃am vere/cũdiã loq̃r ꝟ ad meã ingẽtẽ nẽcitatẽ. omẽorate inq̃m q meas ptes aliq̃n gessistis Cũ q̃ppe nũc in eo carcẽ in eo exilio in ea pauptatis regiõe. vbi cũ fuistis voluistis vtiq; libẽẽ aliũde iuuari. aliũde exortari Jo g⁹q vos nunc m̃ facite qđ tũc vob fieri desidẽrabatis Illã distribuite m̃ gr̃az q̃ ex gr̃a vob ꝓvidẽ donata ẽ Qꝫ si alẽ vr̃m mihi impperet⁊ dicat me lõge pl⁹ fedaraz q ꝓfũdatã i sceno pcci q; fuer int illi gl̃osi sci. fateor ꝓfecto ita esse Sz vñ ꝟ eis! Nõ nisi ex gr̃a indultũ ẽ Ex eadẽ q̃ppe massa pcci mecũ extitẽ. ꝓni ad maluz ab adolescẽtia sua. nisi supabũdãti mia dei fuissẽt ꝑseruati aut liberati Et exinde magis obligank̃ ad gr̃az impẽdẽdã vt illã eo liberali⁹ distribuant q̃ largi⁹q copiosi⁹ acceperũt

VOs q̃dẽ estis in sũma xp̃o/tate in honore atq; felicitate Nõ inuidẽs loq̃r imo veracẽ hic plurimũ gaudeo Sz q̃d factura ẽ illa vr̃a sozor misera. degens hic deorsũ in tãta miseria⁊ tãta necessitate! Mire durũ esset cor vr̃m atz innaturale nimiũ si illã pire sinere tis a canib⁹ infernalib⁹ q̃b⁹ vndiq; vallata ẽ deuozari ꝑ̃ptim cũ occurrẽ valeatis. et ad vos exclamo q extẽdo man⁹. lacrimis vndiq; ꝓfusa vr̃m petẽs auxiliũ Nõ peto vr̃am gl̃az aut vr̃as diuitias Eripite me a morte. et m̃ satis ẽ Qꝫ si vr̃az sozorẽ hec vos deꝑcãtẽ repuleritis. q̃m q̃so audietis aut cui

Jmeã (alteri bñfacietis miseriã et pauptatez non dignabim. inq; respicẽ. saltẽ obedietis deo sũmo vr̃o regi atq; imperatori. Js fecit⁊ instituit vos in suos elemosynarios. q̃b⁹ incũbit indigẽtib⁹ nẽcaria imptiri Spẽaliẽ te xp̃o gl̃osa instituit thesauriariã gr̃e. m̃rem misẽdie. nutricẽ orphãoꝝ. desolatorũ osolatricẽ. aduocatã q osultricẽ Jd te igiẽ fugio. te req̃ro ꝓ istoꝝ officioꝝ ꝟtutes ne m̃ deficias i hac districta nẽcitate Jmptire mihi de thezauro gr̃e. nutri exorta et osule. etsi nõ ꝓpter me cũ sim indigna omni munẽ gr̃e. tñ ꝓpter te q ꝓpter tibi omissũ officiũ legitime ꝑm institutionẽ sũmi regis et

ADhuc dico vob Cercẽdi. o gl̃osi sancti dei oẽs. q apd me ẽ signetũ sũmi regis ad elemosynã vestram ꝓcipiẽdum Cognoscitis haud dubie signetũ hoc. nõ eniz ignoratis q̃m sine speciali dei instinctu nec possem nec scirem ad

vos ptingere p reqrēdis vris ele
mosynis Nōne g° veniēs cū signe
to a vobis audiri debeo et vram
alimoniaz pcipe? Infallacie enim
me de° ad vos mittit. qs nouit hu
iusmodi elemosynis abūdare Ne
igit me coegeritis ad ipm reuerti
et de vra repulsa qrelā exponere
Loqr vt psumēs/fateor. ꝫ ncitas
mea pte ex vna ⁊ dina benignitas
et alia me transmittūt ad vos. et
hūc ausū sic loquēdi pbēt. quoniā
vt vez canit puerbiū Qđ dns cō
cedit nō iure familia denegabit Li
beralis dns liberales habebit ser
uitores Sed forsan m dicet ali/
qs Cū de° vt asseris tibi velit ele
mosynā impēdi ab illo petes. p se
ipm eni si volet tibi qđ petis largi
etur At ego rndeo Que gra q/
so scis eēt hnda. si nullo suo medio
mihi de° p se ipm subueniret? Qua
insup rone graz elemosynas ad
superfluētē mēsurā accepissēt sācti
si nō inde ceteris indigentibus es/
sent distributuri? Itaqz hec dei vo
lūtas ē vt suos veneremur scos. il
los depcātes⁊ reqrētes illiqz nob
succurrāt suas nobis donātes et
impertiētes gras Talē qdē decet
dnm tales hre elemosynarios. q
videlz qrelas verecūdoz paupe/
rū audiāt q sine medio principem
adire nō audēt

RUrsus qro. ppt qđ me repel
litis? Si ppt pcca mea q aduersū
me clamāt atz obiciūt. heu queso
dabitis vos poti° audiētiā fidēqz
et fauorē his cruētissimis aduersa
riis nō mō meis vez etiaz ⁊ vris
qs miro mō exosos habet. qzvke
sozori paupcule q vtiqz creatura
est⁊ factura dei vri sūmi pncipis?
Exclamāt fateoz⁊ strepitum ma/
gnū vris auribꝰ ingerūt aduersa
riꝰ isti scz pcca mea. meqz sibi obli/
gatā asserūt cū illa cōmiserim sint
qz opa mea Silete. silete. infideles
aduersariꝰ vos reproboz abnego
per vos eni qz nimiū decepta suz
pēiteo Decepta sū nō de medieta
te iusti pcij. ꝫ in toto Itez igit at/
qz itez doleo. vos fugio⁊ male/
dico. iustūqz bellū aduersꝰ vos in/
dico In q vtiqz bello m debēt esse
auxilio oēs q ptē dei fouēt. ei qz fi
delit subiecti sē⁊ ad fidēlitatē tenent

QUid queso gloſi milites dei
aliud facē valeo dicite mihi
Si temerarie aliqđ opata sū si in
aliquo excessi. heu nō in vno tātū
imo in mille millesies. nō aliud m ē
remediū qz sine fictiōe penitē atz i
postez pcauē⁊ p posse id psequi
qđ nouēo vro sil⁊ meo impatori
displicē Hoc aūt faciēdo mihi vti
qz eē debet. dsortio. cū id fiat i ho
norē illiꝰ quē tā singlariē diligit. at
qz honoratis et id vtiqz duenienē
facē potēit. Sz m obiicit. q minꝰ
debito hos psequoz aduersarios
imo sepius potrix existo cū illꝰ rur
sus paciscendo⁊ tractando. illos
qz humaniter recipiendo amando
atz honorādo. Ad hoc profecto
quid dicā ignoro. Cessant omnes

allegatiões mee. ignominia rubor et confusio irruūt sup faciē meaz In ꝺ me fateor cuictā eē q̄ dignā oi opprobrio Hic itaq̄ nil aliud re/ spōdeo. nisi ꝙ misericordiam peto Misericordiā inq̄m indulgētiaz. grāz q̄ veniaz. hoc satis sit. vob q̄ ꝺ rāsū sufficiat Si cēties a pugna fugiom cēties reuertar. vester iubz impator ne repellar Nec hec est p̄ncipalis mee petitōis causa vt ve stro p̄sidio sic munita sim q̄ talez in me suscipiā animū. vt amodo non reuertar ad illi⁹ mei aduēsariū sepe dicti scz pcī maledictū cōsortium q̄q̄ suis insidijs p̄missis et cautel ampli⁹ me nō detineat. aut vi q̄cūq̄ superet Nō vtiq̄ a debili egro ta et p̄strata vltra vires exigetis Facile fateor ē de me triūphū su/ mere. p̄na sū ad deceptōnē ille hec ē mea miseria. et qđ pl⁹ est nō ea dili gētia q̄ deberem vīm peto et expe cto sōnidiū. imo i ꝺ sū sōnolēta de/ sesq̄ inattēta Et ꝺ ē heu vñ sūme doleo. qđ nūc queroq̄ deploro ꝺ est p q̄ vos depcor p q̄ vīs ad/ uoluor pedib⁹. p q̄ vīaz interpel/ lo grāz et p̄sidiū posco. vt ex nunc sim robustior magis q̄ solicita ex toto corde ad vos in meis agrec sib⁹q̄ aduersitatib⁹ recurrē.

Minime op⁹ē o gl̄osi sci dei vīas diuicias vīam gl̄am in aliq̄ dimi nui dū nō succurritis. Nihil a vob peto p̄terꝺbū. q̄ vt p me apd deū q̄b⁹ oportuna saluti nō p̄ueniāt di gnas p̄ces dirigatis Nō arbitror tā angustā eē vīam caritatē vīaz q̄ largitatē. vt ꝺ nō denegetis In/ cōpabilis q̄ppe ē modica illa cari tas si vel modica in me sit ardēti illi fornaci vīi amoris Et tamē ne mo adeo nō censeā alien⁹ etiā si iu/ de⁹ vl gētilis imo si p̄ris aut mris occisor. cui corde sincero p se ꝺ per aliū p se p̄ces ad dīm p me fieri instanter requirēti nō libēti aio adhe/ scerē Quo igit pacto p me apud deū nō incederē. cū sim christiana q̄ vīa soror i fide et vos ad id faci endum instanti⁹ interpellem p̄ptim cū vos in nullo offenderim. Et si offēdi. doleo q̄ veniā peto. cū p̄fe/ cto talis ac tāta sit vīa dilectio tā q̄q̄ āpla largitas q̄ extēsa p̄sumi si p̄t vt q̄ tā hūiliter ac decenter peto nō recusetis Qđ si feceritis/ dñi mi/ hi vtiq̄ erit q̄si certa sū q̄ apd de um infallacit impetrabitis q̄cq̄ p me petieritis Cur enī vellet ip̄e me vos depcari vīam q̄ onem ad meā instātiā sic incēsū dirigi in ospcu suo. nisi vos duceret audien dos Nūq̄ vobis talē affert ofusi onē. vt vos vacuos a se repelleret Que etiaz esset illa vīa felicitas si nō replētur desiderium vīm in oib⁹ que expostulatis

Adhuc p̄sumā ampli⁹q̄ dicaz q̄ de⁹ p os vīm et p vīam doctrinā māꝺatuz mihi dedit vt ad ip̄m et ad vos sit meū refugiū in oib⁹ nēcitatib⁹ meis Cū igit ꝺ p cepit de⁹q̄ sub hac fiducia vos in terpello. quo modo credi poterit

ꝓ vnū iubeat et alter facīat atq; ita mihi nō succurrat. Jubz q̄ꝑ per vos ipos vt sēp sit spes mea in suaz bonitatē. et ita vtiq; est. in tantū vt etiā si me occidē voluerit nihilo min⁹ ſpabo in ipm. non igit ob aliud vult me ponere spem in suū auxiliū. nisi qz vult suū et vīm auxiliū petenti assistere Q& si mihi q̄s dixerit. hoc intelligēdū eē dū/modo bona et sancta sit hec spes meaq; nihil otra mādata eius ad/misero Heu me hoc ē pcipuū. ꝑ q̄ qđ bonū arbitroz ponere in dño deo spem meā. et ei⁹ inniti auxilio vt videlz suo munē mihi sit pseue rātia in obꝑuantia māvatoꝝ suo/rū et tandem in extremis inueniar in gr̄a sua. et in suo seruitio. Et si nō ocedeꝝ hec mihi gr̄a intuitu p̄/cū meaꝝ saltē cōcedeꝝ ꝑter dīnū mandatū quo stimuloz ad petēdū

Q Onsidero insup ꝙ si vestrum q̄libet vni⁹ diei indultum seu remissionez impetrauerit magnis abūdabo diuitijs. Mime aūt diffi cile est ita impetrare imo lōge pl⁹ q̄z petere ꝓsumerē qm̄ et si magna recipe nō merui vestra tñ largitas exposcit vt magna m̄ tribuanꝝ. ꝙz et mea ingens nc̄itas pfidiū ma gnum efflagitat nō alibi q̄z apud vos inueniendū Q& siquis dixerit hanc elemosynā bonis opib⁹ q̄ le gitimis ad vos obseqūs eē mihi osequēdā ſ̄ñdeo ꝙ iā essz elemo/syna q̄dammō vēdita nō donata q̄zuis tñ etiā io modicū honozis qđ vos interpellans meq; subīci

ens et humiliās vobis impendo quodā iure postulat vt quadā vi/cissitudine mihi succurratis atque ita nō in vanū spem meā atq; refu giū in vobis posueri. fateoz q̄dez me nō odignū ad vos hr̄e hono/rē et amorē sed debilis sū viribus et facꝝtatib⁹ inops ¶ De modico āt modicū grate suscipiendū est Jta q; dum ero locupletioz in donis spūalibus. abūdanti⁹ q opulētiori corde vos honorabo vos ama/bo ¶ Dico insup ꝙ noui personas aliquas absq; l̄ris etate etiā iuue/nes quaꝝ ouersatio ab vtero fuit in cāpis q̄ nihilomin⁹ ex vehemē/ti affectu largiēdi alīs dū sibi ni/hil donandū adesse viderēt volue runt io vasculū in quo sepeliri de/buerāt in elemosynā conuerti seq; nudas in terrā ꝓiici q exponi ver mibus. fuit hoc nobile testamētū. Q& si vna pua scintilla charitatis. tātū opus hic deoz̄sū valuit efficē tantāq; suscitare flāmā exteri⁹ ad subuētionē alteri⁹ q̄d q̄so eē debe/bit apud vr̄am abūdantissimā ar dentissimā q; charitatē circa nos paupes. q̄lē emittet ille ignis flam mam. quale insup opus demr̄abit ¶ Cōuerto pterea osideratione mē/tis ad illā vr̄am charitatē atz lar gitatē quā dū hac mōli vita fun/gebamini erga paupes habuistis vñ magnū certissimūq; ausū cōci/pio ad vos interpellandū. sperās vtiq; mihi venire desup auxilium. ¶ Cū indubie nō diminuta sit ꝑ glo riam vr̄a charitas imo inestimabi

liter aucta et pfecta Et si enim vob̃ desit miseria.mia tñ adest cum illi fidis xpiñissime iũcti cui pprium est pcere et misereri. Nõ sufficẽt tpus nec lingua aut intelligẽtia illa numerare pietatis opa que vob̃ vra suasit charitas erga paupes exercere Que eni egritudo miseria aut pauptas inuasit hoies cui mor ñ essetis pñdio sanãdo succurrendo famẽ sitim algorẽ patiendo vt alios pasceretis et reficeretis.alter vrm se ipm in seruũ venũdauit vt filiũ paupis vidue de manib⁹ hostiũ liberaret Alter se mortis piculo omisit vt hinc aliũ eripet Alter diuisit vestẽ qua indutus erat hyeme pfũda vt aliũ nudũ hinc tegeret Alij nec metu mortis imminẽtis.a pietate sepulture mortuoz aut visitatione captiuoz retrahi potuerũt Alij tãto gre ꝑuilegio donati sũt vt etiã vita fũcti de suis corpibus oleũ ministrẽt sanãdis egritudinib⁹ optunũ. Hec aũt que loqr nõ nisi corpalib⁹ defectibus subleuãdis debuĩt.quos reuera incõpabiliter supant aie spũales indigentie.ac nĉitates tãto illis pciosiores quãto corpi mõrali ꝑeminet aia immortalis.et mors ekna magis timẽda est q̃ tpalis et trãsitoria Cũ igit nihil vre charitati iaz depierit imo multũ accreuerit pfectõis q̃to magis nũc q̃ tũc succurretis. Succurretis inq̃ ñ vos instanti⁹ in tãta nĉitate req̃rẽti ꝑtim cũ de his mea sit ad vos obse

cratõ que lõge plus dñinũ honorẽ ac vram laudẽ cõcernũt q̃ q̃libet corpm subuentio // Et vere ita est q̃ etiã in carne viuẽtes maiorẽ lõge charitatẽ ad salutem alioz de mõstrastis q̃ lingua sufficiat exprimere. Nec etiã quãlibz acerbissimã penã aut mortis q̃cunq̃ horrendũ gen⁹ phorruistis dũ in medijs tormẽtis ostanter verbuz fidei salutaris ꝑdicabatis ad illuminandũ eos qui in tenebris idolatrie sedebãt ad dirigẽdũ pedes eoz in viã pacis. Heu gliosissimi sci iã nec vos mori optet nec hmõi psecutores et tormẽta ppeti.ad m auxiliũ ferẽdũ ad me sanãdũ ad me illũinãdũ ad me veniq̃ dirigẽdũ p tramitẽ vtutũ.nec aliud circa ꝺ peto nisi vt tñmõ ossẽserit.vt dñm oraueritis vt ita fiat q̃ ad modũ fieri desidero.et tũc absq̃ dubio fiet.siquidẽ nihil vob̃ denegandũ arbitror a pfe miarũ Mala quidẽ sum fateor et vicijs vndiq̃ irretita.id eni heu nimis expior Sed deo ꝓtegẽte nõ vos psecuta sũ.nõ vos morti tradidi et nihilomin⁹ etiaz ꝓ his qui vos pseq̃bant etiam in medijs tormẽtis dũ adhuc essetis hic supstites orare osueuistis.q̃nto magis nũc ab his psecutorib⁹ imunes ꝓ me nihil horũ cõscia de ꝑcari curabitis Condonate m ob secro nimiũ forsan ꝑsumenti q magna exaltanti Merito eni inquã m vos humiliter ac deuote depcãti. aderitis adiutores atq̃ oratores

qui iã tuti in gr̃ia resideris.cũ etiã vr̃a recusãtibus ac spnẽtibus p̃fi/
dia.vos q̃z atrociter insequentib⁹ voluistl.adesse ꝓpicij ¶Recedite a
me recedite inimici.et vobis silen/
tiũ indicite ¶Dicitis eni q̃a frustra
sc̃os imploro frustra leuo in eos
oculos meos q̃m de numero sum
re,pbo⁹z.et ecño dei iudicio/dam
nationi obnoxia.atq̃z ob id sci dei
oẽs dinã sup ℞ volũtatẽ ꝺgnoscẽ
tes nulli⁹ momẽti me reputant.et
meas ꝓces aure surda suscipiũt¶O
mẽdaces atz infideles hostes.q̃s
vos sup hoc certiores fecit?¶Cer
ta quidẽ est hec de vobis sñia q̃m
irreuocabiliter dãnationi traditi
estis ¶Circa me certe nõ ita est q̃m
si me damnare deus voluisset iam
dudũ id facere potuisset.siquidez
id dudũ demerui.nisi mia ei⁹ p̃ue
nisset me ¶Si etiaz me damnationi
tradendũ decreuisset.mime m̃ suo
munere hoc tam vehemẽs adesset
penitẽdi desi deriũ.suũ q̃z patroci
niũ medñs sãctoz suozũ inc̃cessio
nibus implorãdi ¶Scio ꝓfecto q̃c/
quid vos hostes iniqui dixeritis.
me nũc in ea adhuc vita subsistere
in qua mihi facultas est meã deo
ꝓpicio salutez opari ¶Nec id m̃ du
bito futurũ si in toto corde scruta
ta fuero mãdata ei⁹ ¶Scio insuper
id me suo munẽ et suoz sc̃ozũ p̃fi/
dñs hoc posse adimplere ¶Sinite
igit̃ hostes nedũssimi ãplius ita me
ad despationẽ ꝓsequi q̃a minime
ꝑualebitis ¶Et qđ ampli⁹ est quic/
quid in futuz circa mẽ facẽ dispo
suerit.sua eni sũ.qua ꝓ suo vti põt

deuote lxxxiiij

libito.institui nihilomin⁹ quandiu
gr̃a tp̃us et facultas ad hoc ad/
erũt ipm diligere optimũ q̃z ac iu
stissimũ iudicare qđ vos ipi oñes
inimici vr̃a in malo impediẽte ob
stinatione mime facere valetis in
quo vtiq̃z vr̃i stat⁹ deterior extat
odittio cũ ille vobis odio sit cui,p/
priũ est esse sũmũ bonũ.illũ q̃z iniu
stũ ac crudelissimũ cẽseatis quẽ ꝺ
stat esse iustissimũ ac p̃fissimũ¶Absit
igit̃ vt vob̃ filis fiam ¶Tur ei salui
fieri nõ valetis.nisi q̃z indulgẽtiã
postulare nõ vultis ¶Non itaq̃z sic
faciã imo incessanẽ indulgẽtiã pe/
tam et requirã ¶Ipe etiã mihi man
datũ dedit vt spem in suo reponã
auxilio qđ mime facẽt si me statu/
isset cõdẽnare ¶Tur q̃so mihi bone
voluntatis p̃beret initiũ cui cõple
mentũ dare nõ vellet?¶Tur me ad
meditationẽ sui insup et ad sui cul
tus desideriũ ꝺmonẽt.si nõ id me
sp vsq̃z in finẽ vellet esse facturaz?
¶Iocirco Scitote fallaces inimici
illi poti⁹ q̃z vobis fidẽ adhibebo.
nec ab inuocatione sui p̃ocinñ vl/
laten⁹ deficiã ¶Discedite itaq̃z hinc
et mala vr̃a hora huc veneritis ꝛ
ad vr̃am confusionẽ.me sinite mee
orõni dare finẽ.¶Nec eni a ꝺspectu
sc̃oz q̃b⁹ assisto nũc abibo donec
signo aliq̃ certo m̃ innotuẽit me fo
re exaudita ¶Qđ vtiq̃z sig^m nõ ali/
unde certi⁹ sumẽdũ arbitroz q̃z si
in p̃fũda hũilitate.meos defectus
meãq̃z pauptatẽ recognoscã.ꝛ ex
toto corde illis incedẽtib⁹ in dño
habuero fiduciã ¶Et si millefies me

seduxeritis ac deceperitis milliesies
resurgā qr m̄ sēp aperit aptā gr̄e
portā Illos in desperatiōz adduci/
te. qui dīnā bonitatē ignorāt et sā
ctoz potētiā. vel etiā qui eos exo
rare vl̄ negligūt vel otemnūt Fru
strati q̄ppe estis fauēte dño vr̄a in
tentione circa me. nec op⁹ est vt m̄
mea pcca omemoretis inferentes
hinc me celestib⁹ p̄mijs eē penit⁹ in
dignā. Jo etenim scio. Ez scio. q̄
pius ille me⁹ p̄r ihs xp̄us meū de/
bitū soluit et mea oia q̄tienscunqz
mihi displicuerint deleuit pcca. m̄
qz suo p̄ciosissimo sanguine celeste
regnū lucrifecit et emit. et h̄ titulo
et nullo alio possessionē hui⁹ regni
p̄stoloz. sic̄ q olim ab illo glorioso
beato bernardo in sua visione re/
sponsum accepistis.

Hic loquit̄ aīa inimi/
cis volētibus adhuc in desperatiōz
inducere. q rn̄det eis

Quid dicitis adhuc fallaces
atz infideles hostes Dicit̄.
hanc meā spem. temeritatē q̄ndā
esse ac p̄sūptionē. q̄m nō est homo
viuēs sup terrā q̄ntūcūqz etiā gra
uis pccoz. qui nō se cōfidat saluan
dū Ez p̄ma eoz restant q̄ stult⁹
excogitat Dicit̄. insup m̄tos vos
in me cernē defectus quos mime
discerno. me qz obduatis vsqz in fi
nem cū me sic inuadere atq; circū/
uenire ꝓponitis vt parū m̄ ꝓdesse
possit hec spes mea quā p̄sūptuo/
saz temeritatē appellatis. cū illi⁹ re
gis legē mime obseruē. vnde spēo
auxiliū Nec ꝓfecto per hūc modū
me deijcietis a spe bona O nequā
ac desperati Nō q̄dē dico mihi hāc
adesse fiduciā vt absqz obduantia
dīne legi. saluari p̄sumā. Esset hec
indubie nō spes ẓ p̄sūptuosa teme
ritas. Hmōi sē q̄zples qui sine pe/
nitētia et correctiōe male vite deū
eos saluatuz arbitrant̄. dicentes
nō ideo eos deū fecisse vt dēnet
Absit vt sic spem meā instituā q̄n/
imo sūme cupio in melī⁹ reformari
et legē totā adimplē. sine qua im/
possibile eē scio me saluari Ad id
aūt faciēdū m̄ cōfido p̄stari vires
a dño. et suoz sc̄oz suffragijs Et
q̄uis tā ignorē an sim in gr̄a vl̄ si
aut si in ea ꝑmanebo. spero nihilo
min⁹ q̄ deus tandē meas illumia
bit tenebras ad dijudicandū illos
in me defect⁹. q̄bus forsan ad p̄ns
a gr̄a dei sū aliena Jo qz ipz quo/
tidie depcor. vt sic de tenebrl. meis
lumē faciat splēdescē. q̄ inimicl. tā/
dē dicē nō incūbat Nos eā p̄stra
uim⁹ nos eā supauim⁹ Jpm insup
instanti⁹ exoro vt me instruat quo
pacto legitia seu integra ofessiōe
vel quōlibet alit̄ a pccis q̄bus for
san ignorās sū irretita liberari va
leā Et q̄dē videtis q̄lit̄ ego freq̄
ter me ipam ꝓparo. vt sciā q̄n m̄/
sura sim in illa extrema hora mor/
tis q̄n sum a corpe migratura. et
ad id sciēdū sūme anhelo Sit igit̄
hec vobis mea rn̄sio videlz q̄ cele
stiū bonoz recbutionē peto sub ti
tulo et in spe mei glrioſi redēptorl.
ihu xp̄i qui m̄ ius in illis vendica/
uit. et ob id suā mihi imptiri miaz
pcoz. q̄ in primis a pccis meis et

mera sua gra. suã auertat faciẽ et oẽs meas deleat iniq̃tates et ex/inde me faciat sue legis factricẽ q mãdatoꝝ ei⁹ Scitis ne hic quicq̃ dicẽ Quid ad hec rñdebitis. o vos inimici immõrles. qui vris fraudi/b⁹ male me deterrẽ satagitis? q̃d vobis ãpli⁹ restat replicandũ? Si de⁹ p me. q̃s cõn me? Quis me ac/cusabit q̃s me dẽnabit? Nõ vos pfecto tortores. nullã nisi q̃ntavo bis pmissa est. dinit⁹ hñtes ptãtẽ. Discedite igit cũ omi vra confusiõe et ignominia. Reuertar ad vos. gliosos celestis curie scos. ex quo his rñdi poitorib⁹ inimicis qui p̃cipue in ospcu vro m cõtinuas parãt insidias. me quoad pñt impe/diẽtes atz ipugnãtes. Nõ pfecto vos in b̃ venerant Nũq̃d non ero dũ vris asto ospectibus vra aucte ptecta? Nũci⁹ etiã in medijs hosti bus. tur⁹ erit. nũc aũt hos cernit. p fidos hostes. ad meã q̃vob̃ velut nũcia dirigit. dirimendã lacerãdã q̃z orõem niti. me q̃z deorsũ de pa diso velle p̃cipitare. Omi igit iure illos odio hẽbitis. nec eos audietis. aduersus me seu aduersus meã de uotã orõem vociferãtes. vos inq̃z hoc vidẽtes ac ospiciẽtes Et si nõ alia subesset vob̃ causa m miserẽdi paupi vre sororiã diuti⁹ vos de p̃canti. q̃z illoꝝ spret⁹ rõnabilis. et gaudij sb̃tractio. q̃d vtiq̃z me vos repellẽtes. eis afferretis. poteritis nihilomin⁹ et debebitis meo vidẽ. me exaudire. ac replẽ. mee indigẽ/tie saccũ. ab vbẽtate elemosynaꝝ vraꝝ vt sic cũ gaudio q pfectu ad pris mei celestis honorẽ et ad ve/stram laudẽ et gloriã. insup et ini/micorũ vestroꝝ confusionẽ. reuer tar a vobis exaudita

Oratio p alijs viuis

et mortuis super hoc verbo orate pro inuicẽ vt saluemini

Esto q̃ ego adeo p̃dita sim ac dicta vt p me nullã eliaz valeam aut debeam meo q̃stu im/petrare. supplico saltẽ ne mea mise ria fiat nocumẽto cetẽis paupib⁹ magni hospitalꝭ hui⁹ mũdi ac car/ceris purgatorij. q̃s q̃stuo et p q̃/bus inkpello Satis. q̃ppe imo nimis magna ẽ mea p me miseria absq̃z b̃ q̃ ceẽis sim dekmẽto. b̃z q cetẽi sa tis abũde q̃z sua torquenꝭ inopia absq̃z b̃ q̃ mea eis infesta sit. dũ m̃ iam ex officio incũbit hmõi p eis q̃stũ facẽ. aut q p eos ad hoc suz deputata. aut req̃sita aut rogata. aut q ob id aliq̃ recepi tẽpalia. a q m̃ sãguine iũcti sũt aut q dum eis vires suppetũt sile m̃ bñficiuz i/pẽdũt Mererer pfecto p his spi rituales elias nõ postulare b̃z eo/rũ indigẽtias q̃ multũ certe sũt mi serabiles Et haud dubie nõ pote rit elia illic inutilit accedẽ. q et si nõ huic saltẽ alteri oueniet. Nõ ẽ pauptas. infirmitas molestia vel afflictio q̃ non inueniaꝭ in b̃ hospi tali atz in p̃fato carcere dirissimo Quidã nanq̃z ardẽtissima febre lu xurie correpti adeo vehemenꝭ cru cianꝭ vt nec ad momentũ residere

aut quiescere possint. alij auaricie
voropisi turgētes indesinēt sitiūt
Alij torporis et acidie putrescunt
lepra Alij velut canes furiosi. iur/
gijs ac detractōib⁹ pstrepunt ali/
os porcina defedat crapula. illos
ira vindicādi qz feruor insanire fa
cit hos inanis gl̄ia tumescē alios
absqz intermissione torquet inuidia.
ita vt nec alteri⁹ pspera patienter
cernere sinat. hz hic aures impias
ille cecos hz ocłos. cetēis cor gūit
laborat. plumis nec vnū mēbrū va
lidū est Sūt qui p malā famā vn
diqz fetidi sūt. et vt breui sermone
multa q̄ ad plenū exp̄mi nō possūt
āplectamur nemo est qui nō alicui
subiaceat indigētie aut miserie. hic
q̄dē pl⁹ ille aūt min⁹ Quātū vero
ad eos qui carceri purgatorij mā
cipati sūt res ipa patula est. pena
se ipam manifestat. Sūt nihilomi⁹
hi deo ac sue familie dilecti p⁹ bre
ue tēpis intuall̄ū filij regis in glo/
ria coronādi ac pinde merito eis
elia impēdenda est Et cū p se ipis
mēdicare neq̄ant Ego paupcula
in cecis ex opassione moueor q im
pellor vt iā dixi p eis mēdicare cē
si nihil hinc sim omodi pceptura.
Offero igit̄ saccū mee mēdicitat.
vob opulētissimis elemosynarijs.
imponatis larga munera hmōi in
firmis ac captiuis erogāda ac di/
stribuēda vbi tam euidēs inuenta
est nēcitas Est p fecto pauptas nō
ficta. nec eni est pauptas alia. que
pauptati pci valeat opari Ip̄les
quidē v̄m O gl̄iosissimi sci dei ex/
pimēto didicerūt qō nūc dico. ne
igit̄ me v acuā remiseritis a ospcu
vro. q̄ tā iusto titulo et in tāta nēc/
tate vos inēpellare compellor

Oratio ad dominū ie/sum x̄pm et ad gloriosam virginē

O Certa spes ac finale refugiū
aiarū Jhu x̄pe redēptor nr̄.
et tu virgo sua mr̄ gl̄iosissima Etsi
ego paupcula apud cetēos oēs
scos. elia gr̄e fraudarer. repulsāqz
ab illis oibus paterer. ofidere nī/
hilomi⁹ adhuc in excellēti supabū
dātia v̄re dulcedis mie atqz largi
tatis v̄re bonitatis imense In vo
bis fidē duob⁹ et p vos celebra/
tū est atqz pfectū nr̄e redēptiōis
opus. dati qz estis ac spēaliter ex
officio deputati ad ferendū opē
miseris et recōciliandū pcōres q̄
si vtiqz non fuisset. nec tu dn̄e ihu
x̄pe humanitatē suscepisses nec tu
dn̄a gl̄iosa. fuisses effecta mat̄ dei
hic sane reperio meū q̄dez carne
frem meū esse deū ac meū iudicem
Insup et meā sororē optimā illi⁹
q̄dē iudicis mr̄ez. meā cōspicio fa
ctam aduocatam ac p̄tectricē In
his diues sū. cū in me ipa sim pau
prima Apud hos q̄libet nēcaria m̄
atqz optuna copiose repire valeo
qui vtiqz nihil vtile. ac salutare m̄
denegabūt Nō egredient̄ p fecto
extra portā mee memorie. si nō p⁹
ptē sue dulcedinis ac bōitatis gu
stauero Ut ego quidē int̄ hec duo
tam tuta p̄sidia collocata. quo
pacto deficiā. cur nō sperabo Cur

diffidā pſertiz ſi nō ab eis abiero ſi nō mea ignauia.eoz fecero lon/ ge a me auxiliū? Et hoc vtiqz ē p quo nūc inſtāter vos deꝓcoz vos exoro.vos inqz talē matrē talē qz filiū qui me talib⁹ tāqz ſolidis bo/ ne ſpei vinculis vobis iūgi onecti qz voluiſtis vt vra ꝓtegente gra nūqz a vobis valeā ſepari.ſi tñ in nouiſſimo ſuſpirio mortis in hac ſpe et gratia reperta fuero

Alia oratio ad dñm

Jeſum xp̄m et glorioſam virginē.

O Me incōſultā deſidē atqz in/ felicē.qua temeritate freqꝓē ab illa mei patris ihu xp̄i.ac mee mris tuta ꝓtectione.me ſubtrahē audeo? Cur cuagoz p amaras vo luptates.et per periculoſos riuos magni hui⁹ mūdi maris? Quid ali bi tā ſtudioſe p quiro quod longe abūdanti⁹ tuti⁹ qz ī patū inuenio diuitias.honoꝛes.ſapiētiaz. volu ptatē? Cur non expaueſco.ne dies mortis in eo ſtatu me ꝓoccupet in quo meo deſtituta p̄ſidio.vadam ꝓceps in ꝓfundū inferni.vbi nlla eſt redēptio? Cur recuſo.cur negli/ go.in eoz ſocietate p ſcam medi/ tationē verſari quoz ſolo p̄ſidio oſtat oīe bonū adipiſci mala qz vniuēſa poſſe vitari? Magna q̄ꝓpe eſt hec ingratitudo.magna inſup inertia imo veri⁹ horrēda quedaz miſeria.hoc mihi ſemp dū venire voluero patū refugiū auxiliūqz ñ recognoſcē Verum O dulciſſime p̄ ihu xp̄e ac benigniſſima mater

virgo maria ouis illa ſū.que ſepe nimis errās ꝓcita eſt Sum et illa fatuella deſidioſa errabunda filia que nō niſi tracta et coacta vult p vias rectas incedē. Aſſumite igit illi⁹ manū et tenete.nec eaz ſuo de reliq̄ritis regimi.qñ ſic cito iret in perditionem

Hic loquit aīa in tri

bulatione exīs ad ſui conſolationē et patientiā.plimos tribulationis fructus ſibi cōmemorans

O Ptime venerit mea gratioſa dña.tribulatio et cū gaudio et affectu bonō ſuſcepta ſit Meus quidē p̄ optim⁹ te miſit ad me nō dubito Te ergo equiſſimo iure be nigne letāter qz debeo ſuſcipere et nō indecenē tractare aut repellere p impatiētiam tibi aut iniuriā irro gādo aut aduerſus te im ꝓbe mur murando Erraui fateor venis ad me iuſtā penā acceptura.inſipiens ſū ac ignara.venis me inſtructura Deturpata ſū ac fedata.ad deco rādū ac mūdandū me aduenis.in deuiū ꝓpero accedis ad dirigēdū Mortē eternā demerui.ad liberan dū me feſtinas.grauib⁹ oꝓꝑſſa ſū debitl.releuare me ꝓtēdis Elōga/ ui me a facie p̄ris mei ihu xp̄i.ad me illi denuo a ꝓrimādū reconci/ liandū qz huc ꝓfecta es Cū his q̄ me oderūt.et occidē q̄rūt.inſ̄ con ſortiū.hinc me venis eripe.nūc p ne excecata ſum et ſurda.nimiūqz mollis q̃ laſſa in omnibus mēbris meis facta.veniſti ſalutē ac robur

largitura ſiat igit̃ in me ac de me ad plenũ ꝓm inſtitutũ vr̃i bñplaciti iuſſ̃ mãdatũ q̃ omiſſionẽ optimi pr̃is mei Gr̃as ago illi milleſimas qui non vt ego illum frequenter ita me neglexit qui me nolẽs ꝓdẽ ꝓ te me velut filiã dilectã viſitat q̃ nec digna ſũ ad ſuã gr̃am võrt. q̃ poti⁹ mortẽ merui q̃z aliã quãlibz diſciplinã et poti⁹ horrẽdã gehennã q̃z pr̃nã ac mãſuetã correptiõz Nec te vnũ depcor o mea venerãda dña vt ea circa me omiſſiõe quã a deo non quã ab hoſte ſuſcepiſti fũgaris Quoq̃z tuã ꝓ menſura mee fragilitati. mitiges diſciplinã. non me ſup̃ q̃z ferre valebo grauẽ⁹ affligẽs Quo nõ obſtãte volo vt nec clamor nec gemit⁹ nec act⁹ nec ſignũ q̃libet in me diſplicẽtie aut amaritudis aut indignatõis te retrahãt q̃ min⁹ dulciſſimi mei pr̃is iuſſionẽ de me et ſup̃ me q̃ntũ ſufficit impleas Lõge ei meli⁹ me nouit q̃d m̃ expediat. fiat itaq̃z vt inſtituit et ſua nõ mea volũtas impleat Quãtũcũq̃z m̃ q̃uis extiterit doloretiã ſi ferra ſi ignes ſi v̄bera. ſi vulnẽa diſpoſuẽit fiat volũtas ei⁹. tm̃mõ me in ſuam ſuſcipiat filiã. m̃ q̃z ſociã faciat tuã ſororẽ patiam. ſñ q̃ vtiq̃z nimiũ dura es et min⁹ accepta Ita ſi fiat m̃ ꝓfecto ſatl. erit nec aliã erga me peto clemẽtiã. nimiũ ſane dura nimiũ q̃z dira mihi foret illa clemẽtia q̃ me ad breuiſſimi tp̃is morã ſuſtinẽt hui⁹ ſcli abuti voluptatib⁹ atz in ſtercore meo volutari ac putreſcẽ donec in momẽto infernalib⁹ canib⁹ traderer deuorãda. illic moritura ſñ fine Lõge fiat a me talis clemẽtia talisq̃z mia. tibi igit̃ magr̃a optia parẽ ne recuſẽ tuã eq̃nimit̃ ferẽs diſciplinã tuã ꝓcuſſionẽ. tuã q̃ntũlibet durã correctiõz Tolẽare q̃ꝑe optet mala pñtia vt potiora tandẽ obtineant nã q̃ pr̃ me⁹ ihs xp̃s. ab h̃ ſclo nõ migrauit abſq̃z dura admodũ pena. ꝫ nec ei⁹ mr̃ dulciſſima Que ergo ſũ vt hinc imunis euadã. ñ ẽ h̃ ꝓfecto poſtulãdũ O venerãda magr̃a et dña dicito ſi libuerit ac denũcia pr̃i meo. in q̃nta nũc afflictione detẽta ſũ. quã penã ac pñsurã ſuſtineo. q̃tin⁹ ſue miſereat pauperi filie fragili atz imbecilli. plene ãguſtiaꝝ et tormẽtoꝝ ploratuũq̃ gemituũ Quoq̃z ꝓpt̃ ſuã bõitatẽ imẽſam in his tormẽtis m̃ miam impẽdat. repiens in me bonũ aliq̃d q̃d remunẽt Ides nẽpe ꝓpt̃ vehemẽtiã dolor. nec ꝺuenienẽ orare nec ad deũ meũ mẽtẽ meã dirigẽ poſſe Sz et vos p̃ſſimi curatoẽs curie pr̃is. mei p̃fati. et p̃ptim Tu benignſſima mr̃ mie dic ſepe dño pr̃i meo. tã ſatl. eſſe. poſtula m̃ pacez q̃ reco̅ciliationẽ vt tui honoris ac p̃cũ tuaꝝ intuitu conſolationẽ aliquã erpiar atz alleuiationẽ ab his q̃bus nũc ꝓmor flagellis ſic de his pueris qui ſcolaſtic. incũbũt diſciplinis fieri ſolitũ eſt. Exhibe te m̃ ad inſtar illi⁹ pie mr̃is. q̃ ſuã filiaz eripit de manib⁹ pr̃is eã v̄berãtis

O neqz inimici vereor ne in meis xberib⁹ rideatis eo mõ q̃ de his insolẽtib⁹ pueris rideri solet. q̃ p suis petulãtijs in scolis xberanẽ dicẽdo ne pepceritis qm̃ bñ meru erũt O pcẽm ve tibi. qz me tozmen tis hmõi tradidisti Infelix illa ho ra q̃ me ad pris mei offensã indu/ xisti Inicio q̃ppe mihi vultũ oñ de bas hilarẽ te qz placidũ ac hmma nũ m̃ simulabas. sed heu grauiẽ ni mis tua cauda pũgitiua ẽ ac ama ra Quõ igiẽ tibi ampli⁹ fidẽ dabo Cur te nõ toto conatu detestaboz Nũqz itaqz ad me reuerti valeas. nũqz mihi te videre concessum sit

Adhuc loquiẽ anima tribulationi congratulãdo ei

O Tribulatio si p hec flagella tuta sim ac ab illa morte hoz renda seuissima qz facta imunis. si p hec ius hẽditatis pr̃ne qõ iam pdiderã recupero. et qõ lõge me/ lius est. si p hec ad gr̃am mei pris reuertoz. atz hinc mea cõualescant pmia. pfecto mihi optie est Cona/ boz tã ãplius huiuscemõi facinus nullaten⁹ admittẽ. ignozans certe An vice altera mecũ taz misericoz diter ageret vt nũc actũ est O ma gistra tribulatio Ex quo m̃ mũda nas sõtrahis dolatiões ac socie/ tates nec mihi possibile absqz aliq̃ dolatiõe viuere Cõcede m̃ vel al/ tera aliquã dolationẽ ad suppoz/ tandũ tuas afflictiones atz tozm̃ taſſac me illi⁹ dulcedinis pticipem quã ꝑm ꝓphẽ xbũ deus seruat et abscõdit his qui timẽt et diligunt eũ. p quã dulcedinẽ btũs stepha⁹ suos nihil estimabat lapidatozes. beata agatha ad carcerẽ tãqz ad nuptias ꝓperabat. apli in verberi bus exultabãt. scus paul⁹ dicebat se libẽter gl̃iari in infirmitatib⁹ su/ is. et ita fuit de alijs q̃buslibet san ctis O quid dico ego insipiens et incõsulta. q̃d dico? Cur ampli⁹ ve/ lim meũ q̃rere solatiũ? Hec est eni gl̃ia dei. vt iustitia ei⁹ impleaẽ qõ vtiqz fit dũ tribulationẽ ac tristiti am patioz. pro prauis ac ignomi/ niosis voluptatib⁹ q̃bus p̃ter dei nutũ ac mandatũ frequẽter fruit⁹ sum. Decẽtius itaqz ẽ ac rõnabi/ lius vt dei volũtas impleatur me verberãs et corrigens. q̃z de mea vanitate dolationẽ accipiã In ꝺ itaqz mea sit dolatio. vt p̃ meus mihi pacatus sit atz in me pacẽ et iustitiã se oculari faciat te mediã/ te magr̃a mea tribulatiõe. Per te insup illi filis facta sum qui reple/ tus est doloze et ãgustia in sua be nedicta passiõe. Debẽt itaqz hi et plimi alij ꝓfectus quos adducis sufficẽ ad gratulatõnẽ tue pñtie. lõganimiter expectãdo illud excel lentissimũ regni celestis p̃miuz ad qõ per te intrandũ est. nõdũ q̃dẽ tp̃s est pceptionis p̃mij hui⁹ Pre miũ siq̃dẽ labor añcedet ñ laborẽ

ꝑmiū ſiat itaq; volūtas tua

Meditatio aīe ad recognoſcendū dei bñficia. et ad ſe excitandū. ad gr̄as reddēdas deo.

Placeat tibi dñe deꝰ omps q̄ paē glioſe. placeat tibi vt ea ognoſcā et omemoꝛē bōa. que m̄ q̄tidie tribuis Ingratitudo ei atz incōſideratio bñficioꝝ tibi ſumme diſplicēt. optimo q; iure nob q̄dez vis tuoꝝ bonoꝝū vtilitatē afferri tibi aūt honoꝛē et gl̄iam Ita igiē ſit dñe p̄ſerua me ab illa tā repbē ſibili ābitione qua tuā volui furari gl̄az illā q; m̄ aſcribē. Hoc eni faciens. dū gl̄iam q̄ in tuā cedit ſoꝛtem m̄ vellez tollere atz vſurpare. iuſta viciſſitudine vtilitatē oēm q̄ i meā ꝓtez accedēt amittere Lucifer ille de altiſſimis cadēs ad ima. mihi exēplo eſt ne ita ꝓſumā. ſibi et ſupbus ille pbiſeus. Heu miſēa q̄d hr̄e valeo. quod ex te non accipiā Cur igiē hinc me ipam gl̄ificabo? Cur hinc honoꝛari deſiderabo. Cur cetēos q̄bus hmōi dona nō aſſūt oꝛemnā Aufer dñe hāc a me ſtultā ac temēariā arrogantiā Sit itaq; tua gl̄ia. tota tua Sed ad tua me ouerto bñficia atz i ꝑmiſ hec in naē a ſidero. vbi aiaduēto q; ſi celū tale ſolē talē ac lunam ac tale vniuerſū q̄le ē b in q̄ nūc poſita ſū ꝓpter me ſolā ac meū amoꝛē inſtituiſſes in ſtupoꝛē ducereē oīs creatura b audiēs atz dicēt. hec ē illa a deo p̄cipue dilecta ꝓpē quaz tā magna ac p̄cioſa dona iſta creauit. Stat nihilomin⁹ q; etiā in b caſu mallē alioꝝ q̄ūlibz m̄ adeſſe ſoꝛtiū q; in ſolitudie relinqui nec etiā ſi in mea foꝛet optione vellez alios homines alias q; beſtias et aues huic mūdo deeſſe. in eoq; nō viuē. eoq; mecū nō vti. dū illoꝝ ca rētia m̄ nulli eſſet ꝓfectui q̄m abſq; ſoꝛtio min⁹ iocunda min⁹ q; gr̄a eſt cuiuſlibet boni poſſeſſio. vñ me tibi hinc magl. obſtrictā ocipio q; ſic me in b mūdo ſtatuiſti. q; ſi m̄ ſoli illuz debuire feciſſes Apparet igiē q̄ntū me dilexeris talē m̄ mundū tribuēs ac meo deputans vſui Inſup ſi euētu aliq; rōne atz intelligētia ꝓſus eſſē deſtituta. et hec in me tā p̄cioſa naē dona ſuffragio medicine aut alio q̄libet mō. q̄s in integrū reparet Nōne hinc me felicē multū reputarē necnō q illi qui b mihi impēdiſſet bñficiuz me cenſerē vehemenē obligatā Et tñ lōge p̄clarioꝛ ac melioꝛ eſt mea oditio duz hec tuo dono ſuſcepta integra ſeruo. q; ſi depdita aliū de recupero. Idez de cetis oīb⁹ mei coꝛpis mēbris ſentio Et generaliter de oīb⁹ in me bōis ex dono creatiōis acceptis At vo gr̄e dona lōge his maioꝛa ſūt ac potioꝛa. q̄uis ea q̄ nūeraui. nature dona mereanē abūdanter tibi gr̄as reddi. te a nob diligi. te a nob honoꝛari in hoc tibi reddēdo quod tuū ē Nō q; bonoꝝ noſtroꝝū egeas. ſed q̄a ſic fieri voluiſti et diſpoſuiſti. ad nr̄am vtilitatē. et ad tuā gloriam. Super hec tamen omnia mihi tales ſuperaddidiſti gratias vt te poſſim habere in patrem

singularē et tanq̄z legitima filia totius tue hēditatis fieri ꝓticeps atq̄ in tua gloria gl'iose regnare ꝓmeruiter Sed et postq̄z ꝓparēs hanc suo demerito ꝓdidit hereditatē Tu illā mi ꝑ lauacrū regenēationis restituisti.me q̄z voluisti de tua fieri singulari familia.in lege tua xp̄iana Que sūt dñe opa mea aut merita.vt mi post sic ꝓmitā hereditatē h̄ tā singulare tā q̄z excellens mun⁹ largiri volueris.ad illius denuo ꝓceptionē miserīcordie me reuocās.p̄ ceteris illis oib⁹ qui verā fidē nō hūt.tui ac tue hēditatis notitia carentes.et sine baptismo ab hoc sēculo decedētes Est ꝓfecto hec vna singularis.et mera gr̄a vī tibi soli merito gloria donāda est. Hic versat op⁹ mee redēptiōis in quo lōge plus q̄z in mea creatione laborasti dū vsq̄z ad mortis acerbissime sufferentiā militasti. O q̄lē gr̄am O qualē dilectionē ꝑ me ipa exhorrescerē q̄ ꝑ me deus meus pati dignat⁹ est Si tuā in terris conuersationē ꝫmemorare velim.a tēpore deceptionis incipiēs vsq̄z ad horam ascensionis in celū.nihil p̄ter euidētia incōp̄abilis dilectiōis ac supermirabilis dignatōnis sig̃ repiam erga me indignā atz miserabilē At postq̄z resuscitata sū per gr̄am regeneratōnis baptismalis heu q̄tiēs iterato gladio pcci me morti reddidi obnoxiā Quotiens te meū p̄rem ac bñfactorē offendi te meū supmū iudicē qui me in momēto potes in ꝓfundū inferni ꝓcipitare.sic̄ ꝓcipitasti lucifer et angelos ei⁹ in tāta ꝓfectione institutos.sic̄ et p̄imos alios pcōres q̄bus nō dedisti spaciū aut aimū penitēdi.aut veniā ꝓcipiēdi ꝫ eos irremediabilit ꝺēnasti.hic q̄dez incrimie dep̄hendēs.et mox horribili patibulo infernali trādēs suspēdendos.Mirū q̄ppe est si aliud q̄cq̄z facē valuero q̄z tibi regratiari q̄z tibi fuire.q̄z te hōrare At ego nonnūq̄z te offēdere audeo male tuis vtēdo donis et q̄ oēm superat offensā inde tibi etiā aliq̄n bellum mouēdo Sed et sup hec vt mi sp cura morbi ꝓpata sit.p̄nie salutare ebuisti sacr̄m.Et ad me tibi reconciliandū ac veniā impetrandū tuos sēcos ꝑ me fieri oratores voluisti.q ad eos esse recurrendū q̄ vtiq̄z est mirāde dilectōis signum. dū illos tuos amicos p̄cipuos ꝑ me dignaris incessores fieri.que mortē merui millesies.et p̄cipue illam tuā glorioſissimā matrē meaz instituis aduocatā ac mediatricē. et q̄ āplius est mihi p̄cipis vt in te ac tuū p̄sidiū spem meā atz fiduciam totā reponā Vere inexcogitabilis est hec gr̄a quam mi p̄stas ista q̄z dilectio quaz mihi inānuas talis ac tātus dñs.tali miserabili. talis iudex.tali perpetratrici Tal⁹ manifestas.tali vilitati talis felicitas. tali infelicitati Quid de illa dicaz splēdida atz opulēta sep̄tuē sacre mēsa.in q̄ me suauit̄ reficl.vbi ꝓpiciā q salubrē aduersꝰ oēm morbū inuēio medicinā.vbi tō ē dulcedo

et p mea ꝺsolatione suauissimus sapoꝛ Nec silētio ptereūda est spe/ ciosa illa tuoꝝ āgeloꝝ custoꝺia ꝫ tua ꝺignatione impensa. aꝺ me ꝺi rigēꝺū et ꝺoucendū in via hac te/ nebꝛosa squalētiqꝫ debꝛto aꝺ mihi ꝺsulēꝺū q auxiliandū in nēcitatib⁹ meis. aꝺ me potēter ꝓtegendū cō tra terribiles illos ac seuos canes infernales. ne me deuoꝛēt aut suis circūueniāt fraudib⁹ ac puersa sīb/ilitate qua pleni aꝺmoꝺū extant Quo mō igit illis resistere ego so la ignoꝛās atz infirma. nisi illi⁹ tue ꝑfate custoꝺie aꝺesset p̄sidiū? Cer te neq̄qꝫ posse Demū q̄s oꝛe ꝓfer re poterit aut coꝛꝺe cogitare. ma gnā illā tuā gr̄az qua aꝺ ꝓceptio nem sc̄issime eucharistie me ꝺigna ris aꝺmittē vbi tua coꝛpa aꝺest p̄nt̄ia vbi assūt et ministrātes āge li. vbi ꝺeuotaꝝ mētiū potētissimū inueniē nucmentuz. vbi tua passio amantissima ꝺmēoꝛaē. vbi ꝺeniqꝫ p̄ri oipotēti ꝺeo nr̄e redēptionis ac puriſicatiōis offerē sacrificium Heu p̄ mi ꝺulcissie. heu bñfactoꝛ singlaris heu inq̄z atque millesies heu mihi tue miserabili creature. q̄ p his ꝺonis imensis p his gr̄e ex cellentissimis munerib⁹ ꝺietim tibi malū ꝓ bono repēꝺo. p gr̄a ingti tuꝺinē. p honoꝛe. ꝺuiciū. p bñficō nullū ꝺuiciū imo maleficiū. viꝺeoꝛ ꝫ ꝓfecto oēm creaturā aꝺ vsum meū. tua bonitate creatam oculis meis atz auriḃ⁹ ingeri. legitio iure cōn me insurgentē. ac ꝺe me cū cla moꝛe valiꝺo ꝺānationis vltionez expetētē. Cōꝺēnē exclamāt. hec maligna atz insēsata. q̄ sic nob ma le abutiē q̄ aꝺuersus creatoꝛē suū et nr̄m nos suis cogit obsēq̄ teme rarñs ac turpib⁹ voluptatib⁹. que nos totali malicie sue sōmittit. que sine mꝺio. soli ꝺeo ꝺuire ꝺebēm⁹. atz in ꝑsona ei⁹ bona opanꝺo eū laꝺare atz magnificaē. Abīciaē ergo hec maliuola ab oi alia crea tura. et impugneē velut oim nr̄m inimica. et ꝓtrix nr̄i sūmi regis atq̄z impatoꝛis Insup rōem meā atz intelligētiā ꝺuerti aꝺ vanitatē ꝫ curiositatez ꝫ eē hinc male meo coꝛpe velut bestia vsa sū Cōstitui magr̄m q p̄cem meū malignū illū hostē hūane salutis. cuz tñ tua cle mētia. tua esse in baptismo facta filiaq̄ ꝺiscipula. oia q̄ in baptismo ꝓmiserā trāsgressa sū. tuā ꝺuersa/ tionē in cr̄is tuā salutarē passiōm mime ꝺmemoꝛaui. aut p ꝺeuotam ꝺpassionē hōꝛaui Sacr̄m etiā fru ctuose p̄nie. ꝺuxi riꝺiculo ꝺū mor post petitionē venie. reuersa sū aꝺ vomitū Ecis etiā p̄ mi celestl. q̄z puū honoꝛē cultū aut reuerētiam tuis sc̄is atq̄z āgelis impēꝺerim. q̄ p̄sertim fiꝺelib⁹ illis meis custoꝺi/ bus In frequētatione mēse scripture sacre ꝺesiꝺiosa fui. aut curiosa ni/ mis. inanē magl. q̄rēs gl̄iam. q̄z in ꝟtute ꝓfectū Postremo ꝺū ꝫ cō memoꝛo illaz meā inꝺignitatē in/ ꝺeuotionē ega sc̄issimū eucharistie sacr̄m penit⁹ cōtremisco. et meri/ to erubesco. et expauesco timens ne in hac tam pꝛeciosa refectione

freq̃ter vt iudas versata sim. aut sic̃ preproperē omedēs. aut sic̃ is q̃ venit ad nuptias non hñs vestem nuptialē. i. charitatē Nec ℔ habeo q̃d rñdeā nisi q̃ nūc de ℔ q̃ntū valeo. etsi nō q̃ntū debeo. doleo. inde q̃z magnā atz abominabilē cōfusionē intra me patior et sustineo Sū itaq̃z ñ ipsi intolerabilis. si nō alr vitā correxeri. si nō alic̃ ad te amā dū ad te colendū me impenderim q̃uis id scio. q̃ ex me nihil valeo nihil scio Est itaq̃z spes mea finale q̃z refugiū in te solū vt id bonū q̃d cepisti in me pficias et cōsūmes vsq̃z in finē. insup et maluz q̃d in me dñat magl. sp ac magis expurges et diluas Parū siq̃dē p̃odesset imo mihi grauiter obesset oñe bonū mihi a te decessū si nō p te fuerit a malor incursib⁹ indefinenter custoditū ac p̃tectū Insup et ñ tu ipse donaueris p gloriā. q̃d ad pñs inspe indulges q̃ promittis

Meditatio quedā aie

cū se ꝓpendit in tpali ꝑspitate et spūali simul. redd̃ēdo gr̃as deo

O Excellentissima atz ineffabilis dei bonitas O pr̃ mie q̃ totius desolatōis. q̃b⁹ meritis data sūt ñ hec bona q̃ peccatr̃ suscipio! Cur ñ bonū p malo redditū ē. gr̃a p ingratitudie. p dedecore glie! In te dñe. in te surgit spūs me⁹. et oia q̃ intra me sūt. te b̃dicūtq̃ magnificāt Tu eni meas deles iniq̃tates tu oñes infirmitates meas sanas tu me liberas a morte. tu me circūdas mia et miseratōib⁹ Tu reples in bōis desideriū meū tu renouas vt aq̃le iuuētutē meā. tu me dimittis in pace mentis et corpis In labore et sudore alci⁹. omedo panez q̃m ñ tribuis. q̃d alij magnis nr̃is sūt laborib⁹. nūc estū nūc frig⁹ passi. mari ter̃ra q̃z in medijs piclis ꝓuagātes Tu ñ terras et possessiones ꝓpli largiris. vt diligenti⁹ ac liberi⁹ meditet in mādatis tuis. q̃ legē tuā exq̃rā Principes ac nobiles suoz corpm piculis me sēp in pace custodiunt. vt sine timore de manu inimicoz liberata tibi ꝓuiā. in sc̃itate et iustitia oib⁹ dieb⁹ vite mee Justū igit̃ ē vt et ego. pte ex altēa te p oib⁹ alijs deꝑcer. a quibus tua bona. ad me pueniūt. te q̃z p illis laudē. te obseruē. te honorē. p̄sertim q̃ nō satis freq̃ter ad ℔ valēt intēdere Laborāt q̃dē p me iux̃ sui officij exigētiā Rōnabile igit̃ ē vt ego nō obdormiaz a pigrescā in his exercēdis. q̃b⁹ suz deputata. ℔ sane mutua charitas postulat vt inuicē bñfaciam⁹ Unū te potissimū p̄cor dñe. vt hec ñ a te indulta ꝑspitas et securitas insup et tibi ꝓuiēdi libēa licētia non meo veniat defmēto. ne sit hec p ꝑspitas ñ loco p̄mij finalis Ne q̃so in ℔ mūdo ñ mea ñices ebuat̃. Fateor q̃ppe me etiā bonis pñtib⁹ indignā Sz largissime dñe p bñplacito tue volūtatis potes me i tuo fruitio cū his ꝑspis legitie instituere. qñ adhuc lōge meliora. ac sublimiora promittis et tribuis tibi seruientibus. vitam scilicet illam beatam atque sempiternam.

Tu pfecto meā cognoscis fragilitatē. sciēs me illā esse imbecillā atz infirmā filiā q̄ velut delicata ac tenera infātula vtiqz magnas ñ posset ferre molestias. atz ideo sibi plecisz sup̄ sua merita pcis Veniet tps in quo ꝺtutib⁹ āplius robo rata et ab vberib⁹ nō libens auulsa. potero forsā tuti⁹ expiri et pbare duriciez aduersitatis ac solido cibo tribulationis vesci

Sequit alia meditatio

aie discessū suū a corpe rememorā tis. ad tūc hñdū aliqd auxiliū. et ad se excitandū ad sām pauorē. et continet plures particulas

QVis erit mihi q̄so fidus amicus. q̄s mihi fidelit aderit in extrema mea nēcitate. in illa districta hora sepatiōis a meo corpore q̄s tūc ñ erit auxilio? Quis tūc loquet aut rñdebit p me Quis me liberabit dū vocata fuero in tremēdo iudicio sūmi iudicis q̄n me circūdabūt vndiqz inimici mei mlti pharisā accusātes. ac secū in gehenā trahere satagētes. q̄n testimoniū cōn me dicet ꝓpria oscia/insup q opa mea? Tūc ne mūdus a amici canis mihi veniēt pfidio? Nō pfecto. imo me sinēt ire quo potero. Aderit ne et corp⁹ cui tā studiose intendi? Certe mime. siqdē tūc iacebit putrefactū in terra erit q̄z vermiū cibus Assistet ne vel q̄liscunqz osolatio p̄us a me delcabilit susceptа Reuera nō. imo dū ad corpis portas aut p̄ores consuetas voluptates ad meā osolatōnē regredi voluero. inuenīā oculos aures linguā tactū et cetera vndiqz mēbra vbi ñ voluptas adesse solita fuit clausa et serata. fortissima atque horribilissima sera mortis. Tunc igit q̄d factura sum ego misera q̄ diuertā? Quē aduocbo. si nō aliun/de veniat auxiliū p aliquā aliā cōsolationē/aliūde q̄z a corpe veniētem. si nō antea ñ aliq̄ cōpauero amicū a quo alit ꝺfortata sōlistā? Cadā pfecto intra me p⁹ desolata. in laqum despatiōis. et infra me in interitū etne damnationis

QVirgo gliosa spes certa et refugium singlare pcōz et tuscе angele dei custos bone. ac ceti alij sci celestes. adeste tūc ñ q mei estote adiutores Tūc me defendite tūc ñ osulite. tūc me stultā desolatam associate. tūc me pītate ad deterā añ faciē sūmi iudicis sō vra protectione. ꝓpellite canes illos infernales. me deuorare q̄rentes sit circa btissimū illū cpm martinū et plimos alios facē tētauerūt Impetrate tūc ñ illā gīosā sñiam. vī bñdicta pris mei. accipe regnū qd tibi patum est ab initio mūdi.

Anima sibi incutit timorem

EXpauesco nimirū ac vndiqz ꝺtremisco cū alteri⁹ illi⁹ memoris sñie Recedite a me maledicti Ite i ignē etnū Heu q̄z amara sepatō a sūmo bono ad sūmū malū. de oimoda felicitate ad totam miseriā. de pace ppetua ad sempiternā et abominabilē ofusionē Ira dei ac sñia intolerabilis. ne ca/

das sup me nihil q̄ppe ẽ in me qđ te ferre posset Illide me potius ꝙ flagella ꝑm multitudinẽ miseratio nũ tuaꝝ in hac vita et me ne sinas in hãc que tã horrẽda terrendaq̄ est pc̃oriꝫ.eaꝝ in suo iudicio susci piẽtibus.iustic̃ie curiam incidere

Hic se excitat ad sanctum timorem.

EXpgiscere.expgisc̃ miserabil̃ creatura.et auriꝫ erectis attẽde tonitruũ huiꝰsñie ocul̃ aperti.pspice huiꝰ iudic̃ tenorẽ. Nimis pfecto osopita es nimis obturata.nimis excecata.si nõ hanc ꝓpendis miseriã punitionẽ q̄ acerrimaꝫ.et ꝓpendẽs non grauit̃ reformidas et totis viribꝰ effugere conaris et in recogitatiõe horꝝ nõ otremiscl. plus q̄ foliũ arboris a vẽto agitatũ. Nõ ẽ hec fabula aut trufa.si xp̃iana es sic̃ vtiq̄ es deo ãnuente firma fide teneẽ.ꝙ si cũ solo vno mõrli decesseris sñiam hãc horribilem irremediabilit̃ incurres Qua igit̃ diligẽtia mẽito fugies q̄i a facie colubri mõrle pec̃m.q̄ solicitaeris insup falsas et fictas huiꝰ seculi amicicias.spernẽ ac etiaꝫ ineptas illiꝰ delc̃ationes q̄ tibi nullo poterũt esse subsidio.in hac sũma nc̃itate.et studeẽ tibi facẽ amicos vel paucos aliq̄s sc̃os imo p̃cipue deũ glorioſũ bñ viuẽdo vt tũc tibi sit directio salus et liberatio

NE te q̄so seduxeris aia.ne te ipam adulãdo palpauerl.ne q̄ruerl. Nec eni deꝰ illi suo sup̃mo pepcit ãgelo lucifero cuiꝰ tãtꝰ erat decor tãta sapia tanta pfectio q̄nimo illũ cũ suis oplicibꝰ ꝓpt̃ vnuꝫ supbie motuꝫ.de altissimis patisi sedibꝰ in infimas ptes p̃cipitauit. Sed nec ade ꝓtoparẽti pepcit ꝙ cũ tota sua posteritate ꝓpter vnã inobediẽtiã in esu vetiti ligni odẽnauit ad mortẽ Imo nec cuꝫ toto mũdo dissikauit cũ p̃ter octo aias oñes vsq̄ ad infãtes vberibꝰ adherentes imo in vteris adhuc reclusos aq̄s diluuñ deleuit a facie terre Sicq̄ illã pentapolim. vnica ipius loth domo liberata.ꝓdidit igne ac sulphure.gentẽ q̄ totã illã eẽnis tradidit supplicijs. Nũq̄ illũ sc̃m ꝓphãm samuelẽ exaudire voluit ꝑ rege saule q̄ntũcunq̄ pillo intercedẽt ac plorauet. Ez nec illi suo ꝓrio discipulo iude pepcit ꝙ laq̃o suspensũ misit in gehennam ignis Sunt et alia plima huiusce/modi dei iudicia sup homies sarracenos iudeos atq̄ xp̃ianos dictu et cogitatu terribilia atq̄ horribilia Et tu igit̃ paup ac misera peccatrix.quid p̃ ceteris de te futurũ arbitraris Que tibi est euadendi atq̄ fugiẽdi fiducia Tu dietim in deteriꝰ declinas cũ tua q̄ plima grauia facinora deflere ac emẽdare deberes Nullã ꝑ his cõdignã facis p̃niam imo oifariã tuã exq̄ris osolationẽ oẽm q̄ dolorem ac tribulationẽ detestaris Si frequẽt̃ tibi quies negatur in molli strato si nec puã famis a fitis molestiam

ferre vales Si leuis etiā aliqua febris te languidā atq; impatientē reddit Que tua q̄so virtus eē poterit ad ferēdos illos ardoēs nō quidē leues nō momētaneos aut ad horā transeūtes imo vero supq̄ dici possit durissimos ac sempiternos! ofer ad illa tormēta tuos quos hic aliq̄n pati cogeris dolores et vl aliq̄n tui miserere et tue pelli pspice

Hic se hortat vt vigilet circa horā discessus sui

Ne quelo de illoꝝ numero aia mea de q̄bus cōe loquit̄ puerbiū gallicanū foil ne troit de ce quil prent Quod latine dici pt Stulto sēp ōtingit pter id qđ credit Tales vtiq; fuerunt illi quib⁹ loth ad recessū de zodomis suadēbat ne pirent cū ceteris. cui nō credētes ꝛ tanq̄ deliramēta ꝛba eius reputātes. die sequenti cū tota pē tapoli absorpti sūt Sic et illis cōtigit q̄bus noe dū arcā facēt iraz dñi denūciabat. imo etiā illis qui sibi comites erāt in fabricatiōe arce Quibus sikes hodierni nr̄i vident̄ p̄dicatores Ne igit̄ sic credē differas et tibi cōn hoc tā incōpabile piculū cōsulere donec in illud inciderīs tūc enī sera nimis essz p uisio Audi q̄d dicat de⁹ diuiti illi petēti vt mortuū aliq̄s suscitaret q̄ suos q̄nq; frēs āmoneret ne secū in illū locū tormētoꝝ venirēt Habent inq̄t dñs moysē et pphas illi credant si voluerint. Tu itaq; aia habes scpturas et exempla plūma tibi nimirū hec sufficiēt ad ista credendū Tibi igit̄ caue. et fac vt sis pata circa horā tui decessus Stultus enim est qui sibi nō puidet in tpe. ita repelle a tuo cōsortio mortale pcēm p tuis viribꝰ vt tunc tibi nō sit nēe ad eius expulsionē vacare Libera te cito de manibꝰ hominū. si in eas inciderīs p debita aut rapinas aut furta aut odia aut alia q̄libet hmōi atq; tunc te dine mie omitte Dū tpūs ē ne differas donec ipe veniat ad te. nō quidez vt pr̄ nō vt benefactor. ꝛ vt iudex seueriss̄im⁹ et deus vltiōis. qm̄ tūc nulla erit redemptio Si te expiris in eo statu esse in quo nō audires a corpe decedē cur nō statim absq; mora te ad illū reuocas! frequēter euenit vt qui nō vult dū pt nō possit dū vellet Dat tibi deus spaciū pñie. quo si abuteris. ac deteriꝰ hinc facias. q̄ tibi spes adēit vt tibi alio tpe deꝰ hoc spaciū invulgeat! Caue ne si nūc dei fueris immemor et ipe tui obliuiscat̄ dū opus hēbis Nō igit̄ tibi aia refugiuz aliud est. nisi vt indilatepacem habeas ad deū. fructꝰ agens dignos pñie. ac de te ipa iustā expetēs vltionē Si enī nosipos iudicauerimꝰ. deꝰ nos nō iudicabit Quasi in tuis maleficijs non erubescas q̄ totiēs otra talē pr̄em ac tantū bñfactorē admisisti formidare debes te incursurā atq; expturam inte suā potētiā ac dñationē. hūiliabis te igit̄ semp in cōspectu maiestatis eiꝰ vultum q̄ demittens in terram. facie lachrymabili suam

misericordiā implorabis Animaduerte qlīt sancti dū in terra vixerūt iudicia dei tam sacra qz mirabilia expauescebāt. cū tñ in sūma puritate vite ꝺsisterēt Tu igit q ab annis discretiōis nec p diez a pccis etiā plerūqz grauissimis viristi immunis. iudica p hec qꝺ tibi fit faciendū

Hic luctat humilis aia cū supbia

TEllem ex te scire/superbia temeraria. q titulo quo veiure ptēdas in me regnare. oia insup opa mea tibi conaris ascribē q deputare Deberet reuera poti⁹ humilitas dñari cum nihil ex me habeā pter malū Etsi q bō ex liberalitate dñi mei suscepi mox bona illa ꝓꝺidi q abieci. hīc illam pmam ac purā innocētiam seu iusticiaz in baptismo collatā q post recidiuum p sacramētū pñie restitutā mortalit peccās deserui et repuli Et plerūqz etiā p venialia fedis q obscuris denigraui maculis. ita vt merito nō min⁹ erubescerē añ oculos dñi mei pntare. qz maculosos leprosi alicui⁹ pannos sanie ac putredine vulnerū suorū plenos qs i ꝺspcu viri alicui⁹ insignis detegē formidat. Quiꝺ rñꝺes supbia. nunqꝺ tib⁹ pāniculis glabēis qztūcūqz ec pus mūꝺi ac decori extiterit! Certe vt arbitror minime. Si māsionē apꝺ me facē qris et in ea demorari te delectat pter meā pulcritudinem. pē meas diuitias aut pē fortitudinē fama. sapiaz q sic de alīs. cautius pspice ne fallaris. qm hec bona mihi nō nisi sub mutuo ꝓuenerūt et ad bñ opandū ad gloriam dñi mei sē ꝺcessa Et tñ vides qlīt his frequēt prsus abutor ad ꝺtrariū. dño meo de suis bonis mouens bellū Inde penit⁹ erubescere debeo atqz expauescē q ꝺfūꝺi Mini me ergo in me b titulo māsionē suscipies q pētim qm si diligēter me pspexeris inuenies me totalit deformatā p culpā infirmā. infamē. atz ignorātē Nōne insup in illo h⁹ mūꝺi mari ꝓcelloso sum ꝺstituta. in tenebrosa obscuritate. i fragili nauicula corpis h⁹ mortal inē latrōes q pꝺones aliaqz discrimia. qz plurima vbi qlibz hora vānatiꝺonis imminet piculū! Nō ē pfco tibi supbia hic loc⁹ a stat⁹ tue māsionis Dices forsitā qꝺ ego regno q dominor sup mltos Et qꝺ inde supbia! Si in carcē aliq tenerent plures ad mortē ꝺdēnati/nisi gra eis impēderet q ego etiā ꝺdemnata cū illis pficerer eis ad assistēdū obsequēdū q ꝺfortādus. q gloria mi foret hinc sumēda pcipue si nō in b meo legitime fūgerer officio. imo pl⁹ debito illos grauarē q op pmerē eoz bona tollēdo a fame pire faciēdo aut qūolibz alit eos verādo fatigādo aut psequēdo. Scitis qz q pl⁹ accepit āpli⁹ reꝺdere rōnē formidabit Non igit b titlo potēis in me locū accipe Verū qꝺ rurs⁹ in occlto murmuras supbia! Vis apud me forsan hospitari qꝺ te abñcio et humilitati adqrēde studeo Nihilqz bonoz q

in me sunt mihi deputo. ꝫ deo soli. vt debeo tribuēs. hinc ei gratias ago Mirāda q̄ppe res. modus q̄z plurimū alienus. hinc apud me te velle residē q̄ te morti trado Et q̄p magis stupēdū ē. tuū hostē. s. hūili catē. mediū q̄ris ad ingressū regni mei Quelibz bona opa mea. elias oīones ieiunia patiētiā pietatē ac cetēa sīlia tibi sumis auxilio ad sta tuēdū in me regnū tuū. ℞ titulo q̄ vtiq̄z tibi ex aduerso merito repugnaēt intra me7 sup me dominiū vēdicare ptendis Nō sic erit p/fecto superbia Esset eni bestia nimiū monstruosa nimiū q̄z prodigiosa. Quis eni aliq̄n tale portētū exp/tus vt res aliq̄ sua morte nasceret sui q̄z otrarij filia existēt velut frigus ex calore pcedēt7 aq̄ ex igne gigneret Cōsidera diligenē superbia q̄d facē ptēdas Si eni nō aliē q̄z p mediū humilitatē. quā in me ppēdis i me regnū tuū q̄ris. scito q̄n mox vt ingressū feceris humilitas festinabit ad recessuz. atq̄z ita mox dū abierit tui dominij ꝑuaberis titulo quē in mea hūilitate stabilisti Et sic etiā de q̄libz alia ꝛtute possum dcludē vel etiaz de tua morte Nō eni simē poteris adesse mortua 7 viuēs Oīm etiā alie virtutes tuū refugiūt dsortiū Quare vt arbitror euidēter ppēdis q̄z turpiē te fallis 7 inuoluis. q̄n tu sola. etiā ceteris omnib⁹ exclusis malicijs. sufficis me penit⁹ odiosā deo reddē me ddemnare. meq̄z ex meā habitatiōez irreuocabiliē ej̄/cere ac ꝓpellē. Verū q̄d adhuc sp in deteri⁹ eniteris? Num aliq̄n deuicta succūbes? Inuincibilē ꝓfēto te hostē expior Quotiēs eni te p vnā portā depello p aliā regrederis. imo etiā si clausa q̄libz ostia iueneris/p fenestras aut quas q̄libet rimulas insidiose subintras. 7 q̄ te ignotā facias tuūq̄z fallacem vultū abscōdas oifariā tuū nostis simulare ac variare habitū Nō ē ꝛt⁹ cui⁹ nō simulatozie geras habituz sēm. oēs q̄z gest⁹ simules. adeo vt absq̄z lūine grē mōstrante spūsco discēni nō possis Nūc q̄dē te sb veste hūilitatis occultas. nūc formaz geris iusticie. nūc pietatē fingis. nūc vt piū elemosynariū te exhibes. nūc te laudib⁹ exteris tegl. Aliq̄n bon⁹ videris ꝓdicator. aliq̄ndo bon⁹ pastor. aliq̄n te ꝓpicū simulas ofiliariū. aliq̄n rectorē ꝑfi/cuū. et ita ō alijs sīlib⁹ cautelis innumeris Et cū p hūc modū non ꝑuales. inē virtutes latitas. vbi tā subtilie ingrederis vt nullaten⁹ innotescas donec feriens interimis. a ꝓdictas expellis virtutes. pauperem q̄z aiaz solitariā ac desolataz dēlinq̄s O q̄z freq̄ē dū ꝓcipue deuotiōi ac spūali iocūditati simē ac sce dsolatiōi inēsse putaui. mox in sperate tuā inuēi pñtiā intra me cōstitutā O pfida superbia. nec tuū accessū nec pñtiā expta sū donec oia tuo vento fuerūt exufflata. deinde magnis suspirijs ac grauī dritiōe

cordis fuertebaꝝ ad me lumē gre ac sol iusticie sō vmbra sobrie de/ uotōis. ⁊ tūc ꝑmū signa tui ingres sus ꝓpēdebā Tūc ꝛ tarde nimis intelligebā sō q̄ fōr te intruseras. Nec eni ita latē potes vt nō aliqō sp tue malicie vestigiū relinq̄s Te cū q̄ppe accedit altitudo q̄dā cor dis ad ardua immoderate tēdēs puta ad aliquā habēdā visionē in solitā vel ad miraculū opādū. vel insurgit temeraria q̄dā de se p̄sū/ ptio aut immoderata de suo ope aut statu oplacētia sublimis q̄z ac tō inflāmata leticia vl nimiū leuis ⁊ effrons ad sui iactātiā aut excu/ sationē sub vmbra ꝓfect⁹ aut ꝓxīj seruādi honoris Vel etiā aliqñ ex altera pte duriciē q̄ndā cordis te cū adducis. maturitatē q̄ndā at/ q̄z ḡuitatē insimulās Est q̄z hmōi duricies p̄tēsa⁊ dedignās. ptina/ citer suis dictis⁊ volūtatib⁹ inhe/ rens ad irascēdū ⁊ sub vmbra cor rectōis oia temere ⁊ lacerari facit

At his otraria penit⁹ aduenī/ unt. vbi tu supbia fueris missa fo/ ris Vbi siq̄dē adest humilis demis sa ac temperata letitia. nulla leui/ tas nulla iactantia nulla sui excu/ satio. Vbi adest maturitas ⁊ gra uitas sine ira sine amaritudie sine vindicta. imo cū omni dulcedine et māsuetudine cordis Tūc ē aia patiēs⁊ benigna. tūc vituperia ⁊ laudes humanas otemnit. ⁊ pro soli⁹ dei dñi sui bñplacito circa se et alios opari studet. De reliquo nulla sibi cura ē imo q̄ō ampli⁹ est se vilē videri volet nō honorabilē q̄ntū est ꝓ se. qñ se ipam ogno/ scēs⁊ iudicās ad intra opprobrio dignā. nō vtiq̄z se pluris estiman/ dam volet exteri⁹ in alienis laudi bus q̄z se interi⁹ dignam arbitraꝝ Quinimo exēplo iesu xp̄i⁊ si omni hōre digna extiterit talez q̄z se inte riori noticia vere dīudicet. ꝓprio tñ instinctu⁊ affcu humilis ⁊ abie cta videri desiderabit

Meditatio altitudinis iudiciorum dei sup filios hominū ꝓuocans ad humiliationē sui ⁊ alios nō iu/ dicandi

Altitudo incōpabilis ac abyssus pfūdissima iudici orū dei in oib⁹. p̄cipue āt erga homines Quis illa scire po/ terit aut inuestigare! Cū eni miser/ eri voluerit/ nihil ē eo clementius Cū vero iusticiam tribuē nihil eo terribili⁹ Si ei millesies in die hō illū ꝓuocauerit⁊ millesies ad ip̄m reuersus supplex veniā ⁊ gr̄az pe tierit mox impetrat q̄ō petit Ecce velut q̄ndā stultā misericordiā ac ludū puerilē Rursus si in solo mōr li decesserit hō irreuocabiliē mitti tur in ignē eternū. cū tñ sit dei fili⁹ ⁊ plasma eius p̄ creationem Ecce velut furorē quēdā ac horrorē in/ tolerabilē. De q̄z plūmis nēpe legi mus q̄ pene vsq̄z ad mortē a p̄cīs immunes seruati sūt ⁊ postmodū ad mala opa declinātes morte p̄/ uēti sūt ⁊ dānati At otra fuerunt alij q̄ sp malā vitā sectati tādē ni/

hilomin⁹ q̄si in momēto ouersi sūt ad dñm⁊ citi⁹ martyres facti. gloriā ecnā sc̄. adepti. Cōsiderem⁹ q̄ i passione dñi nr̄i cuz ei⁹ p̄dilect⁹ discipulus cū negauit. latro cōfessus est. Quis q̄so id antea p̄cogitasset? Mirū q̄ppe valde ē si p̄sona q̄ntuz cūq; bone vite oscia sub manu potēti dei se nō humiliet. si aliū quēpiā q̄tūlibz pccorem iudicare p̄sumat. qm̄ scire non p̄t q̄ sint circa se aut alios dei iudicia. ignorat q̄d in sua cā lateat. Sum⁹ q̄ppe oēs in carcē odēnatōis⁊ mortis. vñ nemo eripi p̄t nisi ex singulari et mera dei gr̄a. quā vt⁊ vbi vult distribuit. Neminē g⁹ licz otēnē si ad p̄ns huiusmōi gr̄az nō habeat qm̄ in momēto illā hr̄e poterit. Nec vice versa hinc se aliq̄s extollat in sublime si a deo gr̄az hanc acceperit. quoniā nō ē hec hereditas sua imo sic agendo mox eaz p̄dit. velut vsurpator ac raptor glorie dñi dei sui. O qñ veniet tēp⁹ illud⁊ loc⁹. vbi cū securitate hanc gr̄az possidebimus. et hec ipa in gloriaz ouertet. Vere beati sūt qui ibi sūt

Meditatio anime super

duob⁹ statib⁹ a q̄b⁹ se inuenit. iam in deuotione. iam absq; deuotione. Insuper signa notitie ipsius.

Plozate oculi mei plozate⁊ plāgite durissimā illā separatiōez ac disiunctionem amarissimā dei mei⁊ p̄ris. q̄ in ira⁊ furoze elongauit se a me abducens secū bonā illā meā nutricem gr̄az. meq; p̄sus derelinquēs desolatā. doloē ac tremoze plenā⁊ tedio⁊ angustia vndiq; circūdatā. sedeoq; tenebris inuoluta. ⁊ lumē celi nō video. Ue tibi supbia que mihi b̄ dānū intulisti. qm̄ si illa simplex humilitas apud me remāsisset. de⁹ qui in cord ib⁹ humiliū req̄escit ipis q; dat gr̄az minime ita suā a me subtraxisset gr̄am. Nunc oēs mei amici angeli sancti elōgauerūt se a me. ⁊ ponūt me abominationē sibi. Nūc oēs inimici mei vehemēti cū conatu a p̄pinquāt⁊ exclamāt aduersū me. Euge euge p̄seq̄mur hanc miseraz qm̄ de⁹ eā derelinq̄t. nō est q̄ possit eam de manib⁹ nr̄is eruere. Illā itaq; ad damnatiōez quā meruit impellam⁹

O P̄ñe o celestis p̄r audi vocē aduersariox meox. ne recedas ne elongeris a me. intende in adiutoriū meū⁊ ad adiuuādū me festina. Exurge⁊ dissipa inimicos tuos tanq; fumū. alias eni illa imminet hora in q̄ paup ego tua creatura. tua orphana. tua indigna ancilla. tua infidel⁹ spōsa irremediabilit̄ pibo. q̄m p̄ter te nō ē ali⁹ q̄ me hinc valz eripe

Reuertere dñe reuert̄. qm̄ a tuo recessu sentio cor durum. ⁊ admoduz prava plenum acidia fastidio ac mala tristicia. Priva sū nulli⁹q; deuotiōis. in nullo iaz vt dsueui bono cōdelector. nec lectio nec cāt⁹ nec ofo nec otēplatio placēt p̄dicatiōes ac sancte q̄libz admonitiōes mihi sūt fastidio. Eua/

nuit a me gust⁹ omnis ac sapor cibi cuiuslibz spūal⁹. grauis sum atz onerosa nimis mihi ipi Languide oia operor. solitudo atqz silētiū mihi sē horrori. Et qđ deteri⁹ est nec istā meā valeo deflē miseriā. nec ab ea me p ordignā pūitaz ac displicētiā eripē. q̄nimo in dies volo meas p seq̄ vanas ac mundanas dsolationes Leuitas mihi ois grata ē Quero mādducare bibē ac fabulari ad deducēdū tēp⁹. illos qz felices iudico q̄ ita in hoc mūdo viuūt in subiecta imo stulta libertate O qualē mutatio. heu in quē statū ꝓlapsa sū De celo ꝓfecto cecidi ad inferos. de vita spūali ad carnalez. de veritate in vanitatē. de securitate q̄ trāquillitate sciētie in orturbationē. ō timore in stuporē dfusionē atz infelicitatē horribilē Et certe ita mihi optimo iure cōtigit id qz plane demerui. qz cū ex me nihil essem me ipam nihilomin⁹ glorificaui q̄ de mea in me dfisa sū extoliēs me aduersus deū meū. illi suā surripiens gloriā Insuper q̄ de suis donis laudari volui atz honorari iactanter mihi illa ascribens tanqz ꝓpria q̄ qđ deteri⁹ ē ceteros otēpsi minorauī q̄ temerarie iudicaui Scio igit̄ ōo faciā. illā mihi recuperabo humilitatē q̄ me vtiqz patri meo recōciliabit. eūqz placatū ad me reducet O gl̄osa q̄ beata par. Iam omnia bñ successerūt. est hec mutatio dextre excelsi. Cōmouet̄ q̄ppe cor meū q̄ exultat ad pūtiam dei mei ac gr̄e Euellūt̄ atqz erpā tant̄ ille inutiles vicioz plāte Inserunt̄ ōtutū rami q̄ plurimū ouales cūt. nūc in claro lumine meos defect⁹ mea pcca meā fragilitatē experior. nūc denuo bonoz spūaliū gustū ac saporē discerno Sic̄ itaqz illucescente die in solis ortu mox abscedūt tenebre. auicle suos repetūt cāt⁹. renouātur oia q̄ ad colorem vigorē ac decorē suū reuertūtur. ita plane est mihi dum sol iusticie orit̄ in corde meo

Meditatio aīe sentientis se ad ōuotionē omoueri q̄ subtā dei visitationē denuo ꝓcipiēti.

Quis ē h̄ q̄ pulsat ad ostiū meū q̄d vult q̄d postulat ! Est ꝓfecto de⁹ me⁹. dñs me⁹ q̄ pr̄ me⁹ O dñe optime veneris Tibi supplico vt si mea vrgēte infirmitate ac debilitate pcci pigritor nimis aut tardo tibi apire tuo iure tua auctē ostiuz effrigas Regīs vt tibi licet vtere clauib⁹.

Fugantur aduersarii

Abite ex meū hospiciū abite. vniuersa meo magno pri ingrata. qui apud me vult hospitari fugite hinc fugite absqz mora fuge tu dedignans superbia. inflata iactātia. ficta q̄ palpās hypocrisis. ira furiosa. despectuosa vindicatio. venenosū odiū. infelix ac liuida inuidia. anxia tristicia. acidia stulta. auaricia cupida q̄stuaria. fetida luxuria. gula imūda. cū tota viciositatis puersa familia ignobilis ac stulte ociositatis

Paratur via mensa et

lect⁹ dilecti

Ejiciatur hinc ois spurcicia flagello pñie. spargat vn diqz cū suis flozib⁹ grata q viridis herba vtutū Donat mē sa sobrietatis. sternatur castitatis lect⁹ Ingredē pr dulcissime ingre dere hospitium pusille tue atqz hu milis ancille paupis adolescētule tue. suscipe gratanter q apd illā in ueneris. simul in cena nra discūba m⁹. Ne qso respexeris ad meā pau ptatē. scio qdē qz nulli⁹ hoz eges q apud me sūt Apud te sunt oia. sufficit tibi bon⁹ affect⁹ Jerū dul cissime pr b ē qd a te pcipue osecq desidero. vt mea tibi placeat volū tas. qdqz ex tua clemētia de tuis supabūdātib⁹ diuitijs ad meā sb/ leuādā ac sustētādā pauptatē vel paz aliqd impertiri digneris. vt hinc sustentata/ fame siti ve male non pereā in carcē hui⁹ corpis in

Rq ad pśens inclusa sū

Euertē dñe. reuertere ad hos pitiū tue hūilis ancille Breuem ni miū ibi traxisti mozā. heu qz dura hui⁹ hospitis recessio Formidabā vtiqz aliqd in me eē. qd oculos tue maiestatis offendēt. heu me mise rā. q nō aliā adhibeo diligētiam ad talē obuādū hospitē. a q mihi puenire pñt oia bōa voluptates atqz diuicie Quid itaqz ad pñs fa ciā? Quo medio illū a me sic elon/ gatuz ad me reuocabo? Mādabo o.mnib⁹ que intra me sunt vt illum

7 orationes

vtiqz icessanter reqrāt. donec inuēt⁹ reuertat Exurgite fides spes 7 ca ritas. expgiscimini 7 vos ad cursū lūbos accingite. diligēter qrētes pa trē meū donec illū inueneritis atz

Ad hospitiū meū reduxeritis

Jscurre tu oro p magnā ce/ lestē ciuitatē p vicos 7 plateas ac p domos singulas ita vt nullum scoz pretereas quē tu nō cū fletu 7 gēitu reqras ad eoz pedes pcū bēs nec hinc discedas donec insit oēs vl eoz aliq glozioſi pris mei tibi demōstrauerint māsionē. teqz ad deū deduxerint ac ei⁹ pītaue/ rit ospectib⁹ Illos eroza vt illū ih placatū faciāt ihqz de mītis meis exorbitātijs impetrēt veniā. atqz ita sue gre restituar. q qz rursus ōclinaē digneī ad b suū hūile ho spitiū qd tā cito deseruit. mea fa teoz indignitate exigēte Jex sua magna benignitas atqz clemētia pte ex vna. suoqz scoz depcatio pte ex altera. 7 rurs⁹ mee puitatis pauptatis impotētie atqz instabi litatis osideratio. ad reditū pote/ rūt eū inclinare

Oratio mittitur ad ce

lestē hirlm p gra impetrāda re/ pellit a rigoroſa iustitia.

Quid dicis oro. q noua re fers Multū nimis demissa est ac verecūda facies tua O scio qs tibi b fecerit. rigoroſa videlicz illa iusticia q se otra te et me ingerit vehemēter allegās me nō eē audiendā imo q ex nūc in/

digna sim filia dei nominari. cum iam mea ignauia meā ingenuitatē. meā dīnā nascētiā. meāq; celsitudinē penit⁹ amiseri. q̄ ℔ in meo certe hospitio deformē illū ac horrēdū hospitez. s. pcēm admittendo. Q̄d vtiq; oēm q̄ ipm suscipit corrūpit aiaz. fedāq; atq; detestabilē reddit. ac inimici salutis ostituit filiā. O iusticia q̄s te aduersuz me q̄ aduers⁹ meā oronē ꝓcuratricē cōstituit? Nō ego certe te ad ℔ aduocaui. Scio ei q̄ corā te subsistē nō possē. Illi poti⁹ mie/ clemēti curie me sōmisi. illāq; meā ostitui aduocatā. imo suo penit⁹ iudicio staē volo. q̄uis et te eē iusticiā m̄ decet eē ꝓpiciā q̄ amicā. Cur ita? qm̄ tecū sū vni⁹ sñie. Tu q̄dē odio habes pcēm q̄ ego nūc illud odi. Tu illō pseq̄ris. ℔ idē facio. ō illo pēitētiā agēs puniēs q̄ vehemēt dolēs q̄ illō vnq̄ admiserim. ā ei tribuerim fidē. Ita q̄ppe agēs tuū o iusticia exēceo officiū. de me ipa iudiciū sumēs. Tu itaq; eē ꝓ me incedes? Sed forsitan m̄ dices. q̄ lōge citra odignuz in hac pte de me sumo iudiciū. nō odigne vt merui mea vindicās pcā. Probdolor iusticia/ fateor ita eē vt asseris. q̄ ℔ venit odonādū. qm̄ nō subest ℔ viribꝰ meis. Necessitas aūt legē nō hz. infirmitas q̄dē mea paupertas atq; imbecillitas nō me sinunt ad odignū vel etiā ad votū expugnare ac pseq̄ pcā cū sua familia. Sed ab inope vel pua solutio si/ bi possibil acceptanda ē. q̄ ab operario debili labor remiss⁹ nō sper/ nēdus. Sis itaq; iusticia de mea possibilitate dēta. q̄d reliquū est tua potēti vtute supplebis.

Onfidera igit. si tui sit officij tueq; osuetudis vltra vires exposcē. Cū aūt m̄ maior adēit inclumitas ac potentia diuine gr̄e vtutū q̄ fortiꝰ robur. tūc q̄ potentius cū pcō ogrediar eiq; viribꝰ aduersabor. Dico insup q̄ benedictꝰ filiꝰ dei ꝓ me debitū sufficiēt imo supabundanē soluit. q̄tūlibz etiā ātea offēderim. saluo q̄ ei me legitime sōbjciaz. q̄ sue sim ascripta familie. Illo āt iuē duplex de offē sa exigit emēda. nā q̄ deꝰ nō punit bis in id ipm. Quicq̄d igit mia filij dei circa me facē disposuerit minime tu poteris otradicē. Ceterū iusticia te inerogo. si nō ad instantiā scōz q̄ apd te ℔ meruerūt tenearis aliq̄d annuere? profecto sic. Quē ei honorē illis impēderes. si eos te ꝓ pcōrib⁹ depcātes velut alios q̄slibz q̄b⁹ nunq̄z fuisti hōri vacuos repelleres? Vade igitur oro mea q̄ reuertē ofidēter ad celestē citatē. illicq; scos illos solicites vt tibi q̄ m̄ iusticiā pacatā reddāt. vt q̄ illa sil cū mia m̄ pacē ipetrēt ad dñm deū meū q̄ ꝓtez meū atq; ita ad domū meā vñ exīt denuo reuertat. O vtinā horā illā ꝓscire possem. q̄ dignabit dñs meus ad me declinaē. Cur nō aliquē nūciorz suoz premittit. vt legitime parata possem illum decenter id est deuote ac sancte suscipē? Ali quotiens eni adeo latenter adue/

nit pulsans ad ostiū. vt alibi me districtā inuenies mox anteqz valeā ei occurrere ⁊ decenter recipere discedat Sed q̄d loq̄r. tā incōsulte q̄d tā temerarie tam q̄z p̄sūpt⁹ ose peto. vt talis ac tant⁹ dñs suos mihi p̄mittat nūcios ꝑt sit. ih̄ pot⁹ incūbit sp ei⁹ aduentū explorare. nihil q̄z aliud meditari. nihil aliud opari q̄z aduētū ei⁹ p̄stolari morq̄z ad ostiū pulsāti apire ip̄m q̄z reuerent suscipe Nō igit̄. cū curis h⁹ secli mea ampli⁹ tenebūt colloq̄a ꝫ sedebo solitaria in pace ⁊ silētio diligent̄q̄z obꝑuabo ne aliud meū ſbintret hospiciū q̄d tanti hospitis ockos possit offendē q̄nimo⁹ ego ipa vadaz in occursum sui iocūdi aduēt⁹

Meditatio anime apū

diuinā trinitatez ad spēale robur obtinēdū in ⁊rtutibus⁹ ⁊ in sca vita

ATtēde aia mea q̄ tā infirma es atq̄z instabilis. attēde ⁊ba ꝑphe Jerbo inquit dñi celi firmati sūt. ⁊ spū oris ei⁹ ois virt⁹ eoz Facili⁹ lōge ē tibi a deo dferri fortitudinē ⁊ pseuerātiā in bonis opib⁹ q̄z celis firmitatē p̄stari Si igit̄ p̄stitit tibi de⁹ in hac gloziosa solēnitate beatissime trinitatis vt p potētiā p̄ris in sapia filij⁹ ꝑ bōitatē ⁊ dilectionē spūssci robur hēas ostātiā ac pseuerātiā i bōis opib⁹. teipaz oēsq̄z vires tuas fige in dño deo trinitate sca illiq̄z sic inhereas. vt in sola ei⁹ potētia tua sit fiducia. nec extra ip̄m sapiētiā q̄ras finalit̄ aut voluptatē Ita q̄ꝑpe tuā dseruab⁹ pulcritudinem q̄ fca es ad imaginez et silitudinē illi⁹ scissime trinitatis ꝑm memoziā intelligētiā ⁊ volūtatem Sed heu frequēter illā defedoq̄ obscuro eā luto pcoz inuoluēs ac detrigēs. demoziāsq̄z in trenis occupatōib⁹ ac voluptatib⁹ im mūdis Nihilomi⁹ ad ip̄z reuertē⁊ ip̄e te mūdabit teq̄z liberabit⁊ tue pulcritudini te restituet. quā insup in te firmabit ⁊ stabiliet si tātūmō illi iūgi volueris ac velut tue summe voluptati inherē ip̄m potēter amādo absq̄z fine. sapienter absq̄z erroze. suauit̄ absq̄z amaritudine Erit q̄z tua spes in sua inuicta potētia. tua fides in sua limpida sapientia. tua caritas in sua volūtate dulcissima Shoc ꝑfco pot⁹ facies q̄z in creatura in q̄ nō nisi vmbza ē ⁊ vanitas potētie. q̄ ꝑpe nimiq̄z in vmbzā atq̄z vanitatē defluis. cuz creature finalit̄ inheres

Anima. cristi sponsa se

humilit̄ accusat. atq̄z suo spōso totalit̄ se dmēdat petēs veniā de offensis gr̄az suā in p̄nti ⁊ gloziā in futuro als sic.

Lachzymabilis querela ac deuota oratio creature de statu peccati ad dñm reuerti cupientis

O Jesu virginitatis sponse. Iesu castitatis fidelis amice. Iesu mea spes finalis mea sal⁹. meū singulare refugiū. nūc ad te reuerti deliberat aia mea paup

inops ⁊ misera. q̄ toties p̄ temerariā rebellionē atq; inertiā desidiosā io facē otēpsit ⁊ recusauit. q̄ anulū gre q̄ illā spūaliē desponsaueras negligenē amisit. suscepitq; anulū pcī se tradēs spōsā tuaz ⁊ sōiectā tuo antiq̄ hosti ſheu q̄z periculosū onubiū. heu q̄sikta ⁊ misera omutatio ei⁹ q̄ pulcerrim⁹ potētissim⁹ ⁊ opulētissim⁹ ē ad illū deformissimū miserrimū egētissimū Dic mihi o aia q̄s tibi h̄ fecerit. Respōde mihi cui⁹ cōsilio freta es. q̄ sic tuū supmū dñm tuū glorioſū p̄ceptorē parū honorasti Sic tuū creatorē tuū saluatorē a q̄ tibi ē omne bo⁹ oblita es? Sic tuo vo spōso tuo fideli amico videlicet ⁊ dilectorāti fidē violasti Js q̄dē p̄mū tibi cor suū impēdēat suāq; ad te tātā oñderat dilectionē vt eē p̄ te mortē acerbissimaz pati dignat⁹ sit ⁊ tu illi cor tuū ⁊ amorē penit⁹ surripuisti imo q̄d grauī⁹ ē velut pfida ⁊ infidelissima spōsa sue p̄prie habitatiōis portas p̄clusisti. q̄s nihilomin⁹ illis suis miseris ac nefarijs hostib⁹ finis esse patētes q̄ te p̄dere q̄runt ⁊ eēne morti tradere Quid q̄so arbitraris o aia Putas ne a pena imunis euadē? Manebit ne tuta iniuria tā q̄z grādis offensa tādē penit⁹ inulta? O pfide totius humane creature hostis iam aia mea tua seductōne polita est infelix ac p̄strata. q̄m fic carnifex viridi ramo ac modica herba ducit. ad mortē agnellā petulantē ⁊ saltātē futuē sue occisiōis nesciā ita meā fatuellam aiam deduxisti momētaneā aliq̄m hui⁹ mundi vanitatē sibi demōstrās. q̄m sic tractam tuis vinxisti vinculis eaz q̄z excecasti. ⁊ postmodum plurimis criminū mortaliū lanceis ad mortē vulnerasti. demūq̄z sup eam imposuisti grauē illū male osuetudinis lapidē Jnsup⁊ frigidaz illaz duraz atq; horribilē obdurationis cordis tūbā q̄ resurgē p̄hibetur. q̄nimo cōtinue magis p̄ssa. iacet. ḡenis affectiōib⁹ obuoluta ⁊ limo ac stercoē criminose delectationis inclusa putrescit. ita vt vsq; ad finē maneat fetida ⁊ abominabil⁹ deo ⁊ scis ei⁹. heu me miserā creatura. heu me si hac i dispositiōe relinq̄r vsq; ad finē Quid nēpe factura sū in tali statu moriēs. q̄ p̄fectura? Cōtremisco ista omemorās. exhorresco vehemēter tm̄mō hec recogitās Perpetuis certe sic moriēs ardoribus stridoribus ⁊ fletibus māciparer ⁊ p̄ rabie tormētorū deū blasphemarē nullā ab ipo dsolatiōez p̄cipiēs Tunc euidenē ppēderē ꝫ sero nimis q̄li p̄ceptori paruissē. ⁊ cū q̄nto dēmēto deserto deo diaboli mūdi⁊ carnis oblectamēta suscipiunē Preserua me dñe de⁹ ab his horrēdis tormentis ab hac morte tā crudeli me p̄tege Vouoco te aia olim a dō formata. aia suo p̄cioso sāguine redēpta. aia plūmis donis sup cetēas creaturas nobilissime decorata. a tot et tantis periculis totiēs p̄ter tua merita p̄seruata Te aduo

co inq̄z. audi me Tuos nūc pau
lulū apias oculos. q intuere vbi
iaces Cōsidera vbi tu es. q̄z ꝑpin/
qua sis inferis. q̄z a celis elōgata
Cogita quē deseris quē despicis
cui surdā aurē p̄bes Et tu dulcis/
sime iesu aiaz medice clemētissime
fons ois dulcedis. si humana mi/
seria te valeat ad mīsericordiā incli
nare. respice oculis pietatis. ac com
passionis ad hanc aiaz miserabi
lē Nūc exurgit. nūc expgiscit q cū
suā nuditatē q statū miserabilē ad
uertit magnā hinc ocipit displicē
tiam ofusionē q abominationē q de
sua tā diutina stulticia admoduz
admiratur q dolet. tanq̄z misera
peccatrix q̄ ampli⁹ indigna est tua
vocari sponsa tua amica/ demisso
vultu flebili/ facie ad te suspirat
erubescēs nec loq̄ p̄sumēs Dul/
cissime iesu hāc clemēt ꝑspice. bra
chia q manꝰ ad te extēdit vt te tra
hente de ꝑfūdo lacu pcī q ō ster
core in q̄ taz diu prostrata iacuit
erecta ꝑsiliat Tu qui solꝰ es salua
tor. ꝑtēa. q ei manū porrigēs cā
ꝑleua eāq̄z pire ne ꝑmittas Tot
vides pcōres q̄ te minime depre
cant. imo te psequūt Cōuertē igit
q iustifica tuā hanc pauperē aiaz
tuaz ancillaz hūlē tuam pusillam
pedissequam. quaz aliq̄n ꝑdilexisti sicut q ipsa te dilexit que nunc
in magnis suspirijs q in amaritu/
dine cordis te dep̄cat Posses ne
hanc nō exaudire. posses ne eaz n̄
suscipē? Profecto minime imo ma/
gnaz hinc spē ocipio q tuā in me
expioz grāz in q̄ nūc adest m̄ hec
volūtas ad te reuertēdi. q tibi sū
mo medico dolorosa illa vulne/
ra aie mee te inspirante detego ac
demōstro Olim siq̄dē ꝑ os tui
ꝑphe ꝑmisisti q in q̄cūq̄z hora in/
gemuerit pcōr q pñiaz egerit ab
oibꝰ pcīs suis q̄ opatꝰ ē. oim ini
q̄tatū eiꝰ nō recordaberis Et reue
ra paucos habuisses iustos. nisi
pcōres misēricordit recepisses Jō
q̄z saluator iesu xp̄e. aduocate q
mediator nr̄ sit imperator q fr̄ qui
solꝰ nosti meā miseriaz ac fragili/
tatē. si vera sūt q̄ video audio q
credo de tua dulcedine pietate q
mia et vtiq̄z vera sūt. ideo te fina/
liť dep̄cor. vt meas oēs deleas in
iquitates fincerā q mūdaz otritio
nem tribuēs q integraz pñiaz fac
vt ꝑ bonā patiētiaz oēs tribula/
tiōes aduersitates q labores q̄s
dietim sustineo ad purgationē de
ꝑuiāt. q ad pene q̄m mea pcā de
meruerūt remissionē. vt sic in hoc
mundo meum sit purgatoriū fac
itaq̄z meam huius mortalis mun
di peregrinationem tibi acceptā
Tribue mihi baculum firme fidei
stolam charitatis q scalam sancte
spei Confunde per tuam potenti/
am quicquid mihi impedimēto eē
potest ita vt in via nulla me reti/
neat delectatio. nulla me confun/
dat aduersitas Genera in me cor
hūile piū clemēs erga ꝓximū sine
rixa. sine inuidia. sine indignatiōe.
sine supbia sīn oim detractōe Tuo
amore inflāma cor meū Vulnēra

illud sagittis potētissimis tue pul/
critudinis tui dulcissimi ꝺspectus
tui gratissimi gest⁹. tui pulcerrimi
apparat⁹. tue spēi dulcissime ꝫ fac vt
te sp̄ mediteꝫ letanꝫ de te ꝑmonez
audiat. ad te suspiret. ad te inge/
miscat tibi ꝓplaceat. totā intelligē
tiā totā mētē totā curā ad ꝫ impē
dat vt digne tibi ꝑuiat. qm̄ nō est
ali⁹ amator qui sic vt tu vices re/
pēdat Insup da mihi dñe cor libe
rū cor sublime ꝫ inclitū q̄ detester
fugiāꝫ spernā vile lutuz mūdane
cuiuslibet voluptat̄. q̄ quālibz ꝺtē
nā creaturā q̄ hōri meo. ac ꝑmo/
tōi salutāi nō venit adiumēto q̄ te
i te diligā. alios āt oēs i teꝫ xp̄ē te
Demuz tu q̄ es mea spes finaꝫ
mea sola saꝫ meūqz refugiū singu
lare. ꝫbleua me. doce me. sustine me
dirige me. ita vt i illa hora tremē/
da mortis. me⁹ sis ꝓtector potens
qz defensor spūs mei aduersus il/
los canes infernales. ita vt in pa/
ceꝫ ꝑ benignitate illum recipias in
gloria in q̄ te facie ad faciē sūmo
cū gaudio vidē valeā. ac ꝑennit
adorare amare ac laudare Amē

Explicit

Epla ad sorores

Sororib⁹ meis in xp̄o iesu
carissimis ꝫ dilectissimis sa/
lutē atqz in ip̄i⁹ deuoto ser
uitio iugit̄ ꝑmanē Non facile exp̄
mi posset gaudiū atqz ꝺsolatio ex
bonis nouitatib⁹ frequēti⁹ de vob
ꝓceptis ꝓueniēs Vtinam id ip̄m
nūqz i nimicoꝝ tēptatiōe aut alit̄ q̄/
uis mō gaudiū in tristiciā ꝟtatur
ꝺtrariū videlicz de vr̄a dilectione
audiēdo Quāqz amātissime soro/
res omni tpe ad dei obsequz exer
citādū ꝫ informādū lr̄as libros qz
sufficienꝫ habueritis ad hñdū cō
solatiōes spūales ꝫ adhuc hēbi/
tis alios in posterū Nihilominus
noctis vni⁹ vigiliā arripiēs q̄uis
plurib⁹ implicat⁹ negocijs ad p̄s
scribē curaui breuit̄ ac simpliciter
peregrinatiōis ꝓcessū a me post
modicuz tp̄is fām spēales eē req̄/
stas a me fieri solitas. ꝑm septem
dieruz hebdomade numerum. ꝑm
septem sancti spirit⁹ dona. ꝑm etiā
septē dñice oronis petitiōes ꝺtra
pcca septē criminalia corrūpētes
septē btitudib⁹ Insup ꝑm septē sta/
t⁹ i celesti paradiso ꝺsistētiū Q̄ ꝺ vo
transmitto scriptū ꝓ p̄ñti nō ē ni/
si breue ac simplex auisamentū ad
cognoscendum nominatim ac spe
ciali⁹ de q̄ quis ꝑ dies singulos
cogitare debeat Bone eni cogita
tiōes insup vēture spūsci spirami/
ne repte pit̄ studio lectiōes sc̄eqz
meditatōes. hōmōi ei nō posse ne
qz scirē oēs in scriptuz redigē nec
op⁹ ē Primo igit̄ cum p̄ces vr̄as
hūillime ac reuerenꝫ coraz diuina
maiestate fūditis a sc̄oꝝ suoꝝ in/
uocet̄ vna cū oro vr̄a custos vr̄
angel⁹ videlz bon⁹ necnō sc̄i a sce
illi⁹ suffragiū iplorēt̄ cui⁹ ꝓ tūc so
lēnitas agit̄ ea de cā vt. s. vr̄ nūci⁹
puta vr̄a oro saluū hēat ꝺductū
bonāqz societatē Die q̄ppe dñico
ad hñdictā atqz indiuiduaz trini/

tatē solit⁹ sum meā dirigere p̄cem vnicuiq; p̄sonarū appropriata di ligēti⁹ meditādo ¶ De p̄is videlz potētia. filij sapientia. spūs q̄z sci bōitate oñderās magnā dei celsi tudinē admirabilēq; dispositionē sup filios hoim ¶ Die aūt lune s. scda feria meā ordino p̄cessionē ad scos āgelicos spūs būficia ab eisdē nobis exhibita oi tp̄e recog noscēs ¶ Die vo martis. scda feria ad p̄phas p̄triarchas apl̄os cete/ rosq; discipl̄os dñi q; euāgelistas ¶ Die mēcurij s. q̄rta fēia ad bea tos athletas. s. martyres xp̄i ipoz in sua pugna fortitudinē atq; cō/ stātiā admirādo ¶ Die iouis scz feria q̄nta ad scos confessores here nitas q; religiosas ¶ Die veneris .s. fēia sext ad passionē amarā dñi nr̄i ihesu xp̄i ac suaq; verba ac fa/ cta isto būdicto die ab eodē pacta ¶ Die insup sabbati ad beatam mariā vginē spēali⁹ me ipm ouer to; ad electas xp̄i sponsas Postro p̄ma die. s. dñico imorar diuti⁹ do nū sci spūs p̄mū supplicit̄ efflagitā do donū scz sci timoris dei; bea/ titudinē hūilitatis; spūalis paup tatis ad expellēdū superbie vicium cū filiab⁹ seu ramis ei⁹ Et dico pa rit̄ dñe de⁹ p̄ oipotēs libera me a malo q̄ clausula ē petitio p̄ma in dñica oratione otēta; b ordine p̄po stero ¶ Die aūt lune deuoti⁹ atq; spēali⁹ p̄cibus insisto petēs secūdū sci spūs donū scz donum pietatis seu mie tā ad me q̄z ad meum p̄xi mū cū beatitudine alia. s. mititate seu māsuetudine; b cōtra inuidie venenū et vt de⁹ in tētationē ne in ducat. i. ne in tētatiōib⁹ succūbē et vinci p̄mittat qđ est scda petitio oratonis dñice ¶ Die vo martis. sin gulari⁹ p̄ dono sci spūs tertio sup plico. s. p̄ dono scie ad ognoscen/ dū clari⁹; meli⁹ p̄riā fragilitatez; finē meū necnō; statuz meum amicoz q̄z meoz; dono isto me/ diāte ad beatitudinē puenio tcia q̄ ē luct⁹ sci ac lacrimaz deuotaz; b otra p̄cēm ire Cōsequēt̄ ēt de um depcor vt debita mea dimit/ tat sic; ego meis ignosco seu di/ mitto debitorib⁹. meis. s. p̄rimis q̄ est tcia dce dñice oratonis postu latio ¶ Die vo mercurij peto do/ nū fortitudis m̄ largiri otra oia tētamēta mundi carnis; diaboli Sicut oro fortitudinē m̄ dari otra acidiā bonoz opm atq; q̄rtā be/ atitudinē q̄ posita ē in bōz opm iusticie desiderio in vehementi fa/ me; siti eiusdē Peto nihilominus panē q̄tidianū tā corp̄is q̄z spūs m̄ tribui ad fortitudinē h̄ñdā Ce/ terū in die iouis instāti⁹ depcor p dono obliū ad sciēdū i singlis casi b⁹ p qđ ic eūdū m̄ sit Quē ēt statū tāq; oueniētiorē p di obsequo tenē debeā Et p auaricie malū me nō retineat peto beatitudinē quintaz dictam misericordiā et p dei fiat volūtas sic in celo; in tra ¶ Die veneris donū intellēs speciali⁹ ro go ad ognoscēdū in tō scpturarū serie m̄ obiectis in oib⁹ sicut h⁹ mū di reb⁹ occulta seu inclusa imbi my steria Et vt q̄libz visu p̄cepta sci/ am ad p̄riū ouert̄ p̄fm spūalē

quẽadmodũ si celũ intuit⁹ fuero sci
am ꝓtin⁹ osideꝛare qꝛ illic sit mea
patria.pulcerrima exñs ibidẽ ha/
bitatio Cũ videro canez ceteraqz
aialia bruta q̃nta solicitudie suis
obsequũt̃ dñis.meditaboꝛ qziusto
dei iudicio ordẽnanẽ homines ino
bedietes et ingrati deo bñfactoꝛi
libẽalissimo Si subulcũ p⁹ porcos
dspexero recoꝛdaboꝛ ꝓbole eu/
angelice de filio ꝓdigo ꝙ miseri/
coꝛdi pꝛe Videbo pauperẽ mẽdi
cũ ꝙ vlceroſũ memoꝛaboꝛ ꝓbole
de lazaro ꝙ diuite. Videbo diuitẽ
multa sibi ꝺgrentẽ in ãnos pluri/
mos recoꝛdaboꝛ euangelice omi/
natiõis.stulte hac nocte moꝛieris
ꝙ aiaz tuã tollẽt ꝙ q̃ pasti cui⁹ erũt
Videbo filios h⁹ seculi q̃ hñt cõ
solatiões suas multis modis sciã
memoꝛari q̃nta sit dsolatio quaz
ꝓparauit de⁹ diligẽtib⁹ se Sic ge/
neraliẽ ꝓ oia discurrẽdo sciam sꝓ
reperire amplã ꝙ pñtẽ deuote oza
tiõis materiã in oib⁹ q̃ sb aspcu
auditu a alio sẽsu se pñtauerint me
ipm in exercitio oꝛonis visitando
Cũ b ꝓpt̃ depcoꝛ mũdiciã coꝛdis
m̃ pstari q̃ ẽ beatitudo sexta. luxu
riã oez depellẽs ꝙ vt dei regnũ m̃
adueniat vt videlz nõ in me pcẽm
ꝛ de⁹ ipe regnet Postrema die sab
bati obsecro sapie donum ad sapi
endũ ac gustãdũ spũalẽ bonoꝛuz
virtutẽ ꝙ gr̃e bonitatis qz dei inef
fabilẽ dulcedinẽ ꝙ vt nulla penit⁹
cura m̃ sit de hui⁹ mũdi falsa dul/
cedine.ꝙ ẽ cõtra gule viciũ Iten/
qz peto verã coꝛdis pacẽ ac dsci/

entie septimã beatitudinẽ ꝙ ꝓ dei
nomẽ bñdictũ in nobis scificet b
est ꝓ ois imũdicie exptes simus
Charissime soꝛoꝛes si q̃tidie ali
qd mõ s dco ex libꝛl. vris a certe
alit̃.addiscẽtis sic exercitãdo vos
ipas multũ sine dubio ꝓfcm in sci
entia vtutib⁹ atqz in deuotõe ad/
q̃rere possetis Nec mee ẽ intẽtiõis
ꝓ ꝓpt̃ mea scripta pñtia alias me
ditatões pias ꝙ vtiles atqz bõas
deseratis ac modũ vr̃m faciẽdi.s.
ꝓcessionẽ siue pegrinationẽ spiri/
talẽ ad scos ꝙ scas tã ꝓ vobis qz
ꝓ alijs amicis vris viuis ac de
fũctis Nõ eni ignoꝛo ꝓ sepi⁹ vna
psona ꝓ aliqd ad deuotionẽ faci
le incitat̃ q alia nõ ita ad eã moue
tur Et idcirco qsquis suo relinqt̃
studio sua qz in talib⁹ expiẽtia.Mi
hi ꝺo sup agẽdi script⁹ mod⁹ ꝓfi
cu⁹ ẽ rept⁹ Kurs⁹ q̃tiẽscũqz oꝛonis
arcanũ intraueritl. Primo cogita
tiõi vre pcca ꝓpria sbiecta sint.in/
dignitatẽqz vraz intime osideran
tes ꝙ sic ꝺo sãctis qz suis dicite O
dñe de⁹.ecce venio tuam exoꝛare
maiestatẽ nihil oio ꝺ bõitate mea
psumẽs.de virtute aut dignitate.
ꝛ in tua maxima gr̃a atz misc̃dia
confido qꝛ certe alit̃ oꝛo vr̃a citi⁹ im
pediet execbil qz deo reddet sup/
bia comitãte Diligẽti⁹ obꝑuates
ꝓ in tꝛi cogitatõe ꝙ petitiõe pseue
reti. q̃aduqz coꝛde itimo sẽseritis
nullã oio fiduciã de vobismetipis
hr̃e ꝛ solũmõ i dei mia infinita Et
sic postea de alia securi⁹ poteritis
cogitare qz ãtea Eq̃dẽ q̃tienscũqz

Adaptatio

deuotōis imbre suaui ꝓfusas vos senseritis nō id vris meritis q ꝓ ꝓpīis bonis actib⁹ euenisse meditamini. ḋn poti⁹ ob alicui⁹ sancti aut sancte intercessionē aut alicui⁹ amicoꝝ vr̄oꝝ certitudinalit̄ putetis Et pariformit̄ ad vosmet ipsas reuerse si fuerītis q̄tiēscūq; vane glorie vētum sonare ꝓceperitis nihil vobis nocebit hic sibul⁹. ꝺsiderabitis eni vosmet ipas intuētes defect⁹ ꝓprios dicētes intra vos tale pcm nefandū ac talia misera perpetrasti et qūo ergo cogitare ausa es talē deuotionē a deo tibi ob tua merita ꝺcedi Interea cum ad aliquē elcoꝝ aut electaꝝ vos ꝺtingit ouerti audacter eidē dicatis q̄ a deo ad ipsū trāsmissi fuēritis ad petēdū suā elemosynā ḡtiarū Nec sic falsū dicetis Sine eni dei inspiratiōe aliquē sanctoꝝ deprecari velle seu volūtatē hr̄e nō potestis Poteritis igit̄ ipm alloq̄ dicētes ꝙ exquo dei ꝺplacet voluntati vt ipm sanctū exoretis refutare vos ꝺso ei nō licet ꝓ vobis ꝓpē ipe ad deū intercedat elemosynā expetēdo exq̄ eū req̄ritis Magna eni foret rusticitas q̄ indignū ꝺso alicui refutaē q̄ spernē quempiā diligēti⁹ se req̄rentem Dicere nihilomin⁹ poteritis hmōi electis a vestra deuotiōe requisitis quia plures vestris orationib⁹ ꝓsecutores crudeles ouersi sūt multo magis igit̄ facē precē debetis ꝓ his q̄ vos nūq̄ ꝓsecuti sē ex mō deuo

ad orandum

tius deꝓcant Deinde attēdite diligēti⁹ in cuiuslibet sancti festiuitate bona misericordie ab ipso dū ꝫ vixerat ꝓ patrata supplicātes vt et vobis faciat similiter reducendo eadē ad bona animaꝝ vestraruꝝ Cōsiderate insup maximā sanctorum ac sanctaꝝ angelorum q̄ cohortē siue multitudinē et a singul eorū deuoti⁹ rogetis q̄ten⁹ apud deū vnū remissionis dīē impetrare dignet ꝓ pene relaratiōe ob vestra demerita debite q̄ certe obtineretis vltra mille millia diez si ab ipis exaudiri vos cōtingeret. Et exaudimini vtiq̄ si solūmodo modo debito q̄ congruo eos deprecemini Demū orem⁹ super omnia ꝙ de⁹ omnipotēs iudicet puniat q̄ nos in sua curia misc̄die in pūti seculo et neq̄q̄ in curia iusticie sue rigorose puta in infēno Et hoc est ꝙ oratis dicentes. dñe ne in furore tuo arguas me ꝛc Facitis q̄ nihilomin⁹ dilectissime ꝓfessionē vr̄am in infernū ex ꝫ timorē reportādo In paradisū etiā atq̄ in purgatoriū ꝓ gēte vestra. sāctaq̄ matre ecclesia deum exorando Speciali⁹ vero ꝓ parētib⁹ ognatis et amicis viuis ac mortuis

Explicit instructio ad

sorores De quo q̄s per singulos dies cogitare debeat.

Carmē de vita solitaria

Dispersit dñs vana de sede superbos
Mēte sui cordis vita nec apta manet
Turbis curarum lacerata vocatur. ⁊ est par
Pulueribus turbo quos violentus agit
Sede sedet nulla stabili nec ouenit vlli
Dissidet et secū turbida mens hominis
Vita quid prauoꝝ que nō solitaria q̄uis
Desertis heremi sit relegata locis?
Milib⁹ hec si sit hominū circūdata turbis
Nunq̄ ciuilis nec socialis erit
Mens humilis simplex et solitaria secū
Petre nixa manet cōcomitante deo
Sola ciuilis socialis et ē vbicūq̄ locetur
Dissidet hec nulli. ouenit ipsa sibi
Sola quidē minime cui virtus sit comes
Sit licet extremis finib⁹ acta maris
Sola tamē secū nūq̄ se deserit. et si
Mult⁹ ei popul⁹ cingat vtrūq̄ latus
Est vicina deo quē iugiter aspicit. ē spes
Ancora ne fluitet secura serena suauis
Pulcra videns fini cōsociato suo
Conscia secreti diuini sicut amica
Sicut dilecti sponsa. colūba. soror
Has dat theorice laudes sapiētia vite
Solitarius est solus amicus ei
Nec solus tñ est q̄uis locus ⁊ man⁹ et pes
Os q̄ vacent animus omnibus obsequiē
Proficit hic ⁊ nūc verū scrutando salubre
Orat scribit que posteritas relegat
Nulla licet scribat nil p̄dicet ore ponet
Moꝛib⁹ exemplis voce loquēs operum
Est solitudo p̄ciosum crede talentū
Terrenis caueas dū datur infodere
Posse vacare sibi nō videre parua gratia
Quā suauis domin⁹ gratus eo fruere
Martha sit intēdens multis. sinat ipse sororē
Vtl parte sua vult iesus hoc fieri
Scisma nec intersit mēbris ocul⁹q̄ tenellus
Non culpetur agat si manuale nihil
Magna domus nec formis vtitur hisdem

Carmen de vita solitaria

Non per officium sors sua cuiqz sat est
Sūt tot in actiuā pene qui se p̄cipiti dant
Theorice paucos q̄so vacare velint ¶ Tra ê
Sint fortes gladios teneāt salomōis. ad in
Lectulus ob sp̄sum sp̄sa quiescat ibi
Filia clausa domi maneat mater famulet
Ac vir in arma ruat ditior ex spolijs
Solus nō pugnat ꝺ pro pugnātib' orat
Hos nō designans actio quos tribulat
Ocia nō laudi tribuit nec obinde superbit
Se catulo segni iudicat esse parem
Et tamē impetrare potest dilectio ꝙ non
Aut labor aut meritū se cruciantis habet
Sueuit amicicie videt regula ius dare qđ
Cōcedit meritū iusticie qz vigor ¶ nō
Ambo parē referūt p̄oam tentoria seruās
Miles et hostiles exuperans acies
Est equidē felix est solitudo beata
Si simplex nec iners fructificet vigeat
Si trahit affectū rō si sensus ꝙ actus
Nō discordet et est gloria vana procul
Rumores fugiat dicēs sibi clause q̄d ad te
Factorum ratio sit tibi velle dei
Solitudo nocet assit si solicitudo
Curarū interior cor lacerans miserū
Cor grauat ebrietas cor crapula curaqz
Sol' ab hoc triplici peste perire potest
Sūt qui delicias reputāt sub sentibus esse
Sub curis quibus est irrequieta quies
Parcit eis domin' sibi se cōmittere solus
Atqz ministerio collocat ipse suo
Ast alios q̄s scit pro vita quolibz aptos
Nūc has nūc illas vult variare vices
Optima pars hec est hec robustissima felix
Gaude cui domin' p̄stat vtraqz frui
Alteri' vti gaudet natura nec vno
Corp' iners studio iugiter esse finit
Vita beata venit cui soli sufficit vnū
Sola vacat soli socialis ouat

¶ Explicit carmen de vita solitaria.

De cãticoꝝ oꝛi

Sequuntur plures tra/

ctatus de canticis oꝓpoſiti a mgꝛo Joſſe de Gerſonno quondã cãcel/lario vniuerſitatis pariſien.

Pꝛohemiũ

Oratiã diuini talẽti no lẽtes in vacuũ recipe/ꝛe q̃ tot inter turbines hoꝛridos reipublice cõtulit ocꝯ locũ. libe/rauit a calũnꝯs hominũ. dedit ad nutũ nccia. simul attendẽtes qm̃ in die ꝓſperitatis mandauit dñs mi/ſericoꝛdiã ſuã. et nocte tribulatõis canticũ ei⁹. nõ otioſum. non inutile. nõ ingratũ reputam⁹ tempeſtatis hac nocte ꝓfunda de canticis ſcri/bere poſteritati ſi malignitas pꝛo/celloſa reddidẽit aures ſurdas eta ti pñti. O quãuis o de⁹ optime ſpe randũ ſit multos vt olim tpib⁹ he lie ita nr̃is tuos tibi reliquiſſe culto res ¶ Cõplectit ãt quaſi ſinu gran di verbũ de canticis plures mate/rias ſeu volumina. quas ꝓ oſtenſio/ne vitãda ꝓ thomos ſeu tonos. ꝓ notas q̃ notulas tradet lectoꝛi no tandas preſens exoꝛdiũ/ tituli vel tabule vicem tenens. ¶ Volumen vnũ cui⁹ titulus eſt de canticoꝛum oꝛiginali ratione ſub hoc euãgelij verbo. Decinim⁹ vobis ꝛc. tres con tinet thomos ſicut ipe ꝓlogus inſi nuat iuxta triplex gen⁹ canticoꝛũ. et triplicẽ inueſtigandi facultatem

ginali ratione xxix.

Nã eſt canticũ ſenſuale qđ tractat hiſtoꝛia. et intellectuale qđ inq̃rit pbia. eſt diuinale ſeu ſupermentale qđ ſola nouit theologia. Sunt in quolibet thomo id eſt ſectione aut ſi ꝓpter rem que agit̃ tonũ ꝓ ſym/bolo dicere maluim⁹. Sũt inq̃ no/tule plures ꝑm totidẽ particulaes ꝓpoſitiones vel doctrinas. Sũt in ꝑmo triginta. ſunt in ſcdo. xxij. ſine canonib⁹ inſtrumẽtoꝝ. ſũt in tertio q̃nquaginta. ¶ Volumẽ alteꝝ eſt de canticoꝛdo. hoc eſt de cantico coꝛdis tres habẽs principales to nos cũ notis et notulis. Prim⁹ inq̃ rit potiſſime dꝛaz canticoꝛdi. hoc eſt cãtici coꝛdis a cãtico oꝛis. Vel aliter de cantico moꝛali et rationa li cũ cantico ſenſuali. cui⁹ toni ſunt notule q̃nquaginta due. Scds to/nus deſcendit ad pticulaꝛioꝛẽ can ticoꝛdi rationẽ cui⁹ ſũt note. xij. per notulas. xxx. diuiſe. Certi⁹ tonus quaſi ſpeculatiuã muſicã deducẽs ad pꝛaxim tractat de nouo gãma myſtico et moꝛali ꝓ xij. notas ha/bentes notulas quadꝛagintaq̃nq̃ ſingulares ¶ Volumen aliud col/ligit in ſe tonos tres ꝑm modos traditionis varios q̃z ꝓ diuerſita te materie. Prim⁹ ton⁹ aſſiliat et ob ſequi facit facetã elegiã cantatricẽ amoꝛẽ dñe theologie quaſi lixituz vel odaꝝ carmen. Thomus alter ſcdus habet canones ſe uregulas amphoꝛiſmos vel maxĩas a the oꝛeumata de canticis per notulas quinquaginta. Thom⁹ alter terti⁹

De cãticoꝝ originali rõe Thom⁹ prim⁹

verbũ solatij multiplex in se dirigit per particulas quinquaginta. Et ita iuncti simul hi duo thomi centiloguũ ostituũt

Prim⁹ tractat⁹ de canticoꝝ originali rõne

QEcinimus vobis nec saltastis. lamentauimus q nõ plãxistis. Precentor noster xp̃s amator innocentie voluit exemplis innocentuꝝ pueroꝝ ꝓ nostra eruditõe pluries vti. nũc ad humiliationẽ. nunc ad simplicitatẽ vt essem⁹ paruuli non sensib⁹ sed malicia. Nunc vero nos omonet ad spiritualẽ canticoꝝ exercitationẽ ponens coꝝ oculis pueros cãtãtes in foro. Neqꝫ eñ parũ refert pueros sic vel sic assuefieri in musicis et cantib⁹ ꝑut Aristl. politisans docuit et in bene instituta cõitate cõuenit obseruari. Nos aũt quos in dño pueros vel infantes nouiter genitos effecit noua regeneratio. sic decet et expedit in foro presentis exilij frequentare canticũ nũc exultationis ad saltãdum spũaliter. nũc lamentationis penitentialis ad plangendũ. Habem⁹ in exemplũ sacre scripture libꝝ in quo sũt iuxta visionẽ Ezechielis lamentationes carmen et ve. Cõcordat illud apostoli. Gaudere cum gaudentib⁹. flere cũ flentib⁹. quia temp⁹ flendi et temp⁹ ridẽdi. Subdit consone verbo ꝓposito temp⁹ plangendi et temp⁹ saltandi. Cum aũt iuxta posteri⁹ elucidanda sit aliquod canticũ sensuale vel animale sit canticũ rationale vel mozale. sit cãticũ mentale et diuinale. Describem⁹ sub triplici tono naturam et originẽ canticoꝝ cũ suis habitudinibus. Docebit primũ historia. secundũ queret pbia tertium theologia declarabit Narrat historia sacra ꝓpe Genesis initiũ cui ratio supposita fide cõcordat q Tubal fuit pater canentiũ in cithara et organo. Quo tpe vtpote ante diluui um cõstat illos nõ fuisse quos gentiliũ litere tradunt carminũ et organoꝝ primos inuẽtores. sic historia capit verã canticoꝝ notitiaꝫ et causaꝫ primit⁹ ex fide qua credim⁹ aptata esse secula verbo vite. et q formato Adam cõmunicata est ei plenitudo scientie quantũ cõuenie bat illi quo totius humani geneis principiũ velut in suo seminario residebat nedum in esse nature sed in bene esse mozum et doctrine. Cõsim⁹ hoc ideo q post sopoꝝ adductis ad se cunctis animãtib⁹ imposuit cunctis nomina sue ꝓprietati naturali cõsona. Neqꝫ tale aliqd facere potuisset sine cognitione q tamen a sensibus participata non erat. Oportuit igitur q ex alto id atqꝫ a sũmo sumpsisset Modus alter sumendi canticoꝝ originẽ fuit ductrice experiẽtia. nũc in illis regionib⁹. nunc in istis quib⁹ musica et nunqꝫ fuerat vl̃ ꝑm Aristl. et sequaces de eternitatis erroꝛe fuerat infinities variata et absqꝫ numero de/

fecerat atq; redierat ꝑm transmu/ tabilitates nature cuiuslibet muta bilis innumerabiles. Additur mo d⁹ alter qualis a Tullio ponit dū venat quāta sit eloquētie si sapiētie iungat vtilitas qua factū esse dicit vt homines prius agrestes neq; ci uiliter neq; politice neq; moraliter uiuentes ueniret in vnū. modo pagū. modo domū. modo ciuitatē modo ꝓuinciā. modo regnū. qui si mul ita iuncti et adunati varias tā ad necessitatē q; ad voluptatē stu/ dio vehemēti opererūt artes. qm. vbi intenderis ingeniū valet. et iux poetā. Labor omia vincit improb⁹ et duris egens in reb⁹ egestas dū sequēs ad ꝓpes aliq̄d ratiocinati ue docta supaddit. Prestabat iu uamen apta cōplexio ad ista vt ad illa. Otiū nanq; libex datū aliq̄b⁹ Sicut apud egyptios tradit Ari/ stotl. aliq̄s inquisitis que ad vitam erāt necessarijs ꝓpter admirari ce/ pisse ꝓbari. Porro narrat Augl. libro de ordine radicē vnā nō dis/ sonā prioꝛib⁹ his q̄ alto vident sū pta principio. Loquēs itaq; de vir tute vnitatis quā ingrit et fac ami cicia nō dubitat ponē quālibet sci/ entiā ex amicicie et vnitatis appeti tu manasse. Dicebat aristophanes teste Aristl. ꝑmo politicoꝝ hāc esse amicoꝝ additionē vt vnus esse vel/ let alter. vel vnus in altero. Nō dis/ sone ad verba Jobis. Qui manet inquit in charitate in deo manet q; deus in eo. Et ap̄s dicit. Qui ad

heret deo vnus spūs est. Verū nequit fieri talis trāsmutatio qua vnus amicoꝝ suo esse q̄d hz in ꝓ/ prio genere deposito ouertat in al/ terū. Jam quippe nō maneret alter amicorum et ita nullo pacto essent duo sed vna natura. quo quid ab/ surdius poni nō pōt. Propriā em̄ vocē ignorabāt nōnulli hereticoꝝ vt almaric⁹ et begardi dū ita desi/ pere comperti sunt. Innunt igitur amici. non illo. sed alio quo fas ha bent modo. Hinc fuit inter hōies et precipua cura sermonis mutui q̄ latentes cordis sui passiones q; co gitationes ofilia et amores cōmo dissime cōicarent iocunde q; uiue rent. Facta est ꝑinde sup locutio nib⁹ ars que scribēdo valeret ap̄ō absentes se sibi manifestare. hec ē grāmatica ogrue loqui docens et scribere. Postmodū fuit euitanda deceptio circa veritatis inquisitio/ nē cū regulis illationū quas logi/ ca ob hoc orta tradit. Fuerūt insu/ per amicoꝝ amicicie non qūolibet sed vtiliter. delectabiliter. et efficaci ter iudicande quod in rhetorica fa cere positū est quā possum⁹ appella re logicā moralē eo q; ad moralis ꝓbie ꝓncipia viā hz sicut logica sci entijs speculatiuis obsequit in q̄b⁹ vis ꝓmonis ꝓciosior sine tropis vi get et figuris. Jentū est osequē ter ad mathematicas disciplinas. q̄ plurimū oferūt artib⁹ mechani/ cis sine quib⁹ vita ciuilis non agit. oferūt ꝓterea ouictui amicoꝝ quo

De cãticoꝝ origiali

fiat vita pñs ornatior atqꝫ iocũdi or. Sic inter ceteras artes cõpata ẽ magno plausu musica et ad diui nas res atqꝫ cerimonias tandem adhibita. ¶Hinc apud ruricolas et pastores bucolica carmina vl'eglo ge hinc comedie leges. hinc acrio/ res satire. hinc postmodũ grãdio/ rib⁹ ãpulloſe tragedie. hinc deniqꝫ metroꝝ heroicoꝝ elegiacoꝝ. iam/ bicoꝝ saphicoꝝ. et alioꝝ velut in/ numerabilis multitudo. ¶Vides quẽadmodũ musica suũ cepit a na tura et ab amore vnitate qꝫ ꝑmor diũ q̃ creuit adhibitis p artẽ regu lis et numeris. Quis vtiqꝫ nõ ad/ uertat hõies sic̃ ad loq̃lã sic ad q̃n daz musicã velut ab infãtia et pue ritia ꝓnos esse quã inclinationem ars et vsus ꝑficũt. ¶Hinc aiaduer/ sũ est triplicẽ esse ꝑtitionẽ musice si/ cut ꝑt ipe son⁹ causas tres habere Vn⁹ em̃ fit flatu. alter pulsu. alter voce vel cãtu. ¶Tres obinde musas fictio poetica dedit ꝓut a Varro ne refert Augl. q̃s ideo postea dixe rũt nouẽ ꝓpẽ totidẽ imagines ab excellẽtissimis sculptoꝛib⁹ cũ q̃daz supandi intẽtione depictas ¶Cõ/ ptũ ẽ insup tres dũtaxat i numẽis sonoris ꝓportiões esse delectabiles diatesseron. diapẽte. diapason. q̃s vulgari mõ nõiam⁹ tertiã et q̃ntã et octauã. ¶Nec sunt plẽs deinceps q̃ nõ reducanť ad istos quẽadmo/ dũ sexta et q̃nta sup octauã. et rur/ sus octaua duplex. Et ita p ascẽsũ quãtũ vel vox vel ratio fas habue

rẽ Thom⁹ ꝑim⁹

rit. q̃ dq̃sitio suã hz artẽ ꝓpriã taz speculatiue qꝫ practice traditã cui musice nomẽ dam⁹ ¶Docuit am/ pli⁹ experientia mirabiles fieri muta tiones p musicã sensualẽ de qua iu dicat tanqꝫ de obiecto ꝓprio auris corꝑalis et q̃ sola videť apud vul/ gares ognita vel osidẽata Testes sunt hystoria cũ pbis et medicis vt Marcian⁹ et Bonti⁹ qb⁹ nõ discor dat sacra scꝑtura de dauid et heli/ zeo filijs qꝫ ꝓphetaꝝ. ¶Nõne pbus politissans doez in policia bñ instl/ tuta curã de musica ꝑcipue p iuue nib⁹ habendã esse q̃ sit ad tpantiã et virtutẽ idonea. nõ petulãs. non dissoluta. nõ agrestis nõ irritãs. ꝫ nec animos muliebriť emolliens. ¶Notãt siq̃dez ex dictis Aristot. vltl. polit. l. expositoꝛes sui quatuoꝛ eẽ ispes melodie quas ipe denõiat vel a repertoꝛib⁹ vel a patrijs vtẽ tib⁹ eis. vna vocať mistolidista. se/ cũda lydista. tertia doristа. quarta frigista. Prima mouet ad opassio nẽ. scda mollit ad ocupiam. tertia ad virilitatẽ q̃ stabilis est et virilis in qua sũt iuuenes instruẽdi vel ex/ ercẽdi. quarta rigidioꝛ est vehemẽ tioꝛ qꝫ rapiens animos ad terribi/ lia vel agredienda vel sustinenda Porro. iuxta varietatẽ cõplexionũ variať oplacentia et iudiciũ melo/ diaꝝ. imo et traditio quã frequen tat ecclia de varietate tonoꝝ octo posset ad hãc melodiaꝝ diuersita/ tẽ approbari. vt ꝙ ꝑma est septimi toni. scda q̃nti. tertia ꝑmi. q̃rta tẽtꝰ

Posset altera fieri distinctio musice. qm̃. alia est aptior ad diuinum cultũ p deuotione. nũc leta. nũc lugubri. nũc pia. nũc iubilãti. q̃ã potior est p mor disciplinatõe. Altera iocundior et suauior in amicabili seu ciuili uersatõne. Aut dicam⁹ q vna est heroica. altera diuina. q̃/daz moralis et politica. altera sensualis et aialis p puerorz vel imp fectorz recreatione. Aut rursũ ad/dam⁹ q vna magis conuenit in satira. q̃daz in tragedia. q̃daz i comedia. q̃daz in bucolicis. quedam in odis vel liricis. Aut postremo ꝑm varietatẽ hõim. alia fortib⁹ et ẏtuosis conuenit. alia lubricis et voluptuosis. alia subtilib⁹ et ingeniosis. alia bestialib⁹ et stolidis. Nilissimã omniũ esse tradit aristot. fistulationẽ quã ideo pallas abiecit suaz vidẽs in aqua ex tibĩs buccã inflari. hoc sumpsit poetica fictio necnõ illud qõ Midas rex buccas habuit asininas eo q suo iudicio Pan de⁹ pastorz fistulãs apollini ꝓferebat citharisanti. Demũ quot sũt hodie q̃ tympanũ gallice tabour cũ fistula citi⁹ ac hilari⁹ audiũt q̃z citharã aut psalteriũ. Ita rursus fic̃ auib⁹ sic hõib⁹ suus cuiq cant⁹ placet. et cui suet⁹ est vel aptat⁹. Pretereundũ vero censem⁹ quẽadmoduz ad res diuinas reputabãt gẽtiles carmina trãstulerũt execrabili supstitione quo factũ est vt q̃ fine deo vẽ erant ludificarent a dĩs illis de q̃ b⁹ in psalm. Omẽs dĩi gẽtiũ demonia. Orte sũt quippe artes magice maximinib⁹ vtẽtes q̃s incantationes vocãt quaz effect⁹ mirabiles nedũ poete. nedũ ipi idolatre ome morãt. sed attestat scriptura sacra cũ expositorib⁹. Iñ dicit in Exod. de maleficis pharaonis q fecerũt simile ad moysen in ꝑmis duobus signis. et hoc p incãrationes egyptias et arcana dei. Ita dicit textus. Nec exquisitior de carminib⁹ istis sermo nõ expectet hic et nũc. Satis fim⁹ em̃ est et seorsũ debent sue q̃ri cause vel effect⁹. Ihz subinde musica sensualis q̃ ꝺsistit in modulatione vocis suã artẽ cui⁹ artis velut alphabetũ quoddaz traditũ in gãma manuale sub sex vocib⁹ vel notulis. vt. re. mi. fa. sol. la. de quo nõ est hic declaratio facienda sed supponenda simul qua ratione seruit musico cuilibet instrumẽto notulationis hmõi peritia. Sz nec de metrorz legib⁹ numeris varietate in postremo de gesticulationib⁹ aliud tradẽ dispositum⁹. Placuit tñ annotare ꝓpter reuerẽtiã scripture sacre nõnulla vasorz vel instrumẽtorũ musicaliũ nõia. Qm̃ pariter monet nos ratio nature ꝺsona. Positit itaq̃ plato corpib⁹ aias assistere tanq̃z motores suis motorib⁹ et organis. qõ satis in celo Aristl. et fides recipiũt de intelligẽtĩs q̃s vel angelos vel ẏtutes fides appellat. Nerũ de nr̃is intellectib⁹ necnõ ꝺ brutorũ formis conueniũt cũ platone. qz ponũt aias inherẽ corpib⁹ q

De cãticoꝝ origiali

cũ materia ostituere opositũ. Con cordat tñ vtraq; positio sup ꝺ q; ꝑm varietatẽ formaꝝ repit̃ varie/ tas in corpib⁹ Hinc illꝺ pbie apꝺ Boetiũ de hmõi formis loquẽtis ad deũ ꝑ osona membra resoluis. Hinc ꝓterea visonomi tradunt a/ nimas insequi corpa. quanq; vẽior est locutõ corpa suas aias insequi tãq; instrumẽta causas ꝓncipales suas Coaptem⁹ hãc sñilitudinem rei nr̃e dicẽtes q; ars imitatrix na ture ognoscens q̃dam esse cantica q̃ꝝ modulatio fit apti⁹ ꝑ vnũ ge/ nus instrumentoꝝ. et alia ꝑ aliud. simul vt min⁹ fastidiret varietas fa bricauit sibi vasa diuersa musicoꝝ instar nature dans diuersis cãtib⁹ organa valde distantia magnitu/ dine. figura. materia q; sicut natu/ ra dedit aiab⁹ apta sibi corpa. vñ corp⁹ aialis vocat Aristl. organicũ q̃ de manu hõis dicit ipaz esse or/ ganũ organoꝝ. Ecce cãs multipli cationis verboꝝ musicoꝝ duas q̃ sunt delectabilitas ꝑ varietate. et idoneitas ꝑ osonabilitate. Quid si tertiã addiderim⁹ causã ꝑ mysteri is et intellectib⁹ sapienti⁹ occultan dis apud indignos et hebetes q̃ pandunt studiosis solertib⁹q; deuo tis. Quãuis aũt sermo de mysteri is instrumẽtoꝝ locũ magis hr̃e vi deat in morali musica vl intellectu ali q; sẽsuali. nihilomin⁹ admonẽt nos verba xpi nõ esse ꝓtereundaz vasoꝝ musicoꝝ interꝓtationẽ. Pri mũ qꝛ facit in ꝓassũpto verbo mẽ

rõe Thom⁹ prim⁹

tionẽ de tibꝰs ꝑm Luce narratõez Cantauim⁹ vobis inq̃t tibꝰs q nõ saltastis. Dehinc xꝑs in parabola filij ꝓdigi. refert seniorẽ fr̃ez cũ ap propinq̃sset domui symphoniã au disse et choꝝ. Proinde psalmi q̃s de se scꝑtos asserit pleni sũt nõib⁹ instrumentoꝝ ꝑ quib⁹ satis ad ꝑ/ sens fuerit vltimũ sumẽ psalmũ ve/ lut exponendũ. Laudate dñm in sã ctis ei⁹ Vox ista vox est aie dei/ formis ac deuote q̃ post otẽplatõ nẽ vel meditatõez surs̃ũ directã et deors̃ũ ꝑ oia videlz quaq; versum. Qm̃ pleni sunt celi et terra gloria dñi. Tũc dilatato mentis ore iubi lat exultat q; exclamat ad omnẽ ge neralit̃ creaturaz. Laudate dñm in sãctis ei⁹. Et cũ seraphin acclamã te sibi. Sanct⁹ scũs scũs dñs deus sabaoth. Pleni sũt celi et terra glo ria tua. Possum⁹ scõs ei⁹ si sobrie sapiam⁹ accipe pr̃ez et filiũ cũ san/ cto spũ q̃ sũt tres ꝑsone sed vnus de⁹ et dñs et vn⁹ sanct⁹ aut sancta sũt dñi nõia ei⁹ sacratissima. Sunt oia q̃z dño cultu specialioze sacra/ ta. aut certe sancti dñi sũt oẽs spũs osũmata iã beatitudine deo ꝓximi Aut sunt hõies exaltati a terra q̃si iã sine terra q̃ typo xpi trahũt oia ad se ꝑ otemplationẽ dilectionẽ et laudẽ oia referendo ad gloriã cõ/ ditoris. Tales imitat̃ aima deifor mis quã in has ꝓpe laudes dici m⁹. Laudate dñm in sanctis eius. Hanc impleuerat aiaz dñs laude sua. saginauerat eã cibis eterne sa/

tietatis repleuerat in bonis desiderii suũ. ꝙ vt aꝺle iuuentutẽ renouaverat ꝺo in labijs exultatõnis laudaret os eius ꝙ eructaret verbum bonũ. Laudate dñm in sanctis ei⁹. Mult hec anima regredies de cella vinaria aut certe putat omẽs sẽtire qꝺ sentit de dño in bonitate. ꝓterea sibi cõplacet in laude dñi. Cõgratulat omni collaudãti. q̃ etsi nõ habeat iussiõis in omnib⁹ audacia vt laudẽt. fiducia nihilomin⁹ accipit cohortatõis applausus et iocũditatis cũ alacritate tripudio ꝙ coexultatione Laudate dñm in sãctis ei⁹ Scit vltimã nedũ sui ꝫ oim beatitudinẽ in dñi laude positam. cuius nõ eodẽ gradu sicut nõ oia et equo ꝓticipãt dñi ognitionẽ et liberã et volũtate dilectionẽ. Sic ꝓterea diuersi sũt stat⁹ in habẽtib⁹ etiã libertatis arbitriũ. duo ꝓcipue vn⁹ vie q̃ ꝑ fidẽ et spẽ ambulat. ali⁹ patrie vbi ꝑpetua finis et termini stabilitate vacat anima btã. videt. amat. laudat. Exerceam⁹ igit hic in terris vocẽ laudis q̃ nobis ꝑsueret in celis. Dicat vnusquisq; vt atozuz ꝑsertim ecclesiasticoz dedicatoz laudib⁹ dei Dis spũs laudet dñm Vis ãt scire o aia q̃ ꝙ q̃lis sit vita tua nõ pudeat te ꝑ pbiam erudiri q̃ vitaz cuiusq; rei ponit in opatõe debita nature. alioq̃n sine opatione qualiscũq; sit illa sibi debita poti⁹ mortua dicit aut dormitãs q̃ viuẽs Perge vlteri⁹ cũ pbia vsq; dũ occurrat sapia diuina, q̃ se

querẽtes ꝓoccupat. et hoc docebit te. qm̃ ꝓpria et finalis opatio hõis est ognitio sũmi dei cũ fruitione et laude sua. viuis igit o hõ et quãtũ laudat aia tua dñm. Est et istic iter quo oñdit dñs salutare suũ quare noli oqueri dũ laudas quasi nihil agas q̃ nõdũ ꝓmia cupias. laus est magnũ mihi crede precium sibi magnũ valde etiaz dũ gẽtis sit imo maius dũ gratis sit Certũ hoc habebat aia deuota qualẽ introduxim⁹ dicentẽ. Laudate dñm in sãctis ei⁹ Q& si vellem⁹ in his ꝙ singulis q̃ sequũtur immorari quale sit firmamentũ virtutis dei quales sint virtutes ei⁹. qualis deniq; sit multitudo magnitudinis ei⁹ succũberet ꝑmo conatui nec tẽpestiue satis arripem⁹ ꝓmissã de vasis psalmozũ hmõi maxie rõez Hoc vnũ tñ dicim⁹ ꝙ in re qualibet deo soli debeꝯ laus honoz et glozia sic ipe est oia in omnib⁹. Hinc ps. Omnis terra sue ois creatura adozet te de⁹ et psallat tibi. psalmũ dicat nõi tuo altissimo. Nulli vero creature daꝯ laus hmõi ꝑ latriam nec vt signũ est vt imago. nec ꝓpter aliã quãuis attributionẽ si ꝓpie sentiam⁹ sicut nulla res creata summũ bonũ est. neq; vt res. neq; vt signũ vel aliud attributũ. Nituero qz loquendũ vt plures sentiendũ vt pauci. laudam⁹ in creaturis deũ adozatõe latrie sicut in cruce et in imaginib⁹ xpi. imo sic in omni re quẽadmodũ quelibet ẽ imago vel vestigiũ tenue trinitatis nõ

min⁹ naturaliter q̄z aliqua sit artifi
cialiter. Caue tamē in laude vel la/
tria creaturaꝝ a scandalo quale fi
eret si adorareť publice de⁹ in de/
mone vel ei⁹ imagine. in asino vł in
bufone. imo nec in āgelis et hōib⁹
quātūcunqz sanctis. qm̄ ꝓpr⁹ eis ꝛ
alter honor inest. Quib⁹ in transitu
dictis ad instrumēta musica ꝓgat
sermo noster. Preponiť tuba cū
sono vel vt alia translatio hz cum
clāgore cui⁹ materia finis et tosus
varius est. Naz est tuba cornea vt
est illic. In voce tube cornee in re/
cordationē arietis immolati per
Abraam. Est tuba ductilis vel ar/
gentea vel erea q̄ metalla fusibilia.
malleabilia q̄z sūt. Tu⁹ itaqz sit af/
fect⁹ quāuis ex carne nascať fortis
vt cornu nō lubric⁹ aut effluens. sit
ductilis. i. suasibilis imitator sapie
q̄ de sursū est. Sit bonis osentiēs.
sit nō immāsiu⁹ ꝓpr̄js opinionib⁹
ꝓtinax in illis. sit ad fines sub fine
deo vsus q̄z varios accōmod⁹ Nā
tuba clāgit nūc ad denūciationez
solēnitatū. nūc ad ogressū bellorū.
nūc ad legis ꝓmulgationē vel au
ditū ꝓut in sinay. nūc ad cer⁹ duo/
cationē. nūc ꝓ neomenia. hoc est il
luminatione noua in insigni die so/
lennitatis. nōnunqz ad opationē
miraculoꝝ sicut in deiectōne muro
rū in Jericho. Rursus ad euangeli
sationē. dicit em̄ ꝓdicatori. dicit et
speculatori. Quasi tuba exalta vo/
cē tuā. quēadmodū de Bartholo/
meo legit. ꝙ vox ei⁹ quasi tuba ve
hemens. Deniqz magnū nimis tre
mendū simul et iocundū hz myste/
riū tuba nouissima vocis archāge
li et vocis xp̄i in clangore mirifico
qualiscūqz fuerit dcipiend⁹ magis
intellectualiť q̄z sensualiť. rēsurgēt
mortui. Sane tā efficax erit tā late
patens tā oia penetrās vox illa tu/
balis. q̄ saluādis gratissima. dānā
dis vltra q̄z dici fas est horrendis/
sima ꝓstrepet et tonabit. Talē se fa
tebatur assidue Hieroñ. audire ad
terrorē simul et spē. terrorē crucian
tis inferni. spem glorificātis para/
disi Subsequiť. Laudate eum in
psalterio et cythara. Differūt hec
a tuba vel bucina qm̄ pulsu seu ta/
ctu nō flatu sūt. q̄z sonus est capa
cior atqz serenior qualis aptior est
aurib⁹ dēplantiū dfidenť habitā
tiuz in tabernaculis eterne pacis.
Hec aūt est distantia psalteriī cuz
cythara. qz psalteriū sonat a supi/
ori. ꝓcedens a grauiorib⁹ sonis ad
acutiores descēdēdo. Habz insup
cordulas vel argenteas vel ex ele/
ctro quasi tinniētes. leuiusqz tāge/
das. Cythare vero formā ad psal
teriū videbis euersā. Cui⁹ sonit⁹ a
grauiorib⁹ deorsū ad acutiores sur
sum sonos tēdit. cui⁹ fides et corde
de morticinis fūt intestinis aialiū
desiccatis subtiliatis et tortis. que
oia nōne significant congrue statū
vel affectū penitētis ascendentis a
cōualle plorationis. corp⁹ q̄z ꝓpr̄iū
torquētis et extenuātis ad obedie
dū cytharisanti spiritui. Talez ha

bere suadet dñs p Isaiã aie pecca trici sub typo tyri. Sume cytharã circui ciuitatem meretrix obliuioni tradita. bene cane. frequenta canti cum vt memoria tui sit. Conueni unt psalteriũ et cythara. qz pecto/ ri iungunt q formã cordis habent instar scuti. habent et hanc figuraz singula instrumenta musicalia. Nã trigono piramidi prima sũt omnia siue que pulsu siue que flatu sonãt Ac pinde q̃so. nõne docent in omni bus canticis instrumẽtalib⁹ habere sursũ cor ad dñm. Unde preterea differentiã suã qũo ocordãt psalte riũ iocundũ otemplationis cũ cy/ thara penitentialis afflictionis q̃/ admodũ osonare dulce ẽ garritui philomene turturis suspirium. Sic spem cũ metu. et exultationẽ cũ tre more miscere monuit psaltes regi⁹. Seruite inq̃t dño cũ timore et exul tate ei cũ tremore. Fecit quod mo nuit dũ psallens et subsiliens toto qz conatu saltãs nudat⁹ est coram arca dñi. sicut vnus de scurris ait michol. Cui⁹ improperio scim⁹ Da uid quid respõderit. Ludã et vilior fiam plus q̃z factus sũ et ero humi lis in oculis meis. Subiungitur Laudate eũ in tympano et choro Tympanũ vulgo gallice dicit ta/ bour vel bedon. opositum ex pelle derasa tensaq̃z cuiusmodi nõ ẽ vna vel magnitudo vel forma vl̃ vsus Sũt tympanula duo gallice naquai res. vnũ obtusi supra modus soni alterũ peracuti. vbi significationez accipere possumus timoris humili antis et spei eleuantis ꝑie miseri cordiam et iudiciũ que dño cantã de sunt. Spes in contemplatione diuine pietatis et gratuite bonita tis. timor in affectu seueritatis. insu stẽtabilis aduersus pcõres quos obdurare dicitur sicut aliorum mi sereri. Sunt alia tympana vulgari bus magis assueta. quia facilioza quia sonabilioza ad saltus incon/ ditos q alia tripudia quibus solẽt iungi fistula bifozamina vel trifo/ ramina. tripos insuper non gran/ dis calibeus hincinde percussus. Cymbala quoq̃z nõnunq̃z ex ere ꝑ mutuam collisionem tinnitus acu/ tos reddentia quibus iudeos ve/ teres vsos fuisse lyza non siluit Tu forte rudis es' et ad psalteriũ. cy/ thare q̃z subtilitatem ineptus. can/ tes in tympano mortificatõnis cõ cupiscentie carnalis per abstinen/ tiam et ieiunia. Concinas in choro fraterne charitatis et quietus ho/ nesti sine querela que dissonantiaz operet. deniq̃z qũlibet id egeris dum non sileas a laudibus creato ris Chorus vocatur a nõnullis vulgaribus instrumentum quod/ daz instar trabis oblongum q va cuũ cordas habẽs grossiores. mul to plus q̃z cythara duas aut tres que baculis erutis ꝑcusse varie va riant rudẽ sonũ. Actuero oformius ad expositores et textũ chorus est

De canticoꝝ originali ratione Thom⁹ p̄rim⁹

cohoꝛs canentium ſimul in modo coꝛone ꝓut litteraliter ad oculum vidē⁹ in eccleſie choꝛis. et in choꝛis tripudiantiū. ℍic exiſtimandū eſt mariā ſoꝛoꝛē moyſi cū alijs alijs/ q̄ntis tympana pulſaſſe poſt egreſſū maris rubꝛi. Reliquos āt oēs choꝛos duxiſſe cū reſponſione voꝛcis canticoꝛdi atq; plauſibili. ℭSic i reditu filij ꝓditi p̄familias euāgelic⁹ cū p̄dio vituli ſaginati iunxit ſymphoniā et choꝛ. ℭSic filij ꝓphaꝛum ducebāt choꝛos q̄ñ Saul occurrens eis mutat⁹ eſt in virū alteꝛū tā efficaꝛ erat muſica ꝓphalis

ℭSymphoniā putant aliq̄ viellā vel rebeccā q̄ minoꝛ eſt. Alt̄uero reād⁹ exiſtimat eſſe muſicū tale inſtrumentū quale ſibi vendicauerūt ſpecialit ipſi ceci. ℍhec ſonū reddit duꝝ vna manu reſoluit rota puula thure linita. ⁊ p alteraꝝ applicat ei cū certis clauib⁹ coꝛdula menieroꝝ ꝓut in cythara vbi p diuerſitate tractuum rote varietas armonie dulcis amena q̄ reſultat. ℍhuic ſymphonie q̄d apt⁹ opandū reputabim⁹ q̄ nr̄m coꝛ aſſidue ſe mouēs. ac pinde fantaſiā agitans. q̄ ſi credit a motōne nunq̄ quieſcit motu coꝛde. ℭCoꝛ ẽ ſi ceſſat a motu mori aial ōtinuo neceſſe eſt. ℍFelix muſicus ſpūalis q̄ ſuo hoc ſymphoni/co cāticoꝛdo melodiā iugiter ſcit ⁊ ſtudet p meditatōnis digitos modulari quatin⁹ affectuū voces ꝑm gāma myſticū ſuaues reddat. ℍFelix q̄ magnalia dei nouū i naturalib⁹ qualia ſūt oia mirabilia valde fca in ei⁹ ſapiētia cui⁹ nō eſt numer⁹. ℭ in artificialibus etiam recognoſcit quēadmodū ex pꝛoꝛatōne modici ligni in ſambuca vel fiſtulis aut ex metalli ductione in tubis ⁊ cymbalis aut in neruoꝝ aut inteſtinoꝝ deſiccata toꝛſione ꝓut in citharis tot reſonantie variant. ℭSequit

Laudate eū in coꝛdis et oꝛgano. ℭCoꝛde ꝑm gloſā poſite ſūt p q̄buſlibet inſtrumentis alijs a pſalterio et cythara q̄ coꝛdis ſonant repcuſſis. ſit viella ſit ſymphonia. ſit lyꝛa. ſit rota. ſit guiterna. ſit lituus. ſit nablū. ſit ſiſtrū. ſit ſcacarū. ſit rebela. ſit generaliter vel monocoꝛdum vel diacoꝛdū vel tricoꝛdū vl tetracoꝛdū. vel pentacoꝛdū vel ſexacoꝛdū. ſeptacoꝛdū. octicoꝛdū. nonicoꝛdū decacoꝛdū. et ſic abſq; termino coꝛdaꝝ in inſtrumentis q̄ vel olim vel poſterius oponi potuerint. ℭCeterū lati⁹ adhuc oꝛgana recipiunt a gloſis ꝓ muſico qualicūq; opinat inſtrumento. ℍhabet vero modern⁹ vſus approbationē nec irrationabilit ad oꝛgana ex plumbeis vel ſtanneis fiſtulis que cū follib⁹ et cū digitis multiplicē et pfectam habēt inter aliud quodlibet inſtrumentū vocaliū reſonantiā fiſtulaꝝ que fiſtule non illiberales appellande ſunt. quia non oꝛis deformatione. ſed follis inflatione ſonāt. ℍhoc ſolum vel precipuū retinuit eccleſiaſtica conſuetudo muſicū gen⁹ inſtrumenti. cui vidimus aliquādo iungi

tubaz. rarissime vero bombardas seu thalemias seu cornemusas grā des aut paruas vel alia siqua sint q̄ nō nōiauerim⁹ instrumenta q̄lia Danielis liber oia ocludere videt in adoratione statue sub oñi genē musicoz. Verūtñ āpliare io qō modo dixim⁹ de orgāoz solo vsu p celebrē ecclesie ritum omonet io qō ꝓpha subiungit. Laudate dñm in cymbalis bñsonantib⁹. laudate eum in cymbalis iubilationis. Sūt erea cymbala ea q̄ vocam⁹ campa nas quas bñ fortiē sonare nullus ambigit. Talib⁹ vtit ecclia plus q̄z alijs sectis ad dñi laudes tanq̄z vi ce tubaz legis veteris quaz offi/cia metris q̄daz expressit loquentē inducens cāpanaz. Laudo deū ve rū. plebē voco. congrego clerū. De/functos ploro. pestem fugo. festa decoro. Sūt et cāpanule p me/lodia velut in horologijs aliquib⁹ ordinate. Quib⁹ in omnib⁹ nri pfit interiores affectus erudiri simul et impelli qualiē expiebat ille cui⁹ ani m⁹ omot⁹ acriter .eleuat⁹. dilatat⁹ qñ fiebat hmōi resonātia celebris iubilabat tot⁹ in se recolēs illud se raphicū de deo. Pleni sūt celi ⁊ ter ra gloria tua. Or. &. vat tout. Hec est inestimabiliū pfusio gaudiorū Subinferē pulcra nimis ad po/ra oclusio. Oñis spūs laudet dñm Hec pfecto toti psalmoz otextui p̄cipue suo subseruit inicio quo di/ctū est. Beat⁹ vir. Quid em̄ viri be ati dicim⁹ officiū q̄z vox laudis ad dñm. Juxta illud. Beati qui habi/tāt in domo tua dñe in secula secu/loz laudabunt te. Verū de hoc in subsequēti thomo seu tono magis intellect⁹ eoz omniū q̄ dixim⁹ apiē vbi de canticoz rōnaliū vel intelle ctualiū origine pbia verbum facit Ñ lucidi⁹ apparet quāte sit fecun ditatis. quāte iocunditatis hec ex/hortatio. Oñis spūs laudet dñm. vel vt transfert hieroñ. Oñe quod spirat laudat dñm. Huic transla tioni siq̄s cupiat magis inniti pote rim⁹ oñe qō spirat ipi hōi p appro pationē dare quēadmodū nōiauit hōiez xp̄s omnē creaturā q̄ dict⁹ ē i Geñ. inspirauit spiraculū vite hōi ō terra formato. Est āt materialis spūs vt interim de spirituali fit silē/tiū radicat⁹ in corde quo tanq̄z mi nistro et ligamento quodaz ratio nalis anima exercet suas opatōes in organo ꝓpriī corpis cui tanq̄z in spera actiuitatis sue coaptat. Est triplex iste spūs aut flat⁹ instar fu/mi tenuissimi. naturalis scz vitalis et aialis. cui medicoz aliqui tantā attribuerūt virtutem quasi p se suf ficiat ad hominis operationes. nā posito spiritu altero intendūt si nō errāt dicere q̄ medicus vt medic⁹ est considerans corp⁹ humanū tm̄ vt sanabile non magnopere curat de condītione vel existentia spirit⁹ materialis alterius conquirere

Proinde constat variari certis/sime rationales nedum anima / les hominis operationes scōm

De canticoꝝ originall ratione Thom⁹ p̄im⁹

dispositionē materialis hui⁹ spūs quē spirat et respirat cor p cōsona membra p̄sertim ad cerebrū vbi sit aialis sensitiu⁹ scz et motiu⁹. hic cū spūs si fuerit splendid⁹. si seren⁹. si subtilis. si mulcebris. erit exinde totus homo letior et alacrior. si deuotus est ad laudandū deū. subtilior et ingeniosior ad recogitādū spm̄. p̄nior quasi tot⁹ liq̄fact⁹ ad diligē dū eū et suauit amplexandū si non abusus fuēit dono tali. donū certe dicim⁹ dei talē spūs materialis serenitatez. sit illa a deo immediate. sit mediate p ministeriū angelicuz. sit p oplexionis temperiē cū apto regimine corpis. sit p cpitulationē impetrationē q̄z sanctoꝝ. sit maxie tandē p habituationē vehemētem in obsequio dei. in ocio sācto. in exercitio continuo fidei spei charitatis q̄z virtutū. qō vsq̄adeo fieri p̄t ab hōie cū gr̄a dei. q̄ videbit assidue versari mens eius in apto lūie cum iocundissima q̄ sensū omnē exupat pace. cū illa supadmirabili diuisiōe spūs et aie. cū vnione ad deū. cum ignoto diungit ignote et ab omni partibilitate reducit ad monadē. hoc intellexerūt q̄ dixerūt. Secura mens quasi iuge conuiuiū. Et iterum Nō est letitia sup corois gaudium. Et rursus. Quāmagna multitudo dulcedinis tue dñe quā abscōdisti timētib⁹ te. Cū ceteris in hāc sniaz sine numero. Gloziemk in dño qui sūt hmōi rari valde. sed sūt quāuis raro q ad tps bñplaciti tui de⁹ qui das vt vis et qūo vis canticuz. in hac nocte mortalitatis q̄ sathanā tenebrosos spūs ingerētē repmis. qui potes absq̄ vlla dubitatiōe sine matēiali quouis spū tuas in mē te collustratōnes suauissimas q̄les dicte sūt et ampliores illabēdo supadmirabilit operari. Atuēo ne sint vacua dine sapie opa q̄ sic res administrat vt eas p̄rios mor⁹ agē sinat. nō repellit aptā spūs aialis dispositionē q̄ taliter in cellulis cerebri (q̄s medici triplices ponunt p̄mā mediā et postremā) p̄t deputari vt et imago sit vuatior. estima tiua pspicacior. et memoratiua tenacior. sic p̄terea q̄ pars aliq̄ cellularū vtputa supior subtiliorē obtineat sereniorem q̄z fantasmatū vel idolorū repsentationē remanētib⁹ alijs partib⁹ in obscuritate maiori Cui⁹ rei possum⁹ exemplū accipe circa cōbustionez lignorū quo ad varias ignis dr̄as in flamma vel carbone aut p similitudinē nubiū aut montis alicui⁹ altissimi cui⁹ in vertice splendet sol nitidissim⁹. cū i infimis nubes vagent atq̄z caligines Nove splendores instar fulgurum coruscantiū vel emicantiuz scintillaz quarū illustratione veluti subito disparēti pulcerrime veritates emicant apud agentez intellectum elicientez ex fantasmatibus in hac luce presentatis species intellectuales purissimas cū affectōnib⁹ q̄s nemo nouit nisi q̄ accipit. Puto sensерunt talia viri spiritus p̄phetici et

deuoti. Sensit et hoc ipa ẏgo btā dum in se ꝺsideras diuisionē aie et spūs dedit cuilibet qꝺ suū est. ꝓpū pes in hoc cāticū. Magnificat aia mea dñm. Et exultauit spūs me⁹ in deo salutari meo ¶ Potuerant ad extremū ꝑ cantici sensualis intellectu plurima ꝛmemozari de musica q̄ satis vulgata sūt vt est figuratō gāme manualis. vt traditio de tonis octo ꝑ antiphonas et neumata qualiē illi philocapto de amoze dei beato Ignatio familiari matris dei fuisse ꝑ angelos in monte reuelatū tradit narratō vite sue Ez termin⁹ hmōi thomo ꝓpzi statuaē ad altez de cāticoz ozigie magis ad pbiaz spectantē ꝓcedendo.

Scūs thom⁹

Processit humana studiosi/tas cui⁹ oculus nec satiaē visu. nec auris impleē audi tu q̄n vlterioza iugiter inuestiget quousq; venerit ꝺ qꝺ ꝓfectum est Processit inq̄m a musica sensibili q̄ dicta ad musicā sola rōne vel intellectu ꝓceptā argumentātes ita. Si cozpalis habeat auris in obiecto suo ꝓpzio qꝺ est son⁹ causat⁹ ab aere repcusso pulcros suaues q; numeros cur a sensib⁹ alijs vt sunt visus et tact⁹ aliq̄ꝺ simile negabitur? ꝓterea musicā in gesticulationib⁹ visu ꝓceptibilib⁹ ¶ In ipo ꝑterea tactu silenti venaz pulsatiliū posuerē vt ex medicoz disciplina Marcian⁹ exponit. Erophil⁹ inq̄t egrotātiuz venas rigmoz collatiōe pensabat ¶ Progrediētes vlteri⁹ inuenerūt in sensib⁹ interiozib⁹ q̄ sūt imaginatio fantasia et estimatio numeros passionū et affectionū motiuaz p/ceptibiles ab his sensib⁹ oīi cessāte ꝓsus ab extra sonāte aere possum⁹ hanc nōiare musicā cozdis cui⁹ tot sūt voces et soni quot inueniū/tur motus interiozes numerosi passionū interioz vel affectionum ¶ Ascenderūt ꝺsequenter hmōi ꝺq̄sitozes veritatis ad vim rationalez q̄ cozpozeo nō vtiē ozgano. Et ab hac supi⁹ ad intelligētiā q̄ est apermentis. Ad finderisim deniq; q̄ vocaē scintilla q̄ꝺaz supeuolans et superemicās ad eterna q̄ ꝑ Aristl. vi deē endelechia nōiari. Sed et ipa ratio partita in rationē supioze et inferioze tāq; i virū et mulierē. de quib⁹ hic nō dicendū qm̄ in tractatu de theologia mystica et in alio de passionib⁹ elucidata est hec ꝺstinctio. Posuerūt igiē in his oīib⁹ potētijs musicā et armoniā ꝑm diuersas ipaz mōtiones. ¶ Fuit apud nōnullos pbantes dubitatō si tā numerosa speraz et ozbiū tāq; velox circuitus crearet sonū ab auditu cozpali ꝓpie ꝓceptibilem. quēadmodū q̄riē a theologl. si de beatis illud de psalmis habeat veritatē. Exultatōnes dei in gutture eoz̄. marie cū citas illa dicaē plena modul' et canoze iubilo. vbi q̄; est vna vox letantiū. vox laudis. q̄ actio gratiarum Aristotl. qui post

et inter ceteros plenius assecut⁹ est veritatem de ḡnta essentia celesti q̄ incorruptibilis impartibilis q̄z est Ponit osequenꝫ neq̄z sonū neq̄z auditū ꝓprie sensibiles illic esse sed oia ad intelligentie rationē et pceptionez referēda q̄ pithagoras imo et Job de ocētu celi posuerūt. sic intelligereꝫ apls de linguis angelorū. de hoīb⁹ vero maxime post corpoꝝ resumptionē nō est improbabile musicā vocalē illis eē ¶ Ult forsitā auditor instrui post ista que dicta sunt de numeris in oīni creatura reptis. Omnia quippe fecit in numero Quo pacto mulice colligim⁹ exinde rationē? Orata fatemur digna q̄z scitu ossideratio. Neq̄z em̄ solus sufficit numer⁹ ad musice rōnem. sed vt sonor⁹ sit oportet. Est itaq̄z subiectū musice numer⁹ sonorus. Nihilomin⁹ vrget nos apls cū cetēis auctēticis ponere cātica et voces fieri in cordibus nr̄is ad deū sicut et clamores desideriosuz Desideriū pauperꝝ inḡt ꝓpha exaudiuit dñs. Et hoc vtiq̄z nedū cōcedim⁹ sed ad hui⁹ rei manifestatiōnē opusculū sepatim edidim⁹ de cāticordo. i. de cantico cordis. cui⁹ initiale verbū est. Beati q̄ audiunt verbū dei ¶ Atuēo sicut auris trāsumptiue dicit in deo dicit in angelis. ad omnē deniq̄z trāsferreꝫ intellect⁹ ognitionem. vt ibi Qui hz aures audiēdi audiat. cū silib⁹ multis. Nō aliter vox et sonus vt in ꝓsto nostro p metaphorā accipiatur necesse ē. ¶ Similiē de flatu vel de spū flante. mouēte. et exagitāte. vocesq̄z formāte ossideaꝫ nos doceat Nō em̄ dñz laudat oīne qđ spirat sine spiratione vnde fit vox. et cōsequēter audit⁹ suo modo. Spūs āt multipliciē dr̄ ꝑm declarationē Didymi libro de spūsācto Est em̄ de⁹ spūs vt in Jobe scribit. De⁹ spūs est. Est approbate ꝛ ꝓprie tertia in trinitate psona nexus pr̄is et filij quo se dicunt diligere spūsancto. Dicit et spūs sapie multiplex Spirit⁹ insup extendit ad angelū tam bonū q̄z maluz. Qui facit angelos suos spūs ait ps. Dicunt et hoīm spūs esse imo et brutoꝝ ꝑm Eccīa sten Extēdit ad ventos et spūs p cellaꝝ. Accipit specialiē a medicis spūs ꝑ instrumento ꝓmo viuēdi mouēdi et sentiēdi in aialib⁹ et ē fumositas subtilis ꝓcedēs a corde. Quid tādē multis immoramur. cū nomen spūs ad oīnez vim impulsiuā subtilē et maxie secretā extēdat Quo fit vt ois amor dicat spūs. Quid em̄ subtili⁹. qđ vehemēti⁹ ad mouēdū vel impellēdum q̄z amor. Inde illud Augustini. Pond⁹ meū amor meus illo feror quocūq̄z feror Hinc valeri⁹ nōiat amorē nedum spūaliter sed spūsanctuz. Et qm̄ in oīni ¶ repit amor qui est virtus quedā motiua et impulsiua ꝑ ut otinuo docebim⁹. pulcerrime et diuine oclusit ps. Ois spūs laudet dñz Tanq̄z dicēt. ois creatꝝa ametē deū creatorē suū adoret et psal/

lat nomini tuo altissime. Metaphi/calis demū ratō ocludit totū istud vniuersū recte dici monocordū di/uine sapientie. In quo delectat lu/dens ab initio cui⁹ monocordi a/mor ē vnica corda. Hinc apud bo etiū phia canit. O felix hominū ge nus si nostros animos amor quo celum regit regat. Quid hec tibi so nare videt optatio nisi canticū li/beri arbitrij nō dissonare mūdi to tius monocordo (sola quippe dis/sona sibi volūtas esse potest) q̄ p supremū psaltē deū nihilomin⁹ ad ocordiā p iustitie amorē ordinat?

¶ Pergat igit deinceps opositō nostra loqui pauca de amore tāq̄ de intelligibili quadā voluntate q̄ vitali suo pulsu percutit aures cor dis intellectuales. non absq̄ suaui melodia dum amori sua numerosi/tas adiungit. Et in primis respicie/tes ad exemplar vel ideaz amoris creati nō ponim⁹ p fidem edocti ta lem aliquā ideā separatā que non sit deus quō redarguit Platonez Arist. ¶ Concedim⁹ tñ q̄ omnia q̄ facta sūt sicut in verbo vita erāt sic in spūsancto amor erant suo mō Naz et amor ipe vitalis est. Ponit insup fides amorē in deo essentialē ponit et psonalem quoz vterq̄ re spū creaturaz idealis dici pt Sz qua proprietate loquēdi quali rursus distinctione vel reali vel formali vl modali vel solius rationis non est pūtis inquisitionis. Qualiter pos/ro sit i diuina trinitate. vox patris ipe fili⁹ verbū eius qualiter amor amboz spūssanct⁹ cū quodā nume ro vt osequenter ponat illic musi/ca suauissima que est amor numēo/sus nec audem⁹ nec volum⁹ aliq̄m in verbis nouitatē aperire que nō a sacris litteris sit expressa. nobis quippe ad solaz hanc regulā loqui fas est ¶ Amor creatus procedit a tota trinitate p̄m triplex gen⁹ cau/se. efficientis. formalis vel exempla ris et finalis. appropriatiue vero causaliter a patre. exemplariter p filiū. et finaliter et cōicabiliter in spi/ritusancto. Est autē amor iste crea/tus inclinatio quedā. pondus. coa ptatio. tendentia motio. conuenientia cuilibet indita rei ad bonū et in bo no p̄ a primo bono appetibili deo quatin⁹ inde quelibz res sic tracta et inclinata reuertatur ad suum ap petibile primū quasi circulo quo/dā in intelligibili. Et hoc mediate vel immediate. sic intelligi potest q̄ monas genuit monadem et in se suum reflectit amorem. vel de bea/ta trinitate p̄m aliquos aut de mū di productōne tam maioris q̄z mi noris p̄m alios Rursus amor cre/atus quadruplex est. naturalis. animalis. rationalis. intellectualis. quibus addit dionysius amorem increatū diuinalē. Naturalis amor insit⁹ est et impressus in re qualibet tāq̄z similitudo sue cause q̄ ē amor diuin⁹ quo mot⁹ est de⁹ se cōicare rebus. Sic amor naturalis tantun dem est in qualibet creatura quam

habet de esse vel natura. sicut enim ens et verꝫ sic ens et amor cuiᵒ obiectum est bonū ouertunꝫ vt ꝑprie passiones cū subiecto. Antique dictū est. Bonū est qđ oīa appetūt et amant. Et ita oīa vt etiā materia prima ꝑpe nihil posita amet formā vel appetat vt mulier virum et turpe pulcꝝ. q formā informe. neqꝫ eī materia putanda est pure nihil Alioqn qualiter esset pars essentialis opositi. Dicit tī et se nihil esse supplendū est formale quale cōcat sibi forma. Amor preterea sīc impressus ē ab amore ꝑmo sic in ipm reflectit. Si eī creatura nequit fieri neqꝫ ꝙseruari sine causa efficiente et ꝙseruante cū finis sit causa principiū mouens efficiente. Nonne magis innitetur creatura cause finali qꝫ efficienti. Nōne ꝓterea nonnulli pbantes negantes creationē rerū a deo nec causam eaꝝ sufficientez. posuerūt nihilomiᵒ ipm esse finez earū cuiᵒ gratia sūt et agunt et mouent. Spectāt ad hoc dicta pbozꝫ q appetibile mouet appetitū circulo quodā. q deus stabilis manēs dat cuncta moueri. q est spera quedam intelligibilis cuiᵒ centꝝ vbiqꝫ est circūferētia nusqꝫ. q ad ipm trahimᵒ nos vt ad lapidē firū in litore. et hoc cordis desideriꝫs. vel sīc ꝑ catenulā vt scalā sursū vbi deus innitit iuxta visionē Jacob. Sic de mū repetūt ꝑprios queqꝫ recursus nec manet vlli tradit ozdo. nisi q sinu iunxerit. stabilem qꝫ sui refert ozbē. hic cardo est. hic tenax vigor hic axis rote volubit toti creature hic postremo tenor vnicᵒ totiᵒ musice mūdialis. Amor iste naturalis ꝙsequit cognitionē sicut et quilibet amor. Naꝫ penitus incognita quis amauerit? Ez refert de cognitione. Nam quedam est non diuīda rei diligenti. quedā diuncta vel essentialiter vnita. Primā insequit amor pure naturalis sicut lapis tēdit sursum et sagitta ad signū non ꝑ ꝑpriā cognitionē sed ꝑ cognitionem impellentis et dirigentis. Sic suo modo quilibet amor vel tendētia naturalis rez in suos fines fit ꝑ directionē et cognitionem intelligentie nō errantis que deus est vt pōs et ordinator suus tradunt. Cetez triplex amor alius triplici sequit cognitionē cōiunctā. sīc animalis amor sequit cognitionē sensitiuā interiorem et exteriorē. rationalis sequit cognitionez rationis homini diunctā essentialiter. amor intellectualis in angelis plus hōie diunctam sequit intellectualē cognitionem. Habemᵒ ꝑprias cuiuslibet amoris ad alterū differentias. vñ amor naturalis qui bonus est nec malus esse potest. sicut nec errare potest suus director q causator deus quāuis inueniat in agentibᵒ voluntariꝫs. nō tī ea ratione qua voluntaria sūt. et qua suā insequūtur diunctam cognitionez. sed ꝑ respectum ad instinctū vel impulsū ꝑme rationis separate quā esse deū cōstat

Sic in homine solo genº quodlibet amoris inuenit tanqz in minore mundo qui oñi participat creatura. sed hoc est alia et alia ratione ¶mat itaqz pure naturaliter sequẽdo motionẽ ꝑme ognitionis separate. ¶mat aialiter ordine ad ogniti onẽ sensualẽ sibi iunctã et intrinsecã. ¶mat rationabiliter sequendo intelligentiã mentis sue q̃ est suprema portio ratiõis ¶Queret aliqs quid ad materiã de canticis tanta de oditionibº amoris digressio Respondemº multũ ꝑ omnẽ modum. qm̃ in primis ex hoc vltimo colligitz distinctio seu diuisio multiplex canticoz. in sensuale et intellectuale. ¶Trahit insup diffinitio cãtici rõnalis ꝛ intellectualis qđ ẽ amor numerosus ratione ꝓceptibilis vel intellectu tanqz spũali mentis aure ¶habet postremo đo fit cãticũ pure natutale ꝙ oñis creatura cãtat psallit modulat et iubilat deo qm̃ est amor naturalis numerosus in dei gloriã ordinatº qualis etiaz in demonibº obstinatis et obstrepantibº volũtarie deo ꝑ honorandas blasphemiaz dissonantias pulcre sonore qz collocat ordines. ¶Supst ad integrã canticoz notitiã moraliũ q̃ et rationales sũt alie distinctiones de amore marie penes volũtariũ et inuoluntariũ. diuersimode penes meritũ et demeritum penes iocundũ et luctuosũ. letũ et triste. Efflagitaret rursus ordo loqui de canticordo. hoc est de cantico cordis nisi sup hac re tractatºiã specialis haberet cuiº initiũ est. Beati q̃ audiũt verbũ dei. vbi practica tradit ꝑ gãma nouũ et mysticũ in vltima parte ꝑ moraliũ notulatiõe cãticoz ¶Atuero pluribº omissis ꝓtinº offert se de monocordo memoria cuiº sola q̃ resonat corda ponit amor Et eiº figurã sufficerit hic ponere videndã ad oculũ relatiue ad pater noster. ¶Supaddit aliud exẽplar de psalterio decacordo quod ad eandẽ ꝓprie respicit ospiderationẽ. ¶Subdit oppositio moralis scacarñ ex quibºhabebit solers animº facultatẽ circa quodlibz instrumẽtũ musicũ ꝑ tropologiã allegoriã et anagogiam faciliter excogitandi similia. ¶Expedit autem fieri rememoratione sub oppendio de gãma ꝓdicto qđ duplici metro oppletit. ¶ sit amor gaudens e. spes. cõ passio iota. ¶ timet .v. qz dolens odit et ista notes. ¶Declaratio stat in hoc ꝓmo ꝙ voces in gãma mystico nõ intelligende sũt sensibiles auribº extrinsecis. ꝛ dicunt interiores affectiones mente vel corde ꝓceptibiles q̃ cũ sint innumerabiles nihilominº ad paucas ꝓpria simul cuz theologia et medicina reduxit nũc ad vnã nũc ad duas. nunc ad tres. debinc ad q̃tuor. ac deinceps vsqz ad vndenariũ in quo stetit aristoteles. ¶Nobis ãt placuit ad pñs numerº ꝓncipaliũ q̃tuor affectionũ q̃ simplicium iuncta q̃nta velut ex mixtis opposita ¶Placuit rursus has

De cãticoꝝ origiali affectiones q̃nq; ꝑ q̃nq; vocales designare tanq; ꝑ notulas q̃nq; ꝑportionabiles illis de gãma manuali. videꝫ em̃ sub solis q̃nq; vocali bꝰ eas oplecti. q̃ꝫ una scz .a. duplicet in .fa. et in la Ñ remotis cõsonãtibꝰ aut mutis ab vt. re. mi. fa. sol. la. supſũt hic võles q̃nq; .v. e. i. o. a. q̃s alic̃ ꝫ ordinamꝰ mutantes a. e. i. o. v. Applicamꝰ oñ̃ affectões nr̃as q̃nq; q̃ sũt. Amor seu gaudiũ spes seu desideriũ. Dpassio q̃i mixta dehic timor seu metꝰ. postremo dolor seu odiũ. Applicamꝰ inquã istis q̃nq; võlibꝰ vt .a. significet amorẽ gaudiosũ. e. spẽ seu desideriũ. nõ ꝫ turẽ theologicã. I. vel iota Dpassionẽ. o. timorẽ. v. dolorẽ vel odium Sic ꝓspicua ẽ duplicis metri sniasic oñe canticũ possumꝰ ad gãma mysticũ reducẽ. sit illꝫ cãticũ vera cic̃ in corde vel mẽte aut figuralic̃ in q̃buslibet psalmis instr̃is ve musicl. sic̃ i sono tube. in psalterio q cythara. in tympano et choro. in cordis et organo. in cymbalis bñ sonãtibꝰ et iubilatiõis. denicq; quolibet Dis sps laudet dñm Tercꝫ vis ognoscitia rõlis mistrat q̃i lr̃az cãticordi iuxt̃ meditatões varias ꝑm q̃s vis affectiua ꝓcipue si fuerit fortic̃ habituata ꝓrũpit in voces numerosas affectionũ q̃nq; ꝓdictaꝝ eas multiplicãdo penes graue acutũ supacutũ. surſũ scz et deorſuz ꝑ sistolẽ et diastolẽ q̃i sine ẽmino. In latitudine ꝓterea ꝑm breuiatõez q ꝓlõgationẽ. demũ in diũctiõe mutua supra q̃ habeat fieri in musica

cõe Thomꝰ tertiꝰ.

sensuali. ibi maxia vbi ẽ in celo vna vox letãtiũ et vnꝰ ardor letãtiũ Decreuimꝰ ad extremũ de tot instr̃is triũ vt diximꝰ figuras apponẽ videlz monocordi iuxta lr̃az orõis dñice. et decacordi ꝑm alphabetũ hic et ꝓr̃ nr̃. et lr̃az .x. ꝓceptoꝝ Decacordũ ꝫo qz duplex hz officiũ tanq; chorꝰ castoꝝ. a. canticũ militare describic̃ cũ sua q̃dã elucidatõe seu canone vt in ꝓxib. Ez antea migrabimꝰ tandẽ duce theologia pꝰ theologiã et ꝓbiaz ad cãtica cãticoꝝ ꝑ tertio q finali thomo pñtis opusculi de cãticis iuxta suũ originẽ distinctiuo

Thomꝰ tertiꝰ

Canticoꝝ diuersas spẽs inuestigauiꝰ ꝫz historiã. ꝓmo q̃ ad cãtica sensu ꝓceptibilia. dehinc ꝑm ꝓbicã disciplinã de cãticis in omi creatura reptis q̃ ꝑ intellectũ ꝓcipiũt. Durabit aliq̃s nihil supesse qm̃ vltra vel sup̃ creaturã vniuersã. q̃ cãtica repies. Duero si theologiã videbimꝰ grãdiora supesse quẽadmodũ mirabiliori mõ cã cãꝝ quã in amore fũdauitmꝰ tractat inchoãs suaz ab eo trabitõez vbi q in q̃ ꝓbia stetit nõ habẽs vltra q̃ suũ deducẽt scrutiniũ Ecce g ꝑgressus ꝓbie ꝑm aplm et sapiẽtẽ fit ab eis visibilia sũt ad iuisibilia dei q̃i ꝑ scalã aliq̃ q̃ vbi defic̃ ꝓbiaz stare ncc̃e ẽ vel in tenebris temerariaz ocutiẽdo palpare et errare. Nã q̃ sũt dine volũtatis ꝓsus liberrime ostituta q̃ leges. q̃ tꝑm p̃stitutões solus ille scit et cui

voluẽit reuelare q̃ voluit et dixit q facta sũt. Omittam⁹ interim v̄bũ de mystẽio beatissime ẽnitatis. qđ enarrauit filiꝰ vnigenitꝰ i sinu pr̄is q̃ solꝰ nouit q̃ sũt eiꝰ. Sileam⁹ ꝓtẽa de ipo v̄bo dei p qđ fc̃a sũt oĩa. et de amore ꝓsõali q̃ ẽ spũssctus quẽ mutuo cõicat q spirat sũma liberalitate pr̄ et filiꝰ. Creaturaꝝ q̃ppe ꝓductio q̃o ẽ nisi q̃oaz pũctualis q vir alicuiꝰ momẽti cõicatio respẽu cõicatõis illiꝰ infinite q̃ fit in spũsãcto

Desinam⁹ insup q̃rẽ si quemẽ possum⁹ de illa trinitate gloriosissima ponere canticũ summe suauitatis et letitie sicut illic ponim⁹ verbũ numerosissimũ plenũ rõibꝰ et ideis absqz termino. Ponim⁹ et amorẽ io cũdissimũ spm̃sanctũ q̃ v̄bũ tendit in pr̄ez. et pr̄ i v̄bũ tenore ẽtissimo Ponũt alij gerarchiam illic vbi pr̄ inq̃unt nõ graduali ꝓfectõe maioz ꝧ in ꝓsonaꝝ origine ꝑncipaĩ Dimittam⁹ inq̃z talia ꝺinis theologie ꝓscrutatõibꝰ cũ otio magꝰ. cũ ingenio clarissimo. cũ exercitio diutissimo nobis sit hic et nũc satis de cãticis i creatura positis loq̃ plus ad deuotõis excitatõez q̃z intellectꝰ admiratõez et eleuatõez i alta maiestatis sciẽtes q ꝓscrutatoz maiestatis oppzimeĩ a gl̃ia. et q̃ ãpliꝰ accesserit hõ ad coz altũ eo ampliꝰ exaltabiĩ deꝰ

Veniam⁹ ad rẽ nr̃az collocãtes pedẽ inuestigatõis vbi stetit pẽdice pes inq̃sitõis. hic ãt si bñ tenem⁹ pes erit i amore. sic vt cãticũ sua generalitate sũptũ describi po

terit q̃ ẽst numerosa vor amoris. vel amoz numerosus vel numerus amoroſ⁹ Additũ ẽ de spẽbꝰ amoris post ꝺinã. qm̃ vnꝰ ẽ naturaĩ cõuertibilis cũ ente. aliĩ aialis. aliĩ rõnalis. aliĩ intellectualis q̃z cõditio naturaqz descpta ẽ. Vozo de creato amore supnaturali de charitate quã q̃ hz manet i deo et deꝰ in eo.

De amore q̃z nuptiali ꝺi cũ hõibꝰ v̄bũ nullũ. in quo tñ et sup quẽ fundaĩ cãtica cãticoz q̃ epitalamia nõiam⁹ et cãticũ ꝺinale Erat ãt ab initio ꝑncipaĩ intẽtio facẽ v̄bũ ꝺsonanĩ ad r̄pi ꝑabolã ꝺ cantico duplici. vno ꝧm saltatõez vel exultatõez. altẽo ꝧm lamẽtatõez q plã ẽ ũ. et ꝧ nõ seculari seu ꝓphana vanitate ꝧ r̄piana pietate. Cõuerte fideles oculos ad r̄pz videbis affirmo tanqz in exẽplari pietatis ipm duplex ꝧ cãtici genꝰ resonasse. naz et exultauit spũsancto raptꝰ ad vocẽ pr̄is intʳsonãtẽ cũ clamauit Cõfiteoz tibi pr̄ celi q terre. qꝛ abscondisti hec a sapiẽtibꝰ et prudẽtibꝰ. q reuelasti ea ꝑuulis Ita pr̄ sic placitũ ẽ añ te. Rursus ita lamẽtatꝰ ẽ et plãxit vt ꝺq̃rereĩ palã. O vos oẽs q̃ trãsitis p viã. attẽdite q videte si ẽ dolor sic̃ dolor meꝰ Talia colligim⁹ ꝧ duo cãtica. vnũ exultatõis aliud lamẽtatõis. ad q̃lia nõ hũit pꝧia scrutãdo venire. q̃z qđlibet fũdaĩ i amore nõ q̃licũqz ꝧ caritatis et amicicie deiformis. ꝧm oppositas tñ q diuersas rões. vna ẽ diuinaĩ adoptio et deiposatio. aliĩa re-

pbatio et repudiatio. Nihil ꝑmo cãtico meli⁹.iocundi⁹ beati⁹. Nihil scdo deteri⁹.insuaui⁹.infelici⁹repit Primũ cecinit Salomon in cantic. et dauid plurib⁹ psalmis. Alteruz Jheremias in trenis.et Jsaias ibi Cãtabo dilecto meo vt d repudio canit synagoge. Nũc ascẽdat the/ ologia supꝑ pbiaz nõ inchoãs ꝓcessu ab infimis instar pbie ꝫ a do p⁹ oim ꝑncipio. ad qd attingit vtiqz ꝓcessus ꝑoz pbie. Et dicam⁹ vltra pbiaz q de⁹ ipe tanta pietatis di/ gnatõe.tãta caritatis bonitatisqz dilatatõe hũanã dilexit naturã vt eã formaret ad imaginẽ et siitudi nẽ suã q̃tin⁹ sui ꝓticeps esse posset. et ita ꝓticeps q eidẽ iũgeret felicis simo fedẽ nuptiali sic spõsa sponso suo.q̃ dilectõe et charitate nullã di ligibiliorẽ.nullã cariorẽ estimaẽ ꝑt coz hũanũ Posuert nec negam⁹ aliq̃ pbantiũ magis eleuati et diui nit⁹ illustrati sic Aristl. q vltima fe licitas hõis osistit in dei otẽplatõe nec vt arbitroz sequestrassz amorẽ ei⁹.nihilomin⁹ cũ ognouissent deũ nõ sic deũ glorificauert neqz gra/ tias egerũt.et qd inde secutũ fue/ rit puet ꝛcordari qd apls apiat Amabãt dei virtutẽ illustrãtẽ intel lectũ.ꝫ ipaz q̃ sanaret. q̃ corrigẽt. q̃ repꝶdẽt affectũ dt Augl.nõ a/ mabãt Ampli⁹ ipi pbi q̃uis ali/ quẽ hõis amorẽ ad deũ ponerẽt q debitũ scirent nullo pacto tñ value rũt attingẽ vel suspicari q mutua esset amicicia ꝑsertim spõsalis dei ad hõiez.et ecõtra.qualẽ nobis re

uelauit theologia fũdata in carita te de q̃ ẽ illud.Caritate ꝓpetua di lexi te. Nõ em̃ q̃libet amoz dici me ret amicicia ꝫ pm̃.ꝫ ille quo sibi mutuo cõicãt et ouiuũt et ogratu/ lãt et couiũt amãtes.quale aliud neqz plato dicens deũ nõ misereri hõib⁹.nec Aristl.redẽptõnis igno/ rãs mysteriũ nec aliud omino fas habuit fine fide Septem⁹nũc de cãticis exultatõis et lamẽtationis aliq̃d dicẽ qd sit supꝑ ñ otra pbiaz q̃ duo cãtica notãs q̃ dixit/Miaz q iudiciũ cãtabo tibi dñe. Hec ãt eẽ tã tetigim⁹.vnũ nuptiale qd epita/ lamiũ nõiat.aliud repudiatões re ꝓbe qd infernale dici poterat Op tet igit vt a nuptijs carnalib⁹ figu rã accipiã⁹ nõ dissonant ad apm q̃ loquẽs d cozpali mrimonio Sa cramẽtũ inqt ħ magnũ ẽ.in xpo di co et ecia Sũt xo lraliter tres modi despõsatõis.vn⁹ viri cũ libẽa ali⁹ viri cũ ancilla.terti⁹ viri cũ dña Ultimũ hũc modũ tenuisse videt sol⁹ Joseph vir iust⁹ cũ vxore sua Maria.Primũ legim⁹in abraaz cũ sara qd q̃tidianũ ẽ.Altez ipi⁹ eius dẽ cũ Agar ancilla.sic in Jacob du plicẽ hũc modũ repies respcu lye et rachel liberaꝝ.q̃b⁹ additũ est an cillaꝝ vtriusqz onubiũ. Veniam⁹ ad mysteriũ. figurauit nãqz mrimo niũ Ade cũ eua osorte et libera cũ adhuc nõ peccassẽt. coniũctionem dei cũ aia sãcta.etiã si nõ fuisset in/ carnatio filij dei subsecuta. Figura uit insup ꝑm apm diũctionẽ xpi in carnati cũ ecia c⁹ caput ẽ q osors

in natura figurauit diũctionẽ hũane nature cũ deo in vnitate suppositi figurauit ꝑm Augl. ꝛ seqces cõiũctionẽ portõnis superioris q̃i viri. cũ inferiori tanq̃ mulieris figurauit iuxta metaphorã salomonis de forti mulĩe diũctionẽ hõis vel sp̃s sapiẽtis cũ lege dei vel sapia. Sic eñ loq̃t alibi. Quesiui sponsã m̃ assumere eaz ¶ Subinde mr̃imoniũ Abrae et Jacob cũ ancillis notat aplꝰ figurasse diũctionẽ xp̃i cũ synagoga q̃ generauit filios in seruitute. Deniq̃ mr̃imoniũ Joseph cũ maria certe cũ dña q̃ nõ ab eo petit nec eã hũiliauit ꝯ ei⁹ custos fuit aptaĕ ogrue diũctõi p̃lati cũ eccĩa sua quã spũssãct⁹ impꝛegnat nõ ipe q̃ custos ẽ q̃uis sponsus ¶ Habem⁹ ecce septẽ genẽa spũaliũ nuptiarũ de q̃b⁹ nõ erit dicẽdũ ꝓ singla. grata nihilomin⁹ essz speculatõ circa vnũqꝺq̃ gen⁹ intuenti. q̃ pacto cãtica cãticoꝝ salomonis aptarẽt vnicuiq̃ tanq̃ i epithalamio saltatõis vel exultatõis. Et q̃dẽ de coniunctione xp̃i cũ synagoga veteri. rursus cũ eccĩa noua ꝛ libẽa necnõ et naturali. doctores copiosissime disseruerũt in expõnib⁹ cãticoꝝ literaliĕ et allegorice. De diũctione ꝑtẽa dei cũ aia ꝑm tropologiã nõ siluerũt. ꝯ nec vsq̃quaq̃ de diũctione p̃lati cũ eccĩa vice xp̃i tacuerũt. Cetez ꝺ altẽo duplici diligio mystico q̃ superest siq̃s aperuẽit os in canticis vt ꝓ anagogiã disserẽt ignoram⁹ ¶ Scim⁹ venẽabilẽ Richardũ nõ vnũ nõ altez ꝯ oĩa pene volumia sua de hoc mr̃imonio spũs et aie ꝓ mysteriũ cõpleuisse ꝑcipue libꝛo de xp̃i pr̃iarchis sꝰbtilitate mirabili. cui osonãt tractat⁹ alĩ de arca mystica de visionib⁹ danicl. de exr̃minatõe mali. Deniq̃ totꝰ ista versat⁹ ẽ metaphoꝛa q̃ portionẽ superiorẽ viz̃ꝛ inferiorẽ appellaret mulierem. nec siluit sensualitatis ocubinas verũ nõ traduxit ad cãcica q̃ viderim⁹ ¶ Misũ ẽ tñ m̃ nõnunq̃ meditanti in secreto cordis mei cubicko ꝓ noctes heu pñtis vbiq̃ calamitatis posse fieri vt epitalamiũ ꝺinale osonare mõstraret huic cõiugio spũs et aie p̃sertim in xp̃o Rursus alteri onubio spũali sapie ꝺine create cũ spũ creato deiformi sic in exultanti spũ marie potissime operebat. Si pausem⁹ intẽa paulũ dehinc alio velut sꝰb exordio naturã epithalam⁹ ꝑmo designãtes. postmodũ tẽptabim⁹ illud exponẽ q̃ nobis meditatio locuta est de xp̃o et maria q̃ certatim laudant ãgelici spũs. imo q̃libet creatura a quib⁹ vtinã nõ discordet vox nr̃a. laus nr̃a. studiositas nr̃a. cr̃mẽ q̃z nr̃m. q̃ꝺ et saltare docet et plangẽ cũ pueris in foro ludẽtib⁹. ¶ Epithalamiũ nõ hic accipim⁹ sensuale cãticũ ꝓ nuptijs carnalib⁹ q̃b⁹ hymeneũ posse gẽtilitas fabulaĕ. non insup intelligim⁹ canticũ celeste beatitudinis eterne vbi pfecta secũq̃ fruitione nuptiali felices aie cũ ꝺo totaliĕ vniunt. trãsformãt. copiunt

iocundanꝫ. ꝟ epithalamiũ dicim⁹ hic canticũ vie ꝑ despõsatõe ðina li q̃ ꝑ gr̃az hic incipit et in gl̃ia cõ sũmanꝫ. aut si ꝑdiꝫ in finẽ charitas aia ꝑpetuo repudio cruciat Epithalamiũ ꝓponit amorẽ natura lẽ. aialẽ. rõnalẽ dilectionẽ q̃z liberã beniuolẽtie. et honeste q̃z ocupie. demũ socialis amicicie. ꝟz addit in ꝓposito nr̃o donũ caritatis gr̃e vinificãs ðinit⁹ assimilãs et ꝓficiens. donũ insup spei tẽdẽtis in cõ sũmationẽ gl̃ie. donũ q̃z cuiusdam zeloti pie laudabiliꝫ et fidelis. q̃ zelãt se mutuo spõsus et sponsa. Est zel⁹ amor vehemẽs nõ opatiẽs q̃le cũq̃z otrariũ vel aduersũ fieri contra rẽ dilectaz. Et ħ prestat fides: Est igiꝫ epithalamiũ nr̃m describẽ cãticũ spõsi et spõse fide spe et caritate iũctoꝝ Epithalamiũ Salomonis qð cãtica cãticoꝝ dicim⁹ cõposuisse credidꝫ et tradidꝫ ab ecclesia rex Salomon inspirat⁹ a spũsãcto tpe q̃ erat amabilis dño. quãuis ðba videanꝫ carnalia q̃zuis insup auctor postmodũ miserabiliꝫ et lamẽtabiliꝫ corruerit. vt non gloriet stulta ꝓsumptõ cordis hũani si mysteria oia ognouerit q̃lia sũt in cãticis maria ꝟ q̃ gloriaꝫ in dño glorieꝫ. videat q̃z ne cadat. Fiat ita circa nos o gloriosissime sponse Jħu dũ te cogitam⁹ loq̃mur. extollim⁹ cũ dilẽa spõsa tua. ne q̃ cũ illa vasti supba ꝓpudiemur a regali copula tua Epithalamiũ daꝫ ꝑ symbola vt ꝑm Augl. desideret ardenti⁹ nudeꝫ iocũdi⁹ speciosi⁹ videaꝫ. nihilomin⁹ optet si fructuose. si secure. si salubriꝫ cãtari debeat q̃ eleuet se mens ad remotionẽ fantasie vbi nõ sit masculꝰ neq̃z femina. fiẽ nec caritas sexũ ħz. Optet itez de puratõez fieri virtutis appetitiue quã nulla titillet carnalis sub corneis verbis oplacẽtia vel libidinoxia. Optet ãplꝰ hũiliari virtutẽ ira scibilẽ vt nulla surrepat ꝑ ognitis mysteriis supbia. ꝟ quãto maior ẽ hũiliet se in oñib⁹ Epitalamiũ tẽptaꝫ incaute cãtari ab aia q̃ntũcũ q̃z secularis eruditia si nõ fuerit expurgata ꝓ⁹ a sordib⁹ pcẽoꝝ. qð doceꝫ fieri in ꝓuerbiis salomonis si nõ fuerit ꝓtẽa sursũ eleuata et illũiata ꝑ otemptũ terrenoꝝ ad qð monet Eccĩastes. Si nõ fuerit postremo cordialiꝫ affecta et ꝓfecta desiderio supnoꝝ qð q̃riꝫ in canticoꝝ canticis exerceri. De pinde describiꝫ epithalamiũ ẽpliciꝫ ꝓm tres ad⁹ gerarchicos purgare. illumiare q̃ ꝓficẽ. q̃ tria prestat sol iustitie triplicẽ exurẽs mõtes nature sublimis hũane Epithalamiũ salomonis ꝑt insipiẽs q̃ aialis hõ fideliꝫ admirari et simpliciꝫ credẽ ꝟ nõ arrogantꝫ pscrutari q̃ nihil piculosius. Põt hõ rõnalis et ꝓficiẽs illũ pie meditari ruminatõis typo sed nõ ex abrupto ocinẽ quo nihil difficili⁹. Põt hõ spũalis iã carni desipiẽs et sanguini epithalamiũ sapiẽter cũ sapore depromẽ. quo nihil suaui⁹ et in terris beati⁹ erit. Vide opa dei q̃ fit idẽ canticũ electis in edificationẽ. dsolationẽ. et bonum

odorẽ.alijs i scãdalũ.ruinã.ꝺtradi
ctionẽ.et odoris i mortẽ ¶Epitha
lamiũ fit nõ amãtibꝫ oio barbarũ
nec intelligibile.fit mala ꝙ carnaliẽ
amãtibꝫ in offensionẽ et scandalũ.
quibꝫ augeẽ inde furoꝛ igneꝫ fetoꝛ
carneꝫ.insatiabilis qꝫ pruritꝫ. Qõ
etate nr̃a in fictis q̃busdã deuotis
optũ punitũ qꝫ ꝑ ignẽ fuit. Dtuẽo
si fuerit deo ꝓpitio exercitatꝫ hõ spi
ritualis pati ꝺina hẽ de Jerotheo
suo loquiẽ dionyhꝫ. si fuerit in eo
deiformis et bñ ignitꝫ affectꝫ. si sẽ
tiat diuisionẽ aie et spũs a ẋbo dei
fieri.si ꝑ multa ꝓbatꝫ multũ dei sẽ
sũ ognouerit.ꝑgat q̃hmõi est epi
thalamiũ frequẽtare nõ in delictis
et ẋbo supbo. ꝟ in ℞ bñdicat deũ
q̃ fecit illũ et inebriãtẽ eũ talibꝫ bo
nis suis ¶Epithalamiũ ẽ qꝺ grã
matici nõiant ꝺragma vl̃ ꝺragma
ticũ qꝺ fit inter duos moꝛe ꝺialo
gi nõ q̃liscũqꝫ. Est em̃ ꝺialogꝫ inẽ
mgr̃m et discipulũ.cui ꝺidascolicõ
noꝰ est. Est aliꝫ inẽ loquẽtẽ et suuz
interp̃tez Dz iste tertꝰ fit inter di
lectũ et dilectã cũ ꝓpriozꝫ celatiõe
nõim.Et ꝑt ꝺragma esse vel inde
clinabile neutrꝫ vl̃ ꝺeclinabile femi
ninũ scõe decli.vel neutrꝫ tertie. vt
ibi Frequẽtate nobis dulcia cãtica
ꝺragmatis Videbis in cãticis cã
ticozꝫ sic obseruari vt sponsa prelo
quaẽ.spõsus respondeat ꝺmixtis
aliqñ interrogatõibꝫ vel responsio
nibꝫ sodaliũ siue adolescẽtulazꝫ si
ne custodũ siue amicozꝫ ¶Epitha
lamiũ introduxit sponsã q̃i philo
captã et inamoratã de sponso suo
cuiꝰ assiduę pñtiã.ẋba.ꝺplexũ ocu
lus desiderat.ꝟ ℞ tñ cũ ẋginali pu
dicicia et mira grataqꝫ puellari ve
cũdia. Quid em̃ ꝓcaciꝰ.q̃ odibi
liꝰ.q̃ punibiliꝰ in spõsa.puella.ꝙ ẋ
gine si vltro nedũ rapiat virũ.si vl̃
palã petat aut roget ad ꝺsũmatio
nem opis nuptiarũ.petit tñ signis
aliq̃bꝫ cũ pudica circũlocutõe ꝙ in
sinuatõe verecũda tps expectãs ꝙ
locũ bñplaciti viri dũ fuerit intro
ducta ꝑ eũ in mr̃imoniale cubiculũ
nõ iazꝫ vt sponsa ꝑ spẽ.ꝟ vt vxoꝛ ꝑ
felicẽ nec ampliꝰ dissolubilẽ vnionẽ
¶Epithalamiũ introduxit spõsuz
tanqꝫ philocaptũ spõsa nõ sine ve
recũdia quadã si videẽ in turba cũ
spõsa vl̃ ad sponsã.q̃rit obinde so
litudinẽ vt illa blãdiaẽ.ꝑspicit per
cãcellos et fenestras zelãs scire q̃d
agat spõsa salit ꝙ tripudiat festiꝰ
totꝰ dũ ꝑgit ad eã dũ vult audire
vocẽ suã.faciẽ videẽ.hostiũ aperiri.
se sequi. Nihilominꝰ expectat horã
venire cubiculi nuptialis nolẽs añ
legitimũ tps spõsã ognoscẽ nõ dũ
fedẽ ꝺsũmato. ¶Habemꝰ ex istis
epithalamij notulis nõ puã nisi fal
loꝛ eruditionẽ ꝑ ognitõe rei q̃ꝫ q̃
vel illic tradit lr̃a vel glosa docto
rũ notat.Dz adhuc pauca iũgam
nõ q̃ dãt totũ sup cãtica ꝺmentũ.
hoc em̃ nõ ẽ pñtis opusculi tot me
taphoras figillati apire satis erit
vel vbertim aptas repetẽ. sat erit
aliq̃s q̃i scintillas excutere ꝑ collu
stratõe cũ icẽdio leui coꝛdis ꝺuoti

Epithalamiū ē canticū de amore ad amorē. de caritate ad caritatē. de dilectiōe ad dilectionē. sine fātasia carnalis sex⁹ in amante vel amata. Dicet aliqs ꝟ ostradictionē implicari p ēmios. Nōne masculinū inḋet gen⁹ ad masculū. femininū spectabit ad feminā. alioqn distinctio talis ḋo opabit in articul⁹. Rursus si qō natū ē ex cāne caro ē sic ꝙ similitudo carnalis eloquiū cāt nōne corporeū fantasma putāduz ē? Nec attēdat ḋ sic opponit dām ꝟ vltimū retorqri p nobis. Nā pt ocul⁹ rōis et intellect⁹ ex fantasmatib⁹ vtiqz corporeis spēs elicē q forē spūales p qs intelligit eas q̄ sūt spūs. ḋ teste xp̄o carnē et ossa non hz nec corp̄ similitudinē. ꝛ qō natū ē ex tali spū spūs ē. Videt ē proinde rē eandē p̄cipue spūalē recipe quēlibz articulū. Exēplū de spūsancto q̄ nihil indubitabili⁹. et sine seru. latine ꝟ ōr spūs. hec caritas vl spiratio passiua vel gr̄a. et ꝟ flamē. hebraice hec ruba. grece ꝟ neuma vel carisma. Deniqz de⁹ si per Isaiam sponsū et spōsā se virū et mulierē q̄ matricē etiā habeat ofitet̄. Ita dem̄ ḋat intelligi se p naturā neutrā cē. p metaphoram apponit vterqz nisi forte quis ita desipuerit vt hermafrodita p duplici sexu mōstruoso qz credat. Epithalamiū vōt alterꝝ amorē tanqz virū q sponsuz nō p seru carnis. ꝛ qm̄ est potentie maioris. sapiētie clarioris. influētie potioris. vōt alterꝝ amorē vt sponsā nō ꝓpē debilitatē sex⁹ q̄ nō ē. exē pli gr̄a in sapia increata nec creata ꝛ ob quandā fecūditatē. venustatē iocūditatē allectiuā. qb⁹ solet mulier eminē sibi quas qz tribuit sapia. Ego inḋt mr̄ pulcre dilcōis cū alis sonātib⁹ ad pōscta. Deserat igit mēs epithalamiū canēs. palliū metaphoraꝝ foris et nudā caritatē vl amorē introducat. alioqn si nescierit se nō idoneū. ḋ cantet epithalamiū fateat. Epithalamiū ꝓprie ē i via nō in ēmino. in despōsatōe nō i cōsūmato ōnubio. Cōcludit ex p̄missis hec epithalamiū nr̄i oditō. q̄ cōsequent̄ infert epithalamiū nō reḋ rere ofirmatū amorē vel caritatē. Ac pinde ḋat intelligi ꝙ exultatione epithalamiū opatit secū lamētationez et planctū nō min⁹ aliqñ qz elegiacū carmen in amore carnali. qō elegiacū a miseria nōiat. qr in libroꝝ ḋt cōche tot sunt in amore dolores. aut vnus insanos amores docē se p artē actans. Epithalamiū salomonis ea ꝓbat q̄ mox intulim⁹. ꝛ in amore ḋino videri possint indigna. Et ḋez de saltatione et exultatōne de tripudio gestienti gaudio null⁹ vel ambigit vel male fert si sint in amore ḋinali. Auero vis in spōsa audire lamētationē et planctū. Filie ihr̄m nūciate dilecto qr amore langueo. Et itez Percusserūt me. vulnerauerunt me. Quid porro tot⁹ iste circuit⁹ inḋrēdo dilectū sonat nisi suspiria gemit⁹ et luctū. Vis et ꝟ audire qō ampli⁹ miseris in dilecto. Vulnerasti inquit cor meū soror mea spōsa. Cetez dū

clamat ad hostium foris. Caput meū inqt plenū est rore .et cincinni mei guttis noctiū se pati frigꝰ iniurias qꝫ aeris nōne plangit! Epithalamꝫ cāticū nō reddit cātantē beatū nisi tm̄ in spe.a qua tm̄ vt mḱ ti pt excidē.Hinc ē ꝓ fecto lamentatio qñqꝫ nō equabilis non enarrabilis vlli ꝓpē timorē repudꝫ dū tps aduenerit cubiculi Neqñ forte dicat illud ei.pabolicū de fatuis v̄ginibꝰ imparatis. et clausa ianua petētibꝰ introitū.Nescio te.O v̄bū durū et aspeꝛ. O discidiū sola vel leui suspitiōe recogitatū amāti spō se nō ferendū Epithalamiū non ita curat aut petit mutuas h̄ in via ostolatōnes amoris.qn ad cubiculū eternitatis plꝰ anhelet. Colligit ex fine canticoꝝ vt sponsa monita ꝑ sponsū.Que habitas inqt in ortis amici auscultant.fac me audire vocē tuā. Illico respondit.Fuge dilecte mi sup mōtes aromatū. quis amicā talē et talē velle credēt spō suz fugē nec secū esse.Deūderabat cubiculū quale nō erat in ortis.nec in amicoꝝ turbis.imo sursū super mōtes aromatū q̄ fugē sponsū petit.qm̄ illuc se trahendā mox sperabat. Ampliꝰ et si sponsa delitiosa cupiebat otiū cū sponso.sciens tm̄ volūtatē suā esse de cura qñqꝫ ꝓri moꝝ p̄ponebat sui sponsi voluntatē. Veni dilecte mi egrediamur in agrū demoremur i villis Epithalamiū tradit multis sub metaphoris et circūlocutiōibꝰ sponsā alloq̄ sponsū ꝓ ostolatōibꝰ recipiendis h̄

ab eo.Audis quemadmodū petit osculū nūc amplexū nūc trahi post se.nunc fulciri floribꝰ et stipari malis.et ita de reliqs. Cur ita?plane. qm̄ amor otiosus eē neqt. Igneus q̄pe est se ꝑpē gestit assidue. q̄rit intima cordis amici penetrare.
Nā spūs q̄dez ē q̄ scrutat ꝓfunda. q̄ raptū facit et extasim in amatuz Rursus amica q̄ liliū inter spinas positū.si ꝓtectionē.si ostolatōnez.si recreationē q̄sierit in dilecto/nemo recte mirabit. neqꝫ iā adeo pro se q̄tuz ꝓ amici dilectiōe. Letet cor meū inqt.ostendā finē vt timeat nomē tuū vt scz in amore suo fortiori stabilitate subsistat. Naz delectatio tenet opantē in opatōe vt Christi cū expiētia. Epithalamiū nemo pt ꝓfectū cognoscē sine triplici theologia.symbolica scz ꝓpria et mystica.haꝫ quālibz tradit dionyꝰ. Sz symbolicaz suaz latini nō h̄nt nisi q̄ gustū eiꝰ dedit vltl.caꝰde celegerarchia.tradens intellectū locutōis figuralis. q̄m scriptura sacra transfert ad angelos q̄ elati sunt. q̄ armati.q̄ lumina ferūt. cū ceteris.Sic in epla q̄daz de mēsa sapientie. Sparsim v̄o tam ipe q̄ nr̄i scpture glosatores exponūt hmōi symbola q̄ deo tribuunt ꝓ similitudinem ad corporalia qualiter fit in in hoc toto canticorum libro.nunc de oculis oris dei quid sit nūc de vberibus. de capite. de oculis. de lingua. de genis.et ita per vniuersum.quod enucliare ꝓ omia nō est

pñtis opuſculi ſeoꝛſũ poterit foꝛſã dari. ſic̃ de theologia myſtica q̃ pꝛ ſus ẽ nccia cãtare volẽti ꝑ amoꝛẽ duplex opuſculũ ℔ illo ꝑtice tradi dim⁹ Epithalamiũ poterat ꝑ theologiã ſymbolicã et myſticam ad q̃ libz gen⁹ mꝛimonij cũ deo ꝑ amoꝛẽ ſpũaliꝫ adaptari nõiati vbi min⁹ videreꝫ ad xp̃i ſpm̃ q ad aiaz ſuã tãq̃z ad virũ deſpõſatũ cũ mulieꝫ ſpõſa ſua. Sũt ℔ multa ſupponẽda q̃ alibi iuxꝫ omunẽ theologie ſẽtẽtiã tradita ſũt. Inũ ẽ q̃ in xp̃o ꝑm hũanitatẽ ꝑs ſeu poꝛtio rõnis ſupioꝛ quã ℔ appellam⁹ ſpm̃ ne cõtrauerſia ſit de nõie fuit ab inſtãti oceptõis plene beata q̃admodũ et nũc ẽ et erit in ſecula ꝓptẽa neq̃z doluit neq̃z timuit neq̃z ſpauit ſps iſte in eꝛna btitudie vbi nõ erit amplꝰ neq̃z luctꝰ neq̃z clamoꝛ ꝛ nec vllus doloꝛ Supponim⁹ ꝓterea q̃ aia xp̃i q̃ nõiaꝫ ℔ inferioꝛ poꝛtõ rõnis q̃uis eẽt eadẽ res eſſẽtialiꝫ cũ ſpũ. nõ tñ fuit tũc in ẽmino btitudinis. ꝛ habuit ſtatũ vie ſubiecta paſſiõib⁹ exñs. vt doloꝛi. timoꝛi. pauoꝛi cũ ceteris. ita tñ q̃ nulla paſſio ꝑueniebat iudiciũ rõis ſupioꝛis mi/n⁹ q̃z in adã ꝑ ſtatu nature ꝑmit⁹ inſtituteſic̃ et de bñdicta mꝛe ſua fuiſſe cõfitemur. Addim⁹ q̃ aia xp̃i ꝑ ſuis q̃doz pecis nõ doluit q̃ nõ habuit ꝛ ꝑ nꝛis generaliꝫ quo ad ſufficiẽtiã deletõnis. ꝛ q̃ ad efficaciam ꝑ ſolis electis mẽbꝛis ſuis. Cũ igiꝫ eẽt aie xp̃i ad ſuũ ſpm̃ naturaꝫ ſimul et ỽnalis oueꝛſio ſicut cõtra cõcludit ſtatim ꝓſpicax ſpeculatio q̃ aia petebat crebꝛo cõſolatoꝛ ſpũſſãcti nũc otra doloꝛes ex obiectis reꝝ otriſtãtiũ ſenſualiꝫ et ꝑ realẽ applicatoꝛ in ỽberib⁹ fame ſiti frigoꝛe. nũc aliq̃n cõtra res apꝓhenſas intẽtionabiliꝫ otriſtati onẽ afferẽtes cui⁹ pcca erãt aliena q̃ ꝑ opaſſionẽ ſua fecerat Eleuet igiꝫ ſe pi⁹ anim⁹ in otẽplatione ihu xp̃i in lũie fidei et cuãgelice narratõis. Cõſidẽt deuota pietate aiaz hãc ſponſã ſpũs impaſſibilis paſſibilẽ et crebꝛo patiẽtẽ. ſi ꝑ oſolatõe dilectiua ſuſpirabat ad ſpm̃. Oſculeꝫ me oſculo oꝛis ſui. cũ multis filiab⁹ cõſolatõis refrigeriũ ſonantib⁹ vt illud nõiatim. Quis det mihi te frez meum ſugẽtẽ vbẽa mꝛis mee vt inueniã te ſolũ foꝛis et ỽoſculer te et iã me nemo deſpiciat Quid ſonabat hec optabunda petitio ſi ſpm̃ oſidẽs lac btitudinis toto oꝛe tota ſecuritate. tota dilectiõe ſugẽtẽ ab ỽberib⁹ cõſolantis ỽnitatis tanq̃z mꝛis ſentiẽs aiaz ad illũ felicitatis ſtatũ. quẽ nõdũ accepat ſuſpirãtẽ hec dicẽ. Dicebat xp̃s ꝑ hac aia ſua quam ponẽ et reſumẽ fas habebat Baptiſmo habeo baptiſari et qũo coartoꝛ donec impleaꝫ. q̃ rõ ſciebat nimiꝝ glorificatõez aie ſ℔ſecuturã moꝛ baptiſmũ moꝛtis. et amplexu nõ amplꝰ diſſolubili gauiſurã cũ ſpũ Epithalamiũ traduci poterat ad deſpõſationẽ ſpũs exultantis marie cũ ſapientia. ꝛ nõ abſq̃z tropicoꝝ ogni tione ſermonũ ꝑ theologiã ſymbolicã et anagogiaꝝ ꝑ myſticã. Glo

riaꝫ sapia delicias suas eẽ cũ filiꝭ hõim. nullã ẏo repperit sapia delicias suas cũ qua ampliꝰ inueniret qꝫ cũ beatissimaꝫ beatissimaꝫ deifor mi maria q̃rebat hic oplecti in via spũ marie iungẽ secũ oscula ꝑ opatões inspiratões qꝫ virtutũ donorũ beatissimũ qꝫ singulariũ sub spe certa fruitõis iocũdissime ac indissolubilis in eẽnitate vbi suo spiritui dũ ascẽdit obuiauit q̃i mr̃ honorificata et q̃i mulier a virginitate sua suscepit illũ. Quid porro dicemꝰ de diugio spũs deiformis btẽ ẏgi nis cũ ãcilla sensualitate sua sb̃ typo vel agar vl̃ bale et zelphe. Nõne sẽsualitas generare dz spũ ꝑlẽ virtutũ marie moraliũ q̃i in seruitute. Neqꝫ eñ hz libertatẽ essentialiẽ. ꝯ qualẽ dũtaxat sibi cõicaꝫ a spũ Sup istis itaqꝫ diugꝭs in eadẽ ꝑsona hũana grãde silentiũ ẽ apud expositores cãticoꝝ qui de ceteris mysticis plũma disseruerũt Gregl. et Beda de ecc̃ia et xp̃o. Nicolaꝰ de lira de synagoga et deo Bern̄. de aia q verbo q aliqua de hũana natura ad filꝭ suppositũ. G. parisiẽsis de vtrisqꝫ ꝑ declaratões et distinctões mgr̃ales. ꝑ quales ve fertur sãctꝰ Tho. hic incessit distinguẽdo multiplex osculũ mltiplex vber et oleũ et vngentũ. et ita de reliqꝭ q dilatãt materiã Origenẽ non habemꝰ quẽ hieroñ. in h̃ ope testaꝫ. nedũ alios vicisse. ꝯ se ipm. Ceterũ de mrimõio ꝑlati cũ ecc̃ia dña sua quã feꝯdat spũsãctꝰ et ipe custos est eiꝰ typo Joseph ad mariã. Rursus de diũctiõe angelice nature cũ deo nõ legimꝰ expositã h̃ ꝑ oꝛdinẽ cãtica. Quid p̃tẽa qꝫ amoris lingua bernardo teste barbara est nõ amãtibꝰ. ꝯ q̃lis est pcc̃oꝝ amãtibꝰ. sane difficilis ognitu ꝑ hec cãtica si nõ eã efferat familiarẽ diutur/na conuersatio. Occultat eñ se sub enigmatibꝰ et figuris loquiẽ ꝑ inẽ iectiões voce nunc incognita nunc inꝛrupta. nũc de repẽte ab h̃ in alterꝫ q̃i sine lege vel oꝛdinis vel ꝓpositi tenacis vel seq̃le semet trãsfert qñqꝫ variatis ẏbis sẽsũ retinet eũdẽ. aliqñ sensus plurimos vnico ẏbo ocludit. Deterret nos hec cõsideratio ꝑ leuioꝛẽ de cãticis cantiocoꝝ tẽptare ꝓmonẽ in hoc opusculo tertie ptitõis q̃ theologia pꝰ historiã et pbiã assũpsit oꝛiginẽ cãtici diuinaꝫ in caritate radicati non cõpletã dare cognitionẽ q̃ nec magnis voluminibꝰ explẽ. addito qꝫ vnctio plꝰ in h̃ docet qꝫ lectio. plꝰ deuotio qꝫ demõstratio plꝰ oclide riũ feruens in affcu qꝫ studiũ vehemẽs in intellectu. qꝫuis vt p̃notauimꝰ assidua diuturna qꝫ meditatio sit nc̃cia. q̃ valeãt ceteris oñibꝰ curis impleat illũ. Vacate et videte. Et iterꝫ Gustate q videte. ducat aiaꝫ optz deꝰ i solitudinẽ vt ibi loquaꝫ ad coꝛ eiꝰ et lactet eã et impleat solatõ cũ germie sco. Cõcludẽtes ad extremũ dicamꝰ qꝫ in amoris h̃ cãticoq exercitio sup̃ q̃libz aliud ẏsaꝫ lusus nr̃ pabolicꝰ puerozꝫ i foro. q nũc ad saltũ. nũc iducit ad lamẽtũ. Primũ sub oscũman/di spe coniugꝭ in gloria. Alterum sub foꝛmidine perennalis repudꝭ.

De cãticordo

vt exultatio sit cũ tremore. Plane timor instar cordę sonãtis vbi cor vicissim spe dilatat mox timore cõ stringit. Hoc ãt agẽ eo facili⁹ phi locapt⁹ in amore dei quo ad exem plũ amorosissimi Augustini altius mysteria ỹnitatis et familiarius miseriã hũane fragilitatis fuẽit p/ scrutat⁹ dũ nescit hõ qua districtio/ ne qõ agit iudicet nec quo fine ter minet. ve etiã laudabili vite hoim si semota pietate iudicet. huic au/ gustino fuerũt ꝓfundissime ꝓ pia mre lacrime. huic sibi iã seni fuerũt lacrime panes die ac nocte. amaris simã q̃z legit et lugubrẽ p̃ ceteris sue senectutis iaz pene extremã du rasse vitã. Crediderit aliquis forsã hoc Augustio ꝓpt obsidionẽ ꝓprie ciuitatis euenisse/ Multo ampli⁹ ꝓpt iudicioꝝ dei formidinez anxiebat arbitror sciens nõ magnũ esse si ca dunt peritura menia. et si moriun/ tur morituri. considerabat q̃ letitie et tristitie ꝓ tpalib⁹ vane sũt et ni/ hili si oferant eternis. Erat nihilo/ min⁹ in pace mẽtis amaritudo sua amarissima in sũma desperatõe sũ/ me sperãs. Possz er p̃missis gãma mysticũ qõ i q̃nq̃ voces affectuũ ꝑm q̃nq̃ vocales lrasz alibi diuisi/ m⁹ ad tres reduci velut in trigono seu in tricordo ad exemplar aliqõ beatissime trinitatis Timor cũ me/ stitia oriens ex ꝺsideratõe p̃is re/ ꝓbãtis. Spes cũ letitia ex ꝺsideã tõne verbi redimẽtis. pietas seu cõ passio sui et aliorꝝ ex ꝺsideratione

Thom⁹ prim⁹ ostendit

spũsãti subinde ꝺsolãtis. Ifi ꝺs⁹ Spes timor et pietas resonant in carmie cordis. Tres et ad has vo ces gãma referto nouũ Dat spes discãtũ mollẽ tremor ẽ tenor atq̃. Ut otratenor est opatiens pietas Cor assidue cordas symphonia cõcors. huic fit ei q̃ chor⁹ cõcinit angelic⁹ Ita tandẽ optet gaudẽ cũ gaudẽtib⁹ et flere cũ flentib⁹ si nõ voluerim⁹ imꝓperiũ ferre q̃le notauit xp̃s aduersus reprobã iu/ deoꝝ generationẽ sub pabola pue rorꝝ in foro clamãtiũ. Cecinim⁹ vo bis nec saltastis. lamentauim⁹ nec planxistis

Secundũ opusculũ.

Opusculũ istud de canti/ cordo. i. ỹ cãtico cordis hz tres thomos. i. diui/ siões vel tonos ꝓncipa/ les cũ notis et notulis. Note sunt cõsideratiões speciales. notule ve ro particule singulares. Prim⁹ to/ nus cõtinet ꝓhemiũ cũ designatio ne quale fuisset monocordũ in sta/ tu innocẽtie. et quale est in statu ỹ/ tutis ꝑfecte vt in xp̃o fuit et maria p nouẽ notulas Ponit vlteri⁹ dif/ ferẽtias cantici cordis ad canticũ oris cũ distinctiõe cãtici noui hõis ad veterẽ p. x. notas seu notulas. Ponit cõsequenter dubitatões mul/ tas circa p̃tia que soluũtur p reli quas. xxiiij. notulas Secundus to nus deducit principaliter q̃ est ponendum canticordum docens

q̄o sit descriptiue. et quēadmodū hr̄e oz suū gām̄a. et q̄lit̄ fuit in xp̄o et maria. Cōtinet. xij. notas p̄m cō sideratōnes totidē spēales p̄ncipales q i vniuēso notulas. xviij. singa res Certi⁹ thom⁹ instituit nō absq; circuitu qualit̄ gām̄a formet̄ p cā/ticordo otinēs notas et notulas. q̄ se legētib⁹ offerūt satis plane.

Thom⁹ primus.

Beati q̄ audiūt verbū dei q̄ custodiūt illud. Verbū ha bituri de cāticis p theoriā et praxim. Modo p̄cipue de canti/cordo q̄d est x̄bū dei in cordibus nr̄is. Quale potuim⁹ exordiū oue/niēti⁹ assumē q̄z a verbo verbi dei q̄z a p̄ncipio de p̄ncipio q̄z a dei sa piētia p quā cōdita sūt oia et sine qua facē nō possum⁹ q̄cq̄z! Que lu dēs erat cozā p̄re dū cūcta opone ret. cū ip̄z laudarēt astra matutina hec ē sapia quā auris bona audi/et cū oī ocupia. Aperiat igit̄ au/res nr̄as sonet et expediat x̄bū dei cuius totiens ista fuit exhortatio. Qui hz aures audiēdi audiat. Au ris itaq; cordis intelligēs. Quib⁹ nō aptis sum⁹ iuxta puerbiū Asi/nus ad lyram. q̄z nullā in armonia verbi dei dulciorē sup mel et fauū suauitatē inuenient⁹. Porro si reple tū fuerit cor nr̄z verbo dei. fiet q̄d ab eo dr̄. Ex abūdātia cordis os loquit̄. Abūdet igit̄ bone Ibu cui⁹ os h̄ loquit̄ q̄ eructat cor istud ver bū bonū. Abūdet igit̄ obsecro spi rit⁹ tu⁹ bon⁹ i paupculo corde meo et impleat illud vt deī p̄mo in ap/tōe oris mei. q̄ sit sp laus tua in ore meo. compleat̄ in me monitio tube aplice q̄ afflatu tuo abūdanē iple/ta nobis oīb⁹ insonuit et cecinit hortās docēs et interp̄tās verbū xp̄i ait. Habitet i vobis abūdanē in oī sapia omonētes q̄ docētes vosmet ipos in psalmis et hymnis q̄ cāticis spūalib⁹ in gr̄a cantātes in cordib⁹ vr̄is dño. O x̄bū xp̄i. imo x̄bū xp̄s q̄d erat in p̄ncipio ap̄d deū et de⁹ erat x̄bū. et verbū caro fām est Veni dñe ibū habites i cor de abūdanē. et si nō i oī sapia sal tē p fidē q̄ p dilectōez opet vt do/cē et omonē valeā me p̄mit⁹. dein de p̄rios meos filios tuos i psalmis et de psalmis hymnis et cāticis spi ritualib⁹ vt sim⁹ i gr̄a cātātes tibi dño i cordib⁹ nr̄is q̄ gr̄as agētes p oīb⁹ tibi et p̄r̄i Cātet ecce q̄ tidie vocib⁹ crebris vehemenē au/rib⁹ nr̄is spūs tu⁹ bon⁹ p oza pphā rū. tua organa psonās Cātate do. can no Et rursus. Cātate et exul. et psalli. Et itez. Psallite deo nr̄o psal psallite regi nr̄o psal. Qm̄ rex ois ter. de⁹ psall. sapienē. Hec autē exhortatō milies r̄petita nullo mō p̄sus ereq̄ potēit os nr̄m nisi p̄mi tus impletis cordib⁹ vr̄is. Qm̄ ex abūdātia cordis os loq̄t̄ in cāticis.

Quā felix illa ciuitas in q̄ iugis solēnitas vbi vna vox letātiū q̄ vn⁹ ardor cordiū q̄ plena modul i lau de et canore iubilo. vacat. videt. a/mat. cantat in eternū pleno corde toto ore. Felix nihilominus homo qui factus est rectus. si non im/miscuisset se peccnado questioni/

b⁹ infinitis. nõ de ꝑdiſo voluptatis et cãticis angeloꝝ detruſus eẽt in vallẽ lacrimaꝝ in ve lamentatõnis et plãctũ Qui iã opat⁹ iumẽtis inſipiẽtib⁹ et ſurdioꝛ illis fact⁹. coꝛ fere ſic ĩ Nabugodonoſoꝛ hz vt audiẽs nõ audiat. et intelligẽs nõ itelligat ¶ Formauẽat itaqꝫ dei ſapia ad ſilitudinẽ maioꝛis mũdi coꝛpal coꝛp⁹ hõis i cui⁹ medio poſuit coꝛ inſtar ſolis i celo. Cõpoſuerat illõ tanqꝫ inſtrm vel oꝛganũ muſicũ tẽ patiſſime ocoꝛdatũ. in q̃ et per qõ ſpũs hũan⁹ tũc vtiqꝫ pſallẽdi pitiſſim⁹ vtpote plen⁹ ẋbo dei cãtabat iocundiſſima cantica ſyon celeſtis ihr̃m. nec erat diſſonũ q̃cqꝫ in pulcerrimaꝝ oia oſonabant melodiã. qñ nihil erat vt hic et nũc obuiaꝝ rõni. ſub cui⁹ impio cũcta erãt ꝯad modũ poſtea fuit i oꝛgão coꝛpis beati illi⁹ de q̃ mulier q̃dam extollẽs vocẽ de turba dixit Btũs ventr̃ q̃ te poꝛtauit. Beat⁹ ꝓfecto qꝛ p oia ſubdit⁹ erat ẋbo dei ocoꝛs q̃z rõni. ocoꝛs inſup ſine diſſidẽtia ſibi ipi ¶ Cognoũerũt hãc ineſſe debẽ oſonãtiã hũano coꝛdi pbantes alĩ q̃ ſic Driſtl. tradit. ꝙ in ẋtuoſo oia oſonãt rõni. Quid aũt magis hõi ꝓziũ eſſe dz q̃z rõ q̃z viuẽ oñt ꝑm eã et eidẽ oſonare. Puto ãt nullꝫ talẽ inueniẽat Driſtl. ẋtuoſũ vbi nõ frequenti⁹ diſſonaret vet⁹ hõ rõni coꝛp⁹ videlz moꝛtis hui⁹. ꝫ ita voluit nõ q̃les videbat. ꝫ q̃les eſſe debẽ cẽſebat pbs iſte cla'iſſim⁹ deſcribẽ dũ felicitatẽ venat hũana natura ¶ Poꝛro null⁹ vnq̃ pbantiũ et pſcrutatoꝝ ſeculi potuit attingere vnde eẽt diſſonantia talis in hõie. quaz heu cogimur ſentiẽdo fateri. ſola fides hãc ex pcẽo ꝑmoꝝ parẽtũ veniſſe reuelat. et hoc altero duoꝝ modoꝝ ponit a ſcis. vn⁹ eſt ꝙ iuſtitia oꝛiginalis erat integritas inſtitute nature hũane a deo cui⁹ꝓfecta ſunt opa q̃ aie immoꝛtali coꝛp⁹ aptauerat potẽs non moꝛi et ꝓtẽperãs rõni. Ponũt alĩ iuſtitiaz oꝛiginalẽ fuiſſe habitũ quẽdam additũ q̃ fiebat tal' coaptatio ad rõnẽ q̃ diu rõ ſubdita eẽt deo. qua iuſtitia ſublata ſenſus velut effrenes abſqꝫ retiaculo ꝓruerũt in obiecta ſua ſpreto nec expectato regimine rõnis ¶ Grãdis apta ẽ oq̃ſitionis tã ꝓphetice q̃z theologice matẽria ꝫ ad rẽ quã attẽdim⁹ accedat ꝓtinus coꝛ nr̃m q̃ os nr̃m. tradere ſcz notitiã cãticoꝛdi. i. cãtici coꝛdis vñ ꝓcedit cãticũ oꝛis. q̃ꝝ dr̃as ad inuicẽ ꝑmo ſi notauẽim⁹ patebit q̃otas ſeu natura citi⁹ vtriuſq̃z. quõ ꝓterea verbũ dei vez affirmat ꝙ ex abũdãtia coꝛdis os loquit et cantat Canticũ oꝛis ẽ vox ſẽſibilis numeroſa ab auditu exterioꝛi ꝓprie ꝓceptibil. ponit vox ꝓ genẽ q̃ nũeroſa diũgit. q̃i ꝓ dr̃a ad voces nullã hñtes numeroſã ꝓportionẽ Addit ẽtia clauſula ꝓpt voces coꝛdiales intẽſecas q̃ intellẽuales q̃ ꝓcipiunt aure coꝛdis vl intellẽs ꝓut ſcꝛipturis ſacrl. q̃ pbicl. locutõib⁹ trahi pt. hẽm⁹ ſic ꝑmã ꝓcipuã dr̃az a cantiꝯ coꝛdis q̃ ẽ vox intẽioꝛ nũeroſa ab auditu ſolo intẽioꝛi ꝓprie ꝓceptibil

¶ Cāticū oris ouenit aialib⁹ pser tim auib⁹ in qb⁹ numerosa vox iue nit ab auditu exteriozi ꝓprie pcepti bil. Testat ꝟ philomena. ꝟ alauda ꝟ cardueli⁹. ꝟ turtur et yrūdo. ci/ gn⁹. et alia mlta Colligim⁹ ꝟ scdaz dfaz a cantico cordis maxie rōna lis et hūani. de q̄ pñs est inq̄sitio. Vñ q̄uis in auib⁹ ocinētib⁹ si cui/ q̄z suū cor sit et imaginatio queda seu fantasiatio numerosa q̄ se mō/ strat exteri⁹ sit veniq̄z multiplex pas sio. nihilomin⁹ ad canticū nr̄m cor/ dis siue cāticordū nō attingūt hic aspicim⁹ q̄ passiones et sensus sūt in irrōnalib⁹ determinate p obiecta sua et vnifozmit opat q̄libet indi uiduū sue speciei. Nō em̄ cārat alit vna philomena q̄z alia. sit nec alit facit nidū suū. Sec⁹ in hōie cui⁹ rō nō est ad vnū limitata. vñ tāta va rietas in hūanis ozit. Vaz q̄ō est sparsuz p industrias singulares in bzutis. rō colligit in se totū. Canti/ cū oris pt ab altero ognosci et pci pi et iudicari. Canticū ꝟo cordis. sol⁹ ille q̄ erit innotescē mediate vl immediate. Fac ad ꝟ illud aplicum Tu dñe q̄ nosti corda oim. Et illō De⁹ intuet cor. cū multis in hanc sniaz Qualit ām pateat cor hōis vl hic vel in pria. tā angelis q̄z sāctis seu locutiōne mutua seu ozōis dire ctiōe deuota alibi videt ¶ Cāticū oris pt cū altero cātico oris p cōci nētes ad inuicē obinari ac in vnaz colligi symphoniā. hoc i discātib⁹. p tenorē. per ottatenorē. p minuci/ as. q p fractiōes vocū multifarias Et expientia mōstrat. et ars certa

tradit et scribit. Hec ām oia fieri nō pñt saltē hic in via p hōies fozis in cātico cordis. Surgat pinde diffi/ cultas ognitionis canticordi apō eos q̄ nō ouertunt ad cor ꝟ ab eo negligētia vel ruditate vel impitia diuētunt ¶ Canticū oris pt inuito fieri q̄ aptis auib⁹ velit nolit illō audiet. aut si cōsistit in gesticulatōi b⁹ vt sūt tripudiatōes illō inspiciet nisi tunc oculos clausos habuerit. Cāticū ꝟo cordis alit vt pmissū ē nō pcipit immediate ab auditu vl intuitu. etiaz si conatū suū deberit ad audiēdū vel videndū. pñt nihi/ lomin⁹ cōiecture q̄daz sumi quēad modū ex occursu faciei. ex oculoz̄ nutu. ex gestu corpis. cor se prodit ¶ Canticū oris pt fieri sine libero arbitrio p motū naturalē vel aia/ lē vel extrinsecū seu alienū. pz in aui b⁹. pz i pueris et alijs nōdū hūtib⁹ expeditū iudiciū rōis. Nr̄m ꝟo cā ticordū ālē p q̄rim⁹ sola ꝓducē pt libtas arbitrij vbi volūtas pmo/ net et inclinat rō deliberans ordi nat et impat Tādē volūtas exeq̄ tur q effectui mādat Sci pinde cō cordāt dū vn⁹ attribuit exēpli gr̄a ozōez volūtati. ali⁹ rōni. Sic ptēa dū vn⁹ ōt ozōez et cātica p virtu/ tes itellcuales. ali⁹ p morales. ali⁹ p theologicales. ali⁹ p dona cāri Sicdē nullū ē cāticū qō nō possit a ꝟtute ālibz ipari. i. mediate cāri Ita em̄ videm⁹ i oib⁹ actib⁹ bonis hz i medio ꝓductio et electio. suaz hz ꝓpriā ꝟtutē vt sperare spē. dili/ gē caritatē. orare deū. et sibi cauē religionē que species habz iustitie.

Cāticū oris de se indifferēs ē ad bonitatē vel malicīā de genē moris dat ratio. qm̄ de se et intrinsece nō est act⁹ liber. ꝓtēa si dicit bon⁹ moralit aut mal⁹ laudabilis aut vituperabilis optet ꝙ hoc recipiat aliunde. et hec dra sequit ad p̄cedētē Ex cātico cordis dam⁹ laudē aut vitupiū tanq̄ sit a libero arbitrio elicitiue et pinde essentialit et inēn/sece libez est hmōi canticordū. Nolum⁹ tñ ab actib⁹ hūanis extrinsecis tollere laudē vel meritū. ꝛ hoc habent ex pticipatiōe et origine p/me libertatis. Canticū oris p̄t violent elici sez ab extrinseco nō ofe rente vim passo. et saltē diuina virtute. Sec⁹ inuenies in nr̄o cāticordo ad qđ volūtas cogi neqt. Implicat em̄ ꝙ actus cordis hūani sit elicit⁹ libere et respectu eiusdē sit violent⁹ ia volūtas patiēs vim oferret nec oferret in actu suo qđ implicat. Cāticū oris est subiectiue in re materiali et extēsa siue sit siue nō sit organica. Subiectū vero nr̄i cāticordi est in solo corde rōnis. siue sit portio supior et quasi vir. siue inferior q̄i mulier. siue in quadā scintilla et apice intelligētie pure quaz mentē aut sinderisim q̄daz appellāt Ex vbiq̄ suū elicit canticū sine vsu corpalis organi req̄sitio q̄uis ad fātasmata p̄us aspexerit. et ex illis spēs intelligibiles abstraxerit. Et hoc si nō fit ex alto virtute vbi dei collustrātis immediata reuelatio

Cāticū oris spectat ad veterem hōiez. cāticordū vo nr̄m ptinet ad nouū. q̄ p̄m deū creat⁹ est ad imaginē et sīlitudinē suā nō dūtaxat in vestigio. Sequmur hoc loco ordēationē apli de biptito hōie in q̄libet viatore. cui⁹ intelligentiā et mysteriū nūc et hic supponim⁹ dicentes osequēter tot esse dras assignabiles inter canticū oris et nr̄m canticordū quot et q̄ntas apls assignauit inter nr̄os hōies hunc veterem istū nouū sub vna et i vna hōis naturali p̄sona vt ꝙ vetus tinnisat lege carnis et pcti ꝙ obuiat et dissonat rōni. ꝙ legi dei subiect⁹ nō ē. ꝙ captiuat nos sb iugo pcti. q ita de reliquis. At nouus agit. ducit q regit spiritu libertatis et iustitie. et adoptionis filioz dei. et spe hereditatis eterne. Collocato tenore dicendoz osequēter notulem⁹ nūc respōdendo obiectionib⁹. nūc nra ponēdo. habēt in p̄mis dubitationē ea q̄ dicta sūt de cantico cordis qđ distinguit a cantico oris. q p̄t fieri sine eo. Cum dixerit xp̄s ꝙ ex abundātia cordis os loquit. Cuz p̄terea certū sit nullā vocē q̄ est sonus ab ore aialis platus fieri sine corde qđ est p̄ncipiū vite et mot⁹. Respōdem⁹ ꝙ vbi sūt in aliq̄ disciplina seu vitatis ognitione diuersi termini q̄z q̄libz hz acceptōes multiplices seu p analogiā seu p equocatōez restrictio vel limitatio p̄t et oz p̄mit⁹ fieri vel supponi ad certū aliqđ significatū. alioq̄n inciderent statiz ofusio. et ex ofusiōe deceptō

seu sophistica palogizatō. Propterea si dz in p̄mis p̄supponi q̄d nōis sic dz. oꝑtz dñē illud eē certū. vl qz sic vult impositor cum nōia sint ad placitū vel ex vsu auctētico maior colligit. ¶ Fatemur itaq; cor dici multiplicit et ad multa. sicr os. Placuit nihilomin⁹ ex causis impositis coartare sermonē. mō q̄ dic⁹ est vt cor significet ꝟ in hōie libex arbitriū rōnis. Os vero notet organū carnis. q̄uis etiaz cor ita sumptū hz suū os inensecū vt ibi. labia dolosa i corde. et corde locuti sūt. Os carnis pari mō suū os hre inuenit vt ibi. In ore fatuoꝝ cor eoꝝ. ¶ Cō sequenter notandū est iux diuisionē apli de duplici hōie. nouo et veteri q̄ duplex ē in genē cāticū. vnū nouū. vet⁹ altex. q̄ distinctio sumit penes virtutē et vitiū. celeste et terrenū spūale et carneum. libex et illibex. gr̄az et pcēm. meritū et demerituz. caritatē et cupiditatē. vl amorē dei et amorē sui q̄ dicim⁹ libidinē. Quo fit in cāticis vt q̄cq̄ spectat ad virtutē immediate vel mediate elicitie vel impatiue. intrinsece vel extrinsece essētialit vel denōiatiue. illō cōputex int cāticā noua. aliud aūt ex aduerso vet⁹ reputex. ¶ Colligit h⁹ distinctōis rōnabilitas ex apto locis plmis. Et qz xp̄s dixit. Ex verbis tuis iustificaberis. ecce nouitatē. Ex vbis dānaberis. ecce vetustatē. q̄ duo tñ a cordis abūdantia pcedūt. Stabit igit ꝟ hic canticū sit i ore vni⁹ nouū. et in altero vet⁹

Imo sunt in eodē ore tpe et corde mutatis. Cur āt ista notam⁹ nisi p cognoscēda veri⁹ distinctiōe cāticī cordis a cāticō oris q̄ nō sic accipienda ē vt nō plerūq; ueniāt et sit aliq̄d cāticū oris nouū lz nō inensece q elicitie. Sit ptēa cāticū aliq̄d cordis vet⁹ dū vltro pessimas machinat cogitatōes et ab eo exeunt iuxta verbū xp̄i. cogitationes male. homicidia. adulteria. fornicationes furta. falsa testimōia. blasphemie. auaritie. neq̄tie. dol⁹ impudicicia. ocul⁹ mal⁹. supbia. stultitia. ¶ Ides q̄ prauū cor tale. q̄ dissonū et horribile. Opponex hic forte nobis de pueris q̄ nōdū hñt vsū cordis intellectualis q̄d ē iudiciū libex rōis. Nōne seq̄ videt ex p̄notatis nullū in ipis esse canticū nouū neq; vet⁹ plus q̄ in bestijs q auib⁹. Cū tamē xp̄s approbās cantica pueroꝝ hebreoꝝ confirmauerit dictū suū auctoritate ꝓphetica. Ex ore infantiū et lactētiū pfecisti laudē. Proide frustra ponerent in eccl̄ijs pueri. q̄ tñ viderent gratissima portio chori cānētiū. Quid itex dicem⁹ de btō illo infāte Johe baptista in mr̄no vtero gestiēte. saltāte et exultāte. Nōne fuit ista spūaliū nouitas gaudiorum? Cui mox ocinebat mr̄ exclamās voce magna. Bñdicta tu in mu. Cāticū insup addit suū Maria dicēs. Magnificat aia mea dñm. Fuit plane nouitas in ꝟ btō puero cū nouo cordis. Aut qz paccelerata ē in ipo iudiciū rōis. aut quia

ſpūs xp̄i mouit cor nescientis ad exultatōnē nouitatis. sic de pueris hebreoꝝ. imo et de ꝑbicis viris et de ipīs etiaꝫ aplis die pentecostes dici p̄t dum d̄ina patiebanť. ꝑut de Jerotheo loqť dion. dū qz rapiebanť. ducebāť. agebāť a bono ſpū vehemēti⁹ qz agebāť. Quo contra de vesana vate d̄r in malū dat sine mēte sonū. Jn illa siq̄dem et ſilib⁹ ſpūs phitonic⁹ nō erat subdit⁹ illis quēadmodū de ꝑbis affirmat apls q ſpūs eis subiect⁹ est ſbiectōez intellige nō seruitutl. ſ cō descensiue pietatl. vt xp̄s fuit Joseph marie qz subiect⁹ Tetez d̄ pueris alīs spēaliť nō inspiratl. cantātib⁹ tñ in eccīa deū qz laudātib⁹. q̄do dicem⁹ Nūq̄do d̄anabim⁹ vel inť vetera q̄ soli⁹ ozis sint aut carnis numerabim⁹? Posset q̄z fieri q̄stio de musicis organis tā in veteri q̄z in noua lege ad d̄inas laudes cātandas ordinatl. de carminib⁹ deniq̄z q̄ nō intelligūť vt sepi⁹ a multis cātātib⁹ q̄ sūt sine lr̄is idiote ¶ Supplet ſ loco nccīa d̄ſideratio de libertate actuū quā alibi lati⁹ exposuitaz breuiť ſ recēsem⁹. Est itaq̄z liber act⁹ ille sol⁹ formaliť et inťnsece q̄ eliciť a volūtate libera formaliť et essētialiť. et tale ē cāticordū nr̄z .i. canticū cordis ꝑut exposuim⁹ q̄ repositū ē i organo cordis q d̄r ei⁹ abūdantia. ¶ Quisq̄s igiť in has forte lr̄as incidēis vigili corde sp intellige coaptationē hāc nr̄az de corde ad signādū dūtaxat liberū spū hūanū. q̄uis inueniať dictum cor carneū et lapideū. ſ apd̄ nos cor dictū de spū ꝑm d̄itiōes suas arbitremur. Sūt alīq̄ act⁹ q̄ dicūť liberi ꝑticipatiue eo q̄ imp̄anť a volūtate libēa. et ſ diuersis ordinib⁹ vel gradib⁹ ꝑimis aut remotis in ordine ad spūalis cordis impium Exemplū in cantico qd̄ eliciť ꝑmo a mēte cordis. ſ enī verbo vtiť Maria in suo magnificat Deinde formať i corde carnis ꝑ imaginatiuā ꝟtutē canticū silē ꝑ impiū voluntatis. ꝑcedit deinceps ad sensus exteriores. ꝑsertim ad os vbi fit sonus vocalis. aut ꝑgrediť vsq̄z ad ꝑcussionē instrumētoꝝ musicoꝝ in q̄b⁹ fit resonātia q̄ lz fiat in reb⁹ nō aiatl. nec vllo mō libertatē h̄ntib⁹ Dicunť tñ hec cantica libera q̄ sē saltim mediatē a libēo impata Exemplū de sagitta q̄m ad occisionē hōis missā dicim⁹ libē mouēi. ꝑbatio q̄ mors inde secuta libē facta iudicať et puniť. ¶ Quo circa ptz rñsio cur p̄nt inť cantica noua numerari imo et dici meritoria mīta q̄ carēt sensu. q̄nto ampli⁹ ea q̄ cuz aliq̄ sensu fiūt et cū quadaz inclinatōe spōtanea nō sic in pueris ē. nā et bruta ꝑticipāt aliq̄ tali spontanea lz nō libera motione. q̄ nō ita ꝑsus agunť q̄n coagant. Tanta deniq̄z viget in aliq̄b⁹ estimatiue ꝟtutis claritas vt ꝑticipes eē libertatis et diui hauſt⁹ vt de apib⁹ poeta dixit videanť. Et vñ ſ si nō ex lege d̄initatis a Dion. tradita q̄ infimis supioꝝ cōiungunť supma inferioꝝ. quēadmodū igiť ouenit

ſpūs hūan⁹cū angelis in apice mē tis.ita et brutalis ognitio cū hōis imaginatiua virtute ¶Placeat vl tra ꝓgredi.videbim⁹ q̄ nulla pe/ nit⁹ opatio in vniuerſo quātūcūq; naturalis habeat q̄n relata ad pri mū ꝓncipiū dicat et ſit libera tāq; ab eo liberrime,ꝓducta.Et ita q̄li bet opatio laudabilis ē et collau/ dāda Sic eleuati ꝓbē oſiderātes oia i ordine ad ſuū ꝓncipiū collau dare dixerūt ipm deū q̄ ad collau dandū et bñdicēdū ogratulando oplacēdo q; ſūt hortati. Que cōſi deratio q; late pateat ad cantica cordis nr̄i ſciet cor illi⁹ q̄ et ſnia di eet cū ꝓpha. Via mandator tuor cucurri cū dilatasti cor meū. Qua le ſalomon dr habu iſſe latū nimis Quanto ampli⁹ illa btōr btiſſima cui ueniebat illud Iſaie Tunc vi debis et afflues et mirabit et dila/ tabit cor tuū.q̄ in oīb⁹ et ſup oia videbat q̄ audiebat cantantē filiū ſuū dei verbū. ¶Inuenim⁹ ꝓterea rōes alias in pueris cur ad eccleſi aſtica cātica mancipant q̄ uis nō/ dū plen⁹ ſit in eis vſus rōis. ꝓmo q; tollit ociū iners q̄ multa mala docet.dehinc habit⁹ ton⁹facili⁹ad q̄rit.Recondit inſup memoria ſibi cātica q̄ poſtmodū meli⁹ intelligēt dū q̄ ruminanda deducta fuerint addētes pie meditatōis et iudicij rōis.Idem⁹ ita fieri circa diſcipli nas alias vt in grāmatica puēi cō mēdāt donatū cui⁹ nulla ē in ipis tūc intelligētia. Dde q̄ aſſiſtētes magni recipiūt hmō cantica pue/ ror ad eleuatōez mētis in deū.ſa ciūt inſup illa cātica ſua eſſe dū ea vel ꝑcipiūt vel inſtituunt vel appro bāt vel ipis ſemet afficiūt.q̄uis nō ē oīno tollēdū q̄lecūq; mētū ab ipis pueris q̄ grāz baptiſmalē ha bēt et q̄r āgeli ſp vidēt faciē p̄ris Qui deniq; pui.nō puo q̄nq; affe/ ctu ferūt i deū.ſic de ſe refert augl. Nō euenit ibi eſſe pl⁹ affectōis vbi min⁹ ognitōis naturalis poſitū eſt Ptz in aialib⁹ et feminis ¶Cade ret hec q̄rimonia nullis ꝓ ſua indi gnitate ꝛbis explicāda ꝺ peſſimis ſeductōib⁹ pueror q̄r puritas vt angelica venerari ſeruari q; debēt q̄s ad cantica modeſta ſca q; iuꝝ etiā pbi traditōnē optebat inſtitui Ꝑz ve et ve carni et ſāguini qm̄ p/ ter q̄ vltra corruptōez naturalē p/ uerſe originis gaudet malignans flagitioſitas maior demergē col/ lo ten⁹ puulos in ſceno gurgitez ꝛbor factor et canticor.Cōſola tur tñ apls electos dei q̄b⁹ dic.oia coopari in bonū miris,prſus q̄ in/ oꝑhenſibilib⁹ modis.Et q̄admo/ dū de veneno oponit tyriaca ſic ꝓ ditio malor ſaluatio fit elector. ſit demū opatio eadē vtputa can ticū oris puerilis vni ad vitā altēi ad mortē.ac pinde diuerſis reſpe/ ctib⁹.idē cāticū vita et mors nōiat ¶Surgit alia dubitatio ponēdo dras cantici cordis et oris.Dictū eſt canticū cordis eſſe libez et inte/ ſece.ac pinde laudabile q̄ in noſtra

ptãte. videt expiẽtia ordicere cũ q̃relis deuotoꝝ frequẽt lamẽtantiũ illud de psalmo. Cor meũ dereliqt me. Nã cur p magno q̃ pcipuo dono loquit dauid ad dñm. Inuenit seru⁹ tu⁹ cor tuũ vt oraret te si passim om̃ib⁹ ꝟ dcedi videt. Supadduit obiectio nõ min⁹ plena murmuris apud multos. dr em̃. Si cãticũ cordis suffic̃ apd deũ. cur addita sũt tot cantica oris q̃ corpus attrerãt sua multiplicatõe et mentẽ dimẽtũt a sua ꝺuotõe. et nõ nisi fastidiũ frequẽt sua repetitiõe nauseanti causant. Est alia q̃stio sup modo traditõis nr̃e de cãticordo nouo q̃ videt sua nouitate vel arrogãs vel inutilis vel ofícta vel ꝟ bosa. Verũtñ expediam⁹ duas antea ꝓpositas dubitationes. et dicam⁹ ad ꝑmã de libero vsu cãticordi nr̃i qd̃ intelligim⁹ cũ ꝓsuppositiõne et nõ aliũde scz impedito et absorpto ꝟ stante iudicio rõis. Nã q̃ arbitriũ dr libeꝝ d̃ rõne iudiciũ, hoc ãt impedimentũ fit aliqñ nõ imputabilit̃ ad culpã ex toto. qñq; ex tãto. modi q̃z causantes hec impedimẽta alibi traditi q̃rendi q̃z sunt.

Cetez stante iudicio rõis ꝑt nouus hõ regenerat⁹ in xp̃o libẽ canticũ nouũ cordis exercẽ vel elicere modo tali aliq̃ talez notabim⁹ ꝑm voces et p voces affectuũ. etiã vbi canticũ oris nullũ seq̃r̃et. Adioq̃n apt̃ca monitio. tã pauli q̃ Jacobi frustra esset. hoc aũt fieri sꝑ posse. idcirco q̃busdã nõ apparet. qz vel nõ sẽtiũt hmõi affectiões in cordesuo carnali q̃les dicte sũt et posite sũt passiões a pbis q̃ sole. vt spes met⁹. meroz. gaudiũ. aut oppositas volũtati sue passiones. tales ipi patiunt inuiti. Hec ẽ fatemur nõ mediocris neq; irata oquesta timoza taꝝ q̃z osciaꝝ vehemens exagitatio Cui sub vni⁹ casus exẽplo conabimur rñdẽ aperiẽdo dicendis infra viã. Celebriter q̃rit̃ et passim a theologicis. si dolor otritionis de pcẽis debeat esse maxim⁹. etsi min⁹ esse ꝑt Notãt ipi distinctionẽ vtilẽ et accõmodaz valde p canticordi nr̃i toti⁹ intellectu. Est inq̃unt dolor aliq̃s in sola rõne q̃ libẽo subiacet arbitrio. Dolor iste et displicentia vel odiũ vel detestatõ sic elicita cũ gr̃a sufficit ad detestationẽ pcẽi supposito q̃ null⁹ in corde dolor se q̃r̃et. Attñ dr dolor de pcẽis q̃ dolor maxim⁹. qz de nulla re altẽa tẽpozali tanta detestatio elici debet a corde rõnis. sic̃ nullũ est damnuz pene qd̃ eq̃paret damno culpe.

Dolor ali⁹ ẽ quẽ pbi numerãt inꝛ passiones ocupiscibiles sensualis. q̃ cõsurgit ex apphensione obiecti discõueniẽtis ipi sensui corpali. hz hic insup causari cũ motu spirituũ. et ostrictiõe cordis. Hũc vtiq; dolorem nõ oꝑtz esse maxim in penitẽte. imo nimi⁹ et culpabilis ẽ posset. vtpote cordis sensualis et corpis destructiu⁹. Porro non est ꝑm hũc dolorẽ mẽsurãda sꝑ bonitas pnie. Cui⁹ rõ est. stat em̃ duos esse et sepe videm⁹ q̃z vn⁹ ex opleriõe naturali cor hz strennuuz et virile

nec lacrimis idoneū ita vt v el vix vl nunq̄ flere possit. Erit alter cor dis feminei mollis ad oēz misera/ tōis occasionē lacrimis laxū vel p nū. ꝑim⁹ eliciet detestationē pcci sui intensius in aio. fort⁹ et lauda bili⁹ in casu q̄z ali⁹. nec apphendet illū sapiētis verbū. Cor durū male habebit in nouissimo. Jā em̄ talis pcca detestās ꝑpē durū nō durum cor hre ꝛ molle dicēd⁹ ē. fit tñ vt se pe redū dātia doloris cordialis in corp⁹ nisi sistat se lib̄ mens ne fluat in inferiora sicut in xpo fuit. hīc po/ terat Adam sicut maria nullū hns motū p̄uenientē iudiciū rōnis impabat vt placebat in corp⁹

Eliciunt ex hac distinctione ma gistrali q auctētica vulgata ꝓbata recepta q̄z salubres et pulcre ōside rationes. Primo q⁹ nōia sensibiliū passionū transferunt rōnabilit ad affectōes volūtatis significandas. hoc ōfestim ꝓspicuū est de doloze de quo min⁹ q̄z de plurib⁹ alīs ap paret. et hoc diffuse deduxit Augl. in suo de ciuitate diuersis libris et capitulis. maxie dū lōgā de opini one stoicoz ex historia agellij texit oz̄ōez. sumpta occasione de passio nib⁹ demonū ꝑm positionē plato/ nicoz. nōiatim apulei. q̄ describēs demones dixit eos esse aialia cor/ pe eterna. aio passibilia. oīi vide/ licz genē passionū quales in hōim cordib⁹ exprimur. Ac pinde nitit sal uare supstitiones gentiliū et sacri/ ficia et carminatōnes. qm̄ dixit de/ mones talib⁹ allici vel placari. Ce terū Augl. ocludēs ex hac misera/ bili oditōne damnationē demonū puersissimā. plus q̄z hōim. hic etiā pessimoz redit ad rememoratione duaz sectaz. Una fuit stoycorum q̄ passiones ponebat in sapientez cadē nō posse. qm̄ erat virtuosus. virtutes āt isēsibilitates. q⁹ sēsū ꝓ/ hibent passionū. Secta fuit altera peripatetico z q̄ nō dānabat passi ones oēs nec a virtuoso ꝓhibebat si fierēt moderate. Cōcludit tñ Au gustl. disputationē hāc magis esse verbalē de nōib⁹ passionū q̄ realē de suis effectib⁹. Fallebāt āt stoyci q⁹ solū ōsiderabāt in hōie rationē. nec aliq̄d hre debē qō esset cōe cū corpe credebant Decept⁹ est econ tra stult⁹ epicur⁹ nihil in hōie more saduceoz p̄ter corp⁹ attēdēs et di cēs in corde suo nō ē de⁹ Fides xo ōsonat illūiate rōnis Aristoteli po nēti in hōie aiaz rōnalē et corp⁹ or ganicū. hec sūt ꝓut hic loquit q⁹ ca ro. Fuerunt apud nos p̄cipui duo theologi q̄z vn⁹ magis insecutus pbiaz Aristotl. tradidit nōia passi/ onū nō ꝑprie dici de affectionib⁹ spi ritualib⁹ Alter pl⁹ herēs augustino tradidit in spū rōnali fic inuēiri cō cupiscibilē et irascibilē volūtarias ꝑm ꝑriā theologoz acceptionez q̄dmodū in appetitu sensuali ꝑm pbm. Et hoc absq̄ dubitatōne pu tam⁹ esse vez. quāuis vt Augl. tra/ dit frustra de xbis vbi de re ostat nectit ocrouersia. Neq̄ em̄ pbus

ipe quãto mi⁹ q̃uis theolog⁹ ne/
gat etiã deo gaudiũ esse delectatõ
nẽ et letitiã. dic̃ em̃ deũ vna simpli
cissima et immutabilissima opatõe
delectari Plato q̃z dic̃ deũ postq̃z
mũdũ fabricauit exultasse gaudio
Et in sacris lr̃is. gloziak sapia deli
cias suas in filijs hõim. Et q̃ leta/
bit de⁹ in opib⁹ suis. nõ q̃dẽ effect⁹
sui mutatõe. ꝫ exteriozis opatiõis
innouatõe // Elicit ãpli⁹ ex p̃nõta
distinctõe tanq̃z claue nr̃a p̃ canti
cozdo q̃ non ex motu cozdis car/
nalis accipi oz vtutũ aut vitiozuz
nec etiã reuelatõnũ vinculis et cer
ta distinctio vere p̃rsus enũciauit
sapiens. Coz tuũ sic̃ pturiẽs fanta/
sias patit nisi ab alto immissa fue/
rit visitatio. Neq̃z pa⁹ fozmidãda
ẽ vbi dei p̃ os psalmiste ominatio
Dimisi eos p̃m desideria cozdis sui
ibũt in adinuẽtionib⁹ suis. Quanq̃z
dixisse legat deuot⁹ Verũ q̃ ex mo
tu cozdis spũssãcti p̃tiã agnosce/
bat. Qõ qualit̃ intellexerit habeat̃
ex alijs dictis suis et regulis euan/
gelicis. q̃ nõ i motu passionũ cozpa/
liũ. ꝫ imitatõe et custodia diuinoz
p̃monũ ofiliũ dicũt eẽ ponẽdũ. Cõ
filiũ meũ inq̃t p̃s. iustificatões tue.
Passiões ãt cozdis carnalis habe
to eo suspectioẽs q̃ feruẽtiozes nec
rõis frenũ sequẽtes attẽderis quã
tũcũq̃z sẽe deuote iuste sublimes ap
pareãt. qm̃ latet in talib⁹ aut sõ ta/
lib⁹ vt sepe demoniũ meridianũ
Habeat̃ oñ̃ q̃ nõ sp illi sũt vtuosi/
ozes q̃ iudicant deuotõzes in opũ
tõib⁹ et lacrimis ad q̃s sex⁹ femi/
ne? qz p̃n⁹ ẽ cãtak eẽ deuot⁹ Nex
potuert iste vitates cũ filib⁹ infra
explicari soluẽdo tertiã dubitatõz
si scõaz p̃mit⁹ absoluerim⁹. p rep̃/
hẽsiõe murmurãtiũ otra tot canti/
ca ozis q̃ carnis eẽ ponim⁹ et q̃ fie
ri crebzo cũ fatigatõe hõis vtusq̃z
nemo negat. lz alia et alia rõe ꝫ q
ille moueak. Cõsonat distinctio de
dilectõe dei quã nõ optz sp eẽ ma/
ximã in sensu p intẽsionẽ vel exten
sionẽ. ꝫ in mẽte p apptiationẽ q p
põderationẽ qua citi⁹ eligit̃ omis
amoz ali⁹. p̃rie eẽ vite. deseri q̃z dei
subeak offensa. Datuit i martyrib⁹
magisq̃z i carnalit̃ philocapti. Sal
uat hec distinctio oñ̃ q̃ pacto stãt
sit̃ in eodẽ tristitia et letitia. cũ mo/
t⁹ habeant otrarios in cozde Illa
stringit. hec dilatat. vez nõ in men
tali ꝫ sẽsuali passiõe locũ hz Demũ
ad edificatiõez eccl̃iasticoz maxie
mõchoz pauca notem⁹ // Eccl̃iam
ofidẽm⁹ ciuitatẽ gl̃iosaz cẽ. Pretẽa
reginã illã q̃ astitit a dextris dei in
vestitu deaurato circũdata varie/
tate. Esse rursus cozp⁹ insigne my/
sticũ hñs instar cozpis naturak m̃
ta mẽbza q̃ nõ eũdẽ actũ hñt. ꝫ in
ea distribuit spũssc̃s dona sua p̃ut
vult taz gr̃uita solũ q̃z gr̃ificẽtia. i.
gratũ faciẽtia Deniq̃z ciues hui⁹ ci
uitatis opt̃z quẽlibet ãbulare võti
one qua võt⁹ ẽ. hũc i actia. altez in
otẽplatia. nũc i opatõe. nũc i ocio
sco. qñq̃z i obediẽtia r̃gulari. aliq̃n
in quadã spũs et cozpis libertate.
// Descẽdit hmõi varietas vsq̃ ad
cãticoz diuersificatõez in eccl̃iasti/
cis crimonijs multiplicẽ. Itaq̃z dũ
apli⁹ discurrebant i oẽz terrã ad cõ
uersionẽ gẽtiũ. Ipi tñ nõ legunt̃ in
hmõi canticis extẽriozib⁹ semet exer

cuisse. ꝑsertim more iudeoꝝ i synagogis et tẽplo salomonis. Et qm̃ legalia cessasse docuert ac deiceps magis traduxerũt ritꝰ gẽtiliũ ꝑ flamines et archiflamines ad eccĩasticã policiã qz ꝑ sacerdotiũ Aaron sb fine tñ altero qz gẽtiles. Porro tpe martirũ circuierũt aliq in melotis in pellibꝰ caꝓnis in mõtibꝰ q speluncis et in cauernis terre apd ꝙsq quales satis ꝓbabile ẽ võlia cantica nõ fuisse. Post dilatatõnez ecclesie ac reddita pace fuit nihilomin⁹ mlta varietas. sola psalmoꝝ ac cẽtuatio tenuis fuit apd aliquos. apud alios celebrioꝝ cum arte sua cant⁹. Fuit apd alios discant⁹. Addita sũt cymbala in eccĩjs bñ sonãtia q cãpanas dicim⁹. Fuert apud alios organa multaꝝ fistulaꝝ iunctis apud aliquos tubis ductilib⁹ Postremo q̃d nccẽ ẽ numerare per singulas quales i canticis eccĩasticis habite sũt et nũc obseruanť varietates. Rem amas ad fructũ vel vsũ. Dedit Aug. q̃daz loco ꝺfessiõnũ suaꝝ intelligi nõ ꝓuaz eẽ difficultatẽ circa rem hanc ita vt in neutraz ptẽ ausus fuerit ꝓcipitare sentẽtiã. Naz cũ recordabať institutionis ambrosiane de canticis et hỹnis ne ꝓplis in ei⁹ custodia vigilãs meroze tabescẽt. dũ qz lacrimas suas meminerat quas hmõi vocib⁹ acriẽ omot⁹ habuẽat reliquabať veritas in coꝛ ei⁹ et bñ cũ illis sibi erat. trahebať approbare cãtandi talẽ morẽ Sz postremo dũ sẽtiens blandimenta dulciꝝ canticoꝝ ce dẽ sibi in q̃ndaz auriũ voluptatez dixit se malle tũc cantantẽ nõ audire. nã penaliť inq̃t me peccare cõfiteor dũ pl⁹ ipe cãt⁹ qz id qd cãtať me delectat. Cõq̃sitõez hz b vltimũ non mediocrẽ ꝓmo de musicis instrumẽtis et organis q̃ nihil vtiqz loquũť vltra mulcentẽ armoniã nisi ꝑ incertis intelligẽtia Sz q de laicis alijs qz nõ intelligẽtib⁹ ea q̃ cantanť q̃i par ẽ difficultas. Deinde supaddiť altera ꝓncipalis dubitatio de multiplicatiõe cãticoꝝ mẽtis deuotionẽ suffocãte sepi⁹ qz refouẽte Marie cũ beat⁹ Greg. alter ex institutõib⁹ taliũ cãticoꝝ iudicauerit indignũ si dediti x̃bo dei studiũ suũ in istis tps qz darent. q̃ rõ videť ad dispositos ꝺtemplatiõis ocio trahi. ne officiũ qd̃ ꝑ deuotione et xp̃iana ꝓfectõe institutũ est ꝺtra deuotõez militet. aut ꝓfectionis culmẽ appẽhẽdẽ ꝓpediat. Dauca dicam⁹ ꝑ re tãta. fatemur em̃ qz plene satisfacẽ nõ b sufficim⁹. Multe sẽ cãe multiplicatõis psalmodiarũ vocaliũ in eccĩjs. Una est vite laicoꝝ laudabilis occupatio. Assistẽtiũ ꝺsolatio. Discoloꝝ moꝝ deuiatio. Cohabitãtiũ regulatio. Penalis satisfactio Carceralis mancipatio. Dei collaudatio Toti⁹ eccĩe repñtatio Voti ꝺplerio Mutua reꝺpẽsatio Utilis assuefactio Mẽtis hũiliatio. Harũ ãt. xp̃i. cãꝝ et si sũt alie nõ reducibiles ad istas deuotionẽ nõ ꝓsequẽtes ad pñs iũgam⁹ qz non semper homo constituitur quo perfectius viueret. aut contemplãdo. aut theologisando. aut alioꝝ ꝓfectibus obsequendo sicut et in policia quoꝺã videm⁹ seruos magni tñ ingenij. quoꝺã mechani

cos qs ad liberales artes natura genuĕat idoneos. et ita de plurib' q̃b' tradidit regulã apls vt ambu let vnusq̃sq; vocatõne q̃ vocat' est Sit hec vocatio spũalis a dña p uidẽtia q̃ vtiq; generalĭ et imme/diate occurrit in oĩib'. sit hec voca tio ꝓpria deliberatõe. q̃admodũ in religionib' q̃ꝫ ꝓfessoꝛib' si mur murauerint q̃d aliud dicet q̃ illud ciuile. Vide tibi q̃ taliter elegeris. Et iterũ. Patere q̃d sponte subisti iugũ. Grauat plane nedũ desidia inertem ꝫ aliq̃n aiaz ꝑus strennuã on' assidue repetiti seruitij. Nã ve/rissima ꝓsus est rõ quã monach' dedit inꝛrogat' q̃d eẽt in sua religi one difficillimũ. an ieiunia. an vigi lie. an silentiũ. Cõtinuo inq̃t otinu/ati repetitio cant'. Impli' vero qz murmur suũ palliãt aliq̃. de' inq̃t intuet coꝛ q bona volũtas ꝓ facto reputat. et mínoza p maioza bona recõpẽsa'i pñt sĩc p otẽplatiuã acti ua Dicam' q̃ in iã obligatis alia ẽ rõ q̃ꝫ de libẽis ab obligatõe. q hec ẽ vna causa cur solidioꝛ aut volun/tas aut opẽsatio nõ suffiĕ sp. Vi/ui tpib' nr̃is duos celebres i theo logia doctoꝛes ꝓpicieĕ oĩib' suis de' hi oferẽtes cũ pr̃ib' duaꝫ reli/gionũ nr̃i sĩt notissimis si religionẽ introiret. Possetis inq̃unt onera re ligionis oformiĕ ad ceteros fr̃es exeq̃. quib' se nõ posse cũ iã fracti esset etate rñdẽtib' ꝫ posse studẽdo docẽdo meditãdo opẽsationẽ affẽ re. Subintulerꝛ. Et si q̃tidie cũ pau lo rapet vos de' in tertiuz celũ nisi opleueritis instituta religionis no/bis q̃ꝫ magna ps aialis ẽ nõ nisi scãdalũ et vobis ludibriũ futuros eẽ noueritis. tps intrãdi religionẽ tps manendi. vulgo dr. Qui cuz lu pis ẽ cũ ipis vlulet Rursꝰ si volũ/tas ꝓ facto reputet apd deũ q̃ ad meritũ essentiale vite eẽne. tñ multi/plex i alĳs repit instãtia vt in acci dẽtali ꝑmo q̃lis est aureola q̃ dat actui excellẽti nõ solũ volũtati Vt rursus in actib' ꝑuilegiatis q̃les st largitões ꝓ indulgẽtĳs. vt ꝑtẽa st exercicia sacramẽtoꝛ q̃ vim suam hñt ex virtute opis opati. vt insuꝑ sũt opa satisfactoꝛia q̃lia sũt solutões debitoꝛ aut restitutiões ablatoꝛ vt in ꝓposito solutõ völis ꝑuitĳ q̃ꝫ omissiones et si nõ sp ꝓpt impossi/bilitatẽ sint culpabiles ad dãnatõ nẽ. nõ tollũt tñ oẽz ex sola volũta te satisfactõis obligationẽ. qñ sp aduenĭẽte satisfactõis opoꝛtunita/te p se vel suos teneant qd nõ eẽt soluto ꝑus realĭ ꝑcio. Demũ i pe/nis et pmĳs ciuilib' euidẽs ẽ. q volũtas occidẽdi sola vel volũtas al teꝛ ditãdi fco nõ equat. Obĳce p/oꝛib' q in ciuili vel ecclĩastica agre gatõe sĩc et i legũ traditõe respect' habeĕ ad ea q̃ vt i plurib' eueniũt nec ꝑuilegia nec oditões nec vtili tates paucoꝛ pticularitati ꝓiudiciabi/les eẽ dñt. Cõfiteamur tñ oportet dispẽsatõez q bonã eqtatẽ apd ta les casus pticulares locũ tenẽ q̃ si negeĕ ptinaci crudelitate a ĩspiẽti stoliditate ñ vid̃o q̃d supfit afflict. nisi r̃curs' ad deũ pr̃ez q solacĳ cũ

implorationē misericordie sue ꝙ cō uertat corda patꝝ in filios faciēs cū temptatiōe ꝓuētū. potēs est ꝙp pe de⁹ dare pfīb⁹ intelligi fieri posꝫ ꝓ vtilitate fratꝝ spūali cū maria vacantiū exonerationē seruitꝫ que dāt laborātib⁹ in officijs tpalibus cū martha. nisi ꝙ aptior est oculꝰ carnis ad ista q̄z illa. et si nō sp maior nccitas Valebit ad extremum sicut opinamur ad dsolatōnē lugētiū sub iugo corpaliū canticoꝝ declaratio canticordi noui ad quē ꝓperat intētio. si attētio nō defuerit qm̄ ꝙ verbū narrat nō attēdēti q̄si ꝙ excitat dormiētē de graui somno Quid āt neꝙus. ꝙd intolerabilius. ꝙd lege punibil⁹. q̄z si nolit officij sui ꝓrius honestissimi. diuinissimi. saluberrimi doctrinā ꝙs audire. dedit ꝙd nobis ecciasticis de⁹ regiones gentiū et labores ꝓpoꝝ vt cātem⁹ei. vt in sacris verbū suū scꝑturis audiam⁹. beatificās illos ꝙ audiūt verbū dei et custodiunt illud. Quo custodiūt? ne solicitudo seculi et fallacia diuitiaꝝ suffocēt verbū. Quale verbū? qđ insitū et in mansuetudine et pacia susceptū. ꝑt saluare aias nras afferēs i corde bono et optimo fructū multū cū iubilatōe letissima in canticis et verbo solatij. Ecce pegrini sum⁹ in ihrlm celestē Comitat nos assidue verbū nō habēs amaritudinē. nō tediuz. ꝙ si comes facū d⁹ in via ꝓ vehiculo est comes alter ꝙs facū dior verbo dei cui⁹ verba spūs et vita sunt Ꝑ̄serāt hoc ꝙ dicebāt. Nōne corꝝ nr̄m ardens erat in nobis dū loq̄rek in via et aperiret nobis scꝑturas Ꝙz tandē nouus hō pauculas de canticordo nouo notulas attēdat

Thom⁹ scds

Canticū nouū aliqđ esse et fieri in solo corde et ꝙ bo mētis tradit anagogia xp̄ianis peregrinis. Anagogia dicim⁹ sursū ductionez qualē eccia q̄tidie monet facere cō cinens. Sursū corda. Cur ḥ? nisi vt q̄ sursū sūt q̄rat nr̄ hō nou⁹ de celo celestis dū pegrinamur a dño dversationē nouā q̄rentes in celis vbi cantāt cāticū nouū corā sedēte in throno. ꝙ dt. Ecce noua facio oia. sīdic dudū ꝓ Ezechielē pollicebāt. dabo vobis cor nouū. et spm̄ nouū ponaz in medio vr̄i. Quidni tales innouati spū recto canticum nouū cantent in corde nouo iuxta suasionem apostoli scribentis ad Eph̄. Implemini spūsancto loquētes vobismet ipis in psalmis et hymnis et canticis spūalib⁹ cantantes et psallentes in cordibus vr̄is. Sic agebat Cecilia virgo sp euangeliū xp̄i plane nouū. plane verbū dei sp gerens in pectore et cantātibus organis soli deo decantabat. Fiat cor meū et corp⁹ meū imma culatū Canticū tale nouū rōnabilit̄ appellāt canticordū. i. canticū cordis vel cordiū. Suū quippe subiectum. suum instrumētum. sua corda que dicitur a corde. suus auditus. sua vox. suum os. sua modu

latio est introrsus vel in corde mentis vel mente cordis quēadmodū vsa ē psaltes nr̄a maia i suo cātico canticoꝝ prius nouo. qr nouū fecerat dn̄s sup terrā dū iaz mulier circūdabat virū. Ait nēpe. Fecē potentiā in brachio suo. Certe nouo. certe v̄bo dei. Dispsit su. men. cor. sui. Ecce mentē cordis siue referas ad deū dispgentē q̄ alio loco ōr tact⁹ dolore cordis inkīsec⁹. Et alibi loquit. Inuēi virū ꝑm cor meū. Siue magis libeat ad supbos diungere q̄tin⁹ enormitas ꝓfūda sui supbie maiori ex aggeratōe dāneē. Canticordū nr̄m nouū describit eē vox numerosa mēte cordis ad dei gloriaz elicita libē quā sol⁹ nouit q̄ accipit. hoc nimiꝝ ē mysteriū q̄le loq̄ bat apl̄s abscōditū. Et ꝑm dion̄. solis ꝓpr̄is xp̄ianis. H est nomē nouū i calculo cādido scptū. i. in corde puro qō nemo nouit nisi q̄ accipit. qm̄ in exp̄imētali notitia tact⁹ spūalis positū ē. Sic inc apl̄s. Quis hōiz scit q̄ sūt hōis. nisi spūs hōis q̄ in ipo ē. Esse v̄o voces aliqs numēosas in corde sola cordis aure pceptibiles nisi deo et q̄b⁹ de⁹ voluerit revelare quincīt exēplo moysi cui fozinsec⁹ tacenti ōr dn̄s. Cur clamas ad me. Et in p̄s. Desidēiū pauper exaudiuit dn̄s. prepatōez cordis eoruz audiuit auris tua. Finis cāticordi noui ponit eē dei gloria ad dr̄az veteris cuius finis est amor sui vsq̄ ad otemptū dei. Cetez libētas electōis tenet locū fozme iūcta maxie gr̄a xp̄i q̄ māvatū v̄bi dei nouū de dilectione fozmat et implet. Discernit ex hac pticula q̄ dic elicita libē cāticordū ab oīni prius cantico int⁹ vel exteri⁹ tm̄ impato. Cāticordū hmōi fuit excellētissime in illa btā q̄ cecinit Magt aia mea dn̄m. Et exul. spūs me⁹ in deo sa. meo. Preponim⁹ hanc btāz in exēplar pulcerrimū et in testimoniū ꝑ dicendis certissimū ne dicat aliqs ista nos ofingē ō corde nr̄o Ne ꝓterea cogamur interim p eq̄uocatōez vel alit in aliena seu vetera cantica labi. Sz in sola anagogia nou⁹ sermo versēt ocinat et loquat. Assis igit nobis o gr̄a plena dignare te nos laudare et laudando disciplinaz nouaz ꝛ certazq̄ veraz apire. Tu inqz cui⁹ in corde qr scūs et nou⁹ amor singularit arde bat spūssanct⁹ in carne v̄ginali mirabilia faciebat. et cor eructabat v̄bū illō bonū. Magnificat aia mea dn̄m. Nōne tibi videt ex hoc statim cantico facta fuisse mirabil illa nouitas i Maria tympanistria nr̄a q̄ nouitas appellat ab apl̄o diuisio aie et spūs quaz efficē ꝓt solus sermo dei viu⁹ et efficax et penetrabilioz oīni gladio ācipiti ptingēs vsqz ad diuisionē aie et spūs. cōpagū q̄z et medullaꝝ et discretor cogitationū et intētionū cordis. Videat sup hac diuisiōe auctor de spiritu q̄ anima quid conformiter ad Richardum de verbo ad verbum tradiderit. qm̄ elucidatio ꝑ nobis ē in grāde stupēdūq̄z miraculū nec attestatōe nr̄a sola satis credibile

Pergamus inter ea ꝺsiderare quo pacto spūs marie dict⁹ ē nedū ca/nere. ꝫ ad actū saltare. tripudiare. et exultare velut extra se saltā̃e vo lebat pabolicū illō im ꝓperiū cauē qō de pueris ludētib⁹ in foro xp̃s bñdict⁹ fruct⁹ vētris sui sūpsit otra pfidiā vetez iudeoz. Cecinim⁹ in/ dunt vobis nec saltastis. Maria ce cinit in spū et saltauit. nimiz carmē illud erat nuptiale qō epithalamiū dicim⁹. Sz q̄z nuptiaz. vtiqz plu/rimaz Nubebat i aluo virginalis vteri palacio. humanitas cū deita te. caro cū verbo lim⁹ cū deo. Nu/bebat ecc̃ia quā Jobes vidit tāqz sponsam nouā de celo descēdētē a deo pataz nouo viro suo xp̃o. Nu bebat deiformis marie spūs deo suo dño q agno q̄ erat tanqz spon sus ꝓcedēs de thalamo suo. ver⁹ sol iustitie ponens tabernaculū suū i corde marie q̄ erat mulier amicta sole despōsata vni viro ꝺgo casta Jēu xp̃o. Figam⁹ p̄coz in ꝺ spū sal tāte et exultāte spūales oculos coz dis in lūie fidei. Consideram⁹ hunc deiformē spm̃ tanqz diuisū a carne effulgeat apud nos. tanqz angel⁹ vn⁹ dei sine carne et sanguine. Ni/hilomin⁹ aspiciam⁹ ip̃m ꝑ tpe vie tūc vere passū ꝺina simul et hūana Nam inuēta sūt nō ꝺfusa tñ in ip̃o hec oia. spes. met⁹. meroz. gaudiuz nō q̄dez ꝓpter corp⁹ solū iuxta po ete sniaz. Hinc metuūt cupiūt gau dent qz dolēt qz. Nec auras despi/ciunt clause tenebris et carcē ceco Sz electione et acceptōe libera vo lūtatis Nolo tñ credat aliqs spi ritū marie nō habuisse modū ogni tōis alioz viatoz in quib⁹ omnib⁹ ognitio ꝓcedit a sensu. ꝫ hac ade/pta spūs su⁹ libē vtebat suis affecti onib⁹ absqz organo corporeo de q̄ paulo p⁹ infra dicim⁹. Habebat insup affectōes varias ꝓportiona/les passiōes illis q̄b⁹ aia sensu cor poreo vtens afficit non sine motu carnis aut corpis. aut bonas. tñ oēs habebat modēatas et ordina tas sub monade deo in armoniaz pulcerrimā suauē qz quā inhabita trix dei sapia delectabat audire O si ognouisset stoicoz disciplina grauis ñ inuenissz ex fide mulierez hanc fortē exclamasset ꝓfecto ꝺ ꝺ O ꝺina mēs sapiētis q̄lez in hōie poni debē ꝺtēdim⁹ a qua mēte nō gaudia ꝫ mala gaudia. nō timorē ꝫ vanū timorē et ita de spe et dolo re rmouēdas p̄dicam⁹. alioq̄n q̄d a lapide. q̄d alia quauis insensibili re differret ꝺditio sapiētis Tles ptēa posuerūt taz platonici q̄z pe ripatetici celestes intelligētias q̄/les nos xp̃iani angelos nōiamus. qz impari veritate. Audiam⁹ tamē in eoz positiōe qualēcūqz ad nos ꝺsonantiaz vel tenuē veritatis ab ñciētes in ꝓmis q̄ celū hē animatū tanqz aial aliqꝺ rōnale ꝺpositū ex materia celi et forma intellectuali. Cōcedim⁹ tñ assistētes esse celis intelligētias quales appellat apl's administratorios spūs. Naz regu la ē ꝺmunis theologie cum pbia corporalia ꝑ spiritualia ministrari

Cōcedam⁹ q̄z verbū dei p amorē
omunē spiritalē et vitalē alere oia
quē amorē interp̄tata fuisse vidēt
pbia apud boetiū spm̄ vel aiaz ce/
li et mūdi. O felix inq̄t hoim genus
si vros animos amor quo celū re/
gitur regat Et alibi de aiabus lo/
quēs deo. Quas inquit lege beni
gna ad te ouēsas rouci facis igne
reuerti. Ignē q̄o aliud intelligens
q̄z amorē. Ponebāt rursus isti pbi
osone satis ad magnū Dion̄. q̄ in
qualibet intelligētia post primā et
vnicā q̄ de⁹ ē tripler mot⁹ spūalis
inueniebāt. Unus q̄i circularis et
vniformis circa dīnā mētē ab ipa
in ipaz tanq̄z ab oriente in oriens.
Alī⁹ velut obliquus de se.ad se. in
se tanq̄z ab occidēte redeat in occi/
dēs nō sine multa pticularīū q̄oaz
irregularitate recta. Tertī⁹ imagi/
nabāt mot⁹ rect⁹ seu diametralis
creatura a se et otra. Cantauit ista
apud boetiū pbia dicēs. O q̄ ppe
tua ⁊c. videāt ibi. Atnēo dicz aliq̄s
cur et vnde talis taz q̄z remota di/
gressio. Cōsonant et decore p oēz
modū. Respiciam⁹ mariā etiā pro
statu vie sublimē habuisse ab otem
platione oñiarīā celestiū et infer/
noz Et hinc affectiōes hausisse mi
tifozmes quaq̄ versū. sursū. deorsū
añ. retro. dextrorsū. sinistrorsū. in/
trorsū deniq̄. Tales vero affectio
nes nōne q̄oaz voces erāt cāticoz
di sui cui⁹ naturā inq̄rim⁹ et practi
cā ei⁹ sub arte quadā tradē satagi
m⁹ Cur āt pl⁹ exēplo spūalis coz
dis marie viatricis. q̄z angeli. q̄z ade
p statu innocentie. q̄z alteri⁹ scōz.
q̄z demū ipi⁹ xpi placuit hoc facere
quisq̄s hec legerit accipiat paucis
Spūs marie viatricis quātūcūq̄
diuise osideraī⁹ ab aia et carne fu/
it passibilis voces exp̄mēs i se nūc
amoris et gaudij. nunc meroris et
odij. nūc spūs. nūc met⁹. necnō per
oia pie opassiōis vtpote q̄ regina
mie tūc erat. Cāticordū igit habe
m⁹ in ea p eā. velut in exēplari ve/
rissimo. clarissimo certissimo. Sed
angelos bonos. z sāctos spiritus
glorificatos. z adaz in statu p̄mit⁹
instituto. nullus admodū passibi/
les dicit. xp̄s p̄tēa nō necessario z
dispēsatorie dolorē timorē misera/
tionē q̄z suscepit. Alij deniq̄ viato
res boni a venialium discordātia
secludunt. Spūs ꝟo marie cū nul/
la dissonantia criminali vel penali
passa ē affectiones ex ditione na
ture mortalis ꝓportionabiles pas/
sionib⁹ carnis Potuerat hec cō/
sideratio sufficē p practica cāticoz
di noui p̄tin⁹ arte tradenda et po/
nēda veluti sūt oculis. z antea iun
gam⁹ ad p̄missa q̄d ipis cōsonet.
nec nos impediat. Ecce q̄ spm̄ ma
rie nudū et solū et sepatū ab aia q
carne ꝓposuim⁹ inspiciendū dum
etiaz viuēt in carne mortali. Nunc
eadē osideratiōe nō p̄turbata for
mem⁹. imo formatū tribuam⁹. imo
tributū respiciam⁹ organuz vnum
p̄stantissimū p q̄d q in q̄ spirit⁹
marie canticuz suū nouū nō intor

sus clausū teneat ꝫ ad exteriora deducat. nec est op⁹ inq̄rendo longe ꝓgredi Cōuertimini intuitu ad corp⁹ ei⁹ organicū pb̄icū qđ oīno otpatū fuit. Et ita ꝓsus elongatū ab oīi fomite rebellis dissonātie ꝙ nec ec̄ minima potuit opationū notula sibi discors esse Glorioſū plane dixerim⁹ organū tale ad oēz armoniā formabilē summe dispositū. Celeste dixerim⁹ illud organū pot⁹ q̄z terrestre non natura ꝫ gr̄a. Celeste ꝓsus ob quādā stabilis mutabilitatis effigiē ob inerrabilē obedientie suo spiritui legem Cui⁹ vicissitudines in motib⁹ suis nō pl⁹ fuerūt a recto deuiabiles q̄z orbiū celestiū giratōes. Postremo vidē erat in organo marie corporeo motū ꝓportionatū p̄mo mobili celesti Motū velut obliquū cursui planetaꝝ nō oio dissilez. motū ꝓinde rectū ad exēplar elemētoꝝ grauiū et leuiū. ⁊ hec oia cū sūmo ordine ordēu numero et pondē mēsurata fuisse crediderl. Accepisti sub breuib⁹ q̄le fuerit cāticordū spūs marie in multis silē spiritib⁹ angelicis Adiunctū ē de organo corpis sui tpatissimo ⁊ omensuratissimo in q̄ et ꝑ qđ spūs iste et aia marie poterat impatiue cantica spiritui ꝓportionata foris ordinē nō ꝓut experimur in organis distpatissimis corpoꝝ nr̄m qualia sepissime luxit et planxit aplis nr̄ ꝓfitēs nō se posse bonū qđ volebat. ꝫ tyrānisari sub lege pcti q̄ ē occupia. volebat ei nō occupiscē. ꝫ posse inq̄t non inuenio. qz vanitati subiecta ē oīis creatura nō volens. ista tñ excepta quaz impleuit totā c̄itas et hūilitas vt locū i ea nō hr̄et vānitas et cupiditas ¶ Canticordū marie vocibus innumēis musicalib⁹ resonabat dū in corde suo oferebat oēz secū euā gelicā veritatez. dū ꝓtēa cantabat canticū nouū qđ null⁹ alē spūs cātare poterat aut poterit. Itaq̄ ſi tot in cordib⁹ nr̄is spiritalib⁹ cogitatōes et affectōes possum⁹ elicien do formare q̄s corpora corrupta. q̄s ꝓprie iniq̄tates supgresse caput nr̄m grauāt obtundūt obnubilāt mergūt. Cōiecturet pius et solers anim⁹ qđ in illa sc̄az sc̄a spūs sapientie sanct⁹ et multiplex opabatur quo sapie spū in tantū plena fic̄ et gr̄a b̄ndictiōe qz celesti fuit. qđ ab vli ecc̄ia nō sapiens ꝫ antonomatica q̄daz appro ꝓatōe sapia suis cū pconijs esse cantat vt ꝙ est mr̄ pulcre dilectōis et timoris et agnitōis et sancte spei. in qua gr̄a ois vie et vitatis. ois spes vite et vtutis. q̄m q̄ audit nō offūdet. qz vox sua dulcis a dilecto p̄dicit. ¶ Canticordū marie possum⁹ ad paucas voces reducē ꝓncipales sub q̄b⁹ et ad q̄s oēs affectōnes seu passiones pb̄ia theologia qz reducūt q̄ sunt amor seu gaudiū timor odiū seu dolor. et q̄nta quasi oplexa fit opassio Sciet q̄sq̄s fuerit scriba doct⁹ in regno celoꝝ ꝓferre de thesauro suo noua hec ⁊ vetera. de thesauro scz

theologoꝝ et pḥoꝝ. qua sup re sē opuscula quedā scripta Nullus āt pur⁹ hō quātūcūqz scriba doctus tale aliq̄d sapienti⁹ efficere cogno/uit qz amica per amorē dilecti filij sui cui blandiens dicit illud de cāti cis. Oia poma noua et vetera dile cte mi seruaui tibi Que vere. beata qz cū virginali sponso suo totiens audiuit verbū dī corporeis auri⁹ et hūanis custodiuit obsequijs.

Canticū marie p̄t velut sub arte q̄/dā exemplo sensibili ad gāma vnū oponi. Cāratū est a pḥis erpiētiā sequētib⁹ ꝙ ars q̄ est recta rō agi/biliū ofert plurimū ipi nature sicut ingenijs bñ dispositis a natura ꝓfi cit ad eruditionē et ad illuminatio nē ampliorē. Amplius vero si ars imitatrix nature solet a generaliori b⁹ incipe. solet ad certū puū qz or/dinē ofusa multa qz oponere. solet p exēpla sensibiliū ad intelligibilia viā dare. cur non temptabim⁹ hoc in musica facere spūali qđ factum cernim⁹ in carnali? Pro cui⁹ intelle/ctu faciliori tradidit nob industria ꝑor vnū gāma qđ p se voces aut notulas figuratz velut oculis in/spiciendū mōstrat. ¶ Canticordū id est spūale canticū non ideo ꝓhi bet gāma suū hre posse qz iux ꝓri etatē in descriptione cāticordi po/sitam solus ille nouit qui accipit vi debit forte pax attendētibus hoc fieri tā irrisibile qz impossibile quē admodū de coloꝝ⁹ ceco. de sonis surdo. naturalit disciplina neq̄t tra/dī. Sz apiam⁹ aures cordis vt qui habet aures audiēdi audiat. Et in ꝓmis audiat pḥus a quo sumpta videt instantia. Voces inq̄t sūt ea rū q̄ in animo sē passionū note. Ec ce loquit ad musicā osonanē nota rū verbo vtens. Audiat ꝓterea al ter loquēdi oposit⁹ ab emula sam/sonis Nunc inq̄t aperuit vir meus cor suū mihi. Audiat simul Gregl. dicēs ꝙ p sensibilia cognita ducit anim⁹ ad incognita. Ne p qđ scit cognita diligere discit q incognita amare. Collidam⁹ ista parit q scin tilla veritatis erumpet. Que scintil la? Ista nimirꝝ ꝙ passiones cordis spūalis lz inuisibiles. lz insensibiles exteri⁹ aperiri sicut et cor vtilit p̄t ¶ Possunt siq̄dez agnosci foris. lz nō oīno. similit ad cor qđ afficit et exprimentatiue movet et tangit. hoc em̄ fieri nō q̄rim⁹. Quid ergo plane vt cor audientis ad aliq̄d in se formandū vel eliciēdū simile cō/citet. Nonne sic omni die. mater au diens filiū sic dicentē. O doleo. o ti meo. formar in spū suo vel doloris vel timoris vel opassionis affectū. Et qua fit hoc arte. qua ve ratiōe. nisi ꝙ aperuit sibi fili⁹ cor suū q la tētes intus notauit passiōes. Sup/petūt plures alie rōnes quib⁹ effi/cit pspicuū artem de musica spūali nō esse fictitiā. nō inutilē. nō impos/sibilē. nō irrisione lz veneratione et gratissima receptione gratissimam dignissimā. Et si nō ista forsan que subscribit. alia tñ quā subtilior et

solertior tradere posset indago
Cāticorū nouū seu musicū ꝑt ha/
bere gāma breui⁹ in notulis seu fi/
guris vel lr̄is ꝙz sit gāma manuale
Conferam⁹ musicā sensualē vl̄ oris
cū musica cordis et voces vni⁹ cū
vocib⁹ alteri⁹. Habet hoc musica
oris ꝙ ꝑt ꝑm frasim ꝑm thesim ꝑm
ꝓportionalē insup ordinationē cū
alīs variare voces suas. Qz potis
simū vbi discantāt et cantāt in cho
ro plurimi simul. Est āt in vocibus
oris aut alīs melodīs ipa frasis
eleuatio vel depressio penes acutū
et grauē accentū. Thesis attendit
in ꝓductione aut breuiatione notu
larū syllabaꝝ et vocū. Cōbinatio
ꝓportionalis ōr multoꝝ ad inuicē
cantantiū et ordacātantiū dsonan
tia. Ecce aūt deficit hec tertia a cō
dico in musica cordis saltem hic in
via et ꝑ arte danda. Nō ei satis ē
factibile vt ꝙueniāt ista duo sub ꝑ
portionali ordinatōne latentiū affe
ctionū sicut in auditis et visis. Gā/
ma tn̄ manuale multiplicatōnē suā
potissime necessariā hz in hac cau/
sa. Cetez quo ad frasim et the/
sim dicim⁹ vtiqz q̄ repiunt in affe/
ctionib⁹. Sūt em̄ qualitates in qb⁹
ꝑbia ponit extensionē ꝙ ordactionē
q̄ est thesis. Intensionē q̄z et remis
sionē q̄ est frasis. Cōcludit hoc ex
motu venaꝝ pulsatiliū cordis ma/
terialis ꝑ medicos. Qz in affectio
nib⁹ spūs vbi tenēt eas in se cesset
hec cognitio medicinalis q̄uis sit
in ipis thesis et frasis. et in qualita
tib⁹ nō vitalib⁹ de quib⁹ nimis ap
paret. sit extensio sit et intensio ꝑm
tres dimensiones. altitudinis lati/
tudinis et ꝑfunditatis. Cāticor
di voces poterāt in Maria. pn̄t et
in nobis multis modis agnosci.
Cognoscit ista vox ꝑmo introrsus
in corde sonante. ꝙ si in cor sona/
re dubitauer̄. Isaias te doceat vbi
legit. Cor meū ad moab sonabit.
Fit tn̄ vt nō auertat a se et quodā/
modo rapt⁹ fiat. Sit igit sermo nr̄
hic de illis qb⁹ loquit de⁹ qui con/
uētunt ad cor. Nōne queso scit cor
se amare. se gaudē. se dolere. se opa
ti. et ita de reliqs. Scit inqz nō per
opinionē. nō ꝑ solā fidē. qz ꝑ experi
mētalē notitiā qualē in alterā trās/
fundē fas nō habet nisi forsā in ci
tatione quadā et omonitione per
notas verboꝝ vel signoꝝ. Cog/
noscit rursus hmōi vox non est du
biū a deo et ab om̄ib⁹ quib⁹ ipe vo
luerit reuelare. et hoc vel in verbo
vel in ꝓprio genē vel insup natura/
li quodaz lumine quēadmodū cre
dim⁹ fieri sepi⁹ in beatis tā mutuo
loquentib⁹ qz nr̄a desideria nō au
dirēt. Cognoscit ampli⁹ hec vox
ꝑ quasdā opiniones seu dicturas
qnqz ꝑ auctoritatē dicētis de se no
bis vel scribētis vel innuētis. qnqz
ꝑ siles in nobis affectiōes genitas
ab obiectis vtriusqz silib⁹ pn̄tatis.
Dū incōtinētes duo respiciūt ꝛgi
nē forīs pulcerrimā si libidinosa sit
in corde cuiuspiā fas est argumen/
tari ꝙ sit aut esse possit in altero.

nõ aliter de duob⁹ virtuosis et per oppositum. vñ ꝓuerbiũ sumptũ est. Insaniens in vna passione de oñi bus ceteris ita putat. Hinc sapiẽs intellige q̃ sẽ ꝓximi tui ex te ipo Postremo pi⁹ anim⁹ ex his passio/ nib⁹ quas circa vicia sensit aliq̃. quas insup circa ꝓximos quotidia na colligit expientia valet ocludẽ varias esse voces illas q̃s dei cul/ toꝛib⁹ audit attribui vt ẽ illud Quã magna mltitudo dulcedis tue dñe quã abscondisti timẽtib⁹ te. Et illõ Nihil dulcius q̃z respicere in man/ datis altissimi. Et illud Christi. Venite ad me omnes. Et sequit. Et inuenietis requez aiab⁹ vr̃is Ju gũ em̃ meũ suaue ẽ et on⁹ meũ leue Dicta deniq̃ doctoꝛ ad anagogi cos excessus exẽcitatoꝛ q̃b⁹ nõ cre dere desipe est. et quos imitari nol le stultitia et insipientia coꝛdis. si et dũ pater celestis traxerit ad xp̃m. nã ista est ꝓpria musica et scia xp̃ia noꝛ. ¶ Canticoꝛdũ marie fuit ꝑm omnẽ artẽ musice suauissime doctis/ meq̃ modulatũ Sane si spũsanct⁹ replens aplos docuit eos omnem veritatẽ. si eoꝛ coꝛda afflata sãcto spũ voces diuersas intonant. fant dei magnalia. Si rursus maria ꝑm Damas. a nullo vincit illustriũ Si ampli⁹ ꝑm Dion̄. traditionẽ lex di uinitatis ẽ vt ois inferioꝛ pfectio fit eminẽti⁹ in supioꝛib⁹ cũ maria fu erit p gr̃az ꝓlimata nedũ sup mu/ lieres et hõies. ꝙ sup oẽs angeloꝛ choꝛos. q̃s ab ea musicalẽ in sũmo

nõtitiã negauerit. ¶ Volum⁹ idcir co suadẽ deuotis quib⁹ loq̃mur vt se tradãt musicalib⁹ artibus seculi cognoscẽdis. Curtositas em̃ culpa bilis hec esset in multis. ꝙ si obuene rit cognitio vel ex studio iuuentut. vel aliũde facilẽ sine detrimẽto ex/ ercicij sanctioꝛis nõ abñciãt donũ dei. sed ex opibus gẽtiliũ et egypti oꝛũ ditati seruiãt ex illis deo. et ad laudẽ suã oia gloriã q̃z cõuertant. ¶ Cãticoꝛdũ marie fuit aptatũ ꝑm oñe tps nũc saltare nũc plangere. Saltare sicut in epithalamio salo/ monis. plangẽ sicut in trenis Jere/ mie. Sepat⁹ em̃ fuit marie spũs ab oñi otagiõe carnalis amoꝛis quẽ cãticoꝛ verba sonant. Et hoc in la queũ pdib⁹ insipientiũ. in fouea et in viscũ cũ carne et sanguine cũ fã/ tasiꝭs sexuũ viri et femine. si tñ blã/ dimẽtis carnaliũ nuptiaꝝ coꝛ suũ dederit his canticis. Itaq̃ sic apd deũ nõ est masculus aut femina. sic nec in canticis istis et epithalamio spiritali nuptiali. Et tñ nihil aliud vident sonare q̃z dilectũ et dilectam sponsũ et sponsã. amicũ et amicam oplexus et oscula. q̃ qualit̃ inueniri possint absq̃ sexuũ discretione. mi/ rũ valde. ꝙ tñ veꝝ. nec ab aiali cõ/ phensibile. q̃ nõ sapit q̃ dei sũt. Ma rie ẽo spũ cũcta hec facilia ¶ Poꝛ ro de luctu testimoniũ habem⁹ san cti senis. Tuã inq̃t ipi⁹ aiaz ptrans ibit gladi⁹. Et hoc lamentũ cũ mul tis tpib⁹ maria cecinerit flendo cũ flente Jhu. sicut gaudebat cũ gau

dẽte. Precipue tñ hoc insonuit tpe passionis bñdicti filij sui dñi cũ clamore valido et lacrimis ozans exaudit⁹ est p̃ sua reuerentia Nihilominꝰ fuit eo tũc tã in filio q̃z in mre cũ cantico pfũdissime lamẽtatõis canticũ altissime exultationis. Nerũ hec et alia q̃ sese ingerũt loquẽti de maria transgressionẽ afferũt et suspensã tenẽt expectationẽ lectoꝛ. qui gãma nouũ cãticoꝛdi noui tradendũ foze retinet ex nr̃a pmissione // Atuero pausem⁹ itez̃ ne cõtinuatio fiat in cantãdo minus accepta. sedeamus cũ vtraq̃z maria ad pedes Jhu nunc in domo. nunc in cruce loquẽtis. nũc exultantis spũ. nũc plozãtis sub vmbza illi⁹. Sub vmbza illi⁹ quẽ desiderabã loquit̃ aia sancta aia marie sedi. Et fruct⁹ ei⁹ fruct⁹ honoꝛis et honestatis cũ foliis verboꝛ suauissimis gutturi meo. Gutturi plane tali de q̃li psalmista annũciat. Exultatões dei in gutture eoꝛ. Quas exultatões appellam⁹ iure nr̃o canticoꝛdũ. Sup quo post theoziã pzaxim dare conabimur vt pateat et legat̃ in digitis ac in manu describat̃ cooperãte verbo dei qõ se inclinãs olim digito scribebat in terra quo p̃dem legis notas scripserat in tabilis

Thomus tertius

Omma canticoꝛdi quisq̃s desidẽat vel audire vel ognoscere debet exuere veterẽ hominẽ et nouũ induere quatin⁹ in xp̃o puer imo q̃ stult⁹ fiat. Talis erat nanq̃z maria. tales nos petr⁹ vult esse infãtes scz rõnabiles sine dolo. recolens dictũ a xp̃o. Amen dico vobis nisi conuersi fueritis et efficiamini sicut paruuli non intrabitis regnũ celoꝛ. Irrisus, est a Seneca senex elemẽtarius. Quereseat igit̃ q̃ ad elementa musice spũalis admittẽd⁹ est. et meminerit qm̃ oportet addiscentẽ credere vt sit vere discipulus // Talis erat Jobis senectꝰ vt aquile renouata cũ nihil pene aliud loquerẽt q̃z amoꝛis noui vocẽ nouã. Filij diligite alterutrũ sp̃ ingeminãs. Quid mirũ si dilectꝰ de dilecto. si custos dilectissime et amice p̃ amoꝛẽ xp̃i quo nemo maioꝛẽ habuit caritatẽ fecit de dilectione iuge verbũ. Talis rursũ Arsenius dũ post senatoziã et aulicã dignitatẽ post multas in seculo lr̃as dũ oluisset p̃ez heremicolã sine lr̃is. suis mirantib⁹ q̃d tantus vir lr̃is grecis et latinis eruditꝰ cũ idiota sermonẽ p̃traxisset. suspirabũdꝰ ait. In veritate dico vobis q̃z nec dũ ad alphabetũ hui⁹ senis attigi Fuerat em̃ sermo suus nõ de sciẽtia quã didicẽat solã. sed de charitate que edificat. quam ideo nesciebat. q̃z non transierat in affectũ coꝛdis Crediderat tñ humilis moꝛe discipuli pueri tot expientijs castissimorũ affectuũ et sentimentoꝛ eruditoꝛ qui fecerat opationez̃ in aq̃s multis tumultuantiũ fluctuantiũ q̃z tẽptationũ in mari coꝛdis. vbi vide/

rat opa dñi et mirabilia ei⁹ in ꝑfũ
do.ascendens nũc in celos.nũc de
scendens in abyssos. Crede mihi
qui tale nauigauit mare enarrauit
ꝑicula et mirabilia eius. Nõ illi qui
se totos in ipo naufragos mergũt
nec vnq̃ emergũt.qz vel nõ conan
tur vel conati ꝑtin⁹ resozbẽt. Obe
diuerat itez se nec ille Salomonis
filiũ verbo de canticis et hymnis
spũalib⁹.liga ea in cozde tuo iugit
et circũda gutturi tuo quatin⁹ vi/
delicet illa sapet et caneret gradiẽ
do stando sedendo q̃z. ¶ Gamma
nouũ nõ ideo spernat homo nou⁹
in xp̃o si senserit se gradiusculũ fẽm
in ipo Nõ eget affirmo tali monitu
quisq̃s vere grandis factus est in
xp̃o Qui exẽplo marie quo maioz
eo humilioz qui humiliozi xp̃o ꝑxi
mioz similioz et intimioz. Ez ita lo/
q̃mur apud eos q̃z exaltatũ ẽ coz
et elati sũt oculi ambulãtes in ma/
gnis et mirabilib⁹ sup se Joco nec
lactare iam dignanť vbera doctri/
ne pie. Quidni maneant sicut abla
cti sup mr̃e sua cozde aridо sicut
testa ¶ Potẽit apud tales aspectu
ꝑmo reijci simplicitas.ruditas.bre
uitas gamma nr̃i. Causabunť ipm
supuacuũ esse qm̃ absq̃z eo cãticis
ipi spũalib⁹ac mysticis habendo se
iudicib⁹ fuerint instituti.vt quid er
go afferunť noua hec q̃dez auric⁹
inq̃unt nr̃is q̃ nec pr̃es nr̃i dignati
sũt attingere? Nũc tertiꝰ e celo ceci
dit Catho q̃ sup senes qui sup oẽs
docẽtes se intellexit. Atuero ista ni
hil mouẽt simplices animos sciẽtes
spm̃sãctũ spirare vbi vult.qm̃ vult.
z quõ vult Alioq̃n nõ diceret apõ
Danielẽ. Pertransibunt plurimi et
multiplex erit scientia. Prohibenť
ꝑmo que offerunť ꝙ nõ in foro rez
venaliũ clamoso. nõ in cecis fedis
q̃z libidinũ ꝑstibulis. non in agro
boum cũ fratre senioze qui deforis
symphoniã et choz domi non no
uerat. ¶ Nõ veniq̃z puerso cozde qõ
est abominabile dissimile nec inue/
niet bonũ nec vllam sciaz retinebit
Novit et illud Acetũ in vitro qui
cantat carmina cordi pessimo.pro
cul tale ꝑcul. ¶ Gamma mysticum
nõ melius fozmare possum⁹ q̃z ad
exemplar dñi nr̃i Jẽu xp̃i crucifixi
vt dicat puer i xp̃o. Croix de par
dieu gall.hoc plane est signaculum
qõ maria posuit sup̃ coz suũ i me
ditationib⁹ et sup brachiũ in opa/
tionib⁹. Que gloziať in canticis di
cens. Fasciculus mirre dilect⁹ me⁹
mihi inter vbera mea omozabitur.
Fasciul⁹ vtiq̃z paruul⁹ humilis et
paucus quale q̃rim⁹ esse gãma no
strũ recedant vetera de oze vr̃o di
cebat illa c⁹coz exultabat i dño ve
tus anna mater noua.qz de⁹ sciaz
dñs est et ipi prepanť cogitatiões
Nolite ergo multiplicare loq̃ subli/
mia gloziantes nisi forsan in dño
¶ Mihi absit gloziari cantat paul⁹
renouat⁹ de saulo vetere nisi in cru
ce dñi nr̃i Jẽu xp̃i ꝑ quẽ mihi mũ/
dus crucifixus est et ego mundo.
Cui⁹ itez hec verba sunt. Non em

iudicaui me scire aliq̃d inter vos ni
si Jh̃m xp̃m et hũc crucifixũ qui ꝙ
bucinabat oñib⁹. de cetero nemo
mihi molest⁹ sit. Ego em̃ stigmata
Jh̃u in corpe meo porto Suus q̃z
coapls petrus. xp̃o ait passo i car/
ne. et vos eadem cogitatiõe arma
mini Naz crux lignũ salutare ẽ qđ
ad prim̃ dignitatẽ renouauit oia
Sic pollicitus fuerat xp̃us dicens
iudeis. Ego si exaltat⁹ fuero a ter/
ra oñia trahã ad me ipm. In qua
tu benignissime ꝙ innocentissime Je
su perpendisti vbi fuit extensũ tui
corporis organũ instar tympani
vbi cecinisti verba salutis nr̃e vbi
q̃nq̃z plagis capitalib⁹ quasi toti/
dem notulis vel caracteribus te in
signiuisti et p̃cij sanguinis minio
rubricasti vbi tu piscina p̃batica sa
lutaris q̃nq̃z porticus vulnꝛ ha/
bẽs. dedisti haurire aquas in gau/
dio de fontibus saluatoris. p̃cipue
tibi presenti te q̃z videnti tibi conci
nẽti o beata beatarũ. tu digitulos
illic oplodebas quos semp ad bel
lum spiritus docuerat. Benedict⁹
deus. Qui mirra stillabãt p̃batissi
ma. qui apprehenderũt fusum pro
tunica viri sui et filij Jh̃u quẽ ciba
uerat. quẽ cõtrectauerat. cui⁹ lacri/
mas siccauerãt et nũc describebãt
sibi cũ sensibus alijs quinq̃z voces
inenarrabiles cãticordi quales in/
quirim⁹. ¶ Gamma mysticum fas
nobis est ad quinq̃z notulas seu vo
ces vel litterulas puncta vel cara/
cteres figurare. Sic licet homo no
ster vetus crebro nobis aduersus.
nihilomin⁹ loquebat de ipo mysti/
cus sermo p̃phete. Tu vero vnani/
mis dux meus et notus meus Qui
simul mecũ dulces capiebas cibos.
in domo domini ambulauim⁹ cum
consensu. Tunc recolens dissidium
per demones ingestũ. cõuersus ad
illos imprecatur venire mortẽ sup
illos. Ex hoc aũt tante latitudinis
mysterio hoc vnũ trahim⁹ ad rem
presentem ꝙ vetus homo dux est
noster qz necesse p̃m pb̃m quẽcũq̃z
intelligentem fantasmata specular
et a sensibus cognitionez accipere.
Consentaneũ est igitur vt gamma
noui hominis cõsonet ad gamma
veteris. etsi non sit in oñibus pro
sus idem. hoc aũt gamma qđ ma/
nuale pueris instituit̃ ser vocib⁹ dif
finit̃ licet p̃m frasim et thesim multi
mode repetitis que sunt. vt. re. mi:
fa sol la ¶ Teneamus proinde p̃m
pb̃icaz disciplinam ꝙ omnes vete
ris hominis voces seu notule pas/
sionũ reducunt̃ ad quattuor nota/
tas a poeta cui consonat apud bo
etiũ philosophia. Tu quoq̃z si vis
lumine claro ꝛc. Deniq̃z complecti/
tur illas ecclesia mater nostra dum
canit in prosa. Confusa sũt hic oia
spes metus meror gaudium. Ecce
quatuor voces expressas quas e/
numerando dedit ecclesia quintaz
aliam intelligi dum confusas esse
notat. quasi videlicz vna sit ex oñi
bus aut multis cõposita. resultãs
q̃z sicut ex quatuor elementis sim/

plicibus mixta fiunt. hanc certe cõ passionẽ nõiam⁹ a con qđ ẽ simul et passio quasi simul passio. hãc aliter possum⁹ nõiare miserationẽ seu misericordiaz cui⁹te matrẽ et regi/nã p orbem terraz cõfitet ecclesia O maria. Gamma. a. mysticũ põt elegia diuina cantatrix amoz castoz sub duplici metro opplecti. D. sit amor gaudens. spes. e. compas/sio iota. O. timet. v. qz dolens odit et ista notes // Bñdict⁹ de⁹ factus p nobis verbũ abbreuiatũ qui nobis hoc breue verbũ post multam oquisitionẽ suggerere dignatus est. quod emulat signũ thau. cor fixũ quoqz sensũ qz in ipo Jhm xpm re psentat. quod simul ad puerile gã/ma veteris hõis se oformat. quod pinde pbicis disciplinis cũ theologicis anagogĩs resonanter est ac/cõmodum. p qđ ad extremũ qđlibet canticũ. sit psalm⁹. sit hymn⁹. sit i sono tube. sit in cythara. sit i psal/terio. sit in tympano et chozis. sit i cordis q organo. Deniqz qũolibz omnis spũs laudet dñm potẽit annotari. // Pape dicet aliqs nimiũ grandis est hec pmissio. grandis plane sed cũ simplici corde recepta fidelis est et vera ꝓpicio illo qui dixit. Dilata os tuũ et implebo illud Qualiter impleuerat psalmistã qui dicebat ex sententia. Jmmisit in os meũ canticũ nouũ carmen deo nostro // Cõuertam⁹ oculos etiã carnis ad signũ qđ exaltauit de⁹ in nationib⁹. cui⁹ typũ tenuit eneus ser/pẽs exaltatus in deserto. Ecce istic est longitudo. latitudo. sublimitas et ꝓfundũ. Ecce quattuor extremitates inspicim⁹ et in sublimi sursum rationabilit collocam⁹ primã lrãz que gaudiũ et amorem significat. qm̃ vertit ad celos vbi nihil quod non sit gaudium exercet. Gloriosa inquit psalmista dicta sunt de te ciuitas dei. Sicut letantiũ omniũ habitatio est in te. Ac pinde resonantiũ ab. a. vocali prima gaudio vel amore nr̃m gamma tanqz a digni/ori sumit initiũ // Cetez collocam⁹ in extrema ꝓfunditate deorsum. v vocalem que designat dolorem et odiũ. Nam profundũ inferni quid aliud sonat vbi dolor et fletus et stridor dentium. odium quoqz pti nax dei sanctoz sanctax qz omniũ Ponimus subinde in tono sub brachio dextro. e. vocalem que deputatur spei significande seu desidẽio Nam et illic sperauit beatus latro et sperans audiuit. Hodie mecum eris in paradiso. Dehinc transeun/tes ad tonũ siue brachiũ sinistrum configim⁹. o. vocalem que timorez insinuat. Quid em̃ terribili⁹ qz vox a sinistris sonatura. Discedite maledicti in ignez eternũ. Sic habem⁹ quatuor orbis extrema que sũt orians. a. occidens. v. septentrio. e. meridies. o. tanqz in vulgari rota fortune fiat hec reuolutio. Regno. a. regnabo e. regnaui. o. sũ sine reg⁹ .v. Amplius in. a. lra que circa tem p⁹ natiuitatis xpi lris latinis ad/

uita est aptissime vocales q̃nq; situam⁹ tanq; in quoq; zodiaco sit. Quero respicientes in actoꝛẽ et ꝯsũmatoꝛẽ salutis nr̃e Jh̃m ꝯfixũ in medio. quid aliud queso videbimus q̃ alterã quasi mixtã ex oĩbus cõpassionẽ quã J vocalis notat a qua nomẽ Jh̃u incipit. Hinc est nr̃a redemptio amoꝛ et desideriũ. Hic de⁹ me⁹ ait psalmista et misericoꝛdia mea. Hinc appellabat Jgnatius amoꝛez suũ crucifixum. Hũc andꝛeas moꝛiturus videbat in spũ atq; de crucis supplicio gesticebat. Vidit hunc franciscus quasi seraph alatum qñ q̃nq; stigmatib⁹ seu signis conscript⁹ est ab eo sensibili libꝛo carnis. Hũc inspiciẽs pijssima mater misericoꝛdie. nõne poterat vti verbis in Jsaya positis. Venter meus ad moab quasi cythara sonabit. Moab interp̃tatur ex pr̃e. qm̃ a patre et filia genit⁹ est. Hic licet prau⁹ et ex damnato ocubitu fuerit. mihi prosit tñ vt p̃ metaphoꝛã significet Jh̃m qui ex pr̃e deo vt fili⁹ eius et maria concept⁹ est nõ virili semine. sed mystito spiramine Adhuc venter marie beatificat⁹ a muliere de turba Tunc sicut cythara neruis toꝛtis extentis et siccatis aptata sonaui ad te benedictũ fructũ vẽtris sui. Jn cui⁹ coꝛde tunc et indissonanter hec oia spes. metus. meroꝛ. gaudiũ Nõ dubium q̃n pariter cõpassio q̃ ab vtero egressa est secum. Ecce q̃ instar moysi et bezeleel fabꝛicantiũ fede ris arcam fecimus gãma nr̃m ꝑm exemplar quod vidimus in monte quẽ montem ex lapide abscisso sine manib⁹ tradidit Daniel excreuisse et impleuisse terrã. et hic est de⁹ noster Jh̃s xp̃s. lapis quẽ reꝓbauerũt edificantes fact⁹ est in caput anguli. lapis quo digiti dauid goliã ꝓstrauerũt Coaptem⁹ deinceps ad gamma manuale spũale nr̃m et attendam⁹ q̃ ser notule nõiantur p̃ q̃nq; vocales. si consonantes detraxeris. que si ordinañ vt ponañ bis. a. lr̃a. scz in fa. et la. Liquescit aũt frequenter fa. in mi. p̃ b. molle Et est ordo talis. v. e. i. a. o. a. s. et. l. a. la. deniq; quantum ex veteribus fas est conjicere cantus est sensualis traditus per has quinq; vocales imo et quidam discantus q̃ cõtrapunctũ dicim⁹. neumata deniq; sic insinuabañ que sunt consonantie tonoꝛũ finales. Sic ordinauit primũ hymni metrũ de Johanne baptista qui dixit. Ut queãt laxis resonare mira famuli solue labia Erubescant hic nr̃i sapientes et prudentes in oculis suis quoꝝ nihil oculus nisi sublime vult inspicere quando ip̃i summi ꝓphete carmina sua digesserunt per litteras alphabeti. non sine mysterio vt treni Jeremie. vt Salomon de muliere foꝛti. in mysterio sacre legis aut ỽginis gloriose vt psalm⁹ preterea Beati immaculati p̃ octonabia de curr̃es. vt alĩ iste psalm⁹ Ad te dñe le. aiaz meã ꝛc. Quid vltra? Vide/

bis simile in ecclesiastico hymno. ¶ solis ortus cardine Et. hostis herodes impie ¶ Voluit preterea dñs noster Jhs xpus magnū aliquod i seminario litterarū designare quando vehementē exaggerans dixit. Amen dico vobis. nec vnum iota. Ecce iota neutri generis sicut de gamma ponimus. qđ apud grecos est lra ḉnta apud nos .g. nec vnus aper transibit a lege donec omnia fiant. Porro nō minoris est ponderis ꝙ se Jhs alpha et o dignatus est nominare. Motus est inde fortassis abbas Joachim vt ex seminario .i. litteris alphabeti intellectū colligeret preteritoꝝ. futurorū qꝫ temporꝝ. ¶ Cōsonāt hec ecia ne ꝓcacius irrideatur gamma nostrū in cui⁹ ordinatione sequi videmur non voluntariā tantūmodo. sed naturalem. que metiri nescit impositionē dicens. a. e. i. o. v. vbi sub typo psalterij sonus inchoat a sursum corda. et prodit velut in deorsum. quod sentiet vnusquisqꝫ qui solerter aspiratōnē notauerit quēadmodum priores grāmatici prorsus oculati et cordati viri sapuerunt. Est autē gaudiū vel amor sicut .a. in quadaꝫ latitudine cordis. deinde sicut .e. spes ortractior ē. dehinc mollior est sicut J compassio. O. p̄terea significans metuꝫ. et. v. dolorem vel odium ad labia vsqꝫ perueniant. ac perinde grauitatez ip̄i⁹ sicut primis sublimitatem dam⁹ vel acutiem. Possem⁹ adaptatōes alias sumere vel ex quatuor elemētis et eoꝝ qualitatib⁹ p̄mis. vel ex dispositione celestiū planetaꝝ. vel ex obinatione seu ofiguratione complexionis humane. ex humoribus ip̄m corp⁹ p neruos et artēias agitātib⁹. sed ad pñs sufficiāt adaptationes premisse si descriptionē adiderim⁹ manualē. ¶ gāma prout de re clarissima promptissima dicimos est supra digitos posuim⁹. Decim⁹ in manu ḉnqꝫ digitos esse. sextū monstra quedaꝫ habuerunt. Diuidūt aliqñ tres ofra duos. de deo dic̄ Jsaias ꝙ appendit tribus digitis molem terre. de xpo ꝙ misit digitū in auriculas surdi et audiuit. ꝙ preterea dixit Thome Jnfer digitū tuū huc. lat⁹ ostendēs. vt cert⁹ fieret p digitū. Legim⁹ ąꝫ digitos apud Danielē scribentes in pariete. Mane thetel phares Describens ąꝫ sapiens stultū dixit ꝙ digito loquit. Nō culpans qꝛ digito loquit ¶ ꝙ discole querse qꝫ loq̄tur i lud sez p̄m Jsaiā qđ nō ꝓdest Nōiant ad extremū hi ḉnqꝫ digiti Poller. index. medi⁹. medic⁹. auricularis. Cur aūt hec oīa nisi ꝓ collatione rationabili vocaliū q̄ oponūt gāma nr̄m. quatin⁹ in digitis possit tā oculis se ꝓdere qꝫ auris⁹ loqui exemplo monachoꝝ nutib⁹ loquentiū vel alioꝝ in gāma cātātiū. Poller tanqꝫ pollentior et dignior hz. a. gaudium. Index monstrans non iam habita sed prima et certa habet. e. spem. Collocatur

in medio longioꝛi bꝛeuis. J.miseꝛa tione ꝓducti⁹. Nõne ꝓterea timoꝛ .o.medic⁹ est q̃ ꝓcẽm expellit. De/mũ doloꝛ.v.dat auriculari. qꝛ so/la veꝛatio dat intellectũ auditui.q aures quas culpa clausit aperit. Hꝫ sunt q̃nq̃ lampades mystice lucentes in manib⁹ virginũ prudẽ/tiũ ad illuminationẽ sensuũ quinq̃ suoꝝ. Hãma nr̃m nõ idcirco iu/dicandũ supvacuũ qꝛ non prestat sua ognitõe ꝑfectis cantico⁹ exer cendoꝝ facultatẽ. Notat hec consi deratio ꝓpter illos q̃ fortassis au/ditu ꝓmo suspicabunt hoc fieri de bere si dicenda sit ars talis efficax aut vtilis.quos arguũt alie q̃libet artes.ipa in ꝓmis grãmatica quã nõ ꝓterea totã ognoscim⁹ si suũ te/nuerim⁹ memoriẽ alphabetũ. Sic de musicali gãma manuali. Sic de ꝓceptis rhetoꝛicis quali dixit rhe/toꝛ ꝓcipuus absq̃ vsu et exercitio et viuacitate ingenij nequaq̃ suffi/cere. ꝓdesse tñ ad certioꝛẽ fidelio/rẽ q̃ notitiã.quãuis sine alphabe/to.sine gãma manuali.sine rhetoꝛi ca arte multi loquunt.cãtent.pero/rent aptissime. Sic in ꝓposito reci/piat gãma nouũ sine quo tot ſrati tot illitterati cecinerũt in coꝛdibus suis dño. Dtuero qꝛ ꝓmissum est ꝟsideratione ꝓcedenti posse gãma nr̃m ad oia cãtica mystica illa etiã q̃ ꝑ instrumenta se demonstrẽt. Et hec ꝑs tractatũ specialẽ depostu/lat. Dicem⁹ ad ꝓs quantũ satis esse ꝑ declaratiõe ꝓmissionis opi

namur. Concurrũt siquidẽ in musi ca sensibili siue fiat cantu siue pulsu siue flatu agens passũ mediũ son⁹ obiectũ Sicut in psalterio ẽ ille qui ludit tanq̃ agens.et ipm vas siue instrumentũ psalterij.est mediũ scz aer repcussus.est ipe sonus q̃ ẽ qua litas sensibilis ab auditu ꝓxie ꝓce ptibilis.est obiectũ littera scilz seu psalm⁹ qui cantat siue sensus eius Constat aũt q̃ gãma manuale nõ agit ꝑ suã ognitionẽ aliq̃d istoꝝũ qꝛ nec causat ipm qui agit.nec pas sum in quod agit.nec mediũ ꝑ qõ agit.nec sonũ quẽ efficit.sed est tan tũmodo q̃dãz exemplũ exterius quod aspiciẽs ipe qui agit formaꝛ in animo suo vel in coꝛde spẽm seu modũ cantandi Jnde est q̃ potest aliquis habere talem formam seu speciem in animo qui nullũ foꝛma/bit canticũ.vel qꝛ nõ vult.vel quia non põt ꝓpter defectũ instrumenti vel medij. Ars ista nihilomin⁹ ma nualis non dicitur inutilis. qm̃ do/cet numerum ponꝺus et mensurã quibus est foꝛmand⁹ sonus vt reꝺ datur armonicus. Discreuit vtra/q̃ qui dixit. Exerce studium quã/uis perceperis artem. Quali se ex/ercitio pꝛobabile est mariam occu/passe nutriendo puerũ Jẽm voca liter etiã concinendo instar angelo rum canẽtium. Gloꝛia in altissimis deo. Et hoc vel ad pueri releuatio nem mammabilis doꝛmituri vel ad deuotionem simul et consolatio nem tempoꝛe peregrinationis sue

psallendo nūc Mgt. nūc Bñdict⁹. vel Nunc dimittis. vel alia cantica syon cū psalmis quos de filio suo nouerat ꝓphetice ꝓpositos audiente crebro cū religiosa pietate sponso suo virginali Joseph vbi et ꝑuenieb̄at angeli ꝺiuncti psallentib⁹ in medio iuuenculaꝝ tympanistriarū Et ibi puer Jh̄s benyamin adolescentul⁹ in mentis excessu. Quas h̄ loco poetaꝝ musas ꝑtuleris x̄bo sapie qꝺ ē fōs vite nō equi voluēris pede ꝓcul⁹ in pernaso monte ꝟ emanās a throno dei cristallo similis a montib⁹ eternis quē fontē ambiūt ꝓ musis nouē ordines angeloꝝ q̄ non cessant vna voce laudare. bñꝺicē. glorificare viuentē in secula nō palladē fabulosaz. ꝟ sapientiā dei verā. Nez ꝓgam⁹ ad reliqua. Gāma mysticū pl⁹ ofert in cāticordo seu canticordis spūalib⁹ qꝫ manuale gāma in cātico sensibili oris vel instrumenti musicalis hoc est ꝓfecto notādū valde mysteriū qꝺ elicit ex p̄missis i assignatōe distinctionis canticordis a cātico oris. qm̄ ꝓ mū libez ē elicitiue. non scḋm. Cōcurrit in ꝓmo voluntas hōis ꝓ agente simul et patiēte q medio nil aliud est qꝫ libez velle suū. Pōr igit ꝺum vult et qm̄ vult psallere in se iuxta exemplar qꝺ inspexerit in gāma nr̄o nūc ꝺicendo p. a. gaudiū. p. e. spem. nūc p. J. cōpassionē. Aut si voluēit fiat in se. o. timor vel. v. dolor grauis. Puto q̄s hoc sapient nec min⁹ humilit at

tenderit ꝺgnoscet fructuosū eē gāma nr̄m. Fructuosū ꝺixerim⁹ vt nouella cordа in x̄po ꝺū aduenēit tps amantiū iuxta paboláEzechelis ꝺū euaserint in etatē illā i qua sue sint libertatis ꝓ libito voluntatis vt ament et cantent. Sciāt paulatim ꝺponē cantica amatoria castissimi cordis vt addiscāt hymnis iā ꝺpositis snos affect⁹ ꝺsonare q̄ admodū nouerat beata illa anima Marie frequētando dulcia cantica cāticoꝝ q̄ ꝺicunt ꝺragma vel ꝺragmata vel ꝺragmatica vbi sez sit amantiū mutua nō expressis nōib⁹ ꝓpr̄ijs allocutio Inchoāte dilecta et dilecto rñdente. Itaq; vox oris vox iocunda vox decora qñ laudi ꝺcanora pura est vox cordium.

Gāma mysticū p̄t ad ꝺsonantias musicales q̄ vulgarit appellant tertia. q̄nta. octaua. deseruire similit et ad tonos seu neumata. Posset hoc inuitu ꝓmo videri ꝺtrariū ꝓdictis de distinctione canticordi a cātico oris. qm̄ fit introrsus canticordum nec participat cū eo alien⁹. nec persequens ipi ꝺsonat ꝓ diatesseron aut diapente aut diapason. Qm̄ insup aduersari videt illud philosophicū. q̄ impossibile ē intellectū simul plura intelligere Similit igit nec canere seu notulare. deniq; nō dū apparet ars tradita de tonis affectionum quemaꝺmodum de vocalibus neumis inuenitur

¶ Difficilia ista nec vsitata fatemur. ꝟ nō nihil nos speram⁹ esse di

turos. Legit beat⁹ Ignati⁹ vir totus ignei cordis et philocapt⁹ in xp̃m voces angelicas audisse sup̃ monte vnũ q̃ p̃missis antiphonis osequent intonabãt hymnos. quẽ admodũ deduxit ad eccl̃ias suã celebrandã. Si voluerit igit aliquis cantare in corde suo. exemplo Anne et apostoli et plurimoꝝ cur non poterit sibi ponẽ neumata iuxta variã psalmoꝝ et affectuũ qualitatez? Hoc aũt vocabulũ neuma cur ad signandũ sp̃ñsanctuz tractũ est nõ satis inuenio. nisi q̃ spũs dñi cõtinet oia et sciaz hz vocis qđ pspicuũ fuit in aplis. Significat autez neuma obinationẽ vocũ vel notularꝝ ordinatã. Porro sicut adolescentuli disciplinant p̃mit⁹ vt notulas et voces cãtici oris sciãt nominare digitis iuncturis q̃z iungẽ. sciant postmodũ nũc vno nũc alio modo cantando obinare. deinde lr̃az notulis applicãt. tandẽ genẽatur in eis ars cantandi sine numeratione cuiuslibet notule. Impediret em̃. q̃ si pfecta est dicente pbonõ deliberat. Nõ alit quãto fuerit aliq̃s in meditando veritates salubres habilioꝝ in canendis affectionib⁹ ordinatis agilioꝝ tanto fit ceteris parib⁹ ad canticordũ p̃mptioꝝ. adeo q̃ vocales quinq̃z poterit in quolibet verbo reptas ad meditationẽ reducẽ cũ affectu. Sz q̃a nõ omniũ est hec exercitatio poterit saltẽ vnusquisq̃z dũ senserit euagationẽ sue mẽtis extra lr̃az vsẽsũ ei⁹ redire p̃tin⁹ ad cor et dicere velut p̃ interiectionẽ et suspiriũ vel gemitũ. O p̃ timore. v. p̃ dolore. J p̃ miseratõe. e. p̃. spe. a. p̃ spũali letitia repanda in se. Dicem⁹ hic vnũ p̃ vagis et p̃fugis in cantib⁹ ecclesie qđ piũ valde ne obliuioni tradẽdũ ingrate. Deli q̃dez quantũlibet oberrauerit in cogitatiõib⁹ etiaz criminalib⁹ si rediens ℞ mõ ad cor ingemuerit dicens. Penitet me. Reddit cõtinuo virt⁹ efficax et viuax suo cantico nedũ interiori ꝫ vocali. q̃z uis ex p̃ori fuerit origine culpabile. Nihil em̃ phibet diuersoꝝ eundẽ actũ exteriorẽ naturalit fieri nũc bonũ nũc malũ moraliter Hinc Ambrosi⁹ monet in hymno. Flãmescat igne charitas accẽdat ardor p̃rimos. q̃m si caritas assit. Nõ erit tã velut es sonans aũt cymbalũ tinniens. Fas ẽ multiplicare gãma mysticũ. fas est multiplicaẽ p̃m frasim. hoc ẽ eleuationẽ et depssionez sub dictis q̃nq̃z vocalib⁹ et ampli⁹ q̃z multiplicet gamma vet⁹ sub sex notis vel vocib⁹. Exẽpluz fuit in spiritib⁹ xp̃i et marie q̃ voces affectuũ eleuauerũt vsq̃z ad clamorẽ altissimũ et ad hũiliationẽ in attingibilẽ deduxerũt. Sic de beatis spiritib⁹ dt psa. Miranť hic eleuatio et deficiũt ℞ omimoda depssio. Nõ ẽ igit nccia multiplicatõ fr̃as q̃nq̃z vocaliũ in gãma nr̃o. Si q̃s multiplicatõnẽ figurari vellet poterit ℞ vel p̃ additõez pũctorũ in sursum. vel depressionez in deorsum. aut certe per lineas q̃nq̃z vel sex istud ostendere vel in libris

vel musicis instrumentis exemplum

¶ Gãma nouũ multiplicat ꝑm thesim ꝓductionẽ scz et breuiationem ꝑ pausas insup ꝙ diapsalmata Rõsilis est ad p̃cedentẽ significationẽ quam vocales recipient ꝑm ꝙ in anteriora fiet punctuatio plus aut min⁹. Hoc aũt facẽ nõ est oim sed ꝺtemplatiuoꝝ et meditatiuoꝝ qui ꝑ ꝺsuetudine exercitatos sẽsus habent. Nec attẽdendũ est illud phi Fabricando fabri fim⁹ Ita de cantico. Spectaculũ istud grauissimũ cernẽ erat apud deũ et marie spm̃ Quanta putas intercisione vocis cordis. quantis cũ interuallis nũc celeriorib⁹ nunc tardiorib⁹ cantat dilecta de dilecto. Dilect⁹ inqt me⁹ mihi. O qt dedit intelligi vocẽ frã gens repmens et secũ multa volutans ꝑus q̃ subiũgẽt. Et ego illi

¶ Gãma mysticũ canticordi recipit ꝺsonãtias intelligibiles a spũ cantante i ordine ad exteriora cantica vel cordis vel oris vel operis. Teneam⁹ in ꝑmis certũ de maria ꝙ canticũ libeꝝ mentis deriuabat ꝑ impiũ in organũ cordis carnis. Probabile est insup imo certum ex euangelio ꝙ cecinit cantico oris. dũ ꝺsonans iubilatõni Elisabet et sue voci clamose et magne. Beata q̃ credidisti Laxauit os vt caneret secũ. Magt aia mea dñm. Quid si addiderim⁹ ꝺsonantiaꝝ pueri Jhu si Joseph virginalis sponsi imo melodias spũs angelici qualiẽ ꝺcessũ est marie magdalene. qualiẽ Ignatio. qualiẽ vincentio. et ita de pluribus audire Quib⁹ ꝓbabile est illud euenisse ꝺsonando sibi. In ꝺspectu angeloꝝ psallam tibi. Dudi quid Agnes de agno suo philocapta gloriat. Cui⁹ inqt organa ꝑm modulantib⁹ vocib⁹ cantat ¶ Nõne tibi ꝓsuasũ est Mariaꝝ duꝝ fuit ꝓtima morti cignecum aliqꝺ suauissimũ in sua resolutiõe cantasse. Sic de xpo ꝺt psalm⁹. Ascendit de⁹ in iubilo. q dñs i voce tube. Falloꝝ si nõ addẽ fas habem⁹ ad ꝺsonantiaꝝ Marie carmina oia celestiũ terrestriũ q infernoꝝ Qualiẽ eccia hymnisat dicens. Auroza lucis rutilat. celũ laudib⁹ intonat. mund⁹ exultans iubilat. gemens infern⁹ vlulat Q si mirabiliter aliqs posse stridoẽs inferni flet⁹. vlulat⁹ et ve ocinere celo et sanctis ei⁹. attendat quo pacto fit vt leteꝝ iust⁹ cũ viderit vindictam! Quo pacto rursus ꝑ hõ etiã victoꝝ repare videlꝝ carmẽ suũ q̃ntũcũqꝫ dissonũ ꝑus ꝙ obstrepentem malaꝝ volũtatẽ. dũ tradit se ad penitentẽ affectũ vt qui ꝑus erat sub tenoꝛe damnantis iustitie nũc fiat sub molli cantu cõpatiẽtis q indulgentis mie! Expectet tñ quisqs est hmõi lamentatões et ve canẽdas sibi esse. qm̃ mandauit dñs in nocte culpe vel pene canticũ ei⁹ Dissonant venialia plurima sed ipm̃ carmen non obrumpunt. Resartiunt potius assiduis suspirijs ingemiscẽdo nunc p.v. nunc p.o. nũc p.i. sperando deniqꝫ vel gaudẽdo p.e.a.

Actuero nō opus est hic et nunc carmina veteris hōis venūdati sō pcō vocē habentis obtusā q rau/cam vel pene nullā recordari quā/uis mutua opatiōe nr̄m cāticordū cū gāma suo suauī appareret. quā uis p̄terea redderet credibilī aiali hōi quicq̄d spūalis affirmat de cā ticis ꝓpr̄is suis q̄z iocunditatibus virtuosis vt si fieret opatio philo/capti fatui cū casto philocapto in celesti amore ebrī carnalīt cū ebrio sobrie spūalīt zelantis seu zelotipi. prauīt a zelo bono ꝑm scientiā. Et ita de similib⁹ Fiebat obiectio su peri⁹ q mens nō ꝑt intelligere nec exinde cantare simul plura. ꝯ apd̄ pbos oquisitio remaneat. Certuz nobis est aiaz marie et multo am/pli⁹ xp̄i beatos q̄z spūs tā in v̄bo q̄z in ꝓpr̄io genere tot simul intueri tot simul obiectis affici q nō ē nu/mer⁹ Vidit Bñdict⁹ quasi sub vno solis radio mundū collectū. Colli/git Ancelm⁹ ex gaudioz reflexio/nib⁹ gaudiū in quolibet infinitum q nō cape sed intrare dicit Videt oculus athomos innumēabiles ra diāte sole q ptē totā hemisperī cir cūgiratiōe facillima cernit. Porro q̄d auris in iocūdo murmure riui. q̄d in tremoribꝰ cordaz vel cym/balorz infinitis valeat ꝓcipe cog/noscim⁹. Si quidem son⁹ oīs mi nucias ꝑm ꝓportionē hz infinitas sicut q oīe otinuū in sp diuisibilia secabile ostat esse. Ampli⁹ in tonis sensib ilib⁹ vidē est sup vnū tps pos se fieri verbula seu floretes vel flo/sculos p minutias notulaz q̄ñq̄z quatuor q̄ñq̄z sex. Sūt qui partici pationē ad octo deducūt iuxta vo cis mollicīē ductibilē quāto facul/tas talis amplior esse in canticor/do mentis censenda est. Exemplifi cem⁹ in. D. gaudio. et in. v. dolore. et singulū horz ad denarium facili deductione flectam⁹. et ita de alīs trib⁹ fiet ꝓspicuū. Ecce gaudeo ꝑ/mo q̄ sancte gaudeo. scō q̄ non male gaudeo. tertio q̄ sancte spēo. quarto q̄ nō male spero. q̄nto q̄a bñ misereor. sexto q̄ nō male mise/reor. septimo q̄ sancte timeo. octa uo q̄ nō male timeo. nono q̄ rite doleo vt in penitētia. decimo q̄ nō male doleo. vt de seculi tristitia.

Rursus idē apiam⁹ in. v. dolore q̄i viceuersa Ecce doleo. ꝑmo q̄ ma le doleo. scō q̄ nō bñ doleo. ter/tio q̄ male timeo. quarto q̄ nō bñ timeo. q̄nto q̄ male misereor. sex⁹ q̄ nō bñ misereor. septimo q̄ non bñ spero. octauo q̄ male spero vt in vanis. nono q̄ male gaudeo sic̄ q̄ exultāt in reb⁹ pessimis. decimo q̄ nō sancte gaudeo de diuinis

Possem⁹ oformīt ad hanc multitu dinē oñdē q nō est psalm⁹. nō ver sus psalmi. nō v̄bū. nō veniq̄z sylla ba ad quā et ꝑm quaz nō possint ꝯsone ad vocalē suā. sit. a. sit. e. sit. i. sit. o. sit. v. voces spūales quaslibet et quotlibz depromere. Sic Maria in suo magnificat p oēz vocē mu/sicalem agili voce concurrit. sic in

alphabeto. sic in pater nr̄. sic in suo Aue maria. sic in Credo fuit. ea vi/uente cōpositū. sic in Bñdictus. sic in nūc dimittis. Quid conor p sin/gula cū in quolibet hymno. dicam ampli⁹ in quolibet v̄bo suo p oēm vocalē p se vel primis ocinē fas habebat. Irrideat nūc aliq̄s si pōt si audeat gāma mysticū imo vero nō iā irrideat, nō reiciat. nō ospu/at. qz si sapiēs est ipe audiēs sapiē tior erit. si insipiēs poterit ad sapi/entiā venire salutarē p iter laudis et si vacet vt videat. si q̄escat vt au diat. si oret vt sapiat. si mereat̄ per orōez. tandē agnoscē q̄d psalmus iste sonet. Beat⁹ pl̄us q̄ scit iubila tionē. ¶ Gāma mysticū p̄t exponi vel ampliari p nōia q̄nq̄ passionū q̄i totidē vocū. lz in onotatōe ver ba seu v̄bula deficiāt. et p̄mo spēs ois tpantie et fortitudinis q̄ sūt in ocupiscibili et irascibili mediāt inē passiones vc̄usq̄ viciosas. Sz dis/curram⁹ p singulas voces. Ecce re ducunt̄ ad. D. delectatio q̄i quedā delactatio. qm̄ vt lac se infūdit dū meditatio p̄mit. affectio suggerit. le titia quasi latitia. qz dilatat. volu/ptas quasi volubilitas. nūc hac nē illac circa rem dilectā ap̄hensam. Jocūditas qz p̄uocat ad iocū q̄ facilis est nec laborat. hilaritas qz se foris facie ten⁹ se explicat marie p oculos in honore leto Alacritas q̄ est vigor vtēdi se et suis offic̄js expedite. liq̄factio q̄ se p̄c̄js termi nis nō otinet pl⁹ q̄ aer aut aqua. ꝙ labit̄ in rē amatā. Defectio q̄ nō subsistit in sua v̄tute conatu vl̄ opa tōe ꝙ cadit in rem dilectā sic̄ lique/factio. Ebrietas q̄ nō videt̄ esse sui opos p̄ amoris magnitudine. Sa tietas tñ q̄ nō excludit desideriū ꝙ fastidiū vt ibi fruunt̄ nec fastidiunt quo frui magis sitiūt. Fruitio q̄ est inhesiue in re amata p̄c̄ se cū q̄ete Transformatio nō p substātiā sed assimilatōez qualitatiuā in amore viuo. exultatio. tripudiū. iubilatio. plausus. saltatio. gr̄aꝝ actio. vox laudis. Reducunt̄ ad. E. spem que nō accipit̄ hic p̄ut est virt⁹ theolo gica ꝙ generalit̄ p̄ desiderio boni futuri. tendētia. expectatio. esuries sitis ardor. audacia bona. ira bōa. zel⁹ bon⁹. anhelatio. emulatio bo/na. suspiriū. ocupiscētia. Reducunt̄ ad. J. opassionē. miseratio. mia. pie tas. mititas. mansuetudo. benigni/tas. liberalitas. munificentia. ele/mosina. i. affect⁹ miserādi tā in spū alibus q̄ in corpalib⁹ incōmodis Reducunt̄ ad. O. timorē. fuga. de/spatō bona. segnities bona. stupor bon⁹. admiratio. erubescētia bona verecundia bona horror. agonia. trepidatio. formido. abominatio pc̄ci. nausea voluptatis male. fasti/diū bonū. tediū bonū vite hui⁹. ti/mor reuerētialis q̄ ē q̄az resilitio in p̄riā quitatē ex osideratōne su periōris maiestatis. aut est resilitio formidabilis ad p̄riū adiutorem cū osideratōne vigentis nc̄itatis Reducunt̄ ad. U. tristitia cōtritio

doloꝛ.odium bonũ.detestatio.inuidia bona.cruciatꝰ.tozsio.planctus seu plangoꝛ.lamẽtũ.rugitꝰ.gemitꝰ vlulatꝰ.languoꝛ.Possemꝰ oẽs has ꝗnqꝫ resonãtias in aspectu crucis notare et in.x.lra. In xpo ꝙꝫ ꝙ fuit in mysterio redemptꝰ ꝗnqꝫ siclis. ⁊ et in mre eiꝰ ꝑm euãgelij tenoꝛẽ ⁊ notulas. Jis audire cãticoꝛdũ marie in.a.Mꝛt aia mea dñm. Jis in .e.Ecce ancilla dñi fi.mi ꝑm ꝟ.tuũ. Jis in J.Vinũ nõ hñt. Jis in.o Turbata ẽ in voce angeli et timuit illo ire. Quis nẽpe! Joseph spõsus nõ dubiũ ꝗn sponsa maria timoꝛis oꝛis fuit. Jis in.v.Ecce pr̃ tuꝰ ⁊ ego do.ꝙr.te Jis rursus in J.simꝫ oia oꝛsonante. Erige coꝛdis aures ad voces spũs sui.dũ xpiũ filiũ dũ dilectũ oꝛis sui. visceꝛ ꝙꝫ suoꝛũ et votoꝛ oꝛsensit crucifigi ꝑ redẽptiõe nr̃i.dans nobis illũ vtiqꝫ cũ gaudio et exultatõne ꝙ sũmã supabãt carnis angustiã. Alioqn qualiẽ implesset qõ ꝺꝛ. Jbilarẽ datoꝛẽ diligit deꝰ. Desiderium rursus qõ habuerat cũ filio nos ꝑ crucẽ redimi dũ implebat. Nõne ꝙso delectabat nunqo nõ ꝓtea crediderimꝰ eã cõgratulasse saluti latronis cũ audiuit a filio Hodie mecũ eris in paradiso. Cũ ozauit insup filiꝰ ꝑ psequẽtib⁹. Pr̃ dimitte illis qr̃ nesciũt qo facĩũt. Viderer supfluꝰ si xpi canticũ ꝑ has ꝗnqꝫ voces pcipue ꝑ mollẽ cantũ mie ꝙ nil hõibꝰ acceptabiliꝰ esse ꝺꝛ vellẽ intimare. Exhilaresce ad hec et spera tu ꝙ pieras miserã/

de hõ. Quid vltra negare tibi mr̃ mie poterit si xpiũ ꝑ te filiũ oſeꝛit offerri tante miserie. Quid cõcedet beatificata i celis ꝙ talia dabat in terris afflicta ꝓdidit miseriã nũqo ⁊ miaz. ꝓdidit passionẽ. ⁊ nũquid compassionem. Perdidit profecto opassionẽ afflictiuã. ⁊ retinet opassionẽ electiuã atqꝫ succurſiuã. Redam⁹ ei vicissitudinẽ. qualiẽ ꝟ inq/es fiet! Optem⁹ ei iugiẽ voces cãticoꝛdi nr̃i ꝑ ꝟba cãticoꝛdi sui vni ꝟbo euãgelij Cõcoꝛdem⁹ piter voci cõsilij vocẽ volũtatis nr̃e. qõcũqꝫ dixerit vobis inqt facite. Oz ꝟ qõcũqꝫ facẽ scis omino non posse nos obtã. nisi dicẽs filiꝰ tuꝰ dederit voci sue vocẽ ꝟtutis. In cuiꝰ ꝟbo laxãtes opatõis rete et simul opẽ ferẽte cõpleamꝰ iussũ tuũ. qõcũqꝫ dixerit vobis facite Atuero pausandũ est tandẽ aliqñ ꝟbo qꝫ nr̃o finis dandꝰ est. Nec ignoramꝰ futuꝛos esse nõnullos ꝙbꝰ aptioꝛ videbiẽ ꝙdaꝫ simplicitas vniꝰ vel pauꝯ affectuũ ꝑ sua exercitatõe ꝙ/admodũ simplicibꝰ rusticanis plꝰ placz aliqñ tympanũ gallice tabour omeruedon. et fistula repetens assiꝯ due idẽ qm̃ aures ad ſbtiles armonias nõ hñt idoneas. Habemꝰ in collationibꝰ patꝯ de reductõe oim affectuũ ad hec ꝟba. Deꝰ in adiuto. meũ intẽde. dñe ad adiuu. me fe. Edoim⁹ nup monocoꝛdũ sup oꝛonẽ dñicaz sub vna amoꝛis coꝛda. Dehinc psalteriũ decacoꝛdũ sup vna tõmõ ꝑm vnã cõsiderationeꝫ

aut sup trib⁹ ꝑm alterā. ꝛ deniqꝫ sup decē ꝯformiť ad legis decez ℞ba. Alīs ℞o delectabili⁹ ē alternis vti. cū natura ꝑ sua mutabilitate i mutatōe delectet Demū gāma nr̄m sub ḡn qꝫ ℞bis q̄ volebat aplus loq̄ sēsu suo potēit oīb⁹ accōmodū fieri rudib⁹ et peritis multiuolis et pauca q̄rentib⁹. sint pueri. sint senes. sint puelle vel virgines marie q̄ ōnis mancipanť psalmodīs. plus em̄ valet ꝫ loco pia deuotio. qꝫ eruditio ir̄ata pl⁹ penitēs affect⁹ qꝫ vestigās intellect⁹ ꝑut in opusculis q̄ industrīs de theologia mystica inuenerim⁹ annotasse Tm̄mō discat discipul⁹ xp̄ian⁹ reducē se ad se vt p̄recurrat p̄or in domū suā q̄ illic ludat. ꝺceptōes suas agat. Nō in delictis ait sapiēs. nec in verbo supbo. qꝺ ꝑsus aduersum est ℞bo dei Supsunt ad extremū multa sup auditu melodiosissimo ℞bo dei. q̄ nr̄m gāma nouū ornarēt. vt q̄s auditor. q̄s cantor. q̄s erauditor idoneus vbi de oīi genere musicoꝝ in psalmis memoratoꝝ. cantu. pulsu. flatu. mente. spū. praxis addēda est ad gā ma nr̄m De cāticis insup exultatōis q̄ lamentatōis ꝑ maximas quales sunt in dialetica et rhetorica loci ad triplicē inuestigationē historicā videlz pb̄icā et theologicā. lati⁹ optz cāticoꝝ oim originē naturaz qꝫ venari. Elegia deniqꝫ casta versib⁹ impari b⁹ castos cātabit amores. Sz tāta sūt ad pīs dicta satis ꝺcoꝛꝺante nr̄o p̄centore q̄ ait. Beati q̄ audiūt ℞bū dei et custo. illud. In cui⁹ fiducia verbi vacans ꝑ vacantib⁹ canticoꝛꝺi verbū feci Deo gr̄as

Tertiū opusculū.

Olumē aliud colligit in se Tertia ps p̄ncipal' thomos tres plus ꝑm modos traditionis varios qꝫ ꝑ diuersitate materie. Prim⁹ thom⁹ ꝺciliat q̄ obsequi facit faceta elegiā cantatricē amorū dīne theologie q̄i liricū et odaꝝ carmē. Secūꝺ⁹ thom⁹ alē scꝺs hz canones seu regulas amphorismos vel maximas aut theoreumata ꝺ cāticis ꝑ notulas q̄nquaginta Terti⁹ thom⁹ alē terti⁹ verbū solatij multiplex in se dirigit ꝑ particulas q̄nquaginta Et ita iūcti simul hi duo thomi centilogiū ostituūt.

Carmē super recogitatione mortis

(coꝛ in alta

Erne q̄s es. qꝺ agis moꝛeris ꝺic ꝺuc
Coꝛ cruce opūgāt spes timoꝛ arꝺoꝛ
Cantica saltū lamētū plāctū qꝫ frequenta
Jūgito iocūꝺū psalteriū cythare Camās
Cōcine sic̄ oloꝛ tua ꝺū moꝛs imiet o moꝛs
Mortua morte Jēu sis mihi porta poli
Temp⁹ adest aia quo sponsa cubile beatū

Sponsi conscendas federe perpetuo
Ergo cantet himen mens os cor lingua vigor q̄
Plaude sali coram te iubilus rapiat
Te tamen et tua fle tua sit spes vnica christi
Passio sit meritum gratia sola tuum
Buccinet aure tua sonitu vario tuba duplex
Terreat ite tonans blanda venite leuet
Turturis hec faciens iunges suspiria suaui
Quod vel alauda canit vel philomena melos
Cor tremet ob tractus varios dum letitie vis
Cor vehit in altum mor premit anxietas
Carmina nocte deus tibi dat dic te peregre fers
Fac resonet sua laus iugiter ore suo

De laude musice

MUsica diuini noua pulsu q̄ fit amoris
Extolli nulla laude satis poterit
Cor recreat.curas abigit.fastidia mulcet.
Fit q̄ peregrinis quos vehit apta comes
Per medias hyemes per soles carmina fisus
Ibo spe patiens letus alacris ouans
Nam fugiunt tristes cantu per inania cure
Omnis et insidians hostica pestis hebet
Mertitur occursu psallentium saul alter
Factus homo psallit fit q̄ propheta nouus
Exagitat neq̄ dum spiritus hunc cytharedus
Pastor per numeros cogit abire dauid
Vatidicus deerat helizeo spiritus olim
Dum cecinit psaltes protinus implet eum
Pithagoras motus fuerat componere cordis
Adiectis cythare compositis numeris
Spiritus ecce monet spiritus per carmina vatum
Ad domini laudes cuncta creata simul
Vt iubilent psallent exultent vt cytharam dent
Tympana cum cordis organa nabla chorum
Corpora spiritibus sunt organa consona.mundus
Est chorus vnus quo ludere noys amat
Carmine mundano sibi dissona praua voluntas
Concordans toti fit moderante deo
Ornat et ipa notis breuibus longis ve camenam

Improba viuendi mores variando vices
Discantum mollem miserans dat gratia raucis
Stridet de penis culpa tenore graui
Heu fuge te tali fuge deprecor esse tenore
Vt sis sub molli molle cor ade tibi
Quid q corporibus curandis musica prodest
Dum cor letificat lenit et alleuiat
Dant vtrunq; tibi gentiles pulcer apollo
Carminis et medice phebe repertor opis
Colligitur pulsu venarum musica cordis
Que sit temperies que frasis atq; thesis
Hoc medicus tactu iuuenis conñcit amorem
Cuius in agnete cor furit igne graui
Carmina non loquimur nunc execranda magorum
Nec nisi mysticus est ipa poeta placet
Amphion ac orpheus cantum nouisse feruntur
Hic lapides diras hic furias herebi
Moribus hec duris si transfers instituendis
Mutandi q; bona dogma salubre canunt
Ade q in populis mutat vel iam variatos
Insinuat mores musica cuiq; sua
Est grauis hinc petulans illi mollis vel agrestis
Una q; dilatans cor vehit ista premit
Est diatesseron est diapente cum diapason
Triplex legitimis copula nexa tonis
Rursus in octo tonos finem medium caput omnis
Cantus partiri suscipit ecclesia
Antiphonas dedit ad psalmos ignatius aptas
Monte prout quodam desuper audierat
Turpibus et fedis infantum queso cauete
Flexibiles animos cantibus inficere
Festinat in teneras energia carminis aures
Iret vt vrtice cor tibi lubrica vox
Irit cantando facit idem sepe videndo
Femina flagicñ fundit vtrunq; virus
Quid numeremus aues humano que capiuntur
Cantu nec cantum despicit vlla suum
Pisces et cerui mulcentur cantibus egris
Antidotum varñs musica crebro fuit
Prebe fidem grecis delphinus ariona vexit
Fluctus per medios dum lyra mulcet eum

Fistula pastoris pecudes armenta gregisq3
Solatur nec eas terret imago lupi
Pascua tunc secura metum minuit q3 magistro
Tedia pascendi rusticus iste sonus
Fistula pan phebi cythare certauit agrestis.
Judice te mida victus apollo fuit
Judicium cuiq3 suum sua cuiq3 voluptas
Sic natura suũ grande melos variat
Buccina terribilis animosum pectus equorum
Bellis excacuit militis ira viget
Femina dum terit donec puerocq3 sopozem
Ducens in cunis cantat inepta rudis
Celica turba Jesu nati fescennia cantat
Par homini terris gloria celsa deo
Rusticus arua colens an vociferando iocatur.
Cantat et alleuiat inde viator iter
Artem quisq3 suam mulcet durum q3 labozem
Qualicunq3 sono sit licet asperioz
Vox deuota deum placat iratum placet almis
Ciuibus ipa chozis concinit angelicis
Vocibus ecclesie pater augustine fateris
Motum te lachrymis oza rigasse pijs
Felix cuius erant peccata retecta maria
Que totiens voces celitus aure capis
Organa dum cantant sibi soli cozdi canentem
Cozde deo pleno Ceciliam legimus
Cozdibus vt nostris psallamus paule monebas
Actio nam talis iure beat duplici
Inchoat hic et nunc celum vite q3 beate
Moribus et ritu degit in exilio
Moz venit in terra que carnis vincula resoluit
Cantantem in psalmis victoz in alta vehit

Ecclesiasticoz exhoztatio ad cantum.

Semper in oze tuo sit laus sint cantica syon
Quãuis captiuũ te babylone doles
Fac hoc precipue cui cantus ecclesie dant
Absq3 labore cibos veste domo q3 tegi
Hoc leue pondus et hoc tibi sponte iugum posuisti
Fer nec dum viues rumpe vel excutias

Sed tedet dices eadem totiens iterari
Mentem cum cerebro vox reboandi grauat
Quo crucier doleam q3 modo nescitis amici
Fundere sufficiat corde preces domino
Frater nil magnum sine magno vita labore
Fert hominū. perstes vsus alacris erit
Tu tibi in crebro dic ecclesie vice fungor
Psallentis q3 dolor vertitur in meritum
Paucis crede datur constans oratio cordis
Laudandum sed opus dum canis ore facis
Reddis vota deo tua fratrum debita soluis
Corpus dum torques frigore fame siti
Lex hec est hominis veteris labor et sudor hic sit
Posterius requies ve sine cantica laus
Viuere non fas est homini semper prout optat
Optet quod lex vult et sua tempora dant
Redde prius domino quod debes deinde vacabis
Scripto vel studio seu meditare silens
Scito valere nihil studium. non martyrium. nec
Cor raptum. nisi sit iussio facta dei.
Inde metire tuos instinctus quando sequendi
Nam motus cordis fallere crebro solent
Te desiderio cordis cōmittere noli
Cōmentis q3 tuis sed patris imperio
Esto tuis ita solicitus studijs quasi semper
Cor sit ad arbitrium presto redire tuum
Gratia dux hoc sola potest conferre precemur
Gratia sit nutrix sit comes assidua
Tristis es equo tunc animo psallens tibi vim fac
Vim patitur celum vim faciamus et
Mox veniet gaude mors te de carcere soluens
Psalmis cantantem victor ad alta vehet

De laudibus elegie spūalis

QVisquis amas prosam metris ignoscito nris
Sponte stilo veniunt cor q3 lepore trahunt
Diuos blanda libens elegia cantet amores
Tracta malis totiens serua libidinibus
Soletur senium iam non captiua refectis
Inguibus et casto coniugis apta thoro
Cur non ancille frenesis si libera fiat

Munda q̄ complacito confoueare sinu
Non maiestati dictorum detrahit vsus
Metrorum maius pondus eis tribuit
Versibus omnimodis vates scripsisse sciuntur
Vt Jeremias Job sic dauid et moyses
Carmina composuit salomon rex milia quinq̄
Cantata est mulier fortis ab ore suo
Frenant ne vaga sit metra mentem plurima paucis
Artant et prestant esse sui memores
Plus sensus plus lucis habent plus ordine pollent
Versus si cor eis cum studio dederis
Verius et breui⁹ seruantur scripta ligata
Metro nam vitiū protinus insinuant
Fortior est vox que per stricta foramina transit
Quam que decursu liberiore meat
Non aliter metris sententia pressa canoris
Ji maiore sonat percutit et penetrat

Legatur per modum dialogi

O Desipit an senio repetens puerilia non sed
Mult aquile ritu vita redire prior
Demonium caueas lateat ne meridianum
Manis in studijs perdere tempus amans
Cedant vana precor cedant sed cum pietate
Carminibus tertis fructus inesse potest
Nst meliora potest flendi quoq̄ tempus et etas
Et quis in hoc euo scire poemata vult
Que meliora potest excluſus ab omnibus exul
Officijs sed nec carmina flere vetant
Nocte deus dat ait Job carmina rex tribulatus
Misit ait dominus carmen in ore nouū
Rara nimis fateor poesis modo sed cano celis
Forsitan et veniet tempus amicitius
Scenica nobis sunt vel ludicra iure fuganda
Quis pia culparit sub numeris redigi
Tutus nostra leges non hic portenta deorum
Non hic que castis moribus obuia sint
Plus prodesse volunt q̄ delectare minorem
Quo fit vt ornatum querere sat sis eis
Ocia tempora dant quibus est sapientia dictis

Danda Jbs teſtis ocia pigra necant:

De eodem

Prebe fidem grecis delphinus arionа vexit
Fluctus per medios dum lyra mulcet eum
Alter delphinus rex ſeuũ per mare vectos
Nos tandem tuto litore conſtituit
Jſte deus tibi laus hec ocia fecit
Ludere cum cythara pſalterio q̃ dedit
Exemplar quorum tranſmiſimus et monocordum
Scacordum quoq; mens advere noſtra cupit
Offert quiſq; ſuo gratus ſua munera regi
Carmina non nihil eſt myſtica poſſe dare
In q̃ dies intus ſi noſter homo pureſcit
Quis neget huic puero ludere carminibus
Dum cor feruet ei dum totus amat per amorem
Dum venit etas et tempus amantis ei
Conſiliat ſacros hymeneuz carmen amores
Coniugium nec gens abſq̃ canore probat
Sed caueat puer hic quid degeneres in amores
Kurſus et in veteres corde redire feces
Ebrietas in eo ſit ſobria.ſit q̃ cubile
Sanctum.complexus oſcula caſta nimis
Sit nec.amore ſuo,vel mas vel femina carnis
Nudus et abs ſexu ſpiritus eſt et amor
Eſt quod mireris tamen iſtic femina vir q̃
Sponſam dilectam ſponſus amicus habet
Spiritus hic anime ſit cum diuiſus oportet
Tale ſciendum cui myſterium fuerit
Sermo dei viuus valet vnicus iſta ſecari
Diſcretor cordis cuncta q̃ proſpiciens
Mutuus eſt zelus ſponſi ſponſe q̃ fruendi
Se totis ſupereſt vnica ſpes patrie
Hinc fuge dilecte mi clamat ſponſa.ſcit ipa
Non hic ſed celis eſſe viri thalamum
Jpa ſubinde petit vbi paſcit vbi cubat alta
Meridie terris ne vaga ſit ſtolidis
Paſcitur interea ſi ſuſcipit oſcula ſponſi
Ubera ſi tractet que revolentia ſunt
Ebria fulcitur malis et floribus inter,

Brachia se sponsi proficit in requiem
Felici fruitur somno sponsus cõiurat et omnes
Audeat vt somnum rumpere nemo suum
Ad vigilem quandoq; venit saliens et alacris
Clanculo prospiciens voce sonante veni
Alternat veniendo vices alternat amica
Querendi studium languet amore pio
Ad vocem liquefit sponsi gaudent q; vicissim
Laude sua demum quicquid agunt amor est
Ocia sola placent sponse loca sola requirit
Nec sponso nec ei turbida turba placet
Rumpit verba sibi vigor igneus estuat intus
Quem nec corde capit nec referare valet
Quo rapimur quo nos elegia protrahis euge
Concaluit video spiritualis amor
Jam sileas olim veniet speciosior hora
Nunc satis est a labijs te liberasse malis

Thomus secundus

Centilogiũ de cãticis et solatio Primũ verbum de descriptiõe cantici per quinq; verba

Cãnticũ est vox numerosa ad dei gloriã ordinata. Vox ibi ponit p genere et quasi matẽria. ponit numerosa p dẽa et q̃i formã. finis debet esse dei gloria Canticũ in sua generalitate descriptũ accipit vocẽ osone ad aplm dicentez nihil esse sine voce. Et attendit q̃ omnia fecit dñs in numero et ꝓpter se ipm. et sic in omnib⁹ est vox numerosa ad dei gloriã ordinata Cãticũ habet deo agẽte modũ. p deũ exemplantẽ spẽz. in deo finiente ordinẽ Canticũ redolet ex numerosa ꝓportione hoc pulcrũ et decoz hoc suaue et iocũdũ. hoc vtile et salutifez et oppositos dispropoztio parit effectus Canticũ cãtat omis creatura et ad illud inuitat vel naturali instinctu vel animali sensu vl rationali seu intellectuali ductu.

Canticoz naturã cognoscẽ nõ infimũ est hominis officiũ. sicut homo cũ omni creatura participat. diuine q; glorie conditus est esse capax Canticũ vnũ est sensuale vel animale. aliud est intellectuale seu diuinale sicut est sonus animalis rationalis et intellectualis. et ita de voce vel numero Canticũ sensuale quo magis est in acceptione cõmuni dijudicatur tripliciter. visu vt in gesticulationib⁹. auditu vt in carminib⁹. tactu vt in venis pulsatilib⁹

Cãticũ sensuale vnũ est comicũ.

Thom⁹ tertij⁹ Canones

aliud est satiricū. aliud tragicū. Et q̄libet eoꝝ solebat in theatris re presentari obiectaliter tam ad ocu los nutibus q̄z ad aures vocibus et fistulationibus seu fidibus

¶ Cāticū sensuale et ad aures cor pis fit triplicit̄. pulsu vt in tympa no. voce vt in choro. flatu vt in or gano. Jñ poetica fictio tres p̄mi t⁹ esse musas sūpsit q̄ uis ad noue nariū deinceps p̄dierit ¶ Cāticuz cū pulsu fit tripliciter aut in rotatu vt in symphonia. aut tractu. aut re tractu sic̄ i viella aut rebela. siue cū impulsu vel impulsiuo quodā tactu cū vnguib⁹ vel plectro cū v̄gula vt in cythara et guiterna lituo psalte rio q̄z et tympano atq̄z cāpanulis cymbala v̄o sese collidēdo tinniūt

¶ Cāticū cū voce vel aiali cātu fit triplicit̄. vnū cū naturali significa tōe vt in auiū garritib⁹ et i hūanis inclectionib⁹. aliud cū volūtaria in stitutōe vt in hōim idiomatib⁹. ali ud cū artificiali modulatione vt in rigmis in metris et carminibus

Cāticū sēsuale cū flatu fit aliq̄n fol le. q̄nq̄z vēto. sepi⁹ore. p̄mū artifici alit̄ in organis. aliud naturalit̄ in arboꝝib⁹ et vndis. tertiū sufflabilit̄ in tibijs fistulis et musetis ¶ Cāti cū sensuales hz effect⁹ in brutis aia lib⁹. in auib⁹. et in hōib⁹. etiam p̄m p̄biaz. medicinā q theologiā ¶ Cā ticū sensuale corpalit̄ audibile va riat̄ p frasim. i. eleuationē et depssi onē tanq̄z in pondē. p thesim. i. p p longationē et breuiationē tanq̄z in mēsura. simul et p mltiplicē ꝺbina

seu regule aforismi vel

tionē et ꝓportionē tanq̄z apprepa te in numero. ¶ Cāticū rōnale seu morale ꝺsistit nō solū in voce exte riori vt sēsuale. nz in interiori corde q̄le ꝺz esse triplex. vnū rōis supior l. aliud rōis inferiorl.. tertiū imagina tōis de q̄z q̄libet accipi p̄t aplica monitio vt cātem⁹ in cordib⁹ nr̄is dño ¶ Cāticū rōnale seu morale q̄ le possum⁹ dicē cāticordū .i. cāticū cordis tot hz voces. tot sonos aut resonatōes q̄t sunt ꝓprie vel cōiter dicte passiōes. affect⁹ vl amores

¶ Cāticū morale seu cāticordū vo ces hz q̄sdaz generales et p̄ncipa les. q̄sdā speciales et indiuiduales q̄sdaz mixtas aut in se multiplices p̄m numez et distinctionē passionū

¶ Cāticū morale distinctōez capit in suis vocib⁹ tā p̄bice q̄z medicina liter q̄z theologice. et p̄m quālibet haz sciaz p̄nt oēs claro ꝺpendio reduci ad q̄tuor q̄ sūt spes met⁹ me ror et gaudiū ¶ Cāticū morale seu cāticordū p̄t reducē suas voces nē radicalit̄ ad vnā. nūc ad binā. nūc ad trinā. vn⁹ ē amor dei et p̄rimi. bina est idē amor ꝺi cū odio pcci. trina ꝺplectit̄ amorē et odiū cū fer uore zeli vel spem de saluatōne. ti morē de damnatōe. et ꝺpassionem de se et quolibet viatore ¶ Cāticū morale. vnū ē laudabile. aliud vitu pabile. tertiū indifferēs ¶ Cāticuz morale vnū est meritoriū: aliud est demeritoriū. tertiū dūtaxat moraliter bonū vl malū. ¶ Cāticū morale vnū est letitie. aliud tristitie. tertiuz mixtū ex vtroq̄z iuxta volumē Eze

chieli vatū in q̄ erāt carmina.ve. et lamēta ¶ Cāticū morale vnū letificat sobrie.aliud pie edificat. aliud scīficat iuste scz ad se ipm .ad deū. ad prim ¶ Cāticū morale vnū est frenū qđ impiū ē et deīcit.qđ daz aiale qđ ebriū ē et inficit. qđ dam diabolicū qđ neq̄z ē et interficit.

Cāticū morale vnū est p̄m vtutes cardinales.bonū q̄dez. ꝫ q̄i graue vel depssuz.vnū ē spūale p donoz infusiones velut acutū.alteꝝ dīna/le p btitudines q̄i supacutū ¶ Cā/ticū morale fit cū mistico pulsu seu plectro gr̄e dīnalis aliq̄n date ḡt. aliq̄n gratificātl.aliq̄n spe vel re beatificantl. ¶ Cāticū morale formatq̄z cogitatō vaga sine arteꝝ fructu. q̄q̄z meditatio sedula cū arte et conatu.q̄q̄z ōtēplatio clara cū arte et agili vsu ¶ Canticū morale iuxt̄ pabolā p̄cētoris nr̄i xp̄i otinet saltū q̄ ē exultatō.iubil⁹ et tripudiū spūalis letitie vt in epithalamio cō tinet lamētū qđ ē tristitia nō seculi ꝫ pacie p̄m deū.otinet plāctū salutaris p̄ne.vt i luctu btō ¶ Cātico rū corda seu fistula ñ sonat suauit si fuerit dirupta.si corrupta.si imp portōnata ¶ Cāticoꝝ moraliū iu/der auris cordis impedit. pruritib⁹ curiositatl.tinnitib⁹ solicitudisq̄ sordib⁹ libidis p̄m triplicē radicē cupiditatl. ¶ Cāticoꝝ dīnoꝝ materiā et artē ministrāt libri.vn⁹ nature et artis in creaturis .alius scripture sic in psalmis et trenis.ali⁹ oscie sic in meditatōib⁹ scis et p̄fis ¶ Canti ca dīna bon⁹ angel⁹ iuuat. actuat.

p̄tat.mal⁹ vo dissonat.dissipat et obscurat ¶ Cāticoꝝ moraliū vasa vel instrumēta repiūt i om̄i resonabili solū intra i cordib⁹ ptim ex̄ in vocib⁹ prius ex̄ in opatōib⁹ ¶ Cāticū om̄e fūdatū ē i monocordo a/moris.ꝫ explicat diuersimode nūc in diacordo.nūc in tricordo.nūc tetracordo.rursus in pentacordo. in heracordo.in hebdacordo.rursus i octacordo.in nonicordo.in decacordo.tādē in om̄i policordo sine t̄mino ¶ Cāticū vnū pl⁹ resonat tenorē iustitie.aliud pl⁹ mollē cantuz mie.aliud mixtim q̄i otratenor re/sonat gr̄az cū rigore ¶ Cāticū pure letitie repit apd deū gloriuz suo mō et apd angeluz bonū.et apud hoiez beatū ¶ Cāticū pure tristitie vel q̄i repit i demonib⁹.in dānatis hoīb⁹.in desperatis viatorib⁹ ¶ Cā/ticū mixtū viatoꝝ spei scz et timoris diuersificat p̄m tres stat⁹ incipiē tiū q̄ purgant.p̄ficiētiū q̄ illūiant approximātiū q̄ p̄ficiūt. in qb⁹ exp̄imur q̄q̄z lamēta gaudiosa esse et gaudia luctuosa p diuēsitate finiū vel obiectoꝝ.sic mr̄ oplacz dū filiꝰ cū lacrimis q̄rit eā .aut dns in catuli clamorib⁹ p⁹ absentē odelectat ¶ Cāticū dānatoꝝ ē ipis turpissi/mū.horribilissimū et doloros̄simū ꝫ deo et iustis reddit ex consideratione ordinis iustitie decorum suaue et letum sicut letatur iustus cum audit clamores pessimorū qui torquētur ¶ Canticuz in purgatorio habet cū afflictione solatiū ex certa spe beatitudinis.ex ecc̄ie genera

lib⁹ subsidijs. et pijs amicoꝝ suffragijs. et qꝛ caritas in eis ogaudet veritati cozrectõis ¶ Cãticũ viatorũ etiã pfectoꝝ hz cũ fletu solatiũ cũ risu sobzio fastidium. Et vix hz hoza dimidia pausã vt silẽtiũ sicut nec vnqz in eodẽ statu pmãet. secꝰ vbi nõ erũt volubiles cogitatiões nr̃e fixe deo ¶ Cãticũ intellectuale diuidit solis aurib⁹ mentis aut sin derisis et illud fit flatu amozis qui est vitalis spũs mouẽs q̃cq̃d ẽ ens de q̃ pbia O felix hõiz genꝰ si vr̃os aios amoꝛ quo celũ regit regat

Canticũ intellectuale p̃t descr̃iue dici amoꝛ numerosus. qm̃ em̃ facta sũt in armonia mensurata munda et amozis q̃ est põdꝰ reꝝ q̃ mouẽt quocũq̃z mouent sic ipa etiã materia moueat ad fozmã sic ad appetibile suũ. deniq̃z hz hoc amoꝛ ẽ vnisonꝰ in opatiõe fca ad deũ. q omnisonꝰ p collationẽ creaturaꝝ ad invicẽ ¶ Cãticũ intellectuale figurari p̃t in vniuerso p exẽpla hozologiũ tpatissimi cũ cãpanul̃ aut chori ocozdissimi aut symphonie suauissime. aut organoꝝ tot fistul̃ q̃t creature sũt sonãtiũ p̃m impfectionis graues et pfectiõis acutas voces ociõres aut p̃tensiozes. Tandẽ sicut in omni genẽ musico ludit in eis diuina sapia suaul̃ oia disponẽs ¶ Cãticũ exercẽ monet omis creatura in ordine ad deũ in q̃ oia viuũt et spirãdo melodisãt q̃d pci piũt aures illoꝝ q̃ philosophisant in creaturis omnib⁹. et pꝛilli q̃ theologicaliter anagogisant. q̃ fit in p̃h.

spẽs aut plures cãtici amozis q̃d dz nuptiale vel epithalamiũ seu cãtica cãticoꝝ possimꝰ annotare. Nubit ad lr̃az vir cũ libẽa et socia. nubit cũ ancilla. nubit cũ dña sic Joseph cũ maria. Sic nupsit mystice xp̃s cũ eccl̃ia libera. nupsit cũ synagoga q̃ fuit in seruitutẽ generans. nubit plat⁹ cũ eccl̃ia sua dña. nupsit xp̃s cũ natura hũana vnitate suppositi. nubit cũ aia rõnali. nubit cũ angelica natura. nubit insup spũs deiformis in triclinio hõis instar Jacob ipi rachel rõni supioꝛi Lye rõni inferioꝛi. bale et zelphe seruis litati tã exteriozi q̃z interioꝛi tanq̃z ancillis. Nubit tãdez sapie idẽ ipe spũs deiformis ¶ Cãticũ intellectuale tot hz flat⁹ pulsus aut tact⁹ q̃t sũt amozis spẽs. tot notulas q ver bula q̃t sũt v̄itates. tot osonãtias q̃t appetituũ sũt obinate p̃portiones nec vllã patit dissonãtiã in aurib⁹ iusti. qꝛ lz obstrepet mala voluntas dissidẽs sibi ipi. osonaẽ repit in toto ordine vniuersi ¶ Cãticoꝝ oim̃ p̃t auditoꝛ eẽ q̃libz h̃ns fidem de deo et p̃ductiue creaturaꝝ cum bona et osẽtanea volũtate credẽs vt tãdẽ intelligat Jnfidelis v̄o pꝛ sus ẽ alienꝰ. aurib⁹ em̃ caret spirital̃ib⁹ nec gloria dei finẽ hz ¶ Canticoꝝ pfectꝰ cãtoꝛ solꝰ ẽ vir desiderioꝛũ i gutture vel vasis scãꝝ meditationũ ofozmit̃ ad lr̃az et notulas libri multiplicl. nature. scr̃pture q picture p̃ voces nũeroſaꝝ affectionũ

¶ De exauditoꝛe.

¶ Cãticoꝝ exauditoꝛ est ipe deus

p se ꝑncipaliꝫ et ministerialiꝫ p suos angelos et scōs. dāt cātica nūc letitie. nūc mestitie. nūc ꝓut vult ex vtroq; tpata vt in viatorib⁹ resultet solatiū de quo sūt ꝙnquaginta verba sequentia ¶ Primū verbum solatij et. ri. in ordine ꝑcedētiū vbi describit solatiū ⁊ notificat p decē verba sub generalitate.

Thom⁹ tertius

SOlatiū est mulcebris passio ꝙsurgēs ex ꝑceptōe cōiūctionis obiecti ꝙuenientis cū subiecto ꝙueniēti. Vel sic. Solatiū est ꝑceptio ꝙuenientis ꝙiūcti Solatiū sumit ample vt se extendit ad oēz potētiā ognitiuā. sensualez scz rōnalē ⁊ intellectualē vt dicim⁹ deuz et angelos et hōies et aialia delectari vel solatiari ¶ Solatium ample diffinitū sic habuit p genē passionē. sic p differētijs suis reliq; supsit. vt ꝙtra tristitias oēs positū est qđ est mulcebris seu ꝙueniens passio. Additū est nomē ꝑceptōis seu apprehēsionis vel apparētie. excludēdo p hoc mot⁹ rez q̄ omi penit⁹ carent sensu rōne vel intellectu. ¶ Solatiū approꝑate sūptū ē gaudiū nō qualecūq; ꝫ inē anxietates molestias et dolores ꝓueniēs apđ hōiez secū manentē vt in fletu sit solatiū Vñ illđ. Solanē miseri nunc mea fata senis. Hinc spūssanct⁹ đr ꝙsolator. et ẋgo maria consolatrix miseroz. dāte đo ꝙfert ¶ Solatiū ꝙsurgit ex ꝑceptiōe duplicis ꝙiunctiōis obiecti ꝙueniētis q̄z vna est realis. altera solū intētionalis seu spūalis vt in rōne vel intellectu vel etiā in imaginatōne. Et ꝑm ꝫ nōia solatij generaliē accepti et oppositi dolozis multiplicē ꝑm pḃos ꝑsertim stoicos varianē q̄ ponunt gaudiū nō nisi in sensu seu motōe sensuali et reali ¶ Solatiū in nobis de⁹ siē ꝑncipale efficiēs. et angel⁹ de celo siē ꝑsequiēs et ministrās opaē vt dū apparuit xp̄o angel⁹ de celo ꝙfortās eū ¶ Solatiū qđlibet ozit ex amore. iđo q̄lis est amoris talis est solatij bonitas et finis. Vñ sic duas ciuitates duo amores ꝙstituunt sic et duo solatia. Solatiū terrenū aiale ⁊ diabolicū instar epicureoz opaē amoz sui vsq; ad ꝙtemptū dei. Solatiū ẋo q̄le desursū ē piū pudicū pacificū suasibile ⁊ mia plenū causat amoz dei vsq; ad ꝙtēptū sui ¶ Solatiū nr̄m q̄le debem⁹ inq̄rē fuit in xp̄o exēplariē et multiplicē demōstratū ¶ Solatiū q̄đ sit realiē an opatio vel aliq̄d ab opatōe distinctū nō opt; a deuotis curiose ꝑscrutari. ꝫ scolasticis dēlinq; tanq; ꝓbleuma rōez ad vtrāq; ptē ẖns. videē ꝙ opatio fit p exꝑssionē. solatiū seu delectatio p impꝑssionē. fruitio p onerionē ¶ Solatiū p varietate ꝑsonaz tpm et locoz ꝙuenit variari et ad ei⁹ adeptionē doctrinā et ognitionez aliē et aliē niti in pueris i infipiētib⁹. in ꝑficiētib⁹. in ꝑfectl. quēadmodū variatur ꝑm etates et profectus omniū taz sensualium q̄z moralium et intellectualium melodia canticozum.

Solatiū in hōie multiplex repit iurta multiplicē in ipo potētiā cognitiuā atq; subiectiuā quēadmodū notauit xps exprmens aiaz spiritū carnē dum ait. Tristis est aia mea vsq; ad mortē. Spūs q̄dez prmptꝰ est caro aūt infirma Solatiū infirme carnis est delectatio sēsus exteriozis cuiꝰ subiectum est caro aut neruus sensibilis mediāte spū cozpali et subtili vñ osurgit facilitas aut difficultas solatij iurta oplexiones cozpalis qualitatē accidentalē vel innatā Solatiū aie tristis q̄nq; ē gaudiū imaginatiue vel cogitatiue virtutis organo cozpozeo intus vtentis. et inde osurgit vt ꝑus in solatio varietas ꝑm diuersitatē organi et spirituū aialiū ex quatuoz hūozibꝰ. sanguine. colera. fleumate. melācolia. Et ex diuersis habitibꝰ in imaginatōne vel fantasia Solatiū aūt tristis q̄nq; ē gaudiū rōis organo cozpozeo nō vtētis in actibus suis. vbi plurimū valent habituales et actuales in rōcinando dispositōes ꝑ abstractiōes speciez intelligibiliū a fātasmatibꝰ cū virtutum mozaliū equali serena q; tranquillitate Solatiū ꝓmpti spūs est gaudiū mētis q̄ supioz est portio rōnis sic ꝓcedēs est inferioz vbi plurimū valet irradiatio supiori gratuita ex legibꝰ eternis q ꝑ habitꝰ donoz atq; beatitudinū et reformationē sensuū spūaliū in q̄bꝰ quāto sensus est intimioz suo vero. tāto purioz est. Quocōtra fit in sēsibꝰ cozpis. tactꝰ em̄ spūalis et gustus puriozes sūt quo deo intimiores ꝑ charitatis amplexū Solatiū q̄libet in hōie reptū oz aliqñ solatiū cozdis. aliqñ solatiū aie. aliqñ solatiū spūs. aliqñ solatiū carnis iurta diuersos a doctoribꝰ modos vtendi ꝓdictis nōibꝰ Solatiū in q̄uisq; reb⁹ quadrifarie vt in hōie. in q̄busq; bifarie vt in brutis. in q̄busq; nullo mō sic in rebꝰ sine aia repit Solatiū intrinsece libez vel laudabile nō inuenit ꝓter q̄ in vtentibꝰ iudicio rōnis Solatiū ꝑticipatiue lz nō essentialiter et intrinsece libez repit in imaginatiua vl estimatiua ꝑte hōis q̄ nata est obedire rōni diūcte et expedite dū impat et mouet. Solatiū infirme carnis exteriozis et q̄ brutalis nullo mō est elicitiue libez neq; laude ꝑ osequēs neq; vitupio intrinsece dignū. lz nec ꝓncipak libez arbitriū omni sensitiue xtuti sic nutritiue vel vegetabili q̄ ꝑ statu isto nō audiūt rōnis impiū q̄quid de statu innocentie diceret Solatiū sic habet ꝑ obiecto adequato bonū apparēs diunctū. sic oñe q̄d est aut apparē ꝑt bonū vel oueniens ꝑt dici obiectū solatij Solatiuz deceptoziū tot modis oziri pōt q̄t modis potētie apprehēsiue possūt in apparētijs et iudicijs suis falli Solatium deceptozium nullum fuisz in statu nature primitus instituite. nec i vigilia. nec in somno. nec in diuersa ratione obiectoum per

diuersa media qm̃ rōis iudiciū oia direxisset vt i astrologo videte solē quasi bipedalis quātitatis ¶ Solatiū a deceptōe multū auertit per habit⁹ ꝟtuales tā intellectuales qz morales qz infusos supnaturales imo et p naturales ¶ Solaciū frequent inficit q depuat p affectū vitiosū qualēcūqz. Hinc dictū ē. Excecauit eos malitia eoꝝ. et ois mal⁹ ignorās. et quot capita. i. affecti ones. tot sentētie ¶ Solatiū habē pt suū otrariū sicut tristitiā et desolationē p obiecto et ecōtra. vt peni tēs gaudet qz dolet et de letitia tristat sic ignis frigido flatu frigiditas p calidū circūstans nec penetrās ofortat ¶ Solatiū qñqz ē deceptoriū nō moralit aut demerito/rie vitiosū vt dū error ē iuincibilis vel eoꝝ q̄ sciri nō debēt ¶ Solatiū sic variat ex apparētiaꝝ diuersitate sic apparētie suā diuersificationē accipiūt in hōie et potētijs suis ognoscitiuis ꝓter colligationē hmōi potentiaꝝ ad inuicē. qz rota trahit rotā sic cortina cortinā. et orbis orbē ¶ Solatioꝝ apparētie variant nedū p varietate cognitionū ꝟ vt dictū est etiā affectionū. q̄uis alia et alia rōne. qz obiectū intellectus practici nō est veꝝ absolute ꝟ veꝝ vt opat affectui ¶ Solatijs i hōie pueniet rarior deceptio si potētia iudicatia q̄libet nouerit de dubijs et suspectis apparētijs suspēsū tenē iudiciū p arbitrij facultatē. ¶ Solatiū cāt in nobis angel⁹ de celo vl bon⁹ vel mal⁹ sic nōiat dupler celū empireū vbi boni. et aereū vbi demones q̄ mystice dicunt volucres celi ¶ Solatiū causāt in nobis dē spūs inspirationū vel instinctuū sic aliqñ p spm̃sanctū illabētē a habitū causantez. sic ab angelo bono multiplicit. sic a malo angelo. sic a celo. sic ab elemētis circūstātib⁹. sic a oplexiōe naturali. sic a oplexione accidētali. sic ab habitib⁹ ognitiue potētie. sic ab habitib⁹ affectiue. et in his om̃ib⁹ veꝝ ē. p diligētibus deū oēs inspiratiōes iste coopant i bonū de p se vel p accidēs. reprobis āt oia tādem de p se vel p accidēs cedūt in malū. nec pōt regula tradi genēalis. ꝟ q̄ solatiat in dño osolet. ¶ Solatiū causāt in nobis hōies q̄ angeloꝝ officiū nomen qz sortiunt vt doctores et p̄lati et offerētes p solatō libros scōs necnō veritatē ordinate ꝓponētes ¶ Solatiū ꝓuenire pt diligentib⁹ deū a sex differētijs positōis sursū. deorsū. añ. retro. a dextris et a sinistris. osiderādo gloriā. infernū. pcā ptērita. pricula futura. pspitatē et aduersitatē ¶ Solatiū nōnunqz a desolatōe q̄i p antiparistasim et vicecotis generat. hoc in Jacob timēte frez Esau. hoc in multiplici scōꝝ claruit passione. ¶ Solatiū sepe a tēptationū angustijs roborat qđ senserat q̄ dixit. ¶Dum anxiarer cor meū in petra exaltasti me. Et rursus. ꝑm multitudinē doloꝝ i corde meo osolatōs tue letificauerūt aiaz

meā. Et xp̄us. Tristitia vr̄a vertet̄ in gaudiū ¶ Solacij causa ē aliq̄ fuga solacij sicut ecōuerso q̄rere nimis solaciū p̄sertim corpale impedit spūale ꝓpter ꝙ psalmista Renuit cōsolari aia mea memor fui dei et delectat⁹ sū ¶ Solaciū aliq̄ inter bticudines. aliq̄ inē fruct⁹. aliq̄ inter vtutes q̄ dona numerat sicut par luct⁹ et pacia ¶ Solaciū solatio frequenē opponit nec se mutuo patiunt quēadmodum de carne et spū notatū est ¶ Solatiū frequenē impedit a cōsolatōib⁹ aut cōsolari volētib⁹. alioq̄n nō dixisset Job. cōsolatores onerosi vos estis ¶ Solatiū quo fine q̄rat expedit cognoscere vt exinde bonitas ip̄i⁹ vel malicia moralis seu gratuita cognoscat. cū finis sit forma vtutū si bon⁹ est. deformitas vitioz. ¶ Solatiū q̄rendū ē pncipalit̄ ꝓpt̄ deū vt hūili⁹ timeat. feruēti⁹ diligat. q̄ alterius honoret̄. Sic agebat ꝓpha loquēs optabūdus deo. Letet̄ cor meū vt timeat nomē tuū ¶ Solatiū q̄rē p̄t hō ꝓpt̄ se nō tñ pncipalit̄ ꝙ sub deo sic inclinauit psalmista cor suū ad faciēdas dei iustificationes in eternū ꝓpt̄ retributionē ¶ Solatiū ꝓpt̄ se pncipalit̄ q̄rē est tale solatiū quale docebat q̄rebat Epicur⁹ hō ad se referēs omnia q̄ se fruēs ¶ Solatij media q̄lia nōt in epl̄is Seneca epicurū posuisse vel aristipū cū sectatorib⁹ laudabilia sūt in multis si ad verū finē solatij verterent. vt prudenē declinare nociua neminē ledē. fortit̄ ferre q̄ necessitas

affert. otemnē mortē. frugalit̄ viuē. cupiditatib⁹ impaze. diligē paupertē. et ita de pl̄mis ¶ Solatiū Epicuri nō poterat adipisci sine luctu. doloze vel tristitia. et hoc ꝓpt̄ innatā sensualitatis q̄ cupiditatis vehemētiā q̄s vel repmē vel sanare tristitia ē ꝙ i repmēdo lāguoz maioz. ¶ Solatiū q̄libet in hac vita suspectū esse dz q̄ nō luctui iūctū vt in luctu fūdatū ē. Hinc liber ezechielis tradit⁹ habebat cū carmine solacij lamētatōnes et penalitatis et pcci ¶ Solatioz fines q̄les a mūdanis p̄stituūt nō osolatōez ꝙ desolationē inducūt. sic̄r et finis q̄lem stoyci p̄stituebāt aut falsus aut impossibilis de imaginario quodam honesto fine deo vero. ¶ Solatij cuiuslibet laudabilis exēplar dedit xp̄s tā actiue q̄ passiue. et post eu btā mr̄ sua ab infātia vsq̄ ad morte in sūma pauptate spūs. sūma mititate. mario luctu. vehementissima esurie et siti iustitie. sūma mia et miseratōe purissima cordis mūditia. q̄ in trāquillissima pace ¶ Solatiū xp̄i sequit̄ suo mō q̄ xp̄m induit. ꝙ est q̄ sibi sic exemplari viuēdo oforma t̄. neq̄ em̄ tali deerit āgel⁹ de celo ofortās eū dū fact⁹ erit in agonia. Quisq̄s g⁹ tristat̄ aspiciat ꝙ exemplar q̄ psallat bono animo exultās ad gaudēt̄ xp̄m et cū lamētāte plāgēs q̄ docuit sō pabola puerōz sedētiū in foro q̄ clamātiū coeq̄lib⁹. Cecinim⁹ vobis et nō saltastis. lamētauim⁹ et nō planxistis.

Finis

Cēcilogiū de meditatione crucis Magistri Johannis Gerson.

Exaltauit ais humiles.o virgo beata:
Mundi/quā dominā.magna potens statuit
Cur?quia respexit humilem deus.vt tuus esset,
Filius.et matris subditus imperio
Gloria suscepit humilem.sublimior ex hoc
Ipsa nouissima fis.proximior q̄ deo
Nanq̄ nouissimus et abiectior esse virorum
In cruce suspensus.esse iesus voluit.
Propter quod.deus exaltauit sibi nomen.
Tale dedit nomen.quod exuperat
Sta .modo collige mea mens hinc corrue toto
Prona sinu.signū stringe salutiferum.
Tolle iugum crucis.hoc a quo diuellere nullas,
Preualeat casus.dic crucifixo iesu.
Fasciculus myrrhe.mihi dilectus meus.inter
Ubera constringet se mea.suauis amor
Oscula det labijs.vngat.trahat.afflet odorem
Intus et in cellas.ducat aromaticas
O mēs quo raperis.mea mēs que digna flagellis.
Oscula vis.cuius terra tremit tuitu
Porce precor.rapit en pietas inspecta.suprema
Que maiestatē non sinit.vt verear.
Brachia distendit.vultū declinat.apertum
Per latus ostendit se cor.amore mei
Frigidus.ingratus.meus esset amor.per amorē
Si talem minime flexus.amaret eum.
Maiestas fateor.retrahit.si conspiciatur
Carne tegit sese.sola patet pietas.
O pietas.que nec colaphos.nec sputa.flagella.
Clauos.nec mortem respuit.ecce crucis.
Jam nec amore mei.languet.neq̄ vulnera sentit
Mortuus in dura.sed cruce pēdet adhuc
Mortuus.amplexu se quomodo subtrahit? aude
Mens pia.coniungi cum pietate sua
Os dare quid refugis.cur nō in amore liquescens.

Tota fluis.cur nō crux madet ex lachrymis?
Ipsum forte tenet.flentis gremiū genitricis
De cruce depositū.flens.sibi compatere.
Sarea mens nimis est.adamanteq; durior atro.
Talia que spectans.mollior esse nequit
Tunge iesu virga.totiens crucis vt lachrymarū
De cordis silice.largior vnda fluat.
Marmore frigidius.o cor qō tantus amoris
Non rogus accendit.stas q; gelu rigidum
Flāminolis saltem.scintillis te ingerere cor
Que crucis ex omni parte vides saliunt
Incipe percurre.primis q; nouissima iunge
Singula que patitur.virgo.iesus q; nota.
Una tibi poterit scintilla.nisi reprobus sis
Ignem de lignis.crede crucis parere
Dosce sarmenta.viciorum que resecabis.
Junge.quasi ligna plurima dona dei
Lucam cuius adest celebris lux.perlege.lucas
Trinis cum socijs.gesta crucis referant.
O luca felix.qui viuendo studuisti.
Morte crucis corpus mortificare tuū
Crux petrū reuehit ad celos.q cruce frater
Tu suus andrea.letus alacris obis
Stigmata franciſci.seraphin sub imagine fixit
Ut mors fortis amor.flammeus ac penetrans
Tu bonauentura crucis hoc succensus amore
Quod fueris.nomen.et tua scripta docent
Indicat hoc picta.tumulo xpia crucis arbor.
Lugduni quale.plurimū orbis habet
Eius ad exemplū.strictim crucis.acta repone.
Que videas oculis.corde vel ore legas
Nidulus esto tuus crux.tutus.pulcer amenus.
Intra quem foueas pulliculos operum.
Epūs obumbrabit.sub pennis bruma nec ardor
Nec poterit miluus.esse sathan nocuus
Inde q ex omni regionis parte subibit
Flans.pius affectus flamine.carmine agens
Carmen ab interno cordis.resonare docebit

Gãma nouũ punctis.quod crucis inseritur.
Cantica delectant.si talia lector abunde.
Sub duplici lingua.comperies alibi
Crux est actiuis.crux theoricis speculanda
Sorte non equali.nec oculis paribus
Marthaz solicitã.pars.circa plurima turbat
Dum pro parte sua.sola maria sedet
Ipse sunt oculi lye.claro sed ocello
Rachel.amicicior.cernere diua potest
Viuat parte sua.queuis contenta sororũ
Alternare vices.gratia ni dederit
Gratia quod non dat nemo feliciter audet
Gratia rara nimis.mente vacare deo
Corpore vestiuit.ideo se xpũs vt esset
Ad diuina tibi.dux via.scala status
Corde tenens christum.per sensus carnis habere
Tecum crede deum.quod satis ad meritũ
Theoricos.humilis.quos non dat hic imitari
Collaudes.q erunt.premia certa tibi
Stringe crucis malũ.si non potes alta tueri
Ad patriam ducet te.ratis ecclesie
Sit theorica.crucis inspectio crebra
Sufficit en sanguis.pulliculis aquile
Dum crucis accubitu.rex est tua nardus odorem
Spirat.si fuerit plantula parua calens
Impositas laudes.prius et deuotius imple
Precipuũ ratio vult.opus esse dei
Ecclesie vocem.loqueris.que fortior est vim
Nescio quam dat ei.qui regit ecclesiam
Psallas attente sapienter psallere iussus
Post intende tuis.vel meditando file
Affectus si quando pios.deuotio gustat
Ruminet vt dum vult.mandet eos notulis
Nobiliora nimis.sacre sunt vascula mense
Sed gustata fauis.mella placent xpĩs
Suspectus sapor est.quem nõ profert crucis arbor
Ortus.q ille sacer.a froneti rigmis
Gratia certa crucis est.quando repente cor vno

Mutatur visu. mor qz nouus fit homo
Anxius est aliquis curis stimulatus amaris
Crux animū subeat. soluitur omne malū.
Erigit ad spem. lugentem solatur. et atre
Disparent tenebre. vis inimica fugit
Effugat a se tristitiam. mens leta malorū
Jam meminit. que se preterīsse videt
Peccatis. deus indulsit. quia penitet ergo
Sobria letatur iure doloē suo

MOs habet vt fedis. in amoribus illaqueati
Crebro voluptates. preteritas recolunt
Sic locus ē. hoc tempus adest. modus ille iocosis
Dum desiderīs perfruor ipse meis
Dona crucis plus verus. amor suscepta recensēt
Gratus amatus se quo magis afficiat
Hic locus ista dies fuit hec oratio talis
Gratia quādo modis se dedit in varīs
Ergo precipue satagas semper memorari
Suaues affectus quos tibi crux peperit
Affici magnete ferrū spectare videbis
Usqz polum tua sit mens ita fixa cruci
Mens affecta fide christo se dirigit. et spes
Erigit amplexum porrigit verus amor
Tunc frones reficit pax dicit sufficit vnit
Gloria perficiens perficiendo cadens
Casus et occasus felix quia semper in ortus
Permanet et mira fit nouitate placens
Visio non tedet recreat qz fruitio visī
Esurit et satur est semper edens quod habet

OJlige tota mente deum pro te patientem
Atqz redemptoris immemor esse caue.
Dilige toto corde puro qz. nec vllis
Errorū nebulis obtenebrare sine
Dilige tota sic anima spōtaneus vltro
Quod facias hilaris que iubet ipe deus
Fortiter ergo deum sapienter suauiter qz omni
Dilige virtute viribus omnimodis
Sit timor vt domino sit honor qz deo sit amatus

Ut tuus est totiens se vocat esse tuum
Ditius esse nihil poterit quis ditior heres
Quam cui de summo dicere fas meus est
Interiores se iungũt sensus deitati
Obiectum deitas cuiqz fit vt ꝑrium
Lux oculis splendet quã non accipit oculus vsquã
Attamen in nullo deficit ipsa loco
Dulcisone resonat sine tempore spirat odorem
Aere qui nullo flabilis inseritur
Nc ꝑrie cibus hic reficit qui vescitur illo
Esuriet nunqz non iterum sitiet

Heret in amplexu casto qz prebet frui se
A quo diuellunt tedia nulla sui
Interpres clausos aperit sensus vite lingue
Expedit vt vires iussa paterna sequi
Suaue iugum mitis humilis qz iesus tibi fecit
Esse crucez post se quotidie fer eam
Moribus horrescis perimi serpentis iniqui
Hunc ligno fixuz respice tutus eris
Deuius esse times variarum ambage viarum
Crux iter ostendit.ducit et ad patriaz
Pinge thau frontem ne te gladius iugulabit;
Hac cruce signatus ciuis erit superuz;
Bella fremunt profer certa vexilla triumphi
Visis hostis eis protinus effugiat
Demonis ars et mille modis versutia tentas
Pinge crucem velut fumus inanis abit
Celica lux veluti iocunda serena micaret
Mentẽ tranquilla pace frui tribuit
Anthoniũ talis augustinũ qz beauit
Lux et qz plures desuper irradians

Fructus honore fuit adam tali qz ab arce
Mentis in eterna primitus inspiceret
Mole modo premitur q carcere carnem oportet
Corporis ascensu querere vera prius
Sacra representat super omnia hostia sensus
Signa vel obiecta mystica dona crucis
Est foris est intus virtutũ regula libro

Centilogiū de meditatione crucis

Christi pendentis sanguine scripta suo
Est modus hic omnis diuinus scriptus amoris
Cartam non aliam quere necessariaz
Cesses iam petere sponso pia mens ab amico
Pascit vbi meridie recubet
Ecce crucem cerne neqz sic vage post alienos
Custodes pecorum.nec malus error agat
Edos despiciat fedos.fictos qz sodales
Dic christo pastor tu mihi solus eris
Finis legis amor christi de corde sereno
Dum bene conscia mens duz neqz ficta fides
Christus homo deus hunc ergo time sua seruans
Jussa.pio corde.fac ita saluus eris.

Explicit centilogiū elegiacū sup meditatione crucis ꝛc. Magri Jobis de Gersonno

Incipit cōpendiū magistri Joh gerson doctoris theologie cancellarij pisien breue q vtile aliq̄rū materiaꝝ cōium ad fidē et doctrinā catholicā spectantiū.

In isto libello est q̄dā breuis et sūmaria. vtilis tñ expositio. Prio de articulis fidei. Scdo decē pcepto rū legis. Tertio septē sacroꝝ eccie Quarto septē vtutū. Quito de septē petitiōib⁹ ꝺnicis in ozōne dñica. Sexto de septem donis spūscī Septio de octo btitudinib⁹. Octauo de vicijs tā nale q̄z volūtatis.

Tractatus primus de articulis fidei Et pmo q̄d sit symbolū et vnde dicatur.

Symboluz est oim credēdoꝝ ad salutē spectantiuz ꝑcīosa collectō Añ vt ait cassia⁹ lib. vi. quicq̄d p vniuersū ōmoduz voluminū corp⁹ imensa diffundit copia totū in symbolo colligitur breuitate pfecta Dr aūt symbolū a syn qđ ē cōb q ule qđ est sñia q̄i collectio sñiaꝝ Jel vt alij volunt a syn qđ est cō q bolū qđ ē frustū q̄si frustoꝝ. i. capitozū vel pticlarū fidei collectio Scdm papiā sybolū est collectio aut pactū seu placitum quod fit homini cū deo

Quid sit articulus fidei q vnde dicat.

Et aūt articul⁹ fm richardū de scō victoze. indiuisibil ve/ritas de deo. artans nos ad credendū. Dr in dicta descptiōe vēritas indiuisibilis. qz articul⁹ nō diuidit z stat in eo indiuisio credibilū Articul⁹ eni de se in q̄ztū articulus. nō est resolubilis in articulos siue in credibilia. puersitate tñ hereticū inualescēte. q̄daz que diungebantur in symbolo apl̄oꝝ postea oportuit diuidi. Jerbi gra Dicebāt q̄daz xp̄m nō veꝝ esse hoiem neq̄ vere natū Alij aūt dicebant vere natū. sed non vere ceptū de ꝟgine z corp⁹ attulisse de celo Jñ sci pres vnū articulū in duob⁹ diuiserūt. vt vn⁹ esset articul⁹ de conceptōe. ali⁹ de vera eius ntitate Et cōsitr in alijs ex alia cā diuisis Et ita ly indiuisibilis in q̄busdā articulis ꝑuat actū diuisiōis q possibilitatē. in q̄busdā ꝑuat solū actū. sic sez qz sūt q̄daz articuli qui z assignatoz aplicam nō diuidunt. pñt tñ diuidi Et sūt q̄dā articuli q ne/q̄z diuidunt neq̄z diuidi posset. Et nō q̄ in dca descptōne dic de deo cuz tñ articul⁹ aliqs ꝑma facie videat esse de creatura Jerbi gra. Carnis resurrectionē Jerūtamē ois articul⁹ ꝑncipalit de deo ē. vñ respcu articuli imediate tacti dicit damasc. Nō credim⁹ resurrectioz futurā. nisi ōina ꝟtute. s. coopante Jñ et z credit fides catholica s. ꝑmissā resurrectionē ōina efficiē dā ꝟtute Et sic patz q̄ iste artic⁹s de deo est. qz de ōina ꝟtute nr̄am resurrectōnē opante Jsto mō oēs articulos q̄ vident esse de creatu/

ra. facile ꝺtingit reducē ad ꝺinaz ꝟtutē. et ita ad deū Jtē in dca de/ scꝛptōne dic artās nos ad creden dū Et tn̄ volūtas libera ē nec pōt cogi vel artari Ꝫz q̄uis in volen doꝙ ꝺsentiēdo nō possit volūtas cogi qꝛ q̄ ad ꝫ libera ē. pt tn̄ allici et trahi in ognoscēdo. qm̄ si intel lectui bñ dispōito infūdat se veri/ tas. ipm intellcm illuminās. nce ē ꝟitatē ognoscē q p oēs allicere q tūc trahit ad ꝺsentiēdū agnite ve ritati Jñ aug⁹ ꝺicit ouē ꝺboc mō artat nos articul⁹ ad. cre dendū Jñ q̄dā artans. i. trahēs

Diuisio et expositō artickoꝝ fidei Et ꝑmo primi

Juidit aūt et distinguit sym bolū ꝓcipue apkoꝛ in. xij. ar/ ticulos. ꝑm nūerū. xij. apkoꝛ q̄ con tulerūt credēda. qꝛ ipi ꝫ symbolū ꝺposuerūt. Ꝑcōm alios vēo diui dit in. xiiij. vt patebit infra. Jn⁹ articulus et ꝑm⁹ attribuit pri ꝑm ꝓꝛē modū. sex attēbuūtur filio. et q̄nq; spūsco Prim⁹ aūt q̄ attri buit pri ē iste Credo in deū pfem oipo. crea. ce. et ter. Ubi ꝑmo nō ꝺram int̄ credere deū. et credē ꝺo et credē in deū Qꝛ ꝑm aug⁹ credē deo ē ꝟbis ei⁹ siue scꝛpture sacre fi/ dē adhibē Credere deū est credē deū eē. s. qꝛ est Credē in deū ē cre/ dēdo deū fide et affectōe. siue fide opante ꝙ dilcōem tēdere in ipsuz Jgit exponē sic Credo in deū sez singularit. qꝛ in vnū deū Jñ deuī vi. Nudi istꝛ oēs de⁹ tu⁹ deus vn⁹ ē Pfem q̄ ꝫ psonalit tenet. qꝛ sub/ stīgit filiū ei⁹ Jn oꝛōne vero dnica tenet ly pr̄ essentialit vbi agit de

pr̄nitate. vel adoptiōis q̄ pr̄nita/ te ipa ēnitas ē pr̄ bonoꝝ. vel crea tionis. q̄ pr̄nitate tō ēnitas pr̄ est tā bonoꝝ q̄z maloꝝ ꝑm illō deuī xxxij Nūquid nō ipe est pr̄ tu⁹ qui possedit te et fecit et creauit te Oi/ potentē approꝑate. q̄uis eni filiꝰ sit oms et spūsc⁹. oms tn̄ qñ ponit̄ approꝑate attribuit̄ pri. sic sapia filio. et bonitas spūsco Cre atoꝛē ce. et ter. Ad lr̄am sūme na/ ture. quā designat noie celi. q infi/ me. q̄m designat noie ꝛe q sic exin de collige creatoꝛē medioꝝ Posi/ tis eni extremis colligūtur media Vel ꝙ celū q ꝛā intelligat tā spū/ alis q̄z coꝛpalis creatura pfce foꝛ mata. vt celū sit inuisibilis et spūa lis creatura. ꝛa aūt oē coꝛpeū et visibile Jñ aliud symboluz expo nēs dic factoꝛē celi et ꝛe visibiliū oim q inuisibiliuz Et nō q̄ creare siue creatoꝛē esse potⁱ sonat potē tiā q̄z sapiam vel bonitatē. qꝛ ope ratio egredit a pōn et maxie vir/ tuosa Jñ iob. i Oia ꝙ ipm facta sūt Et in ps. Omnia in sapia fecisti Jō approꝑate attribuit̄ crede pri sic q pōn. cū tn̄ pr̄ oia creet ꝙ filiū coopante spūsco. qꝛ indiuisa sunt opa ēnitatis. q tote tres psōe vn⁹ sūt creatoꝛ. Et aduertēdū ꝫ q̄ ꝙ ꝫ q̄ dic deū singularit̄ destruit erro res q̄ndā gentiliū q̄ fingūt plures eē deos. qꝛ manifestissim⁹ ē erroꝛ qꝛ illo posito clare ꝑz q̄ null⁹ eoꝝ sit de⁹ Si eni plures sūt dr̄nt inter se ꝙ aliq̄d qꝛ hēt vn⁹ qꝛ nō hz ali⁹ Sic null⁹ eoꝝ erit sūmū bonū. q̄a sic nullus eoꝝ hz oīa bona. et sic null⁹ eoꝝ erit deus. qꝛ deꝰ ē sūmū

bonū qđ ꝺtinet oia bona.ad rhō xi. Jtē per ħ ꝙ ꝺic pr̄em ꝺestruit obstinationē iuꝺeoꝝ qui nō attē ꝺūt ꝺistinctionē ꝓsonalē pr̄is ꝙ filij Jtē per ħ ꝙ ꝺicit creatorē celi ꝙ terre ꝺestruit errorē pħoꝝ ꝺicentiū mūꝺū fuisse ab ēterno et ꝺeo coeternū sic ꝺicit augꝰ aristotelē posuisse et platonē Jtē p illuꝺ iꝺem ꝺestruit errorē māicheoꝝ q̄ ꝺicūt oīa corpalia creata a ꝺeo tenebraꝝ // Ez ex istis oꝛit̄ ꝺubitatio Si ieni credē in ꝺeū est tenꝺere in eū fiꝺe opante p ꝺilēoem vt ꝺicit̄ sup̄.cuz in pcō mōrli exīntes non hēant istā fiꝺē sic in ꝺeū tēꝺentē. viꝺeł ꝙ non credūt in ꝺeū.et ita mētiunt̄ et peccāt qñ ꝺicūt symboluz.qđ ḡue est ꝺicē Ad qđ ꝺr̄ ħm q̄ꝺā.ꝙ ipe pcōr ꝺicit credo ⁊c.ñ in ꝓsona sua ꝛ in ꝓsona ecc̄ie Sic̄ et illuꝺ.lauabo p singulas noctes lectū meū ⁊c.qđ nisi in ꝓsona ecc̄e q̄ in aliq̄ꝰ mēbris p singulas noctes lachrymaꝝ ꝺicereł eēt mēꝺatiū in oze maloꝝ.imo etiā et multoꝝ iustoꝝ Et sil̄r cū mulier ꝺicit p̄sm letatꝰ sū in his q̄ ꝺca sł m̄ ⁊c. incōgrua essz locutio nisi in ꝓsona iusti genēaliť loq̄reť siue ecc̄e Sil̄r hic in ꝓsona ecc̄ie ꝺr̄ Credo i ꝺeū ⁊c.et sic nō peccat nec mentiť Alij ꝺicūt ꝙ exīs in pcō mōrli ñ ꝺicꝫ ꝙ credat in ꝺeū cū ꝺicꝫ credo ⁊c.ꝛ pfiteť articulos fiꝺei Et ē sensus Credo in ꝺeū.i. pfiteoꝛ credendo eē ꝺeū Et ita large sumiť ħ credē Augꝰ ẋo sup̄ sumit magis stricte.

Expoſicio

secūꝺi articuli fiꝺei

Ḡdus articulꝰ p̄ncipal̄ et p

mus eorum qui atťbuunť filio est iste Et in iħm cri.fi.ei ⁊c. Et supple credo in ieſū xp̄m ⁊c.q̄ ꝺuo nomia freq̄ter in nouo testam̄to ꝺiūgūť qz vnū eoꝝ.s.iħs exp̄mit ei⁹ ꝺeitatē.inťp̄tať eni saluatoꝛ Et in q̄n tū ꝺe⁹ spēaliť saluatoꝛ ē Et r̄liquū nomē.s.xp̄s exp̄mit hūanitatē q̄a interp̄tať vnct⁹.q in q̄ztū hō vnct⁹ est p̄ ꝺsortibus suis ꝓ filiū ei⁹ vnicū iꝺ ē nať alē nō aꝺoptiū Jñ aliuꝺ symbolū ꝺeťminādo ꝺicē Et ex patre natū ⁊c. Jel vnicū ꝺicē.qz nō ē vn⁹ filius in q̄ztū ꝺe⁹.et alius fili⁹ in q̄ztū hō Ez iꝺē xp̄s in ꝺuabus naturł.sez ꝺeitate q humanitate.q ťb⁹ sb̄stāt̄ꝫs.s ꝺeitate aia q carne vnic⁹ ē fili⁹ Jñ aug⁹ in eccłiastic. ꝺogmatib⁹ Nō ꝺuos filios fatemur sic̄ sepanꝺo naturas nestoꝛi⁹ traꝺit ꝛ ꝺeū et hoiem vnū filium crediꝫ⁹.manentē in ꝺuab⁹ sb̄stantiꝫs.nō tñ ofusis naturis.q̄uis ei ꝺuas hēat ntitates.vnā q̄ nascit̄ ꝺe mr̄e.q vnā q̄ nascit̄ ex ꝺeo pr̄etñ ē vnicus filius nō ꝺuo filij.Qñ ego in ꝺceptiōe p viā generatōis ꝓcessi a pr̄e et sic q̄ꝺā natitate natus sū i vt̄ēo Sc̄ꝺo nat⁹ sū ꝺe mr̄e ex vt̄ēo nec tñ ꝓp̄ť istas ꝺuas ntitates ꝺicēꝺus sū ꝺuo filij.ꝛ vnic⁹. // Sequit̄ ꝺn̄m nr̄m Jñ ipe ꝺicmat.vlt̄l. Data ē m̄ ois ptās in celo q in tra ⁊c. Per ħ etiā ꝙ ꝺicꝫ iħz xp̄m qđ interp̄tatur saluatoꝛ et vnct⁹ ꝺeriꝺeť hebetuꝺo iuꝺeozuz qui suū messyā.i.saluatorē aꝺhuc futuꝫ exꝓctāt Per ħ eē ꝙ ꝺicꝫ filiū vnicum ꝺestruit hereſim sabellia/noꝝ ꝺicētiū eāꝺē ꝓsonā eē pr̄em q filiū qđ aptissimū appet mēꝺaᵐ

qz ꝑm decursum naturalē optet ꝙ
inē pr̄em et filiū psonalis sit distin
ctio. licz oformitas sit nature q si/
militudo Quales eteni sum⁹ nos.
tles q̄ a nob generanē Jñ de ipa
dina filiatōne dr̄ ad rhō. viij. Ac/
cepistis spm adoptiōis filiorū ⁊c.
Et post pauca Si aūt filij et here
des. heredes ꝺez dei coheredes
aūt xpi Et ad eph. i. Predestinauit
nos in adoptionē filioz per ieſū
xp̄m Null⁹ eniz se spm gignit Jñ
cū idez sit pr̄ qđ fili⁹ in ſba. optet
ꝙ alteritas sit psonaz Per h etiā
ꝙ dr̄ dñm nr̄m destruiē hereſis ar
rianoz qui ponūt ineq̄litatez pso
narū Jñ ioh x. Ego et pr̄ vnū su
m⁹ Et ad heb. p. q̄ cū sit splendor
glie et figura ſbe ei⁹ Et ꝑm atha/
nasiū. Eq̄lis pr̄i ꝑm diuinitatē ⁊c:
Sic enim pr̄ dns est oim et omps
ita est et fili⁹. qđ exp̄ssius determi
natur in alio symbolo vbi dicitur
omps pr̄ omps fili⁹. qđ tñ intelli
gaē ꝑm ꝺinitatē Quāuis eni hūa
nitati xp̄i collata sit omniscia. nō tñ
oipo/ tētia

Expositō

tertij arti/
culi fidei.

Erti⁹ articulus ꝓncipalis
et scōus eoz q̄ ptinēt ad
filiū. qui determinat vtrāqz
ei⁹ ntitatē. s. in vtero et ex vtero. q
est iste Qui ꝺcept⁹ ē de spū sco na
tus ex maria ꝟgine Dic ergo qui
scz xp̄s cōceptus ē de spū sco id ē
opatōne spūssci. vno eteni eodēqz
momento segregata fuit illa caro
assūpta a reliq̄ carne ꝟginis opa
tione spūssci et aiata aia rōnali et
deitas eis vnita Jñ nō ē putan/
dū q̄ sit ꝺceptus de spū sco sicut
ꝓles de semie p̄no ꝺcipiē. q̄a si
transisset spūssc⁹ oino. mutat⁹ qz
fuisset in carnē sic p̄nū semē trāsit
in carnē ꝓlis. amittēs ꝓpriā spēm
qđ est etiā solo cogitatu abhorrē
dissimū Jñ ly de. nō denōt circū
stantiā cāe materialis. ꝛ poti⁹ cause
efficiētis Quāuis eni incarnatio fi
lij dei sit opus totī⁹ t̄nitatis. quia
qđ opaē vna psona opanē oms
eo ꝙ indiuisa sunt opa t̄nitat. hūa
tñ gr̄a mediāte qua natura hūa/
na vniē ꝺine ē donū appropriatū
spūi sco. qz hec gr̄a appropatur ꝓce
dit a charitate seu a benignitate
dei q̄ spūssco appropriaē Nō eniz
de⁹ in q̄ tū potēs vel in q̄ tum sa/
piēs. ꝛ in q̄tū bonus q benignus
nr̄am redēptionē opat⁹ ē p incar
nationē filij dei Dr̄ igiē qui conce
ptus ē de spū sco. nō naturaliter ꝛ
opatōne spūssci q̄si ꝑm appropa
tionē cāe efficiētis Jn q̄ ꝟbo tan
giē ntitas ei⁹ in vtero. scz q̄ nat⁹ ē
de pr̄e veniēs. nec tñ r̄cedēs De q̄
mat. p. Qđ in ea natū ē de spūsco
ē Glō Natū. i. ꝺceptū Dr̄ postea
nat⁹ ex maria ꝟgine. s. natitate ex
vtero. de q̄ luc. ij. Et pepit filium
suū ꝓmogenitū ⁊c. Per h āt ꝙ ait
qui ꝺcept⁹ ē de spūsco. i. opatōne
spūssancti et nō opatōne virili de
struiē hereſis hebeonitaz. qui asse
rūt xp̄m ex maria q ioseph nuptia
li coitu esse ꝺceptū Per hoc etiam
qđ subdit natus ex maria virgine
vt scilicet de vera matre de qua
materiā corporis assumpsit de/
struiē erroz valētiniauoz dicēt⁹

virgine xpm nihil corpis assūpsisse. seo per eam q̄si per fistulā transisse

Expositio quarti articuli fidei.

Quart⁹ articulus p̄ncipal et tertius eorū qui ptinēt ad filiū.et quidē describit passiōis ei⁹ facrm p̄m ola q̄ circūstāt mortē ei⁹.vt ē flagellatio.crucifixio.sepultura.et hui⁹mōi ē iste. Passus sub pōtio pilato crucifix⁹ mortu⁹ et sepult⁹ Qui supple xp̄us passus ē sub pilato.i.sub ptāte pilati pilato dicto pōtio scz genere q̄si dicat nō rhōno.qđ forte dicit ad dram alicui⁹ alt̄ius pilati Crucifixus in q̄ distinguit passiōz suā a passione alioz qui suspēdunt in patibulo Qz p̄m ysid patibulum xp̄ie dr̄ vbi hō suffocat̄ et statim moritˉ Crux xpi vbi diu tort⁹ tandē lāguēti morte moritˉ vbi mors gr̄uior et p̄ductior est Tñ multotiens vnū p alio ponitˉ Seq̄t mortu⁹ vera morte p dissolutiōez scz aie a corpe.ōinitas tñ sp diuncta mānsit vtrobiq; Jñ aug⁹ sr̄ iobez Verbū ōinū exq̄ hoiez i.carnem et animā suscepit nunq; depositˉ. Mors ergo ad tp̄us carnē q aiaz sepauit.neutrū tñ a xpo Et sepultus nō tñ vt alij corrupt⁹ et incinerat⁹ Jñ in illo p̄s.Nō dabis scm tuū vidē corruptionē Per hoc ār q̄ dic passus crucifix⁹ mortu⁹ ostē dit verā carnē vtpote sensibilez et passibilez habuisse Jn quo elidit error apollinaristarū qui dicūt eū sensu et carne sēsibili caruisse.cū tñ verissimā carnē habuerit.et optie

oplexionatā.et iō maxie passibilē Nec absorpta fuit illa passio per vnionē deitatis.qz in illa vnione vt dic damasc.ꝑuata fuit vtriusq; nature ꝑprietas Naz qđ passibile mānsit passibile.sic hūanitas.et qđ impassibile mānsit impassibile sic ōinitas Quinimo incōpabilit penā gr̄uiorē sustinuit.q; posset pur⁹ hō sustinē.eo q̄ p̄bebat ei illa vnio robur et vires ad sustinēdā tā amaram passionē in q̄ pur⁹ hō q̄ ei⁹dē teneritudis esset vt dicūt in initio passiōis defecisset Destruit i hoc etiā error illoz q̄ dicūt carnē illā in naturā deitatis trāsisse.et iō impassibilē fuisse. Quos confutat hieronym⁹ in epla ad damasū papā.

Expositio q̄nti articuli fidei.

Quint⁹ articul⁹ p̄ncipalis in nūero.et q̄rt⁹ eoz q̄ spectant ad filiū ptinet ad redēptionis eoz facrm qui erant in lymbo inferni oclusi p̄m q̄ ꝑphauerat zacharias.ix.ca.Tu quoq; in sanguie testamti tui emisisti vinctos tuos de lacu in q̄ nō est aq̄ q est iste Descēdit ad inferna tertia die resurrexit a mortuis Descēdit tñ.s.in aia deitate vnita.qz corp⁹ in sepulcro q̄euit.et deitas vbiq; erat Jñ sine ea descēdere nō potuit ad inferna.i.ad lymbū ptē.s. inferni superiorē.q̄ detinebant̄ saluandi.q̄sq; debitū p̄mi pentis p morte xp̄i solueret Qz autez dicit psal.eruisti aiam meaz er inferno inferiori.nō est cōtrariū Dicit ei ibi lymb⁹ infern⁹ inferior respū acri-

caliginosi in quo vt in suo inferno affligunt mō maligni spūs Unde respcū illi⁹ aeris q̄ ad situ ꝫ. limb⁹ hoc ē supior ps inferni dr infern⁹ inferior. Tertia die resurrexit a mortuis vt p sinodochen ps ponatur p toto. vt videlz ps illi⁹ diei pasceues q̄ mortu⁹ ē p vna die ꝺ putek. et nox seq̄ps dñice cui⁹ māe resurrexit p die ēt̄io. Per hec autē ꝟba destruit error eoꝝ qui negāt resurrectiōz nr̄am Negare eni nostrā resurrectionē ē q̄dāmō negare resurrectiōez xpi Sic enim arguit apls ad cor. xv. Si xpūs resurrexit et nos resurgem⁹ Cū āt ad destructionē oñtis sequat destructō añcedēt̄is si nos nō resurgem⁹ neq̄ xps resurrexit. Et nō q̄ p̄m istā distinctionē articuloꝝ hec duo cō iūgunt. s. descēsus ad inferos q̄ resurrectio a mortuis. qz iste articls dic totū qđ xps nob p suā mortē meruit. ħ aūt est redēptio in aia q̄ opleta est p fractūrā inferni in descensu ad inferos Et redemptō in corpe que opleta ē in resurrectōne per gloriam corpis.

Expositō sexti articuli fidei

Sext⁹ articulus p̄ncipalis in nūero et q̄ntus eoꝝ qui spectāt ad filiū ptinet ad opatiōz loci btitudinis. vbi p nobis p̄cursor fc̄us xps ascēdit pādens iter añ nos. Et ē iste Ascēdit ad celos seꝝ ad dexterā dei p̄ris oipotentis Ascēdit igit̄ ad celos p̄m hūanitatē vel in q̄ntū homo q̄ vbiq̄ ē p̄m deitatē Ascendit inq̄ nō stati post resurrectionē. ꝫ post q̄draginta dies q̄b⁹ appuit p mltas vices discipl̄s suis. vt fidē eorū roborare t apparitōib⁹ et p̄baret gl̄iosā resurrectionē sui corpis qđ oculis suis paulo añ discipuli viderāt extinctū Sequit̄ sedet ad dexterā dei p̄ris oipotentis ħ est in ekna btitudine Ad quā dexterā posit⁹ est elcos suos vt dr mat. xv. Et statuet oues q̄dē a dextris ēt̄. Uel ad dexterā dei p̄ris. i. in iudiciaria ptāte qz vt dr ioh. v. Pr oñe iudiciū dedit filio Et vtrūq̄ nōt cū dic sedet qz sedē est q̄escent̄ū et iudicātium q̄i dicat pacifice gloriak et oia q̄ete q pacifice cum p̄e iudicat q disponit Et iste articulus destruit illā hereſim q̄ negat eq̄litatē p̄ris et filij Et silr illaz q̄ dubitat de ascēsione ei⁹ in celū q p oñs negat nr̄am q̄ causak ex sua. sic erectio membroꝝ sequit̄ ad erectionē capitl. Uñ aug⁹ Uis ascēdere in celū. ascēdentē tene. eteniz p te ip̄m leuari non poteris Si ergo vis ascēdere. mēbrū illi⁹ esto q̄ sol⁹ ascēdit Joh. iij. Nemo ascēdit in celū nisi q̄ descendit de celo filius hois q̄ ē in celo.

Expositō septimi articuli fidei

Septim⁹ articulus p̄ncipal in numero sextus ꝺo et vltim⁹ eoꝝ qui p̄m istaz assignationē ptinēt ad filiū. est de reditu ad iudiciū. qm̄ vt dicit̄ ioh. v Pr oñe iudiciū dedit filio. vt scilz ille qui vnus iudicat⁹ est. et exiñ mortu⁹. iudicet vnos q mortuos Et est iste Unde vētur⁹ est iudica/

re viuos et mortuos Inde scz io
ē postmodū Vel inde.i.de cel q̄s
ascēdit vēturus est scilicz in die iu
dicij iudicare viuos et mortuos.
Do lr̄am q̄ tunc et viui et mortui
repient iudicādi vt innuit Aplus
ad thessal.iiij. Et mortui q̄ in xp̄o
sūt resurgēt p̄mi.deinde nos q̄ vi/
uimus qui relinq̄mur simul rapie/
mur cū illis in nubib⁹ obuiā xp̄o
in aera ⁊c. Illi tñ viui qui repient
morient.ꝫ statim in momēto resur
gent.iudiciū cum resuscitatis rece/
pturi.vbi nō puteī p tractū et mo
rā tp̄is singloz examinationē fiēi
sed vno eodē q̄ momēto et mēira
singuloz discutiet et discussa iudi/
cabit Ihñ aug⁹ Nō est in illo iudi
cio singuloz hoim vicissim opan/
da discussio ꝫ momētaneo discussu
simł oia sīc et fecit sic et iudicabit.
Vel aliī Ventur⁹ est iudicare vi/
uos scilz vita gr̄e et mortuos scilz
morte culpe Vbi nō q̄ aliud sym
bolū addit ista ꝺba cū glia.q̄ li/
cet xp̄us in fōz serui in qua iudica
tus ē sit ip̄e iudicatur⁹ tñ in forma
gl̄iosa appebit ⁊ in carne gl̄ifica/
ta Vel cū glia.i.cū societate gl̄io/
sa elēoz simł iudicātiū.q̄ vt dicit
ysa.iij. Dñs ad iudiciū veniet cuz
seniorib⁹ p̄pl̄i sui ⁊ p̄ncipibus eius
Ex quo patz q̄ q̄dā ibi iudicabūt
et nō iudicabunt.vt p̄fecti qui oia
p̄pter xp̄m reliq̄rūt et secuti sūt eū
qui xp̄i in iudicādo assessoēs erūt
Alij nō iudicabūt ꝫ iudicabūtur
scz fideles qui p̄m opa sua r̄cipiēt
iuxt discussionē de qua habeī mat.
xxv. Esurini ⁊ dedistis mi māducā
re ⁊c. cū alijs ibidē tā respū electo
rū q̄z respū re,pboz expositis Iu
dicabūtur eni quidā eoz ad gl̄az
et q̄dā eoz ad penā Alij nec iudi
cabūt nec iudicabūtur.scilz infide
les q̄ iā iudicati sūt Ihñ Joh.iij.
Qui nō credit iam iudicatus est

Expositio octaui articli fidei

Quinq̄ aūt articuli sequē/
tes p̄tinēt ad sp̄mscm tā
in se q̄z in donis suis In
se dico q̄ in octauo articulo in or
dine oim duodeci articuloz.p̄mo
ꝺo in ordine istoz̄ q̄nq̄z exp̄imit
p̄sonalitas sua Et ē iste Credo in
sp̄m sc̄m Et circūlocutiue loquit.
Qñ enim hec vox spūssc̄us capit
dictionaliī hinc solū tertiā p̄sonā
in ūnitate designat Qñ aūt vi oz̄ō
nis tenet eēntialiī sumit et conuenit
toti ūnitati scz deo Et nō q̄ i alio
symbolo ad maiorem exp̄ssionem
isti⁹ articuli adducūt plura scz in
sp̄mscm dñm et viuificantē.qui ex
p̄re filio q̄z p̄cedit.qui cū p̄re ⁊ fi
lio simul adorat et cōglorificat.q̄
locut⁹ est p̄ pp̄has Et ꝺ p̄pter q̄s/
dam hereses q̄ postea pullulauerī
Impijssimi eni nestori⁹ ⁊ eutici⁹ di
xerūt sp̄mscm esse ꝺuū p̄ris ⁊ filij
et eis obedire sicut virtus quedā
aliena ab essentia eorum nec dare
vitā gratie nec inspirationem.et
ideo additū est dñm et viuificātē.
Et ad equalitatē significandā ap
positu⁹ est qui ex p̄re filio q̄z p̄ce
dit.qui cū p̄re et filio simł adorat
et cōglorificat Montan⁹ aūt q̄dā
heretic⁹ ⁊ porphyri⁹ q̄dā ali⁹ post

eū discipulis suis dixerūt. ꝓphas nō dino spū ꝛ tāq̄ ꝓphanaticos locutos fuisse sic loquunt energu/mini et arrepticij. Et vt eoꝝ errorꝛ excluderet addiderūt. qui locut⁹ ē ꝑ ꝓphas. qz spū sco inspirante lo/cuti sunt sancti dei homies.

Expositio noni articuli fidei

NOnus articulus in ordine ꝑncipali q̄ scdus eoꝝ qui spectāt ad spm sāctū scdm scz ꝙ signat et vnit generalit eccle siam est iste. Scam eccīam catholi cam Et nō ꝙ illud qđ sequit scilz scoꝝ cōionē adiūgūt aliqui isti ar ticulo. alij vo adiūgūt articlo seq̄/ti Scdm ꝑmū modū exponitur sic Credo supple scam eccīaz catholi cam siue militantē siue triūphantē esse cōionē. i. cōgregationē vel so/cietatē scoꝝ Vel sic Credo scam eccīam catholicā adhuc in terris militantē. et credo scoꝝ cōionez. i. scoꝝ societatē in celo scz esse. ꝫ est eccīam triūphantē. q̄si dicēt vtrā/q̄ eccīam credo Vel credo scam eccīam catholicā. hoc est siue mili/tantē siue triūphantē. et credo sco rū cōionē. i. suffragia ipius eccīe q̄ cōicam⁹ Vel cōionē. i. eucharistiā esse scz in altari. qđ negāt albigē/ses. Scdm vero eos qui tm̄mō ponūt istud ꝑ articulo scam eccle siam catholicā exponit sic. i. eccīaz vlem Catholicon eni grece latine signat vniuersale. Et dicit eccleſia vlis ꝑm boetiū duabus de causis Prima scz qz est vliter ꝓicata ꝑ q̄tuoꝝ ꝑtes terre Unde in ꝑs. In oēm terrā exiuit sonus eoꝝ Scda cā qz articulos hēt vliter veros. q̄bus scz nullū falsum pōt subesse

Expositō decimi articli fidei

DEcimus articulus in ordi ne ꝑncipali et tertius coꝝ qui spectāt ad spm sanctū ꝑm scz effectum gr̄e cōn pcēm. est iste Remissionē pcōꝝ scilz credo Et intelligāt generalit de remissio ne pcōꝝ siue que fit in baptismo. siue que fit extra baptismū. sicut in pñia Tñ aliud symbolū nō videt loqui nisi de remissione pcoꝝ q̄ fit in baptismo Dicit enim Cōfite oꝝ vnum baptisma in remissionem pcōꝝ Sz hoc qđ ibi spēaliter di cit de baptismo fuit cōn hereticos certos impugnātes sacr̄m baptis/mi Est ergo sensus Credo remissi nē pcōꝝ fieri supple ꝑ deū siue in baptismo ēplici scz flumis flamis et sāguinis. siue post baptismuz in pñia Scdm alios āt qui vt sup tactū est istud adiūgūt cū articlo ꝓcedēti. vt scz sit vn⁹ articulus ec/cleſiā scam catholicā scoꝝ cōionē remissionē pcōꝝ sic inferi⁹ latius dicēt. sic expone Credo eccīam ca tholicā. i. vniuersalē eccīaz hūtem modo vl habiturā in futuro cōio nem scōrū. id est omnē vnionē vel societatē scōrū. q̄ndo scilz regnuz militās veniet ad r̄gnū ꝯumphās Et credo supple hanc obsecutā vel cōsecuturā remissionē pcōꝝ. s. per eccīastica sacr̄a et bona opa. q̄i di cat Credo pcā dimitti his qui st̄ de eccīa fidelīū q̄ nō alīs Quāuis

eni de⁹ ꝑ se dimittat pcā nō tñ di
mittit nisi ꝑ pñtiam sacr̄oꝝ nisi
nēcitas excluderet bñficiū sac̄mēti.
Prior tñ modus exponēdi conue
nientior apparet

Expositō vndecimi articuli fidei.

Vndecim⁹ articulus in oꝛ/
dine ꝑncipali et q̄rt⁹ eoꝝ
qui spectant ad sp̄m sc̄m ē
de spū insufflante sup interfectos
veneno ꝑmi parentis. de q̄ ꝑdixit
ezechiel ezech̄. xxxvij. Q̄ttuoꝛ vē
tis veni spūs et insuffla sup inēfe/
ctos istos et reuiuiscant Et est iste
Carnis resurrectionē Et est sēsus
Credo sp̄m sc̄m per reductionem
spūs creati ad coꝛp⁹ facientez sua
virtute carnis resurrectionez. Q̄ꝺ
etiā innuit p̄s. cū dicit Emitte spi/
ritū tuū et creabūtur et renouabis
faciē terre In qua resurrectōe cre
dendū est idē coꝛp⁹ qꝺ per mortē
cecidit ad eūdē sp̄m id ē ad canꝺ
aiam reditur̄ū. siue cuiuslibet mem
bꝛi materia ad idē mēbꝛū in quo
erat redeat vt exponūt aliqui siue
eadē macia tota coꝛpis redeat ad
totū coꝛp⁹ nō tñ nēcario matēia cu
iuslibet mēbꝛi ad idē membꝛ. scꝺz
exēplū qꝺ ponit Aug⁹ Q̄ñ de sta/
tua enea fusa fit massa. et iterū de
eadē massa fit statua. vbi est oīmo
da identitas materialis et numēa
lis inter statuā ꝑorē et posteriorē.
qꝛ materia est eadē numero et fōꝛ
naturali scz eneitas. et tñ forte qꝺ
ꝑus fuit materia pedis in statua
ꝑori infusa. erit materia brachij in
statua posteriori Et sic in ꝓposito

Argumentū aūt infallibile q̄ r̄sur
rectio erit q̄tidie habem⁹ Q̄ñ dic̄
petr⁹ rauēnas Crede te homo in
morte posse resurgē qui añq̄ viue
res nihil fuisti. aut q̄re dubitas q̄
resurgas. cū totū qꝺ in reb⁹ est ꝛ
tinue sic resurgat Sol eni occidit
et resurgit. dies sepelit et redit. mē
ses āni. fruct⁹. tp̄us semina cū trā/
seūt ipa moriūtur. cū redeunt ipsa
sua morte viresc̄ūt Et tu etiā q̄ti/
ens dormis q̄ dormiēdo euigilas
tecū q̄si moꝛeris et resurgis.

Expositio duodecimi arti/
culi fidei

Vndecim⁹ et vltim⁹ arti/
culus in oꝛdine ꝑncipali q̄
q̄nt⁹ eoꝝ qui spectant ad
sp̄m sc̄m est de spū sc̄o. eternaliter
electos ꝑmiāte Et ē iste Vitā eēnā
Et ē sensus Credo vitā eternam a
spū sc̄o in ꝑmiū electis collatā. In
hoc etiā articlo moꝛs eēna docet
debere credi reꝑbis futura q̄si di
cat Credo vitā eēnā ꝑmiū bono/
rū et mortē eēnā supplicū malorū
Hec aūt vita eēna ꝛsistit in stola
aie et coꝛpis Stola aūt aie in eē⁹
ꝛsistit scz in manifesta ognitōe sū/
me ēnitatis q̄ succedit fidei Joh̄.
xvij. Hec ē vita eēna vt ognoscāt
te solū verū deū et q̄ misisti iesum
xp̄m Itez in ꝑfecta ei⁹ fruitione q̄
succedit spei Itē in ꝑfecta eius di
lectōe. qꝛ nō euacuabit sed ꝑficiet
charitas ipius dei Stola aūt coꝛ/
poris in quatuoꝛ etiā consistit scz
in agilitate subtilitate claritate in
impassibilitate. De quibus dic/
tur Sapientie. ij. Fulgebūt iusti

tanq̄z scintille in arūdineto discur/rent Si igit fulgebūt ergo habe/būt claritatē.si iusti ego habebūt immortalitatē seu impassibilitatē q; Sapie pmo.iusticia ppetua ē q immortalis.si sint scintille ergo habebūt subtilitatē.si discurrēt ergo habebūt agilitatē Per hūc articulum destruit heresis ponentiū deū non curare facta hoim.et heresis ponentiū aiam interire cū corpoē Amen Iste t̄minus amen q̄nq; tenet aduerbialiter et sic interp̄tat fideliter p̄m aquilā et sonat tātuz sicut ita fiat Et sic ponit deut.xxvij.Et dicet oīs pplus amē Aliq̄ notaliter. Aliq̄ verbaliter.vt dari p̄t exemplū apoc.iij.Hec dic amē.i.veritas Vel amen id ē veritatē annūcians Et pōt b̄ sumi primo vel scdo modo.

An sint alia credenda vltra articlos.

Sqāt querat an teneamur aliqua credere que nō sūt articuli.sicut verbi gratia fornicationē esse pcēm mōrle et cōsilia Dici debet q̄ sic Oportet enim multa credere que nō sūt articuli maxie ea q̄ articulos p̄cedūt Credere enī deo nō est articul⁹ sed articulos p̄cedit.et tñ oportet deo credere q; antecedit articlos Vñ cū credē deo sit credere verbis ei⁹ siue sacre scripture que dicit fornicationē esse mōrle pcēm.Patz q̄ q̄/uis non sit articul⁹ optet illud credere Et sicut qui negaret p̄ncipia alicui⁹ diceret hereticꝰ in illa arte. sic qui negaret fornicationē ee pcatū mōrle vel aliq̄d q̄ asserit sacra scriptura quod quidē articulos fidei antecedit. hereticus in fide deberet reputari.

Unde simil numerus et distinctio articuloz fidei.

Numerū aūt articulorum q̄ distinctionez p̄m p̄tactum modū exponēdi sic accipe Cū enī credere hēamus q̄ deꝰ in sua cētia vnꝰ q̄ simplex trinus sit in psonis.q̄bus quidē psonis iuxta suas p̄prietates psonales certe erga nos et nr̄am salutē attribuunt opationes pticulares quas etiaz credere habemꝰ.inde insurgit nūerus et distinctio duodeci articulorum fidei.iuxta duodeci q̄ sic nob de ip̄is psonis dīnis credenda incumbūt Et q; iurta ip̄m modum exponēdi vnū attribuit psone patris.sex vēo psone filij et q̄nq; psone spūssancti.ideo duodeci articuli fidei assignant. Unꝰ respcū p̄ris sex respectu filij et q̄nq; respcū spiritussācti. De vnico articlo qui attribuit psone p̄ris.Primꝰ enī articulus qui vt tactū est attribuitur p̄ri.exp̄mit eiꝰ psonalitatē et oipotentiā cū dicit Credo in deū p̄rez oīpotentē creatorē celi et terre. Et hūc articulū posuit petrꝰ De. p̄mo sex articulorū attributorū p/sone filij Primus vēo sex articulorum qui attribuūtur filio exprimit

eius psonalitatē cū dicit Et in ie/ sum xp̄m filiū eius vnicū dominū nr̄m. Et hunc posuit andreas De scō et tertio. Scōus exprimit vtranq; eius natitatē cū dic Qui cōceptus est de spūsancto natus ex maria virgine. Et hunc posuit iohēs euāgelista Terti⁹ exp̄mit passionis sue sacramentū cū dicit. Passus sub pōtio pilato crucifix⁹ mortu⁹ et sepult⁹ Et hūc posuit iacob⁹ maior. De q̄rto Quart⁹ exp̄mit eius descensum ad inferos q̄ oñtez resurrectionē cū dicit De/ scēdit ad inferna tertia die resur/ rexit a mortuis Et hūc posuit tho mas. De q̄nto. Quint⁹ exp̄mit ascensū suū ad superos et ianue ce lestis aptionē cū dicit. Ascēdit ad celos sedet ad dexterā dei patris oipotentis Et hūc posuit iacob⁹ minor. De sexto Sext⁹ exprimit eius iudiciariaz ptātem cum dicit Inde vēturus est iudicare viuos et mortuos Et hūc posuit philip pus De quinq; articulis attribu/ tis persone spūssancti. Primus vero q̄nq; articuloz qui attribuit spiritui sancto exprimit eius perso nalitatē cuz dicit Credo in spiritū sanctū. Et hunc posuit Bartholo/ meus Secūdus exprimit ei⁹ san ctificationē et vnionem qua in eo vnitur ecclesia cū dicit Sanctā ec clesiam catholicā sanctoz cōionē. Et hūc posuit matheus. Terti⁹ exp̄mit eius remissionē siue iustifi/ cationē per generalē remissionem cum dicit Remissionē peccatorum Et hunc posuit simon chananeus Quartus exprimit eius viuifi/ cationē per generalem resurrectio nem cū dicit Carnis resurrectiōm Et hūc posuit iudas thadeus. Quintus et vltimus exp̄mit etnā eius p̄miationē cum dicit Vitam eternam Et hunc posuit mathias Vt clarius hec patēt in figura se/ quenti.

De quadā alia distin/ ctione articuloz fidei.

Est et alia distinctio quo/ rūdā moderno. qui sym bolū in q̄tuordeci diuidūt articulos Diuidūt eni p̄mū et ter tiū et q̄ntū articulos sup̄ positos quēlibet in duos. nonū vero et de cimū redigūt in vnū. put videtur distingui symbolū nycenū quod cantatur in missa. Et p̄m hanc distinctionē ponūtur septē articli ptinētes ad dīnitatē et alij septez ptinētes ad hūanitatē sic sez Naz symbolū aut est de deitate. aut de humanitate.

De septē articulis ptinentibus ad deitatē

Et ꝑmo de ꝑmo

¶ Si aūt est de deitate. tūc ꝑmus articul⁹ est vnū deū tm̄ esse Et est iste Credo in deū Scḑus articls est ꝑrem esse vnū deū creatorem qz oim Et est iste Patrē oipotentem creatorē celi et terre Et vt supꝫ tactum ē isti duo articuli ꝑm assignationē ꝓcedentē nō sūt nisi vn⁹ articulus. ¶ Terti⁹ articulus est. filiū ei⁹ vnicū esse vnū deū sibi equalez Et est iste Et in iesū xp̄m filiū eius vnicū dn̄m nr̄m ¶ Quart⁹ articul⁹ est sp̄m sc̄m ee vnū deū ab vtroqz ꝓcedentē Et ē iste. Credo in sp̄m sanctū ¶ Quint⁹ articulus est deū pcca dimittē his qui sūt in ecc̄ia qꝫ hñt cōionē ecc̄ie et nō alīs Et est iste Sc̄am ecc̄iam catholicā sc̄orū cōionem remissionē pcc̄orū Et sic vt supꝫ tactum est oiūgunt isti duo articuli in vnū scz non⁹ et decimus ¶ Sext⁹ articul⁹ ē deū suscitatūrū mortuos Et est iste Carnis resurrectionē ¶ Septim⁹ articulus ē deū esse remuneratorē bonorū Et est iste Vitā eternā Sub quo etiā ꝯphendit deū ee punitorē malorꝫ

De septē articulis ptinentibus ad hūanitatē

¶ Si aūt symbolū sit de humanitate. tūc articul⁹ ꝑmus est qꝫ xp̄us cōceptus est de sp̄ū sc̄o Et est iste Qui conceptus est de sp̄ū sāc̄to Scḑus articul⁹ est filiū dei natum esse de virgine maria Et ē iste Natus ex maria virgine Et vt supꝫ tactū ē isti duo articuli ꝑm assignationē ꝓcedentē nō sūt nisi vn⁹ articulus ¶ Terti⁹ articulus est filiuꝫ dei esse passū crucifixū mortuuꝫ et sepultū. Et est iste Passus sub pōtio pilato crucifixus mortu⁹ et sepultus ¶ Quart⁹ articulus ē filiū dei descēdisse ad inferos Et ē iste Descendit ad inferna ¶ Quintus articulus est filiū dei resurrexisse a mortuis Et ē iste Tertia die resurrexit a mortuis ¶ Sext⁹ articul⁹ ē filiū dei ascēdisse ad celos sedere qꝫ ad dexterā ꝑris Et est iste Ascēdit ad celos sedet ad dexterā dei ꝑris oipotentis. ¶ Septim⁹ articulus ē filiū dei iudicaturū bonos et malos Et ē iste Inde vēturus ē iudicare viuos et mortuos

Explicit tractatus primus huius libelli qui est de expositione articulorꝫ fidei.

Incipit tractat⁹ secūs

de decē p̄cepti.legisq eoz exp̄one

Circa tracta

tuz de p̄ceptis legis summatim tā gēda sūt.quid est p̄ceptū.Qualiē p̄cepta distinguant Expositio p̄ceptoz De numero et sufficiētia p̄ceptoz Qualiē in ipis p̄ceptis.vñ capitalia ꝓhibeant

De diffinitiōe

p̄cepti q ei⁹ expositione

Diffinit aūt p̄ceptū ab aliquib⁹ sic Preceptū est imperiū obligās ad obseruationē rei vel actus imp̄ati Extrahitur radicaliē hec diffinitō a diffinitione p̄cepti quā dat aug⁹ libro de vginitate dicēs Preceptū ē cui nō obedire pcēm est Dicit in dca diffinitōe obligās ad obꝑuatōez ad dām ociliū.qđ p se nūq̄ obligat vt dicit aug⁹ q̄uis per accīs id qđ osulit videatur obligare vt pote si in casu p̄ceptū nō possit impleri nisi fiat cōciliū.vt si ñ possim sustētare pentes.s.p̄rem et matrez nisi vendā oīa.tūc tenerer oīa vēdere Qđ quidē de se ociliū.nec obligat nisi in casu p accīs vt exēplificatū ē Et si obīciat q̄ silr obligat votū ad obseruationē.et sic conuenit ei p̄cepti diffinitō. Rōne Aliq̄o vouere est tm̄ ociliū.nec quē q̄ obligat.null⁹ eni cōn suā voluntatē obligat ad vouendū.sed qui vouerit obligat nc̄ario ad⁹ reddē/ dū Et hoc ido est qr reddē votū est p̄cepti.sed vouere est concilij

De varia

distinctione variaq assignatione p̄ceptoz in tabulis legis

Distinctio aūt ponit varia p̄ceptoz Joseph⁹ eni dic q̄nq̄ mādata esse scꝑta in vna tabula et q̄nq̄ in alia Origl. aūt ponit q̄tuor in vna q sex i alia Aug⁹ aūt ponit tria in vna q septē in alia.vtpote tria que ptinēt ad deū in ꝑma tabula et septē q̄ pertinēt ad primū in scda Et hūc modum augustini sequit cōis opinio Q eni aug⁹ ponit tria esse in vna tabula et septē in alia.hoc magis dicere videt ꝓ dignitate q̄ ꝓ scriptura.eo q̄ tria ptinēt ad dilcoez dei et septem ad dilectionē primi Vñ si diuiderent ipe tabule q eaz scꝑtura in se sic cōsiderāt hebrei q iosephus.sic vtraq̄ tabula cōtinebat q̄nq̄ mandata seu p̄cepta Si aūt diuiderent ꝑm respēm et relationē eoz ad q̄ dicta mādata ordinabāt.cū tria ordinēt ad deū q septē ad primū.poterit tali fine diuiderato dici tria eē in vna et.vñ.i alia

Expositō

p̄ceptoz legis Et primo p̄mi

Hinc aūt attēdendū ē ad exp̄oēz singloz p̄ceptoz Et cū lex p̄ceptoz posita sit ꝓpter trāsgressiōes cohibēdas vt pz ad gal.iij.et tripl̄r trāsgressio fiat.s.corde ore et ope.et ꝑ qui dē tā q̄ ad deū.q̄ etiā q̄ ad prim vt pfecta sit cohibitō transgressio

nis. pfca ponit lex phibitōis q sic mādatorū seu p̄ceptor̄ subsequit iniūctio Et p̄mo q̄tū ad deū phibet p̄mū p̄ceptū cor ab idolatria. vt de⁹ scilz diligat toto corde Est eni de colēdo deo Et colē deū vt dic glō est sese toto mētis affectu illi mācipare Et ē istud Nō habebis deos alienos coram me Quasi dicat Me hēbis deū. nō alienū Exponēs q̄z qđ dixit deos sūdit Nō facies tibi sculptile. i. imaginē sculptam. qđ vōt aug⁹ idolū. neq̄ similitudinē oim q̄ in celo sūt desup et q̄ in tra deorsū ⁊c. que erpō est ꝟbi p̄cedentis Vel Em Origl. sculptile siue idolū est qđ nō hēt similitudinē in natura sic cymera Similitudo aūt ē eor̄ q̄ aliquā hnt in natura similitudinē. vt imago homis vel bouis ad verū hoiem. vel ad vex bouem. qđ videt p ꝟ qđ sequit q̄ in celo desup. q̄ in tra deorsū // Sz ex ꝟ videt q̄ phibeant imagines que ad tram sculptilia sunt. q̄z sculpūtur Sz rndet q̄ añ incarnatōz q̄n data fuit hec lex nulla in ligno vel in lapide sculpi potuit incorpalis dei imago q̄z imago spūs fingi nō p̄t Et p̄terea añ incarnatiōnē reprobande erāt imagines Sz q̄z ꝟ fieri potuit p⁹ incarnationez filij dei. p̄ hoc ex tūc fiēi oceoūt et ab ipo qđē qui legē tulit et dispēsare potuit scilz xp̄o Jñ refert damasc. q̄ xp̄s abagaro regi misit in pāno imaginē suā. eo q̄ pictor ab eodē rege missus. ad depingendū imaginē xp̄i nō poterat vultū eius p̄e claritate intueri. vt ei⁹ singula lineamēta et mēbra p̄rie describēt Sz q̄z hec rōnō nihil oino apud vnū p̄fm iudeū valeret q̄n nr̄as imagines reprehendūt. iō aliē dici p̄t. q̄ nō simplr phibent oino fieri imagines. Jñ beda. Imagines fieri nulla lex ōina vetuit. harū eteni aspēctus multū opūctionis solz p̄stare otuentib⁹. et eis q̄ hr̄as ignorāt. q̄i viuā de xp̄i passiōe exhibent recordationē Salomō eni instinctu ōino eas fecit in templo dei Sed oīno phibent fieri ad hūc videlz finē vt adorent q colātur Jñ sequit Neq̄ adores neq̄ colas ea Ad adorandū igit et colendū phibent imagines fieri Nos aūt nō adoram⁹ imagines. Sz refertur honor et adoratō ad imaginatū. scz. ad deū vl ad sēm eius cui ē imago vt dic aug⁹ lib. iij. de doctrina xp̄iana Sequit Nō adorabis neq̄ coles Jnt q̄ sic distingue. Nō adorab scz venratōne corpis. vt inclinādo eis vl genuflectēdo Neq̄ coles scz affectione mētis Jñ glō Aliud ē colere aliud ē adorare Pōt q̄s inuir⁹ vel adulādo regib⁹ idolatris vel tormētis vic⁹ adorare. cū tñ sciat idolū nihil esse. et sic nulla mētis affectōne ad idolū moueri. q p oēs nec colere Colere eni est toto mētis affectu q studio mācipari Sequit Ego eni diserctiue dic q̄i dicat Ego nō alī⁹ sum oēs. et iō timēdus De⁹ tuus q iō diligēdus Fortis zelotes. i. diligēs amator Jñ deut. v. De⁹ tuus de⁹ emulator visitans. s. puniēdo iniq̄tates p̄rm scz nō custodientiuz p

cepta data in filios.i.puniēs etiā ipos filios.s.pēs ista nō custodierint Puniunt eni qñqz filiꝫ p pcō pris tpaliē nō eternaliē Et sic intellige illud ezechꝫ.xviij. Filius non portabit iniqtatē pris ꝛc.scz ekna liter Vel visitās pcā pm in filios etiā eternaliē Nō aūt quia sunt pcā pm.ꝫ qz sūt pcā filiorꝫ imitantiū pcā pm. Vsqz in tertiā ꝛ ārtā generationē Sboc dicē qz qñz solēt pēs in tertiā et ārtā generationē viuere.et plerūqz filiorū vel nepotū suorꝫ molestiꝰ ferre cruciatus qz ꝑrios Eorū q oderūt me .i.pcorꝫ et malorꝫ.et ecōn faciēs miam in multa milia.i.in oēs Et ponit ibi finitū numerꝫ p infinito Diligētibꝰ me et custodiētibus p cepta mea Ste ēminꝰ.et.ponit ibi expositiue p id ē custodiētibꝰ Qui eni diligit deū pcepta eius seruat Vñ iohꝫ.xiiij. Si qs diligit me sermonē meū ꝟuabit Ꝫz ārit ālit istud posset dici ꝑmū pceptū.cum dilectio dei dicat ꝑmū mandatuz mat.xxij. Sboc ē logs de dilcone dei.ꝑmū et maximū mādatū Rñdet q illud mādatū de dilectione dei idē ē cū .B. ꝑmo pcepto decalogi Jubet eniz ꝑmū pceptū decalogi vnū deū coli et nihil ei in amoē pferri.et sic idē est.vel equipollet ꝑmo mādato.iuꝛ allegatū.xxij. capm matꝫ Vel pt dici q dilcio spēale mādatū nō est.ꝫ radix ꝛ stipes ceterorꝫ.ad qđ.s.ceta mādata reducūt Vñ ꝑmū mādatū dr nō ordine ꝫ dignitate.i.inē ceteā pcipuū ꝛ maximū.cū oia ꝟphendat.

Expolicio secundi precepti

Scōm pceptū cohibet os a piurio.a blasphemia a mēdacio.et ē istud Nō assumes in vanū nomē dei tui.s.fle vel supflue vel dolose p nomē dei iurando.vel mentiēdo.vel ipm nomen blasphemādo vel puerse de deo sentiendo Et si obꝟciaꝰ q ꝑm istā opinionē istud ptinet ad ānt̄ū pceptū scde tabule.s.ad illud Nō loqris cōn ꝓximū tuū flm testimoniū.vbi agit de piurio Dic q iurans flm.duplr peccat Prio.s.cōn ꝓximū suum eū decipiēdo.et isto mō ex pte ꝟbi qđ ordinatuz ē ad ꝓximū.et q ad hoc cadit sub dco ānto mandato seu pcepto scde tabule Itē scdo peccat inuocando ad cōfirmationē flitatis vel decemptionis testē.dinā veritatē ꝛ isto mō peccat in deū.et q ad hoc habeꝫ sub isto scdo mādato seu pcepto ꝑme tabule.s.in isto loco Nec eni hēbit dñs hoiem insontē.i.innocentē.B ē a culpa imunē eū q assūpserit nomē di frustra.qz vt habeꝫ eccl.xxiij. Vir multū iurās ꝛplebit iniqtate ꝛ nō discedit a domo eiꝰ plaga. Ꝫz qđ dicet de istis magnatis et sclariꝰ q ꝺsuetudinē hñt iurādi.nunquid

trāsgrediūť istud p̄ceptū seu mandatū et peccāt mōrliť? Aliq̄ rn̄dēt distinguēdo. dicētes q̄ pluriū mḃplicitť dr̄. s. indiscreta iuratio. vtpote q̄n q̄s inutiliť iurat verū. vel q̄n sine deliberatōne iurat. et tūc non credūt esse mōrle pcēm. Nā tūc fit p̄ter p̄ceptū. ꝫ nō cōn p̄ceptū. nisi forsan nimia essz assuefactio. Alio mō sumiť pluriū. vbi vel q̄n q̄s iurat cū deliberatiōe illud q̄d iuramēto nō essz assentēdū imo nec simplr dicendū seu loq̄dū. ꝫ poti⁹ oppositū. et tūc crediť eē mōrle pcēm. Alij distinguūt dicētes q̄ pluriū mḃplicitť dr̄. Uno mō ſta iuratio. q̄ si fiat ex ignorātia adhibita tn̄ p̄us diligētia debita. nō est pcēm. Sed si fiat nō adhibita diligētia debita. pcēm. q̄dē est ꝫ veniale. Si aūt ſta iuratio fiat scienť. vtpote cum mēdaciū iuramēto ꝛfirmatur. tūc nisi tm̄ iocando fieret. sp est pcēm mōrle. Alio mō dr̄ pluriū trāsgressio iuramenti iā facti. q̄d si fuit licitū. sp est ipa trāsgressio mōrle peccatū. Si vo illicitū. trāsgressio illi⁹ nō est pcēm. sed illud illicitū sciēter iurasse fuit pcēm. Tertio mō diciť pluriū indiscretū iuramētū. q̄d ponūt nisi alia aggrauaret circūstantia. veniale pcēm. Jtē nomē dei p̄r̄is est filius. qz ipm pr̄em notificat. Nomen ergo dei in vanū assumit qui ipm xp̄m purā creaturam ponit seu asserit. qz sic ponit ipsum eē vanū vel vanitatē. Jñ ad rhō. viij. Vanitati sb̄iecta est ois creatura. Sed cū xp̄s vitas sit vñ Jo. xiiij. ego sū via vitas et vita. nulla ten⁹ poterit esse vanitas. et sic nec pura creatura. Quid ergo absurdi⁹ q̄z illā firmissimā vitatē ponē vanitatē. q illud vbū virtuosū sustentans oia vt habeť ad heb i. ponē vanū q sustentatū? Deniq̄ tertio mō nomē dei assumit ille in vanuz q̄ nomē xp̄i vñ dr̄ xp̄ian⁹. p pcēm vanū reddit et mortuū. Nomē q̄ppe sup hoies sc̄ptū vt viuāt ip̄i iuxť q̄d loquiť xp̄s apoc. iij. Et scribā sup eū nomē dei mei et nomē ciuitatis dei mei noue hierl'm. q̄ descendit de celo a deo meo. et nomen meuz nouū.

Expositio

tertij p̄cepti.

Tertiū p̄ceptū ptinens ad deū cohibēs trāsgressiōm in ope ē. Memēto vt diem sabbi sc̄ifices. i. sēm et feriatuz habeas. cessando ab oñi ope seruili. Ubi nō q̄ i q̄z̄tū sabbm designat q̄tē interiorē a p̄uis affectionib⁹ et exteriorē ab oibus fuilibus. p̄ter illi⁹ diei determinationē morale ē ḃ p̄ceptū q sc̄ptū in corde hūano. sic alia decalogi mādata seu p̄cepta. Natura eni dictat esse vacādū alicui q̄ti. et orōni. et dine laudi. ꝫ qz tali die. s. sabbo. et a talib⁹ reb⁹ grossiorib⁹ abstinē ñ aliqliť dictat oscia. ꝫ sola exterior iussio diuina q̄z̄tū ad ḃ fuit cerimoniale ḃ mandatū. et soluēdū i. solui pocat. Circa q̄d ē aduertēdū q̄ in oñica resurrectiōis oñice ex statuto ecclie mutatū ē sabbm in oñicā ne videremur iudaisare. Qz erq̄ veritas luxit. trāsiit legis vmbra. et hoc q̄ ad cerimonialia. Et si q̄ratur q̄re

alie iudeoꝝ festiuitates nō p̄cipie
bant in decalogo Dic q̄ cetē eo/
rū festitates fuerūt tm̄ cerimonia
les.nec ab oibus sūt obſuande.ℨ
aūt p̄ceptū magis morale ē q̄z ce/
rimoniale ío in decalogo ad quez
oēs tenent sp̄ p̄cipiendū erat Se/
quit deus.v.vñ sumit hoc p̄ceptū
Sex eni dieb⁹ facies opa tua septi
mo aūt die q̄ est dies sabbi nō fa/
cies in ea quicq̄z opis Et subdit
rōem p̄cepti Sex enim dieb⁹ fecit
de⁹ celū et t̄rā vt ptz geñ.p̄.et re/
quieuit die septio.nō q̄si lassus ꝛz
ponit ibi req̄euit p̄ cessauit.sic dr̄
apoc.iiij.Requiē nō hꝫt die ac no
cte dicētia sc̄us sc̄us ꝛc.i.dicē ñ ces
sabāt Ita sumit in dicto passu re
quieuit p̄ cessauit Nihil eni vlteri⁹
fecit nouū cui⁹ ñ fecēit p̄⁹ materiā
vtpote corp̄aliū.vel sꝫitudinē.vt
pote spūaliū Opat̄ tm̄ adhuc q̄ti/
die creata gubnādo.vt dr̄ Job.v
Pr̄ me⁹ vsq̄z mō opat̄ et ego ope
ror Circa qđ dic̄ aug⁹ lib.iiij.sup
geñ Sic req̄euit vt nouā creaturā
vlteri⁹ oderet nullā.nō vt q̄ cōdi/
derat otinere et gubnare cessaret
Et bñdixit diei septio.qui est dies
sabbi.et p̄ id ē sc̄ificauit eū.i.sc̄m
et celebrē eū hr̄e voluit.vt sc̄z nō
fieret op⁹ seruile in eo.et sic nō inē
dicit opus charitatis nec nēitat.
Jñ ptz q̄ poterūt exhiberi ecc̄ia/
stica sacr̄a.sicut eni poterāt circū/
cidere sabbo.q nos etiā die dñica
sacr̄a possum⁹ exhibē et opa cha
ritatis vt elemosynas.et opa nēi/
tatis exercere vt bibere comedere

Expositio quarti pre/cepti.

Sic quo ad deū tria ponū
tur p̄cepta Quātū aūt ad
primū ponit septē sequē
tia.q̄rū vnū est affirmatiuū et ser
sūt negatiua Affirmatiuū autē et
q̄rtū in ordine p̄ncipali.ℨ p̄mū in
his q̄ respiciūt primū ē illud Ho
nora p̄rem tuū et mr̄em tuā. Per
qđ mādatū natura que corrupta
est ad ordinē naturalē reuocatur.
Nec fuit nēe hmōi p̄ceptū dari pa
rētibus respēu suoꝝ filiorū Cresce
te eni vtute in filiꝭs decrescit vtus
in pentib⁹ p̄m naturā.et deficiēti
virtuti debet iuste sōlidiū Jñ q̄a
minorat virt⁹ seu vigor i parētib⁹
et auget in filiꝭs dat̄ p̄ceptū vt fi/
liꝭ subueniāt parentibus Nec fuit
nēe dare hmōi p̄ceptū p̄entib⁹ de
filiꝭs q̄uis p̄mo ipi filiꝭ fuerūt im
potētes.qz natura etiaz corrupta
ad id cogit.eo q̄ naturaliē succ⁹
ascēdit a radice ad ramos et nō
ecōuerso Et crisost. Hoc est amor
in hoibus qđ est humor in arbori
bus Dit ergo.Honora p̄rem tuū
duplici.s.honore.et reuerēdo.q ne
cessaria p̄bendo Patrē tā spūalē
q̄z carnalē Intelligit etiaz de p̄re
deo qui potissime ē honorandus.
Jñ mal.p̄.Fili⁹ honorat p̄rem et
seru⁹ dñm Si ergo p̄r ego suz vbi
est honor me⁹ Et mr̄ez tuam car/
nalē necnō q spūalem.s.ecc̄iaz Ve
qua ad gal.iiij. Jlla aūt q̄ sursū ē
hierlm libera est.q̄ est mr̄ nr̄a. Noie
etiā p̄r̄is et mr̄is oēs primi intel

ligunt vt dicit.aug⁹ Nñ ꝑm ipsū oīa vēnda sunt et danda ꝓ pauꝑib⁹ in extrema nēcitate.quod si nō fit trāsgredit istud mādatū. Si ergo nomie pris q mris oīs primus intelligit et nobilissimum inter primos ponit ꝓ oībus.s. prem et matrē.clar est ꝙ illis ꝑci pue honor debet et subdium Et vt firmi⁹ obseruet adhuc hoc ꝑce/ptū subiūgit ꝑmiū dicēs.vt sis lō/geuus sup terrā Naz ecci.iij. Qui honorificat prem et mrem.vita vi uet longiore Justum eni est vt qui alteri⁹ vitā sust̄et.vita illius plō getur Sup terrā inḡt scz tā morie tiū qz viuētiū.eo ꝙ pietas ad oia vtilis ē.ꝓmissionē hns vite q nūc ē et fute ꝑ.

Expositō ḡnti pre cepti.

Quintū aūt ꝑceptū princi/pale.et scdm in ordine ce/rū que respiciūt primuz q ꝑmū negatiuū ē istud Nō occides Ubi ꝑcipit ꝙ nō leuat prim⁹ in sua ꝓsona Nō occides igit supple hoiem te ipm videlz vel aliū.q du plicit videlz aia vel corpe Sz cō trariū huic ꝑcepto videt hri exo. xxj. Et maleficos nō patieris viuē. In quo verbo ꝑcipit oīs fieri oc/isionē.hic vero ꝓhibet.vñ cōri⁹ sibi ipi videt in legislatione Sz ad hoc dicit ꝙ ꝓsone priuate que nul lam habz iurisdictionē vel auctez hic ꝓhibet occidere.legi autē vel ministro iustitie ꝑcipit occidē.exo. xxj. Et sic nō est cōtrietas.qz non est circa idē seu respectu eiusdē Sz nūqd aliquo mō ꝑuate ꝓsone licet absq; trāsgressione occidē Videt ꝙ sic.ad mi⁹ in sui defēsione.ē ei iura ꝑmittūt scz iniuriā ꝓpulsare tēꝑate vim vi repellere Itē ex or dine charitatis debeo pot⁹ ꝑsuc/nire vite ꝓxie.qz vite aliene.Nñ volentē me ꝑimere pot⁹ occidere debeo qz ꝑmittere me occidi Sed cōn hoc videt esse illud mat.v. Si qs te ꝑcusserit in vna maxilla ꝑbe ei et aliā Et idō dicūt qdā ꝙ nul/lo mō licet occidere etiā defendē do marie aūt viro ꝓfecto Et hec videt esse opinio anselmi Nec ꝑm eos debeo opinari ꝙ me occisur⁹ sit.si eū non occidero.qz ꝙ de⁹ ꝑstabit mihi auxiliū vel euasionis aut fuge bñficium Alij volūt ꝙ in sua defensione liceat occidē.eo ꝙ lex occidere iubēdo vel saltē ꝑmitten do talē defendentē se in dco casu iudicē ostituit in aduersariū. Nñ ipm vice legis inflcit.vñ lex ꝑbē/do auctē excusat a pcō Hoc tam intellige si nēcitas est ineuitabilis. qm si te ꝑcusserit aduersari⁹ et fu gerit vel ꝑcutere destiterit eū rep/cutere nō licet vel sequi fugientem qz hoc nō fieret ad ꝓpulsationem iniurie sed ad vltionē q spectat ad solū iudicē Et rndent isti ad illud matb.v. Si qs te ꝑcusserit in vna maxilla ꝛc.ꝙ illud otinet concilū nō ꝑceptū ¶ Et nō hic ꝙ homici/diū multis mōis fieri dr Fit enim qñqz sola mēte per odiū frnū Nñ Joh.epla.i.ca.iij. Qui odit frem suū homicida ē Itē prauū exēplū relinquēdo Ut eni dicit greg.tot moztib⁹ digni sūt.qt prauitat.exē

pla reliq̄runt Item lingua et ꝟ tri pliciter. vel sez cōn legem quenq̄z morti adiudicādo Jñ. ij. regl. xij. dicit dauid vriaz ꝑcussisse gladio qz morti dolose et inuste adiudicauit Item mētiendo Jñ Sapie ꝑ. Os qđ mentit occidit aiam Itē cuiq̄z detrahēdo vñ dicit bernar. ꝙ detractor vno ictu tres aias interficit. suam sez et illi⁹ quē sua detractione inficit. et illi⁹ de quo detrahit. qz sibi forsan p̄iudiciū mortis vel damni irrepabilis sua detractōne parat et adq̄rit Item fit homicidiū manu q̄licūq̄z sez ꝑemptione exteriori. siue p gladiū siue per venenū. siue p aliā penā Item fit homicidiū per subtractionē victus sez corpis Jñ Ambr. Pasce fame morientē. ꝙ si nō pascis occidis Siue victus subtractione id ē verbi dei Jñ ezech. iij. Si loquente me ad impiū ꝛc. Nō annūciaueris ei ꝛc vt auertat a via sua impia ꝛc. q ipe impius iniq̄tate sua moriatur. sanguinē ei⁹ de manu tua requirā. Jñ versus Exēplū mēs lingua manus subtractio vict⁹ Corpozis et aie dici faciūt homicidaz

Expositō sexti p̄cepti.

SExtū p̄ceptū in ordie p̄ncipali. et tertium eoz q̄ respiciūt ꝓximū ē istud Nō mechaberis Ubi p̄cipit vt non le dat ꝓxim⁹ in re sibi diūcta per legem sez in vxore Et accipit ꝟ sub noie mechie oīs illicit⁹ ocubitus et q̄cunq̄z coitus fornicari⁹. q̄uis mechia magis ꝓꝛie adulteriū dicat Mechos ei grece adulteriū dr̄ latine Et ad hāc reduci p̄t fornicatio spūalis sic idolatria De q̄ Jere. iij. Mechata ē cū lapide et ligno P̄t etiā ad hāc reduci expō ꝑua sacre scꝑture. Jñ. ij. ad cor. xj Nō sum⁹ sic plūi adulterātes verbū dei Jñ hic nō ꝙ fornicatō est mōrle pcm Videt tamē cōtrariū eo ꝙ actus naturalis Actus naturalis nō est pcm Insup cuz coire sit nc̄ariū ad ꝺseruationem speciei sicut comedē ad ꝺseruationē indiuidui q in nc̄itate vt in fame liceat etiā nō sua rape q comedere. quia tpe nc̄itatis omnia sūt cōia. videt similit ꝙ in feruēti desiderio coeū/di posset q̄s nō suā rape et cuz ea coire Ad qđ dr̄ ꝙ act⁹ fornicatōnis dupl⁹ dicit Uno mō dr̄ naturalis eo. s. qz nat̄alit fit. Alio mō dr̄ cōn naturā Et iurta istū sc̄ōm modū dupl⁹ adhuc dr̄ cōn nat̄az Uno mō q̄n fit cōn nat̄alē cōcubitū. q̄ ē maris cū femia q isto mō ꝑt dici act⁹ innatural. qz cōn naturalē ꝺmixtionē Alio mō dr̄ otra nat̄am. qz. s. naturā in suis naturalib⁹ vulnerat q spoliat ḡtuitis scz bono gr̄e q ẍtutis. Et isto vltimo mō ois fornicatio ē cōn naturam sic oē pcm mōrle Corrūpit enim nat̄alia et destruit oia ḡtuita Et qz isti sūt effect⁹ mōrlis pcti ꝓpt̄ ꝟ ꝙz fornicatōez eē pcm mōrle Et sic ꝙz solutio argumenti qz licet fornicatō sit act⁹ nat̄alis qz. s. naturalit fit. ē tn innat̄al qz nat̄am corrumpit Nec sequitur ꝙ fit actus naturalis quia naturaliter fit. ꝙ

ꝓterea nō sit pecm. vbi nō debito mō fit Et intellige ꝙ coit⁹ qui de se nakalis est post otractā per pecm ꝑmi parentis ocupiscentiaz est sicut cibus veneno iunctus qui cuis de se naturalis sit. tñ ꝓpē veneni admixtionē inefficit. nisi bñficio tyriace comedēti subueniatur Pari mō et aiam cōcupia carnal inordinata inefficit. nisi bñficio matrimonij q honestate nuptiaz inēcipiat Nec est sile de extrema nēcitate famis et desiderio feruēti coitus. qz si in nēcitate famis nō subueniat per alienū esuriēti piret indiuiduū Nō sic aūt piret spēs generis hūani si nō satisfiat per coitū alicuⁱ cū aliena Nā saluat in alijs Etiā ipe posset aliē saluare scz cognoscēdo suā ꝓriā vxorē Sz āreponūt duo pcepta circa phibitionē illiciti coitⁱ. s. Nō mechaberis q nō ocupisces vxorē ꝓximi tui. cū vnū sub alio possit subintelligi Et sic de istis duobⁱ Nō furtū facies et nō ocupisces rē ꝓximi tui. cum oīs qui furat rē ꝓximi ocupiscat et sic possit ꝑmū otineri sub scdo. Aug⁹ soluit. ꝙ in duobⁱ pceptis. s. nō mechādi et nō furādi oīa opa inchoata sūt. in alijs aūt duobⁱ interdicit ipa omnis cōcupia Et qz vtrobiqz ē pecm vtrobiqz est mandatū phibitoriū Nec sic fit phibitio de volūtate occidēdi sed tm̄ de actu. qz naturaliē sūt ꝑni hoies ad velle luxuriari q ad actū luxuriandi Sic ad volūtatē habendi alienū et ad actū. sicut ad rapinā et furtū Et iō due sūt phibitiones et data duo precepta phibitoria vnū cohibēs ipaz volūtatē aliud cohibēs ipm actū Nō sic aūt est in occidere. qz hō naturaliē abhorrz tā volūtatē occidēdi q̄z actū Quelibet eni creatura suā spēm amat q nitiē eā seruare nō destruē. nisi cū extra se exit ꝓ furorē ire vel temē ocupis

Expositio septimi precepti

Septimū pceptū in ordine ꝓncipali et q̄rtū in ordine eoz q̄ respiciūt ꝓximū. q scz phibet ipe ꝓximⁱ in rebⁱ sibi nō ꝓ legē oiūctis sed fortuitis. q ē istud Nō furtū facies Est aūt furtū otractatō rei aliene iuito dño aio lucrādi Nōnter dic otractatio q̄a q̄s furtū nō facit nisi ope otractet Dic etiā rei aliene. qz in re q̄ plenissime mea ē nō facio furtū Secⁱ aūt si q̄s hēat mecū rē cōem Dic inuito dño. qz si credat dñm ꝑmissurū et subsit iusta cā sic credendi etiā si dñs nō erat accessurus non teneē furto Si aūt nō subsistit iusta cā sic credendi teneē furto. Ecōn si crederet otractare rē dño iuito licet etiā otractet dño volēte. peccat tñ mōrliter et furtū facit. qz in pecis otrahēdis et cōmittendis intētio principaliē attendit Dicit etiā animo lucrādi. qz siqs ā cillā alienā in meretricē rapuerit nō lucri ꝛ libidinis cā furtū ꝓprie non facit. secus aūt si eā rapiat vt vendat Et nota ꝙ extrema necessitate excusatur fur qz tpe tāte nēcitatis oīa sūt cōia Et intellige ꝙ sb noie furti intelligit̄ phibita cmīs

vsurpatio illicita rei aliene animo dico lucrādi. q̄lis ē rapina. vsura. negociatio fraudulēta ꝙ hmōi Et nō ꝙ nō dicit Nō facies rapinam q̄uis rape sit generali⁹ q̄z furari. Nā ois q̄ furat rapit ꝙ ñ ecōuerso Qđ fecit ido qz iudei q̄bus hmōi pcepta data sē pnioēs sūt ad furtū qđ ē occultū. q̄z ad rapinā vbi testis adest Et iō occurrendo magis piculosū furtū in phibitione noiauit nō rapinam Voluit tñ a pte totū intelligi vtpote per furtū oēm rei aliene vsurpationē Per ħ etiā phiberi videt ne fiāt violētie ꝙ nimie exactōnes ꝙ tallie pncipū et militū in pplm suū. qz hoc videt rapina eē. et spēs furti Propt qđ dr ysa. p. Principes tui infideles socij furū Sz circa hoc distinguit ab aliq̄bus. qz aut tallie ille fiunt sup ħuos. aut sup colonos ēre Si sup ħuos. cū nihil hēat nisi nomie dñi sui. videt ꝙ dñs ħuū suū tallia re possit. et onerare q̄tūcūq̄z vult Pō t tñ dñs nimis angariādo seruū suū nimis q̄z exigendo et oppri mēdo eū ita grauit sic cōn istud p ceptū faciēdo peccare. qz iustitia dei exigit vt vn⁹ q̄sq̄z re sua debite vtat Nō tñ vt sit rapina dicūt nec optet de nēcitate restituē. licet pietas ħ exigat Si aūt fiat sup colonos ēre siue inhabitātes ēram tūc tarāda ē illa talliarū seu exactiōnū acceptatio ħm laborem pncipis vel militis quē hūt in defensione illi⁹ ēre. quā ipi coloni sic talliati inhabitāt. et etiā ħm expēsas q̄s nēce est pncipi vel militi facere ħm suā moderatā et honestā familiā. et si vltra exigāt rapina ē et p istud pceptū

Expositō octaui pcepti

Octauū pceptū in ordine pncipali et q̄ntū in ordine eorū q̄ respiciūt primū q̄. s. phibet q̄s cōn prim trāsgredi ore. s. ferēdo fm testioniū Et est istud Nō loq̄ris cōn primū tuū fm testimoniū In q̄ et piuriū et mēdaciū phibēt qz vt dic̄ aug⁹ lib de mēdacio. oē mēdaciū hoc genē ꝟbi oplectitur Quisq̄s eni aliq̄d enūciat phibet testioniū aio suo. vñ si mentit fm testioniū aio suo phibet Per hoc aūt ꝙ hic dic̄ cōn primū. vt dicit aug⁹ de q̄nib⁹ exodi nō videt p hibere mendaciū qđ pdest alicui et nihil obest ei cui mentit Est argumētū ꝙ est aliq̄d gen⁹ mēdacij qđ nō est mōrle pcēm. illud scz qđ nō fit cū libidine decipiēdi vel nocendi Nec eni ois intētio vel libido fallēdi. efficit mōrle p cēm Predicat eni ħ oplexū intētio fallēdi et de mēdacio pnicioso. et de mēdacio iocoso. et de mēdacio officioso. ħ tñ p ħus et p posteri⁹ Et de se ħm suā ħmariā intentionē nō dicitur nisi de mēdacio Et ido soluz ħm se mendaciū pniciosū a multis reputat esse mōrle pcēm. vt videt velle ppos⁹ et magr guilhelmus antisiodorenſ ꝙ alij magri magni decretoꝝ Sūt aūt ħm aug⁹ octo genera mendaciorū. quorum sufficientiam sic accipe. Tria enim in genere sunt mouentia ad mendacium scilicz nociuitas libido men-

tiēdi et vtilitas Si aūt nociuitas sit in cā hoc est si quis mentiatur vt noceat Aut ēgo intēdit inferre alicui nocumentū spūs vt.s.ꝺuertat a fide catholica aut a regulis bonoꝝ moꝝū.vt sūt qui dicūt xp̄z nō incarnatū.vel luxuriam nō esse pcēm mōrle ꝙ hmōi Et tūc ē ꝑm⁹ modus seu ꝑmū gen⁹ mēdacij scz mētiri in doctna pietatis et religionis.et ħ ē mōrle pcēm Aut intendit nocumētū toti⁹ hois.qđ ōtingit dupl̄r.s.vel intēdendo nocere vl̄iter et tōliter.et ꝑm gen⁹ qđ oībus nocet et nulli ꝓdest.vt ꝙ mendacit̄ ꝓsequit̄ hoiem ad mortem. Et ē scđs mod⁹ seu scđm gen⁹ mēdacij Et istud ē pcēm mōrle Aut intendendo nocē ꝑticularit̄ et ꝑm gen⁹ qđ alicui nocet ꝙ alicui ꝓdest vt est mēdaciū mercatoꝝ et calūniatoꝝū Et ē tert⁹ modus seu tertiū gen⁹ mēdacij.et istud simil̄r est pcēm mōrle Et vocat qđlibz istoꝝū triū generū mēdaciū ꝓnicioſuz Si aūt libido mentiēdi sit in cā.ħ est si ꝙs mētiat ex sola libidine tūc aut mouet tm̄ ex affectōne et intētione mētiendi.et non ꝓpter aliud Et ē q̄rt⁹ modus seu q̄rtum gen⁹ mēdacij.qđ vocat mēdaciū libidinoſum.et ponit mōrle pcēm Aut mouet ex intētione mouēdi auditorē ad oplacentiā vel risū Et est q̄nt⁹ modus seu q̄ntū gen⁹ mendacij qđ vocat mēdaciū iocoſū.qđ ponit vt cōius veniale pcēm Aut vtilitas aliq̄ est in cā.ħ est si quis mētiat vt sibi vel altēi ꝓsit Et tūc aut vtilitas illa ꝟsistit in bōis fortune q̄ ꝓpi pſit.vt si ꝙs mētiat ne ꝓ raptores suā pecuniā amittat. Et ē sext⁹ modus seu sextū genus mēdacij Aut illa vtilitas ꝟsistit in bonis corpis.vt cū ꝙs mentit ꝓ saluādo vitā hois.vt si hō q̄rat ꝓ eū occidēdo aut ad mortē ducendo.ꝙ mētiendo dicat se nō vidisse vel nescire vbi sit Et est septim⁹ modus seu septimū gen⁹ Aut illa vtilitas ꝟsistit in bonis aie q̄ tunc sūt in aia vt q̄dām⁹ etiā hēant eē in corpe.vt cū ꝙs mētit ꝓ sua aut alteri⁹ pudicicia vel ỽginitate seruāda Et ē octau⁹ modus seu octauū genus mēdacij ꝑm debitā assignationē augustini Et vocat qđ libet istoꝝ triū vltimoꝝ generum mēdaciū officioſū.et de se ponit eē pcā venialia

De triplici

mēdacij

In ſūma nota ꝙ in genē ē ꝟplex mendaciū.s.ꝓnicioſū libidinoſum officioſū Primū.s.ꝓnicioſū ōtinet sub se tria ꝑma genera supꝰ posita et declarata Et est sp mōrle pcēm Secđm scz libidinoſum ōtinet sub se q̄rtū gen⁹ supꝰ positū et declaratū qđ ponit mōrle Et q̄ntum qđ dī iocoſū et ab oib⁹ ponit vēiale. Tertiū.s.officioſū ōtinet sub se sextū septimū et octauū genēa etiaz supꝰ posita et declarata Et est sēp veniale nisi ex accidēti efficeretur mōrle

Expoſitio

noni et decimi ꝓceptoꝝ legis.

NOnū et decimū mandata in ordine ꝓncipali et sextū ꝙ septimū in ordie eorū q̄ respiciūt ꝓximū eo ꝙ diuēſo

mō ordinantur ꝑm ordinē textus exodi et deutronomij simul ꝓtra/ctenē. in qb⁹ phibēt trāsgressio in corde cōn primū fit aūt trāsgres sio in corde duplr. videlz qz̄tū ad ocupiam carnis. cōn quā ponitur nonū mādatū qđ ē Nō desidera bis vxorē primi tui Qđ ponit no nū ꝑceptū ꝑm magr̄m in lib sñiaz et ꝑm augm et ꝑm libz deutrono/mij licet alit ordinet in exodo Itē fit trāsgressio cōn primū in corde qz̄tū ad ocupiam oculoz. cōn q̄m ponit decimū mādatū. qđ est Nō ocupisces domū primi tui. qđ po nitur in exodo nonū In qb⁹ nōn/dū ꝙ phibet spēali mādato ocu/piscētia carnis et ocupia oculorū poti⁹ qz̄ ocupiscētia alioz malorū actuū. qr iste due ocupiscentie hñt delcatōnes suas etiā añ op⁹. et nō tm̄ diūctas opi vt dic aug⁹ Et cū hoc etiā hñt in ope nocumtū pri mi. qđ nō sic ē in ocupiscētijs alio rū actuū Et iō ꝑter istā turpitu/dinē istaz ocupiarū q̄ sic sūt ante op⁹ rep̄mendā data sūt ista man/data q̄ phibēt cordis cogitatum Vel ꝑter cāz sup̄ in fine sexti mā dati assignatā Porro qđ subdit. Nō seruū nō ancillā ꝛc. qđ ānectit nono mādato ꝑm ordinē exodi. q decio scz de nō ocupiscēdo domū pri. ꝑm ordinē deut. v. spēalit ad decimū ptinz mādatū Ordinat tm̄ cū nono ꝑm dictū ordinē exod. co forte q̄ ea q̄ ibi enūerat sūt res mo biles sīc vxor de q̄ ē nonū mādatū

Unde sumit nūer⁹ seu sufficiē/tia ꝑceptoz legi.

Hinc restat videre mme/rū et sufficiētiā istoz decē ꝑceptoz seu mādatoz le gis Circa qđ nō q sīc sup̄ dictū ē lex ꝑceptoz posita est ꝑter trans gressionē Trāsgressio aūt in ꝑmo suo genē qz̄tū ad materiā pñtē at tinet duplr habz fieri scz dirē cō tra deū vel directe cōn proximū

De triplici mō transgressio nis contra deū.

Cōtra deū aūt ōtingit directe trāsgressionē fieri triplicit. s. corde ore et ope Corde aūt fit cōn deū trāsgressio. cū q̄s. s. a deo auertit ꝑ idolatriā vel hmōi qđ ꝑ ꝑmū ꝑ ceptū seu mādatū phibet in q̄ dr Nō habeb deos alienos coꝝ me ꝛc. Ore fit cōtra deū trāsgressio p nomē scz suū mentiendo. blasphe/mādo. piurādo ꝛc. Qđ p scōm ꝑ/ceptū seu mādatū phibet. in quo dr Nō assumes nomē dei tui in ua nū ꝛc. Ope aūt fit cōtra deū trans gressio. qñ scilz tēpe debito et ad dei cultū principaliter deputato fit opatio non licita vel illi cultui seu illi tpi nō ouenies Qđ per tertiū ꝑceptū seu mandatū phibet in q̄ dr Memēto vt die sabbi scifices ꝛc Cōn primū ōtingit directe trans gressionē fieri dupl̄r Vel omissio/ne scilz boni ad quod quis erga proximum tenetur Vel illatione mali quod quis sibi inferre non deberet Cōn ꝑmū. s. cōn omissiōs boni ad qđ q̄s erga primū tenet datur quartū ꝑceptū seu man/tum quod est Honora patrē tuū et matrem tuam ꝛc. Illatione vēo

mali ꝺtingit triplicit cōn ꝓmuz trāſgreſſiōz fiēi.ſ.ope ore ⁊ cozde Ope q̄ꝺē ꝺupl'r Vel.ſ.malū ꝓri/mo inferēꝺo in ſe ipſo io eſt in ſua ꝓꝛia ꝑſona Qꝺ ꝑ q̄ntū ꝑceptuz ſeu mandatū ꝓhibeꝯ in q̄ ꝺr̄ Non occides Vel ꝓꝛio inferēꝺo in re ſua Et ꝫ itez ꝺupl'r Vel ſcz in re ſua ſibi ꝑ legez ꝺiūcta vt eſt vxoz Qꝺ ꝑ ſextū ꝑceptū ſeu mādatum ꝓhibeꝯ in q̄ ꝺr̄ Non mechaberis Vel in re ſua nō ſibi ꝑ legē ꝺiun/cta ꝫ oīno ſepata. q̄lia ſūt bō fez/tuita Qꝺ per ſeptimū ꝑceptuz ſeu mādatū ꝓhibeꝯ in q̄ ꝺr̄ Nō furtū facies Ore fit cōn ꝓrimū trāſgreſ ſio ſibi mētiendo. fallēꝺo. decipien ꝺo. falſum teſtificādo Qꝺ ꝑ octa uū ꝑceptū ſeu mādatū ꝓhibeꝯ in q̄ ꝺr̄ Nō loq̄ris cōn ꝓrimū tuum falſū teſtionū ꝛc Cozde ꝺeniq̄ fit cōn ꝓrimū trāſgreſſio ꝺupl'r Vel ſcz q̄ztū ad ꝺcupiam carnis Cōn qꝺ ꝺatū ē nonū ꝑceptū ſeu man/datū. in quo ꝺr̄ Nō ꝺeſiderab vxo rē ꝓrimi tui Vel q̄ztū ad ꝺcupiaz oculoꝝ Cōn qꝺ ꝺatū eſt ꝺecimū et vltimū ꝑceptū ſeu mādatū. in q̄ ꝺr̄ Nō ꝺcupiſces ꝺomū ꝓximi tui. non ſeruū non ancillam ꝛc.

Qualit̄ per ꝺecē ꝑcepta legl. oē peccatū mōzle ꝓhibetur

POſtremo nōnꝺū eſt q̄lit̄ in ꝺecalogo fit ꝺtualit̄ ⁊ effe ctiue ois pcī mōzlis ꝓhi/bitio Prohibenꝺ eniz ibi ſeptē ca pitalia pcā In ꝓmo q̄ꝓpe ꝑcepto ſeu mandato ꝓhibeꝯ ſuꝑbia Ipſa eteniz oīōni. intimo ꝺebito q̄z cul/tui cōnriaꝯ. Vſi ecci. x. Initiū ſup bie hois apoſtatare a ꝺeo Inui/ꝺia aūt ꝓhibeꝯ in q̄rto ꝑcepto ſeu mādato Ibi eni vt a ꝓte totuz in telligaꝯ ꝑcipitur vnicuiq̄ honoꝛē ꝺebitū impēꝺere qꝺ facē nō ſinit inuiꝺia Ira aūt ꝓhibeꝯ in q̄ntō ꝑ cepto ſeu mādato Ibi eni pfce in telligenꝺo ꝓhibeꝯ occiſio ſeu ho/micīꝺiū oē q̄z nocumētū in ꝑſona ꝓrimi. ꝺ q̄ inꝺucit ira Luxuria ꝺo tā coꝛpalis q̄z mētalis ꝓhibeꝯ in ſexto ꝑcepto ſeu mandato et in nono Ibi eni ꝓhibeꝯ mechia ois q̄z illicit' ꝺcubitus. et etiā ois illici ta carnis ꝺcupia ¶ Gula autē q̄ ꝺebuit luxurie in eiſꝺē ꝺuob' ꝑce/ptis effectualit̄ ꝓhibeꝯ Sic̄ eni in naturis nutritua ꝺeſeruit geneā/tiue. ita in vicīs gula ꝺebuit luxu rie Vel ꝑm alios gula in ꝓmo mā ꝺato ꝓhibeꝯ Guloſi eni vt cōius ꝺeū nō colūt ꝫ ventrē ſuū Iñ ad phil. iij. Quoꝝ ꝺe' vēter eſt ꝛc. Ad ꝺia ꝺo in tertio ꝑcepto ſeu māꝺa to ꝓhibeꝯ Ibi eniz ꝑcipit ꝺebita ſabbi ſcificatio. qꝺ ꝓꝛie fit ꝑ ſpū/alem animi q̄etē in ꝺeū. feruentem q̄z et ꝺiligentē laꝺē ꝺei Cui' cōn riū oīno efficit acīꝺia. q̄ in ſe ipſa q̄etē eꝛ ꝺeum q̄rens tabeſcit et a laꝺe ꝺina toꝛpet. Auaricia tam realis ſeu exterioꝛ q̄z mētalis ꝓhi betur in ſeptio ꝑcepto ſeu manda to. et in ꝺecio Ibi eni ꝓhibeꝯ fur/tum omnis q̄z rei aliene vſurpatio inꝺebita q̄z ꝺetentio Et eē ois mē talis bonoꝝ ⁊ reꝛ illicita ꝺcupia

¶ Qꝺ effectualit̄ in ꝓꝛi

mo p̄cepto ꝓhibet oīe peccatuz
P̄ōt etiā et aliter dici. qz ſcz in pri
mo p̄cepto ſeu mādato ꝓhibetur
nō tm̄ oīe capitale pcēm. q̄netiaz
oīe pcēm mōrle Tūc eniz ē pcēm
mōrle cū hō plus vel eque aliquā
creaturā diligit ſicut deū Q̄ō pla
ne in ꝑmo p̄cepto ſeu mādato qō
eſt de vno deo ſup̄ oia diligendo
et colēdo ꝓhibet. q ſic ex oītī ōne
mōrle pcēm in illo primo p̄cepto
effectualiter cenſetur ꝓhibitum

Alius modus ponēdi

ꝓhibitionē ſeptē pcōz mōrliū p
decem p̄cepta legis

SUnt q alīj aliter imaginā
tes qui adhuc āplius ipa
ſeptē pcā capitalia p di/
cta decē legis p̄cepta ſeu mādata
ꝓhiberi ocipiūt et ponūt. oſiderā
do ſcz plenariā ipoz p̄ceptoꝝ ſeu
mādatoꝝ intentionē. finē et effēm
Dicūt eni ſupbiā ꝓhiberi p ꝑmū
p̄ceptū. ¶ De ꝓhibitiōe ſupbie p
p̄m p ſcōm p tertiū p q̄rtū. Eteni
vt dicūt iuꝛ q̄ō ſup̄ tactū eſt. ſup/
bia facit apoſtatare a deo. ſupbia
pcliuis eſt ad cōtēnendū blaſphe
mandū qz nomē dei Supbia non
ſe facilīt ad debitā ſabbi ſcificatō
nem deuotū qz cultū deo exhiben
dū diſponit Supbia nō libenē de/
bitū pr̄i et mr̄i ac alīs q̄bus cōue
nit honorē impendit. ¶ De ꝓhi/
bitiōe inuidie Dicūt eni vt ſup̄ in/
uidiā ꝓhiberi p q̄rtū p̄ceptū per
q̄ntū p octauū Eteni inuidia non
faciliter ad debitū tā pr̄i et mr̄i qz
alīs q̄bus ꝟuenit honorē impen/
dendū aīm inclinat ¶ Inuidia ſepe
primū aio q interdū verbo necat
eī qz morte optat et in ea exultat
Inuidia libenē ꝑrio detrahit fal/
ſum qz de eo teſtioniū ꝓhibet.
De ꝓhibitōne ire. Itē dicūt ꝛc. p
ſcōm p̄ceptū per q̄ntū et octauuz
Eteni ira facilis eſt ad nomen dei
in vanū ſumendū q blaſphemādū
Ira pcliuis eſt ad occaſionē ſeu le
ſionē ꝑrio in ſua ꝑꝛia p̄ſona infe
rendū Ira etiā inclinata ē ad pri
mū verbis iniuriandū. et damnifi
candū ¶ De ꝓhibitōne duplicis
luxurie Per ſextū p̄ceptū et nonū
dicūt ꝓhibēi duplicē luxuriā actu
alem ſcz et mentalē Luxuria eteni
put in nomē trāſit vicīj capitalis
dicīt oīs illicit⁹ et indebitus actu/
alis ocubitus. Dicīt etiā oīs illici
ta ocupia carnalis ¶ De ꝓhibi/
tione gule Dicūt gulā ꝓhiberi p
ꝑmū p̄ceptū. p tertiū. p ſextū. per
nonū Per ꝑmū q̄dem eo reſpcu q̄
ſup̄ declaratū ē Eteni guloſi vt o
muni⁹ deū nō debite colūt ꝫ ven/
trē ſuū. Gula reſpcu tertīj p̄cepti
non facilīt inclinat ad debite ſcīfi
candū ſabb̄m. ea qz ſuppoꝛtandū.
q̄ ad dictā ſcīficationē ſpectāt Per
ſextū ꝟo q nonū p̄ceptū eo reſpcu
vt ſup̄ declaratū ē ꝓhiberi dicīt q̄
luxuria cui debuit ¶ De ꝓhibitōe
acidie Dicūt acidiaz ꝓhiberi per
tertiū p̄ceptū p q̄rtū. p tertiū q̄dē
eo reſpcu q̄ ſup̄ declaratū eſt Re/
ſpectu ꝟo q̄rti p̄cepti. qz acidia q̄
de ſe negligēs incuria q torpēs ē.
oino impeditiua et oppoſita vide/
tur debite honoratōis ꝑſiōis et

sustentationis pentū eoꝝ qꝫ quibus conuenit..

¶ De ꝓhibitione duplicis auaricie. Duplicē auariciā. exteriorē scz q mentalē dicūt ꝓhiberi per ꝑmū ꝑceptū per ārtū ꝑ septimū per decimū Eteni respectu ꝑmi precepti auaricia q̄ iuxt dictū apli ad epḥ. v ꝓrie idoloꝝ seruitus est deū nō debite colit. Respectu ārti ꝑcepti manifestū est auariciā debite cōtrari honorationi subuentioni q ꝑ uisioni pentū et alioꝝ q̄bus cōuenit. Respectu vero septimi ꝑceptiq decimi satisfacta est supꝫ declaratō ¶ Posset et alijs mōis alijs qꝫ respectibus et rōnibus ipa septez ꝓcca capitalia per dicta decē legis precepta et mandata ꝓhibita dici et assignari iuxt varios cōceptus varias qꝫ imaginationes hoim

Explicit scōus tractatus huius libelli qui est de expositione decē ꝑceptoꝝ seu mandatoꝝ legis.

¶ Tractatus tertius de septē sacris eccīe eoꝝ declaratōe

¶ De compendio/ sam sacmentoꝝ noui testamēti notitiā videndū

est sūmatim in genere Quid sit sacramentū Quibus de causis instituta sunt sacra In q̄bus cōsistant An aliqua possint iterari. Quot sīt Et qualē ad vicia et ad vtutes ꝯtrarietatē et ordinē habeāt Deīn de quolibet sacmento tangendū est aliquid in speciali.

¶ Diffinitio sacramēti ⁊ eius expositio.

¶ Diffinitio autē sacmenti ex verbis magri in. iiij. sñiaꝝ elicit que est ista Sacmentum est inuisibilis gre visibilis fōre imaginez ipius gerens et cā exns Quā sic intellige Sacmentū ē fōre nō intrinseca quidē vt est accidēs vel forma eēntialis exterior Visibilis sic. s. vt sicut visus ꝑ quolibz sensu ita visibile ꝑ quolibz sensibili q̄si dicat Sacmentū est sensibile signū vel sensibile signatū seu figuratū Inuisibilis gre. i. gre que nō videt vel nō sentit sensu exteriori. Et hoc dicit ad dīam decorl. corporis et hmōi que sunt gre visibiles. Imaginē gerens. i. sīlitudinez ipius scz gre Verbi gra Proprietas quedā naturalis cōnexa ē aq̄ que in sacro baptismi grām repnt inuisibilē. vtputa refrigeriū qđ est in aqua repnt refrigeriū gre ab incendio fomitis. Et vis ablutiua que est in aqua. repnt ablutionē a macula originali Sequit et cā exns scilz ipius gre cōiter et large sumēdo causā. sic scz ꝑ illđ

dicat esse causa alicui⁹ rei sine quo res ipa non fit. ꝙuis sine eo fieri posset. Deꝰ enī ꝑprie et per se cā ē remissionis pcī et collatōnis gre Quia tamē hoc cōiter nō facit nisi ad exhītiam sacri vbi sacm habēi pōt. ideo dicit cōiter sacm ipōzū cā. ꝙsi illud sine quo hec non fiunt Et si obiciat de cozpe xpi vero qđ est sacm cozpis mystici vt infra dicet. qđ tm nō est signū sēsibile nec forma visibilis Dic ꝙ cozpus illud est sensibile et forma visibilis in ānexo licz in se nō fit. licz enī in sua vera et ꝑpria natura nō sit visibile aut sensibile. est tm visibile et sensibile in forma vel spē panis ānexi Jm cū dicit Sacm est inuisibilis gre visibilis forma. intellige scz in se vel habēs annexū visibile vel sensibile.

Quibus de causis instituta sunt sacramenta.

Scōm magrm in. iiij. sñia ꝑ instituta sūt sacmenta ꝑpt humiliationē ꝑpter eruditionē ꝑpter exercitiū Propt hūilitationē videlz vt ꝑpt deū subiciat pcōz curandus creatozi. qui per auersionē a deo p inozdinatū āorem creature subiect⁹ est. Equū ei est vt vbi ozīt pcm ibi et moziat

Deeruditiōe Propt eruditōz vero vt per ipa exteriora sacramēta ad aliq̄ spūalia cogitāda et cōsideranda eruditamur ꝙ excitemur Excitamur eteniz vt aduertam⁹ p ea que exterius vident purgatiōz anime intrinsecā in sacro fieri. Si eni deus aiam curaret nulla exti⁹ dū purgat vel ante vel post cōpositā specie nunq̄ cogitaret rudis homo de aliqua interiozi purgatione. sed p hec que exteri⁹ fieri vidz instruit et excitat ad recogitādū purgationē fieri interi⁹

De exercitio Propter exercitiū vero vt. s. homo in his exerceatur vt picula ociositatis deuitet. qđ non refert hic ad actū sacmēti. qui in pribus iterari nō pōt. ꝫ ad actū gre sacramētalis. qui frequēter iterādus ē Ali⁹ modus Vel pdicta fm ꝙsdā distingue. ꝙ scz sacra data sūt clericis in exercitationē siue exercitiū ibi eni exercitiū hnt in ipa scz sacmenta ministrādo. vt celebrando. pnias iniūgendo. infirmos vngēdo. et tā ipos ꝙ sanos cōicando et alia sacra exhibendo Jn quib⁹ sufficienter poterūt occupari tā sacerdotes ꝙ alij clerici qui tenent eozuz esse ministri et coadiutozes Sic ergo data sūt ipa sacra clericis in exercitationē Laicis aūt data sūt in eruditionē vt supā mōstratū est Vtrisq̄ aūt taz clericis ꝙ laicis data sūt in humiliationē ꝙa vtriq̄ sacra suscipiūt. in ꝙbus ꝑpt deū se creature subiciūt. cui añ im moderate amādo cōn deū se subiecerūt.

In ꝙbus cōsistunt sacmēta.

Consistūt aūt sacra vt dic magr i. iiij. sñia in duob⁹ scz in rebus et in verbis Et p res intellige oīa sensibilia ad sacm

nēaria p̄ter verba vt aquā oleum linitionē panē vinū impositionez manuū ꝙ cetēa hmōi Jn sacro tñ in quo nēaria sūt Per verba aūt intellige oia verba nēaria ad sac/mētū siue sint inuocatio trinitatis siue alia q̄cunqz verba ad ipm sac/mentū nēaria Jñ p aquā ꝙ oleū que hic q̄ cā exēpli ponit intellige oēs res nēarias in oibus sacris. Et p nomen trinitatis oia verba nēaria ad sacra Hoc tñ scias ꝙ nō in omnibus sacris equalit sūt hec duo nēaria Pōt enim mr̄imoniū otrahi nutu vel signo. q̄ succe/dūt loco verboz vt in mutis Pōt etiā vera pñia sine ofessione et sa/tisfactione in aliquo casu hr̄i Le/rūtñ de pñia dicūt aliqui. ꝙ tota virtus pñie pōt haberi sine ofessi/one et satisfactione. ꝫ nō sacr̄m pe/nitentie in q̄ntū sacr̄m. qz sic id ē in q̄ntū pñia est sacr̄m. contritio con/fessio et satisfactio ad esse suū exi/gunt vt ptes sue integrales Et sic in casu p̄dicto habeat x̄tus sacr̄i ꝫ nō sacr̄m in q̄ztū sacr̄m. Jñ si hō sic otritus sine ofessione et satisfa/ctione decederet. et ex post resusci/taret. ipe teneret ad ofessionem ꝙ satisfactionem.

Jn q̄bus differūt sacra mēta noue legis a sacr̄is veteris legis.

Hic nōndū venit qualit̄ et in q̄bus differāt sacra no/ue legis a sacr̄mētis veteris testamēti Et p̄m aug^m tota dr̄a ē timoz et amoz. qz veteres sua sac/mēta adimplebāt timoze. nos vo sacra euangelica ex amoze Et ad lr̄am datio veteris legis tota fuit in timoze et igne et fumo. et alijs terribilitatibus. sed noua lex tota in benignitate et gratia Hugo de sco victoze inter sacra noue legis et sacmēta veteris legis ponit tri plicē dr̄am Prima est ꝙ nostra sa cramēta sūt immediate signa gr̄e. sed illa nō sic immediate sūt signa gratie sicut nr̄a Secūda dr̄a est ꝙ nr̄a sacra sūt signa ꝙ cause. illa vo sūt signa tñ Tertia dr̄a est ꝙ illa sacra veteris legis tñ p̄mittunt gr̄am quā nō continēt. nostra aūt dant gratiā quam continēt.

Quot modis sacramēta iterentur

Quibus aūt mōis dicit sac/mētū iterari. Jmo mō ex parte efficiētis vtpote cōfe/rentis Et sic oē sacr̄m est iterable qm̄ idē epūs frequēter confirmat freq̄ter ordinat. idē etiā sacēdos frequenē baptisat. ofecrat corpus x̄pi et hmōi Alio mō dicit sacr̄m iterari respcū suscipiētis. vt cū ab eodē idez sacr̄m nō numero. ꝫ spe/cie suscipit Et hec iteratio est in q̄ busdā sacr̄is. ꝙ in q̄busdā nō Sūt eni aliq̄ sacra instituta in remediū maloz que freq̄ter pone accidē solēt. ꝙ in q̄bus nō imꝑmit caract sic pñia in remediū mōtiū actuū. et eucharistia in remediū venialiū et extrema vnctio in remediū vtro rūq̄. et etiam corpalis morbi. Et hec sacmenta sicut mala in quorū

remediū institutа sūt frequenē ac/ cidūt.ita frequēter ofterri et itera ri pñt Sunt et alia sacra in q̄bus imprimit caracter.et hec sacra ꝓpt dignitatē caracteris quē sic impri mūt qui semel impssus indelebilis est iterari nō pñt Tertio mō itera/ ri dicit sacrm sic.s.q eadez forma verboꝝ numero sup eandē mate/ riā numero ad eandē scificandaz ꝓferatur Et isto mō nullū sacrm iterat.qz sic verba scifica seu sācti/ ficantia viderent insufficiētis effi cacie respcu sāctificatiōis illi⁹ ma terie Si obñcias de extrema vn ctione in qua videt eadē fōr ꝝbo/ rū iterari sup eūdē infirmū Dic q nō iterat illa forma verboꝝ super eundē infirmū nisi se aliter hñtem et sic alteratū.hoc est nisi alia ei in firmitas numero supueniat vt eius dem infirmitatis magna fiat imu tatio.q sic ꝓprie nō videt sup eun/ dem fieri.

Assignatio numeri sa

cramentoꝝ ꝑm septē virtutes

Dē numero sacroꝝ sciendū ē q septē sūt scz baptism⁹ confirmatio.eucharistia.pe/ nitētia.extrema vnctio.ordo mri/ moniū.q̄ otinent in hoc versu Ob/ luo firmo cibo piget vngit et or/ dinat vxor Que ouenienter septē assignant ꝑm septē ꝛtutes.vt vi/ delicet baptism⁹ sit sacrm fidei In ipo eni iniciat ipa fides Extrema vnctio sit sacrm spei Qui eni inun gitur spat spēaliter de merit.eccie et de mia tei Eucharistia sit sac/ mentū charitatis Jñ hilari⁹ lib. viij.de trnitate dicit sacrm eē amo ris Cōfirmatio sit sacrm fortitudi nis.q̄ ncaria est ad pugnā spūalē ad quā q̄s cōfirmat Pñia sit sac/ mētū iusticie ꝓpter satisfactionē.in qua vnicuiq; reddē debet.qđ suū est Ordo sit sacrm prudētie ꝓpter clauem scie que ofertur ordinato. Mrimoniū sit sacrm trantie.eo q libido in illo sacro honestate exci pitur nuptiaꝝ Alia assignatō per cōrietatē ad septez pcca capita/ lia Pōt et aliter nūerus ipoz̄ sac mētoꝝ accipi ꝑm cōrietatē quaz hñt ad vicia capitalia Videlicet baptism⁹ sit cōn supbiaz.eo q hō ibi se maxie humiliet cōmunissimo elemēto scz aque Eucharistia cōn inuidiaz q̄ cōriat charitati.et ita eucharistie que ē sacrm amor.Cō firmatio otra acidiā eo q homo ofirmat vt fortis efficiat in spūa/ libus in q̄bus deluber est acidios⁹ Extrema vnctio otra irā Jra eni tumē facit.q tumoris mitigatio ē ab vnctione Ordo cōn auariciā qz ordinati deū esse suā portionē ꝓfi tent.nō aliqđ mūdanū Jñ in sus ceptiōe clericat⁹ qui oim iniciū est ordinū dr illud ps.Dns ps here/ ditatis mee ꝛc.Pñia cōn gulaz.qz inducit abstinentiā q carnis mace rationē Mrimoniū contra luxuriā vbi turpis voluptas honestate ex cipitur nuptiarū.

Particularis declara/

tio sacroꝝ Et ꝑmo de baptismo.

Compendiū theologie

POst hec accedendū est ad ipōz sacrōz declaratōm et ꝑmo de baptismo Ubi ꝑmo videndū est q̄d sit scz quid sit noie et ratione Quot mōis fit seu q̄tuplex est Que sit ꝓpria ei⁹ materia Que sit ei⁹ ꝓpria forma Quis sit eius effect⁹ Quis minister Que oditiones accedētiū ad baptismū De patrinis. et q̄d ē eoz officium

Quid sit baptismus nomine et ratione

QUidē autē baptism⁹ q̄ ad nomē idē esse q̄d lauacrū sic baptisare idē ē q̄d lauare Ut̄ glō. cāti. iiij. Baptism⁹ q lauacrū sūt eiusdē rei nomē sed vnū latinū est. alterz grecū Sic ego baptism⁹ dū generaliē sumit idē ē q̄d lauacrū. spēaliter ꝙo aliq̄n ipsum designat sacrm. aliq̄n autem ipam actionē. s. ipam lotionē. Ut̄ dicit baptism⁹ iobis .i. ablutio q̄ abluebat iobes Aliq̄n vero designat ipaz passionē seu susceptionē lotōnis Ut̄ marci. vij. Relinḡtes enim mandatū dei tenetis traditiones hoim. baptismata vrceoz et calicū. i. q̄bus lauant vrcei et calices. Aliq̄n autē noiat seu designat ablutionē sacrālē. vt cū dr baptism⁹ est tinctio. vt in ꝟbūcta diffinitiōe exꝑmit Ut̄ baptism⁹ ab aug⁹ sic diffinit Baptism⁹ est tinctio in aq̄ ꝙo vite scificata Et intellige tinctionē passiuā scz qua intingit baptisat⁹. sic vult magr in sñis q mk

theologie

ti alij Et si obijciat q baptismus manet in baptisato. tinctio aūt illa transit. ḡre vt videt nō ꝑt dici baptism⁹ Rñdē q q̄uis tinctio illa i se transire videat. manet tñ in suo effectu scz in caractere quē imꝑmit qui q̄dē indelebilis est. et ideo nō oīno transit illa tinctio. cū in suo effectu maneat Et in dicta diffinitione dū dr tinctio supple facta in aqua ꝙo vite scificata. i. in aqua q̄ per verbū vite. i. ꝑ inuocationez sancte trinitatis sanctificata est

Quotuplex sit baptism⁹

ESt aūt triplex baptism⁹. s. flumis flaminis et sanguinis Baptism⁹ q̄dē flumis est qui fit in aq̄ ꝑm modū eccie cōsuetū q̄ oīno a culpa liberat. taz s. pcī actualis si ipm inuenerit sic in adultis. q̄z originalis sicut in pueris qui tm originalē culpā hnt. Liberat etiā a pena debita Insuper imꝑmit caracterē Baptismus flaminis est cū q̄s hns fidem volēs baptisari caret baptismo aque nō q̄dē ꝑ negligentiā vel ptemptū. ꝫ ꝓpter impotentiā qr. s. hre nō pōt Ubi defectū supplet gra spūssācti Et ista liberat a culpa et pena debita Baptism⁹ sanguinis est vt in martyrib⁹. qui nō valētes hre baptismū aque ꝓprio sanguine baptisant vel potius merito pciosissimi sāguinis in cruce effusi Et hic fit liberat a pena q culpa Isti duo vltimi mōi extēso noie dicunt baptis

mi.qz quo ad euacuationē culpe pene supplent locū baptismi flumi/nis.sed tñ nō imp̄mūt caracterem Ñ extat opinio q̄ si cōtingeret aliquē taliū sic baptisatoz resuscitari teneretur denuo baptisari baptismo aq̄. Nec tūc diceret baptismus iterari qz ñ eaď spēs itēaret

Que sit ꝓpria materia in sacro baptismi.

Propria materia in sacro baptismi est sola aqua.eo q̄ vt dic magr in .iiij.sñia/rū hoc sacrm tm̄ in aqua celebrat Cui⁹ cāe et rōnes sūt multe assi/gnari p̄nt Una q̄a aqua vim re/frigerādi habz et abluēdi Et ideo signat gr̄am abluentē culpe maculam.et refrigerantez incendiū q̄d est in estu fomitis et ocupie.q̄ duo sunt p̄ncipales effect⁹ baptismi Et ō ad designationē hui⁹ duplicis gr̄e fit in aqua Secūa cā ē cōitas hui⁹ elementi et facilitas hūdi.q̄a null⁹ etiā inopū ꝓhibet ab aqua Et ideo qz sacrm nēcitatis est fit in cōissimo elemēto.vt null⁹ a suscipiendo excusēt Tertia cā est cōitas et facilitas aquā inueniendi.quia vbiq̄ est et in om̄i p̄te mūdi inue/nitur.vbi habitant homines Et ꝟ iterū opetit huic sacro sic generaliē nēcario Quarta cā est.qz nō vinuz vel oleuz ꝫ aqua de latere saluatoris flurit.vbi p̄m q̄sdā initiū sūpsit ꝟ sacrm Quinta cā est qz spūssanct⁹ viuificans p̄mo sup aq̄s apparuit. Ñ gen̄ p̄. Spūs dñi ferebat sup

aquas Sexta cā ē qz saluator nr̄ in riuis iordanis sua mundissima ac sc̄issima carne hoc elemētū tetigit vans ei vtutem vt spiritiferas aras facere possit vt dic Chrysostomus. Sed nunq̄d in quolibet aqueo liceat baptisare Nūq̄d p̄mo in aq̄ marina que non videt aq̄ simplex qz habz immixtū adustū terrestre ob quā cām est salsa Itez nūq̄d in brodio vel ceruisia vl medone Itē nūq̄d in aqua calida vt in balneo Circa hec ab aliq̄b⁹ sic distinguit qz vel illa omixtio aq̄ tollit speciē et ꝓprietatē elemēti et ip̄m trahit in aliā spēm aut non Si aūt tollit tūc in illa omixtione non p̄t fieri baptism⁹.sicut nec in medone.nec in ceruisia.nec in lixiuio et vrina. nec in aqua quā alchimiste faciūt ad mutāda metalla que vehementissimā vim habz purgandi et dissoluēdi Si aūt nō tollit ꝓprietates et spēm aque.q̄n ip̄a aq̄ rmaneat in vtute refrigerādi et abluendi et nō dissoluēdi ad modū aquarum acutaz.tūc in illis p̄t fieri baptismus Ñ in mari et in aq̄s turbidis p̄t fieri baptismus et etiā in brodio si nō sit remotū et alteratū in specie elemēti p illud q̄d coctū est in eo Ñ adhuc q̄rit vtrum in aqua calida sicut in balneo possit fieri baptism⁹ Constat q̄ sic.eo q̄ illa aqua p accidentalē caliditatē nō amisit suā naturalē frigiditatē q̄nimo osultius facerēt sacēdotes vt dicūt aliqui si in tpe frigido fa/

terēt aquā ꝑ baptisando calefieri qz aliqñ puuli baptisādi a deo frigore aque penetrarēt. ꝙ inde contrahūt mōrles infirmitates q̄ moriūtur Sed q̄ si aliꝰ liquor admisceatur aq̄. vtpote ceruisia vl vinū nūq̄d in illa aqua fit baptismꝰ Dicitur ꝙ sic. si aqua in illa omixtiōe ꝓdominetur alꝫ non

De forma prescripta sacramenti baptismi

OE forma p̄scripta huiꝰ sacramēti dicendū est q̄d sit q̄ ad v̄ba ꝓferenda Quo ad īmersiones faciēdas. Quo ad quedā ꝓpatoria que de huiꝰ sunt solennitate sacramenti.

De forma sacramenti baptismi quo ad verba.

HOrma aūt verboꝝ talis ē Ego baptiso te in nomine p̄ris et filij et spūſc̄i Ubi nō ꝙ hoc ꝓnomē ego ꝑz oēs fere doctores etiā decretistas nō ē de nēcitate sacri. et p̄t omitti sine maḡ culpa. tutiꝰ est tñ apponere. ꝑz reliq̄ v̄ba sūt de forma quo ad nēcitatē adeo ꝙ si aliq̄d eoꝝ omittat nō fiat baptismꝰ Q. aūt apli baptisauerūt in noie xp̄i et nō exp̄sse inuocā do ēnitatē ēplex cā assignat Una qz illo tpe odiosū erat illud nomē salutare. et iō vt homies vidētes sp̄m visibilit ad ei⁹ inuocationē descēdere magis illō no⁹ reuererent cautū fuit ad tp̄m apud eos do/

nec illud nomē ampliꝰ publicaret ipo inuocato baptisare Alia cā fuit significatō nois. q̄ implicite exp̄mit ēnitatē. qz in ꝑ noie xp̄s qui interp̄tat vnctꝰ intelligit vngens p̄r. vnctus filiꝰ. vnctio sp̄ūſc̄s Tertia cā fuit reuelatio ḋina eis fca q̄ licz nō legat. nō putat tñ aplos ꝑ p̄sumpsisse nisi spūſc̄i instinctu et iussione monerent Sed q̄d si mō in noie xp̄i baptisaret Dicūt q̄dā magri doctoꝝ ꝙ nō debz in noie xp̄i baptisari. si tñ baptisatū fuerit valet baptismꝰ Ambro. Hugo de sco vic. lib de sacris Et magr in li. iiij sniaꝝ videt idē sentire. et etiā modernoꝝ aliq̄ Alij q̄dā licz pauci quos viderim sentiūt cōriū. eo ꝙ p̄m ipos non fit baptismꝰ his diebus nisi p̄ inuocatiōnē ēnitat. explicite Sed q̄d si ex turbatione animi vna tñ p̄sona noiaret. vt si diceret solū baptiso te in noie patris Itē q̄d si fiat aliq̄ trāspositio aliquaꝝ dictionū. vt baptiso te in noie filij et p̄ris ⁊c. Itē quid si fiat appositio aliaꝝ dictionū. vt baptiso te in nomie p̄ris et beate marie Itē q̄d si in ꝓlatione verboꝝ fiat aliq̄ inēpositio. vtputa baptiso te in noie p̄ris et inēponat veni huc vel porta sal et hmōi. et postea dicat et filij ⁊c. Quid si fiat corruptō v̄boꝝ. vt baptiso te in noie patra et filia et hmōi Rñdeo in ꝓmo casu hugo de sco victo. baptisatū dicit Sit eni Uides ergo q̄liter in fide ēnitatis solo p̄re q̄ filio nūcupato

plenuz fit baptismatis sacrm Alij volūt q̄ nō sit baptism⁹ sicut plene vult huguelin⁹ in apparatu suo super decretales Magr̄ etiā alb⁹tus idē dicit et plene cōdicit in libro sñiaz in hac pte vbi p vni⁹ psone nomē intelligi dic̄ t̄nitatē. i q̄ noie apli baptisauerūt rōne iā. dicta. s. q̄ cuiuslibet istoz triū noim significatio implicite exp̄mit t̄nitatē In scdo casu cū fit ali q̄trāspositio dictionū p̄m huguelinū et p̄m aliq̄s moderno⁹ magro⁹ qui volūt q̄ ipe ordo vboz fit de fōz baptismi nō est baptisatū Alij dicūt q̄ peccat qui transponit. tñ si nihil aliud faciat nisi trāspositionē nec intendit deridere vel heresim inducere baptisatū est. qđ ego meli⁹ credo In tertio casu. s. cū aliq̄d apponit distinguūt aliq̄. qz aut apponit aliquid nō corruptū vt pz in exēplo supius posito vbi addit. et beate marie Et tunc dicūt esse pcēm in appositōe ꝛ q̄ baptisatū est Aut apponit aliq̄d corruptū vt si dicat Nō baptiso te in noie p̄ris ꝛc. Vel baptiso te in noie p̄ris ꝛc. et diaboli Et tūc dicūt nō esse baptisatum nec aliq̄d fieri Et eodē mō in q̄rto casu cū fit inp̄positio aliq̄. maxime si casu vel aliq̄ nēcitate aliq̄d inp̄onat qđ nō corrūpit. vt pz in dcō exēplo Et istaz opionē videt ofirmare aug⁹ in de vnico baptismo lib vi. Alij volūt q̄ in isto q̄rto casu nō sit baptisatū marie interposito aliq̄ qđ sit p̄ter vel cōn formā. In vltio casu dicit q̄ si dicantur corrupte v̄ba et ignorātia vel impotētia recte sonādi. tñ non intendat baptisās heresim sequi vel inducere. baptisatū est Sec⁹ tñ esset si fieret corruptio in p̄ncipio dictōnis. qz corruptio in p̄ncipio dictionis variat et aufert signatū ipius dictōis. nec sic est dū corruptio fit in fine Ali ñ vbi gra Iste dictiōes sortes sortis sortē eandē psonam signāt et repñtant. nō sic autē iste dictōes sortes et mortes Et ideo dicūt q̄ corruptio in p̄ncipio dictionis tollit formā baptismi. non aūt corruptio in fine

De forma baptismi quo ad immersiones.

Forma aūt baptismi q̄ ad immersionē hec est. vt accipiat puer per latera. facie eius versa. capite ecia ad orientez verso. et mergat et simł mergendo dicat Ego te baptiso in noie p̄ris Scdo capite ad aq̄lonē v̄so dicat et filij Tertio capite ad austrū verso dicat et spūssci. vt sic pedib⁹ sp versus orientē tentis formet crux xp̄i in cui⁹ morte baptisamur Hoc tñ scito q̄ si p̄ma mersione oia verba p̄ferant opletū est sacrm. et p̄fecte baptisatū. Sed q̄d si moriat puer in p̄ma mersione p̄re noiato. vel in scda p̄re et filio noiatis. creditur q̄ baptisat⁹ sit plene ḡa tūc sūmus sacerdos supplet qđ ministē supplere nō potuit Joē dī si sacerdos vel q̄cūq̄z baptisās vna mersione facta vel vna p̄sona noiata

moziaꝝ Sed q̄ si fiat merſio nihil dicēdo p̄e turbatione vel ignozā tia. vel si mut⁹ sit qui baptisat. Dꝫ ab oibus q̄ nihil tūc fit cū ip̄a tri nitas nec explicite vl implicite no/ mineꝝ Sed quid si non assit tm̄ de aqua vt infans ex toto mergi pos sit Dic q̄ tūc illud quod est p̄nci/ palioz ps vtpote caput vel mer/ gatur vel aqua p̄fundatur Si eni vna extremitatū vtpote man⁹ vel pes immergaꝝ. dicūt q̄dā q̄ ñ ba/ ptisatū ē. Aliqui alij decretiste di/ cūt q̄ si aqua in quacūq̄ p̄te coz/ poris cadat baptisatuz est Et po nūt argumentū p̄ simile Sicut suf ficit possidere p̄tez agri ad hoc vt quis totū possidere videatur. duz tamen eius sit animi vt totū possi dere intendat Joez sentiūt quidā de his qui nō totaliter egressi sūt vterū maternū. videlz q̄ si p̄ncipa lioz ps egressa fuerit poterit ba/ ptisari Quod vtꝝ verū sit nescio. p̄sertim cū opozteat quēlibz nasci ad hoc vt renascatur.

De forma aliquoꝝ

que sūt de solennitate baptismi

Forma aūt que seruari de/ bet in baptismo que cōcer nit aliqua que sūt de solen nitate baptismi in his constat Jt p̄mo. s. vt cathezizeꝝ baptisādus Circa q̄ multa diuersimode fiūt p̄m diuersas ꝺsuetudines eccīarū. Sed vt frequētius p̄mo exufflaꝝ vt virtus demonis exterioz expel/ latur Scō signum crucis fit ei in pectoze et fronte. vt diabol⁹ se co/ gnoscat pelli ab illo tā in occulto cozdis q̄ in apto ꝺfessionis Ter/ tio accipiat sal in oze vt sapoz sa/ pientie p̄pareꝝ. et fetoz fomitis re/ stringaꝝ Deinde fit linitio auriuz et nariū cū sputo. vt discretionē fi/ dei habeat et gr̄am que p̄ saliuaz a capite descendentē signaꝝ. vt sez sensus eius quo ad doctrinā fidei in auditu. et discretio in naribus significata aperiaꝝ xp̄o Deinde fit inunctio in pectoze xp̄i cōz deo p̄parandū. et in spatulis vt forti/ tudinem accipiat ad portandum onus dñi Post baptismū autez fit inunctio crismatis in vertice vt ap pareat mens imputribilis deo. vl vt spūi xp̄i p̄ticipando merito de inceps xp̄ian⁹ appellaretur heres iam regni effectus Deinde fit ve/ stitio de veste cādidissima in signū innocētie que accipiꝝ in baptismo q̄ glozie quā expectat in resurrecti one Tandē cereus accēsus sibi po nitur in manu. vt sic luceat vita ei⁹ cozā hoibus. vt glozificeꝝ p̄r qui in celis est Et si adest epūs confir metur Et si adultus est daꝝ ei eu/ charistia post ꝺfirmationē

Quis sit effectus sa

cramenti baptismi.

Quis aūt sit effect⁹ baptis/ mi liquet ex doctrina ma/ gistroꝝ qui ponūt ēplicez eius effectū Prim⁹ effectus est om nimoda euacuatio culpe originaꝝ in puulis et tā originalis q̄ actua lis in adultis. p̄ter exterioz pēnaz Scōus est debilitatio fomit. Ter

tius est collatio gratie.

Quis sit idoneus minister sacramēti baptismi

Minister autē in hoc sacro quo ad deū et ecciaz ē habens ordinē sacerdotalez iurisdictionēq; laudabilē vitā Tpe tñ nēcitatis est vel esse pōt quilibet nec sexū virilē nec ordinē. nec iurisdictionē hñs. nec laudabilē vitam imo etiā vetula Largissima eteniz pietas dei qui neminē vult pire. siē ad hoc sacrm tam nēariū. puidit cōez materiā que ab oībus pōt haberi et vbiqz inueniri. ita etiam in casu nēcitatis de generali mistro puidit. voluit qz vt ipius nēcitatis tēpe quilibet aliū possit baptisare Jñ q̄uis talis nō habeat ptātē ex ordine. habz tñ ptātem ex tēpe Sed nunqd licet aliquē in nēcitate a sacerdote symoniace recipe baptismū maxie cum aquā ad se vel puulū suū baptisandū aliē habē nō possit nisi eā emat Jtē nūquid ebrius qui iā amisit vsū lingue possit baptisare Jtē nūqd hereticꝰ pt baptisare Nunqd pōt vnꝰ duos baptisare dicendo Ego baptiso vos ꝛc. Et ecōuerso plēs vnū dicēdo. Nos baptisamꝰ te ꝛc. Jtez pōt ne aliqs in vltia nēcitate cū non est aliꝰ pñs baptisare se ipm Jtē qd si iocose vel ioculatorie qs aliquē baptiset. nūqd baptisatꝰ ē Rñdeē in pmo casu pm q̄doaz Qz si sacerdos nō vult te baptisare vel puulū nisi des pciū nō dabis. ꝫ hoc facies qd si sacerdos pñs nō esset saturus esses. eo qd nullo mō faciēda sūt mala vt eueniāt bona Sed plēs alij dicūt qd in dicto casu possit ab eo baptisari. eo qd q̄rens baptismū nō emit aquā nō emit actū baptismi. ꝫ tpe nēcitatis pt redimē vexationē sui iuris. et pro se ipe baptisādus est et p puulo si quē habeat baptisandū Et tūc nō fūt mala vt eueniāt bona. nec committē symonia ex pte q̄rentis baptismū nec etiā cōmittit se discrimini pro salute sua vel alterius Jn scdo casu scz in ebrio. aut in tali ebrio suffocaē oino rō. aut nō suffocaē sed tm patiē impedimētum lingue. Si autē oino suffocaē rō. dicit qd baptisare nō pt Si aūt impedimētū tm lingue patiē habz qz discretōz pōt niti ad formandū dictiones cū studio Jñ si nō assit aliꝰ. pt talis baptisare ꝫ si nullā posset dictionē exp̄mere secꝰ esset Sed non videē qd ebetas q̄ nō ligat rōnem tm impedimentū pstet vt cū diligenti studio nō possz exp̄mere ꝟbum Jn tertio casu. s. de heretico dr qd hereticꝰ baptisans in fōr hereticā nō baptisat. ꝫ hēticꝰ baptisans in fōr ecclie dūmō hēat intētionē baptisādi baptisat in fide ecclie. q baptisatū ē Et ponit de ꝟ aug⁹ cōn donatū hereticū oueniēs exm Qz sic iacob semē bñdictū non tm genuit p vterū liberaz. ꝫ etiā p vterū ācillaz. ita xps nō tm spūaliē regenerat ministerio fideliū. ꝫ etiā ministerio infideliuz. eo qd actꝰ sus sit ñ hois Jn q̄rto casu dr qd vnꝰ pōt tot baptisare quot pōt simul

mergere vel ꝓfundere ꝓ nēcitate Dico ꝙ ꝓter nēcitatē nullatenus ē hoc faciēdū. nec est ly te in tali casu de nēcitate forme. quia dñs tradens formā baptisandi dixit eos. cui tātū ꝺsonat vos ⁊ tū te Sed sec⁹ est si duo baptiſēt vnū dicēdo baptisam⁹ te. qz ꝑm huguelinū in apparatu suo sup decret nō ē baptisat⁹ Sed si ꝑs simꝫ mergant puerꝫ ꝓferētes singuli formā eccle siastica ego baptiso te ⁊c. ꝺfirmat baptism⁹ Nec est iteratū sacrm ꝓpter illā ꝝborū iterationē seu multiplicationē vt dicūt. nisi cū ꝫ eciā iterarēt ⁊ mersio simꝫ Sed esto ꝙ duo sint baptisātes aliquē quoꝝ vn⁹ sit mancus ⁊ dicat ꝝba ⁊ ali⁹ mutus et mergat puerū. nūqd est baptisat⁹ Dicit ꝙ nō. qz in omni sacro hñte ꝑscriptā formam illud qđ solēnitatis est bñ diuidit sed illud qđ est nēcitatis nequaq̄ Et iō qz vtrūq̄ scz forma ꝝborꝫ et mersio sūt de nēcitate sacri diuidi non pñt. vñ nō est baptisat⁹ In quinto casu scz vtꝫ aliqs possit se ipm baptisare Scōm canōes ostat ꝙ nō et forte ideo qz sub hac spe possit nimis differri baptism⁹. eo ꝙ qñ vellet posset se ipm baptisare In sup sicut cōn naturā est ꝙ quis se ipm generet. ita cōn rōem videtur esse ꝙ ꝙs se ipm possit regenerare Ueruntñ si deliberet baptismū. et non sit ali⁹ qui se ipm possit baptisare. si in illo statu moreret saluaretur. eo ꝙ esset baptisat⁹ baptismo flaminis. qui supplet in nēcitate ba/

tismū fluminis In vltimo casu ꝺr ꝙ si iocose cū intētione tñ faciēdi qđ facit eccia sup nō baptisatū ꝓferat ꝝborꝫ formam mergendo in aquā. ipo tūc vel añ nō reclamante baptisatus est. qz tūc nō totum fuit iocosū vel ioculatoriū. eo ꝙ intentio faciēdi qđ facit eccia iocu/latoria nō fuit Si aūt totū fuit ioculatoriū vel ipe reclamasset. tunc nihil fieret Et ponūt iurispiti exē/plū per fike in stipulatione Nā cū ludendo dicunt hec ꝝba spōdes. spondeo. nō inducit obligatio.

De q̄litatibus seu conditionib⁹ accedentiū ad baptismū

Nunc dicendū ē de ꝺditionibus accedentiuꝫ ad baptismū Et ꝑmo q̄ritur de ficte accedente vtꝫ baptismū recipiat Itē vtrū dormiētes possint baptisari Itē an amētes Itez an inuiti Ad ꝑmū dicit ꝙ fictus suscipit baptismi sacrm sed non rem sacmēti vel effectum. eo ꝙ ponat obicē spūisancto et gre sacmētali. Nult eni aliqd qđ stare nō ꝑt cū gra sacmētali. ꝫ cessāte fictōe suscipit effectū Quis aūt dicat fict⁹ et ꝙs fictus recipiat caracterē et ꝙs nō Dic in effectu post Raymūdū in sūma ꝙ ille fictus qui se simulat velle suscipe baptismū et oino suscipere nō intēdit. nō recipit sacrm nec rē sacri Sz q̄ exteri⁹ suscipiēs se fikat interi⁹ dispositū cū non sit vel qz nō credit. vl qz indeuot⁹. i. cū ꝓpōito peccādi accedit l obtēnit

sacrm io ē nō reuerek ille nō suscipit rē sacri.i.grām.caracterem tñ suscipit In scdo casu s.de dormiē ab⁹ distinguik Aut qz añ dormitō nem hēbant volūtatē oino cōtrariā et repugnantē et in ipsa cōditione pstiterūt aut nō Si sic tunc dormientes si baptisenk nihil recipiūt nec sacrm nec rē sacri vt ptz ex de bap.c.Maiores.in fi.in antiquis Si autē nō apparuerit talis volūtas eoz.sed vigilātes instituerint baptisari.tūc si timeak de piculo pñt dormiētes baptisari Jō dicēdū est de letargico q de amentibus De amentib⁹ tñ distinguūt aliq Aut furia est ppetua.aut non Si sic p infātibus hñdi sūt.qui et si nūqz voluerint baptisari.nunqz tñ etiā noluerint.qđ sufficit ad baptismalē caracterē imp̄mendū Si aūt furia nō est perpetua.vtputa qñ aliqs incidit in furorē vl amentiā.tūc distinguendū est.sic sup̄ distinctū est de dormiētibus Ad illō aūt qđ q̄rit de inuitis distinguendū est.qz aut oino ita fuerūt nolētes baptisari vt p posse suo resistērent et resisterēt cū vsu rōnis.qđ dico ꝓpter amētes.et tales nullo modo recipiūt sacrm.nec vt priores sūt rebaptisandi

De patrinis et ad quid tenentur.

Postremo de patrinis tangēdū est qui sint.ad quid tenenk Jn cui⁹ psona rñdeant An excusent a mēdacio Solutio p̄m hugonē de sco vic.patrini vocank qui puulos ad baptismū offerūt vt regenerenk ad vitam nouā Et scias q̄ patrini idonei nō pñt esse infideles cū teneantur instruere puulū in fide catholica.qđ nō pōt infidelis Jtem nec religiose psone ꝓpter suspectam familiaritatē q̄ generak per talez generalē opaternitatē Ad qđ autez patrini teneank.scias q̄ p̄m aug⁹ maxie tenenk ad duo scz monere ad vtutes.et docere symboluz.et orōem dñicā Dicit aūt magr Albertus q̄ patrini ad istaz diligentiā obligank si tñ aliter nō instruātur puuli Jstz qz pentes sūt cōiter i istis circa puulos diligētes Credo etiā et p̄ nr̄ cārank in eccia.et mozes p̄dicank.ac in bonis opib⁹ oñdunk.in magna pte excusantur mō patrini Nec⁹ aūt fuit in p̄miti ua eccia.qñ puuli ink infideles nutriebank Deniqz patrini in psōa puuloz rñdent.q tñ valet cū ipsi patrini dicūt credo.acsi puuli met dicerēt.sacrm fidei patus sū suscipere Qđ vez videk cū nō hēant cbicē cōnie volūtatis vel dissensus.q ad credendū ista nō repiak in eis vsus liberi arbitrij Patet ergo q̄ patrini ita p puulis rñdentes nō mentiūtur

De sacramēto cōfirmationis et ptinentibus ad ip̄m.

In materia aūt sacramēti cōfirmationis videndū ē p̄mo Jtez istud sacmentū sit necessariū ad salutez Que sit propria materia in hoc

sacr̄o Que sit ꝑpria forma. Quis minister Quis ei⁹ effectus Quales ad ofirmationē accedere oñt. Et an aliq̄s possit se ipm repñtare

An sacramentū confirmationis sit nc̄ariū ad salutē.

Hm aūt cōfirmatio sit nc̄aria ad salutē dubitari p̄ot Et videt̄ q̄ sic loquendo etiā nō quo ad esse bñ institutū. ꝛ quo ad esse nc̄ariū maxie cū dicat hugo de sc̄o vic. Quid ꝑdest si p baptismū a lapsu erigeris nisi etiā p ofirmationē ad standū cōfirmeris Ad q̄d dici p̄ot q̄ vno modo loquēdo ofirmatio nc̄aria est. alio mō nō Nc̄itas eni duplex inuenit. quedā absoluta. et q̄dā oditionata Absoluta est. q̄ illud sine quo res esse nō p̄ot nc̄ariū dicitur Sic baptism⁹ nc̄arius est ad salutē. q̄ sine eo nō est salus. nisi cū nc̄itas excluderet sacr̄m Sic etiā pñia necessaria est ad salutē post lapsū in mōrlem culpā Et isto mō ofirmatio nō ē ad salutē nc̄aria Alio mō dicit nc̄itas oditionata. i. ꝑm q̄d vt si hō nō debeat debilitari nc̄e est bene comedere Et isto mō dici p̄ot q̄ ofirmatio ad salutē est nc̄aria Nā ad hoc q̄ debeat vita spiritualis q̄ sal⁹ in baptismo adepta robuste cōn hostes spūales custodiri nc̄e habet hoc sacr̄o ofirmari et ofortari Datur eni hoc sacr̄m ad robur Jñ dicit hugo de sāc̄to vic. illud q̄d sup allegatū est Quid ꝑdest ⁊c. Nō q̄ sine cōfirmatione nō valeret baptism⁹ ad salutē. q̄a hoc falsū est. ꝛ q̄ frequēter in pugna spūali ex debilitate virtutis spūalis accideret etiā facilitas cadendi. et ꝑinde damnatio. nisi eēt confirmatio.

Que sit ꝑpria materia in sacramēto ofirmationis.

Materia aūt hui⁹ sacr̄i debita est crisma q̄d cōficit ex oleo oliuaꝝ et balsamo p ofecratiōnē et sc̄ificationē pontificis Raban⁹ de naturis rer̄ Balsamus in crismatis ofectōne liquori oliue omisceri. et pontificali bñdictiōe solet ofecrari Jñ aliud oleū q̄ oleū oliuaꝝ vt cōiter dicit̄. vel oleū et balsamū nō ofecrata non sūt. nec esse p̄nt materia hui⁹ sacr̄i Nec est sic̄ de baptismo. in quo in nc̄itate p̄t esse materia aq̄ nō cōsecrata. q̄ baptism⁹ sacr̄m ē nc̄itat. et iō in nc̄itate sine mora bñdictionis cū forma ecc̄iastica baptisat. Cōfirmatio aūt nō est sacr̄m nc̄itatis. eo q̄ multi nō cōfirmati salu̇uant. dūmō ꝺcēptus sacr̄i nō inu̇eniat Jō etiā in nc̄itate oleo nō ofecrato nō p̄ot q̄s ofirmari.

Que sit forma in sacro ofirmatōis

Orma eni verboꝝ quib⁹ vtunt̄ ep̄i dupler ē Et ꝑm q̄sdā talis est Signo te signo crucis q̄ cōfirmo te crismate salutis in nomie patris ⁊c. Scōm alios talis est Firmo te signo crucisq̄ crismate salut. in noie p̄r̄is ⁊c

Sed ꝑmus modꝰ generalioꝛ ē eo ꝙ generaliꝰ dicanꝫ ꝑoꝛa verba in ꝺsecratione Et nō cum hoc sacrm oꝛdinatuꝫ sit cōn debilitatē ex fomite surgentē. q̄ non tota purgaꝫ in baptismo. ꝫ remanet debilitas ad exercitiū q sit duplex debilitas in nob scz interioꝛ et exterioꝛ. indigemꝰ ꝑmo vt tollaꝫ a nob intēioꝛ que est verecundia noxia ꝺfitendi nomē xꝑi. q̄ tolliꝫ de iure in consignatione et impssiōe crucis in frōte. in qua ꝺscribūtur vexillo sūmi imꝑatoꝛis in q̄ ipe de hoste tumphauit ꝙ oēm pudoꝛē debet euacuare. q gliam supinducere multiformē Exemplū de poꝛtātibꝰ insignia regis in armis suis Nā ꝺcit paulꝰ ad gal. vlti. Mihi absit gloriari nisi in cruce dñi nri ihesu xꝑi Ad ablutionē ergo huiꝰ verecūdie fit in ꝺfirmatione cōsignatio crucis in fronte. vbi locꝰ est verecūdie. et dicit cōsigno te signo crucis Indigemꝰ etiā vt tollaꝫ a nobis debilitas exterioꝛ q̄ est flexibilitas seu instabilitas ad standū exterius in ꝺfessione nois xꝑi coꝛā regibus q ꝓncipibꝰ mūdi Ad hoc fit ꝺfirmatio crisma salutis. qꝺ designat ipa inunctio. vt sicut inunctio ꝑ sō intrationē in sōaz coꝛpis mistrat ei fomentū hūoꝛis ne desiccetur q rigescat in pugna. ita ipa inunctio crismatis robustos et intrepidos nos efficit ad resistendū cōn ꝓncipes huiꝰ mūdi. hoc est ꝺtra pcā et cōn ꝓncipes tenebraꝝ. ꝫ ē cōn demones Et ad istud robur cōfe/rendū ꝺcit Cōfirmo te crismate salutis Et nōndū ꝙ q̄ꝫis nulla foꝛma ꝝboꝝ legaꝫ q̄bus ꝺfirmabāt apli. imo vt videt Act. viij. tm vsi sūt ꝑ cōfirmatione imꝓsitōe manuū. tm credūt maioꝛes eos nūq̄ sn ꝝbis nec sn mākia crismat. ꝺcē minata ꝺfirmasse. Cuiꝰ argumētū ē ꝙ in lib de eccīastica hierarchia bti dionysij qui cum aplis fuit habetur exꝑssū capm de ꝑficiendis et in tēplo offerēdis. vbi loquitur de scificatione crismatis Fit hic multa q̄ri et silr solui vt supꝰ q̄situꝫ est in tractatu de baptismo

Quis sit minister sacramenti confirmationis.

Est aūt minister in hoc sacmento solus epūs. cuiꝰ rō assignaꝫ Nā rē aliquā statuere vel facere minoꝝ est. ꝫ factā cōfirmare est maioꝝ Et ita baptisare oim sacerdotū minoꝝ est confirmare vero post baptismū maiorū est scz epoꝝ Insup res huius sacri spūssanctꝰ est. vel gꝝa eiꝰ collata ad robur cōn debilitatē et timiditatē ex fomite ꝓcedentē. q iō cōueniens ꝙ quo ad signū sacmētale ab eo qui plenitudinē ptātis et vigoꝛis habet ꝺscēdat Si aūt obꝯcias. si solus epūs hoc facere potest. aut ergo hoc habet ex oꝛdine aut ex iurisdictione Si ex oꝛdine. ergo hoc etiam poterit simplex sacerdos. quia epūs nullum

habz ordinē q̄ nō hēat sacerdos ad min⁹ p̄m eos qui ep̄atū nō po nūt esse ordinē Si aūt epūs b̄ hēt ex iurisdictiōe sequit q̄ electus cō firmat⁹ añ ꝺsecratione omimodā habet iurisdictionē Tu dic q̄ hoc scz q̄ sol⁹ epūs pōt ꝺfirmare nec ex ordine tm̄ nec ex iurisdictiōe tm̄ habz. ẜ ex vtroq; simł Jñ hoc an nexū est officio ep̄ali fic̄ ꝺsecratio eccl̄iaꝝ et ordinatio clericoꝝ et ve latio v̄ginū et hmōi Sed q̄d si ali quis epūs ꝺfirmet crismate nōdū baptisatum siue nondū r̄pianum et fiant omnia que exiguntur ad collationē hui⁹ sacr̄i. nūq̄d sacr̄m tale est isti nō baptisato collatum Dicūt fere oēs q̄ nō. eo q̄ baptis mus sit ianua et fūdamētū oim sa cramētoꝝ Et sic vbi nō nisi p̄ ba/ ptismū pōt ad alia sacr̄a iter h̄ri. sic nec ad alia sacr̄a p̄t sine baptis/ mo superedificari. Sūt alij qui vi denť modo cōtrario sentire

Quis sit effect⁹ sacr̄i ꝺfir matōnis

Deniq; effectus hui⁹ sacr̄i p̄ sup̄ dicta in p̄te p̄z Scōm eni Rabanū effectus hui⁹ sacr̄i est roboratio p̄ sp̄m sc̄m. vt. s. intrepide p̄dicet aliq̄s q̄d ip̄e acce pit Et dicit magr̄ in. iiij. sñiarū. q̄ effect⁹ eius est donatio spūs sc̄i ad robur scz cōn debilitatē vel insta/ bilitatē a fomite p̄cedentē Et q̄s aūt obiauerit dicēs q̄ idē est effe ctus eucharistie. scz roboratio sps sc̄i. q̄z panis coꝛ hois ꝺfirmet. q̄ ita supfluit istud vel illud sacr̄m. Dic q̄ vario mō est robur et effe/ ctus istius et illi⁹ sacr̄i. q̄z effect⁹ cō firmatiōis est p̄ se. effectus vēo eu/ charistie per accns Vel dic q̄ ad duo tenemur scz ad credēdū arti/ culos fidei firmit̄. et cōfitendū ex/ teri⁹ audaciter. iux̄ illud ad rhō. x. Coꝛde creditur ad iustitiā. ore autē ꝺfessio fit ad salutē Et ideo dupli ci indigem⁹ roboratiōe. Una que int⁹ nutriat nos et ꝺfirmet ad cre dēdū. et est panis vite q̄ coꝛ hois ꝺfirmat Et alia q̄ cōfortet et con firmet nos ad audaci⁹ ꝺfitendum nomē x̄pi exteri⁹. et hec est ꝺfirma tio Jñ q̄ntū ad hūc respectū r̄ce recipit eucharistia interius et con firmatio exterius.

De q̄litate accedentiū ad sac̄mentū ꝺfirmationis.

De q̄litate accedentiū q̄rit p̄mo qua etate accedē de bēt Jtē an ieiuni vł pranſi q̄z de ꝺse. di. iiij. oī Statuim⁹ Ut ieiuni veniāt p̄fce etatis q̄ moneāt ꝺfessionē p̄us facē. vt mūdi donū sp̄ūsc̄i valeant accip̄e Sed dic q̄ vtriusq; etatis hoies scz pueriles q̄ iuuenilis sił accedē p̄nt Et meli⁹ ac securi⁹ ē q̄ pueri cōfirmenť. q̄a q̄uis etas imatura tēptationes et fortes mot⁹ ocupie nō sētiat p̄para nť tm̄ ad pugnā spūalē cū tp̄ūs tēptationis aduenerit. et bonum ac securū ē sēp paratū esse Decretū autē illud allegatū de adultis lo quitur. qui tenenť ad illa que tan git. Ad aliud dicitur q̄ p̄pter sac̄menti reuerentiā decz vt iciun⁹ recipiat et a ieiuno cōferatur si tm̄

aliter ꝓpter raritatē et carentiam ēpoꝝ fiat.nō nocet.melī ē ei etiā post prandiū ofirmari dū pōt haberi epūs.q̄z ipo recedēte sacmenti pati dilationē Sed nūq̄d aliqs ad hoc sacrm suscipiendū possz se ipm pūtare ēpo Dicit q̄ nō.qz cōfirmādus debz significari seu pūtari tanq̄z nō hās ꝓpriā virtutem ad standū sed indigēs vt ab alio statuat seu stabiliat.et ido ab alio est pūtandus In fine nō q̄ cōfirmatus ꝑm morē cōem se debet p septē dies obseruare a lotione capitis et frōtis ꝓpt inunctionē crismatis et dignitatē hui⁹ sacri Insuper vt dicit hugo de scō vic.tāto tpe debet ofirmatus vnctionē cōseruare in capite vt scz caput non lauet.q̄nto aduētus spūssci celebrat.hoc ē dieb⁹ septē.vt aduētū spūssci ad se totidē dieb⁹ agat q̄t agit vlis eccīa aduentū spūssācti sup apłos scz in pentecoste Quid aūt sit hic res et q̄d sacrm Dic q̄ sacrm est ipa osignatio que p manus epi fit in fronte confirmati ex crismate vt sup tactū est.sanctifico Res vero sacri est ipa gr̄e spūalis datio ad robur cōn debilitatē seu instabilitatē ex fomite ꝓcedentez

De sacramēto eucharistie et ptinētibus ad ipm

Certō loco se offert tractatus de corpe xp̄i seu de eucharistia Ubi ꝑmo tāgēdū venit tpūs institutōis ei⁹ Que vtilitas eius In qua materia celebretur Que in eo sit precisa forma verboꝝ.Quis eius effectus Deiñ tāgunt aliqua de vero corpe xp̄i. De oditione recipientiū De cōditione ministri.

De tpe institutionis sacri eucharistie

Hoc sacrm vt plres volūt in die cene plene institutū fuit et habuerūt ẋba consecratiōis plenā efficaciā a tpe illo vsq̄z nūc.q̄ntā mō hñt Alij volunt q̄ tūc forma verboꝝ ꝓfecte tradita fuerit.sed q̄ ẋtus verboꝝ vsq̄z ad pascha suspensa est Unde ꝑm eos nō potuit corpus xp̄i confici in illo triduo eo q̄ ẋba illa ẋtutē suaz ex passione.sepultura.lateris aptione.et resurrectiōe xp̄i cōtrarie rūt.q̄ oīa repūtant per signacula q̄ in missa fiūt Sed credo q̄ ꝓz sūa verior sit.Alioq̄n si xp̄us vlteri⁹ p decē ānos post cenā illā vixisset nō ofecisset apłi ẋtute illo rū verboꝝ qđ nō reputat verum

Que sit vtilitas

Assignant hic plres vtilitates.q̄ cāe sūt q̄re institutū est h̄ sacrm Est aūt ꝑmaq̄ ꝓncipalis.vt sic hō p esū ligni vetiti poterit vitā.ita recupet per esū ligni vite Secōa cā ꝓpria huic est. vt hic scz sit aliq̄d nutrimētū hois spūale.ꝑm illd ps.panē āgeloꝝmāducauit hō Tertia vt vniant mēbra corpis xp̄i suo capiti. Hic enim cibus ouertit cibantē in se vnit qz sibi mēbra cibātia Ūñ aug⁹ in lb

cōfessionū loquēs sub nomie xpi. Nō me mutabis in te sicut cibum carnis tue sed tu mutaberis in me ¶ Quarta cā est vt augeat meritū fidei que in hoc sacro maxime mereat. quā cām tāgit magr in. iiij. sñiaz di. xij. ¶ Quinta est subleuatio spei. vt recipiam⁹ in celo sua. q̄ hic recipimus semet ipm. quā cāz tāgit Chrysost. sup iob ¶ Sexta est dilatatio charitatis que huius sacri sūptione augeat. eo q̄ sit sacmentū amoris. vt dicit hilari⁹. Septima diminutio venialiū sicut infra tangetur.

De materia sacramēti

Materia hui⁹ sacmenti non est res vna sed triplex scz panis triticeus. et vinum aq̄ mixtū. q̄bus xpūs ea in carnē et sanguinē suū ouertendo cōtulit vim talē vt essent materia hui⁹ sacramēti Iñ alexāder papa de consecra. di. ij. In sacroz oblatōnib⁹ que inter missaz solēnia dño offerūtur. panis tm̄ et vinū aq̄ permixtū. in sacrificiū offerant Iñ q̄z/uis nō legat in euangelio estimat tñ aqua simul cum vino in calice dñi fuisse Iñ damasc. Capiēs calicez ex vino et aqua tradidit eis dicēs. bibite ex hoc oēs Itē de cōsecra. di. ij. A dño admoniti et instructi sum⁹. vt calicē dñi cū aqua mixtū p̄m q̄ dñs obtulit offeram⁹ Sed hic plura scire oportet. In. s. p̄mo deficiēte aliquo istoz conficiatur. Itē an possit ofici de pane siliginoso Itē an de azimo tm̄. vl de aliquo mō fermētato Itez an cōficī poterit si vinū tā modicū fuerit. vt oino sit ab aqua absorptū Itē an sine aqua possit quis cōficere. Et q̄ntū de aqua in calice fit apponēdū Itē an panis transeat in carnē et sanguinē et aiam̄q̄ deitatē et silr vinū in hec etiā omnia Itē an aqua trāseat tm̄ in sanguinem vel p̄mo trāseat in vinū q̄ deinde illud vinū in sanguinē Item an in alio liquore liceret h̄ sacm celebrare ¶ Rñsiones. Ad primū dicit p̄m opinionē eoz̄ qui dicūt q̄ in vltimo instāti platiōis p̄me clausule scz hoc est corp⁹ meuz fit trāssubstātiatio panis in carnem xpi et est ibi xpūs pfectus sub specie panis. Deiñ platis vbis sup vinū fit. ibi sāguis xpi per ouersionem. et est ibi totus xpūs Scdm hanc inq̄z opionē que pbabilioz apud multos habet dicendū ē q̄ anteq̄z aliq̄o dicat sup vinū ē fca panis trāssubstātiatio in corpus xpi Alioq̄n decipet eccīa adorādo illā hostiā in eleuatōne Inde q̄uis vinū deesset facta tm̄ esset illa trāssubstātiatio panis in corp⁹ xpi Eadē rōne dicūt q̄ dictis verbis sup vinū etiā absente pane fieret sanguis xpi et tot⁹ xpūs esset sub specie vini Peccaret tm̄ mortaliter qui sciēter p̄termisso altero ō secraret. nisi forte ab infidelib⁹ rpe ōsecratiōis impediret Si autem alias et aliter defectū alicui⁹ p̄di ctoz̄ missa iā incepta deph̄et z

nõ deberz ꝺsecrare nisi añ ꝓlatõz verboꝝ cõsecrationis possit defectũ caute supplere Si aũt panẽ cõsecratꝰ vi ab infidelibꝰ aꝰ aliꝭs vel infirmitate vinũ ꝺsecrare impediretur tũc vnus alius sacerdos ad verba sequẽtia deberet incipe scz ad ea que ꝓtinẽt ad ꝺsecrationez sãguinis et pficere Si vẽo tñ deesset aqua dicit ꝙ omittẽs ꝯuiter peccaret ꝙ grauissime ꝑ scienter ꝺsecraret.cõficeret tñ Quãuis enim aq̃ sit de nẽcitate sacrĩ.nõ tñ adeo est de nẽcitate q̃n tũc sine ea fieret sacrm in specie vini Cuiꝰ rõ ex ꝟ habeꝭ.qz si aqua vino admisceaꝭ ad hoc ꝙ inde ꝺficiaꝭ.opoꝛtz ita modicã esse vt absoꝛbeaꝭ aqua a vino vt totũ sit vinũ.ꝙ tũc inde cõficit vñ ꝓus trãsit aqua in vinum q̃z inde ꝺficiaꝭ Quare ergo ex ꝟ vino nõ ꝺmixto sicut ex illo mixto cũ eiusdẽ spẽi sint cõfici nõ possit nõ video Jerũtñ decretũ q̃ꝺã de ꝺse.di.ij.videꝭ velle cõnriũ vbi apparatꝰ dicit ꝙ ꝑm aliq̃ꝝ opinonẽ in ꝓdicto casu nõ fit cõsecratio Jn scõo casu vtꝝ scz de pane siliginoso possit ꝺficiꝭ.dicit ꝙ nõ Sic eni nõ ꝑt baptisari nisi in aq̃.imo mersione facta in vino certis etiaz oĩbus aliꝭs rite ꝟuatis.non ẽ baptisatũ Sic ꝓpter institutionẽ ꝓri mariã huiꝰ sacrĩ que statuit fiẽi in pane triticeo nõ ꝑt ꝺfici de pane alio Sed q̃ꝺ si tritico fuerit siligo admixta Dic ꝙ dũmõ maioꝛ ꝓs sit frumẽtũ sufficit Et dico maioꝛẽ ꝓtem in q̃ntitate et ꝟtute.vt scz a frumẽto absoꝛbeaꝭ quicq̃ꝺ est ibi de nõ frumẽto.alioq̃n nõ esset panis triticeus et ꝓinde in eo cõficinon posset Jn tertio casu qñ scz ꝺficiꝭ de pane fermẽtato sicut conficiũt greci.dicũt fere oẽs ꝙ nõ sñ graui pcco conficiꝭ de fermẽtato Quia tñ fermẽti admixtio spẽm ꝙ virtutẽ frumẽti siue panis triticei nõ destruit.dicũt ꝙ si ꝺficiꝭ de fermẽtato ꝙ cõsecratũ est Et ponũt exẽplũ de baptismo qui debet fieri in pura aqua.et tñ ꝑm eos si aliquiꝺ de alio liquoꝛe admisceaꝭ qꝺ possit ab aqua oino absoꝛberi.et ita aliq̃s baptisatus fuerit.ꝙ vere baptisatꝰ est.eo ꝙ adhuc remanet aq̃ in specie et ꝟtute sua Secõm tñ huguelinũ in apparatu suo.qui de fermẽtato cõficit nihil agit Ꝛiꝛ tñ opinio est ꝓbabilioꝛ Jn q̃rto casu dicit a magnis.ꝙ exquo tã modicũ apponit de vino vt oino ab aq̃ absoꝛbeaꝭ.cũ aq̃ tunc magis colorata dici debeat ꝙ sit q̃z vinũ de aq̃ ꝺficiñ possit ꝓ ꝺñs nec de tali mixtura cõfici poterit Jñ ꝑm istoꝝ opinionẽ illi nõ ꝺficiũt qui pannũ lineũ in vino intinctum per totũ ãnũ cõseruant et in tpe sacrificij ꝓticulã eius in aqua calicis abluũt.vt legit ꝺ ꝺse.di.ij c.Cũ oĩe Opinio q̃ꝛũꝺã decretistaꝝ tenet cõnriũ scz ꝙ conficiaꝭ cũ vino ab aqua absoꝛpto sic̃ rectat magr̃ gaꝭ.in sũma Quo ad q̃ntũ vero scilz an sine aqua possit

ofici.et ꝙntū sit apponendū de aq̄ ptz p añdicta.Rñdendo ad ꝑmū et ad hoc ꝓcedēs scz ꝙ taz modi cū vt a vino absorberi possit Ad sextū aūt in quo querit an panis trāseat in carnē.sanguinē.aiam et deitatez.et siliter vinū.dicendū ꝙ totus xp̄us est sub vtraq̄ specie sed tñ tm̄ panis trāsit in carnē xp̄i et vinū in sanguinē Sed qz totus xp̄us insepabilis est iō sub specie panis est caro p̄ uersionē et trās ſbationē.et sāguis et aiaq̄ deitas p̄ ocomitantiā.eo ꝙ caro ei⁹ sine sāguine aia q̄ deitate nūq̄ sit.Vtute eni verboꝝ ē ꝑncipalit ibi caro et oñter cetēa oia xp̄i Jñ xp̄s totus est ibi ꝟbozū virtute.sed tñ caro ꝑncipalit et ceka oñter Et sub spē vini tm̄ est sāguis xp̄i p̄ uersionē et trāssubstātiationē.reliqua aūt xp̄i oia p̄ ocomitantiā Ad septimū vēo quo q̄rit an aq̄ transeat in sanguinē vel tm̄ in vinū.dupliciť rñdeť ꝑm duplicē opinionē. Ponit eni q̄dā opio ꝙ aqua non transeat in sanguinē xp̄i vez.ꝯ tm̄ est ibi ad significandū ꝓpm.ꝑm ꝙ dr̄ de ose.di.ij.c.Cū ome Cum in calice xp̄i aq̄ vino misceť xp̄o ꝓ ꝯs adunať.i.adunati signať Alia opinio cui magl.credē possū ponit ꝙ aqua trāsit in sanguinē.ꝯ hoc cū ꝑus est a vino absorpta q̄ ita vez est q̄dām⁹ ꝙ aia nō transit in sanguinē.s.immediate qz nō trāsit nisi ꝑus sit absorpta a vino et q̄si fca vinū.q̄ sic nō cōdicit ꝑzi opinioni

Ad vltimū scz an de aliq̄ alio liquore liceret ofice Dic ꝙ nō Sz nūq̄d cōfici possit in agresta Itez nūq̄d de aceto Ad ꝑmū istoꝝ dic ꝙ ñ.nisi tūc cū visibilit in ipo aspectu incepit vinū apparē.et gustus iudicet vinū esse vel vini saporem hr̄e Ad scām istoꝝ dicēdum.ꝙ si acetū fuit de vino.tūc ꝑt de eo cōfici alr nō q̄bus ego nō credo.eo ꝙ vt vult ꝓbus in metaꝓbica sua acetū nō est vinū neq̄ ꝑt fieri vinū et iō de aceto nō ꝑt fieri ofectō sed de vino acido pōt.licz non sit tutū de vino acido ofícere ꝓpt̄ reuerentiā sacrī Et ita sentiūt doctores theologi.ꝑzi vero consentiūt quidam decretiste.

Que sit forma verborum ꝑscisa in sacro eucharistie.

Forma aūt verboꝝ que p/tinēt ad osecrationē hec ē hoc ē corp⁹ meū.et nihil ampli⁹.Vt volūt fere oēs Q̄ enim addit Accipite comedite ad vsū ptinet sacrī et non ad ofectionē.et iō nō dr̄ esse de forma Hec etiaz est forma verboꝝ in cōsecratione sanguinis Hic est calix sanguinis mei noui et eterni testamēti mysteriū fidei.qui ꝓ vob⁹ q̄ ꝓ multis effūdeť in remissionē pcōꝝ Unde q̄uis nō legant oia ꝟba hec seriatim in euāgelio.credēdū tñ est ꝙ illa hēat eccīa ex spēali traditione dñi Q̄d ꝓtz ex ꝟbis apli ꝑme.ad cor.xi.c.Ego ei accepi a dño q̄d

et tradidi vobis qz dñs ꝛc. Et qz forma verboꝝ illoꝝ vehementer impssa fuit cordib⁹ discipuloꝝ et in q̄tidiano vsu ido non est adeo diligēter ab aplis scriptū sic fuit a xpo factuz et dictū vt videt velle damascen⁹ Sed tūc q̄res an solis his verbis possit nūc confici. non aditis oroibus p̄cedētibus. Itē an immutata in aliquo ista forma possit verbis illis ofici corpus xpi vtpote si adderet aliq̄d vl minueretur. vel mutaret vel corruptiue pnūciaret Ad pmū dicitur pm multos et magnos qꝺ possit ofici solis illis verbis dñi platis a sacerdote. tñ et cū apparatu debitē te pm cōstitutionē aplorꝝ et ecclie. Cū his solis verbis in pmaria institutione. facta bñdictiōe hoc sacmentū oplete cōsecratū sit Quod cōfirmare videt sñia alberti in suo lib de sacris qui ait Quō pōt qui panis est corp⁹ xpi esse Cōfectiōe quidē ꝛbis et pmonibus dñi iesu. Naz p oīa alia que dicunt laus deo defertur. Verūtñ grauissime peccaret qui aliter faceret. etiā in q̄cunqz nēcitate. hoc ē qui verba p̄cedētia scienter omitteret Eo qꝺ p̄ sacrm nō est simplicis nēcitatis vñ sic nō possz eū nēcitas excusare Alij estimāt qꝺ sine p̄cedētibus q̄ dicūt in secreto misse nō fieret confectō Et hoc ꝓpter statutū eccie Primū tñ videt aliq̄bus verū In scdo casu supꝑ posito principali distinguit qz in tali trāsmutatione vel corruptione ꝛboꝝ aut intendit heresis aut nō Si sic credit qꝺ illis ꝛbis nō officiat vt supius est dictū in o simili de baptismo Si aūt nō intēditur heresis. adhuc distinguit. q̄a aut tali facta mutatione seu corruptione vel aditiōe stat adhuc sufficienter sensus verboꝝ. aut nō Si nō stat. credite qꝺ nō officitur. vt si dicat Nō est hoc corp⁹ meū. vel ꝟ est corp⁹ meū scz thome vel hmōi Si aūt sensus verboꝝ stat. credit qꝺ platis verbis q̄cūq; etiā transpositione vel corruptione. etiaz in q̄cunqz vulgari fiat cōficit sacrm qm̄ vt dicit huguelin⁹ nō multum curandū est de mō pmonis dummodo res integra sit Aliq̄ vident oppositū sentire. quos tñ videtur mouere statutū eccie. qꝺ nec addēdo vel minuēdo nec transponēdo ꝓmittūt irritare

Quis sit effectus sacramenti eucharistie

Effectus aūt hui⁹ sacri pōt duplex pm magrm in sñis Scōm ipm enī duo efficit. s. charitatis augmētū. et infirmitatis hoc est venialis pcī diminutiōez Ponit et alij assignari huius sacri effectus iuxta eius supra tactas et declaratas vtilitates. Hos aūt effect⁹ seu vtilitates ibi recitat qz isti sūt notabiliores Ex quo ponit qꝺ valz ad diminutōnem venialiū Queres an eius sūptio in aliquo casu deleat omnia

venialia Itē an in aliquo casu va/leat ad deletionē pcī mōrlis Itē an si deleat veniale deleat ei debi/tas penas Ad ꝑmum dicit ꝑm illos qui dicunt. Sine veniali non possit hic quis viuere. ꝙ nūquam delet omne veniale quin aliq̄d re/linquat Semp eni relinquit in aia minor amor dei q̄z esse debeat Eo ꝙ in via ꝑm Aug^{m} nō impleat ex toto hoc ꝓceptū Diliges dñm de um tuū ex toto corde tuo ⁊c. Et mi nor amor dei est pcīm veniale ꝑm aug^{m} Ad scōm scilicz an deleat mortale pcīm. dicit ꝙ nō. qr istuo sacr̄m non ordinat cōtra mortale pcīm Cū eni triplex sit culpa scilz originalis cōtra quā spēaliter ba/ptismus ordinat. et actualis. q̄ du plex est. scz mōrlis otra quā speci aliter ordinat pñia et venialis cō/tra quā ordinat eucharistia Patz ꝙ de se tm̄ veniale delet Ad ter tiū dicit ꝙ delet veniale. et penam ei debitaz. hoc tm̄ intellige ꝑm ma/gis et min⁹. ꝑm scilz ꝙ magis aut minus afficit ofīciēs vel recipiēs hoc sacr̄m ad mortē et ad passio/nem xp̄i. que in ipius eucharistie sa cramentū repñtantur

Aliqua de vero corpe xp̄i

Hic breuiter tāgunt aliqua de ipso corpe xp̄i Primo scz q̄liter post fractionē fa ctam in spēbus panis totus xp̄us sit sub qualibet ptícula. qui prius totus fuit sub tota hostia Itē an corpus xp̄i ventrē intret. etsi sic q̄z diu ibi existat Ad intelligendū āt qualiter totus xp̄us est sub quali/bet pte hostie qui ꝑus fuit totus sub tota hostia. Datur aliq̄le exē/plum de speculo In speculo eni in tegro apparet vnica imago scz in/spiciētis. si tamē sit solus vn⁹ inspi ciens. fracto aūt speculo. in quali/bet pte fractionis eade ē apparebit imago. si tamē inspiciēs easdē par ticulas inspiciat Ita xp̄us qui est imago dei patris sub hostia integ totus est. et post fractionez hostie imago eadē. idemq̄z xp̄us sub q̄li/bet fractionū ptícula remanet Ad scōm scz vtrū in ventrē vadat Di citur ꝑm quosdā ꝙ dum est in ore adhuc pñs est sub illis specieb⁹ sed statim cū glutitur corpus xp̄i trā/sit in mentē. et species ille panis ⁊ vini in ventrē Alīj quibus magis credendū est dicūt ꝙ intrat in vē trem. ⁊ ibi tam diu remanet q̄diu species ille sunt incorrupte. et cuz species desinūt ibi esse panis ⁊ vi/ni. desinit etiaz ibi esse caro et san guis xp̄i Quod etiā cōtingeret in pixide si per diutinā conseruatōm corrūperetur et perirent ille spēs. Nec obstat verbū augustini ꝙ vi/detur mouere eos qui sūt in ꝑte opinione. scz ꝙ q̄diu est in ore tā/diu est in mente. nec datur in de/cessum. sed rapitur in excessū Per hoc eni non negat Aug⁹ quin va/dat in ventrē ꝫ negat ꝙ trañsiat in alimentū corpis ⁊ ꝙ digeratur

in stomacho et ꝙ pars trahatur ad epar.et formetur in sanguinē quo restaurentur deperdita corporis.et ps impurior in secessum vadat sicut ē videre in cibo corporali ſhoc enim nephas esset dicere imo etiam cū assensione cogitare

De qualitate seu conditione recipientiū

In hoc de conditione recipiēntiū restat aliquid tangendū Et ꝑmo queritur. An possit sumi ab illo qui est in pcō mortali Et an debeat hoc sacmentū in aliquo casu exīti in peccato mortali dari Itē an exīti in pcō mortali possit loco eucharistie dari hostia nō cōsecrata Itē an possit sumi ab eo qui nocturna illusione pollutus est Et an a mēstruata Itez an ab eo qui nocte p̄cedente cognouit vxorē suā Itē an licz cognoscere vxorē suā die receptiōis Itē queriť q̄re nō dať eucharistia populo sub vtraq; specie ¶ Rñdetur in ꝑmo casu et dicit ꝙ aut aliquis scit se esse in pcō mortali an nō Si scit peccat mōrliter sumēdo nec debet aliquo modo sumere Si nō scit se esse in pcō mortali sit tñ sed post sufficiēs ꝺsciētie sue scrutiniū hoc dēphendere nō pōt ꝛ tūc sumere potest.nec peccat si sumat. An aūt debeat exīti in pcō mortali dari si petat ¶ Distingue Quia aut ille qui petit est in mortali publico.aut in occulto Si in occulto cuius illō certissime sciat sacēdos petenti tamē in publico debet dari Alioquin peccatū secretū publicaret.qō fieri nō debet Si autē petat in secreto vetare potest sacerdos et debet Si autē sit in peccato mortali publico.tūc publice negare debet.vt publicis meretricibus et histrionibus et huiꝰmodi petētibus et nō petentibus q̄bus negare debet vt plene dicit canon de conse.di.ij. ¶ De hoc.aūt qō scdo queriť scz An existenti in peccato mortali debeat dari simpler hostia loco eucharistie ¶ Dicūt magores ꝙ nō.tum quia hoc non videtur deus facto suo approbare. imo cōtrariū Nam corpus suū dedit iude.quē sciebat esse in mortali peccato.tum quia nescitur an visitauerit eū dñs.quia nescit tarda molimina spiritussancti gratia.tuz quia simulatio talis esset ei cui daretur inutilis Exquo enim corpus xp̄i petit per eū non stat quin accipiat.et sic equaliter peccat Secus si expresse peteret sibi hostiam nō consecratā dari.tunc enim ei dare posset ita tamē ꝙ illa hostia seorsum poneretur a cōsecratis ne ecclesia deciperet dando ei nō cōsecratā.aliī consecrata foret Propter quam etiā causam reꝓbatur cōscius sibi mortalis crimis.simulans se conficere vbi non conficit. Vt habeť extra de missa.celeb.cap hoie ¶ Ad tertiū quo scz q̄riť An pollutio nocturna impediat

sumptionē. Rñdetur aut ꝙa venit pollutio ex supfluitate humoꝝ vl̄ ex infirmitate nature. vel ex illusione diabolica. et tūc nullus dicitur ibi esse reatus culpe. nec cogit̄ ꝙs ꝓpter talez pollutionē abstinere a ministerio altaris. vel a sūptione eucharistie Et dico notāter nō cogitur. quia causa reuerentie a tali celebratione aut sumptione abstinere laudabile est Si aūt ōtingat dicta pollutio nocturna ex crapula. vel ex aliqua fede delectatiōis ꝑmeditatione. tūc si potest fieri sñ scandalo debet abstinere. nisi nēcitas cogat vtpote vbi alius qui celebret nō inuenit̄ Magna enim reuerentia exhiberi debet sumptōni etiā fieri potest multo maioꝝ consecrationi Ceterū mēstruata nō est arcenda a ꝯmunione. eo ꝙ passio fit. et pena sit hoc pati. ꝙ nō culpa Et ꝓpter penā quis arcendus nō est Do aliud sequēs qđ est q̄rtum An scz ab eo qui nocte p̄cedēti cognouit vxorē suaz suscipi possit eucharistia Dicit̄ ꝙ reddēs debitū ꝓpter fidem thori et iustitiam. vel etiā exigens ꝓpter bonū ꝓlis. nō debet ꝓhiberi a ꝯmunione. ꝫ suo iudicio est circa hoc relinquēdus An velit scz abstinere ex humilitate. vel accipere ex deuotione Sec' autē est si ex infirmitate carnis ꝫ exigat. quia iste monendus est ne accipiat. et nō est suo iudicio quoad hoc relinquēdus Si autē oīb' modis ex deuotione se ingerat nō est ꝓhibendus Hoc etiā seruādū est respectu q̄nti. ꝙ dies scz cōmunicationis causa reuerētie nullo mō reddendū est debitū. nisi alter coiugū instanter petat Si etiā aliter reddat. vel etiam si petat. peccat quidē sed non mortaliter Do vltimū vero scz sextū quare non dat populo sub vtraq; specie Dicit̄ ꝙ triplex est ratō Una quia nō legit̄ xp̄us corpus suū sāguini intinctū prebuisse Nec est ꝺtrariū de iuda cui videtur dñs intinctū panē porrexisse Quia ꝑm Aug^m ꝓius verum corpus dedit. et postea panē vsualem intinctū Alia causa ē imminēs periculū quia scz facilī' caderet gutta sanguinis q̄ mica hostie. quia in hostia partes cohērent sibi. non sic in sanguine Tertia cā est precedens signum: quia in lege qua in sacrificijs offerebant libamina de libamie nihil habebāt offerentes. sed sacerdotes tm̄. licet de alijs haberēt Ut ergo ꝺgruat veritas signo nō datur populo eucharistia cum sanguine

De qualitate seu conditione ministri sacramenti

Vltimo restat dicere de ministro scz quis posset ꝺsecrare Et scias ꝙ habens ordinē sacerdotalē et solus talis potest consecrare eucharistiam. et corpus xp̄i conficere Quinimo et si male vite fuerit et hereticus dūmodo formā ecclesie teneat. ꝙ intē

tionē habeat consecrādi.cōficere potest corpus xpi q̄uis magr in sentētijs videatur sentire cōtrariū nisi intelligat de his qui p̄sisi ab ecclesia non obseruāt ritū celebrā/di ab ecclesia traditum quia tunc cōstat q̄ nō conficiūt Nec obstat q̄ p̄m canones prohibēt q̄ missa aut aliqua sacmenta recipiant ab hēticis.symoniacis.scismatic. fornicarijs.quia per hoc non dicitur quin cōficiant Solus ego vt dixi habēs ordinē sacerdotalē conficere potest Sed querit vtrū non ieiunus potest cōficere Itē an post sumptionē medicinaliū vel potuz aque Itē si non debito loco.vtpote in altari non dsecrato.vel super terram vbi non est altare.vel sine sacris vestibus possit celebrari

Ad primū dicendū est q̄ ꝓpter institutōm ecclesie apostolice peccat mortaliter.qui p̄sumptuose celebrat officit tamē dūmodo intentionē habeat seruandi formā et debitā materiā Qđ autē a ieiuno conficiat non est de sacmenti essentia Ad scdm dicit q̄ post medicinaliuz sūptionē vel etiam potū aque nō est celebrandū.eo q̄ omnis cibus q̄ vsualiter cibum vocamus.hoc est qui transit in ventrē si non cōuertatur in corpus frangit ieiuniū et impedit celebrationē Insuper huiusmodi medicinalia in hoc impediūt.quia frequēt inducunt abominationē Si tamē isti de facto ofecerint.consecratū est.sed grauit

peccant In.iij.articulo siue casu dicitur q̄ huiꝰmodi si tamē habēt intentionē cōficiendi officiūt ꝛ mortalissime scz qui in nō debito loco vl sine sacris vestibus celebrat Et si posset inueniri forez degradāndꝰ

De sacramēto penitentie et ptinentibus ad ipsum

Quoniā de sacramēto penitentie sufficienter in summa Raymūdi tractāt que passim apud fratres habetur ido pauca hic de hoc penitētie sacmēto dicenda sūt. Et primo de ipso sacramēto in genere aliqua dicantur Scdo aliqua de eius ptibus tāgant In genere ergo ꝑus videndū venit Quid est penitētia Quot et que eius species Quid in ea sit sacramentū Et quid res Et quis sit eius effectus An necesse sit q̄ fiat in caritate et volūtarie. Et an quis possit pro vno peccato mortali penitere.nō.penitēdo de oñibus An penitentiā ꝑ se factaz teneatur quis dum cōualuerit iterū facere An penitētie hic diminute a dfessore iniūcte supadet deus qđ deest in purgatorio. Que sunt pñie regulares ꝙ canonice Et q̄re pro peccato mortali tenetur quis ad septennem pñiam An pñie sint arbitrarie Quis sit minister in hoc sacramento

Quid ē penitētia in generali

Compendiū theologie

Est aūt pñia ꝯm Amb ma la ꝑterita plangere⁊ itez plangēda nō omittere.i. nō habere ꝓpositū iterū cōmitten di Et nota q ꝯm magr̄m in li.iiij. sñiaz.est pñia interior scz otritio. et exterior scz cōfessio ⁊ satisfactō Interior vero pñia quodāmodo radicabilit omnis pñia est Ipe eni dolor exerit se in ore per ofessionē exerit etiā se in ope per satisfactio nem Et hec interior pñia id est cō/ tritio habet spēaliter ꝯm Ambro. qr ipa ꝑncipaliter ē pñia radicabiliterqz omnis pñia

Quot et que sint penitentie species..

Distinguūtur aūt tres spēs pñie.s. solēnis que fit in ca pite ieiunij cū illa solēnita/ te de qua habet de pñia di.v.ca. In capite Itē publica cū iniungit scz alicui pegrinatio per mūdū cū baculo cubitali.et cū aliqua veste religiosa tali pñie apta. Itē ꝑua/ ta que q̄tidie imponit his qui se/ cretius sua ofitent peccā Cetēa cir ca hec q̄re in sūma Raymūdi titu. de penitentijs.

Quid in penitētia sit res et q̄d sacr̄m et de ei⁹ effectu

Quid autez in ea sit res.et quid sacr̄m Dicit q sic in sacro eucharistie spēs pa/ nis et vini sūt sacr̄m gemine rei.s. corpis xpi veri et mystici.ita hic ofessio et satisfactio sūt sacr̄m con tritionis et remissiōis pcci Unde ⁊ute cōtritionis efficiūt qđ figu/ rant.scz remissionē pcci Sic ergo intelligēdo ptz q otritio diuersis respectib⁹ et res est.et sacr̄m. Res scz cōfessionis et satisfactiōis que sūt ei⁹ sacr̄m Et sacr̄m remissionis pcci q̄ est eius res Ex quo in ꝓte ptz quis sit effect⁹ pñie.s.remissio pccoz.et omutatio pene eterne in temporalē Et ex osequenti collatio vite eterne.

An quis possit de uno pcco penitē et ñ penitēdo de oib⁹

Num aūt exñs in vno morta li pcco possit agere pñiaz fructuosā de alijs Primus est inq̄rendū Et dic q nō Qr etiā apud hoies remanētib⁹ inimici/ cijs nō recipit satisfactio leuentis Uñ cū retento vno mōzli pcco in imic⁹ dei fiat pccor et ab eo auer/ sus patz q valere nō ꝑt pñia pro plibus omissis.vno tm̄ retento qr in illo vno inimicat deo Et ℔ satl. clamat apls p.ad corl.xiij.dicens Si habuero ꝓphetiā ꝛc.et corpus meū traddero ita vt ardeā.chari tatē aūt nō habuēo nihil m̄ ꝓdest Uñ opinio que in.iiij.sñiaz ponit cōtriū manifeste hētica est Si iuxt hoc q̄ras an opteat q pñia sit vo luntaria ad hoc q satisfaciat Dic q sic Distingue tm̄ q aliq̄d dicat volūtariū dupl̄r Aut ꝓpt se vt sa/ nū esse est volūtariū ꝓpter se.i. ꝓpt ipam sanitatē.qr eni bonū ē sanū esse.ió sanari volo Aut ꝓpt aliud scz ꝓpter bonū exiñ sequs.sic secari volūtariū est.nō q̄dē ꝓpter se sed

Pter oñtem sanitatē Sic ad Po
nitū dico penā q̄ est in pñia optere
volūtariā esse.nō q̄ō Pter se.qa
null⁹ Pter se.i.Pter ipam pñiam
vel penā eā vult aut libenter acci/
pit.sed bene ex osequēti scz Pter
salutē anime consequendā

An pñiam p se factā teneat homo dū oualuerit iterare

Qterū cū queriť an pñiaz
per alios factā teneať q̄s
dū cōualuerit iterz facere.
Puta egrotus aliq̄s dū adhuc sa
nus erat.pñiam cōdignā suscepit
a sacerdote Deiñ de vita sua de/
sperās.ipam amicis imponit.qui
eā pagūt añq̄z plene conualuerit.
Queriť vtz iste post suā cōualen/
tiā.ad pñiam iniūctā sic p amicos
suos factā teneať Rñdēt q̄ qz pt
apud talem dubiū esse.vtz illi sui
amici ipam pñiam ex charitate fe
cerint.que talis nō sufficēt Jnūp
qz nō tā efficaciter satisfacit pñia
ab alīs facta.sic illa q̄ ab ipomet
penitēte fit. Jdo securū est q̄ iste
de ea iterū satisfaciat.postq̄z fuēit
reddit⁹ sanitati Jmo et eā facere
teneť.ne incerto se discrimini com
mittat Et expedit q̄dez.qm̄ si por
pñia per alios facta satisfecit pro
culpa scda quā ipe faciet.cedet ei
in augmentū glorie.

An penitētie diminute addet de⁹ i purgatorio q̄d deest

Sequēti xo articlo q̄onis
scz An pñie diminute infli
cte addet de⁹ q̄d deest in
purgatorio Dic magr in li.sñiaz
q̄ sic Dit eni Si interior pñia scz
otritio in vindictā pcci nō sufficit
nec exterior pñia hic impleť Deus
qui modos et mēsuras pcōz no
uit.penā sufficientē addet. Jñ qñ
cōdignā penā nō iniūgit sacēdos
vel si iniūgit.nō tñ impleť.non ab
soluit penitēs a cōdigna vel tota
pena cezrñdente.ꝫ a tāta.s.q̄ntā
facit hic Jñ de tāta erit absolut⁹
nō āt de residua.q̄n.s.in purgato/
rio opleat.tñ magnitudo otritio
nis et feruor implēdi q̄d inungiť
multū poterit facere ad ꝫ q̄ cō di
gna rputeť Jñ dicit hugo de scō
vic.lib suo de sacris Sepe q̄ m⁹ in⁹
foris agit efficaci⁹ intus opat Jn
aliquo eni ope apparētia exteriori
magna potest deuotio esse.

Que sūt penitentie canonice et quare p pcco mōrtali agi debet penitentia septennalis

Qe aūt pñie canōice sint
ex hoc accipe.q̄. regulariť
p pcco mōrtali debz agi se/
ptēnis pñia vt dic canō.xxxiij.q.
iij.Cui⁹ dicti multiplex ponť ratio
ꝑter eā quā ponit canō de maria
scz sorore moysi.que inbeť exclu/
di p septē dies ex castra Hodiz
Pter septēpliciē gram spūscī fcu/
perandā quā peccando p̄diderūt
Jtem Pter septēpliciē ocursū pec
catorū.quia vno peccato ꝑpetra
to ocurrūt omnia septē capitalia.
ꝑm opinionē dicentiuz q̄ habito
vno habenť omnia iuxta illud p
sexdecim septemdecim nequicie in

corde eius Item ꝑpter recupatio nem septē dotū. quia per peniten/ tiam septē dotes recupamus. ꝗtu or scz corporis. et tres anime. De quibus supra in fine tractatus de symbolo fidei. in declaratione scz duodecimi articuli Itez ꝑpter re/ cuperationē septē illorū ex ꝗbus cōstat homo scz quattuor elemen torꝫ. quo ad corpus. ⁊ triū virium scz rationalis irascibilis et ocupi/ scibilis quo ad spiritū Pro enor/ mitate tamē criminis debet ꝗnqz maior penitētia ꝙ septēnis infligi De qua materia require in iūma Raymūdi ti. de pñia.

Vtrū penitentie sint arbitrarie vel non.

Vtrū etiam penitētie arbi/ trarie sint nec ne Et q̄liter sicꝫ qualiter nō Dicit idē Raymūdus eodē titulo de penitē tia Nota tamē circa hoc duplex ē opinio Una ponit ꝙ oēs peni/ tentie arbitrarie sunt id est quia in voluntate sacerdotis est dare. vel plus vel minus et hoc ex pote state et vi clauiū Et huic opinioni fere omnes cōfessores inniuntur. Alia ponit ꝙ ita arbitrarie sūt ꝙ sacēdotū est iudicare de omnibus circūstantiis ꝛingentibus. et tamē a canonib⁹ nō recedere id ē a pe/ nitētiis. a canone iniūctis Cōsideratis eni circūstantiis si grauiores fuerint penā canonicā aggrauare possunt. Si vero leuiores fuerint sic scz ꝙ factū diminuāt. tūc de pe/ na canōica poterūt diminuere Et hec est opinio securior.

Quis sit idoneus mi nister in sacramēto pñie.

Minister aūt hui⁹ sacmēti ē sacerdos Nā solis sacer/ dotibus dedit dñs ptātē ligādi et soluendi Et licet quilibz sacerdos ex vi ordinis hui⁹ sacri ministet sit. nō tn cuilibet sacēdoti indistincte ꝓmissū est ista ptāte vti imo respcu aliquoꝝ ē hmōi ptās ligata Ut tāgit Raymūd⁹ in sū/ ma sua ti de pñia. di. ñ. q̄ est de cō fessione ⁊ tenet penitēs Et plibus ꝓpḥis seq̄tib⁹ vsqz in finē dē scde distinctiōis Et infra aliq̄liter ec tāget vbi de ipa ofessiōe aget.

De ptibus sacramenti penitētie in generali

Hinc ad ptes pñie atten/ dendū ē ꝙ sūt tres ꝙz tri plex pccm. cordis. oris. et opis Vel ꝑm ꝙplex allectiuz ad pccm. s. ocupiam carnis ocupiam oculoꝝ. et supbiā vite. Et sūt iste otritio ofessio et satisfactio Hec ē ꝙplex dicta. qua deuenit i celū De qua exo. iñ. Ibim⁹ viā triū dieꝝ ꝛ De ꝑma s. de otritiōe tāgendū ē ꝑmo q̄d sit An dolor mim⁹ suffi/ ciat ad hoc ꝙ q̄s vtutē hēat otri/ tiōis An oporteat otritionez tam tota vita ꝓtendi

De prima pte penitēn tie Quid sit otritio.

Diffinitur autē cōtritio ab aliquibus sic Contritio ē dolor volūtarius pro peccatis semper in se puniens quod dolet admisisse Que diffinitio licz generaliter penitētie conuenire videatur.tamē maxime ouenit ꝑpter contritionē In cōtritione eni esse ipius penitētie maxime saluak.eo ꝙ oportet semper illam actu cum penitētia esse Alias autez partes penitentie in casu sufficit vt assint ꝑm votū et voluntatez Diffinitur etiam et ab alīs sic Contritio est dolor pro peccatis assumptus cū ꝓposito cōfitendi et satisfaciendi. Quoniā nisi assit ꝓposituz confitēdi et satisfaciendi non est cōtritio. sed potius attritio nominatur.Si obīctas ꝙ in valida cōtritione deletur culpa et pena Unde cum confessio et satisfactio pene sint.tā intensa potēit esse contritio.ꝙ necz oportebit adesse confessionem neqz satisfactionem.Ad quod dici potest ꝙ nemo nouit se talē cōtritionē habere q̄ delere possit vtrūqz Unde vt non cōmittat se quis discrimini.oportet ꝙ q̄zuis habeat validā contritionē.habeat nihilomin⁹ ꝓpositū cōfitendi et satisfaciendi.maxime cuz ista sint in ꝓcepto ecclesie.et nō parere precepto transgressio ꝙ peccatū mortale sit ꝑDoc tamē scito ꝙ cōtritio sola in articulo mortis vbi non apparet cui possit fieri confessio sufficit ad salutē sed q̄m incertū est vtrū tūc

cōtritio possit haberi stultū ē illud tempus expectare.et tāto se discrimini reseruare.

An minimus dolor sufficiat ad habendū vtutē ctritōis

An dolor minimus possit esse contritio vel sufficiat ad deletionē culpe ꝓcipue tū dicatur Tren.ij.Magna velut mare cōtritio tua.dubitari potest Sed dicūt magri ꝙ minimus dolor sufficit ad deletionē culpe.dū modo informat⁹ fuerit charitate. vtpote qui erat a se ꝓpositū cōfitendi et satisfaciendi.quia talis dolor cōtritio dicit Est ego talis dolor contritio minima.et hec delet tm̄ culpā et reatū seu debitum pene eterne Qui si maior fuēit delet partē pene tēpalis debite. Si vero maxim⁹ fuerit totā penam̄ totam culpā delet. Que aūt talis sit nescio.de⁹ scit.Et dicit magna vel maior vel maxima ctritio ꝑm ꝙ ad maiorez dolorez monemur Eo ꝙ proni sumus ad dolorē minorē debito qui nō liberat a gehēna Et q̄ per maiorē dolorē euacuatur culpa et tota pena hinc cōtritio dicit minor et maiorꝫ maxima. Sed nunqd oportet ꝙ tātus sit dolor vel pigentia vt nollz hō pro toto mūdo vel ꝑ vita obꝑuā da itez mortaliter peccare Plane dicit ꝙ sic.eo ꝙ min⁹ bonū sp dēt velle amittere ne maius amittat: Deus eni in infinitū maius bonū

est toto mūdo. qui tamē amittitur in mortali pcō Unde si penitens pfiteatur se esse in tali ꝓposito am plectēdus est quia bene validam habet cōtritionē Si autē pfiteat se in ambiguo esse vtrū cederet vl sustineret mortez anteqz peccaret mortaliter. adhuc fouēdus est nō abiiciendus Sufficit enim aliquo modo istud ambiguū Eo ꝙ null⁹ certus est vtr cederet vel sustinēt Ut dicit Aug⁹ in lib de ẋgnita/ te Sed si ex deliberata cōsciētia dicat se certū esse ꝙ prius peccaēt qz cederet toti mundo. vel mortez pateretur Istum dicūt nō esse cō/ tritū nec vllam recipere remissiōm peccatoꝝ Eo ꝙ nullam habet cō tritionē Hanc tamē quātitatē cō/ tritionis nō debet cōfessor exigē vt coram se ofiteatur penitēs Sz per signa debet eam in ipo suppo/ nere Si ita tamē de facto pfiteat tenendū est quod dixi

An cōtritionē opoꝛ teat cum tota vita ꝓtendi

De excessione contritionis vtrum videlicet opozteat ipam cū tota vita ꝓtendi maxime cū medicina nō ꝓtendat vltra mozbum dubitari pōt Sed dic ꝙ doloz otritionis nō finitur nec finiri debet in hac vita. imo sicut infinita est offensa in peccan/ do. quia in deū qui est infinit⁹. ita exigitur vt doloz de offensa ꝓ mō possibili sit infinitus. vt sz eterni/ tatē saltē vite homis habeat cum eternitatē simpliciter habere non possit. Eo ꝙ nemo sit qui semp vi uat hoc ē si in eternū in hac vita viueret. in eternum de pcō dolere deberet Insuper mozbus peccati qz uis euacuatus sit qntuz ad cul pam et reatū semp tamē manet q manere debet qntū ad detestatio nem in memoriaz ꝓpetrati delicti vt dicit hugo de sco victoze Cuz quo mozbo ꝓtendit doloz vt ei⁹ medicina qui nō est curās mozbū ꝓteritū. sed ꝓseruās a futuro. De effectu vero otritionis. et an in cō tritione deleatur pcm antequam deueniat ad confessionē inuenies in sūma Raymūdi ti. de peni. dist. ꝑ. que est de otritione ℣ Sequitur quis sit effectus Et ℣ qualiter aūt hoc sit intelligendū

De scda ꝓte penitēn tie sz de ofessione in generali.

De ofessione et satisfactiōe nō est opus multa tāgere eo ꝙ diffuse de his tracte tur in sūma Raymūdi Nota tam quid sit cōfessio An sit nēcaria ad salutē Et an cadat sub pcepto Et sub quo Cui facienda est Quantū differri possit

Quid sit cōfessio in spe/ ciali

Diffinitur autez sic cōfessio Cōfessio est legitima cozā sacerdote pcōz declara/ tio Dicit in ista diffinitiōe pcōz

declaratio.contra illos qui peccata sua celando vel ea excusando occultant Dicitur pcōrū contra eos qui recitant bona sua in ofessione.vel qui cōfitenť per abnegationē peccatorū.vt non sum adulter.nō sum homicida et huiʳmōi. Dicitur corā sacerdote scz qui clauem habet ꝙ potestatē solucōi.nō coram quolibet de populo Poterit tamē in nēcitate.vt in periculo mortis coram non sacerdote fieri Legitima dicit qđ importat oēs cōditiones que exigūtur ad verā cōfessionem.quas quere in sūma Raymūdi ti.de pe.di.ij.que est de cōfessione.§.sequiť que sunt nēcaria ad veram confessionē

An cōfessio sit necessaria ad salutē

PRopter eos qui dicūt cōfessionē non esse nēcariā ad salutē eo ꝙ nō cadat sub aliquo pcepto diuino Ut ptz discurrendo pcepta decalogi.exodi. xx.Nōndū est et inuiolabiliter obseruandū.ꝙ absqz vocali ofessiōe vel signo quod loco vocis sufficiat.nō est salus.dūmodo cōfessor haberi possit Eo ꝙ dicit Ambro. Non potest quis a pcō iustificari nisi peccatū fuerit cōfessus Et cōcedendū est ꝙ sub precepto cadat sicut omne nēcariū ad salutez Sed attēdendū est aliquid sub pcepto cadere dupliciť scz vel pncipaliter explicite vel sēcario et implicite. Primo modo confessio non cadit sub pcepto Eo ꝙ non inueniať expresse in aliquo decē mandatorū seu pceptorū Cadit tamē sēcario et implicite sub pcepto.et dici pōt ꝙ sub illo precepto Honora pr̄em tuū et matrē tuam Ubi precipiť honor et obedientia facienda matri ecclesie Quia igitur ecclesia statuit et pcepit confessionez homini fieri Ex oseq̄nti in mandato illo pcipi videtur.vt homi fiat cōfessio Ubi aūt confessio instituta sit et pcipiatur ab ecclesia Req̄re in sūma Raymūdi ti.de peni.di.ij.que est de ofessione.§.Cui sit.

Cui sit faciēda cōfessio

CUi aūt faciēda sit ofessio in sūma pdicta Raymundi dicit Uerūtamē breuiť dici pōt ꝙ soli pr̄io sacerdoti est facienda.qz ille solus habz ptātē absoluendi suos subditos.pterqz in casibus spēalibus scz cum dūs papa vel epūs in dioceſi sua dat pr̄io sacerdoti adiutores sicut facit cū transfert ptātem suam in penitentiarios suos.vel ordinat aliquos qui pdicādo et exemplū bone vite dando moneāt populuz ꝙ eos quos monuerint audiāt ꝙ absoluāt Uel cum plebs multa est ꝙ non sufficit pr̄ius omnes audire tūc pōt epūs dare coadiutoēs Sūt et alij casus scz cū sacerdos licentiat suum subditum vt alij cōfiteatur. Et creditur ꝙ tenetur

licētiare in ſeq̄tib⁹ caſib⁹ ſ̄bditos. Et ſi nō licētiauerit p̄t ſub ratiha/bitiōe alicui⁹ peti ſcz cū q̄s habet indiſcretū ſacēdotē Itē cū p̄babi liē credit q̄ reuelet ofeſſionē ſuam Itē cū quis fornicatus fuerit cuz filia ſorore mr̄e vel ocubina p̄zr̄ſ ſacerdotis p̄pter qđ incurrere credit eius odiuz ſi confiteat ei Item cū p̄babiliter credit q̄ velit incli/nare animū cōfitentis ad oſenſuz mortalis peccati Item cum quis occultus hereticus dep̄henditur. Item p̄m aliquos cū p̄zia ouem cognouerit In huiⁿmodi caſibus peti poteſt licentia p̄zr̄ſ ſacerdotl. ne cōtemni videatur Et ſi non de/uerit credi vel q̄ maior adeun/dus ſit. vel aliquibus illorū qui a ſupiore ſuo vel domino papa po/tentia abſoluendi acceperūt confi teri poſſit. Eo q̄ fatuitas iudicā/tur cōmittere ſe diſcrimini preſēr/tim cum omnibus cōtradicentib⁹ poſſim cauere piculum in corpore Et fatuū eſſet dicere q̄ aliquo ca/ſu tenerer ſequi eum qui me vult p̄ cipitare in mente Sunt et alij caſ⁹ in quibus non oportet expectare nec adire p̄zr̄ſ ſacerdotē Ut cuz quis peccauerit in parochia alte/rius vbi ratione delicti efficitur de iuriſdictiōe eius in cuius paro/chia peccauit Item cum quis mu tauerit domiciliū. et in alteri⁹ pa/rochia habitat Itē ſi eſt vagabū dus per terras Item cuz eſt in ar ticulo mortis In quo caſu ſiue ha benti claues ligatas. ſiue ſolutas licet confiteri Sed hic attende q̄ Raymundus et alij valde magni dicūt q̄ cum p̄zius ſacerdos dat ſuo parochiano licentiā vbi volue rit confitēdi. oportet illū parochi anū aliquē audire habentē genera lem poteſtatē cōfeſſiones audien di Eo q̄ ipe p̄zius ſacerdos pa/rochianū ſuū licet poſſit de cōfitē/do alteri licentiare Non poteſt ta men illū alienū ſacerdotē licētiare q̄ talem poſſit ofeſſionem audire niſi accepta ab ordinario poteſta te Et tamē nos paſſim videm⁹ q̄ plebani aſſumūt ſibi in adiutoriū multos qui nunq̄z licentiati fuerūt ab aliquo ordinario. Unde vult et ſcribit Magr̄. 6. de trano in ſū/ma ſua de titulis. q̄ a iure in ordi/natione data eſt eis poteſtas ab/ſoluēdi. et hanc recipit quilibet in ſui ordinatione Unde cū aſſumū/tur a plebāis in adiutoriū poſſūt p̄m ipſum cōfeſſiones audire Naz cū a iure licentiā habent. nō egēt licentia ordinarioꝝ Ceteruz de verbo quodaz quod dicit ipe. 6. de trano ti. de penitētia de gradibus peccatorū videlicet q̄ vſus contra naturā execrabilis fit in meretrice. ſed execrabilius in vroze Dubitatio oritur ap̄ ma/gnos. eo q̄ ipe 6. per verbuz p̄di dum videtur velle q̄ ille vſus etiā cum vroze p̄zia. ſemper mortale ſit. qđ aliq̄bus nō placet. Dicunt eni quidā q̄ p̄ nēcitatem vtpote

ꝓpter nimiā pinguedinē vel apo/stema vel vulnus in ventre dum/modo fieret in debito vase si co/gnosceret vir vxorem mō incōsue/to.excusabiē vir a pcō dūmodo nō plis habēde hoc fieret Et vo/cant illi vsū cōn naturam solū qñ quis nō ea ꝑte corpis vtitur que ad generandū instituta ē sed alia. Magr alexander de Ales dicit ꝙ peccat vir si vxorē suā mō brutali cognoscendo nec nēcitas excusat a toto licet diminuat ntitatez pcī Jñ grauiē peccaret et vt crediē mōziter ꝑm ipm qui sic cognosce/ret nulla exīte nēcitate Magr Alb tus dicit ꝙ nihil eorum que facit marit⁹ cuz vxore seruato vase de/bito ē ꝑm se mortale pcēm .ꝫ pōt esse signū ocupie mortalis scz qñ nō sufficit modus quē natura dec minat.sed hīt modos brutorum animaliū.nulla exīte nēcitate. Jñ ꝑm ipm qñ alter eorū nimis pin/guis est.vel qñ otingit ventrē mu/lieris apostemari vel impregnari. ita ꝙ anteri⁹ nō est membrū appli cabile.sic cā plis hñde.vel causa reddēdi debitū.vel cā fornicatio/nis vitāde nō est phibendū aliter ouenire nisi dūtaxat vbi nulla pre cedēte nēcitate.ꝫ tm ex libidine fiēt Jstud tm nō expedit ꝓpm scire.

Quantū possit con/fessio differri

Quantū aūt differri possit ofessio apud aliquos du/bitatur Dicunt enīz aliqui ꝙ con fessio differri potest sine pcō vsqz in tpūs detminatū Et ꝙ cōfessio nem facere non sic est preceptū ꝙ oporteat quolibet tempore fieri. Sunt qui distinguūt Quia aut ille qui peccauit nondū est contritus sed manet adhuc in mortali pcō Et tunc non cōfiteri data oportu nitate.sicut nō conuerti.vel nō cō/teri.est ei omni hora peccatū Sed nō nouū peccatū.imo aggrauatō priōris Eo ꝙ diuturnitas sit cir/cūstantia aggrauās peccatum. Si aūt ille qui peccauit iam cōtritus est Dic ꝙ tenetur confiteri aliqñ. sed non tūc.vel tunc Et ex ꝓcepto ecclesie infra annū iuxta formam decretalis Omnis vtriusque. Et si non confitetur peccat mortaliter. ꝓpter inobedientiā factam ma/tris ecclesie Jnde illud preceptū de confitendo nō obligat sub pe/na mortalis.dummodo fiat infra tempus statutū.si tamē homo sp conteratur Sed quid si ante tem/pus sic ad confitendū statutū con tingat aliquē antequā confiteaē subito mori.nec habuerit tempus cōterendi de transgressione diuini precepti.quo iubetur aliquādo cō fessionē facere.eo ꝙ sit morte pre/uentus Puta ꝙ damnatur tan/qz legis diuine transgressor Eo ꝙ in quo instanti prius fuit soluēdo id est potēs soluere cōfessionē qz potuit ofiteri vel dolere ꝙ nō fuit cōfessus Sed in vltimo instāti iā

factus est trāsgressor ihoc tñ non intelligat de eo qui ex cā ofessiōz differt. vt scz hēat cōfessorē discretiorē. vel alia vtili cā. dūmodo diligentiā apponat vt habeat.

De tercia pte penitētie

scilicet satisfactione.

DE satisfactione breuit dicendū est Et ꝑmo quid sit Que eius ptes An nce sit ipam fieri in charitate.

Quid sit satisfactio in speciali.

DIffinit autē sic satisfactio ꝑm gregl. a magro in. iiij. lib sñiaꝝ Satisfacē ē cās pccoꝝ excidere et earū suggestionibus aditū nō indulgere Et vocat causas pcci occasiones allicītes ad peccandū Quaꝝ q̄dam ꝓpinque sūt pcco Et he sunt in nra ptāte. vt eas possum⁹ amouē vel excidere. Verbi gra Cena splēdida cā ꝓpinqua est luxurie. vt Jere vi. Saturaui eos et mechati sunt. Et hanc cām seu occasionē possumus amouere et excidere Sicut q alie cāe seu occasiones pcci remotiores. que in nra ptāte nō sūt. vt puta oblatio talis cene. vl alicui⁹ rei delectabilis oculis cordis nri vel suggestio diabolica de tli splēdida cena Nō est eni in nra ptāte arcere diaboluz. quin talia oculis mētis nre offerat Occasiōes ergo pccoꝝ ꝓpinq̄s debem⁹ excidē q̄ in nra ptāte sūt Sed occasionibus pccoꝝ remotioribꝰ si veniant a pte diaboli. vel carnis vel mūdi nō debem⁹ ꝓsentiēdo aditū indulgere. eo q̄ in nra ptāte sit eas nō recipe Aliter autē diffinit sic Satisfactio ē damni vel iniurie illate recōpensatio ꝑm iudiciū q̄ ordinē iuris

Quot et q̄ sint ptes satisfactōis.

SAtisfactionis aūt ponunt tres ptes scz oratō elemosyna ieiuniū Que generaliora sūt in satisfactione cuiuslibet pcci Cū eni q̄s peccat delinquit in deū. et cōn hoc spēaliter satisfacit ozō Jtē delinq̄t in eccīam. hoc est in ꝓximū. et cōtra hoc spēaliter satisfacit elemosyna Jtē delinquit in se ipm. et ctra hoc spēaliter facit ieiuniū De q̄bus illud dr Bona est ozō cū ieiunio q elemosyna.

An necesse sit cōfessio nem et satisfactiōz fiēi in caritate

QUitimo q̄ritur cā breuitatis. de ofessione et satisfactōe simlr vtr nce sit q̄ fiant in caritate Et an qui ofitet q satisfacit extra caritatē. teneat itez cōfiteri. et iterū satisfacere Et dicūt hic ples q̄ vtrūq̄z debz fieri in caritate Et repeti si fiat extra caritatē Alij circa vtrunq̄z distinguūt Et ꝑmo de confessione dicunt q̄ oportet q̄ fiat in caritate. ex q̄dam tñ ōñti. ita q̄ oportet q̄ fiat illud q̄d statutuz est ab eccīa Et oportet

etiā ꝙ dū fit ꝙ charitas hēat. ḡa semp siue cōfiteamur siue non nos tenemur hre charitatē Et sic vt tactum est nos tenemur ex quodam ꝺñti cōfiteri in charitate Sed si fiat extra charitatē nō oportz vt dicū eam repetere. sed solū satisfacē et ofiteri ꝙ confitēdo ꝑus ficti fuerim⁹ id ē extra charitatē. dum tñ idem sit ꝓr et posterior ofessor et memoriā habeat pcōr ofitentis Alioqn oporteret repetere. ḡa integ debet esse confessio Et isti dicti sui ponūt rōnem ꝙ scz ad hec duo. s. confiteri ⁊ charitatē hre tenemur diuisim Nā ꝓpter statutū ecce tenemur cōfiteri siue hēamus charitatem siue nō Et similiē tenemur habere charitatē siue ofiteamur siue nō Et ido pōt vnū solui sine alio. Ut gra exempli Si teneor ire ad ecciam. et cuz hoc teneor tota die esse capatus in eccia Si vado ad eccīam sine capa non oportet me iterato ire ad eccīam. sed solum satisfacere de eo ꝙ non fui tota die in eccia capatus Cōsiſr in ꝓposito De satisfactione aūt dicūt ꝙ in satisfactione duo sūt ꝺsideranda. s. ipa solutio debiti. et ipe mod⁹ soluēdi. ita vt per datū siue factum fiat solutio debiti. et ꝑ modū soluē/di placeat solutio. Si aūt ꝑ aliq fiat extra charitatē solutio debiti. puta pene| tarate a sacerdote. sic ieiunare per annum et hmōi. dicit ꝙ de rigore non exigit ꝙ iterato reddat cū charitatē et gram adeptus fuerit Sed soluz ꝙ illud qđ

defuerit in mō. ipe penitendo' soluat Nñ qui tenebat deo iniūctaz pñiam facere qđ respicit debituz et cuz hoc in charitate et bene ordinata volūtate facere. qđ rspicit modū soluēdi. debitum soluet sed nō modo debito optebit talē ofiteri et satisfacere de indebito mō soluendi Et tūc erit debita satisfactio Quia scz eñcit satisfactū ꝑus q̄ntū ad debitū Nūc vero posteri⁹ satisfit q̄ntū ad debitū modū Reliqua plene tractant in sūma Ray. ti. de pñia ꝓpter qđ multa causa breuitatis transeo.

De sacramento extreme vnctionis et ptinētib⁹ ad ipm.

Sequit aliqua tangere de sacro vltime vnctōnis Et ꝓmo quid sit de eius institutione Quid sit ei⁹ materia. Que forma Quis debit⁹ minister Quis eius effect⁹. Quid hic res. et quid sacrm Quis sit pceptibilis huius sacri Et quo ad morbum Et quo ad etatē De loco vnctionis

Quid sit extrema vnctio

Diffinit aūt sic extrema vnctio a quibusdā Extrema vnctio est linitio olei scrificati. facta ad releuationē vtriusqz infirmitatis. s. mētis et corpis. Et ponit vnctio extrema ꝓ noie vnico diffiniti. qđ qz nō habem⁹. circūloqmur ꝑ duo Iste vero ēmin⁹ linitio qui ponit in diffinitione sonat in actū vel in passionē que est

in suscipiēte ipm sacrm. sicut cū dicitur baptism⁹ est tinctio ⁊c. Designat tinctio passiua. qr intingitur baptisat⁹ Verūtn̄ si quis totū eē extreme vnctionis vellet diffinire. posset ita notificare Extrema vnctio est sacrm ex vnctōne infirmis per oleū scificatū facta. conferēs infirmis rmediū cōn pcti reliqas etsi expedit alleuiationē ferēs corporis infirmitati.

De eius institutione

Quando aūt et vbi sit hoc sacrm institutū est duplex opinio Una dic̄ ab aplis hoc sacrm esse institutū que videt confirmari p glōm sup illud Marci vi. Ungebāt oleo mltos egrotos et sanabant Que glō sic dicit Ab aplis patet hūc morē esse traditū vt energumini et alij egroti certo loco vngant oleo a pontifice consecrato Scōm h ergo dicendū ē q aplī a deo inspirati. diuina aucte ⁊ volūtate instituē potuerūt istud sacrm. imo ipe de⁹ in ipis licet forsan tūc non vngerēt mō et forma qua nūc ꝑm ordinationē ecclie fit vnctio Sed forsā ad tpūs istā formā ex cā nō placuerit. sic ipi vt supra tactū est ad tpūs ex cā rationabili formā baptismi mutauerūt. vt scz baptisarēt in noie xpi Alij volunt q istud sacrm xpūs p se instituerit qm̄ iux̄ allegatū capm vi. marci Narrato quō xpūs suos misit discipulos ad p̄dicādū stati sequitur Et exeūtes predicabāt vt pniam agerēt ⁊ demonia multa eiciebāt et vngebāt oleo multos egros et sanabant. qō non credit sine institutione dñi fuisse Nec sile est de immutatione baptismi qr aliud ē mutare formā sacri. et aliud instituē totū sacrm de nouo celebrandum Nā ⁊ forte nūc per eccie auctē aut aliquā sibi datā inspirationē sicut aplī habuerūt posset aliq̄ ad tps iusta de causa circa formā alicui⁹ sacri imutari. ꝛ totū sacrm instituē null⁹ posset vt credit nisi sol⁹ de⁹

Que sit materia sacramenti extreme vnctionis

Materia hui⁹ sacri est oleū simplex ab epo bādictum sine alteri⁹ rei admixtione Tū eni oleū significet nitorē scie et balsamū suauitatē fame. ⁊ moriturus marie indiget nitore cōscie. et nō multū suauitate fame apparet ꝙ morituri simplici oleo oueniēter pungūtur. Nō crismate qō opositū est ex oleo et balsamo. Et qm̄ in exitu constitut⁹. indiget gra sanāte. nō tm̄ cor ꝛ etiā alia membra quibus abusus est indiget nō tm̄ vnctione cordis. sed etiā alior mēbror q̄bus marie peccauit vt sic trina mersio i baptismo signat submersionē triū pcor q̄ in mundo regnāt scz cupie carnis. concupiscētie oculor et supbie vite. Sic hic multiplex inunctio signat eliminationē ex diuina misēicordia mē bror singulorū

de sacramēto extreme vnctiōis Cl̄ex.

Que sit forma huius sacramēti.

Est forma aūt sciēdū est ꝙ sicut forma alioꝝ sacr̄oꝝ cōsistit in ꝓmone et ope vt baptisꝫ in verbis illis baptiso te ⁊c. Et in ope scz in mersione baptisati Et sic de alijs sacr̄is Sic huius sacr̄i forma cōsistit in ope et ꝓmone Jn ope q̄dē in illa scz signatiōe mēbroꝝ in forma crucis Jn ꝓmone vero in ꝓlatione hoꝝ verboꝝ Per istā suauissimā vnctionē q̄ suā pijssimā miam dimittat tibi deus quicq̄d per visū peccasti Et sic de ceteris mēbris Nec iterat̄ ista forma sup eandē materiā per replicationē verboꝝ qz nō oñino sūt eadem verba vt ptz. licet in ꝑte eadē esse videant Sed cū multiplex sit vnctio et multiplex verboꝝ ꝓlatio qz ad singula mēbra singule fiunt vnctiones. et ꝓpria verba dicūtur Nunq̄d ad inunctionez oculoꝝ dimittunt eoꝝ pcā Et sic ad alias inunctōes alioꝝ mēbroꝝ alia eoꝝ pcā. vel an oia pcā simul dimittātur Dicit ꝙ oēs alie ille inunctiones licet fiāt diuersis tpibus tn̄ ꝑ eodē tpe scz ꝑ vltimo instāti ꝓlationis et oplete inunctionis facte censent sicut in sacr̄i dictuz est sup̄ in cōsecratione eucharistie Nā sic hic ē tūc enī oñia pcā simul dimittūt scz in vltimo instāti totius inunctionis et ꝓlationis verboꝝ ꝑ quo fiūt omnes inunctiones

Quis sit debitus minister in sacro extreme vnctionis.

Est ministro aūt hoc ē tenēdū ꝙ solus sacerdos pōt hoc sacr̄m oferre. et solus epūs hoc oleū cōsecrare Q̄d patuz ex aūcte bti Jacobi qui in sua canōica capło vltimo dicit Jnfirmatur aliq̄s in vobis inducat p̄sbyteros ecc̄ie. et orent sup eū. vngentes eū oleo in noie dñi ⁊c. Tuz qz istud sacr̄m cōsūmatiuū est pn̄ie Et ideo pertinet ad claues que solis sacerdotib⁹ cōferuntur.

Quis sit effectus istius sacr̄i

Effectus autē hui⁹ sacr̄i ꝓm magr̄m in lib̄ sn̄iaꝝ ponit duplex scz sanatio corpis et spūs. vt sicut hō ex duob⁹ ostat scz ex corpe et aia Jta sit effectus hui⁹ sacr̄i sanatio vtriusq̄ ꝟ ꝓncipali⁹ mentis. qz iste effect⁹ sp seq̄t in vere penitente Et ista sanitas mētis in duob⁹ consistit scz in pcōꝝ remissione. et in virtutū āpliatiōe

Quid hic res et quid sacmentū sit

Dendq̄ vt sciatis q̄d sit hic res et q̄d sacr̄m Nōnd ꝙ ꝓm q̄sdā sacr̄m hic est ipe vsus olei. siue ossignatio cum oleo Res aūt ē ipa gr̄a spūsc̄i. q̄ dicto mō efficit sanationē mētis. et etiā q̄nq̄ corpis. q̄n scz expediēs fuēit Scōm alios aūt sacr̄m ē ipz oleū Res aūt gr̄a spūsc̄i ⁊c. Est aūt inuenire inē illa plima sīlitudinē. q̄a gr̄a spūsc̄i ad modū olei linitia ē morbi spūalis. letificat etiā et oso

latur ab hac vita exeuntez Iñ in ps. Ut exhilaret facie in oleo id ē mentē q̄ facies interior est in oleo extreme vnctionis Et panis.i.eucharistia que inunctis exhibet cor hominis confirmet.

Quis sit pceptibilis huius sacramenti

Quis aūt perceptibilis sit huius sacri Dicit q̄ nō oñi morbo vexat⁹ ꝫ solū morbo grauiori in quo timet piculum mortis Tam qz ois egritudo cor poris crescēdo pt reducere hoiem ad obitū in oñi morbo cum cepit imminere periculū mortis poterit istud sacrm dari Sed nūq̄d puuli et ignorātes et amētes pñt inungi Dicit q̄ nō Cū eni hoc sacrm nō debeat dari nō recognoscētibus. et nō postulātib⁹ ipm Tales autē sūt puuli et ignorātes.qui oñino vsū rōnis amiserūt Et furiosi nisi habuerint dilucida interualla Dr q̄ hmōi inungēdi nō sūt Posset ei esse piculū tā in irreuerētia.q̄ etiā in imūdicijs que hmōi hoies ꝺcomitant Si tñ furiosi habuerint lucida interualla.posset in illis interuallis inungi si imineret periculuz mortis

De loco vnctiōis

De locis aūt vnctionis est variatio apd diuersas ecclesias Hoc tñ sp tenēdū est q̄ loca q̄nq̄ sensuū p̄ncipaliter inungenda sūt.sicut oculi.aures.nares.pedes et man⁹ Quida aūt addūt pectus et renes.et vmbilicū in q̄bus delicatio ē venerea licz nō opteat

theologie

Sed vbi inungēdi sūt mutilati Dicit q̄ in loco mutilationis.qz licz mēbro careant.nō tñ carent pōn q̄ opleat act⁹ pcci ab intra.licet nō ab extra Et ideo vt expleat pccm cū mēbrū nō supsit.in loco inscisionis vel in loco illi mēbro maxime vicino inungēdus est

De sacramēto ordinis

In sacro ordinis p̄mo occurrit dicendū Quid sit ordo Quid ibi p materia et q̄d p forma Quot sūt gradus et sufficiētia eoz Quot sē de nūcitate hui⁹ sacri Qui ordines sacri.et quare sic dicantur

Quid sit ordo

Diffinit aūt sic a magro in lib sñiaz Ordo ē signaculū q̄dā sacrū quo spūal ptās tradit ordinato et officium Itē q̄dā antiq̄z magroz ita diffinit Ordo ē sacrm spūalis ptātis ad aliq̄d officiū in eccia ordinatū

Quid in sacramento ordis sit materia Et q̄d res sacri

Quo aūt sit hic p matēia et q̄d p re sacri a q̄busdā dr q̄ sic in baptismo tria sūt Unū scilz q̄d tm est sacrm.s.aq̄ vel tinctio cū vbo Et aliud q̄d est res tm scz remissio pcci.vl collatio gre Et tertiū q̄d ē res et sacrm.s. caracter baptismal Sic hic ē aliq̄d q̄d est sacrm tm scz illa signa visibilia cuz vbis q̄busdā spūalis ptās tradi oñdit Ut in hostiarijs tra/

ditio clauiū cū verbis ad hoc pti/
nētibus In lectorib⁹ traditio libri
ꝑhaz cū ꝝbis ad hoc institutis
Et sic de alijs Et aliq̄d qđ est res
tm̄ scz gr̄a spūsc̄i infusa.vel ptās
spūalis Est et aliq̄d qđ est sacr̄m
et res scz caracter qui imp̄mit Alij
ponūt duo ꝓza ꝑ sacr̄o et re Scz
tūc circa h̄ ozđ dubiū cū dicat q⁹
hoc sacr̄m sit aliq̄d sacratū signū
exteri⁹ cū ꝝbis ad hoc ordinatis.
Et in q̄busd̄ ordinib⁹ sic in sacer/
dotio sit ꝑ sacr̄o impositō manuū
cū forma ꝝboz An si ab vno ꝝba
ꝓferant et ab alio man⁹ imponat
ordo ofert Et ptz q⁹ nō. Ut in
decreto di.xxiij.c.quozūd̄ clerico
rū et ex textu et ex glosa

Quot sūt ordinū gra

dus et vñ eoz nūerus et sufficiētia

Quot aūt sint ordinū gd⁹
dic magr̄ in.iij.sñiaz q⁹ sē
vñ.scz hostiariat⁹.lectoris
exorciste.acoliti.subdiaconi diaco/
ni et ꝑsbr̄i Quoz est ofic̄e corpus
xp̄i qđ ē excellētissimū officioz hu
manoz Et iō sup̄ sacerdotiū nō ē
ordo supior.imo nec ep̄atus.nec
archiep̄atus.Quoz numerū et suf
ficientiā sic potēis accipe Ordinū
vn⁹ ē sup̄mus et ꝑncipal scz sacer
dotiū Alij scd̄arij et huic debuiētes
Sup̄m⁹ ordo duos habet actus
scz ꝑncipalē qui ē cōficere corpus
xp̄i Et scd̄ariū qui ē ꝓpr̄ ꝓpara/
re vt idonee cōicet Scd̄arij autez
ordines et huic sup̄mo ordini deb̄
uiētes Aut debuūt ei q̄ ad actum
suū ꝑncipalē aut quo ad actū suū
scd̄arium Si quo ad actū suū ꝑn/
cipalē qui ē ofic̄ere corp⁹ xp̄i tunc
est ptās sup hostias ex q̄b⁹ ofic̄it
corp⁹ xp̄i Et h̄ pōt esse dupl̄r Oz
aut in opatione q̄ ad ꝓpr̄m q̄ eas
offerūt tēplo Et sic ē ordo subdia
conat⁹ Subdiaconi eni interest ac
cipe hostias a ꝓplo et reponē in p̄
sbyterio vt ip̄as ministrare possit
diacono vt dic̄ ysi.ō.Aut est ptās
sup hostias in cōpatione q̄ ad sa
cerdotē.et sic ē ordo diaconat⁹ cu
ius est hostias oblatas ponere sr̄
altare et ordinare vt eas ibi ose/
cret sacēdos Si aūt ē ordo debui/
ens sacēdotio q̄ ad actū suū scd̄a/
riū scz ad ꝑpandū ꝓpr̄m tūc a debꝫ
uit ei in amouēdo malū.aut in.oz/
dine ad bonū Si ꝑmo mō tūc ite/
rū otingit h̄ dupl̄r.s.aut amouen
do malū qđ ē ab ex̄.et sic est ordo
hostiarioz q̄rū officiū ē indignos
et viles excludē ne violēt locū cōi/
onis fideliū.aut amouēdo maluz
qđ ē ab intra.et tūc est ordo exor
cistarū q̄z ē arcere vim demōis p
adiurationes ne impediat ꝓceptōz
sacr̄oz Si aūt ordo debuit sacer/
dotio in ordie ad bonū.tūc ꝑt eē
dupl̄r Aut ex ꝑte intellect⁹ et tūc ē
ordo lectoz quoz officiū est legē
apte et distincte ad illūinationē in
tellect⁹ Aut ex ꝑte affect⁹.q tūc est
ordo ceroferarioz qui in signum
ignis spūalis accēdendi in cordi/
bus nr̄is cereos flāmiferos defe/
rūt Et hi sūt acoliti Acolitus eni
grece ceroferari⁹ oī latine Alij vo

lūt ꝙ nouē sūt ordines in eccīa mi
litāte sīc sūt nouē ordines āgelo
in eccīa triūphāte Et ꝑm ꝗsdā illo
rū epat⁹ ⁊ archiepat⁹ ostituūt tu
os grad⁹ ꝙ additi septē ꝓcedētib⁹
faciūt nouē Scōm alios corona
est ꝑm⁹ ordo ⁊ epat⁹ vltim⁹ et sic si
ūt nouē cū septē ꝓnoiatis Ꝫ ꝓ
ssīa potior ē in ospcu moderno

Quot ⁊ que sē de nēcitate hui⁹ sacri

Sequit dicē quot et ꝙ sē de
nēcitate h⁹ sacramēti Et dr
ꝙ sex ꝓcipue. scz sex⁹ virīl
Jñ mulier nō ē susceptibilis ordi
nis Jtē ꝓcedens baptism⁹ ꝙ ec est
fūdamentuz ceteroz sacroz exce
pto diugio Jñ si aliqs non bapti
satus ordinarē nihil reciperet. vñ
oportēt post baptismū si vellet ali
quē ordinē exeq ꝙ itez ordinarē
Jtē ptās ordinātis qz ꝙ nō ē eps
ordines oferre nō ꝑt Jtē intentio
recta. vt scz ordinās intēdat facē
qđ facit eccīa et silīē ordinād⁹ ꝑm
ꝗsdā Jtē matēia seu sacrm vt tra
ditio libri et sibi cū forma ꝟboz
Jtez tēp⁹ seu etas ꝑm ꝗs qm si
puul⁹ ordinē etiā ꝓcedētib⁹ alīs
gradib⁹ nihil reciper. cū ꝑm eos i
b sacro exigat tā intētio recipien
tis ordinē ꝙ oferētis Paruul⁹ aūt
qz nō hz vsū liberi arbitrīj. nō hz
intētionē Alīj volūt ꝙ etas sit de
ogruitate et nō de nēcitate h⁹ sacri
Et ideo in ꝓco casu puulus ꝑm
eos recipit caractērē nec ꝑm eos ē
reordinād⁹ Fr albert⁹ vult ꝙ in
alīs ordinib⁹ etas sit ꝺ ogruitate
ꝫ ꝙ in vltimo ordine ꝙ est sacerdo
tiū ē de nēcitate Jñ plane vult ꝙ
ordo sacerdotīj nō possit paruulo
oferri Jtē iciuniuz ꝑm aliqs eo
ꝙ ꝑm eos pransus nō oferret or
dinē nec suscipet Alīj fere oēs vo
lūt otrariū Multa ꝓterea sūt de
honestate ⁊ ogruitate tā ex pte cō
ferētiū ordines qꝫ ex pte ꝓpis. que
repies exꝓesse in sūma Raymū. li.
tertio in ꝓncipio et osequent

Qui ordines sint sa cri⁊ quare sacri dicunt

Postremo notandū ꝙ licet
oēs ꝓdicti septē grad⁹ sa
cri sint. qtuor tñ ꝑmi mino
res ordines nō dicunt sacri ꝫ solū
tres maiores scz ordo subdiaco
nat⁹. ordo diaconat⁹. ⁊ ordo ꝓsbi
terat⁹ Et hoc ꝓpter dignitatem qꝫ
inducit ministrantib⁹ in trib⁹ ma
iorib⁹ ordinib⁹. optet enī eos vo
uere otinētiā vel simplicit vel ꝑm
tēp⁹ Similiter in tota ecclesia occi
dētali vbi nō dātur isti tres ordi
nes nisi vouētib⁹ ipo facto perpe
tuā castitatē Scōm temp⁹ vt in
oriētali eccīa vbi ꝙ in matrimonio
ordinē recipiūt in mrimonio ꝑma
nent. Sed tñ dum ministrāt absti
nent ab vxorib⁹ Insup illis mortu
is alias ducē non possūt

De sacramento coniu gij et pertinentibus ad ipm

De sacramēto cōiugij non
multa necesse est hic dicē
eo ꝙ in sūma Raymūdi li

bro. iij. de hoc sacramēto sufficiē/ ter tractet Sūt quedā tñ que ibi/ dem nō tāgunt de quib⁹ hic aliq breuiter memorāda sunt videlicet An istud sacramētum sicut alia sa cramēta ofert grāz q efficiat qđ figurat Quis sit ei⁹ effect⁹ An op⁹ diugale possit fieri sine pcco. an de beat reddi debitū diugale tpe im/ pregnatiōis. itē an debeat reddi tēpe et loco sacro. itē an semp de/ beat reddi cum petit. Quid hic sit materia q forma. et quid res et sa cramē tum

An sacramentum cōiugij ofert grām et efficiat qđ figurat

Resuppōsito q matrimo/ niū ē viri et mulieris diū/ ctio legitima indiuiduam vite osuetudinē retinēs. q diffinitō datur ꝑm naturam optime institu tā. qz tūc vna et pura fuit. ꝓtermis so etiā tractatu de causa institutio nis hui⁹ sacramēti. et vbi institutū fuit. et qui pñt cōtrahē et qui non cū aliqb⁹ alijs circa hoc sacramen tū ncarijs. que exꝑsse libro q̄rto sū me Rayñ. inuenies. nūc querēdū venit an hoc sacramentū sicut alia ofert grām et efficiat qđ figurat Ubi triplex cadit opinio Prima dicit q nō ofert aliquā grām. sed cū alia sacramēta significēt grām et oferāt. istud tñ signat gratiam ꝙ nō ofert ihec est opinio magri in .li. sñiaz. et ꝓpositi antisyodo/ ri Scda opinio dicit q ofert gra/ tiā scz recessū a pcco nō tñ in or/ dine ad bonū Et dicūt q gra illa est q virtute hui⁹ sacri mitigat cō cupiscētia. ne ferueat vltra nuptia rū honestatē Et hec opinio ꝓba/ bilior videt Tertia q satis perito rum opinio ē q cōfert grām etiā in ordine ad bonū sñ nō quidē gene raliť sed ad bonuz hoc tñ. qđ de/ bet facē cōiugat⁹ Et istud bonuz est vt fideliter cōiugi assistat. opa sua illi cōicet. plem susceptā religi ose nutriat et hmōi Et ꝑm hoc pa tet q efficit grām quā figurat sed non omnē quam figurat. sicut nec oportet ꝙfigurat q̄ppe diūctionez fidelis aie cū xp̄o que qđē est effe/ ct⁹ ei⁹ nō otent⁹ qđē ꝙ significat⁹

Quid sit eius effect⁹

Ex p̄missis igitur habes q duplex est effectus matri/ monij Un⁹ scz nō otent⁹ ꝙ tñ significat⁹. scz diūctio fidelis aie cū xp̄o Ali⁹ otent⁹ et signi/ficatus grā scz q̄ mitigat fomes et q̄ fideliť diugi assistit

An amplex⁹ maritalis possit fieri sine pcco

Utrū aūt fieri possit āple/ xus mr̄imonialis sine pec/ cato vl meritorie post hec venit dicēdū Et dicit q cause q/ tuor precipue sunt ꝓpť quas fit cō mixtio cōiugalis Aut eni fit causa suscipiende prolis. et hoc onplicit Aut scz ad cultum diuinum ampli andum et hec causa sic cognoscen di vrozem ab omni peccato exeu/

sat et reddit op⁹ meritorū dūmō ista intētio añ finē opis p delectationē nō corrūpat Vel fit causa plis vt scz habeat successor hēditatisq; hec causa nō excusat a venali sed a mortali Aut fit causa reddēdi debitū et hec cā excusat a culpa et ꝑm aliquos mereť sic faciēs dū tñ ista intētio p inordinatā voluptatē añ finē opis nō supplātet Aut fit causa fornicatiōis vitāde et hec causa excusat a mortali.aut fit causa exaturande libidinis et hec cā nō excusat a mortali Vel ꝑm alios in hoc vltimo casu distingue qz aut illa libido cā cui⁹ exaturāde fit admixtio coniugat tātū respīsa erat q̄ eā nollet alť coniugū cū alio vť alia explere.et tūc dicūt q̄ adhuc ē pcm veniale Aut in tātū creuerat illa libido vt indifferēter vellet ꝙs eā sine cū sua sine cū non sua explere Et tūc dicunt eē mortale peccatum

An tēpore impregnationis debeat reddi debitum coniugale

Ete tpe impregnatiōis dī q̄ ꝓpť periculū non debet in tpe impregnatiōis vxor agnosci Iñ si vir eo tpe moueatur ad coitum.debz rōne talem motū ꝓpť timorē p̄ci piculi refrenare.maxime q̄tuor p̄mis mēsib⁹ Si tñ vir vxorē dēo tpe agnouerit nō ꝓpť ꝺ peccat mortaliť Verū ē qz mulier illo tpe maxime coitū vt frequēter appetit.si ipa petat et ipe vir exact⁹ reddat sic reddēs leui⁹ peccat.exigēs vo grauī⁹ vter q̄z tñ venialiter tñ

An tempore et loco sacris debeat reddi debitum

Ete tpe sacro silť dī q̄ tpe q̄dragesime et q̄tuor tpm q rogationū q p̄cipuaꝝ solēnitatū nō debz alter cōiugū debitū petē si tñ petierit cū pigentia tñ animi q̄ sine coniugij vsu eē nō possit venialiť peccat Si aūt alť petierit reddat.ex actu tñ iustitie fide thoi excusať a pcō nisi i his casib⁹ p̄ter tpm hmōi solēnitatem aliq̄o iuxta distinctiones suppositas grauius incideret quod peccatuz aggrauaret.Ez secus est de loco vt volunt aliqui q̄ scilicz nō tenentur in loco sacro reddere debitum si aliquis alius loc⁹ haberi possit.Si āt ali⁹ loc⁹ nō possit hꝫ vt ōtingit in tpe guerre vbi multis noctib⁹ in locis sacris iacēt viri cū vxorib⁹ suis.tūc si alter coniugū soluat exact⁹. hñs de hoc dolorez cordis peccat tñ venialiter imo si exigat cū plāctu et pigentia q̄ sine vsu coniugij eē nō p̄t.nō credūt multi q̄ peccat mortaliť Nec credas q̄ tūc otaminet loc⁹ ita q̄ recōciliatiōe indigeat.quia otaminatio sacri loci distinguiť dupliciť Una que ꝓcedit ex incōgruitate operis q̄ fit in ipo respectu dicti operis in se Et alia que procedit ex incōgruitate operis non q̄ ad se sed q̄ ad cōsecratiōē seu actuz ipsius loci in quo fit Nam illa que

procedit ex incōgruitate respectu loci tm̄ et nō opis in se non contaminat locū in tātū q̄ indigeat reconciliatiōe Sed illa vero que p̄cedit ex incongruitate ad sanctificationē loci respectu operis in se vt est in magnis facinorib⁹ sicut in stupro adulterio homicidio et h⁹modi et hec locū ꝺtaminat in tātū q̄ recōciliatione indiget maxime respectu aliquorū facinorū vbi tē manifesta

Vtrū semper debeat reddi debitū ꝺiugale cū petit

QE solutione aūt debiti cōiugalis hoc tenent aliqui q̄ omni tēpore petenti debitū est reddendū ꝑm oportunitatem loci Quod ideo dicit quia ille act⁹ verecundiā q̄ndā habet sibi āneram Vñ nō oportet q̄ soluat in publico sed in omni hora omni q̄ ꝺimisso negotio si scit alterū esse in periculosa cōcupiscentia tenetur captare secretū cubile et debitū reddere Alij distinguūt q̄ sic in preceptis affirmatiuis semper ad ea tenētur sed non pro semper vt vbi gratia Semp teneor honorare parentes meos sed nō p̄ semper sed solū pro loco et tempore Ita hic vt dicūt quis ad semper tenetur reddere debitū sed non tenetur p̄ sp̄ sed solū cū oportunitas loci et tp̄is ꝑ exegerit Et nota duos versus q̄ determinant q̄n q̄ casus .in quibus quis pōt reddere debitum sine peccato ꝫ non petere ſfesta sacerq̄ locus ieiunia menstrua part⁹ Si petis his peccas reddis q̄ñq̄ licēter

Quid sit materia et q̄ forma in sacro cōiugij

QUid autē sit materia q̄ forma .ꝺicitur q̄ materia sunt legitime p̄sone in potētia ꝺmixtionis sexuū exñtes Circa q̄ multi difficiles q̄ ꝺiuersi cas⁹ occurrūt hoc sacramentum matrimonij impedientes qui sufficienē in summa Raymundi determinātur .quare hic causa breuitatis nō exp̄imuntur sed solū pro quadaz compendiosa annotatione ponūtur ser versus sequentes Ecclesie vetitum necnon tempus feriatum Impediunt fieri permittunt facta teneri Error conditio votū ogna tio crimen Cultus disparitas vis ordo ligamē honestas Si sis affinis si forte coire neq̄bis ſhec sociā da vetāt ꝺnubia iuncta retractāt. Forma autē est cōsensus per verba exp̄ss⁹ vt accipio te in meaz ꝛc vel huiusmodi Scōm alios consensus amicorum est materia in cōiugio forma ār est debita verboz̄ platoz̄ forma .s. Accipio te in meam ꝛc Sed nunquid et iste consensus debeat ferri et esse ad carnalem copulam Et ꝺicit magister in libro sententiaz̄ q̄ nō in carnalem copulam nec in cohabitatione corporalem sed in societatem

cōiugalē.qđ sic exponit hoc est in carnale debitū.nō in carnalē actū Nec obstat illud de matrimonio beate virginis q̄ ꝑm beatū Augl. ita in matrimonio ofēsit q̄ nisi aliter de⁹ iuberet.debitū diugale nō reddēt Dit enī sic Cōmittēs autē virginitatē suā diuine dispēsatiōi et ofensit in carnalē copulā nō illā appetēdo ꝛ diuine inspirationi in vtroq; scz et virginitate et omixtione obediēdo Sed virginitatem quā nōdū vouerat in desideio habuit et cū firmo ꝓposito.cōmixtionē vero illā nisi de⁹ aliter disponēt in sufficiētia Ex his satis patet q̄d hic sit sacramētū et q̄d res Nā sacramētū est ofensus aioꝝ et diuinctio corpoꝝ Res aūt duplex ē scz vnio xp̄i et eccie Itē vnio duarum naturarū in xp̄o Nā sicut in matrimonio cōiūctio est aioꝝ vni⁹ cum vna ita vnit xp̄s cū eccia q̄ vna ē vt dr̄ Cant.vi.vna ē colūba mea ⁊ De q̄ etiā vnione dr̄.i.Ad coꝝ. vi. Qui adheret deo vn⁹ spūs est cū eo Itē sicut in matrimonio ē cōmixtio diuersoꝝ sexuū ita in xp̄o ē vnio duaꝝ diuersaꝝ naturarū scz diuine et humane

Explicit tractatus ter
tius de expositiōe.vij.sacrōrū

de septē virtutibus

Incipit tractatus eiusdem q̄rt⁹ de.vij.virtutibus et eaꝝ declaratione

Nunc aliq̄ tāgēda sunt de ⁊tutib⁹ Et ꝑmo q̄d sit ⁊t⁹ in genere Quot sūt in nūero.et de earuꝝ sufficiētia Deiñ de singulis in spēali erit aliquid dicēdū

Quid sit virtus in generali

Est aūt virt⁹ ꝑm Augl.bona q̄litas mētis q̄ recte viuitur et q̄ null⁹ male vtitur quā sol⁹ de⁹ in hoie opat Notant dicit bō q̄litas ad dr̄aꝝ malaꝝ q̄litatū cuiusmodi sūt prodigalitas auaricia Addit mentis. ad dr̄am corpaliū q̄litatū. q̄les sūt albedo nigredo Et subiūgit.qua.scz ⁊tute.rēce viuit.ad dr̄aꝝ scie que q̄uis sit bō q̄litas mētis. non tñ nēcario ea rēce viuit ꝛ poti⁹ ea rēce intelligit Et addit.q̄ null⁹ male vtit.ad differētiā potētiaꝝ naturaliū q̄b⁹ cōtingit q; bñ vti q; male vti.cuiusmōi sē rōnabilitas.q; ocupiscibilitas.q; irascibilitas.q̄ ꝓprie potētie dicūt Dicit ēt q̄m sol⁹ de⁹ opat in hoie. q̄d ponit ad dr̄aꝝ ⁊tutū politicarū.q̄ vt vult pb̄s in Ethicis generātur ex frequēti bñ agē.cū virtutes theologice a deo infūdantur Ex q̄ apparet q̄d p̄cedēs diffinitio est ꝓprie virtutis theologice Sz prout virtus ophēdit tā quatuor virtutes cardinales q̄ tres theo

logicas sic ꝑt diffiniri Virtus est amor hñdi se ad oia vt debeꝫ Iñ Aug⁹. in libro de morib⁹ eccie. singulas diffiniēs vtutes. in oib⁹ diffinitiōib⁹ ponit amorē tanqz gen⁹ et adiungit diuersos actus quasi diuersas differētias

Quot sunt virtutes ⁊ de earum sufficientia

EX dca āt diffinitiōe extrahi ꝑt nūer⁹ septē vtutū scz qtuor cardinaliū et trium theologicaꝝ Cū eni virt⁹ sit amor hñdi se ad oia vt debeꝫ. aut erit amor hñdi se vt debeꝫ ad creatorē. aut ad creaturā Si ꝑmo mō tūc vel erit amor ad creatorez vt recognoscaꝫ et sic erit fides q̄ ē illuminatio mētis ad ognoscēdum deū Aut erit amor ad creatorē vt possideaꝫ. et hoc dupl̄r scz vel vt hñd⁹ in futuro. et sic est spes vel vt qūo hic iā habit⁹ ⁊ tēt⁹. et sic ē caritas q̄ q̄s licet ꝑ quēdā modum imp̄fm hz hic deū Quia q̄ manz in caritate in deo manet⁊ de⁹ i eo .i. Joh. iiij. Si aūt sit amor hñdi se vt debeꝫ ad creaturā tūc vl ad creaturā q̄ sub nobis ē vt caro. et talꝫ amor sic hñdi se ad eā vt debeꝫ ē tēpantia Aut ad creaturā q̄ iuxta nos ē sic ē ꝓxim⁹. et talꝫ amor sic se recte hñdi ad eū ē iusticia Aut ad creaturā q̄ otra nos ē. et tūc aut illa creatura ē nobis insidians. et talꝫ amor sic se hñdi ad eā vt debeꝫ ē ꝓuidētia aut illa creatura ē nos molestās. et talis amor sic se hñdi

ad eā vt debeꝫ est fortitudo.

De tribus virtutibus theologicis

Et ꝑmo de fide

NOta spēali tāgēdū ē de vtutib⁹ theologicis Et p⁹ de fide De q̄ ꝑmo dicēdū q̄d sit. q̄t modis dicaꝫ. q̄ sit fides informis⁊ q̄ formata⁊ vtr̄ vna sit alia. et an dēmōes habeāt fidē. vtr̄ puuli baptisati hēant fidē. vtr̄ in aliq̄ casu sufficiat habere fidē cordeꝫ diffiteri ore. vtr̄ fidei possit subēe falsū. an oēs teneāt̄r ad fidē explicitā.

Quid sit fides et quō diffinitur

SEcūdū āt ap̄m ad hebr̄. Fides ē rerū sperādarum substātia argumentū non apparētiū Et diffinit hic fides ꝑ ut est fūdamētū in edificio spūali Subsistit eni oib⁹ alijs virtutib⁹ et eas collocat in nobis. i. facit eas i nob collocari Et hanc sic intellige diffinitionē Fides est sperādarum rerum sba. i. fides facit modo res speratas subsistē in nob spe q̄ tandē sbsistēt re Fides dr̄ argumētū .i. ostēsio vel p̄mōstratio nō apparētiū rez Hz nōne apl̄i credidert xp̄m passū? vtiqz qz in coz symbolo b̄ ꝑ articulo ponit. et tñ apparuit eis passio sua Hz dic q̄ aliō viderūt⁊ aliō credidert qz hoicz passū viderūt et deū passū credi/derunt. Deum autem passum esse est articulus fidei secundū Aug⁹. Non hominem illum passum esse Quia hoc credidерunt iudei qui

fidē nō hñt catholicā Scōm aūt augustinū fides ē illūinatio mentis ad vidēdū deū

Quot modis fides dicat

Dicit aūt fides multiplicit Aliqñ eni accipit p habitu fidei informis Iñ Jacobi.ij. Fides sine opib' Aliqñ accipit p habitu fidei formate Iñ ad hebreos.xi. Sci p fidē vicerūt regna Aliqñ p actu fidei formate ꝑm ꝙ dicit Aug' fides est credere qđ nō vides Aliqñ pro facilitate credēdi Iñ Math.viij Nō inueni tātā fidē in israel Aliqñ pro obiecto fidei scz p eo qđ creditur cuiusmodi sūt articuli fidei Iñ in symbolo athanasij dicit Hec est fides catholica qđ intelligit de articulis ibi positis

Quid sit formata ꝙ quid informis. ꝙ vtꝝ vna possit fieri sine alia

Fides autem formata est fides q̄ opat p dilectionē q̄ scz informat gr̄a ꝙ caritate Fides aūt informis ē huic cōtraria vtraqz fōrmbilitate ꝑuata q̄lē hñt exñtes in pcō mōrli q̄ nihil aliđ ē qz potētia natural assētiēdi veritati vtili Utrū aūt fides informis fiat qñqz formata vl non et an ꝙtiēs peccat mortaliter dico pereat fides formata.et cū ad statuz gr̄e p pñiam redit vtrū noua fides creat Multi vident dubitare Dicūt ei aliq ꝙ fides informis eadē ē i essentia cū fide formata. ꝛ differūt ꝑm intētionē malorē et minorē vt assens' veritati aliq illustratiōe gr̄e irradiatus sit fides informis.ascēsus aūt vehemēs multa illustratiōe gr̄e illūinatus. sit fides formata Et volūt isti ꝙ fides informis hic finiri possit formata ꝛo nō Alij dicūt ꝙ nō sūt eadē in substātia ꝛ euacuata siue recedēte fide formata totum perit Et relinquit tātū modica quedā lux in aia q̄ nō facit hominē gratū q̄ dr fides informis Alij distinguūt ꝙ duplicit dicit fides informis vno mō p ꝑuationē actualez forme debite Et p hūc modū dicit fides informis eē in pcōrib'.qz nō est in eis gratia gratificās vel caritas Alio mō dr fides informis p ꝑuationē possibilitatis ad formā debitā.et hec fides informis ē in demonib' q̄ nō hñt possibilitatez ad gratiā Et ꝑmo mō dicta fides informis sic differt a formata ꝙ tñ formata fieri possit scz ꝙ illud qđ fidei informi subiacet pōt formari Iñ materialit loquēdo hec pt fieri illa.hīc cecitas in oculo pt fieri vl' p miraculū Sed scđo mō dicta fides informis oio differt a fide fōrta sic ꝙ nullo modo fieri pt fōrta Et illud pl' placz aliqb' Ex his pz an demōes habeāt fidez hñt eni fidē informez vt dicūt sci Sed vt dixi multo alit qz pcōres q̄niā fides informis demonū nō ē possibilis ad formā debitaz sic fides pcōrz in q̄ ē aliq ꝙuis modica illustratio gr̄e Jn fide ꝛo demonū nlla ꝛ tm credulitas q̄dā ex cogitatiōe naturali exorta

Utrū puuli baptisati habeant fidem.

Ad io qđ q̄rit vtruz puuli baptisati fidē hēant Dicūt q̄dā ꝙ nec fidē hēant nec ceteras ⁊tutes. eo ꝙ he nō ꝛferūtur eis in baptismo ꝫ tm̄ purgatio ab originali pcō Dicūt tm̄ ꝙ si aia puuli post baptismū sepa/retur. in illa sepatione illi infūdi fidem. ceteras q̄z virtutes ab ipso deo Et similit cū adultus efficiat si tm̄ retineat innocentiā baptisma lem De hac opinione est hugutio qui fecit apparatuz super decreta Alij dicūt puulis plene fidē et ceteras virtutes in baptismo infūdi sed nō vsus eaꝝ Quā opinionem tenet magr̄ in lib̄ sñiaꝝ et alij plures Est et alia opinio int̄ has duas media que ponit ꝙ puuli nec hñt cōpletū habitū virtutuz. neq̄z actū. qz nondū sūt capaces virtutis ꝛplete vt est habitus vel actus Sed accipiunt virtutes ad potentiam. que potētia aliq̄d habet de natura habit⁹. et fit habitus ꝛpletus si aia separet vel cū veniūt ad etatē adultam.

Utrum in aliquo casu sufficiat corde seruare fidem et ore diffiteri.

Utrū aūt in aliq̄ casu sufficiat verā fidē corde tenē. et ꝓ vita saluanda ore negare. nullus discretus dubitat Negans eni fidē ore q̄ntūcūq̄z retineat firmit corde p̄cipue requisitus peccat mōrliter Corde eniz vt ait apls credit ad iustitiā. ore aūt cōfessio fit ad salutē. Jñ sine ꝛfessione fidei nō videt esse salus. quāto min⁹ cū negatione Jnsup talis impugnat fidei ⁊itatem agnitā Et sic videt quodāmō peccare in spiritūsc̄m Jñ hec est heresis p̄scillianistarū qui dicūt ꝙ ꝓ vita saluāda licet fidē ore negare si tamē vere teneatur in corde.

Utrū falsū possit subesse fidei

Hic dubitat vtrū falsum possit subesse fidei ꝛhoc ē vtrū falsū possit credi. vel io qđ nō est puta cū sacēdos eleuat hostiā nō ꝛsecratā vtrū sit vera fides qua a toto ppl̄o creditur ibi esse vel illud esse corp⁹ xp̄i. Et dicit ad hoc ꝙ fidei nūq̄z p̄t subesse falsū nec dubiū. imo nec etiaz p̄t quicq̄z credi. nisi sit infallibilit verum Jñ in p̄dicto casu credere ꝙ illud siue illa hostia sit corp⁹ xp̄i nō est fides sed opinio tm̄ que p̄t esse de falso Sed credē ꝙ sub illa hostia si in forma debita ꝛsecrata fuerit sit corp⁹ xp̄i est fides. ⁊ hoc sp infallibilit ē verꝝ Jñ illa cōditio sp apponēda vel ad min⁹ supponēda ē qñ hostia adorat. vl̄ sumitur. s. si rite ꝛsecrata fuerit Ihostia rite ꝛsecrata infallibil est corpus christi.

An omnes teneant ad fidem explicite credendā.

Queniq̄z an oēs teneant ad fidē explicitā. s. ad credendū articlos fidei explicite

dubiū est apud q̄sdā. Dicūt enī alī qui q̄ nec añ aduētū nec p⁹ aduē/ tū xp̄ī tenebantur homines scire omnes articulos fidei explicite nec etiaz oēs explicite credere nisi in q̄ntū docti erāt a maiorib⁹ Et illā doctrinā in intellectu capere po terāt Sed tñ adhuc illi qui p̄cesse rūt min⁹ tenebanť ꝓpter vmbram que tūc erat Isti aūt plus ꝓpť do ctrinā et veritatē exp̄ssā Añ nūc q̄libet q̄ntūcūq; simplex qui hūa/ nam habz discretionē teneť ad mi nus explicite scire et credere p̄mū articulū Et reliquos nullatenus diffiteri. ꝯ in generali credere quic q̄d sc̄a et vīs credit eccīa Et tene tur p̄ter hoc se patū exhibere ad ampli⁹ discendū cū doctorē catho licū habuerit Et qm̄ obtusū sensū hñt simpliciores nō credo q̄ tene/ antur ita explicite scire sic expla/ natur eis. q; sufficit q̄ ipī accipiāt explanationē p̄m suā ptātem intel ligēdi. q nō p̄m volūtatē aut facul tatē explanatoris Si aūt p̄mū ar ticulū vel plēs etiā alios explici/ te crederēt. vni tñ ptinaciter cōn/ dicerēt hereticī iudicarenť Quia hoc fieri nō posset nisi egressi iudi ciū eccīe pueruli hereticoz iā per doctrinā puersā esse incipent Se/ cus tñ est de sapiētioribus qui tenē tur explicite oēs articulos scire Et marie p̄lati aut quicūq; alīj qui se fatenť doctores. cū ignorātia iurī. nō cadat in p̄ncipē aut doctorem.

De virtute spei et per/

tinentibus ad ipsam

Sequiť aliq̄d dicere de spe Prio q̄d sit spes An spes possit esse malarū rerum Quoz sit spem hre An ipa simul cū fide euacuabiť Et q̄d succedit eis

Quid sit spes et quō diffiniť

Diffiniť aūt sic spes ab au/ gustino Spes est certa ex pectatō future btitudinis ꝓueniēs ex gr̄a et meritis p̄ceden tibus Quā sic expone Spes ē cer ta q̄d dicit ꝓpter hesitationē Nā spes vsq;quaq; absq; fluctuatōne hesitationis est Expectatio q̄d di/ cit ad d̄ram op̄hensionis que erit in p̄ria. vbi nihil expectabiť ꝯ om nia p̄ntialiter habebuntur Future btitudinis quod dicit ad d̄ram ti moris seruilis. qui ē expectatio fu ture miserie Expectatio dico ꝓue niens ex gr̄a id ē benignitate dei ꝑsiderata Quod eni dicit ex beni/ gnitate dei cōsiderata dicitur ad d̄ram desperationis que seueritatē tm̄ dei ꝑsiderat Et ex meritis pre cedētibus quod dicit ad d̄ram p̄ sūptionis. que ex dei benignitate tm̄ ꝑsiderata et nō cū hoc ex me/ ritis btitudinē adipisci credit. Et sic diffiniť hic motus spei Aliť sic cōiter a magr̄is diffiniť Spes est audacia mētis de largitate dei cō cepta habēdi vitā eternā p bona merita

An spes possit esse malarū rerum

HN aūt spes possit esse malarū rerū dicit magr in.iij sñiaz q spes ē tm̄ bonaz rerū.et earū que ad eū spectant q̄ eaz spem gerere videt.quia ꝓie spem habem⁹ de bonis nr̄is.non de alienis Ad hoc q sit ꝓie spes tria occurrere dñt scz q sit respectu boni.et ꝓxñ.et futuri. Ad si aliqñ legat Spes dici malozuz sicut apō poetā Hūc ego si potui tm̄ spare labozē Vel etiā bonozū et cōium.sicut spamus salutem bonoz qui sūt in via.vel etiam boni pñtis.intellige in talibus spem nō ꝓie accipi sed largo modo

Quozū sit habere spē seu sperare

DE eo aūt q q̄rit quozū sit spare scz an sit angelozuz An aiarū beataz in celo. Et an xp̄s spem habuerit. Et etiā an antiqui pres in lymbo.vel aie nunc detente in purgatozio spem habuerūt aut habeāt. Dicendū ē ad tria ꝑma q ꝓie sūpto nomie spei.neq āgli neq aie beate neq xp̄s spem habuerūt Cui⁹ ratō ē q ꝓie non est nisi de sbali btitudine quā nūc hñt angeli et aie btē eo q stola corpis nō sit ꝑfm doctores de sbali p̄mio ipaz.ꝫ tm̄ ipsa dēplatio dinitatis et humanitatis xp̄i Quia vt habet Job.xvij. Hec est vita eterna vt cognoscāt te solū verū deū.et quē misisti ihm xp̄m Et qm̄ xp̄s btitudinē sbalē in via habuit.q ꝟhensor fuit iō spem ꝓie nō habuit Et si aliqñ legat ipm̄ spem habuisse.intelligē dū ē de im ꝓie dca.s.de aliq̄ spe accidētali btitudine.vtpote de glificatione corpis sui.cui⁹ nō ē spes nisi per posteri⁹.vel de ipo loquit scptura gra mēbroz De p̄rib⁹ āt in lymbo.et de aiab⁹ in purgatorio exñtibus dicit q spem habuerūt et hñt aliqntulū extenso note. Cū eni spes sit boni futuri expectatio.p̄t esse expectatio cum oimoda hesitatione Et tūc nō est spes. vel cū certitudine opinionis q tūc ꝓie est spes.qualez hñt electi in via Vel p̄t esse cum certitudine scie.q scz sciant se bonū eternum adepturos Et sic min⁹ ꝓie dicit spes Et sic isto mō sumendi spem dicit q p̄es in lymbo et purgatorio aie spem habuerūt et hñt

An spes et fides euacuabunt et quid eis succedet

DE vltimo q̄ ponebat in q̄stione.s.an spes q fides euacuabūtur Et q̄d ipsis succedet Dicit q vtraq euacuabitur Cū eni venerit q̄ pfectum est euacuabit q̄ ex pte est Et iō q̄a fides et spes impfectionē habent euacuabunt.nec erūt scīs in celo ꝫ loco fidei succedet visio.loco autē spei succedet āplex⁹ vbi videbit q gustabit q̄ bonus est dñs

De virtute caritatis et pertinentibus ad ipsam

Compendiū theologie

Ām de charitate aliq̄d dicatur Et p̄mo quid sit caritas Que sint diligenda charitate Et quis ordo sit obs̄uādus in diligēdis An oēs teneāt̄ur ad dilectiōz inimicoꝝ Et itez de q̄dā alio ordine diligendoꝝ.

Quid est caritas

Caritas ꝑm magr̄m in.iij. sñiaꝝ est dilectio qua diligitur deus ꝓpter se.et ꝓximus ꝓpter deū vel in deo Nec hic diffinit̄ idē per se ipm̄ scz charitas per dilectionē.qz dilectio q̄dāmō genus est ad charitatē.et ea q̄dē cōioz.q̄uis in frequēti vsu scriptu re vnū ꝓ alio aliquotiens ponat̄ Alia dicit̄ ab augustino in lib̄ de moribus ecc̄ie Charitas ē affectō animi recta iungēs nos deo. Et sciendū q̄ ānt̄ū ad p̄ozē diffinitionem eadē est dilectio qua deus et ꝓxim⁹ diligitur.qz q̄n vnū ꝓpter aliud amat̄ vnico vtrunq̄ amore amatur Sicut idem est amor quo amat̄ vinū et dulcedo vini Gemi/nata dicit̄ hec dilectio ꝓpter duo dilecta scz deū et ꝓximū ꝓpter q̄d etiā dicunt̄ duo mandata de dilectione Primū de dilectōne dei q̄d otinet tria p̄ma p̄cepta seu mād̄a/ta decalogi pertinētia ad deū vel q̄bus ordinamur ad deū Scd̄m est de dilectione ꝓximi continens septē alia decalogi p̄cepta seu mād̄ata.que nos ordinant ad ꝓximū.sic in supiozibus declaratū est

Que caritate diligen

septem virtutibus

da sint et quo ordine

Qterū vt sciam⁹ que charitate diligēda sūt Attendamus doctrinā augustī. lib̄ p̄.de doctrina x̄piana Quatuor enim ꝑm eū diligēda sūt Unum q̄d sup̄ nos est scz deus Alterū q̄d nos sum⁹ scz anima Tertiū quod iuxta nos est.s. ꝓxim⁹ Quartū q̄d infra nos est.s.corpus De scd̄o aūt et q̄rto nulla p̄cepta spēalia data sūt Quantūcunq̄ eni homo excidat a charitate semp tamē illi remanet affectio ad se ipm̄ et ad carnē suā Sed quis ordo seruandus est in his diligēdis Utrū videlicz in aliquo casu extranei ꝓponēdi sint ꝯsanguineis. Itē an filij ꝓpentibus Itē an vxor parēt̄ibus In p̄mo quidem casu distinguūt quidā.qz aut bñficiū ofer̄endū est spūale aut tpale Et est spūale cuz bñficiū spūale ad neminē iure consanguinitatis devoluat̄ debet extraneus melior p̄ferri. ꝯsāguineo minus bono Si aūt sit tpale puta de bonis adq̄sitis vel iure hereditario possessis Dicūt q̄ cōsanguineo piter indigēti etiā min⁹ bono ꝓpus est subueniendū q̄z extraneo. Ifi si vnus est cōsanguine⁹ et alter nō et vtriq̄ dandū nō sufficeret.tunc dandū est consanguineo Si vero vtriq̄ sufficiat.vtq̄z accipiat.ꝫ cō sanguine⁹ ꝓz Respecu x̄o scd̄i scz an filij ꝓponēdi sūt pentib⁹ scz patri et mri Dicūt ples q̄ pente et filio in equali nēcitate cōstitutis ꝓpus est subueniendū parēti q̄z filio

¶ea declaratione

cum ad hoc nos cogat tam lex natu re q̄z oñicū preceptū Alii aliq̄s sentire cōtrariuz.et aliquos distinguere de dilectione affectuali ⁊ effectuali Dicēdo q̄ dilectione affectuali.plus diligēdi sunt parētes ꝓpter p̄stita bñficia Effectuali vo plus diligēdi sūt filij q̄z vt plimum plus indigēt Sz pone eq̄lem vtrobiq̄z indigētiā tūc puto pl⁹ subueniēdū eē parentib⁹ scz p̄ri ⁊ mri q̄z filijs De vroze aūt qđ erat tercio dicit q̄ p̄ferēda ē parētib⁹ q̄ntū ad cohabitationē.nō q̄ntuz ad dilectionē Ñ illud Relinq̄t hō p̄rem ⁊ mrez suā.et adherebit vroi sue ꝛc Intelligendū est q̄ magis adhēndū ē eis q̄z parētibus cohabitatiōe nō tñ magis dilectione.eo q̄ mlta plura bñficia a parentib⁹ exhibita sūt q̄z ab vroze

An omnes teneantur

Do ad dilectionē inimicoꝝ E dilectiōe aūt inimicorū an teneamur oēs ad eoꝝ dilectionē.et an teneamur eis oēs ostēdē signa familiaritatis. Et dr q̄ sic .s. q̄ oēs tenent inimicos diligere. eo q̄ sup ħ extat p̄ceptū diuinū.Matħ.v Ego aūt dico vob̄ diligite inimicos vr̄os.benefacite his q̄ oderūt vos Sed ħ q̄ ad affectū dilōnis q̄ simplr tenent oēs inimicos diligē. quo ad signa dilectiōis ⁊ ad effectū nō tenentur oēs vt dicit inimicū diligē nisi viderint eū nēcitatē patiētē vel veniā nō ficte seu irrisorie ꝫ veraciter postulātē.vñ si salutat nō irrisorie salutād⁹ est Perfecti vero saltē religiosi ad ampli⁹ tenent Propt̄ scādalū eni euitādū coꝝā his p̄cipue qui sciūt q̄ offensi sūt tenent offerre signū dilectionis Nec tñ intelligas de tali inimico q̄ fidē ꝓpiānā et fidē catholicā impugnat. ḋa sic impugnanti nisi in vltima nēcitate nō est subueniēdum

De quodam alio ordine diligendoum

N sūma nota ꝑm Aug⁹.et Ambr. ⁊ alios expositores q̄ primo diligēd⁹ ē de⁹.deiñ aia ꝓpria. deinde aia ꝓximi.deiñ corp⁹ ꝓpriū.et postea corp⁹ ꝓximi Int̄ ꝓximos autē p̄mo parētes.s.p̄r ⁊ mr̄.scdo filij.deiñ alij ognati.vtz āt vroz sit p̄ferenda filijs certū nō habeo.p⁹ filios et vrozē domestici scz noti. deiñ extranei nō inimici.deiñ inimici .Q āt iubemur diligē ꝓximos sic nosmet ipos sic intelligēdū ē q̄ scz eq̄ optādū est eis bonū eternuz sic nobis Nō enim tenemur tpalia eq̄liter eis vt nobis ministrare.sed nobis primo postea autem ipsis

De quatuor virtutib⁹ cardinalib⁹ in generali

Equit̄ breuit̄ aliq̄o dicere de vtutib⁹ cardialib⁹.s. de iusticia q̄ ꝑm Aug⁹ ē in sōueniēdo miseris .de prudētia q̄ est in cauēdis insidijs.de fortitudine q̄ ē in p̄ferēdis molestijs.et de tēperātia q̄ est in ꝓuis delectatiōib⁹

Compendiū theologie

coercendis ¶ De q̄b⁹ ꝓmo dicendū ē q̄re dicant cardinales q ciuiles q politice. ¶ Deiñ de singulis q̄ sit q̄libet ⁊tus in se Et q̄ sūt ꝓpriē earuz act⁹ tā i via q̄z i pria Postremo de ordine eaz ad .vij. vicia capitalia

Quare dicte virtutes

dicunt cardiales ciuiles q politice.

Dicunt aūt ꝑm q̄sdā virtutes cardinales q̄si cordiales ad dām ⁊tutū corporaliū Cardo eni ꝑm ysidoz a coz de deriuat qz a cordian grece qđ est coz latine ¶ Vel vt alij volūt dicunt cardinales qz in eis sic in cardinib⁹ois alia virt⁹ maxime ciuil voluit ¶ Scdm aūt pbos q̄ de ipis tractauerūt dicunt cardinales qz in his sic in cardine ē reuolutio totius vite hūane ꝑm statū honestū et ciuilē ¶ Ciuiles autē dicunt qz constituūt bonum statum vni⁹ cuz altero in ordine ciuiū. his eni ⁊tutib⁹ꝑm platinū pbm et macrobiū boni viri reipublice osulūt. vbes tuent parētes veneranť. primos amāt ¶ Politice autē dicunt eadē de cā. qz idē ē polis grece qđ ē ciuitas latine. et ideo politice dicuntur quasi ciuiles

De virtute iusticie in speciali

Est aūt iusticia ꝑm ¶ug⁹. virt⁹ tribuēs vnicuiq; qđ suū ē Que diffinitio cōuenit iusticie tā ꝑm statuz vie q̄z ꝑm statū pfie ¶ Alia aūt diffinitio q̄ ponit q iusticia est subuenire miseris ꝓpter deū ¶ Alia aūt diffinitio q̄ ponit q iusticia est subuenire miseris ꝓpter deū ¶ Alia aūt diffinitio q̄ ponit q iusticia est subuenire miseris ꝓpter deū

De septē ⁊tutibus

ris ouenit iustitie tm̄ ꝑm statū vie ¶ Ponūtur aūt ꝑm magr̄m in tertio .li. sñiaz duo ei⁹ act⁹ scz act⁹ ei⁹ in pria. q̄ ē deo regēti subesse. et actus ei⁹ in via q̄ ē miseris subuenire ¶hi sūt act⁹ generales ad q̄s tenent oēs ¶ Sūt aūt q alij act⁹ ei⁹ spēales ad q̄s nō ita indiffēter oēs tenent. q̄ sic q̄ntū ad ꝓpositū pñs sufficē ꝑt. distinguunt Jā tactū ē q̄ act⁹ generalis iusticie ē vnicuiq; tribuere qđ suū est ħ ē supiorib⁹ paribus q inferiorib⁹ Supiorib⁹ q̄dē ꝓ eminentiā et ħ dupl̄r Quia vel generaliť q sic dī act⁹ ei⁹ inferiora potiorib⁹ subdē. quam ponit ¶ug⁹. de libero arbitrio. li. ij ¶ Vel spēaliť et sic dī act⁹ ei⁹ soli deo deseruire. ¶ De q̄ ¶ug⁹. vi. li. sue musice Si aūt sit in tribuēdo qđ suū ē paribus sic ē triplex act⁹ ei⁹ ¶ In⁹ paria sibimet copulare ¶ De q̄ ¶ug⁹ de libero arbitrio. li. i. ¶ Alij nisi coeḡi nisi purificatis animis Tertij nullis dñari appetē nisi nature corpali vel bestiali. de q̄b⁹ duob⁹ ¶ug⁹ in. vi. sue musice Si aūt in tribuēdo qđ suū ē inferiorib⁹ ħ ē duplicit ¶ l q̄ ad penā ꝑdonandā et sic ei⁹ act⁹ ē miseris subuenire. ꝑm magr̄m in. iij. li. sñiaz ¶ Vel q̄ ad culpā corrigēdā et sic ei⁹ actus est iniquos moribus corrigē et punire ¶ De quo ¶ug⁹. sup̄ gen̄. li. xij. ad litteram

De virtute prudentie

in speciali

Prudentia ꝑm magistrū in iij sñiaz est in precauendis in

Tcax declaratione

sionis. vñ sic aptꝰ diffinit Prudētia est virtꝰ rerū bonaꝝ vl malaꝝ neutraꝝ qꝫ discretio cū fuga mali et electiõe boni Et dicit neutrarū qꝫ ß est indifferētiuꝫ que scz neqꝫ bone neqꝫ male sūt qle est frangē festucā vel hmõi Et trahitur diffinitio pñs ex verbis Augꝰ. li.

Vbi dicit qꝫ prudētia est bonaꝝ rerū et neutrarū scia Ponunt aũt plures prudētie actꝰ Actꝰ ei in patria duplex est Inꝰ nullū bonum deo ꝓponē vel eqre qui ponit per magrm in. iij li. sen. Aliꝰ ipaz occupiscē veritatē. de qꝰ Augꝰ. in. vi. sue musice Actꝰ prudētie vie ponũtur qnqꝫ scz ꝓcauere insidias. qꝰ ponũtur ꝑ magrm in. iij. li. sen. Itē mala deuitare. de quo Augꝰ. sup geñ li. xij ad lram Itē incorruptionem corruptõi ꝓponere. de qꝰ Augꝰ. de libero arbitrio. li. i. Itē discernē bonũ a malo. de qꝰ Augꝰ. de ci. dei. li. xix. Itez eterna ꝓponē tpalibꝰ. de quo Augꝰ. in vi. sue musice

De virtute fortitudis

Fortitudo aũt ē in ꝓferendis molestijs Añ ꝭm qꝰdã sic aptꝰ diffinit Fortitudo ē immobilis animi inē aduersa labor q piculoz eq̃ susceptio Cui q̃orupler assignatur actꝰ vie Inꝰ firmare animũ cõtra tpales molestias. de quo Augꝰ

Aliꝰ nõ aduersitatē nec morte tpalē formidare. de quo Augꝰ. in. vi. sue musice Aliꝰ a sapiēē electo nullis terroribꝰ nullis qꝫ penis depelli. de quo Augꝰ. de libero arbitrio. li. i. Aliꝰ ꝓ dilecto habendo aduersa tolerare. ō quo Augꝰ sup geñ. li. xij. Actꝰ pñe duplex ē Inꝰ firmissime deo adheré. q ponit ꝑ magrm in. iij. sen. Aliꝰ nihil molestē pati q ponit per Augꝰ. in. vi. sue musice

De virtute tẽperantie in speciali

Tempantia ē in ꝓpis delectatiõibꝰ coercẽdis Diffinitur autẽ sic ab Augº in. li. i. de libero arbitrio Tempantia ē affectio coercens appetitũ ab his rebꝰ q̃ turpit delectãt Cuiꝰ actꝰ assignant in via Subtrahere se ab amore inferioris pulcritudinis. de quo Augꝰ in. vi. sue musice Itē coercē cogitationes ꝓpas. ō q̃ in. iij. sen. Itē libidinē refrenare. de quo Augꝰ sup geñ. xij. Itē refrenare cupiditates ab his q̃ tpaliē delectãt de quo Augꝰ de libero arbitrio Actꝰ aũt pñe ē nullo respectu noxio delectari. de quo in. iij sen. Itē immaculatũ manere. de quo Augustinꝰ. in. vi. sue musice

De effectu dictarum virtutũ an sint in pria

Ste quatuor virtutes hominē ad virtutes theologicas habendas habilitãt his nihil vtilius ē in vita dũmodo informentur caritate Tũc eni eque meritorie sũt vite eē ne sicut theologice In aũt he virtutes future sint in pria. dicit ma/

Cõpẽdiũ theologie de

gister in lib. sñiaꝝ ꝙ sic ꝑm aliq̃s earuz actus vt patet per singulas iuxta supza tacta.

De ordine dictarũ vir

tutũ ad septẽ vicia capitalia

Vltimo dicendum qualiẽ ꝑ has septẽ virtutes septem vicia capitalia expellãtur

Fides eni que mentẽ illuminat expellit supbiã que coz excecat

Spes que gaudio futuroꝝ coz le tificat.expellit irã que psẽti mise ria mẽtẽ oturbat

Charitas que gaudet de ꝓximi ꝓspitate delet i/ uidiã que ẽ odiũ felicitatis aliene

Fortitudo ꝑ quã in actꝰ viriles osurgimꝰ expellit acidiã ꝑ quam desidia tabescimꝰ

Justitia q̃ sua vnicuiq̃ tribuit eliminat auariciã que aliena retinet et rapit

Tẽpan tia q̃ excessũ reprimit. expellit gu/ lam que modũ excedit

Prudẽtia que ꝑm Aug⁹.incozruptionẽ coz/ ruptioni preponit euacuat luxuriã qua cozrũpitur corpꝰ et anima.

Explicit quartus tra

ctatus huiꝰ libelli qui est de expla/ natione virtutum

septẽ petitiõibꝰ oꝝnis

Incipit tractatus

q̃ntus de.vij. petitionibus cõtẽtis in oratione dominica et earum ex/ positione

Tractatũ de septẽ pe/ titionibꝰ que in oño/ ne dñica otinent̃ ali/ qui ꝑm ordinez huiꝰ libelli ponũt sez ime/ diate post tractatũ de articulis fi/ dei.et ante tractatũ de decem ꝓce/ ptis legis Ibic vo q̃nto loco poni placuit .s. int̃ tractatũ de septẽ vir tutibꝰ.et tractatum de. vij. donis spũsscti ea.s.osideratione ꝙ in ipis septez petitionibꝰ sic in ipa oño ne dñica otẽtis effectualiẽ ipe.vij. vir tutes ipaq̃s septẽ dona spũsscti pe/ ti videant̃. Circa quez tractatum ꝓmo vidẽdũ venit de efficacia mo di petẽdi qui describit̃ in ꝓhemio dñce oñonis dñice.de distinctiõe et expositiõe ipaꝝ petitionũ ꝓticula/ riter.de nũeroꝝ sufficiẽtia earũ.de ordine eaꝝ ad.vij.vicia capitalia

De efficacia modi pe

tendi contenti in prohemio dicte orationis

Pater nr̃ Cũ hec oño a sa/ piẽtissimo vtpote ab eo q̃ est ipa sapiẽtia infinita.et veracissimo vtpote ab eo q̃ ẽ fõs et origo totiꝰ veritatis cõdita sit. Patz ꝙ nihil ei deesse poterit.siue q̃ ad petẽdi modũ.siue quo ad suf ficientiã bonoꝝ petẽdoꝝ Modꝰ

aūt petēdi efficaciſſim⁹ deſcribitur in trib⁹ p̄mis ꝟbis petitiones p̄ce dentib⁹ q̄b⁹ ad miſericordiā flecti tur anim⁹ p̄ris miſericordiaz.iōqz ea his ſeptē petitiōib⁹ premiſit q̄ſi q̄dā ꝓhemiū.in q̄ oñdit oratem in ꝺſequenē petēdis foze exaudiē/ dū Cū eni ad ſufficiētē agētem tria ocurrere debeāt.ſciliz q̄ ſit ſci ens volēs et potēs.in hoc q̄ dicit p̄.oſtēdit eū ſcire7 aduertē nr̄am .i.filioz ſuoz indigētiā.iuxta illō Math̄.vi.Scit eni pater vr̄ qz his oīb⁹ indigetis In hoc aūt q̄ dicit nr̄.oſtēdit eū ſubuenire volētē ſuis eni oēs boni diligēt ſbueniūt alio q̄n boni nō eſſēt. Añ.i.ad coz.v. Siq̄s aūt ſuoz7 maxime domeſti coz curā nō habz fidē negauit.7 eſt infideli deterioz In hoc etiā q̄ dicit.q̄ es in celis.oñdit ipm potē tem Quia vt habet Machab̄. iij. De celo fortitudo eſt Cum igit̄ his verbis oſtenderim⁹ ipm ſciētē nr̄am indigētiā et ſubuenire potē/ tem. nc̄ario flectem⁹ ipm ad miaz Dit ergo.p̄ nr̄. Et hic ſtat hoc no men.pat̄.eſſētialiter ſiue ꝓ eſſētia7 nō ꝓſonaliē ſiue ꝓ ꝓſona Dicitur eni iſto mō de⁹ p̄ oim.qō7 adhuc p̄t triplicit̄ dici.ſcz.cōiter.ꝓprie.et magis ꝓprie Cōiter.p creationē7 ſic nō tm̄ ꝓſona p̄ris ꝟ tota trini/ tas dr̄ p̄ omniū.et non tm̄ electo/ rū ꝟ etiā puerſoz Añ deutrono. .xxxij. Populе ſtulte et inſipiēs.nū quid nō ipe eſt p̄ tu⁹ qui poſſedit te.fecit te et creauit te! Ozoꝛe aūt dicit̄ pat̄ ꝓ adoptionē.et ſic tm̄ di

cit̄ p̄ bonozum Añ ad rom̄. viij. Accepiſtis ſpūm adoptionis filio rū i q̄ clamatis abba p̄ Ozoꝛñſ ſime aūt dicit̄ p̄ ꝓ generationē et ſic ꝓſona p̄ris tm̄ dicit̄ p̄ vnigeni ti filij ſui Duob⁹ p̄mis modis dici tur p̄ noſter tota trinitas.ꝟ tercio modo nō dicit̄ p̄ nr̄ de⁹.ꝟ tm̄ filij ſui Ex quo patz q̄ hec oꝛo nō di rigit̄ ad p̄ris ꝓſonā tm̄.ꝟ ad totā trinitatē Sequit̄ qui es in celis Nō excludit̄ tñ ꝓ hoc q̄n ſit vbiqz Et q̄uis vbiqz ſit eſſētialiē poten tialiē.et pñtialiē magis tñ in celis dicit̄ eē.qz vbi magis videt̄ relucē virt⁹ ſua 7 opatio ibi dicit̄ potius eē q̄z alibi Sicut aia licet vbiqz ſit in coꝛpe.tamē magis dicitur eē in coꝛde p̄m aliq̄s. vel in capite p̄m alios.quia ibi nobiliozes apparēt opationes ſue Et hoc eſt qō dicit Aug⁹.de ſpū et aia Sicut de⁹ vbi/ q̄z tot⁹ ē in toto mūdo et in omni creatura ſua ſic tota anima i toto coꝛpe ſuo tanq̄z in quodā mundo ſuo ē et in omni ei⁹ pte Intenſius tamen in coꝛde7 cerebro q̄ admo dū de⁹ eſt·et dicit̄ precipue eſſe in celo In his aūt ſeptē petitionib⁹ omne bonū generi humano neceſ/ ſariū petitur Ut enim dicit gloſa Auguſ. Nihil homini deeſt qō his ſeptem petitionibus non continea tur ſiue ad preſentem ſiue ad futu ram pertineat vitam. Petitur eni in eis acceſſus ois boni.taz creati q̄z increati Itē receſſus omnis ma li tā ſcz p̄ntis p̄teriti.q̄z futuri vt patebit inferius

Compendiū theologie

De effectu prime petitionis

Prima ergo petitio ē vt cō firmet in nob notitia siue cognitio veri dei q̄ habet per fidē orthodoxā Et hoc ē qđ dicit. Nomē tuū.i.notitia tua vel notamen tuū sanctificet.i.cōfirmetur in nob. Sēm eni idem qđ firmuz z sc̄ificare idē qđ ofirmare ē Sc̄dm papiā eni dicit sanctum a sancio sancis qđ idē ē qđ ofirmare.q̄si diceret firmet in nobis per fidē verā notitia tua vt sicut tu sp in te firm⁹ es qz etern⁹z incōmutabilis.ita da q̄ te firmiter ognoscamus Vel nomē tuū scz paternitatis quo p̄r nr̄ diceris.sanctificet.i. firmet in nobis scz vt filij tui per gr̄am sp maneam⁹ Vñ glosa Ora mus ne a sanctificatione nominis in aliq̄ discrepem⁹.ne p̄ris nomen in filijs,moribꝰ et vita offendatur Vel nomē tuū qđ in se venerabile et sāctū est.sanctificetur.i.sanctū in nobis ostendat sic q̄ sicut sāctū est in se ita nos sanctificet Vñ glō Nomē patris petim⁹ sanctificari in nob.nō vt ipm sanctius sit ꝫ vt in nobis augmētum sue sanctificationis operetur

De effectu scde petitionis

Secūda petitio est qua petitur regnū seu gaudiū futurū.siue etiaz speciale dei regimen quo ad p̄sentem statū cum

De vij petitōib⁹ orōnis

ait Adueniat regnū tuū.scz in nobis.id est ad nos veniat Vñ Augustl. Per hoc desideriū nr̄m excitam⁹ vt regnū suū nobis veniat z in eo regnare mereamur.Et.signāter dic aduēiat i.ad nos veniat qz virtute meritoz nostrorū ex condigno ad ipm puenire nō possum⁹. seo opoztz vt gratuito ad nos accedat Vñ ad romañ.vi. Ōfa dei vita eterna Sic Matb.iij. Pñiam agite appzopinq̄bit eni regnū celorū Vel sic.regnum tuū.i.eccia tua adhuc in terris militans De quo regno luce.xvij.Ecce regnū dei intra vos ē Adueniat.i.ad aliud regnū tuū veniat scz ad eccl̄iā triūphantē Vel adueniat.i.ad te veniat scz vt te videat p spēm.sic nūc videt per fidē Vel regnū tuū id ē spūale vl speciale regnū tuū adueniat nobis.vt scz in nobis p spēalem effectū regnare ognoscaris et z ꝓcipiaris Vñ glō Regnū dei sp p̄sto ē. ꝫ petim⁹ vt veniat i vt manifestet hominib⁹ a quibus velut lux a cecis nō videtur

De effectu tertie petitionis

Tertia petitio est q̄ petim⁹ vt ofozmis fiat voluntas nr̄a volūtati diuine Et est hec.fiat volūtas tua sic̄ in celoz in terra Sicut supple fit in celo ab electis.hoc est da vt ofozmes tibi fiamus in terris.sicut cōformes tibi facti sūt sancti in celis Vel fm̄ ali/

os Volũtas.i.volitũ tuũ ſcz illud qđ vis fieri circa nos qđ ſpẽaliẽ eſt iuſtificatio nr̃a. Vñ ad Theſſal iiij. Hec ẽ eni volũtas dei ſcĩfica/tio nr̃a. Fiat id eſt adimpleat Nõ volũtas đẽ in ſe q̃ fieri vis qz illa eterna ẽ. nec in ſe aliẽ fieri p̃t ſed fiat p̃ executionẽ et effect⁹ exhibiti onẽ fieriq; cognoſcat Vel ſic fiat volũtas tua i terra.i. in hoie q̃ terra eſt Vñ geñ. ij. Formauit igitur domin⁹ de⁹ hominez de limo terre Et eccl. xvij. De⁹ creauit hominez de terra E Omnis hõ terra et cinis. Qđ ꝑie põt intelligi in homine pccore ouertendo. ſicut ſupple fit in celo.i. in hoie ſancto iã ouerſo et iuſtificato. q̃ſi dicat Cõuertant malũ faciãt que tibi placita ſũt ſcz iuſta et bona opera. ſicut faciũt boni iã ouerſi Que tamẽ intelligẽda ſunt de volitis q̃ ꝑcedũt a volũtate bñplaciti q̃ ſp bona ſũt. et nõ de his que ꝑcedũt de volũtate ꝓmiſſiõis q̃ mala plerũq; fiũt. Nec eni erit malũ i citate qđ dñs non fecerit Amos. iij. Exponit etiã ſic. fiat voluntas tua in terra.i. in eccĩa. ſic ſupple fit in celo .i. in xp̃o q̃ celuz dicit đa in eo deitas celata eſt Vñ Ia. xlv. Vere tu es de⁹ abſconditus

De effectu quarte petitionis

Quarta petitio eſt q̃ petit tpale ſubſidiũ ad ſuſtentationez vite Et ẽ hec Panẽ noſtrũ q̃tidianũ da nobis hodie Ut aſit hec petitio ꝓtincat ad corporalẽ neceſſitatez ſpẽaliter teſtat Chryſ. ſup Matẽ. ita ingens Ur hoib⁹ loq̃bat carne indutis et neceſſitati nature ſbiectis docuit ſub ſidiũ peti nature infirmitati Dicit igit panẽ noſtrũ q̃tidianum .i. corporalẽ vel vſualem. i. nobis q̃tidie nc̃ariũ Vñ Matẽ. vi. loco q̃tidianũ habet ſupſbſtãtialẽ Ante enim pccm fuit panis.i. cib⁹ homini ſubſtantialis. ꝫ poſt pccm. fact⁹ ẽ ſibi ſupſubſtãtialis.i. nc̃ari⁹ ad hoc vt ſuſtẽtet in vigore Vñ nec p diem naturalẽ ſine lãguore viriũ põt hõ eo carere Et ideo ſubdit da nob hodie Et ponit hic panis ꝓ oñi genẽ ſuſtẽtamẽti corpis. vñ panis dicit a pan q̃ ẽ totũ ꝑm Iſidor Exponit ec̃ de pane ſpũali ſcz de corpe xp̃i ſeu de euchariſtia. ſic ſcz panẽ nr̃m. chriſtum ſcilz. vt cuchariſtiã q̃ veriſſim⁹ panis eſt et efficaciſſim⁹ anime cib⁹ Iob. vi. Ego ſũ panis viu⁹ q̃ de celo deſcendi. q̃tidianũ. i. q̃tidie nc̃ariuz Da nobis hodie Sed nũquid ꝑm hoc debet q̃libet de eccĩa q̃tidie cõicare Dic ꝙ triplicit̃ ꝺtingit cõicare ſcz corpaliẽ ſeu ſacr̃aliẽ tm̃. et iſto mõ cõicant mali qñ in pcco mortali ſumũt corp⁹ xp̃i Itẽ ſpiritualiter tm̃ ſcz credendo ſacramentũ Credere eni eſt ſpũaliter mãducare ꝑm illud Aug⁹. Crede et manducaſti Et iſto mõ cõmũicant q̃tidie oẽs boni Itẽ corpaliter ſeu ſacr̃aliter

et ſpūaliter q̄ iſto modo communi cant quotidie boni ſacerdotes qui celebrāt et alij boni de eccleſia dū cōicāt Qō q̄bz christian⁹ debite etatis tenetur facere ad minus ſe/mel in āno ſcz in paſcha Sed cum cōpleta refectione corpali vel ſpū/ali habeam⁹ qō in iſta petitiōe pe timus .vt q̄o poſt prādiū iſtā oro nem iteramus? Ad qō dicit gr ſen/ſus hui⁹ petitiōis duplex eſt ſcz vt panis deꝰ q̄ vt in comedētis nutri mentū.nō aūt in detrimētū cōuer tatur Et ratiōe primi habz locuz hec oro añ ſuſceptionez cibi Rōne vero ſecūdi habet locum poſt ſuſ/ceptionem

De effectu quinte peti

tionis orationis predicte

N q̄tuor igitur precedentib⁹ peti/tionib⁹ petit accessus omnis boni In tribus vero ſequentibus ponit amotio omnis mali In hac igitur quinta petitione petim⁹ abſolui a malo preterito Et eſt hec Dimit/te nobis ꝺbita nr̄a.i.peccata que nos pene debitores cōſtituūt Si/cut et nos dimittim⁹ debitoribus nr̄is Quaſi dicat Sic te velis ha/bere ad nos in debita nr̄a dimit/tendo.ſicut nos habem⁹ nos erga debitores noſtros quib⁹ debita di mittimus Et intelligas gr hec ora/tio proferꝰ in pſona toti⁹ eccleſie q̄ in bonis ſtat.qui peccātibus in ſe debita dimittūt Alioq̄n ſi in perſo na ſua intentionē imputando dice

ret pcōr in ſe peccantib⁹ nō dimit tens.mētiret ſibimet imprecās ma lum ꝑm qō dicit Aug⁹. Si non di mittis mentiris.et ei mētiris quez non fallis Sed ꝑm aliquos iſtō in peccatore videt poſſe ſaluari ora/do iuxta priorē modū. per hoc gr ly nos.et ly nobis ſupponāt p di uerſis Et hic ſit ſēſus Dimitte no/bis infirmis debita noſtra.ſicut q nos boni et pfecti dimittim⁹ debi/toribus noſtris Sed iſtā expoſitō nē vt nimis extortā credo derelin quendā Expone ſic igit Dimitte nobis debita noſtra id ē peccata que nos conſtituūt debitores Vl debita noſtra.i.penas nobis p ꝑ/dictis pcīs noſtris debitas.com/mutādo ſaltē eternas q̄s pcān/do meruim⁹ in tempales.ſic̄q nos dimittim⁹ id eſt iuſte dimittere de/bem⁹ debitorib⁹ noſtris.vt ſaltem eos nolimus vel hic vel in futuro obligari.cū aliq̄d ſcz fecerint q̄re obligare deſierint.vtpote cū ſatiſ/fecerint ſi poſſint.vel ſaltē cū pete rint veniā ſi nō poſſint Jñ ꝺ nō gr dupl⁹ ꝺtingit alicui dimittē Uno mō dimittēdo rancorē.ſic.ſ gr nec malū inimici velis ꝓcurari nec ei⁹ bonū minui.bene tñ velis illō qō in te deliquit aliq̄ten⁹ ſatiſfieri Et ad hoc tenent omnes indifferēter quia hoc omnino p̄ceptū eſt ſaltez ſub intellectu Alio mō dimittē cō tingit.nō ſolū dimittēdo rancorē ꝫ oio ſine ſatiſfactiōe iniuriaꝝ ſine q̄z reſtitutiōe rerū.necnō ſine inter/

uentu ꝑcum omnia dimittẽ ac ex puro corde diligere. et ad hoc te/nentur tm̃ perfecti quia isto modo solũ cõsilium est Conis

De effectu sexte petitionis

Sexta petitio est respectu amotionis mali futuri. in quod varijs temporib⁹ et carnis. mundi. et demonis tentationibus incidere formidam⁹ Et est hec Et ne nos inducas in tentationẽ. Qõ intellige ꝓmissiue id est non inducisinas in tẽtationẽ ḃ est ne ꝓmittas nos succũbẽ tẽtationi Aliud ẽ enim tentationẽ duci. et aliud induci. In tentationẽ enim ducit q̃ a tentatiõe pulsat sed nõ deijcitur In tentationẽ vero inducitur qui a tẽtatione pulsatur eo ꝙ a gratia non supportatur ꝫ sibi relinq̃tur. a tẽtatione frangitur et absorbetur Quare ergo nõ est malus a tentatione ꝓbationis vel etiã suggestionis ducit. animo est occasio exercẽde virtutis. quia beatus vir qui suffert tentationem Jaco. ꝑmo. Non petim⁹ ḃ vt non ducamur in tentatio/nem. sed ne inducamur id est ne interius inducamur et succũbamus Unde glõ. Non precamur nõ tentari. sed nec etiã modicus a tentationibus vinci Tentatio enim necessaria ad coronam Et cum duplex sit tentatio scilz. probatiõis. et suggestionis. non dicitur de⁹ proprie inducere in tentationem suggestionis. quia vt dr̃ Jacob. i. Ipse enim de⁹ neminem tentat Sed ideo vt dicit Augustinus dicitur aliquem induxere in tentationez. non quia ipse inducit. sed quia aliquando induci permittit vel saltem qñ inducat non impedit

De effectu septime petitionis

Septima et vltima petitio est respectu amotionis mali presentis siue instantis. Unde glõ ordinaria super isto passu Matḃ. vi. Sed libera nos malo In illam que nõdum est supple tentationem ne nos sinas induci. quod intellige petitione precedenti petitum est. et ab ea in q̃m induci sum⁹ libera nos Et hoc est qñ dicit libera nos a malo tã scz visibili q̃z inuisibili. et tam pene q̃z culpe Unde simplicit dicit a malo. nihil determinãdo. vãs hoc de omni malo intelligi posse et debere Unde sic intelligendo petit amotionẽ omnis mali instãtis Est aũt quadruplex malũ. Unum originale. aliud actuale. qñ est duplex Nã aliud ẽ mõrle. aliud veniale Quartus malũ est pena pcm̃ cõsequẽs Primũ autẽ malũ ẽ innatũ. duo sequentia sũt malũ additũ Quartũ ẽ malus inflictũ Et ab oib⁹ his petim⁹ liberari. Dñe in ꝑsona ecclesie orãtes et loquendo dicimus Sed libera nos a malo

De nũero et sufficien

tia predictarū petitionū

Numerus vero et sufficientia predictarum petitionū sic accipitur Omne quod rationabiliter peti potest aut est collatio boni.aut amotio mali Si est collatio boni.aut boni increati scz dei.aut boni creati Si est collatio boni increati.hoc ꝑt esse duplr Vel scz vt ꝑ verā fidē ofirmet eī notitia in nr̄o aspectu.et hoc petit ibi Sc̄ificet nomē tuū Vel vt sua volūtas ofirmetur in nr̄o affectu et ꝺ petit ibi.fiat voluntas tua ꝛc Si vo petat collatio boni creati. hoc itez pōt eē duplicit Vel scz vt oferat bonū eternū vt ê regnū celoz Et hoc petit ibi Aduēiat regnū tuū Vel vt oferat bonū tpale ad sustentationē Et hoc petitur ibi Panē nr̄m quotidianū Si aūt fiat petitio ꝑ amotiōe mali ꝺ pōt eē triplicit Vel scz vt amoueatur malū ꝓteritū siue in ꝓterito cōmissū Et hoc petit ibi Et dimitte nobis debita nr̄a Vel petit vt amoueat malū futurū Et hoc petitur ibi Et ne nos inducas in tentationem Vel petit vt amoueat malū pn̄s et hoc petitur ibi Sed libera nos a malo

De ordine ipsarū petitionū ad.vij.vicia capitalia

Hinc videtū venit q̄lit in his septē petitiōib⁹ cohiberi petūtur.vij.capitalia vicia In ꝓma igitur petitione cohibetur superbia Superbi eniz non sanctificāt nomen dei.ꝝ nomē suuz ꝑprium ꝑm qđ dicit psal. Vocauerūt nomina sua in terris suis In secunda petitione elidit inuidia que est doloz alieni boni Nō non desiderat vt ꝑmo adueniat bonū sed poti⁹ malū .et ecōtrario in ista petitiōe petitur cōmune omnium bonū In ̄ctia petitione resecat ira que volūtatē dei nō sequit sed ꝓpꝛium impetum.et econtrario in ista petitiōe petitur volūtatem dei fieri Vel aliter ꝑm aliquos dici ꝓt ꝙ in secūda petitiōe elidit ira que bonū homini nō patit euenire Ibi eni aduenire petit Et tūc in ̄ctia resecat inuidia.q̄ spēalit sāctā dei plequit voluntatē. vt dicit hieroym̄. Cui⁹ cōtrariū in dicta petitiōe orat Et ꝑm istū scōm modū ponēdi.ordinant petitiōes ad vicia in scda tabula ꝑ aliquos circa hec ofecta In q̄rta aūt petitione expellit acidia Ibi eniz petitur robur tā spūale q̄z corpale qđ cōfertur in pane corporali.et spirituali.quod quidez euacuat acidiam que est ignauia et tedium vite In quinta petitione elidit auaricia que est immoderatus amor congregandi et retinendi temporalia Unde et debita semper exigit nec dimittit Cuius contrarium ibi petitur et offertur In sexta petitione extirpatur gula. ex qua ortum habuit primaria hominis tentatio. cū ibi petatur amotio tentationis

future In vltia petitiõe resecaꝫ luxuria que spēaliꝫ sp habz secũ malũ tã corpis qđ ipa debilitat. qz q̃ fornicaꝫ in corp' suũ peccat. qz eẽ spūs cui' vires eneruat Cũ ibi petaꝫ amotio ois mali presentis

Explicit quintus tractatus hui' libelli qui est de explanatiõe septē petitionum in oõne dominica contentarũ

Incipit tractat' sext' de septem donis spūssancti et eorum declaratione

POstmodũ de donis spūsci sub cõpendio agēdũ est Ubi pmo dicendũz erit vtrum idez sint qđ septē virtutes denominate Et si non. in q̃ ab eis differũt. Quot sũt dona. et que sint Deiñ de singulis donis i se aliq̃ tangēda erũt Postremo q̃liter p ipa dona excludunt septem pcā capitalia

Vtrũ. vij. dona spūssancti sint idem qđ. vij. virtutes Et in quo differũt

OMniũ aũt fere opinio ẽ ꝙ dona nõ sũt vtutes. Sed differētiã inꝫ vtutes z dona assignãdo magna ẽ diuersitas Quidã eni dicũt ꝙ vtutes pncipaliꝫ sũt ad agēdũ z ꝙ ideo diffiniũtur p act' z opationes suas Do-

na vo pncipaliꝫ sũt ad resistēdum tētatiõib'. q̃ viã iã habite virtutis impugnãt Alij sic dicũt z meli'. ꝙ vtutes simpliciꝫ sũt ad agēdũ. sed dona sũt ipaz expeditiões vtutũ et sic sũt ad magis expedite agendũ Sũt alij q̃ distinguũt dicētes ꝙ in donis illa q̃ ptinẽt ad effectũ sũt vtutes. Illa vo q̃ ptinẽt ad aspectũ rez sũt ꝓprie dona Et hi soluũt facile que ex vtraqz pte obiici possũt scz vtrũ sint vtutes vl' non Et qz opinio media innitiꝫ sētētie beati Gregl. a plurib' probabilior habetur

Quot sint dona spūssancti q̃ que sint

QUot et q̃ dona sint patz p Isaiã. xi. capl'o vbi tangunꝫ septē dona spūssancti hoc ordine Reqescet super eũ. scz xpm Spūs sapiētie et intellectus. spūs cõsilij z fortitudinis. spūs scientie et pietatis. et replebit eũ spi' rit' timoris dñi Quo aũt pma dignioza sẽ q̃ regũt vitã otēplatiuã scz sapiaz intellect' Alij aũt q̃nqz sufficienꝫ regũt vitã actiuã Et pm hoc sumiꝫ ab aliqb' nũer' z sufficientia ipoz septē donoz sic scz Nã aut ipa dona q̃ vt tactũ ẽ sũt q̃dã ipaz expeditiões seu pficiões vtutũ. ipaz vtutē pficiũt respcu vite otēplatiue vl' respcu vite actiue Et respectu vite otēplatie q̃ circa diuina et celestia versatur. aut ipsam virtutem perficiunt per modum

cuiusdā experientie et gust⁹ et hoc fit p donū sapiētie aut p modū cuiusdā intime inuestigatiōis et speculatiōis. et hoc fit p donū intellect⁹ Si respectu vite actiue q̄ circa agibilia versat. aut pficiūt ipaz virtutē q̄tū ad recessū a malo. et ꝟ fit p donū timoris. aut ipaz virtutē pficiūt q̄ntū ad opationē boni. et tūc vel boni ad qđ omnes tenent et qđ est in cōi opatiōe Vel boni ad qđ nō omnes tenent. vt est bonū arduū Si q̄ntū ad opationem boni ad qđ oēs tenent Hoc otingit dupl̄r Nā vel donū in tali opatiōe ꝟtutē pficit tanq̄z ipz op⁹ exequēs Et tūc est donū pietatis. vel tanq̄z ipm op⁹ regens ⁊ dirigēs. ⁊ tūc ē donū scie Si q̄ntū ad opationē boni ad qđ nō oēs tenent. hoc itez otingit duplicit. nā vel donū in tali opatiōe ꝟtutez pficit tanq̄z op⁹ ipm arduū exequens. et tūc ē donū fortitudinis Vel tanq̄z ipm op⁹ arduū regēs et dirigēs. et tūc est donū ꝯsilij. Aliē p alios sumit iste numer⁹ ⁊ sufficiētia p̄dictorum donoz ꝟm alios ipoz donoz rōnes. et hic inserere visū est cā breuitatis nō expedire Nota insuper q̄ illud donū qđ i p̄dca Ysaie assignatiōe vltimo loco ponit scz donū timoris ē p̄mū in ascēdēdo iuxta illud psalmiste Initiū sapiētie timor dñi Ad q̄ timoris dono fit q̄ dā p alia dona gradalis ascēsus Ne eni timor ocept⁹ gelidus foret aut arid⁹. sequit donū pietatis. que

De septē donis spūsci

ad oia vtilis ē Et ne pietas ipa nimis remissa aut nimis ꝓdiga aut aliq̄ mō inordinata esset adiūgit ei donū scie q̄ opa pietatis regat vt discrete fiāt Et ne scia inualida foret addit ei donuz fortitudinis vt qđ alios p sciētiā bñ facē nouit p fortitudinē exeq̄ facto possit Et ne fortitudo p̄sūptuosa vel impetuosa esset adiūgit ei donū ꝯsilij q̄ regi possit op⁹ fortitudinis et debito mō ꝯpmi. quia ꝟm Gregl. fortitudo sine ꝯsilio precipitat Et ne ꝯsiliū incautū foret. adiūgit ei donū intellect⁹ qui est ognitio bonorū spūaliū quo consiliū in ipa spūalia dirigi possit Et vt intellectus modo debito tempetur et ordinetur datur ei sapientia que est cognitio per gustū diuine dulcedinis Que sapientia a sapore non a sapere dicta est

De dictis septem donis in speciali Et primo de dono timoris

Nunc breuiter de singulis donis in se aliqua tangenda sunt Et ꝑmo de dono timoris. vbi primo dicetur Quid sit timor. deinde q̄t sunt eius spēs Et que earū sit donum

Quid sit timor ⁊ quot sunt eius species

Timor ꝟm Aug⁹ sup Job. sic diffinit. Timor est fuga animi ne ꝓat qđ diligit

Joē in li. de ci. dei Timor est affectio vel amor fugiēs qđ ei aduersat Ēpēs aūt timoris ponunt. vi. Est eni timor mūdan⁹. hūan⁹. naturalis. ꝓuilis. inicialis. filialis Timor mūdan⁹ ē q̄ quis timet amittere q̄ mūdi sūt ꝛ iō nō peccat si ea amittat hūan⁹ est q̄ quis ex deliberatiōe tm̄ timet penā sui corpis Naturalē est q̄ q̄s naturaliē timet mortē siue horribile aliq̄d añ deliberationē rōnis. q̄ timor vicios⁹ nō est siē duo ꝑores Seruilis ē q̄ quis offendē timet tm̄ ne incurrat penā gehēne Iste aliq̄ntulā habz vtilitatē q̄ frequenter introducit caritatē siē seta introducit filum sutoris vt ꝓhibet Aug⁹. Inicialis ē q̄ quasi dupliciē habet oculū seu respectū. vnū ad fugā pene. aliū ad amorē glorie Seruit eni deo ꝓtim timore gehēne. ꝓtim amore gl̄e vl̄ iustitie Filialis siue castus est q̄ timem⁹ ne xp̄s aie nr̄e sponsus aut tardet aut discedat. aut aliq̄tenus offendat. hic ē timor sc̄us q̄ pmanet in seculū seculi q̄ alio noie dicitur reuerētialis Quis aūt timorū istoꝝ sit donū spūs̄ci patz q̄ nec timor mūdan⁹. nec timor human⁹ q̄ simpliciē mali habenē. nec naturalis q̄ donū est q̄dē diuinit⁹ infusus. nō innat⁹. timor vero naturalē innat⁹ est Nec ꝓuilis timor. ꝑtie tm̄ sumēdo donū nisi geneāliē sumere tur. sicut generaliē dicit donū de omnib⁹ que danē a deo. et sūt sup̄ naturā ad ordinandū aliquo mō vitā in bonū gratie. sicut et fides informis dici potest donū dei Sz inicialis timor. et cast⁹ siue reuerētialis ꝑtie dicūtur donū spūssancti Cōcedunt tamē aliqui simpliciter q̄ timor seruilis sit donū spiritussancti. et tamen negant q̄ simul insit cū spiritusancto q̄ qualiē esse possit nō videō.

De. ij. dono spiritussancti scz dono pietatis

Sequitur de dono ꝑtimo qui est in ascendendo scz de dono pietatis Vbi ꝑmo videndū q̄d sit. q̄t modis dicatur. et ꝑm quē modū sit donum spiritussancti Diffinitur aūt sic pietas ab Aug⁹. Pietas est cult⁹ dei q̄m greci eusebiā vocāt Itē Gregori⁹ sup iob Pietas ē q̄ docz op⁹ mie Scōm Tullīū in fine ꝑmi sue rhetorice Pietas est bñuolētia in parēte Magr̄alis ꝙo diffinitio hec est Pietas ē ex benigne mēt. dulcedine oīb⁹ auxiliatrix affectio

Quot modis dicatur pietas.

Dicit aūt pietas mltis modis Q̄q̄z mot⁹ ip̄i⁹ affectionis tēdēs in deū. q̄ sic dr̄ pietas cult⁹ dei. q̄ sic ē in genē ꝙtutis q̄ ē latria Quandoq̄z dicit motus affectōnis tendēs in ei⁹ imaginē. s. in hoiez. q̄ h̄ potest eē triplicit vel ille motus affectionis tendit in imaginem dei q̄ est sibi ipsi per sanguinē diuncta q̄ sic ē beniuolentia

in parentes et est spēs iusticie naturalis Quāqz eē dicit affectio tendens in imaginē dei.i.in hominez tanqz miserijs oppssū.et sic pietas est q̄ docet opa mie vt dicit Gregori⁹.et sic potiꝰ virt⁹ est q̄z donū Quāqz eē est affectio tendēs in imaginē dei nō q̄dē inq̄ntū ē sanguie diūcta vel miserijs oppssa vt sic.ꝫ motu q̄dē generali scz inq̄ntū est imago dei.ℌ inq̄ntū est rōnal' creatura Et tūc ꝓprie dicit donū spiritussci q̄ habilitat⁊ expeditū redit hominē ad hn̄dū se beniuolentē seu beniuolū ad rōnalē creaturam scz ad quēlibz hominē siue indigētē siue nó indigentē Et sic maxime ei ouenit illa diffinitio magistral' prius posita. Secōz p̄mū modū diffinit ab Aug⁹.iuxta secūdū modū diffinit a tullio.p̄m tertium modū diffinit a Gregl.et p̄m q̄rtū modū diffinit a magr̄is quia illo mō ē ꝓprie donū spūssancti

De tertio dono spūssancti scz de dono sciētie

Dē dono aūt scie duo vidēda sūt scz quid sit⁊ in quo differt a dono sapie. a q̄ p̄m Aug⁹. distare nō videt Q̄ñ scientia ꝓprie donū ē sic diffinit Scia ē lumē spūale acceptū a deo.in q̄ vident rōnes opabiliū ptinētium ad vitā p q̄s scē⁊ meritorie viuamus.sic dicit aplꝰ ad Titū .ij. Abnegātes oēm impietatē et seculāria desideria sobrie et iuste viuam⁹ in ℌ seculo Jū sic fides ē illūinatio q̄ de septē donis spūssci dā ad credibilia.ita donū scie ē illūinatio quedā ad opabilia

In quo differt donum sciētie a dono sapiētie

Dicit aūt in ℌ a dono sapiētie differre qm̄ sapiētia ē cognitio q̄dā diuina p gustū.scia aūt ē lumē q̄dā diuinum ad opabilia ptinētia ad hāc vitā Jñ hc̄ dicit magr̄ in.li sent. Scia docet bñ uersari in medio hꝰ prauc et pucrse natiōis Et ℌ satis videt osonare verb Aug⁹.q̄ dicit q̄ sapiētia ē de eternis Sciētia vero de tēporalibus

De quarto dono spūssci scz de dono fortitudinis

Post hec de dono fortitudinis duo etiā dicēda sūt scz quid sit⁊ q̄lit̄ differt a fortitudine ꝓut fortitudo ē virt⁹

Quid sit fortitudo et quō differt a fortitudine prout ē virtus

Fortitudo aūt q̄ fortitudo ē donū sic notificat Fortitudo ē affectio animi q̄ cupiditas terrena deprimit nulla q̄ aduersitas formidat Et videt hec notificatio sumi ex verbis Aug⁹.in li.de spiritu et anima et in .v.li.sue mor̄ Differt aūt a fortitudie ꝓut est virtus licet vtraqz sit circa difficile⁊ arduum Quoniam fortitudo ꝓut est virtus sustinet periculuz q̄ndo scilicet necesse pati vel a bono

ꝛ eoꝝ declaratione

virtutis cedere. sic q̄n̄ querit fides vel iusticia. vel libertas p̄fie vbi huiusmōi Sed fortitudo ꝓut ē donū se gratis et ex abūdanti illi statui offert. in q̄ talia sepe q̄runt vt ē status pfectiōis ōsiliorꝝ Si āt dicat ꝙ ꝑm hoc nō haberēt donum fortitudinis nisi tm̄ pfecti. et ꝙ sic habita vna gr̄a gratificāte non oēs haberent. Dico ꝙ nō ē verus nec ex dictis sequit q̄m̄ perfecti istud donū hāt in actu. omnes vero in caritate exūtes hāt in habitu. Jn̄ q̄ imꝑfect⁹ est habz in habitu Jn̄ op⁹ pfectiōis facere p̄t qui vult

De. v. dono spūſancti

scz de dono cōsilij. et quid sit

Postremo de dono consilij duo similit̄ videnda sūt scz quid sit Et q̄lit̄ sit donum cū in xp̄o videat nō fuisse. in q̄ tm̄ sūt et fuerūt omnia dona Diffinit̄ āt sic a Tullio in rhetorica sua Consiliū est faciēdi vel nō faciendi vere cogitata rō Sed hec diffinitio nō videt̄ ouenire ōsilio ꝓut est donū ideo aliq̄ corrigūt eū sic Cōsiliū est faciēdi vel nō faciēdi vere excogitata rō. eaꝝ scz reꝝ in q̄b⁹ ꝓpter arduitatē indiget quis adiutorio Jn̄ ōsiliū ꝓut hic sumitur nō est de dubio ꝫ de arduo ad q̄ ꝓpter difficultatē nō omnes tenent̄ De reliq̄ dic ꝙ isto mō vltimo cōsiliū est donuz. et q̄ verissime ꝑ donū fiet in xp̄o sic ꝙ cetera dona fuerūt et semꝑ erūt Jn̄ cōsiliū ꝑm ꝙ ponit dubitationē et circa eā q̄rit ab alīs certificationez nō fuit in xp̄o q̄ certissime omnia nouit qz nec sic est donū spūſancti Sed ōsiliū q̄ ē lumē imissū a spū ſco omnia dubia dissoluēs ꝙ indubitant̄ in aggressionē arduoꝝ dirigens q̄ de⁹ ad statū pfectiōis ꝑtinere ꝓpalauit sic est donū Et isto modo fuit in xp̄o

De. vi. dono spūſācti

scz intellectus

Sequitur de dono intellect⁹ Circa q̄ attēde. et ꝑmo q̄ sit. deiñ q̄liter differt a sapia Diffinit̄ autē sic ab Aug⁹. in ꝑmōe q̄dā suo de timore Intellectus vocat̄ q̄ ab oīi infirmitate carnali cordis mūdant̄ vt pura intentio dirigat̄ in finē suū scz deuz Est intellect⁹ q̄dā lumen spūale infusū ad cognitionē dei in creaturis Differt aūt a dono sapie. qz sapia est cognitio ꝑ gustū Est ei q̄dāz lumē ſb̄ q̄ vl̄ in q̄ videnti ꝙ gustanti diuina ꝑ exꝑimētū Jn̄ sapia ꝓut est donū ē ꝓpie gustus dei in donis suis Intellect⁹ aūt nō est ꝑ gustū ꝫ poti⁹ ē lumē q̄dā datū a deo ad cognitionē dei i creaturis illi⁹ in q̄b⁹ resultat de⁹ ꝑ gr̄az Jel in illi⁹ in q̄bus habet resultare per gratiam et gl̄az Jn̄ intellēs ē donū q̄ gratuite cognoscim⁹ dispositiones celestiū ꝑ eas qz tēdimus in deum sic disponētem

De septimo dono spūſci

ritusſci sapiētie. et quid sit

Compendiū theologie

Deniqz de dono sapiētie dicēdū ē Et qm̄ ex supi⁹ dictis in pte patz qđ sit. ꝛ q̄ lic̄ se hz ad donū scie et ad donuz intellect⁹. ideo sufficit hic ponē ei⁹ notificationē Scđm aūt Aug⁹ sic diffinit Sapiētia ē cognitio rerum diuinarū Itē ex lra .iij. li. sñia Sapia ad soli⁹ eterne veritatis cōtēplationem ꝛ delectationem pertinet ipa qz tm̄ creator cōspicit ꝛ qđ spz incōmutabiliter manet qđ de⁹ ē Gregl. sic diffinit Sapiētia ē donū spūs certitudine cognoz mētē reficiens Que diffinitio dicit opationē ei⁹ ꝓpriā que ē mētē p gustū reficē qđ sonat nomē ei⁹ Sapia cui a sapore dicta est

Quō per. vij. dona spir⁹ sancti excluduntur. septem vitia capitalia

Primo dicēdū ē q̄liter p. vij. dona excludant septē peccata capitalia Et sciēdum est q̄ timor qz p eū qs se deꝑmit ne super aliuz se extoliat. excludit supbiam q̄ sup alios se extollit Pietas q̄ sibi illatas remittit iniurias expellit irā q̄ vindicari q̄rit Scia q̄ mentē illuminat. euacuat inuidiā. q̄ mētē excecat Fortitudo q̄ excellit in arduis. pellit acidiam. que torpet in imis Cōsiliū qđ docet p trāsitorijs eterna mercari. remouet auariciā q̄ in terrenis ꝛ p terrenis tm̄ q̄rit negociari Intellect⁹ quo vere delectamur in bōis spūalib⁹. excludit gulā. q̄ vane ꝛ misere delectat

de octo btitudinibus

in carnalib⁹ Sapia p quā pure delectamur in deo extirpat luxuriaz qua qs impudice i suo misero corpore delectatur

Explicit tractatus septus huius compendij de. vij. donis spūssancti

Incipit tractat⁹ septi de octo beatitudinibus et earum explanatione

Nunc breuiter restat aliqđ de octo beatitudinibus dicere Et ꝑmo qđ dicat beatitudo scz an ipa virtus. an id qđ promittit vt gra exempli respectu ei⁹ qđ dicit xps Beati pauꝑes spū qm̄ ipoꝝ est regnuz celoz. an beatitudo sit ipa pauꝑtas vel promissio regni Qualiter se habeant ad dona et ad virtutes Quare vltime beatitudini idez ꝑmium reddatur sicut prime Deinde de qualibet beatitudine in se quid est et qualiter et cum quo dono conuenit et cui vicio capitali contrarietur

Quid dicaꝫ btitudo an. ſ. ipa virt⁹ vel id qđ ꝓmittiꝫ

Sciendū eſt aūt ꝙ beatitudo dupler eſt ſcz vie ꝙ patrie Beatitudo aūt vie cõſiſtit in ꝓfecta euacuatiõe vni⁹ miſerie ſcz culpe. et quo ad eſſentiã. et quo ad occaſiões Iñ qz iſte virtutes de quib⁹ infra euacuant culpam ꝙ culpe occaſiões. diſponunt qz ad beatitudinez ꝑfie. ideo dici poſſũt et dicunꝫ beatitudines Beatitudo aūt ꝑfie conſiſtit in omni modo euacuatiõe vtriuſqz miſerie ſcz et culpe et pene Et iſto mõ dicuntur ꝓprie beatitudines ꝓmia ꝑ dictis virtutib⁹ reſpõdentia Sicut eſt illud. ipoꝝ eſt regnũ celoꝝ Ille illuo ipi ſaturabunꝫ ꝛc Et ſic varia rõne et conſideratiõe poteris dicere ꝙ virtutes ille ſẽ beatitudines Et ꝙ ſimiliꝫ ꝓmia eis correſpondẽtia beatitudines ſunt

Qualiter ſe habeant

beatitudies ad dona ꝙ ad ẏtutes

Qualiter aūt ſe habeãt iſte beatitudies ad dona ꝙ ad virtutes. hoc ſcito ꝙ ſcõm gloſaz ſuꝑ iſto paſſu Matẽ. v. per virtutes ad dona et per dona ad beatitudines puenitur Iñ virtutes dicũt iniciũ opatiõis bone et euacuationẽ culpe quo ad eſſẽtiaz Dona aūt dicũt bonũ et expediti ꝓgreſſum. qz donũ expeditum reddit actum virtutis vt expedite operetur. Beatitudines autez dicũt cõſũmatiões ſiue terminũ ꝗte/nus in via haberi ꝑt. ita vt omnẽ culpam euacuet et omnẽ culpe delectationẽ Et bonũ delectabiliter opetur ꝗntũ facẽ poſſibile eſt viatori et ideo dicũtur iſte beatitudines virtutes purgati animi Quia ſcz animã purgant vltima purgatione viatori poſſibili

Quare vltime beati

tudini idẽ redditur premium ſicut ꝓme

Vltime aūt beatitudini idẽ ꝓmiũ reddiꝫ qđ et ꝓme ſed nõ eadẽ rõne. quia regnũ celoꝝ duo in ſe cõprehendit ſcz exaltationẽ et abundãtiaz In beatitudine aūt que ꝑma ponitur que eſt pauꝓtas ſpũs eſt ſũma rerũ abdicatio ſiue abiectio. et ideo ꝓmittiꝫ ei regnũ inq̃ntũ dicit abũdantiã In beatitudine vero q̃ vltima ponitur que eſt ꝓſecutionem pati ꝓpter iuſticiã. ẽ ſũma deiectio et ideo ꝓmittiꝫ ei regnũ inq̃ntum nominat exaltationẽ Iñ q̃uis regnũ celoꝝ oib⁹ beatitudinib⁹ debeatur. iſtis tamen ſolum ꝓmittiꝫ quia per q̃ndã approꝑationẽ iſtis magis debetur

De beatitudinibus in

ſpeciali Et cũ quo dono cõueniãt Et ꝑmo de ꝑma

Hinc attẽdendũ eſt ad aliqualẽ ſingularem determinationẽ Prima igitur virtus ſeu beatitudo eſt pauꝓtas ſpiritus que adaptaꝫ dono timoris

Et expellit superbiā cui contrariat eo q̄ paupꝛtas spūs vera hūilitas sit huic beatitudini in p̄miū p̄mitti tur regnuz celoꝛum Et nota q̄ pauꝛtas hic dicit abdicatio tēpa liū p̄m rem et p̄m voluntatē Quia cū beatitudines p̄fectā dicāt pcī exclusionē.tā quo ad pcī essentiā q̄z quo ad pcī occasionē.cū abdi catio solū p̄m volūtatē nō sit eua cuatio p̄fecta occasiōis pcī.quia est alia vtilioꝛ q̄ magis occasionē pcī euacuat scz illa q̄ est p̄m rē et p̄m volūtatem. pꝛz q̄ illa p̄ma est p̄ꝛie beatitudo

De secūda

Secūda virt⁹ seu beatitudo ē mititas siue māsuetudo q̄ cōgruit dono pietatis et expellit iram.q̄ mitis est quez ira vel rancoꝛ nō afficit Cui respōdet in p̄miū possessio terre viuētiū

De tertia

Ertia virt⁹ seu beatitudo est luct⁹ qui ē doloꝛ animi charitate informat⁹ q̄ facit cognoscē miseriā p̄riā et lacri mabilē p̄ntis vite statū et delecta tionē future gl̄e q̄ sufficiens causa luct⁹ sūt.quē doloꝛē inducit scientie donū Qui eni addit scientiā istā scz addit et doloꝛē Cui p̄ p̄mio respō det eterna cōsolatio in qua absteꝛ get de⁹ omnē lacrimā ab oculis sā ctoꝛ Et iā nō erit amplius neq̄ lu ctus neq̄ clamoꝛ ꝛc Et hec euacu at inuidiā que dolet de bono alie no et letatur de malo.hec aūt bea

titudo econuerso Et q̄ꝛis luct⁹ ipe miseria queā videat. ogrue tñ beatitudo p̄ter sibi annexā dul cedinē dicit.eo vt dicit Gregl.dul ciozes sūt lacrime penitentiū q̄z de litie regum Et Augustl.li.cofessiō. Currebant lacrime bñ mihi erat cum illis

De quarta

Arta virt⁹ seu btitudo ē esuries et sitis iusticie. que dono foꝛtitudinis adapta tur.que est in sustinendis periculis pro iusticia et fide.que expellit te diuz boni hoc est acidiam Cui re pondet p̄ p̄mio eterna saturitas

De quinta

Inta virt⁹ seu btitudo ē misericoꝛdia Que approp atur dono cōsilij.qō doez alijs dimittē minoꝛa.vt nobis di mittātur maioꝛa Ut oferre terre na vt obtineam⁹ celestia Hec ex pellit auaritiā cui⁹ p̄riū est cōgre gare et nō remittē vel oferre Pre miū aūt huic btitudini respōdens est osecutio misericoꝛdie

De sexta

Exta virt⁹ seu beatitudo est mūdicia coꝛdis cui cō uenit donū intellect⁹ qui ē cogitatio celestiuz oculoꝛ coꝛdis mūdās et illūinās Hac eliminat gula q̄ coꝛrūpit et excecat coꝛ Ñ Ozee.iiij.Foznicatioꝛ vinū et ebri etas aufert coꝛ Premiū huic bea titudini respōdēs est visio dei

De septima

Septima virt⁹ seu btitudo ē pax seu esse pacificū Cui rñdet donū sapie q̄ ē delectari in do q̄ ē pax nr̄a Hec repellit luxuriā q̄ aim nō pacificat ꝫ vagū reddit q̄ instabilē Cui correspōdet pmiū eē filium dei

De octaua.

Octaua virt⁹ seu btitudo q̄ ē pati psecutionē ꝓp̄t iusticiā clarificat q̄ oñdit qđ dā fēm. hñs respēm ad singula p̄cedētia Et p qđ oēs alie btitudines ab vltia vsq; ad p̄mā pbāt si vere sūt Añ Greg. Qualis vnusquisq; apud se lateat illata contumelia pbat Et hinc ē q̄ btitudo ipi facto p̄mio respōdēs qđ idē est cū p̄mio p̄me btitudini ꝓmisso redire dicit ad caput rāq; circul⁹ pficiēs q̄ oēs btitudines ābiēs et ꝯprehendēs Ide virtutes seu beatitudines tangunt Math. v Beati paupes spū qm̄ ipoꝝ est regnum celo

Unde accipit nūer⁹ seu sufficiētia btitudinū

Harū vero beatitudinū numer⁹ q̄ sufficiētia p̄m integritatē pfectiōis hois accipit Ad pfectiōis aūt integritatē req̄runt tria. scilz recessus a malo pfect⁹ seu ꝓgressus in bono. q̄ pfect⁹ stat⁹ i optimo Sane respēu p̄mi malū ꝓcedit aut ex timore supbie. aut ex rancore malicie. vl ex lāguore libidinis seu concupiscentie Cōtra q̄ tria sūt seu sumunt tres p̄me btitudines scz pauptas spūs otra malū timoris supbie Mititas otra malū rācoris malicie Luct⁹ otra malū languoris libidinis seu ocupiscētie Respectu vo scđi ꝓfectus seu ꝓgressus in bono attēditur circa dinā imitationē q̄ est duplex p̄m duas vias q̄b⁹ intēdi pt scz misericordiā q̄ veritatē De q̄bus in psalmo Uniuerse vie domini misericordia et veritas Et p̄m has duas vias sumuntur due alie btitudines scz respectu veritatis esuries iustitie. et respēu misericordie affect⁹ misericordie Respēu aūt tertij ꝓfect⁹ stat⁹ in optimo attendit in duob⁹ scilz i limpida ognitione et in tranq̄lla affectiōe Et p̄m hoc sumunt due alie vltime beatitudines .s. respectu limpide ognitionis. mūditia cordis ad deū videndū Et respectu trāq̄lle affectiōis. pax mētis ad deo pfecte fruēdum

Et aduerte q̄ hīc in enūeratiōe donoꝝ iuxta qđ sup̄ in tractatu de donis declaratū ē. est ordo q̄dā artificialis quo p̄mo loco ponunt q̄ enūerantur dignioza. ita in enūeratiōe beatitudinū ē ordo q̄dā naturalis quo digniores vltimo loco ponuntur

Et sup̄ dictis colligitur q̄ habit⁹ virtutū cardinalium ꝑncipalit disponūt ad exercitium vite actiue Habit⁹ vo donoꝝ maxime disponūt ad act⁹ vite ꝺtēplatiue Habit⁹ aūt beatitudinum disponūt ad pfectionē vtroq; ꝫ

Finis tract⁹ p̄cedētis

Cōpendiū theologie

Incipit tractatus. viij. et finalis de vicijs tam nature q̄ voluntatis

In finalibus aliqua de vicijs sūmatim tāgē ouenit Et q̄r sūt vicia nature et vicia volūtatis tāgitur p̄mo aliq̄lit̄ de vitijs nature Et deinde de vitijs volūtatis.

De nūero et sufficiētia viciorz nature

Vicia aūt nature q̄ntū ad hmōi opēdiū attinet satis erit enūerare q̄ sūt septem scz Extollētia seu p̄sumptio Duricia Ignorātia Timiditas Precipitatio. hebetudo. stultitia. Quorum numer⁹ siue sufficiētia licet de se satis clareat. nā repibile non videt vitiuz nature aliud a p̄dictis vel q̄ saltem ad aliq̄ p̄missorū nō sit reducibile. p oppōnez tñ ad septē dona spūssci sumūt aliq̄ nūerū et sufficiētiā ipoz viciorz nature Etem tres aie sē vires seu potē tie. i. ocupiscibilis irascibilis q rōnalis. q̄ q̄si otinue in suis virtuob actib⁹ et opatiōib⁹ per ipa vicia q̄ nature ex sua corruptiōe insūt varijs modis impugnant et impediunt. cōtra que cū septē sint. data sē in adiutoriū septē dona spūssācti que lumina quedā siue lux diuini tus inspirata et infusa ad efficatius tā cōtra ipa septē vicia nature

De vicijs tam

q̄z vicia alia volūtatis et tētationes. viā iam habite virtutis impugnātes resistēdū. liberi⁹ q̄z q̄ expediti⁹ ipos act⁹ virtutū exequēduz.

De vitijs nature circa vim ocupiscibilē Circa igit̄ vim seu potētiā ocupiscibilē repit̄ vitiū nature retrahens a debite opatiēdo q̄ sbueniēdo p̄mo. qd̄ vocat̄ duricia Cōtra qd̄ dispōit donū pietatis De vicijs nature circa vim irascibilē Circa ēdo vim seu potentiā irascibilē dupler repit̄ vitiū natuē Unū immodēate retrahēs ab agēdis qd̄ vocat̄ timiditas ōtra qd̄ dispōit donū fortitudinis Aliud immoderate accedēs qd̄ vocat̄ p̄sūptio Cōtra qd̄ dispōit donū timoris De vitijs nature cōtra vim rōnalē Cōtra vim autē seu potētiā rōnalē dupler ōtingit viciū nature scz vel respectu finis vel respectu eoz q̄ sūt ad finē Si respectu finis. duplex repit̄ nature vitiū Unū impediēs ne ognoscat̄ qd̄ vocat̄ hebetudo. ōtra qd̄ dispōit donū intellect⁹ Aliud retrahens ne anim⁹ ad ip̄m finē debite afficiat̄ qd̄ vocat̄ stultitia. contra qd̄ disponit donū sapiētie Si respectu eoz q̄ sē ad finē dupler similiter nature viciū repit̄ Unū impediēs ne sciat̄ quid ad p̄secutionē finis expediat qd̄ est ignorantia cōtra qd̄ dispōnit donū scie Aliud quo q̄s in his que agēda sūt magis ex passiōis impetu q̄z ex debi/

nature ꝗm voluntatis

ta electiõe ducit qđ est ꝓcipitatio ntra qđ disponit donũ consilij

Quib⁹ cõtrarient ipa vicia nature Cõtrariant etiã ista septẽ nature vicia singula scz singul⁹ virtutib⁹. singulis oꝝonis dñice petitionib⁹ et singulis beatitudinib⁹ et ueniũt cũ septẽ ꝓncipalib⁹ seu capitalib⁹ vicijs volũtatis qđ clari⁹ er tabula in fine hui⁹ tractat⁹ posita ꝺcipi poterit et ꝑpendi

De vicijs voluntatis

seu de malo culpe in generali

De vitijs voluntatis. i. de malo culpe seu đ peccato oportunũ foret ꝙ vtile speciale ꝙ lõgũ tractatũ sẽiũgẽ. ꝫ cũ plurib⁹ nõbilib⁹ hec sint diffuse explanata sufficiet interim ad pñtis opendñ ꝓcessũ ꝺtinuãdũ eius qz cõplemẽtũ sũmatim dicẽ. quid sit pcz in genẽ. quotiẽs fit siue quot sũt ei⁹ genẽa. deinde veniẽt aliqua de quolibz genere explanãda

Quid est peccatũ in

genẽ ꝙ qũo diffinitur

Peccatũ aũt in genẽ sic diffinit Peccatũ est auersio ab incõmutabili bono ad bonũ ꝺmutabile Quam diffinitionez sic intellige Peccatũ est auersio scz volũtatis. qz ꝓrie et per se talis auersio ẽ pcm. ab incõmutabili bono scz deo ꝙ omnino incõmutabilis ẽ Nec est auersio aliud ꝗz discõformitas volũtatis create a volũtate diuina. qđ est in oñi peccato vbi aliqđ vult volũtas creata qđ nõ vult de⁹ Sequit ad bonũ ꝺmutabile supple cõuersio scz ad bonũ creatũ qđ ꝺtinue mutat vel saltẽ mutabile est Et licz pcm in sui diffinitiõe duo ꝺtineat scilz auersionẽ ab incõmutabili bono ꝙ uersionẽ ad ꝺmutabile bonũ. essentiali⁹ tñ pcõ est ꝓmũ qz scõm Si eñ fuerit ꝺuersio ad creaturã ita tñ ꝙ nõ fieret auersio a creatore. sic̃ contingit qñ ꝙs amat creaturã ꝓpter deũ tñ. tũc nõ fieret peccatũ imo in isto casu meritorie fieret Licet plures alie sint diffinitiones pcci nõ tractatur nisi de vna Plures alie a doctorib⁹ assignãtur pcci diffinitiões ꝑm causas efficiẽtẽ. matẽialẽ. et formalẽ ipsius pcci Sed qztũ ad pñtẽ tractatum attinet sufficiãt diffinitio ꝙ ꝑm causã finalẽ pcci sumit sufficiat

De duplici diuisione

peccati in genere

Plures etiã a doctorib⁹ assignant pcci diuisiões ꝑm diuersas pcci causas ꝙ ozigines Quãtũ ad pñtẽ tractatũ sufficit de duab⁹ pcci diuisiõib⁹ ꝓncipalit tãgẽt Et ꝓmo de vna ꝙ sumit ꝑm ꝙndã pcci ꝙlitatẽ ꝙ ꝙntitatẽ Scõo de vna ꝙ sumit iuxta pcci causã matẽialẽ Respcu prime diuisiõis tria ꝓncipalia repiuntur genera peccatoꝝ. qz oñe peccatũ aut est ozigínale aut actuale Si actuale ꝺ ite ꝫ est duplꝫ Quia aut est mortale aut veniale

De peccato originali

et quid est

Originale aūt pcēm ē illud qđ a nr̄a vitiosa origine trahim⁹ Et ē auersio q̄dā habitualis a deo q̄ aia ꝑna effca est nō reddē iustitiā quam debet Jñ oēs fere doctores respōn ef/fect⁹ ipi⁹ pcī originalis dsonāt in ipaz auersionē habitualē ꝑm Au/gustl. hugo de sācto victore dicit q originalis culpa est corruptio seu vitiū qđ nascēdo trahim⁹ p ignorātiā in mēte et ocupiscētiā i carne Alij volūt q originalis cul pa sit nōitas ocupiscēdi cū debito nō ocupiscēdi Et ponūt exēplum de radio otiguato aque. q̄ mouet aqua mota et q̄escēte q̄escit Et ꝟ patz ex otiguatiōe sui cū aq̄ Jñ cū maior sit vnio aie et carnis q̄z in casu p̄dco radij et aque. cū ca/ro de se valde mobilis sit ad ocu/piscēdum. aia eo ipo q̄ tali carni vnita est ꝟz statim talē q̄ndā nōi/tatē ocupiscēdi Cū igit̄ caro par/uuli cui infūdit aia p pcēm primi hominis ad cōcupiscēdū sit mobi lis. inerit ipi aie iaz illi carni vnite nōitas q̄dā ocupiscēdi. nec p̄t aia ipa illā carnē seu sensualitatē cohi bere. sic aia ade añ pcēm potuissz q̄ habuit ptātez sup sensualitatez et etiā libertatē ocupiscēdi vl nō ocupiscēdi Patz igit̄ q p pcēm et post pcēm p̄mi hominis inest aie duplex nōitas Una nō possendi

sensualitatē retinē seu cohibere. alia nōitas ocupiscēdi Et p̄ma ē q̄dā necessitas non valēdi facere qđ debet. et secunda est quedā ne cessitas faciendi quod non debet Et ita inest ei carētia vtriusq̄ par tis iusticie q̄ sc̄ declinare a malo. facē bonū Et q̄ ꝟz q p pcēm origi nale. q ē in carne. q ē i aia. ꝟ i carne originaliē et matēialiē Jn aia ꝟo formaliē et tanq̄z in subiecto Se/la em̄ aia est susceptibil virtutis et vicij. et tm̄ sic dictū ē ex oiunctōne ipi⁹ ad corp⁹ otrahit vitiū iliđ sic̄ q̄m q̄s cadit in lutū fedat. q macu latur Tal āt aie infectio nō tm̄ est pena ꝟ est etiā culpa. ipsa ꝟo cul/pa q̄ macula ē dct eē in baptismo Pena aūt q̄ fomes siue peccandi ꝑnitas appellat remanet post ba ptismū Sic eni in baptismo cura/tur culpa q̄ntū ad reatū dānatio/nis eterne. ꝟ nō q̄n remaneat ipsa pena q̄ntū ad motū et actū ocu/piscētie. cū qua optet nos q̄z diu viuim⁹ pugnare nisi extinguat cō cupiscētia p spēalē gratiā sic i bea tissima v̄gine in cōceptiōe filij dei

Originale etiā pcēm sic in hoie p baptismū curat q nihilominus ab eo q̄ curat⁹ ē trāsmittat in plē quā generat sicut iude⁹ circūcisus generat filiū cum p̄putio. et gra num nudum et purum seminatum ꝑcreat granuz cum palea Quod hinc est quia homo nō generat filī um ꝑm q in mente curat⁹ est ꝟ ꝑm qđ in carne

De noīb⁹ pcī originalis ꝑm q̄ opaī ad aiam

ORiginale pcēm diuersis in sacra scriptura noīb⁹. multiplicib⁹ de cauꝑ noiaī Secūdū em̄ q̄ originale pcēm cōpaī ad aiaz vocaī q̄ñq̄z infirmitas. qz reddit aiam impotentē ad resisten duz motib⁹ Q̄ñq̄z vocaī feditas. qz ꝑ ipam aia maculaī Vocatur q̄ñq̄z ꝓnitas ꝓpter ordinuā appetitus inclinationē ad malū Vocaī q̄ñq̄z corruptio qz ad nihilū ducit et pcēm Vocaī q̄ñq̄z viciū qz est diminutio bonoꝝ naturaliū Vocaī q̄ñq̄z languor nature. quia durat in natura corrupta Habz eē noia ꝑm qđ opaī ad corp⁹ Vocaī em̄ q̄ñq̄z lex carnis. eo q̄ lege dina fit carni inflicta Ītē q̄ñq̄z lex mēbroꝝ vocaī qz mouet organa ad opationē ꝺcupiscētie Vocaī q̄ñq̄z tyrān⁹ ꝓpter dñationem q̄si violētā in ipa ꝺcupiscētia Vocaī q̄ñq̄z fomes. quia sicut ignis fouet ignē. ita ꝑ ipm̄ fouet in carne peccatū ꝑm act⁹ generatiue et nutritiue Vocatur q̄ñq̄z stimulus carnis qz stimulat carnē ad ꝑmos mot⁹ z animū ad ꝺsensū Habz q̄q̄z nomina ꝑm qđ opaī ad act⁹ delcabiles Et ꝑm ꝟ vocaī ꝺcupiscētia q̄ sonat vitiū in actu ꝓut est in adultis Itē ꝺcupiscibilitas q̄ sonat viciū in potētia ꝓut est in ꝓuul Habet eē nomē ꝑm qđ opatur ad ꝑmū hominē a q̄ ꝺtrahiī. et sic vocatur ꝺriginale. quod est carentia debite iusticie

De peccato actuali mortali et circa ipsuz in generali occurrētibus

QIrca pcēm autem actuale mortale aliq̄ sūt videnda Primo q̄o sit Scōo de diuersis ei⁹ noib⁹ seu appellatiōibus Tertio de hui⁹ pcī effectib⁹ Quarto de diuersis ei⁹ generib⁹ seu diuisiōib⁹ Quinto de q̄libz septē pcōrū capitaliuz ac eoꝝ filiabus seu spēb⁹ aliq̄o in spēali declarabitur

Quid sit peccatū actuale mōle in spēali z quō diffinitur

PEccatū igiī actuale mortale sic diffiniī ꝑm Aug⁹. Pcēm ē dictū vel factū vl ꝺcupitū ꝺtra legē dei Et ponitur in dicta diffinitiōe. dictū. ꝓpter peccatū ꝺris. factū. ꝓpter pcēm opis cōcupitū. ꝓpter pcēm cordis Diffiniī z aliī ꝑm eūdē Aug⁹ Pcēm ē volūtas retinēdi faciēdi vel ꝺsētiendi qđ iusticia vetat Insup sciendū q̄ pcēm ꝓprie nō est substātia vel res aliq̄ ꝟ defect⁹ z corrupte/la Circa qđ tñ aduertēdū est. q̄ aliud ē pcī act⁹. aliud ē pcī habitus. aliud pcī reat⁹ Pcī act⁹ aliquid ē ꝟ qñ nō ampli⁹ fit. desinit esse etiā sine gr̄a Sz pcī habit⁹ qui ex malis actib⁹ relinq̄tur etiaz aliquid est et remanet interdū cessantib⁹ etiā ipis actib⁹ ac etiā post infusā gr̄az pcī q̄z remissionē Pcī do reat⁹ siue macula ꝑm rem nihil est. deformat tñ aiam nō ꝑ modū positiōis ꝟ ꝑ modū ꝓuationis. sic

trūcatio mēbri p modū ꝑuatiōis corp⁹ deformat et maculat ¶Dicit etiā Aug⁹ q̄ sīc abstinētia nlīa substātia vl res ē.et tñ ex ea corp⁹ langueſcit.ita pcēm nō ē aliq̄ sbstātia vel res.ex eo tñ natura minuitur⁊ corrūpit.deleť tñ sp p grāz ¶Nōn dū ꝓtēa q̄ pcēm q̄q trāſit actu ⁊remāet reatu ſicut pcēm actuale actu opleto añ pñiaz Q̄q ecō/tra pcēm tranſit reatu et remanet actu sīc in pcō originali poſt ba/ptiſmū Q̄q trāſit pcēm actu ſil et reatu ſicut pcēm actuale actu cō pleto et poſt pñiam Q̄q pcēm remāet actu ⁊ reatu ſicut peccatū originale añ baptiſmū

De diuerſis noib⁹ pcī actu alis mortalis

Diuerſis frequenť noibus pcēm ipm mōrale p docto/res noiať ꝑm diuerſas ei⁹ ꝓprietates⁊ opatiōes et effectus ¶Vocať eñ q̄q maculaꝫ ꝑ ideo q⁊ imaginē dei deformat ⁊ macu/lat ¶Vocať q̄q reat⁹.q̄m ad eter nā penā obligat ¶Vocať q̄q pol lutio et ꝑ q̄ntū ad otagionē otra dā.ex terrena delectatiōe ¶Vocať q̄q delictū⁊ ꝑ ꝑm q̄ ē receſſus a dignitate gr̄e habite. ¶Vocať q̄/q̄ cſpa.⁊ ꝑ ꝓut reſpicit penā quā mereť⁊ incurrit ¶Vocať q̄q of/fēſa.et ꝑ eſt q⁊ otra deum ē⁊ otra deū facit ¶Vocať q̄q ꝓuaricatio et ꝑ inq̄ntū mādatum dei reſpicit q̄ trāſgrediēdo ꝓuaricať ¶Voca tur q̄q pcēm ꝓut ouerſio fit ad

bonū ōmutabile cū auerſiōe a bo no incōmutabili ¶Vocať q̄q ſce lus ꝓpter magnā iniuriā q̄ peccan do dō fit ¶Vocať eē q̄q nefas ꝓ ut eſt illicitū ꝑſone ꝑpetrāti ¶Vo/cať etiā q̄q crimē ꝓut eſt dignū acculatiōe et pena

De diuerſis effectib⁹ pecca/ti actual mōrt

Huiuſmodi añt pcī multi pler ꝑm doctores repitur effēs.ꝫ q̄ntū ñtē ꝺcernit tractatū ſatis erit aliq̄s enūerare ¶In⁹ effect⁹ Et ꝑ⁹ naturalia vulne rat q⁊ ſignať in illo q̄ iuxta euāge liū deſcēdēs ab hirlm in hierico i/cidit in latrones ¶Ali⁹ ¶Intelle ctū obſcurat in ognitiōe veri.⁊ af fectū tepeſcere facit in ope boni ¶Ali⁹ ¶Gratuitis ſpoliat.ne tñ bo nū aliq⁊ ꝑeat.bona opa q̄ quis peccādo mortificat aliꝭs iuxta diſ pēſationē dei elargienť ſaluandis ¶Ali⁹ ¶Diam maculat.ad penā eternā obligat. ꝺſciam amaricat. cor indurat ¶Ali⁹ ¶Dominē q̄ſi inſenſibilem reddit Exēplo canis ſubmergēdi q̄ lapideꝫ in collo ſuo nō ſentit. donec ab eo in fūdū aq̄ trahiť ¶Ali⁹ ¶Diam occidit q̄a deo q̄ vera vita eſt ꝑuat ¶Ali⁹ Ad alia pcā trahit ¶Iñ Gregl. Pcēm q⁊ ꝑ pñiam non diluiť ſuo pō dere ad aliud trahit ¶Alius Bona que in peccatis fiunt.infru/ctuoſa et q̄ntū ad meritū et q̄ntū ad ꝑmiū reddit ¶Alius ¶Ex ho mine quēdā effectiue infirmū facit

Nã in peccatore ẽ ignis auaricie. fetor luxurie. tenebre ignorantie. vermis oscie. sitis concupiscẽtie. et demões p effectũ. et hmõi ¶ Ali⁹ ¶ Jacuũ hominẽ tãdẽ relinqt. et merito qz mũdo adherẽtia. sugũt vbera arẽtia fallẽdo decipit sicut esca in hamo vel lignũ putridum de nocte lucẽs ¶ Ali⁹ ¶ hominẽ vere stultũ demõstrat fuiendo scz illi q̃ ipm torq̃ri q̃rit et tãdẽ torq̃bit Cõponẽdoqz ogregãdo sup se vnde torq̃aꝫ cremeꝫ Vñ Augusti. li. ¶ de ciuit. dei ſpoc vicio adimit integritatẽ. pulcritudinẽ. salutẽ. virtutẽ. et q̃cq̃d boni per vicio detrahi seu minui ossuit

In q̃ pcẽm habz eẽ et ortũ ¶ Notãdũ est vlteri⁹. q̃ q̃uis peccatum ipi bono otrariũ sit. nõ tñ habz esse nisi in bono. nec ortum nisi a bono. qđ q̃dẽ bonũ est libez arbitrium ac volũtas. a qua peccatũ est sicut a ꝑma origine et in qua est sicut in ꝓprio facto Voluntas igit est causa pcci. causaz dico nõ efficiẽtem sed deficiẽtem Voluntas eñ ꝑm q̃ habet respectũ ad suum ꝓncipiũ a quo est scz ad deũ nõ est nata elicere ex se nisi bonũ Sz ꝑm q̃ habet respectũ ad ꝓncipiuz ex quo est. qđ est dio nihil. cũ ipa volũtas ex nihilo sit sp tendit ad defectũ Si ergo velim⁹ scire vnde malũ culpe sit matẽialiter. dicẽdũ q̃ ex nihilo Si ẽo velim⁹ scire vñ sit terminaliter. dicẽdũ q̃ ex absentia debiti modi debite specieiq̃ debiti ordinis Sed si velim⁹ scire vñ sit originaliẽ. dicẽdũ q̃ a volũtate siue a libero arbitrio. ¶ De ꝓgressu pcci ¶ Nota q̃ peccatũ iniciat in cogitatione. ꝓcedit et crescit in delectatiõe perficitur in osensu

Circa ꝓcessũ ãt peccati notandum est q̃ aliqua ipm peccatũ añcedunt. aliqua ipm subsequuntur. aliqua ipsuz cõcomitãtur ¶ Item respectu primi Aliqua peccatũ antecedũt ex parte auersionis Et aliqua antecedunt ex parte cõuersionis Ex parte aũt auersionis. i. quãdo quis a bono incõmutabili quod deus est auerti q̃ separari incipit. antecedunt peccatum. otemptus. omissio. ingratitudo. inobedientia Ex parte vero conuersionis scz quãdo homo se in peccatũ cõuertit antecedit peccatum. cogitatio libido. concupiscentia. delectatio. peruersa intentio. cõsensus Peccatum autez subsequũtur. macula id est deformatio imaginis dei. reatus. et obligatio ad penaz eternam Peccatum concomitãtur circunstantie que ipsum vel aggrauant vel minuunt. et sunt octo que ex versu sequẽti notificari possunt vnde versus Quis quid vbi per quos quotiẽs cur quomodo quando ¶ De tribus actionem deprauantibus ¶ Per tria etiam ꝓncipaliter deprauari solet actio etiam illa que est de genere bonorum. quãdoqz in sui principio. q̃ndoqz in sui medio. quãdoqz in sui

fine. scz p malā intentionē. per ne gligētiā. p vanā glaz Quib⁹ cau sis vnū pcēm dicit mai⁹ // Multis etiā causis seu respectib⁹ vnū pec/ catū dicit mai⁹ seu grau⁹ altero. vi delicz causalitate vt pcēm luciferi. generalitate. vt pcēm ꝑmi homis deformitate. vt pcēm iude ꝓdito ris. remissionis seu venie difficulta te. sic pcēm in ꝑsūmsāctū. periculo sic pcēm ignorātie. insepabilitate vt pcēm cupiditatis. pronitate vt pcēm carnis. offensione vt pecca tū idolatrie. expugnādi diffi culta/ te vt supbia et vana gloria. mētis cecitate vt pcēz ire De q̄nqz ope rū genēib⁹ // Nōndū est etiā q̄ inē cetera. q̄nqz repiunt genēa opez Nā q̄dā sūt mala in se vt illa q̄ de sui natura seu in suo genē mala sē ꝟ tñ p aliqs circūstātias bona fi eri possūt. vt homicidiuz qđ in se malū est. ꝟ p circūstātiā aliq̄m ꝑt effici bonū. vtputa q̄n fit p debi/ tā iusticiā. vel se legitime defēden/ do cū mortis piculū euadi nō pos sit et hmōi Quedā sūt mala ꝑm se vt illa q̄ ꝑm totū suū eē malā sunt nec p circūstātias aliqs bona effi/ ci pñt. sic ē odire deū vl̄ fornicari et hmōi Quedā ecōtrario sūt bo na in se vt illa que de sui natura sē bona ex genē. ꝟ tñ p aliqs circun/ stantias possūt fieri mala Sic est dare elemosynā qđ in se bonū est sed p circūstātiā aliquaz pōt fieri malū. vtputa si daret ꝓ sola vana hominū laude adq̄rēda vel hmōi

Quedā sūt bona ꝑm se. vt illa que ꝑm totū suū eē bona sūt nec p cir/ cūstātias aliqs. pñt fieri mala. sic est diligē deū ex caritate Quedaz sūt indifferētia scz q̄ suo ꝑē nec bo/ na nec mala sūt possunt tñ ꝑm cir cūstantias bona vel mala fieri. sic mouē pedē sine deliberatione. vel q̄nqz omedē qđ ꝑm circūstātiā ali qz bonū fieri ꝑt. vtputa in nēcitate. corp⁹ suū debite sustētandi vt effi/ cati⁹ deo seruire possit Et ecōtra/ rio malū. vtputa si ad superfluitatē et ex sola libidine vel volūtarie p cepta eccie trāsgrediēdo fiat

De. iuj. generibus seu diuisiōib⁹ peccati mortalis

Licet plures. pcēi mortal diuersis respectib⁹ et caus possēt assignari diuisiones seu genēa. q̄ntum tñ ad pñtis tra/ dat⁹ opēdiū attinet. q̄tuor solum/ modo tangent Circa q̄rū adhuc solā q̄rtā diffuse insistet. qz p ei⁹ de clarationem alie tres clare et faci lē poterūt intelligi. imo ipas tres effectualiter oprehēdit

De prima diuisione

Prima igitur dictarū qua/ tuor diuisionum est q̄ pec catorū mortalium aliqua sunt carnalia alia spiritualia Car nalia autem maioris sunt infamie Spiritualia vero maioris culpe

De secūda diuisione

Secūda diuisio est q̄ pcco
rū mortaliū aliq̄ sūt omis
si alia delicti Qđ in effcū ē
dicē Aliq̄ omittuntur in faciēdo.
alia in omittēdo Prima pcca sūt
p̄uaricatio seu trāsgressio legis q̄
ad p̄cepta negatiua. vtputa Non
occides nō mechaberis Scđa sūt
p̄uaricatio seu trāsgressio legis q̄
ad p̄cepta affirmatiua. sic̄ sūt Di/
liges dñm deū tuū ex toto corde
tuo ꝛc Honora p̄rem tuū ꝛc Et p̄m
hāc etiā diuisionez dr̄ pcēm mor
tale eēq̄ fieri otra duas partes iu/
sticie Quarū vna est. declinatio a
malo Alia est facē bonum

De tertia diuisione

Tertia diuisio ē Q̄ pccoꝝ
mortaliū aliq̄ directe omit
tunt in deū alia in p̄rimū
alia in se ipm Pcēm aūt in deū ite
rū sđiuidit Nā q̄q̄ peccāt i pa
trē q̄q̄ in filiū. q̄q̄ in spūmsc̄m
De q̄b⁹latioꝝ fiet speculatio infra i
fine declaratiōis quarte diuisiōis
Peccāt ei alio respcū in deū q̄ꝛu/
plicit̄. p̄mo male de ipo p infideli/
tatē sentiēdo. scđo ipm blasphe/
māndo. tertio ei⁹ sacramenta indi/
gne ministrando⁊ tractādo. q̄rto
eū tētādo Rursus deū tētando
peccāt triplicit̄ Nā tētāt vel eius
potētia. signa scz ab eo petendo
Vel tētāt ei⁹ iusticia p hūanas. s.
p̄batiōes vtputa p candēs ferrū
vel duellū vel similia iuditiū ei⁹ ex/
q̄rendo Vel tētāt ei⁹ mia. suā scz
q̄si examinādo bonitatē. se stultis
piculis omittēdo In p̄rimuz ꝛo
peccāt etiā tripl̄r. vel bona sua ei i
debite auferēdo. vel bona p̄pria si
bi in sua nēcitate nō cōicando. vel
mala p̄suasiōe aut malo exemplo
euz in pcēm trahēdo⁊ inducendo
In semet ipm aūt peccat q̄s etiaz
triplicit̄ Vel sibi ipi nēcaria sōtra/
hēdo. vel sup̄flua sumendo. vel vl/
tra vires ac debitum moderamen
quip̄piam agrediendo

De quarta diuisione

Quarta diuisio pcēi mōrl̄
sūitur p. vñ. vicia capita/
lia Que sc̄t. sup̄bia. inuidia
ira. acidia. auaricia. gula. luxuria.
Et q⁊ vt sup̄ tactū est de ista q̄rta
diuisiōe expediēs ē diffusioꝛez hic
facē declaratiōez. tū q⁊ p eaz sup̄
dicte tres alie diuisiōes clari⁹intel
ligi poterūt imo eas effectualit̄ cō
p̄hēdit. tū q⁊ p̄rie loq̄do in ipsa
et ex ipa p̄ncipal effēs p̄ncipal q̄z
intētio huius octaui tractatꝰ isti⁹
libelli ꝯsistit et depēdet. Ideo de
ipis. vñ. pcēis capitalibus hic fiet
qđā spēale capl̄m. et iuxta diui/
sionē in p̄ncipio h⁹ p̄ncipal capli
qđ ē de pcēo actuali positā ꝑ his
scz q̄ in eo videnda sūt.

Aliqua circa materiā. vñ. vici
oꝝ capitaliū p̄nōnda
Interim anteq̄z ad spēalē seu parti
cularem declarationē ipsoꝝ se/
ptē viciorum capitaliū veniatur
aliqua sunt circa ipsa aduertenda

Et ꝑmo notādū venit ꝙ pcēm ve niale.siue sit ꝙntū ad actū siue ꝙn/ tū ad maculā. nullo mō potest fiēi mortale.sic scz ꝙ illud idē ꝑm sub stātiā qđ prius fuit veniale fieret mortale Et rō est.qz nulla res ꝑt mutare spēm suā Pcēm aūt mōrle et veniale sūt due diuerse pcēi spe cies Verūtn aliqs act⁹ qui de sui natura est de genere pcēi venialis bñ ꝑt fieri mortalis Et ꝟ ꝙtuor modis Primo mō rōne ꝺscie q̄ de illo actu fieri ꝑt.qz ꝗcquid fit con tra ꝺsciaz formatā edificat ad ge hēnā . etiazsi sit ꝺtra ꝺsciam erro niā Et hec est rō qz cū in peccato duo sint scz auersio ⁊ uersio Pe nes ꝑmū iudicat q̄litas siue gra/ uitas pcēi.qñ auersio a deo est in pcēo q̄si formale.⁊ uersio ad cre aturā q̄si materiale.Quāuis g⁹ le uare festucaz de terra videat leue vel indifferēs.si tñ fiat ꝺtra cōsciē tiā ē pcēm.qz tūc in aio spernit re/ alit bonuz incōmutabile.et ita fit auersio a creatore Scđo mō ex cō placētia q̄ in illo actu possit capi⁊ capet Vñ Aug⁹.Nullū peccatuz adeo veniale est qđ non fiat mor tale dū placet Tertio mō ex ꝺspo sitiōe seu procliuitate que exinde contrahitur.quia per frequētez la psum in venialia.ꝺspōitur hō ad mortale Et ꝑm hoc intelligitur il/ lud dictum Gregl. Vitasti grādia vide ne obzuaris arena Hoc aūt dicit quia sepe de minimis pecca/ tis dum frequēter fiunt ⁊ sic qua/ si contēnūtur venitur ad magna Sicut de modica scintilla surgit quādoqz magn⁹ ignis Quarto modo ex progressu.quia quando insurgit veniale si non prohibetur possit progredi vsqz ad mortale. Non ꝙ ipm veniale vt.ꝑ.tactū est in sua sōstātia fieret mortale. ꝟ ꝙa ex ipso occasionalit fieret progre diendo mortale .vt patet in pri/ mis motibus q̄ inter venialia cō/ putant Sed ꝙndo delectatio con ualescit in tātū ꝙ cōsensus accedit iam est peccatū mortale

Unde sumatur numerus sufficientia

Nseptem viciorum capitalium Otādū insup ꝙ vt aliqualit supra tactū est septē sunt pcca seu vicia capitalia.scz superbia.inuidia ira acidia.auaricia. gula.luxuria. q̄z sufficiētia seu numer⁹ ꝑt colligi Volūtat em hūana frequēt ꝺtin git deordinari Aut g⁹ deordinat qz appetit qđ nō ē appetēdū.⁊ de ordinat qz refugit qđ nō ē refugi endū Si ꝑ⁹ mō ⁊ appetit qđ nō ē appetēdū interi⁹. et tc peccat pcco superbie seu vane gle Aut appetit qđ nō ē appetēdū exteri⁹ ⁊ tūc pec cat pcco auaricie Aut appetit qđ nō ē appetēdū inferi⁹ q̄le est corpi delectabile Et istud iterū est in du plici ꝺria Quia aut illđ delcabile qđ fit inordinate appetit tēdit ad conseruationem individui .et tunc peccatur peccato gule Aut tēdit ad cōseruationez speciei vt coitus

et tunc peccaꝫ peccato luxurie Si ſcõo mõ qñ ſcz voluntas deoꝛdinatur refugiẽdo qđ nõ eſt refugiendũ Aut illud nõ refugiẽdũ refugit ꝑm puerſũ inſtinctũ potẽtie rõnalis.et tunc peccatur pcõo inuidie Aut illud refugit ꝑz peruerſuz inſtinctũ potẽtie irascibilis.et tunc peccaꝫ pcõo ire Aut illud refugit ꝑm puerſũ inſtinctũ potẽtie ocupiſcibilis.et tũc peccaꝫ pcõo acidie. Et ſic patz q̃ qꝛ ſũt q̃tuoꝛ pꝛincipalia appetibilia in q̃b⁹ volũtatez hũanaz deoꝛdiari ꝺtingit.et tres ſolũ ſũt vires ſeu potẽtie aie ꝑm q̃ rũ inſtinctũ ẽ fuga. iõ tm̃mõ ſẽ ſeptẽ pcõa ſeu vicia capitalia .

Duplici mõ ſeptem vicia capitalia ſe oſtendunt nũc palã nũc palliate.

Notãdũ inſup q̃ iſta vicia.vñ ſeu pcõa capitalia q̃ñq̃z palã ꝛ publice ſe oñdũt.vt q̃ñ dirẽe fiũt.q̃ñq̃z vero ſub q̃dã ſpecie boni palliata ſe ingerũtꝛ decipiũt Jñ ſuꝑbia q̃ñq̃z ſic ſibi perſuadet. Jolo pꝛeeſſe vt poſſim,pdeſſe. Jnuidia ſic ſibi ꝑſuadet/bona alĩs non cupio nec opto ne in ꝓſpitate ſucceſſuũ nimis extollanꝫ Jra ꝺo ſic ꝑſuadz. Nõ debeo mala mihi illata tolerare ne mihi inferri conſueſcãt Acidia ſic ſibi perſuadet Ado ꝑ m̃ in laboꝛib⁹ parco ne indiſcrete aliquid aggrediẽs deficiã et indiſcretiõis arguar Auaricia ſic ſibi perſuadet.mihi multa adhuc congregãda veniũt ne ꝓpter caſus foꝛtuitos qui ſuperuenire pñt in inopiam incidã.et ſic furtũ rapinaz vel aliud iniuſtũ omittã Gula ſic ſibi ꝑſuadet Coꝛp⁹ meũ cibis et potib⁹ delicatis nutrio.q̃tin⁹ in ſanitate ꝺſeruẽt.foꝛti⁹q̃z efficiaꝫ vt ſic aptius ſitꝛ valenti⁹ ad deo ꝑuiẽdũ Luxuria ſic ſibi ꝑſuadet.nõ ẽ malũ aliq̃nto tꝑe ad libitũ et ꝺplacẽtiã viuẽ et poſtea foꝛtiꝫ penitere

Septẽ vicia capitalia.vñ. ferocib⁹ beſtiĩs ꝺparanꝫ

Notandũ ꝓterea q̃ ꝑdca.vñ. vicia ſeu pcõa capitalia. vñ. tã ferocib⁹ q̃z immũdis beſtiĩs cõparari ꝺſueuerũt. Superbia ſeu vana gloꝛia ꝺpaꝫ leoni Jnuidia cõparaꝫ cani.ira ꝺpaꝫ lupo. Acidia ꝺpaꝫ aſino Gula ꝺpaꝫ vrſo Luxuria cõpatur porco Auaricia cõ paratur ericio Similiꝫ etiã cõparari ꝺſueuerũt ſeptẽ grauib⁹ infirmitatibus Superbia ſeu vana gloꝛia cõparatur coꝛporis inflationi Jnuidia comparatur lepꝛe Jra comparatur freneſi . Acidia comparatur lethargie Auaricia comparatur hydꝛopiſi Gula cõparatur epilentie Luxuria comparatur febꝛi Et inſuper notãdũ et bene conſideranꝺum q̃ iſta ſeptem peccata ſeu vicia capitalia. deuota ac frequẽti paſſionis chriſti meditatione curantur Naz qui debite ea que ipſe dom⁹ noſter Jeſus chriſtus in ſua ſacratiſſima

passione egit et sustinuit cōtēplāt repiet q̄ he septez mortifē pestes ibidē mirabilit curant Etenim sui sacri capitis in cruce humillima inclinatio curat supbiā Sui sacri lateris aptio curat inuidiaz Ōro sua p̄ inimicis curat irā Portatio crucis curat acidiam Traditio sui spūs p̄ri.sui corpis cruci.sue mris discipulo.et sua p̄ vestiū suis crucifixorib⁹ curat auaritiam Potatio aceti⁊ fellis curat gulā Et sua flagellatio curat luxuriā Notādū insup q̄ p̄dictoz pcēoz vnum ex alio nascit.qđ sic apparet Superbia em̄ qz oēs p̄cellē vult et appetit.statim qñ aliquē sibi eq̄ri videt aut timet.in se dolere et turbari incipit.ac exinde tra illū ad ip̄m suū bonū q̄ sic eū sibi equari timet impediēdū ac diminuēdū movet. et sic ex supbia nascit inuidia Inuid⁹ vo qz ō facili ei cui sic inuidet irascit et tra eū q̄si toto spū commovet.ideo ex inuidia nascit ira. Cū aūt sic tra aliū amot⁹ ⁊ iratus vindictaz de illo appetat et se vindicari q̄rat. in quo ñ eū defice tingat in alio tabescit⁊ tristat.ideo ex ira nascit q̄dā mētal tristitia q̄ a doctorib⁹ acidia nuncupat Cū vo sic animo tristis⁊ cōtabescēs ⁊ solationē et q̄ndā sui exaltationē quā in se ip̄o nō habz in reb⁹ exteriorib⁹ q̄rat. et q̄nto pla gregare poterit maiorē se habiturum sperat.ideo ex acidia nascit auaricia Auar⁹ aūt qz bonis tpa

lib⁹ abundat.et sic ea que ad delectationē in cibis et potib⁹ faciūt facili⁹ parare et ad sui libitū habere p̄t.iō ex auaricia nascit gula Gula vero p̄ter ventris repletionem variasq̄ ciboz⁊ potuū delectabiliū species quib⁹ reficit facillime despumat in libidinē.ideo ex gula nascit luxuria Notādū insup q̄ plura predictoz septē viciorum seu peccatorū capitaliū dicūtur radices et initia seu cause aliorū diuersis tamē respectib⁹ Superbia em̄ primo dicit radix⁊ initiū omnis peccati p̄ter tres causas seu ratiōes Primo p̄ter causam que in omni peccato inuenit scz cōtempt⁹ dei qui est quedā causa omnis peccati Iste aūt cōtemptus est auersio a creatore que in omni peccato est.qz in omni peccato preponit bonū cōmutabile bono incōmutabili Iste cōtēptus non nisi ex supbia p̄cedit. et ex ea q̄maxime. Et iō dicit q̄ sicut sine charitate ille vtutes nihil sūt. ita sine superbia alia vicia nihil sunt Abstrahe superbiam et habebis gratiam Quia superbis deus resistit.humilibus aūt dat gratiam Secūdo dicitur superbia radix et initiū omnis peccati qz fuit p̄muz peccatorum Hoc em̄ peccato peccauit p̄mo diabolus in celo et primo hō in paradiso Tertio dī superbia radix⁊ initiū ois pcī qz ex ea ꝑm p̄us et posterius hoc est mediate vel immediate nascuntur alia

vicia et peccata. vt aliq̃liter supra ostensū est in notabili immediate p̃cedēti Libido etiā ꝑut Augustꝰ ponit dr̃ cā oīs peccati sed alio respectu ꝑter scz inordinataz delectationē que ex ipa libidine habetur in creatura. q̃ delectatio inordinate afficit et attrahit animā et auertit a summo bono Est eni libido volūtas improba q̃ mouet aiam rōnalis ad h̄ q̃ inordinate delectetur in creatura Et ex hac libidine oia alia pcā p̄m p̃us et posterius h̄ est mediate vel immediate. alia tñ via seu ordine quā a superbia insurgūt Cupiditas etiā sic̄ ponit apls radix dr̃ oīm malorꝫ. q̃si eodē respectu iuxta suū esse sic̄ dr̃ libido iuxta suū Nam sic̄ libido vt statim dc̄m ē dicit causa oīs peccati ꝑter inordinatā delectatōnē que ex ipa libidine habet in creatura que delectatio inordinate afficit q attrahit aiaz et auertit a summo bono. sic cupiditas in suo esse dicitur radix oīm malorꝫ ex inordinato amore. q̃ ex ipa cupiditate habet ad creaturā. qui inordinatus amor filit̄ afficit et attrahit animā q a sūmo bono auertit Ex quo inordinato amore oia alia pcā p̄m p̃us et posteri⁹ hoc est mediate vl immediate. alia tñ via seu ordine q̃z a superbia et q̃z a libidine insurgūt et oriunt Luxuria etiaz p̄m Cassianuz dr̃ radix oīs pcī. quia carnales delectationes sūt nobis naturales. et ad naturalia ꝑpi sumus q inclinati. ac eis cū difficultate resistim⁹ Attracta igit̄ q affecta p luxuriā aia i oia alia vicia facilit et sine ōsideratiōe ac moderamine. p̄m tñ p̃us q posteri⁹. hoc est mediate vl immediate. ex vno. s. in aliud ꝑlabit̄. alia tñ via et ordine q̃z p superbiā et q̃z p libidinē q q̃z p cupiditatē Possent ista ꝑfusius ōclarari ꝛ q̃ntū ad breuitatē hui⁹ tractatuli conuenit. satis sint q tacta sūt. qui ampliora vidē voluerit doctores habeat solēnes. et inter ceteros beatū Thom̄ scd̄a scd̄e et sūmā de vitijs et virtutibus

De. vij. vitijs capitalibus

In spēali Et p̄mo differētia inter superbiā q inanē gloriam

Stis sic p̄nominatis dicēdū venit de q̃libet p̄dictorꝫ. vij. vitiorꝫ capitaliū in specie seu in ꝑticulari Et p̄mo de superbia Circa quā notādū est q̃ licz cōiter nō fiat distinctio inter superbiā et inanez gloriā. imo ponat inanis gloria filia superbie Dre gl. tñ inter eas differentiā ponit. imo superbiā dicit reginā q matrem omniū viciorū Quod intelligendū est Gregorium accepisse ꝑ ut superbia consideratur p̄m quandam redundantiam et generalitatem quam habet in alia peccata inq̃ntum scz ex ipsa omnia peccata oriri possūt Et hoc duplici via seu ratione Uno mō per se q dicēte i q̃ntū. s. alia pcā ordinant̄ ad finē superbie q̃ est ꝑpria excellentia

ad quā potest ordinari quicqd homo indebite et inordinate appetit Alio modo indirecte et qsi p accidens remouendo ꝓhibens. inqntū scz per supbiā homo legē diuinā otēnit. p quā ꝓhibet a peccando et transgredit mandata Intelligitur tñ hoc qñ illa trāsgressio mādator fieret ex otēptu Nam fieri posset ex ignorantia vel infirmitate .q ibi non esset supbia Ut igitur sp natura ipor vicior clarius eluceſcat ꝓcedatur hic opinionez Gregl. insequēdo Differentia aūt q cōiter inter supbiā et inanē gloriā assignat ē. qz lz in vtraq sit immoderat⁹ et inordinat⁹ ꝓrie excellentie appetit⁹ qui scz nō est ꝑm rectam et debitā rōnē in hoc tñ differūt. quia supbia excellentiā ꝓriam inordinate appetit. Inanis vo gla excellētie ꝓrie manifestatiōez ita q supbia ꝓrie cōsiderat inqntum ille inordinat⁹ ꝓrie excellētie appetit⁹ habet ab intra etiāsi non ab extra ꝓgrediat Inanis gloria transit ab extra. qz illā excellētiaz appetit ab extra apparere et in ore alior apparere et manifestari

De supbia in particulari prout distinguitur ab inani gla 7 ponit quasi regina aliorum viciorum ¶

Dicetur ergo ꝑmo de supbia que sic vt cōliter tactū est ꝑm Aug⁹. diffinit Superbia est quersus ꝓrie celsitudinis appetitus Dicit etiā Aug⁹. q supbia omnib⁹ hominib⁹ inuidet scz supiorib⁹. qz eis nō equat Paribus qz sibi equant Inferiorib⁹ ne sibi equent Dicit etiā superbia omnis pcī radix et initium ꝓpter tres ratiōes supᵖ in penultl. .c. immediate ꝓcedenti tactas ¶ Gregl. xxxi. li. moraliū qtuor spēs supbie assignat Prima est cū hō bonum qđ habet estimat se a se ipō habē Secūda spēs est cū hō bonū qđ hz sibi desuper datū credit. ꝫ tñ se reputat illud p suis meritis accepisse Tertia spēs ē cū hō iactat se habere bonū qđ non habz Quarta spēs ē cū homo despectis ceteris appetit singulariter videri habere bonū qđ habz ¶ Et est aduertendum q hic iactātia accipit qntuz ad interiorē cordis arrogantiam Quia si careret iactātia qntū ad exteriorē actū quo qs falso se diceret vel laudaret habē bonū quod nō habet magis ꝓrie ptinet ad pcm inanis glorie et etiā ad pcm mendacij qz ad pcm supbie prout sumit hic et a beato Gregl. ¶ Jstaz aūt qtuor specierū numerus et sufficiētia sic sumit Dictū est supbiaz esse inordinatū prope excellenite appetitū Omnis aūt excellentia accedit homini rōe alicuius boni qđ habet Bonū aūt qđ hz hō triplicit ꝑt cōsiderari Uno mō ꝑm se. alio mō ex parte cause q habetur. tertio mō ex pte modi ipm bonū habēdi Respectu ꝑmi certū

est ꝙ ꝗnto bonū qđ ḋs habz ma
ius est. tāto ꝑ ꝫ maiorē excellētiā
ꝺsequit Et ꝙ ꝺtingit ꝙ hō cuius
appetit⁹ inordinate vel vltra mo/
dū sibi ꝺueniētē in suā ꝓpriā excel
lētiā tēdit sibi in alio suo attribuit
bonū qđ nō hz vel mai⁹ ꝗz habz. z
tūc est tertia spēs supbie supā posi
ta. ꝙ est scz cū ḋs iactat se hre bo
nū qđ nō habz Respectu scđi cer
tū ē ꝙ qñ hō bonuz qđ hz. hz ex
se ipo. ipe excellēti⁹ hz ꝗz si habēt
ab alio Et exhinc procedit. ꝙ hō
cui⁹ appetit⁹ inordinatez vltra mo
dū debitū z sibi ꝺueniētē in suā ꝓ/
priā excellētiā tēdit illđ bonū ꝙđ
habz ab alio estimat in suo aio et
sibi attribuit hre a se ipo Et qz du
pliciē aliqs ꝑt esse causa sui boni,
Uno mō efficiēter. alio mō mēito
rie. ꝑm ꝫ sumunt ꝺue ꝑme spēs su/
pbie supā posite Daz si hō illud bo
nū qđ a deo habz estimet z repu
tet se a semet ipo habere et sic effici
ent. tūc est ꝑma spēs supbie supza
posita Si ẽo illđ bonū qđ a deo
hz estimet seꝫ reputet a ẽo hre. ꝫ
suis mēitl. z sic mēitorieꝫ tē ē scđa
spēs Respectu tertij certū est ꝙ ꝗn
to aliqs bonū qđ habz excellētio
ri mō ꝗz alij possidet tāto ꝑ ꝫ ma
iorē excellētiā ꝺsequit Et hinc est
ꝙ hō cui⁹ appetit⁹ inordinatez vl
tra modū debitū et sibi ꝺuenientē
in suā ꝓpriā excellētiam tēdit illđ
bonū qđ hz. estimat in suo aio et
sibi attribuit excellēti⁹ habē ꝗz ce
teri. et tūc est ꝗrta spēs supbie su

pra posita. scz cū ḋs ꝺspectis ce
teris appetit singularit̄ videri hre
bonū qđ habz Ex qb⁹ apparet
clara sufficiētia spēruz supbie per
Gregl. assignata Est tñ aduer/
tendum ꝙ ꝑm ꝺuersos doctores.
plures et alie assignant supbie spe
cies Hieronym⁹ assignat ingratitu
dinē spēm supbie Augl. dicit ꝙ se
excusare ꝺ pcco omisso ad supbi
am ptinet Etiā ꝓsūptio ꝗ ḋs ten/
dit ad assequēdū aliqđ qđ est supā
se. ad supbiā ptinē videt Bernar
dus etiā. xij. grad⁹ ponit supbie q
sūt. curiositas. mentis leuitas. ine
pta letitia. iactantia. singularitas.
arrogātia. ꝓsūptio. defēsio pcc⁹
simulata ꝺfessio. rebellio. libertas
peccādi ꝺsuetudo Sed qui debite
ꝺsiderat oēs hmōi spēs seu grad⁹
ad. iij. spēs ꝙ Gregl. vt tactū ē as
signatas reduci ꝓnt et sub eis ꝺ
hendūt Nam ꝑma ingratitudo
de ꝗ loqtur Hieron⁹ reducit ad
ꝑmā spēm. qz ingrat⁹ sibi ꝓpriez i
effectu attribuē videt hre a semet ipo
illđ bonū qđ ab alio habz cū illđ
recognoscē nolit Excusatio ẽ pec
catis. de ꝗ loqtur Aug⁹ ꝓprie pti/
net ad tertiā spēm quia sic se excu
sans videt se iactare habē bonuz
qđ nō habz scz bonum innocētie
Presūptio aūt qua ḋs tēdit in id
qđ supā ipm est ꝓprie ad ꝗrtā spēm
ptinet. ꝑm quā ḋs appetit ꝑ aliꝭ
singularit̄ videri Duodecim ergo
grad⁹ supbie quos ponit Bern̄. li
cet ꝑm ꝗđ et ꝑm modū accipiēdi

ipi⁹ Bern̄. ad superbiā pertineāt. nō oēs tñ accipiunt̄ ꝑm ipam ꝓpriam naturā seu essentiaz superbie cui assignant̄ Qz sumunt̄ aliq̄ taz ꝑm diuersas hominū ꝺditiōes. q̄z ꝑm operationez ad grad⁹ hominū q̄ vel sūt maiores vl eq̄les vl minores Nō solū ec in dictis xij. gradibus tangunt̄ spēs aliq̄ superbie. sed etiā quedā ipaz superbiā añceden/tia et q̄dā ꝺsequētia Sumūtur etiā p̄dicti. xij. grad⁹ superbie a Bernardo assignati p oppositū ad. xij grad⁹ hūilitatis. q̄s btūs Bñdict⁹ in sua regula ponit Prim⁹ enim grad⁹ hūilitatis ab ipo beato bñdicto assignat⁹ ē corde et ope sp hūilitatē ostendē defixis in terrā aspectib⁹ Cōtra quē ponit Bern̄. ꝑmū gradum superbie. curiositatem Nā iurta qđ dicit Mens hois sui ipius incuriosa. qđ ex ꝓprioꝝ meritoꝝ vana estimatiōe ꝓcedit. alioz cōiter curiosa efficit̄. q taz vel ad ea q̄ ad ipaz nō spectāt immoderate ꝺgnoscenda. vel mores vicia q̄z alioꝝ inquirēda se transfert hincinde oculos vagari. capite q̄z erecto ac auribꝰ suspēsis incedē incipit Secūs grad⁹ humilitatis a dōo beato bñdōo assignat⁹ est. vt pauca ꝟba q rōnabilia q̄s loq̄tur q nō clamosa voce Cōn quā pōit Bern̄ zm̄ gdū superbie. leuitatē mētis quā ex gradu p̄cedēti oriri ponit Nā vt dicit anim⁹ hominis nulla sui cura aggrauat⁹. dū mores et vicia alioꝝ curiose circumspicit. in quandā leuitatē et instabilitatem transit Nā dū nūc aliq̄s sibi supiores aspicit iaz se superari dolet et ꝑ inuidiā tabescit Dū vo nūc alios sibi inferiores cernit per q̄ndā vanā excellētiā puerilit hilarescit Nūc paucaq̄ mordacia loquit. nē multa et inania. nūc risu. nūc luctu plena Terti⁹ grad⁹ hūilitatis a beato Bñdicto assignat⁹. vt quis non sit facilis aut ꝓmpt⁹ in risum Cōtra quez ponit Bern̄. tercium gdū superbie ineptā leticiā quam ex duob⁹ gradib⁹ immediate p̄cedē tib⁹ oriri dic Nā dū ꝑ curiositatē ad animi seu mētis leuitatē q̄s deuenit et gaudiū qđ ex sui p̄sūptione ꝺcepit. per trisiciam quā inter dū de alienis bonis ꝺtrahit interpolari metuit. statim ad remediū false ꝺsolationis ꝺfugit. ita vt bene sibi conscius. vel sui ꝺblitus vl ab oīi culpa absolut⁹ putet Nūc apparet in frōte hilaritas. nunc insignis scurrilitas. nūc ad iocū ꝓnitas. nūc vanitas in incessu. nūc falsitas in risu Quart⁹ grad⁹ humilitatis a dōo beato Benedōo assignat⁹ est taciturnitas vsq̄z ad int rogationē Cōtra quē ponit Bernard⁹ q̄rtū gradū superbie Jactantiā quā ex p̄cedēti gradu oriri dicit Nam dū mente in ineptam letitiam resoluta. vanitas crescere et grossescere inceperit. iam nēc ē vt laxato sinu ab extra erūpat. querit tūc q̄bus omne qđ sentit effundat ꝓuenit interrogantē. nō querenti

respõdet Nãc qrit et soluit.nũc ie/
iunia laudat.ꝺmẽdat vigilias.sõ/
nia,pfert et vsiões Quint⁹ gra/
dus hũilitatis a beato Bñdicto
assignat⁹ ẽ tenẽ qꝺ hz cõis obser/
uãtia Cõtra quẽ btus Bern ꝗntũ
gradũ supbie ponit singularitatẽ
quaz er pcedenti gradu oriri dicit
Turpe etem esz ei ꝙ se supza cete
ros extollit et iactat nisi pl⁹ vel ali
ter qz ceteri aliqꝺ spẽale ageret ꝙ
vltra eos apparere possit Tal⁹ pl⁹
sibi de aliq particulari bono qꝺ se
facẽ estimat blandiť.qz si decies
plus in cõitate facẽt Pallorẽ suuz
in vultu et maciẽ in manib⁹.et ta/
ꝯ ꝙ in se ipo videre põt speculať
ad sua pticularia strẽnu⁹ ad cõia
piger.vigilat in lecto et dormitat
in choro.et hmõi Sext⁹ gradus
hũilitatis a dõo beato Bñdõo as
signat⁹ est credẽ et pnũciare se om
nib⁹ viliorẽ Cõtra quẽ ponit Ber
nard⁹ sertũ gradũ supbie. arrogã
tiam.quam er pcedẽti gradu ori/
ri dicit Nã cũ qs talia opa sic sin
gulariẽ agit.iã apud simpliciores
eius fama seu opinio crescere inci
pit ꝙ ipa ei⁹ opa ꝙ videt pbant.
qz discernẽ nesciũt ꝙ intẽtiõe pce/
dãt.ficqz dũ miser ille ab alijs bea
tificať.apud se in errorẽ inducitur
Credit em qꝺ audit.z qꝺ intẽdat
nõ attẽdit.et dũ pl⁹ de se ipo alijs
qz sibi credit nõ solũ ẋbo aut ope
rũ ostẽtatiõe pbitatẽ demonstrat
z interno etiã sui cordis affectu se
alijs sanctiorez credit reputat

Septim⁹ grad⁹ humilitatis ab
ipo beato Bñdicto assignat⁹ ẽ se
ad oia indignũ inutilez credẽ et
ofiteri Cõtra quẽ ponit Bern .se/
ptimũ gradũ supbie. psũptionez
quã er precedẽti gradu oriri dicit
Nam ꝙ se in aio alios pcellere pu
tat.qũo eẽ põt ꝗn pl⁹ de se qz de
alijs psumat? Talis pm⁹ i ouẽtib⁹
resdet pm⁹ in osilijs respõdet Nõ
vocat⁹ accedit.nõ iussus se intro/
mittit.ꝺcꝺo ipe fecerit recte factũ
ꝺcꝺo vero non fecerit inordinate
factũ reputat.si vt optat nõ ꝓmo
ueať supiorẽ suũ aut iuidũ aut de/
ceptũ iudicat.in minorib⁹ obedire
indignať.qz ad maiora se reputat
idoneũ Octau⁹ grad⁹ hũilitatis
a dõo beato Bñdõo assignat⁹ est
ofessio pcõz Cõtra quem ponit
Bern octauũ gradũ supbie .defẽ
sionẽ pcõz quã er pcedenti gra
du oriri dicit Eteni ꝙ se faciliť ad
omnia ingerit impossibile ꝙ si ẽ ꝗn
aliqñ deficiat cũ ergo talis a suo
supiore corrigi ceperit. culpã suaz
qz hre nõ putat nõ agnoscit tũc
in varias pcõz suoruz excusatio
nes se põit. aut enim fecisse negat
aut fecisse ofiteť.z gp bfecit. aut
si male se fecisse fateať.ꝺic tñ gp nõ
multũ male.et si multũ male gp nõ
mala intentione.et si iterũ de ma/
la intẽtiõe cõuincať aliena se dicit
suasiõe peccasse Et qũo talis qui
apta defẽdit.malas sui cordis co/
gitatiões fuelaret? Non⁹ grad⁹
humilitatis a dicto beato Bene/

dicto assignat' est Pro obedientia in durisq; asperis patiẽtiã ãplecti Cõtra quẽ ponit Bernard' nonũ gradũ supbie.simulatã cõfessionẽ quã ex precedẽti gradu oriri dicit Nã qui vt tactũ est.sic ex arrogã/ tia et presũptiõe peccata sua excu sant.si vt interdũ ostingere põt de manifestioꝛib' culpis arguant' sci ẽtes q; si defẽderẽt nõ crederetur eis.ad subtilioꝛa se ouertũt argu menta/ defensionis verba respon dendo dolose ofessiõis Nũc etiã vultũ demittũt.corpus psternunt lacrimas sibi si possũt extorquent suspiria et genit' emittunt Sed si eis leuis aliqua otumelia aut exi gua pena inferatur. iam suã simu lationem dissimulare non valẽtes murmurare frendere irasci et con turbari incipiũt ¶ Decim' grad' humilitatis a dicto beato Bñdi cto assignat' est Ut cũ obediẽtia quis se subiiciat maioꝛi Cõn quẽ ponit Bern̄. decimũ gradum sup bie.rebellionez quã ex precedenti gradu oriri dicit Cum enim sic simu late suam culpaz ofitẽs penã sibi impositaz impatiẽter sustinet seq; iaz ab alijs notari.ac suaz falsita tem ospici.et exinde suam opinio nẽ et laudem diminui videt.gran dem in coꝛde suo supbo cõfusiõez habz.valde tũc difficile est talẽ hu iusmodi vniuersoꝛ iudicijs tacitũ adquiescẽ.ꝫ mor frontosus impu dẽs.et q̃si desperat' in rebellionez coꝛruit Et q̃ prius solum fratres otẽpserat.iam impudẽter et potẽ ter inobediens etiã otẽnit mgr̃m ¶ Undecim' grad' hũilitatis a dicto beato Benedicto assignat' est Ut quis volũtatẽ ꝓpriam non delectet implere Cõtra quẽ ponit Bern̄. vndecimũ gradũ supbie li/ bertatẽ peccãdi.quã ex precedẽti gradu oriri dicit Nã cũ subditus magistrũ vel superioꝛez nõ timere incipit.nec proximos seu fratres. aut sodales habet quos vereꝫ in quadã securitate maioꝛi q; liberta te ad sua desideria implenda ꝓflu it.in ipsis q; adimplendis delecta tur.et q̃uis forsitan non penit' in ꝓncipio dei formidine abiecta q̃si vadũ tẽtans illicita cũ quodaz ti more pficiat. postmodũ tamẽ pe detentim in vicioꝛ gurgitẽ intrat ¶ Duodecim' grad' humilitatis a dicto beato Bñdicto assignat' est.vt q; deũ timeat.et memoꝛ sit omniũ que ꝓcepit Cõtra quez po nit Bernard' duodecimũ gradũ superbie. consuetudinez peccandi quã ex precedenti gradu oriri di cit Nam postq; terribili dei iudi/ tio prima flagicia impunitas seq/ tur.tunc per quandam frequẽtiã maloꝛ actuũ homo in quandam peccandi consuetudinez trahitur Ex hinc q; carnalibus desideriis absorptus.rationis q; ac timoꝛis dei oblitus.indifferenter suis libitis vtitur Nec ab illicitis cogitandis et peragẽdis restringitur. sed q̃c/ quid sibi in coꝛde.in oꝛe.in manu

occurrit. machinat. garrit. q opat maliuol' quidez magniloqu' faci norosus ¶ Istorū duodecim gra duū numer' ex hoc accipit. qz hō per superbiā cōiter iniuriat Uel deo. vel homini cui debet eē inferi or. vl homini cui debz eē par Ex primi grad' determinātur p̄m iniu riā que per superbiaz fit homini cui quis debet esse par Quatuor alij sequētes grad' determināt p̄m iniuriā que per supbiā fit homini cui q̄s debet esse inferior Duo vo vltimi grad' determinātur q̄ntuz ad iniuriā q̄ per superbiā immedi ate deo fit Et notanter dicitur im mediate quia etiā alij grad' redū dant in deuz. sed non immediate imo mediante p̄imo Grad' aūt dicūtur quia a minori ad maiorē fit p̄gressus Etiā p̄pter grauedinē pcōrum que iuxta illos gradus cōmittūtur P̄im' em̄ grad' ma lus est scōs peior et sic ascendēdo vsq ad vltimum qui reperiet esse pessim' omniū Ja iniuria que fit respectu paris ē minor. illa que fit respectu superioris est maior. sed il la que fit respectu dei est maxima p̄pter quod p̄dicti gradus talit ordinantur

De vicio seu peccato inanis glorie

Nunc dicendū est de inani gloria quam Gregl. ponit esse primuz vitiū capitale Que sic describit Inanis gloria ē

inordinat' appetit'. laudis. glorie et honoris Finis ei p̄ncipalis ina nis gle est manifestatio p̄prie ex/ cellētie Inanis gle septē a beato Gregl. xxxi li. moral filie assignan tur. scz inobediētia. iactātia. hypo crisis. contētio ptinatia. discordia nouitatū p̄sūptio Quarū numer' seu sufficientia sic sumit Finis in anis glorie vt supra dictuz est. est manifestatio p̄prie excellentie Ad manifestationē aūt p̄prie excellen tie pōt q̄s dupliciter tendē Uno mō directe alio mō indirecte Si directe aut fit per verba. aut fit p facta Si per verba tūc est iactan tia Si per facta Aut illa facta sūt vera et aliq̄m ammirationem im/ portantia. alias nulla cōsequeret gloria. et tunc est nouitatū p̄sū/ ptio Nā eas solent homines ma/ gis ammirari Si autē per factaq aliquaz ammirationē vt dictū est habentia. sed tamen nō vera imo ficta. et tunc est hypocrisis Si aūt tendat homo ad manifestationē p̄prie excellentie scō modo scz in directe Et hoc potest cōtingere q̄ dupliciter. scz vel q̄ntū ad intelle/ ctum. vel q̄ntū ad voluntatez. vel q̄ntū ad locutionē. vel q̄ntū ad fa ctum Si primo modo scz quan tum ad intellectum. et tunc est. per tinacia. per quam scz homo ad su am excellentiam ostendendam ni/ mis innititur sue p̄prie sentētie no lens cedere sentētie meliori Si se/ cūdo modo scz q̄ntū ad voluntatē

et tūc est discordia p quaz scz hō ad suam excellētiaz ostentandam nō vult a ꝓpria volūtate discedē vt in aliū seu in alio cōcordet Si tertio mō scz q̄ntū ad locutionem et sic est cōtentio per quam scz hō ad suam excellētiam ostētandam clamose verbis contra aliū litigat volens vincere et obtinere Si q̄rto modo scz quantū ad factū et sic est inobediētia p quam scz hō ad suam excellētiam ostētandam non vult exequi p̄ceptuz supioris ne exequendo videatur in aliquo inferior

De vicio seu peccato inuidie

Subsequenē ō inuidia tractandum venit Que ꝑm Aug⁹ est dolor seu odiū felicitatis aliene Scōm vero Joh damascenuz. est tristicia de alienis bonis Et dicit inuidia a nō videndo quia scz bona alioꝝ videre nō potest seu nō libenter videt Et q̄ displicentia boni alteri⁹ que interius habeē potest q̄dāmō p actū visiōis exteri⁹ denōri seu p̄cipiō ꝓprie dr̄ inuidia a nō videndo. i. nō libenē videndo Nā sic dicit Senecl. Quicquid mente fugim⁹ ingestum oculis vix videmus Et ideo illa interior displicētia proprie inuidia dicitur Ipsius aūt inuidie quinq̄ per Gregl. assignantur filie. xxxi. li. moral scz odiū susurratio. detractio. exultatio in aduersis ꝓximi.

afflictio in ei⁹ ꝓsperis Quarum numer⁹ seu sufficiētia sic accipit Inconatu em̄ inuidie. q̄ scz aliq̄s cōtra aliuz inuidia in animo motus ipam ad effectū p̄ducere nititē aliquid est tanq̄z p̄ncipiū. aliquid tāq̄z mediū. aliquid tanq̄z terminus seu finis Illud aūt q̄ō ē tanq̄z p̄ncipiū est vt p̄mo inuidus apud alios ꝙbo diminuat gloriā seu famā hominis Et hoc potest ꝓtingere dupliciter Vel in occulto. et tunc est susurratio. que ē q̄n aliq̄s malum occulte de suo proximo dicit. eius famaz denigrando Et inxta Isidoꝝ dicitur a sono locutiōis quia ꝓprie fit in aure et secrete. nō in facie hominū Vel tēdit inuid⁹ gloziam alteri⁹ diminuere in manifesto seu in aperto. et tūc est detractio q̄ est q̄n aliq̄s apte maluz de suo ꝓximo dicit ei⁹q̄z famā denigrat. ledit et diminuit Et tn̄ circa ista duo pcca aduertendū. q̄ ꝑm Thomā ipa in materia conueniunt et ēē in forma siue mō loquēdi. q̄ vtrobiq̄z maluz de ꝓximo occulte dicit Et intellige hic occulte .i. nō audiēte eo de q̄ sic malū dicit Et hinc ē q̄ ꝓpt̄ istā similitudinē vnū p alio sepe sumit Differūt tn̄ in specie respectu finis ad quē ferē intētio Nam p̄ncipalis intentio detractoris est famaz ꝓximi denigrare Jn̄ illa precipue mala de ꝓximo ꝓfert. ex q̄b⁹ ipe ꝓxim⁹ infamari possit vel ei⁹ fama diminui Susurronis vero intētio principalis est

illū cui sic inuidet p mala q̄ de eo dicit. ab amicicia aliozuz seperare Detractor etiā p̄prie est q̄ apte et in facie hominū mala de aliq̄ loq̄/tur Susurro aūt ad p̄tem et secre/te et q̄si in aure vt iam tactū est Il/lud aūt qđ est tanq̄z medijū ē quo inuid⁹ facto per se nec p aliū omo/dū et vtilitatē seu p̄fectū alterius impediat seu diminuat Et tūc aut illud facere et adimplere p̄ōt Et tunc exinde venit et oziť exultatio in aduersis p̄rimi. aut nō. et tunc exinde venit⁊ oritur afflictio in p/speris p̄rimi Illud aūt qđ in inui/dia est tanq̄z termin⁹ seu finis con/sistit in ipō odio qđ inuid⁹ de p̄so/na cui inuidet habz Nam sicut bo/nū qđ delectat causat amorē sic il/lud qđ otristat causat odiū ¶ Est tamē p̄o clariozi p̄missoz intellēu aduertendū q̄ afflictio in p̄speris proximi dupliciter p̄ōt cōsiderari Uno mō p̄m q̄ndā generalitatez q̄ scz aliquis de p̄speris alicui⁹ in q̄ntum habet aliq̄m gloziā seu famā tristatur Et tunc afflictio in prosperis proximi nō est filia inui/die imo est ipsa inuidia met Alio modo magis p̄ticularič in q̄ntuz scz quis de p̄speris proximi que ipe nitebať impedire tristať in q̄n/tum scz cōtra ipū conatū cueniūt et tūc est p̄prie filia inuidie Exul/tatio eñ in aduersis p̄rimi nō est directe ide qđ inuidia. ꝛ ex ea seq̄/tur⁊ nascič exultatio de malo eius dem ¶ Est etiā notandū q̄ est q̄/dam inuidia que inter grauissima pcā cōputať scz inuidētia frater/ne gratie. q̄ scz aliq̄s nō soluz de bono p̄rimi dolet. ꝛ etiam de ipō augmento gratie dei qđ ipse pri/mus habet Et hmōi inuidia ponitur pcām cōtra spūm sanctū Quia per hmōi inuidiam hō quodāmō videť spūisancto inuidere. eo q̄ in suis op̄ib⁹ glorificať Et ideo po/nitur hmōi inuidia spēs peccati in spūmsanctū. vt latius infra videbi/tur vbi de pcō in spūmscm ageť Notandū etiā q̄ licet interdū inui/dia zelus nominеť et interdū pro zelo accipiať. ē tñ inť ea realis dif/ferentia Pro quo sciendū q̄ tristi/cia de alienis bonis p̄t q̄tuor mo/dis seu causis otingere Uno mō q̄n aliq̄s dolet de bono alicui⁹ in q̄ntum ex eo timet sibi ipi vel alijs bonis viris nocumentū p̄uenire et talis tristitia non est inuidia et p̄ōt eē sine pcō Scdo mō q̄n ali/quis dolet de bono alteri⁹ non in q̄ntū ille alter illud bonuz habz ꝛ ex eo in q̄ntuz ipe q̄ inuidet sike bo/nū in se nō habz. imo sibi deest p vtēdo tñ ad bonū finē. et ista tristi/cia nō ē inuidia ꝛ ē p̄prie zel⁹. q̄ si iste zel⁹ sit circa bō ȳtuosa seu hōesta. laudabiľ ē Juxta illud. i. ad Chor xiij. Emulamini spūalia Si aūt sit de bonis tpalib⁹. p̄t eē et cū pcō et sine pcō iuxta hominis sic zelā/tis intētionē ¶ Certio mō q̄n ali/q̄s de bonis alteri⁹ dolet seu trista/tur in q̄ntū ille cui illō bonū acci/

dit est ipso bono indignꝰ Et ista tristitia nõ pt ꝓprie oriri ex bonis ẏtuosis seu honestis.ex qbꝰ aliqs iustꝰq ẏtuosus effici pt.qz ia qdã/ mõ sibi ipi repugnaret Si ẏo oriatur et veniat ex bonis tpalibꝰ cũ ꝑm doctrinaz fidei tpalia bona q̃ indignis pueniũt.ex iusta dei ordinatiõe disponanť vel ad eorum damnationẽ.et hmõi bona tpalia q̃si nihil sint in opatiõe ad bona futura q̃ seruanť bonis.iõ hmõi tristitia ꝓhibeť Juxta illud psal. Noli emulari in malignãtibꝰ.neqz zelaueris faciẽtes iniqtatẽ Et alibi Pene effusi sũ gressꝰ mei.qz zelaui sup iniqs pacez pccoꝝ videns Sc° mõ qñ aliqs dolz seu tristať de bonis alteriꝰ. in qntũ scz ille alter ipm i dcis bonis excellit seu excedit Et hec tristitia ẽ ꝓprie iuidia et ẽ sp praua et pccm.qz dolet de eo de q̃ gaudẽdũ est scz de bono ꝓximi Et sic ꝓprie accipiť hic

De vicio seu pccõ ire

Jcẽdũ inde venit de ira q̃ ꝑm Augl. sic describiť Ira est vlciscẽdi libido Scõm ẏo cassiodoꝝ sic describiť Ira est immoderatꝰ animi motꝰ ocitatus ad penã seu vindictã Et intelligiť hec diffinitio.nõ de ira que ꝓcedit seu denoiať p zelũ.q̃ est qñ qs cõtra ipa vicia moueť ꝑm ordinẽ rõnis ad bonũ finẽ.qz etiã interdũ hõ sibi ipi ꝓpter sua pccã et vicia

irascibiľ intelligiť de ira q̃ ꝓcedit et nominať p viciũ.de q̃ etiã solũ hic agẽdũ ẽ Jra em̃ duplex hz eẽ .s.naturez moris Quo ad eẽ nature nõ ẽ ꝓprie nisi passio q̃daz.rõne cuiꝰ passiõis sic pure seu absolute ꝑsiderate ira nõ est pccm.imo magis ẽ pena Quo vero ad esse moris seu morale in q̃ntuz illa passio deordinat a debito ordine rõnis debitoqz fine.tũc dicit q̃ importat viciũ et pccm Nã ira isto mõ non dicit purã passionẽ imo quãdam actionẽ qua deordinať hõz quãtũ ad deũ et quãtũ ad proximum Vult em̃ a se vindictã exq̃rẽ quã nõ debz nisi a deo vel a iudice cõstituto expetẽ Vel illã vindictam exerceri appetit ꝺra illũ q̃ nõ meruit vel vltra id qõ meruit.vel nõ ꝑm legitimũ modũ et ordinẽ.vel nõ ꝓpter debitũ finẽ Gregl.xxxvi li.moꝝ.ser assignat ire filias q̃ sũt rixa.tumor mẽtis.contumelia.clamor.indignatio.blasphemia.quarũ nũerꝰ seu ꝑficientia sic accipiť Triplicit pt ira ꝑsiderari.vno mõ ꝑm qõ ẽ in corde.scõo mõ ꝓput est in ore seu locutiõe.tercio modo ꝓput ẽ in facto seu ope Quo ad ꝓmũ modũ scz in quãtũ ira est in corde nascunť duo vicia Jnũ in respectu ad illũ cõn quẽ hõ irascibiľ qz.s. eũ qdãmõ abhorret q̃ indignũ reputat.vt sibi tale vel tale qõ fecerit.et tũc est indignatio Aliud viciũ qõ inde nascibiľ ẽ in respectu ad

ipm hominē met q̄ irascit. in q̄ntū .s. i aio suo diuersas vindicte vias excogitat. et talib⁹ excogitatiōib⁹ animū suū replet. ꝙ tunc est tumor mētis Quo ꝟo ad scd̄m modū. s. in quātū ira oñdit in ore seu locutiōe ħ ostingē pt dupl̄r Uno mō qñ hō suā demōstrat irā p ꝟba inordinata. ofusa alta. et indignatiua. et tūc ē clamor Alio mō qñ suam demōstrat irā in verba iniuriosa p̄rūpēdo Et ħ iterū dupliciť Nā vel illud fit in deū aut scōs Et tūc ē blasphemia Aut fit in proximū et tūc ē ostumelia Quo ad tertiū modū scz in quātū ira oñdit i ope scz qñ p̄cedit vsq; ad factuz et tūc oriunť rixe. p quas hic intelliguntꝙ accipiunť oia nocumēta q̄ facta occasione rixe p̄mis inferri solēt. vt sūt pulsatiōes p̄cussiones ꝙ hmōi Et insup aduertendū ꝙ vt sup aliqualiť tactū ē Aliqđ vicīū pt cē filia vni⁹ vicij capitalis. et nihilomin⁹ interdū ex alio vicio capitali p̄cedē. et ħ diuersis respectib⁹ ꝙ cōsideratiōib⁹ sic in ħ pñti p̄posito blasphemia in q̄ntū aliqs in eā ex deliberata mēte prorūpit tunc p̄cedit ex superbia hōis ostra deū se erigentis Unde Eccl. x. Initium superbie hōis apostatare a deo. i. ab ei⁹ veneratiōe seu honoratiōe recedē In quātū vero hō nō ex deliberata mēte. ħ ex quadā ōmotione seu furore animi in blasphemiā p̄rūpit. sic p̄cedit ex ira ꝙ est filia ire. Siliter tumor mētis nō accipiť hic p vanaꝙ superba excogitatōe p̄rie excellētie qua q̄s animū suū implet. qz tūc ibē esset i effectu qđ superbia. ħ accipiť hic p q̄dā interiori conatu siue excogitatiōe hōis vindictā ex ira appetētis et in aio excogitātis Similiť possz dici de odio qđ ex ira nasci pt. cū tñ ponať ex inuidia nasci. et eius filia sit. sic supra declaratū est capło imediate p̄cedēti Ultruz aut teneať q̄s iniuriā sibi factam inimico req̄rēti remittē distinguēdum ē Ex iniuria ei tria oriri solēt Primū ē rācor i affcu. zm rācoris signū in effectu Tertiū ē actio contra iniuriātē Primū teneť quilibz statim remittē. etiā si non rogetur Scd̄m teneť q̄s remittē si roget. s. veniā petēti. et iuxta suā facultatē emēdare pato Tertiū nō teneť q̄s remittē Nā aūt ille cui facta ē iniuria debeat amicicīā q̄rē Sciēdū est ꝙ dupler ē debitū. p̄mū ē nēcitatis secūdū ē p̄fectiōis Quātū ad p̄mū scz debitū nēcitatis sine q̄ scz nō ē sal⁹. iniuriat⁹ nō teneť recōciliationē ꝙ amicicīā q̄rere Quātū vero ad scd̄m debituz dicit Chryso. ꝙ talis iniuriat⁹ dz recōciliationē ꝙ amicicīā q̄rē ħ marie vt exinde duplicē coronā accipiat Unaz qz iniuriā pass⁹ ē. alterā qz p̄us rogauit Nōndū postremo q̄ ad ħ capitulū. ꝙ reddē malū p malo est fragilitatis. reddē malū p bono est peruersitatis. reddere bonuz p bono est eq̄tatis. reddere bonum

ꝑ malo est charitatis

De vicio seu peccato acidie

Subsequenꝫ dicēdū venit de acidia. q̄ ꝑm aliq̄s sic describiꝫ Acidia ē de ꝰtutum laudabili exercitio vtriusq̄ hominis lāguida deiectio Aliꝫ sic describiꝫ Acidia ē diffidētia de ꝑprijs viribꝰ q̄ dei auxilio q̄ ad arduа bona implenda Scōm alios sic Acidia ē torpor mētis bona inchoare aut ꝑficē negligenꝫ Notandū aūt ꝙ Jldorꝰ acidiā a tristitia distinguit dicēs tristiciā esse in q̄ntū hō recedit a bono ad qđ teneꝫ tāq̄ a graui et laborioso Acidiā ꝛo dicit eē in q̄ntuz hō ab illo bono diuino seu spūali se cōuertit ad q̄tē indebitā Gregl. ꝛo acidiā tristiciā noiat. et vt videꝫ ouenienti. qz tristitia de se ꝑm quā aliq̄s a graui laborioso ope recedit vel ꝑm quā aliq̄bꝰ aljjs causis tristaꝫ nō est viciū spēale ab aljjs distinctū. Sz tūc solū spēale vicium dicit in q̄ntū hō ꝙtristaꝫ de bono diuino seu spūali. et tūc clarū ē ad rōnē acidie ptinē q̄ se ex eo ad q̄tē indebitā ouertit. in q̄ntū scz bonū diuinū seu spūale aspernaꝫ Et ꝑm hec duo noia habeꝫ ꝓprie rō acidie. quia in q̄ntū ē auersio a bono diuino ex eo ꝙ graue estimaꝫ tūc dicit tristitia. sed in q̄ntū ē spreto ipō bono diuino ouersio ad creaturā scz ad q̄tē indebitam. ex eo

qz leuis estimaꝫ et placēs. rōne hꝰ dicit acidia Ex q̄bꝰ patz ꝙ h̄ vicium in q̄ntū ē vel dicit tristitia opponit letitie spūali Sed ꝓut est et vocaꝫ acidia. opponit virtuti fortitudinis. q̄ cōsistit in arduis aggrediendis et in sustinendis aduersis Et denoiaꝫ acidia ab acedine. q̄a ꝑ eā aia quādā habz acedinē q̄n dāq̄ gustꝰ spūalis indispositionē de bono diuino seu spūali difficili Sed ꝑm beatum Gregl. xxxi. li. mozaꝫ. sex assignanꝫ acidie filie s. malicia. rācoz. pusillanimitas. desperatio. torpor circa ꝑcepta. euagatio mētis circa illicita Quaruz nūerꝰ seu sufficiētia sic accipi pōt Cū em̄ iuxta ꝑm in Etb. nullus diu absq̄ delectatiōe possit cū tristitia manē. et vt tactū ē acidia sit tristicia de bono diuino tanq̄ de graui q laborioso. euenit ꝙ acidiosus tēdit et laborat ad h̄ ꝙ a sua tristicia se eximat et liberet seu recedat Duplici aūt via pōt aliquis a tristicia recedē Uno mō vt a cō tristātibꝰ recedat Scđo mō vt ad alia in q̄bꝰ delectari possit trāseat Spic ꝑm eūdē ꝑm cōiter videꝫ ꝙ illi homines q̄ nō pūt in delectationibꝰ spūalibꝰ gaudē. se trāsferūt ad delectatiōes corpales respcu ꝑmi membri. in recessu seu fuga a ꝙtristātibꝰ. talis ꝓcessus attendit Nā ꝑmo hō ipa ꝙtristantia fugit Scđo interdū vltra ꝓgreditur ita vt ipsa que tristiciam ingerunt impugnet Respectu iterū ꝑmi isto

rū duoꝝ scz fuge ⁊ tristātiū bona spūalia de q̄bus acidia tristat sūt vel ipe finis scz de⁹. vel ea bona q̄ ordinant ad ipm finē ¶ Fuga autez ipi⁹ finis fit p desperationē Eorū aūt bonoꝝ q̄ sūt ad ipm finē si q̄/dem sint ardua. vtputa ea q̄ sub/sūt ꝯsilijs euāgelicis. fuga fit per pusillanimitatē Si vero nō sint ar dua ꝫ solū q̄ ptinēt ad communez iusticiā. fuga fit p torpoꝛē circa p̄/cepta ¶ Respectu scḋi istoꝝ duo/rū duplicit fit ipoꝝ bonoꝝ spūa/liū impugnatio Quāq̄z em̄ fit indi/recte ⁊ra scz homines q̄ ad ipsa bona spūalia inducūt et tūc ē ran cor Quāq̄z ꝛo vlteri⁹ se extendit di recte scz ad ipa etiā spūalia bona q̄ ⁊ristāt ¶ In q̄rū detestationē ali quis ex ipa tristicia adducit. q tūc est ꝑprie malicia Respectu scḋi mē bri p̄ncipalis in q̄ntū scz aliq̄s p/pter ēsticiam bonoꝝ spūaliū se ab ipis bonis spūalib⁹ ad delectabi/lia exteriora trāsfert ponitur filia acidie. euagatio mentis circa illi/cita ¶ Est tū hic aduertēdū vt cla rius p̄dicta intelligant q̄ malicia nō capit hic in sua genēali accepti one ꝑm q̄m ē q̄dā gen⁹ omnium vicioꝝ. ꝫ capit ꝑ q̄dam pticulari malicia q̄ quis vt tactuz est bona spūalia impugnat in q̄ntū ex ipis ⁊ristat ¶ Silr rancor nō accipit hic vt cōiter accipit scz ꝑ odio. ꝫ ꝑ q̄dā animi radicata indignati/one qua q̄s cōtra hoies ipm ad bo na spūalia inducētes mouet. in q̄n

tū scz illa bona spūalia ipm ⁊ri/stāt ¶ Est etiā notādū q̄ Isidor⁹ aliā differētiā quā vt sup̄ tactū est ponit seu assignat int̄ tristiciam et acidiā ¶ Alias etiā ipi⁹ tristicie q̄ aci die filias assignat Nā tristicie po/nit q̄tuor eē filias. q̄ sūt rancor. pu sillanimitas. amaritudo desper̄a/tio ¶ Acidie ꝛo septē ponit eē filias que sūt ociositas. somnolentia. im portunitas mētis. curiositas. ver/bositas. inq̄etudo. corporis insta bilitas ¶ Sed iste filie sic ꝑ Isidoꝝ assignate reducunt̄ q̄ in effectu idē sūt cū illis q̄s Gregl. assignat Nā ꝑpus Gregl. ponit rancorē eē filiaz acidie quaz et tristiciā noiat. et sic quo ad ꝫ Isidor⁹ cum eo ꝛcordat Silr et respectu amaritudinis. q̄ ē ꝑprie q̄dē effect⁹ rācoris Quo vero ad pusillanimitatē Isidorus similiter cū Gregl. in effectu ꝛcor dat licz vario mō Ociositas autē q̄ sōnolētia q̄s assignat Isidorus filias acidie oꝑhēdunt̄ et reducū/tur ad torporē circa p̄cepta. quā assignat Gregl. filiā acidie Nam ociosus in bono spūali p̄cepta pre termittit. sōnolēt⁹ ꝛo ea negligent̄ implet ¶ Alie vero q̄nq̄z filie q̄s assi gnat Isidor⁹ ex acidia oriri ptinēt et reducūtur ad euagationē men/tis circa illicita quā ponit Greg. fi liā acidie. que quidē euagatio ꝑm q̄d i ipa arce mētis r̄sidet. volētis se importune ad diuersa diffunde re vocatur importunitas mentis Secundum autem q̄ illa euaga/

tio mentis ptinet ad vim cogniti
uam dicit curiositas In ḡntū aūt
se vagādo diffūdit ad locutionez
dicit verbositas In ḡntū vero re
spicit vagationē corpis p quā cō
munit indicat vagitas mētis hoc
ptingit duplicit Uel respectu cor/
poris in eodē loco manētis. ꝫ per
varios et inordinatos mēbrorum
mot⁹ se vage et instabilit agentis
et tūc est inq̄etudo corpis Uel re
spectu corpis se p diuersa loca va
ge agitātis seu discurrentis.et tūc
est instabilitas.licet etiā instabili/
tas possit ꝑm vagā et incōstantez
mutabilitatē et variationē propo
siti accipi Et sic patet q̄ Gregl.et
Isidor⁹ in effectu cōcordāt Est
tn̄ p clariori dictoꝝ intellectu ad/
uertēdū.q̄ non omis mot⁹ acidie est
pcm imo frequēter in viris sāctis
inueniunt aliq̄ imp̄fecti mot⁹ aci/
die Mot⁹ cm̄ acidie qnq̄z est in so/
la sensualitate ꝓpter repugnantiā
carnis ad spūm.et tūc est solū pec
catū veniale Qnq̄z vero ptingit
vsq̄z ad rōnez q̄ consentit in fugā ꝛ
horrorē.et detestationē boni diui/
ni.carne oio otra spūm p̄ualente
et tūc acidia est pcm mortale Est
etiā aduertēdū q̄ vbi in supioꝛib⁹
dictū est acidiā esse tristiciā de bo
no spūali.nō ē accipiēdū bonum
spūale cōiter.quia tūc acidia non
habēt rōnez spēalis vicij .cū omne
viciū refugiat spūale bonum vir
tutis sibi oppositū Sīliter cē in ḡntū
acidia refugit bonuz spūale ꝓpter

est laboriosū vl molestū corpi.aut
delectatiōis impeditiuuz.non di/
stinguit ab alijs vicijs carnalib⁹.
q̄b⁹ aliq̄s q̄tē et delectationē cor
poris q̄rit Sed ꝓprie acidia. dum
viciū spēale ponit. ꝓut hic ē tristi
cia mētalis ō bono spūali diuino
vel in bonū diuinū ordinato.ea so
la rōne qua in bonū dinū ordina/
tur cū assensu rōnis in ipi⁹ boni fu
ga horroꝛe et detestatiōe Nā men
tem hominis adeo optet bono di
uino de nēcitate inherē.vt nō otri/
stet fugiat.horreat.seu detestetur
ea q̄ sibi ꝓpter deū iminēt faciēda

De vicio seu peccato

auaricie Et q̄re dr̄ idoloꝝ seruit⁹

Hinc transeūdū est ad de
claratiōnem auaricie q̄ sic
ꝑm tullū describit Auari
cia est immoderat⁹ amor habendi
Secōm ꝙo Bern̄ sic describit Ava
ricia ē q̄rūlibz rez insatiabilis et
inhōesta cupido Auaricia secūdū
Aplm dicit idoloꝝ fuit⁹.q̄ auā/
rus ꝓprie in effectu et ope exhibet
creature scz pecunie. illud q̄d de/
beret creatori.et p̄cipue fidē spez
et dilectionē Nā ibidē tāq̄z i eo vī
sibi spēale auxiliū ꝓuēturū credit
suā p̄ncipalit spez ostituit.exinde
in ardorē dilectiōis trāsit Et in ꝫ
spēalit reph̄endit auari qz rei vilis
sime.s.pecūie q̄ de ēra venit q̄ acci/
pit q̄ ꝓprie ēra ē q̄m natura infimā
ordinauit tantū amorem suū exhi
bent et impendūt Et hinc in eccl.

dicit q̄ auaro nihil est sceleſti⁹ Et hoc ꝑter quatuor causas Primo quia vix est scelus seu vicium ad quod perpetrādū auaricia nō inducat. vt sunt furta. homicidia. ꝓditiones. periuria et cetera hmōi Secūdo quia est contra legem nature seu hūanitatis qua q̄sq; alteri teneť qđ sibi vellet fieri Tertio quia est cōtra legē vniuersalez in omnib⁹ rebus existentē. q̄ quaz se vari et cōicari volunt. imo quodāmodo cōpellūt Quari vo eas captiuas detinent ne cōicari possint Quarto ē cōtra legē diuinaz scriptā Iñ Luce. vi. Estote miseri cordes sic̄ et p̄r vr̄ misericors ē ⁊c

UTrū aūt liceat cuiq; thesauros cōdere Notandū q̄ dupl̄r thesaurisari pōt Uno mō ex affectu auaricie absq; omni intentione necessitatis ꝓprie vel aliene et hoc mō thesaurisare est omnib⁹ phibituz Alio mō thesaurisari p̄t ex prudentia. et hoc iterū dupliciter Uno mō vel ꝯsideratione necessitatis. et sic cōcedit parētib⁹ secularib⁹ ob necessitatē filiorū educandorū. vel filiarū diugio tradēdarū. nō tn̄ ditandaz. sed debito seruato mō iuxta statū ꝓpōe Alio mō ex ꝯsideratiōe publice vtilitatis. vtputa regni defendēdi. vel cult⁹ dei ampliandi. et sic cōcessuz ē regib⁹ et dñis tpalib⁹ thesaurisare Persōis vero ecclesiasticis particularib⁹ ꝓprie nunq; thesaurisare licz. nec etiā pecuniā tenē intētiōe seruādi Iñ Ambrosi⁹ Aurū habz eccīa non vt seruet ꝫ vt eroget

Ex predictis patz q̄ dupler ē amor pecunie tpaliū Un⁹ ꝛspectu nēcitatis Ali⁹ respectu superflui Contra p̄mū phibet dñs p̄focantem solicitudinē Cōtra t⁹ phibz thesaurisationē Auaricie autez pr Gregl. xxxi. li. moraliū. septez assignanť filie. que sūt. ꝓditio. fraus fallacia. ꝑiuriū. inq̄etudo. violētia cōtra miam obduratio Quaz numer⁹ siue sufficiētia sic sumi potest Auaricia vt dictū est. est superfluus amor habēdi diuitias Ista ergo superfluitas seu excessus aut est in ipas diuitias retinēdo. et ex hoc oriť obduratio cōtra misericordiam qua scz cor hominis misericordia nō emolliť vt de diuitijs suis subueniat miseris et indigētibus Aut iste excessus seu superabundantia est in accipiēdo seu in adq̄rēdo pecunias Qđ iteꝛ pōt cōsiderari dupliciť Uel .s. inq̄ntū ē in affectu vel inq̄ntū est in ope seu effcu Si ꝓmo mō scz q̄ntū est in affectu .sic ex auaricia oriť inquietudo. in q̄ntū scz auaricia ingerit hōi nimiā solicitudinem curas q̄z superfluas Auar⁹ em̄ vt dr̄ eccīastī. v. non implebit pecunia Si scđo mō scz in q̄ntū ē in ope seu effcu. et hoc iteꝛ dupliciter ꝯtingē pōt Uel em̄ in ista immoderataz indebita adq̄sitiōe vtiť q̄s vi vl̄ dolo Si vtať vi tūc ē violētia Si vtať dolo ꝫ iteꝛ tripliciter fieri p̄t Uel em̄ fit ipe do

lus in verbo Et siq̄dē ꝟbū sit simplex tūc est fallacia Si aūt ipi verbo addaḳ ꝯfirmatio iuramēti tūc est piriū Si aūt omittaḳ ipe dolus in ope tūc vel erit quantū ad res et sic est fraus Vel erit q̄tuz ad ꝑsonas et sic est ꝓditio vt ꝑz de iuda q̄ p auariciā ꝓdidit xp̄m

Isidor⁹ aūt nouez ponit filias auaritie que sūt mendatiū fraus furtū piriū turpis lucri appetit⁹ falsū testimoniū violētia inhumanitas rapacitas Et sic apparet q̄ Isidor⁹ tres ponit filias auaricie quas etiā Gregl ponit et sex de q̄ b⁹ Gregl nullā facit mētionē Sz q̄ debite ꝯsidēat iste sex filie quas sic assignat Isidor⁹ reducunt q̄ cō ꝑhēdunt sb illis q̄s assignat Gregori⁹ Nā mēdatiū et falsū testimoniū q̄ ꝓprie nō differūt ab inuicem nisi sic̄ gen⁹ et spēs etiā falsū testimoniū nihil aliud est q̄z quedā specificatio mēdatiꝫ ꝯtinent sb fallacia sicut et furtū q̄ est q̄dā specificatio fraudis cōtinet sub fraude Appetit⁹ aūt turpis lucri pertinet ad inq̄tudinē et sub ea ꝯprehēditur Rapacitas aūt cū sit spēs violētie sub violētia ꝯtinet Inhūanitas ꝟo idē est ꝓprie q̄ indurationē misericordiā Est etiā notandū q̄ auaricia q̄ ꝓprie est immoderata cupido circa diuicias et spēalit pecunie ex eo q̄z p pecuniā oia alia habent q̄ recupant iuxta q̄d dicit pecūie obediūt oia dupliciṫ ꝑt ꝯsiderari Uno mō circa accep

tionē q̄ adq̄sitionez pecūiaz inq̄ntū scz aliq̄s pecuniā adq̄rit vltra debitū aliena surripiēdo vl̄ indebite retinēdo Et ꝟ mō opponit auaricia iusticie Alio mō ꝯsiderari pōt ꝓput importat immoderātiā circa interiores affectiones diuitiarū puta cū q̄s nimis amat vel desidēat diuicias aut nimis delectat in eis etiā si forsan nō velit capere aut retinē aliena Et ꝟ mō auaricia opponit liberalitati q̄ hmōi affectiones moderat Et licet vterq; istorū modoz ꝟ accipiat magis ꝓprie tñ auaricia scdo mō accipit Est etiā notādū q̄ ꝑbs in Etb multa ponit genera hominū viciosoz vicijs ad auariciā spectātib⁹ q̄ sb filiab⁹ sup̄ enūeratis nō vident cō prehēdi videlicz parcos tenaces. kinnibiles illiberales opationes operantes de meretricio pastos. furarios aleatorez. mortuorum spoliatorez latrōes Sed circa h tam pro iam dictis q̄z pro dicendis est aduertendum q̄ licet in cō muni vsu loquendi idez reputent aliquod peccatum esse filiam alicui⁹ alterius vicij seu peccati esse eius speciem est tamen magna differentia ita q̄ aliud ē peccatū habere filias et aliud peccatum habere species Species enim alicuius peccati seu vicij capitalis oportet semper ad idem genus vicij pertinere filias vero non imo ad finem alicuius vicij possunt etiam peccata alteri⁹ generis oz/

dinari et ex eo oriri Illa aũt pcca q̃ sic et alio oriũtur et ad ipm ordinanť ꝟm appetitũ finis. ꝓprie dicunť eiº filie. sic̃ gr̃a exẽpli in materia pñti Proditioꝝ fallacia ponũtur et debito filie auaricie. quia ex ipa oriũtur p̃cipue ꝟm appetitũ finis vt q̃ sez fit ꝓditio vl fallacia ad pecunias q̃ diuicias adq̃rendas Et tñ ꝓditio et fallacia per se ofiderate nõ sũt ꝓprie spẽs auaricie nec ꝓprie ad genº auaricie pertinẽt Ad ꝓpositũ igiť reuertendo illa q̃ (vt tactũ ẽ) ponit pbs. sunt magis spẽs auaricie quã illiberalitatẽ vocat. q̃z sint eiº filie licet tñ aliqui eoꝝ possint ad filias supra enũeratas reduci vt sub ipis effe/ctualiť oꝑhẽdanť. vtputa latrocinũ sub fraude. parcitas et tenacitas sub obduratiõe Cõtra miam eẽ sic ad auariciã ptinẽ videnť. ꝓt eñ aliq̃s illiberalis seu auarº dicit eo q̃ deficit in dando. Et siq̃dẽ qz paꝝ dat vocať parcº. si aũt qz nihil dat. tũc dicit tenax. si aũt qz cũ magna difficultate dat. tũc vocať kimibilis quasi kimi venditor qz. s. de paruis magnaz vim facit Quãq̃z eẽ dicit illibẽalis vl auarus qz excedit in accipiẽdo Et ꝟ iterũ dupliciter Uno mõ qz turpiter lucrať. vl sez vilia et ꝟilia opera per illiberales opatiões exercẽdo Uel qz de aliq̃bº viciosis actibus lucrať. sic̃ de meretricio vl aliquo hmõi Uel q̃a lucratur de eo qõ gratis debẽt cõcedẽ. sic̃ vsurarij Uel qz lucrať parũ cuz multo labore Alio mõ qz iniuste lucrať vel de viuis vim inferẽdo. sic̃ latrones. vel mortuos spoliãdo. vl ab amicis ꝑ deceptionẽ auferẽdo sic̃ aleatores Et intellige hec oia iuxť supra tacta q̃ñ. s. ex immoderato amore lucri fiũt seu ꝓcedũt Et sic patz ordinatia eoꝝ q̃ ponit pbs cũ illis q̃ ponit Gregl.

De vitio seu peccato gule

Nunc dicendũ est de vicio gule Que sic ꝟm Augl. describiť Gula est immoderata cibi auiditas Uel sic Gula est vorax edacitas. nature finiº nõ otenta Et ẽ aduertẽdũ q̃ gula non dicit seu denoiat quẽlibz appetitũ edendi vel bibẽdi ꝛ solũ inordinatum Qui ex eo inordinatum dr̃ q̃ recedit a debito ordine rõnis Nec viciũ gule in sba seu q̃ntitate cibi ꝓprie ofistit ꝛ in ocupiscẽtia non regrata rõne Et tõ si aliq̃s excedat in q̃ntitate cibi nõ ꝓpť ocupiscẽtiã ꝛ qz illõ sibi nẽcariũ eẽ existimat ꝟ nõ ptinz ad vitiũ gule. ꝛ ad aliq̃m impiciã ꝟz tũc ptinz ad gulã. q̃ñ aliq̃s ꝓpť ocupiam cibi delẽcabilis scienť excedit mẽsurã edẽdo Et ꝟ accipiť cibº eẽ ꝑ potu Nõndũ i/sup q̃ Gre. xxxi. li. moza. v. eẽ spẽs gule assignat sũ his ẏbis. Sciendũ ẽ qz q̃nq̃z nos modis viciũ gule tẽtat Aliq̃ñ nãq̃z idigentie opa ꝓuenit Aliq̃ñ ordinem tpis sequitur. sed cibos lautiores querit Aliq̃ñ etiam quemlibet et si sumenda

sint p̃pari accurati⁹ expetit Aliqñ aũt et q̃litati ciboꝝ et tpi ogruit. ꝫ in ipa q̃ntitate sumẽdi. mẽsuram ffectõis excedit Nõnũqꝫ ꝟoꝝ ab iecti⁹ ẽ qđ deliderat. et tñ ipo estu immẽsi deliderij oꝛteri⁹ peccat Et otinenť in ℔ ℣su Pre ꝑpere laute nimis ardenť studiose Quaruꝫ spẽrum nũer⁹ ꝙ sufficiẽtia sic sumi p̃t Gula vt dcm ẽ importat iozdi natã ocupiscẽtiã edẽdi In esu aũt duo ofideranť scz vť ipe cib⁹ qui sumiť. vel ipa ei⁹ sũptio Respcũ p mi. s. ipi⁹ cibi q̃ sũiť triplex p̃t ocu piscẽtie inozdinatio otingẽ scz vť q̃ntũ ad substãtiã cibi. vel q̃ntum ad q̃litatez cibi Vel quantum ad quãtitatez cibi Quãtuꝫ ad p̃muꝫ otingit concupiscẽtie inozdinatio qñ scz q̃runť cibi lauti. i. p̃cioſi Et tũc ẽ scđa spẽs sup̃'posita denota ta p illud ℣bũ versus supza posi/ ti. laute. Quãtũ ad zm otingit cõ cupiscẽtie deozdinatio qñ scz cibi nimis accurate et delitiose ꝑparã tur Et tũc est tertia spẽs sup̃ assi/ gnata. denotata p illud verbũ. stu dioſe. versus p̃noiati Quãtuꝫ ad tertiũ otingit ocupiscẽtie deozdi/ natio. qñ excediť in nimis omedẽ do Et tũc est q̃rta spẽs supza assi gnata. denotata p ℔ ℣buꝫ. nimis Respectu scđi mẽbri principal' scili cet ipi⁹ sũptiõis cibi. p̃t. dupliciter ocupiscẽtie inozdinatio otingẽ sci licz. vel q̃ntũ ad tẽp⁹ ipi⁹ sũptiõis vel q̃ntũ ad modũ Quãtũ ad pri mũ otingit cõcupiscẽtie inozdina

tio. qñ p̃uenit debitũ tẽp⁹ seu debi ta hoza omedẽdi Et tũc est p̃ma spẽs sup̃ assignata. denotata p ℔ ℣bũ. pre prope Quãtuꝫ ad scđm otingit ocupiscẽtie inozdinatio. s. qñ nõ ꝟuať debit⁹ mod⁹ in edẽdo Et tc̃ est q̃nta spẽs sup̃ assignata denotata p ℔ ℣bũ. ardẽter.

Notãdũ insup ꝙ Greg. xxxi. li moraliũ q̃nqꝫ assignat gule filias q̃ sunt. ꝛepta letitia. scurrilitas. im mũdicia. mlt̃iloq̃uꝫ. hebetudo sen sus circa intelligẽtiã Quaꝝ nũer⁹ seu sufficiẽtia sic sumi põt Gula vt supza tactũ est ꝑprie consistit circa immoderatã ocupiscẽtiã q̃ ẽ in e/ bis et potib⁹ Et ideo illa vicia q̃ ex imoderata ocupiscentia cibi et pot⁹ ꝺsequũtur seu oziunť. oputã/ tur inť filias gule Ipa aũt vicia q̃ ex immoderata ocupiscẽtia cibi et pot⁹ insurgũt seu oziunť. ofideran tur duplr Vel insurgũt ex pte aie vel insurgũt ex parte corpis Si in surgũt ex pte aie ℔ põt otingẽ q̃ duplr. s. vel p̃mo q̃tũ ad rõnez cui⁹ acies ex cibi et pot⁹ immod/ rãtia hebetať ꝑpter scz ciboꝝ et vini fumositates caput hois ptur bantes Et hinc ponitur filia gule ebetudo sensus seu mẽtis circa in/ telligẽtiã. ſic̃q ecõtrario abstinẽt ofert ad sapiẽtie p̃ceptionez Vel scđo q̃ntũ ad vim appetitiuaz seu appetitũ. q̃ sopito gubernaculo rõ nis per ipaz cibi et pot⁹ immode rantiã multiplicať deozdinať et in varias trãsit dissolutiões Et hinc

ponitur inepta letitia filia gule.ex eo ꝙ oēs inordinate passiōes ad letitiā et tristiciā ordinant vt dicit pbs Ii tertio q̄ntū ad inordinationē discretiōis circa debituz modū ꝓferēdi verba.q̄ frequētissime ex immoderātia cibi ꝙ pot⁹ contingit Et hinc multiloq̄um assignat filia gule Iuxta qđ dicit Gregor in pastorali Nisi gule deditos immoderata loq̄citas comitaret diues ille q̄ epulat⁹ q̄tidie splēdide dicit in lingua grauī⁹ non arderet Vel q̄rto q̄ntū ad inordinationē discretiōis circa gust⁹ et act⁹ exteriores Nā sicut ex immoderātia cibi ꝙ potus ꝓuenit in ipa discretione defectus q inordinatio circa debitā et moderatā ꝓlationē ẏborū.ita similiter ꝓuenit in ipa discretiōe deordinatio circa exteriores gestus Et hinc pōitur scurrilitas filia gule q̄ est quedā vana iocularitas q̄rens homines ad risū et oplacētiaz cōmouere.ex defectu discretiōis seu debite ꝓuisiōis ꝓueniēs Quātuz aūt respectu sc̄i mēbri ꝓncipalis de vicijs scz q̄ ex ꝑte corpis insurgūt.certū ē ꝙ ex ipa inordinata q immoderata cibi et pot⁹ ocupiscētia et sūptiōe frequētissime sequuntur emissiones inhōeste superfluitatū Et hinc ē ꝙ immūdicia ponitur filia gule

De emissione seminis

Est tñ aduertēdū ꝙ si ex ipa superfluitate cibi et pot⁹ ottingat emissio superfluitatū ꝑ modū seminis naturalis.tūc immūdicia licet etiā ad gulā ꝓtinē videatur in q̄ntuz scz materiam ministrat.magis ꝓprie tñ ꝓtinet ad pccm libidinis seu luxurie Si ottingat emissio aliaz superfluitatū.vt vomit⁹ et vacuationū fetidarū ꝙ hmōi.tūc immūdicia ꝓprie ad vicīū gule pertinet Est etiā aduertēdū ꝙ hebetudo q̄ntū ad eligibilia nō est ꝓprie filia gule.imo cōiter in omni pccō inuenit Sz hebetudo sensus circa speculabilia maxime etiaz ex gula ꝓuenit ꝓpter rōnem iam tactā scz ꝓpter fumositates caput ꝓturbantes.et tūc ꝓprie est filia gule Similiter letitia q̄ est de actu pccī iuxta illud ꝓuerbioz.ij.capo letant cū malefecerint.et q̄ ꝓprie ex habitu peccādi ꝓcedit non est filia gule. imo ad omne pccm oseqū ꝑt Sed illa letitia q̄ est vaga dissoluta q incōposita qđ importat ẏ verbuz inepta.ꝓmaxime orit ex inordinata sūptione cibi et pot⁹.et isto mō assignat filia gule Sicut est quedā scurrilitas q̄ ex volūtate seu appetitu luxurie.q q̄dā ex appetitu inordinato lucri seu pecunie procedit. dū scz q̄rit ꝑsona ꝑ q̄ndā vanam iocularitatē ad risū seu oplacētiā ꝓmoueri.vel ad ipaz facilius ad actū venereū ꝓmouēdū. vt ad alia q̄ omodi ab ea osequēdū.et istis modis magis ꝓtinēt ad illa vicia scz luxurie et auaricie Ex illa scurrilitas q̄ ex immoderata ocupiscētia et sūptiōe cibi et pot⁹ procedit

iuxta modū satis supᵃ declaratū ē
xpie filia gule

De vicio seu peccato luxurie

Sequitur de luxuria que sic describit Luxuria ē ex immūdis desideriis veniens lubrica mentis et carnis pstitutio Scōm alios sic describit Luxuria ē libidiose voluptatis appetitᵘ Et intelligas hūc libidinosū appetitū qñ est ex defectu rōnis. sic scz ꝙ ipa rō cū cohibē posset. nō tñ cohibet qz tūc talis libidinosus appetitus ē pcēm mortale Adhuc ꝑm alios sic describit Luxuria est corpis incontinētia. ex pruritu carnis originē trahēs Notandū ꝙ sic sepe supdcm ē. magna differētia ē ponere aliqō pcēm filiaz alteriᵘ vicij et illud ponē eiᵘ ipēm Qd manifeste apparet in isto vicio seu pcō luxurie Naz vt clare videbitur istud viciū aliq habz pcā tanq filias ea scz q ex eo oriunt ꝑm precipue appetitū finis Licz tñ ꝑm xpiū eē ad ipm viciū nō. ptineāt habz eē spēs q xpie ad ipm luxurie viciū ptinēt Octo igit ꝑm Gregl. xxxi li. moraliū assignant filie luxurie. s. Cecitas mētis. incōsideratio. incō stācia precipitatio. amor sui. odiū dei. affectᵘ pnīs seculi. horror seu desperatio futuri Quaz nūerᵘ seu sufficiētia sic sumi pt Certuz est ꝙ ꝑm doctrinā phoz qñ inferiores anime vires seu potētie ad sua ve

hemēt obiecta afficiunt et se applicāt. dsequēs est ꝙ supiores aie vires in suis actib⁹ impediant seu deordinant Maxime aūt p viciuz luxurie appetitᵘ ocupiscibilis q̄ est vna de inferioribus potētijs aie vehemēt afficit q intēdit suo obiecto scz delectabili venereo. xpter suā scz vehemētiam delectationis Et q̄ dsequēs est et cōiter otingit ꝙ maxime p ocupiscētiaz luxurie. rō et volūtas q̄ sunt supiores aie vires impediunt seu deordinātur Ratiōis aūt q̄tuor sūt actᵘ in agē dis Primᵘ q̄dē actᵘ ē simplex intelligentia q̄ ipa rō aliquē finē apprehendit vt bonū Et hic actᵘ p concupiscētiaz luxurie impedit Juxta illud Dañ. xiij. Spēs decepit te. Et illud Concupiscētia subuertit cor tuū Et q̄ntuz ad ꝟ ponit filia luxurie cecitas mentis Secōs actᵘ rōnis est cōsiliū de his q̄ sūt agenda xpē finē. et ꝟ etiā actᵘ p cōcupiscentiā luxurie impedit. Et q̄ntum ad ꝟ ponit filia luxurie precipitatio q̄ put hic sumit importat subtractionē dsilij. qñ scz hō ex luxurie vehemētia p impetū voluntatis seu passiōis. nō adhibito dsilio ad aliq̄d agēdū subito q inordinate ferē Tertiᵘ actᵘ rōnis ē rectū iudicium de agēdis Et hic etiā actᵘ p ocupiscētiā luxurie impedit Ut de senibus luxuriosis dicitur Dañ. xiij. Duerterūt sensū suū vt non recordarent iudicioz iusto Et q̄ntū ad ꝟ ponit filia luxurie. incōsidera

tio.que ꝑut hic sumitur importat defectū recti iudicij.qñ scz hō ex luxurie vehemētia. in recte iudicando deficit.qz.s.otēnit vel negligit attēdē ea ex qb⁹ rectū iudiciū ꝓcedit Quart⁹ aūt rōnis act⁹ est ꝑceptū qđ ipa rō facit de aliq̄o agendo Et iste etiā act⁹ p ocupiscētiaz luxurie impedit.in q̄ntū scz hō ex impetu ipi⁹ ocupiscētie impedit ne exequat illđ qđ rō decēnit eē faciēdū Et ꝑm h̄ ponit filia luxurie inconstātia.q̄.put hic sumit importat recessū a bono proposito q cepto. ꝓpter aliq̄d qđ inordinate placet qđ maxime causat vehemētia luxurie.p quā hō trahit ad repudiādū qđ recte ꝑus acceptauerat.qđ ex sui defectu venit.qz cū posset illi impulsui luxurie resistē nō resistit eo scz g nō tenet firmit q ostāter se in bono Explogatio Ita cōcepto g cecitas mētis est defect⁹ circa actum simplicis intelligentie Precipitatio est defect⁹ circa actum cōsilij Inconsideratio est defect⁹ circa actū iudicij Inconstantia est defect⁹ circa actū ꝑcepti Qui sūt q̄tuor ꝓncipales act⁹ rōnis circa agibilia q̄ maxime p delectationē q̄ in actib⁹ venereis est q̄ totā animā absorbet impediunt vt tactū est Ex parte aūt volūtatis dupler est act⁹ quē p cōcupiscētiā luxurie deordinari cōtingit De filia luxurie respectu vni⁹ act⁹ Un⁹ est appetit⁹ finis Et q̄ntū ad hui⁹ act⁹ deordinatio nem ponitur filia luxurie.amor sui Inq̄ntū scz hō ꝑ venerea delectatiōe quā inordinate appetit et odipiscit se ipm inordinate diligit. q ea que ad dictā delectationē seu complacētiā oferūt sibi ꝓcurat q q̄rit De alia filia respectu eiusdem act⁹ Et p oppositū respectu ipi⁹ met act⁹ volūtatis ponit alia filia luxurie.odiū dei Qđ importat q̄ndā dei ac suoz mandatoz in aio displicētiā et otemptū.in q̄ntū scz ipam delectationē venereā sic ocupitā nō ꝓhibet De alia filia respectu alteri⁹ act⁹ Alt⁹ act⁹ volūtatis est appetit⁹ eoz q̄ sūt ad finē Et q̄ntū ad hui⁹ act⁹ deordinationem ponit filia luxurie.affect⁹ presentis seculi In q̄ntū scz hō ꝑ ampli⁹ q diuti⁹ venerea delectatione ad sui libitū fruēdo pñs seculū et ea q̄ in eo sūt inordinate diligit et in eis oplacet Alia filia ex eodē actu Et p oppositū respectu ist⁹ius met actus ponitur alia filia luxurie.desperatio futuri seculi Quia dū hō vt ꝑfert nimis delectationibus carnalib⁹ detinet nō curat ad delectatiōes spūales que ꝓprie ad gaudia futuri seculi ptinent et disponūt puenire.imo eas fastidit q q̄dāmō despat Est tñ aduertē dū g Isidor⁹ q̄tuor ponit ex ipa luxuria oriētia.q̄ sub p̄dictis filiabus oph̄endi nō vident. scz turpiloq̄a.verba scurrilia.ɣba ludicra stultiloquia Sed qui bñ cōsiderat p̄dicta q̄tuor sub p̄cedentib⁹ cōti

nenť Nā ipa ḡtuor q̄ sic ponit Jsi dor⁹ nō sūt nisi q̄dā iordinati act⁹ exteriores.et adhuc p̄cipue ad locutōnē ptinētes.que ex ipa vi ocupiscētie luxurie oriunť Jn q̄ locutione pōt ex vi ip⁹ luxurie aliq̄s iordinatū eē q̄druplicit vel ꝓpter materiā.vel ex pte cause.vel q̄ntū ad finē.vl q̄ntū ad ſñiaz Ibi q̄ntū ad materiā tūc sūt turpiloq̄a Cū ei ex abūdātia cordis os loquit̄.luxuriosus cui⁹ cor turpib⁹ ocupiscentijs est plenum de facili in turpia verba ꝓrūpit.qđ ꝓprie ptinet ad inconsideratione Ex pte vo cause Cū vt dictū est ocupiscentia luxurie maxime inconsiderationē q̄ p̄citationē causet.cōsequēs est q̄ p rūpere faciat in verba leuit̄ et inconsiderate dicta.q̄ scurrilia dicunť Quātū vero ad finē Cū luxuriosⁿ ex vi sue ocupiscētie delectationez q̄rat.osequēs est vt verba sua ad immoderatā delectationē ordinet et sic in verba ludicra ꝓrūpat.q̄ ꝓprie ioculatoria dicunť ad luxuriā maxime ptinentia Qđ ꝓprie ad amorē sui ptinere videť Quātū vero ad ſñiam seu grauitatē vbo rū.cū cōcupiscentia luxurie inconsiderationē mētis q̄ndā causet.consequēs est q̄ rectū iudiciū debitā q̄z grauitatez in verbis impediat ex quo fit vt luxuriosⁿ in stultiloq̄a ꝓrūpat. vtpote verbis suis delectationes q̄s appetit.q̄buscūq̄z aliis reb⁹ p̄ferēs seu p̄ponēs Quo hic capiť amor sui Est etiaz ad

uertēdū q̄ amor sui nō capiť hic sub q̄dā sui generalitate. q̄ntū scz se extendit ad quecūq̄z bona que aliq̄s sibi ipi appetit .q̄ isto respectu amor sui nō ē filia luxurie.imo cōmune oim pcc̄oz ꝓncipiū Sed capiť hic q̄dā spēali acceptiōe seu osideratiōe Jn q̄ntū scz aliq̄s ꝓpť suā oplacētiā et delectationē iordinate appetit et ocupiscit delectabilia carnis venerea.et tūc est propie filia luxurie Siliter inconstantia in q̄ntū opponit cōstantie.ꝓut ipa ostātia ē pars fortitudinis.q̄ circa ardua et terribilia versatur nō est filia luxurie Sed hic ponit filia luxurie in q̄ntū opponit ostētie q̄ habeť in abstinēdo a delectationib⁹ venereis. q̄ ꝓprie ptinet ad otinētiā.que ponit pars tpantie Et isto mō inconstātia ponit ꝓprie filia luxurie.in q̄ntū scz ex ip⁹ luxurie ocupiscētia oriť et causať.et p eā emollit̄ cor hominis q̄ effeminatum reddit̄ Et ita de aliis sup̄ tactis suo mō Quia vt sup̄ tactū est non refert aliq̄ vicia ex vno vicio oriri ꝑm appetitū finis.et eadē vicia ad genera aliox vicioz ptinē Species vero luxurie cōiter assignanť septē.scz simplex fornicatio.stupri.adulterij.sacrilegij.incest⁹.rapt⁹.pc̄m contra naturam Quarū ispērum nūerus seu sufficiētia sic sumi pt Peccatū luxurie in hoc ꝓprie obstit.q̄ aliq̄s delectatione venerea vtť nō ꝑm rectā rōnem et debitū modū Quod q̄dez

ōtingere ꝑt ꝺuplicit Uno modo
reſpectu materie in qua hmōi ꝺe/
lectatio ꝙrit ſeu ſumit ꝓut in ea ê
ꝺeoꝛꝺinatio Alio mō reſpcu ipi⁹
materie ꝙ licet ꝺebita exiſtat. non
ꝺuaꝝ tñ circa eam ꝺebite circūſtā
tie Et qꝛ circūſtātia ꝺe ſe in ꝙntuz
ſcz circūſtātia no⁹ ꝺat ſeu imponit
ſpēm actui moꝛali. ꝺeo ei⁹ ſpēs
nō cōiter a circūſtātijs imo ſumit
ab obiecto.qꝺ eſt materia actus
ideo oportuit ſpēs luxurie aſſigna
ri a ꝑte materie ſeu obiecti.in ha
bēꝺo ſcz reſpectū aꝺ ipam materi
am vel obiectū Circa ipaz aūt ma
teriā in ꝙ exerceꝝ act⁹ venere⁹ pōt
aliqꝺ nō ꝺuenire recte rōni ꝺupl̄r
Primo mō reſpectu ꝑtie eſſe ipſi⁹
materie ſcz recipientis que ꝑtie
in actu venereo ꝓ materia re
putaꝝ et recipiꝝ in quantū ſcz ipa
materia repugnātiā habz aꝺ finē
ꝺebitū. ꝑter quē act⁹ venere⁹ exer
ceri ꝺebz.eo ſcz ꝙ ꝑ eā impeꝺitur
generatio ꝓlis.et tūc eſt vna ſpe/
ciex luxurie.ſcz pcēm contra natu
rā.qꝺ hic accipiꝝ ſeu ſumit ꝑ oīm
actu venereo.ex ꝙ nō pōt genera
tio humana ſeq Uel in ꝙntū ipſa
materia repugnantiā habz aꝺ ꝺe
bitam eꝺucationē.ꝺirectionē.q ꝑ/
motionē ꝓlis iaz nate in ꝙntū.ſcz
ꝑ eā impeꝺiꝝ ꝺebit⁹ oꝛꝺo eꝺuca/
tionis ꝺirectiōis et ꝓmotiōis ipſi
us ꝓlis ſuſcepte.q tūc eſt alia ſpe
cies luxurie.ſcz ſimpler fornicatio
Scꝺo mō in ꝙntū ipa materia in
qua exerceꝝ act⁹ venere⁹ pōt eſſe
nō ꝺueniens recte rōni Nō ꝙꝺē ex
eē ſui ſeu ꝺe ꝺirecto.ꝫ ꝑ quēꝺā in/
ꝺirectū reſpectū eoꝝ ꝙ circa ipaz
materiā fiūt.tā in ſe ꝙꝫ in ꝺpatio/
ne aꝺ alios homines Et ꝫ iteruz
pōt ōtingē ꝺuplicit Quia aut ꝑ
ꝺicto actu venēo cōmittēꝺo et exer
ꝺo nō iferꝝ violētia Et ꝫ itez ōtin
gere pōt ꝺuplicit Primo ꝙꝺē mō
ex ꝑte ipi⁹ materie ſcz femine .cui
aliqꝫ omiſceꝝ qꝛ ſcz nō ꝺuaꝝ ei ꝺe
bit⁹ et ꝺgru⁹ honoꝛ.et tūc eſt alia
ſpēs luxurie ſcz inceſt⁹ qui ē ꝺcubi
tus cū cōſanguinea vl affine.in ꝙ
ipi⁹ fcie tā reſpectu ſui ſueqz fame
ac nominis.qꝫ in reſpectu ſue ꝓ
geniei honoꝛificētia qꝫplurimū le
ꝺiꝝ ex ꝙ apparet ꝙ gꝛaui⁹ ſit pcēz
inceſt⁹ qꝫ pcēm ſimplicis fornicati
onis Alio mō ex ꝑte illi⁹ in cuius
poteſtate ē ipa femina. Et ꝫ iterū
tripliciť Uel reſpectu femine que
eſt in ptāte viri.et tūc eſt alia ſpēs
luxurie ſcz aꝺulteriū.qꝺ cōmittiť
cū violatione matrimonij Aut re
ſpectu femine ꝙ eſt in ptāte pr̄is.q
tūc eſt ſtupꝝ qꝺ omittiť in ꝺeflo
rāꝺo et coꝛrūpēꝺo virginē ꝙ cōi/
ter i ptāte pr̄is ꝺiſtit Aut reſpcu
femine in ſpeciali.vt ita ꝺicaꝝ ꝺei
ptāte exñtis .tanqꝫ ſcz ſuo cultui
et ꝺuicio ſpēaliť ꝺeputate q ꝺeꝺi
cate.et tūc eſt alia ſpēs luxurie ſcz
ſacrilegiū.qꝺ omittiť cū ꝓſona re
ligioſa et ꝺeo ſacrata Et aꝺuerta

tur hic p intellectu pmissoꝝ q̃ species sup̃ dce luxurie magis ex pte femine diuersificari ponunt. q̃z ex parte viri. qz in actu venereo femina se habet q̃si patiẽs et p modum materie. vir aũt p modum agẽtis Et vt sup̃ tactũ ẽ spẽs luxurie nõ pñt oenient nisi ꝑm dr̃am seu diuersitatẽ materie assignari Quia diuersitas materie habz ãnexã diuersitatẽ formalẽ obiecti q̃ accipit ꝑm diuersos modos repugnãtie ad rectaz rõnẽ debitũq̃z ordinẽ et modũ q̃ in actib⁹ venereis omittunt Est etiã aduertẽdũ q̃ licz i sup̃ scripta spẽruz luxurie assignatiõe meretriciũ nõ trãsiẽs in grauiorẽ spẽm intelligatur sub simplici fornicatiõe oprehẽsũ. aliq̃ tñ inter ipa duo realẽ dr̃am assignãt dicẽtes fornicationẽ simplicẽ eẽ soluti cũ soluta q̃dã mõ sibi inuicẽ determinate associatis et appropriatis Meretriciũ ꝛo duplicit fieri dicũt Uno mõ p vagã libidinẽ hinciñ cũ diuersis. nũc cũ ista nũc cũ alia peccando Alio mõ cũ publice venali ocubendo Est etiaz aduertendũ q̃ aliq̃ nõ ponũt sacrilegiũ de p se ꝓpriam spẽm luxurie. qz vt dicũt nõ ꝓprie de se ptinet ad luxuriã ꝑm se ipaz Dz solũ possz poni eiꝰ spẽs in q̃ntũ ordinaret ad finẽ ipiꝰ Dz nec adhuc ponũt tẽ ipz sacrilegiũ spẽm determinataz luxurie qz vt dicũt pt ocurrẽ cũ diuersis aliaꝝ spẽrum luxurie sup̃ tactarũ vt gr̃a exempli Si q̃s abutat̃ pso

na sibi ꝑm spũalẽ ognationẽ contũctã. cõmittit sacrilegiũ p modũ incestꝰ seu quẽdam spũalẽ incestũ Si aũt abutat̃ deo sacrata tũc eo respectu q̃ est sponsa xp̃i omittit sacrilegiũ p modum adulterij seu q̃dam spũale adulteriũ Eo ꝛo respectu q̃ ẽ sub spũali p̃is cura ptãte. cõmittit sacrilegiũ p modũ stupri seu q̃dã spũale stupũ Et si violentia inferat̃ omittet̃ sacrilegiũ p modũ raptꝰ seu q̃daz spũalis raptꝰ. q̃ grauissime etiaz in solo conatu p leges ciuiles punitur Cõmunior tñ vsusq̃ opinio habz q̃ sacrilegium ponit̃ determinata spẽs luxurie et omittitur vt supra declaratũ est

Et etiã aduertẽdum q̃ pcti cõtra naturã quatuor cõiter spẽs seu modi assignant̃ Primꝰ est qñ absq̃ oñi ocubitu causa delectationis veneree pollutio ꝓcurat̃ Et vocatur ꝓprie mollicies. ptinetq̃ ad pcm immũdicie veneree seu lubricose Secꝰs modꝰ est si fiat p cõcubitũ ad rẽ nõ eiusdẽ speciei Et vocat̃ ꝓprie bestialitas Tercꝰ modus est si fiat ocubitꝰ ad rem eiusdẽ speciei ꝛ nõ ad debituz sexũ. vt puta masculi ad masculũ vel femine ad feminã Et vocat̃ ꝓprie peccatũ zodomiticũ Quartꝰ modus est si fiat ocubitꝰ ad rem eiusdem speciei ꝛ debiti sexꝰ. ꝛ nõ fiat in debito instrumẽto. vel alias fiat mõstruosa q̃dam deordinatio ꝛ vilitas in modis cõcubendi

Est etiã aduertẽdũ q; ocubitus oiugalis ꝑm aliq̃s circũstancias ꝑt fieri cũ pcco vel mortali vel veniali Et cõiter dr̃ ocubitus assignat triplex mod⁹ scz licit⁹ fragilis. impetuosus Licit⁹ itez fit triplicit scz vel causa ꝓlis sucipiẽde ad honorẽ dei et cultũ Vel cã reddendi debitũ. dum exigit Vel causa fornicatiõis vitãde. nõ q̃dẽ in se ꝫ in oiuge Prim⁹ est pietatis. scd̃s est iusticie. tert⁹ ẽ cautele Et in his nullum dicit esse pccm Fragilis est qñ fit causa delectatiõis Et tunc distinguit Quia si amor illi⁹ delectationis sit ita feruẽs q; ꝓponat deo. tunc ẽ pccm mortale Si vero nõ ꝓponat deo. tũc ẽ peccatũ veniale Quinq; modis fit ocubit⁹ impetuosus Impetuos⁹ est q; ex sola libidine ꝓueniẽs metas rationis et honestatis trãscendit. q̃dõ fit q̃nq; modis Primo mõ ꝑ q̃sdã meretricias blãdicias. ad magis exaturandã libidinẽ Secũdo mõ qñ fit otra naturalẽ modum Tertio mõ qñ fit tpe ꝓhibito vt magnaz solẽnitatũ eccie et vigiliaz Quarto mõ qñ fit in loco ꝓhibito. vtputa eccia vel cimiterio. 7⁹ mõ cuz ad pregnãtẽ partui vicinã. vel ad eã q; in fluxu mẽstruoso ẽ accedit

Quõ ex spẽb⁹ 7 filiab⁹ septez viciozuz capitaliũ alia etiam peccata oriantur

Generalit aũt circa põcas tã filiaz q̃z specierũ omniũ sup dictoz septẽ vicioz seu pccorum capitaliũ assignatiões 7 declarationes Notãdũ est q; licet cuilibz p̃dictoz vicioz nõ sint assignate nisi filie et spẽs supza dicte declarate. qõ non alit fieri debuit. qz vt sepe sup̃ tactuz est. nulli vicio capitali debẽt pcca alia q̃cũq; ꝑ filias b⁹ aut spẽb⁹ assignari. nisi illa que ꝑm pcipue appetitũ finis cuuslibz vicij ꝓmarie et magis ꝓncipaliter ex eo oriunt et descendũt. vel que ad ip̃i⁹ vicij gen⁹ et naturã magis immediate ꝑtinẽt. sunt tñ alia pccata ex ip̃is septẽ vicijs capitalibus oriẽtia. et ad gen⁹ seu naturã eoz ꝑtinẽtia. q̃ tñ nec tanq̃z filie. nec tanq̃z spẽs eoz assignãtur. ex eo qz nõ ꝓmarie et ꝓncipaliter ex eis oriunt et descendũt. nec ita immediate ad ea ꝑtinẽt imo magis ꝓprie ex ip̃is filiab⁹ vel spẽb⁹ suis oriũtur et descendũt Ita q; ꝓprie loquẽdo pñt magis dici ramusculi orientes ex ꝓncipalibus ramis ip̃oz septẽ vicioz capitaliũ. ex q̃bus iterũ ramusculis q̃ debite exq̃rere voluerit repiet virgulas alias seu folia iterũ nascẽtia ꝑm q̃litates ꝑsonarũ circũstãtiasq; modoz faciẽdi nec non tẽpoz̃ ac loc̃oz Ut gr̃a exẽpli Ex inobedientia q̃ ponit ꝓma filia inanis gl̃e nascit seu ꝓcedit rebellio Ex iactãtia q̃ ponit alia ip̃i⁹ inanis gl̃e filia. nascit seu ꝓcedit fast⁹ 7 põpositas. taz gestuũ q̃z vestiũ q̃z hmõi pluriũ Ex discordia q̃ ponit alia

filia' inanis glozie nascit seu ꝓce/
dit scisma q bellũ Et itez ex bello
homicidia.mutilatões.incarcera
tiones et hmõi Ex otumelia que
ponit filia ire nascitur seu ꝓcedit
subsãnatio.deriſio. maledictio .et
sic de plurib⁹ alijs que ꝓmptũ est
repire.q̃ omnia ognoscẽ nõ est in
utile.imo expediẽs ꝑmaxime curã
aiaꝝ hñtib⁹ ac alijs viris lr̃atis.vt
magis ꝑpendẽ et attendẽ possint
ꝓprias radices et ozigines singu
lozũ pcozũ Et sic facili⁹ et melius
tã in respectu sui q̃ respectu eozũ
quos in ofessiõib⁹ audiũt possint
tentatiõib⁹ resistere.radices q̃ ea
rũ ꝑncipales ac fomẽta euellere et
dissipare Et ista hic ad longũ de/
clarare non patit intenta hui⁹ tra/
ctatuli compẽdiosa breuitas. Qui
vero ampliora ac magis ꝑticula
ria videre voluerit.recurrat vtiã
supra tactũ est.ad scõaz scõe bea/
ti Thom. necnõ ad illã sũmam no
tabilẽ de vicijs.q̃ a nõ nulli sũma
regis nũcupatur

Qñ non sẽp vicia seu pcã
capitalia eorũ q̃
filie et spẽs pcã mõrlia existũt

Est tñ circa supẽ dictam se
ptez pcoꝝ seu viciozꝝ ca/
pitalium declarationẽ ad
uertendũ.q̃ licet ipa septem vicia
capitalia cũ suis filiab⁹ q spẽb⁹ su
pra ctiã specificatis ꝑ pcis mor
talib⁹ assignent.et frequẽti⁹ in na
turã et actũ pcẽi mortalis transe/
ant Non tñ sp pcã mortalia exi/
stunt.imo nõnũq̃ ꝑm aliq̃s circũ
stantias et q̃litates omitti possũt
q̃ nõ nisi pcã venialia sũt Et licz
per nõnullos istud ample declara
tũ sit.et spẽaliter bñ. diffuse. et ele
gant per beatũ Thom̃.scõa scõe
sue sũme ex q̃ multa in hoc octauo
tractatulo dcozũ sũpta sũt.ac etiã
bñ et succincte in q̃dam solẽni tra
ctatu.qui opendiũ theologie nun
cupat.cui⁹ iniciũ veritatis theolo
gie sublimitas.ad quos attenta
breuitate hui⁹ dicti tractatuli.rati
onabilit vẽiebat faciẽda remissio
Tñ q̃ nõ omnes libros hñt inter/
dũq̃ nõ facile ab aliq̃b⁹ reperiunt
ne omnino istud qõ poterit ꝺsciẽ
tias plurimoꝝ a multiplicib⁹ scru
pulis relcuare hic indeterminatũ
ꝑteriret .expediẽs visũ est ac con/
gruũ hic aliq̃ mõ explicare.et pro
maiozi ꝑte dicẽdozũ iuxta effectũ
eozũ q̃ circa ꝺ in supza dicto opẽ
dio theologie ponunt Et qui in
simili .vt supza dcm est ampliora
et spẽaliora videre voluẽrit.ad ali
os doctozes specialiter ad ipsam
scõam scõe beati Thom̃.recurrat

Quando superbia sit pcm
mortale.

Procedendo.igit iuxta or
dinẽ ceptũ hui⁹ tractatuli
ꝑm quẽ insequẽdo beatus
Gregl.sit distinctio inter superbiam
et vanã gloriam.est sciendũ q̃ sup
bia ꝓut accipit hic ponit regina
et mater omniũ viciozũ cũ suis q̃/
tuoz spẽbus.quas etiaz vt supẽ ta/

ctū est ponit Gregl.ē de suo genē pcēm mortale.qz est inordinat⁹ et peruersus appetitus ꝓprie excellē tie.sibi indebite attribuēs que nō habz.vel alio mō et intentione q̄z habeat Que oīa tñ intelligenda sūt qñ ex deliberato iudicio seu cō sensu rōnis ꝓcedūt

Quādo vana gloria sit pcēm mortale

Vana gloria ex suo genē ē veniale peccatum.quia genus operis scz mortale sumitur ex obiecto Uanū aūt ꝑm se non est obiectuz mortalis peccati venialis Uñ cū vana laus sit b⁹ peccati obiectū patet ꝙ nō sp va na gloria est mortale peccatū Sz alīs respectibus est vana gloria mortale peccatum.qđ dupliciter contingere potest Uno mō ratione finis ꝓpter quē laus ipsa appetitur.opus namq; tale est.quale est illud ꝓpter quod appetitur Alio modo ratione operis in se in quo laus ipsa queritur Circa primū modū aduertendū ē ꝙ q̄druplici fine laus appeti potest Primo ad vitandū malū infamie.qđ potest hō per suspicionē vel detractionē alioz aut alias incurrere.sic̄ samuel se lau dauit primo regum Scđo ꝓpter vtilitatē aliquā spūalem .vt esset gloria dei vel edificatio ꝓximorum sicut Paul⁹ se cōmendauit Tertio ꝓpter lucrum auaricie.vel aliquem alium finem seu actū peccati mortalis sicut pharizei q̄ deuorabant domos viduaruz simulantes lōgam orationē Ut habet Matħ.xxiij Quarto propter aliquem finem seu actum venialis peccati sicut quando quis laudari appetit eo ꝙ vane in laude delectatur Primum est prouidentie.secundum est charitatis. tertium est mortale peccatum Et idem intelligendum est de omni ope et actu cuius finis qui principaliter intenditur est mortale peccatum. quartum est veniale si illa delectatio q̄ in laude habetur sit venialis

Circa secđm modū.ratione scilicet operis propter quod ipsa laus queritur est aduertēdū ꝙ tria sunt genera operum per q̄ laus ipsa queri potest Uel ei sūt opa illicita vł sē opa virtuosa Ut sunt opera indifferentia Si per ꝓma opera scilicet illicita queritur laus. tūc vana gloria est tale peccatum quale est illud opus illicitū per qđ queritur Nam si illud op⁹ illicitum sit mortale. tūc vana gloria erit mortalis Si sit vēiale tūc vana gloria erit venialis Si q̄ratur laus per secunda opera scz virtuosa.hoc iterum potest cōtingere dupliciter Quia vel appetit⁹ laudis adūgit seu supuenit operi ⁊tuoso tāq̄ incidēs ⁊ nō ꝓncipaliter intentus .sicut sepe in cantu .et aliquando imo frequenter in predicatione alīs q̄ sanctis operib⁹ Et tunc vana gloria non est nisi peccatum veniale Uel ipsa laus finis ꝓncipaliter intentus in opere

virtuoso ipsi qz actui virtuoso pre/
stitus ita ꝙ illud opus virtuosum
operans ibi constituit finem vl/
timū sui opis Et sic est vana gla
pcēm mortale qz tūc inhereꝫ ei vt
fini vltimo Circa qđ adhuc aduer
tendū ē ꝙ maiꝰ est pcēm glari de
bonis spūalibꝰ qz de bonis tpali
bus. qz bona spūalia minꝰ hñt mo
tiuū vānitatis et vane delcationis
eo ꝙ minꝰ apparēt ab eꝝ qz tpa/
lia ¶ Si q̄raꝫ laus p ēcia opa. s.
indifferētia vt est hre diuicias vel
vestes pciosas. tūc si illa opa vl/
teriꝰ nō ꝓgrediaꝫ in deteriꝰ. nisi ꝑ
solā laudē hñdā. vana gla nō erit
nisi veniale pcēm Si aūt talia ope
ra vltra in deteriꝰ ꝓgrediaꝫ de
seqz ordinata vt sint occasio mor
talis pcī. vtputa qñ mulier orna
tu meretriceo ad alliciendos ho
mines animas qz capiēdas se pre
parat. vl sint illa opa de se indiffe
rentia ex phibitiōe supioris effca
illicita vt torneamēta ꝯ hmōi. et
tūc vana gloria est pcēm mortale

Quando inuidia sit peccatū
mortale. et qñ nō

Inuidia ex suo genē est peccatum
mortale Cū em̄ inuidia ꝓut in su/
periorib⁹ dām est sit dolor de feli
citate seu bono alteriꝰ. gauduz qz
de malo alieno. clarū ē ꝙ directe
otrariaꝫ charitati. vt ꝑma ad cor
riij. Charitati aūt nihil ē otrariuz
qđ nō sit pcēm mortale ¶ Est tñ
aduertēdū ꝙ interdū illud pcēm
qđ ex suo genē est mortale. ꝑt ꝑm

aliqs sui q̄litates solū esse veniale
Vtputa qñ in solo ꝑmo motu cō
sistit Vel ꝓcer aliqm aliā intētio
nē extra suā rōnē trahit ¶ Pro q̄
sciendū est ꝙ q̄druplicit pōt do/
lor de alieno bono homini acci/
dere Primo mō ꝓut est ꝑmo ꝑmꝰ
motꝰ ex natura ꝓueniens. q̄ inter/
dū etiā ex ipiꝰ nature corruptiōe
in aliqbꝰ plꝰ et frequentiꝰ ꝓuenit
Sūt em̄ aliq ex sue corruptiōe in/
ordinate nature magis proni ad
motꝰ inuidie qz alij. vt in silꝫ est vi/
dere inter diuersos canes Et iste
dolor seu motꝰ inuidie nullo mō ē
pcēm. qz tales motꝰ ꝑmo ꝑmi nō
sūt in ptāte nra Et ita intelligēdū
est respectu quorūcūqz aliorū vici
orum seu peccatoꝝ de omnibꝰ pri
mo primis motibꝰ naturalibꝰ. vbi
tñ delectatio seu ꝺsensus nō se ad/
iūgerit. qz tūc posset in pcēm vl ve
niale vel mortale trāsire ¶ Secū/
do modo potest ille dolor seu tri/
stitia de bono alieno esse. scđo pri
mus motus. quando scz fit in sen/
sualitate sine tamen completa deli
beratione. etiam si tali dolore seu
passione afficitur. quod ꝓprie con
tingit quando ille scđo primꝰ mo
tus non ita cito ab inicio remoue
tur sicut posset. remouetur tamen
ante plenum consensum. imo quo/
dām̄ displicere incipit Et tūc in
uidia non est nisi veniale peccatū
Et ita ꝙ bene aduertaꝫ intelligen
dum est etiam generaliter in om/
nibus alijs vicijs seu peccatis

Qui aũt dicantur ꝑmo ꝑmi motꝰ et ſcõo primi motꝰ declarabĩt alĩ qualiter infra. vbi de pcõo veniali agetur ¶ Tertio ꝓt ille doloꝛ ſeu illa paſſio in aĩo accidẽ ꝙ nihilo/ minꝰ ꝓpẽ aliq̃m aliã intẽtionẽ tra/ hĩt extra ſuã ꝓpriã rõnẽ. ſuã q̃ ꝓ/ priã natur ã. vtputa q̃ doloꝛ ille ſeu triſticia de alieno bono inſur/ git alicui ex bona rõne ſeu cauſa ſicut q̃ aliq̃s de bono ſeu ꝓſperi tate alteriꝰ dolet. vt qꝛ efficitur po tens vel alias. quia illud videt in alteriꝰ detrimẽtũ et ꝓiudiciũ redũ dare. vel ſcz aĩe ꝓrie met illiꝰ qui illud bonum habz. vel reſpublice. vel aliq̃rũ bonaꝝ ꝓſonarũ q̃ affli gi non merenť Et talis doloꝛ ſeu motꝰ bonꝰ. eſt nec pcõm eſt. cũ ma ius bonũ magis ſit appetendũ ¶ ſ°modo põt ille doloꝛ ſeu triſti cia de bono alteriꝰ accidẽ. habẽi ex certa ſcientia ꝙſenſu q̃ delibe/ rato voluntatis. et ſine iuſta ac rõnabili cauſa Et iſto mõ inuidia eſt ſp pcõm moꝛtale ¶ Et per iſta ꝓt etiã clare videri q̃ detractio ẽ pcõm moꝛtale vel veniale Nam ſi malũ de aliq̃ dicať ad bonũ finẽ ꝓ ipediẽdo ſcz ꝙ malũ alteri faci at. vel ꝓ ſua coꝛrectiõe. vel rõne of ficij qꝺ incũbit vel ꝓhibẽdo teſti/ moniũ veritati. vel hmõi. q tũc de tractio non eſt pcõm. dum tñ ꝓuer ſa volũtas ex deliberato ꝓpoſito nõ ſe adiũgit Si ꝺo dicať malum de alio ex q̃dã ſolũ leuitate loquẽ di. ſiĉ ſepe ꝺtingit. et malũ qꝺ dici tur nõ vergat i magnũ dãnũ ſeu ꝓiudiciũ illiꝰ de q̃ dicĩt aut ſue fa/ me. et tũc detractio ẽ pcõz veniale Poſſet tñ illꝺ dãnuz ſcu ꝓiudiciũ tã graue eẽ ꝙ illa leuitas loquẽdi nõ excuſaret. qꝛ vnuſq̃ſq̃z maxime in talibꝰ grauibꝰ et reſpectu alioꝝ debz ponere cuſtodiam oꝛi ſuo

Quando ira ſit pcõm moꝛ/ tale et q̃ non

Ira ex ſuo genẽ ẽ pcõm mõrle. qꝛ iuxta ſupiꝰ vbi de ira actũ ẽ Ira ẽ immoderatꝰ animi motꝰ ꝺcitans ad penã ꝓuocãti inferẽdã ſ̃ꝺic ãt motꝰ ꝺtrariať caritati. q̃ vt habeť i. ad Coꝝ. xiij. Nõ irritať. non co/ gitat malũ ¶ Ira tñ vt etiã ſupra aliq̃liť tactũ ẽ multiplicĩť ꝺſiꝺẽari ꝓt Uno mõ ꝓut imporꝛtat ſeu de noiatur ꝑ zelũ quo q̃s ꝺtra vicia mouet q ipa deteſtať Et hec ira nõ ẽ pcõm ſz magis eſt ꝓfectiõis. imo ꝑ iſtũ modũ ꝓt etiam ſibimet q̃s iraſci Quiꝺ em̃ vt dicit glõ ſu/ per illud pſať. Iraſcimini q nolite peccare. ẽ hõ penitens. niſi ſibi ipſi iraſcẽs Alio mõ põt ira ꝺſiderari ꝓut dicĩ et iporꝛtat q̃ndã erga ꝓxi mũ affectus remiſſionẽ. ꝑ quã ſcz homo nec de malo proximi dolet nec de eiꝰ bono gaudet. licet etiaz non doleat de bono. nec gudeat de malo cius. ſed eſt ei et erga eũ indifferens Et hec ſpecies ire non eſt moꝛtale peccatum ſed eſt im/ ꝓfectio q̃daz caritatis Niſi tñ vbi ꝓrimus eſſet in extrema nĉitate quia tunc ſub pena peccati moꝛ/

talis teneť hō sibi succurrere si pōt Alio mō ꝑt ira cōsiderari ꝑut dicit et importat quādā impatiētiā actualē absq; tñ reali appetitu vindicte Et talis motꝰ etiā deliberatus ē solū pcēm veniale Quia sic ꝑz ex supᵒ dictis ire diſcriptiōibꝰ nō habz opletā rōnē ire Alio mō ꝑt ira diſiderari ꝑut dicit; importat actualē impatiētiā etiā cū appetitu vindicte Et ħ triplicit ōtingere ꝑt Quīq; em ħ a naturali cōplexione seu diſpoſitiōe ꝓcedit sic est in melācolicis; in senibꝰ Jn q/bus ꝑm pħm ōtinue moueť natura. ꝓpter qđ sp turbulēti existunt. Et talis ira nullū ē pcēz. cū sit motus naturalis Quīq; etiā est ħ; ꝓcedit ex appetitu subito ; nō ꝓfce deliberato Et talis ira nō est nisi veniale pcēm. sic alīꝫ ꝑmi motꝰ Quīq; aūt est ħ et ꝓcedit ex volūtate deliberata cōsēsu q; ꝓfecto Et talis ira est sp pcēm mortale

Quando acidia sit peccatū mortale et qñ nō

Hacidia ex suo genē ē venia le pcēm Quia ꝑm supiᵒta/cta acidia in effectu nō est nisi tediū de bono spūali laborioso Hoc aūt de se nō opponit caritati. ꝫ solū dicit q̄ndā feruoris caritatis diminutionē. in qua feruoris caritatis diminutione consistit oīe pcēm veniale Multiplicit ꝑt tediū de bono spūali ōtingē Uno mō ꝓut est solꝰ motꝰ naturalis laborē abhorrēs. et talis motꝰ nullū est pcēm. q; talis motꝰ nō ē in nra

ptāte Alio mō ꝓut est motꝰ appetitꝰ de ope spūali laborioso contristati Et talis motꝰ etiā si appetitꝰ ille sit deliberatiuꝰ. nō ē nisi pcēm veniale. q; ꝺsensus in illud qđ de sui natura nō est nisi veniale pcēz. nō ē nisi vēiale Alio mō ꝑt istō tediū de bono spūali laborioso tale eē talit q; vltra motū naturalem motū q; appetitꝰ transire. q; p illō hō illa adimplē dimittit q̄ sue salūti vel ex vi ꝑcepti vel alias nēaria sūt. et tē est pcēm mōrle Pōt adhuc istud tediū in grauꝰ trāsire et tātū eē q; ex omissiōe ipiꝰ boni spiritualꝫ laborioſi difficultate q; ipm aggrediēdi hō in quādaz sue vite diſplicētiā inducit et exinde in desperationē cadit Et tale tediū est pcēm mortale. accedit q; ad pcēm in spūmscēm Et adhuc grauiꝰ imo ġuiſſimū si illō tediū illaq; diſplicētia vite in tātū crescat; ꝓcedat. q; ꝙs sibi ipi manꝰ inijciat ac se occidat Nā tūc talis similit erit iude q; se ꝑ desperationē laqo suſpendit

Quando auaricia sit peccatum mortale

Jrca auariciā aūt q̄ iuxta supiᵒdca ē imodēatꝰ amor hñdi Est considerādū q; iſte imoderatꝰ amor diſistē ꝑt. vl i appetēdo. vl in adq̄rēdo. vl in retinēdo Si in appetēdo ħ itez q̄nq; modis ōtingē ꝑt Uel ei appetunt aliena appetitu opletoz deliberato ac absoluto. q; etiā in actū ; opꝰ si adesset facultas trāsiret; ꝓcedēt et tunc est mortale peccatum Uel

appetunt appetitu siliter opleto. de liberato et absoluto illicita. vtpu/ta hō se indignum bñficio aliq̄ ec clesiastico vl officio sentiēs q cog/noscēs. vel sentire et cognoscē de/bēs illud bñficiū ecciasticū vl illō officiū sciēter appetituq̄z ōlibēato et absoluto appetit. et tūc etiaz est pcēm mortale Vel appetunt p̄oi ca scz aliena vel illicita. appetitu eē opleto et deliberato ꝫ nō tñ pu ro et absoluto. ꝫ odicionato vtpu/ta si talia sine dei offēsa ac iniuria primi haberi possēt Et tūc vl nul lū ē pcēm vl ē veniale. siue talis cō/ditio actualiē exp̄sse apponat siue ha bitualiē intēdat Qō tñ intelligen dū ē. dūmō scz p tales appetit⁹ seu desideria hō nō se vane pascat ac pdat seu intermittat facē illud bo nū ad qō aliūde teneat Vel nō ge neret i corde suo aliq̄s malos mo tus seu habit⁹ q̄s q̄n voluerit re/mouere nō possit. q tūc possz esse mortale pcēm Vel appetunt non necessaria q supflua. etiā q̄uis nō aliena nec de sui natura illicita. ap petitu nimis ardēti. et tali q mēs er ꝫ q̄dāmō suffocata impeditur omnino a sideratiōe diuinoz. ac eoz q̄ ad suā salutē spectāt Et hec ē illa p̄nitiosa cura seu solicitudo q̄ i euāgelio p̄hibet et ē pcēm mor tale Vel appetunt seu desiderant nō ncaria et supflua. nimio appeti tu ꝫ tñ tali q̄ est infra dei amorē et timorē. q talia sic appetēs nec pro pterea deo displicē vellet. nec etiā impedit a sideratione coz q̄ ad suā salutē p̄tinēt. et hoc ē nisi pcēz veniale Quinimo possit tal amor seu appetit⁹ ita moderat⁹ eē q̄ non essz pcēm. imo talē p̄ncipaliē finē q intētionē habē q esset meritorius Si vero respectu scōi mēbri p̄nci/palis ille immoderat⁹ amor habē/di non solū sistat in appetitu ꝫ vl tra trāseat scz in acq̄rēdo Et hoc iterū p̄t otingē triplicit Vel enim adq̄runt res iniuste et indebite in/dirnt a q̄cūq̄z et q̄cūq̄z mō fiēi p̄t. vt p furta. rapinas. iniusticias. ex tortiōes aliasq̄z fraudes q vias il licitas q tē ē pcēm mōrle Vel adq̄/runt res respectu adq̄rēdis et illi⁹ a q̄ adq̄rit. de suo eē nō illicite. nisi qz p artē seu officiū aut aliud op⁹ illicitū adq̄runt q̄ō de p se etiā si/ne adq̄sitiōe et lucro esset peccatū mortale. vt est in meretricib⁹. in fal sas mercātias scienter vēdentib⁹. et vsurarijs et hmōi. et tūc ē peccatū mortale Vel adq̄runt p artē aut officiū seu op⁹ q̄ō licet de se sit illi citū. non est tñ de p se nisi pcēm ve niale Vt est in istis ioculatorib⁹ q̄ q̄ p oplacētia p̄ncipū vel ppli ad lu crū hñdū. ociosa. iocosa. et inhdū mēdosa. salua tñ aliq̄ honestate di cūt. vel diuersas corpoz gesticula tiōes faciūt. et tūc nō ē nisi vēiale pcēz Nisi tñ ppter solā tal dissolutio nis delectationē hō se ex toto talib⁹ daret tūc ei essz pcēz mōrle. q nōn ter dīr ppter solā tal dissolutōnis de lectatiōez. qz ti q̄s ppter nēcitatez se eē

ex toto talibus daret⁊ applicaret
suā p talia sustētationē q̄rens. cū
aliā artē seu aliū modū lucrādi ne
sciret vel nō habēt. nō esset talis i
statu dānandoꝝ reputād⁹ Et ꝺo
respectu tertij membri principalis
amor ille habēdi immoderat⁹ cō/
sistat in retinēdo. ꝫ iterū p̄t q̄nq;
modis ꝺtingē Vel eñ scienter et
animo retinēdi retinenꝺ ea q̄ quis
ꝼstituē teneꝺ. vtputa qꝛ otra volū
tatē ei⁹ ad quē spectat detinere se
scit vel credit. et tūc est pcēm mor
tale Et intelligiꝺ q̄s animū retinē
di habē q̄n nō habz p̄positū⁊ vo
lūtatē restituēdi vel cōcorꝺādi tē/
pore et loco. licz facultas sibi sup
petat vel q̄n sibi suppetet Vel reti
nenꝺ illa q̄ ad nēcitatē alicui⁹ ⁊ suo
rū. siue p̄scisaz siue ꝑm sui stat⁹ vel
ꝺignitatis vel facti qꝺ iuste manu
tenet ꝺgruētiā. et ꝺecētiā faciūt
et spectāt. et tūc nullū ē pcēm Vel
retinentur supflua siue sit respectu
nēcitatl. p̄scise retinētl. siue nēcitatl.
ꝺgruētie sui stat⁹ ⁊ ꝺignitatl. ꝛ vt s̄
tactū ē Et ꝫ tpe extreme nēcitatis
alicui⁹ de q̄ notitia habeꝺ. et cui de
p̄ꝺcis supfluis succurri p̄ōt et nō
succurriꝺ. et tūc eē ē pcēz mortale
Quia homini in tali nēcitate ꝺstitu
to teneꝺ hō succurrē nō solū de ſ
bi supfluis. verū etiā de sibi nēcari
is. respectu quiꝺē manutenētie sui
stat⁹ vel ꝺignitatis ꝛ Sed nō de
his q̄ sibi simpliciꝺ p̄scise p̄ vita
nēcaria sūt Quia in tali casu hō
magis teneꝺ p̄prie sue vite succur/

rere q̄z aliene Vel retinenꝺ super/
flua mō statim ꝺclarato supra. de
clarato etiā extra vl citra extremā
nēcitatē alteri⁹ cuiuscūq; Sed ꝫ fit
ex q̄dā insaciabili cupiditate et ar
ꝺore habēꝺi Cui⁹ insatiabilitatis
seu arꝺoris signū euidēs ē. q̄ quis
res poti⁹ penes se putrescē⁊ depēi
re dimittit. q̄z q̄ vtiliꝺ alijs libēali
ter distribuit⁊ dispēsat. et tūc etiā
est pcēm mortale Vel retinētur su
pflua ex immoꝺērato seu inorꝺina
to amore habēꝺi Nō tñ ita insati
abili et arꝺēti sicut statim supra ta/
ctū est. ꝫ solū q̄dā immoderantia
seu inorꝺinatiōe. q̄ modicū non tū
in totū a medio virtutis scz largi
tatis deficit⁊ declinat. et tūc ē pec
catū veniale Nisi tñ vt s̄ statim ꝺi
ctū ē apparēt hō in extrema neces/
sitate ꝺstitutus. cui succurri possz
et ꝺe

Explogatio quedam

beret Ex pre
missis apparet q̄ auaricia ex suo
genē ē pcēm mortale Etiā vt i plu
rib⁹ tactū ē. ab apko ꝺolatrie
ꝺpaꝺ Nō qꝛ sit ꝺe specie illi⁹ pcī.
cū nō habeat aliquē actū ei⁹. ꝫ qꝛ
aliq̄ꝺ ꝺolatrie sibe facit scz creatu
re ꝑuēꝺo poti⁹ q̄z creatori. vt lati
us supra vbi ꝺe auaricia agiꝺ ꝺecla
ratū

Quādo est gula est pcēm
mōrle⁊ q̄n nō

Illa ex suo genē est pcēm
veniale. qꝛ appetit⁹ omeꝺē
ꝺi vl bibēꝺi ex sua rōe nō
ꝺiacet dñio voluntatis Circa tñ
istuꝺ gule pcēm qꝺ iuxta in superi

orib⁹ dicta. est immoderat⁹ edēdi appetit⁹ seu immodēata cibi auidi tas Est aduertendum q̄ q̄nq̄z mo dis pōt .iste immoderat⁹ appetitus cōtingē seu considerari Uno mō put est solūmō naturalis.sic̄ natu ralit̄ hō comedē et bibere appetit dū femescit et sitit Et hic appetit⁹ nō est pcēm.imo nec etiaz delecta tio naturalis q̄ ipm appetitum in ipa cibi sūptiōe cōsequit̄ seu omit titur est pcēm.et hoc inq̄ntuz ordi nat̄ sup defectū nature cōtrarium qz hec naturalia sunt.nec in prāte nīa osistūt Et ideo nec in talibus est meritū vel demeritū Uel illi ap petitui seu desidēio naturali qui q̄/ dām mō nēitatis est.supadiungit̄ q̄/ dā appetit⁹ delectationis et volu ptatis in cibo.et tūc est solū pcēm veniale Et ꝟ verū ē nisi ille app eti tus edēdi vltra ꝓgrederet̄.sic scz q̄ ꝓpter illā delectationē seu volu ptatē q̄ sic sibi supadiūgit̄ fiēt sine q̄cūq̄ nēitate transgressio p̄cepti eccie vel supioris.vt puta q̄ solue retur ieiunū p eccīam indictū Ut religiosus cōn ꝓhibitionē in suo ordine sub p̄cepto factā comedēt carnes vel hmōi.nā tūc esz pcēz mortale Et notanē dicit sine nēita te.qz si hmōi trāsgressiōes ex nēi/ tate fierēt.vtputa nimie senectutis vl nimie iuuētutis.vl infirmitatis. vel laboris nēarū et hmōi.tūc nō esz pcēm.imo posz illa nēitas ta lis eē q̄ q̄s hmōi p̄cepta obꝟuan/ do peccaret In talib⁹ tñ obseruā,

tēs ad q̄s hō ex eccie p̄cepto vel voto vel iniūctiōe pīie tenetur.et ꝓpter nēitatē aliq̄m eas adimple/ re nō pt.bonū ē petē licētiaz a suo plato.vel a suo curato.vl a suo cō fessore Uel nisi ille appetit⁹ edendi esz cum tāta libidine et ardore q̄ hō nimio⁹ finali affectu illi delēta/ tioni cibi inhereret ita vt ꝓpone ret amori et timori dei.et tūc ē pec catū mortale Uel nisi q̄n ille appe tit⁹ vel illa delectatio in tlaē osue/ tudinē ducit̄ q̄ facit totā vitā ho minis talib⁹ delectatiōib⁹ occupa ri et deputari Et hic posz eē pec/ catū mortale.imo sūt talia ita pec cato mōli vicina.q̄ ebrietas ab apl̄o inter mortalia pcā oputat̄ Ebrietas tñ q̄nq̄z est pcēm venia le.vt q̄n vltra nēitatē q̄s accipit.ꝟ ꝟ ē ꝑm mēsurā imꝑceptibilem Q̄n vero egredit̄ q̄s a mēsura ꝓcepti/ bili.q̄ scz ꝑm rōnē bñ ordinatā osi cerni pōt.Et ꝟ in tali mēsura ex q̄ euertitur stat⁹ mentis.hocq̄z effre nata q̄dam libidine fit.vt scz q̄n ꝟ dei amori et timori ꝓponit Tunc ebrietas est pcēm mortale Si q̄s aūt aliū inebriat ita scz eū ad po/ tū iuitās vt intendat statū mentis eius euertere et hoc facit in ei⁹ no cumentum peccat mortaliter Quia tūc magis sibi aufert q̄z si auferet aliq̄d temporale quia vsum ratio nis ei tollit

Quādo luxuria sit

pcēm mortale.et q̄n non

Luxuria ex suo genere est peccatũ mortale. quia est cõtra illud p̃ceptũ decalogi Nõ mechaberis Circa tñ istud p̃cẽm luxurie q̃ iuxta in supioꝛib⁹ tacta est libidinosa q̃dã circa act⁹ venereosos voluptatis ocupiscentia Est aduertẽdũ q⁹ ocupiscẽtia ipa luxurie duplicit̃ otingẽ seu cõsiderari põt Uno mõ put ẽ solũ in coꝛde. Alio mõ put etiaꝫ ab extra osistit in ope Quantũ ad p̃mũ modũ põt B iterũ otingere tripliciter Primo mõ put ipa ocupiscẽtia in solo p̃mo motu osistit. et tũc nõ est nisi veniale p̃cẽm Pro quo iterũ sciẽdũ ẽ. q⁹ differẽtia est inter p̃mos mot⁹ virtutis generatiue. q p̃mos mot⁹ virtutis nutritiue Nã p̃m⁹ mot⁹ in virtute generatiua est sp̃ p̃cẽm. nõ aũt sic ẽ in virtute nutritiua. qm̃ potẽtia ocupiscibil̃ nõ tãtũ coꝛrupta ẽ i virtute nutritiua sicut in virtute generatiua Scõdo mõ põt ipa ocupiscẽtia osiderari put ipm motũ naturalẽ sequit̃ cõsẽsus in delectatiõe licet nõ in op⁹ et sic est p̃cẽm mortale Et intelligitur B siue ille osẽs⁹ in delectatiõe sit respectu sui ipi⁹met siue sit respectu alioꝛ. vtputa qm̃ homo cogitãdo vt interdũ cõtingere põt ad delectationẽ quã aliq̃ alĩ in actu venereo hñt delectar̃ in se. et in illa delectatiõe habẽda ex deliberatione osentit. etiã si forsan ex se nõ vellet illũ actũ venereũ exercẽ. Et notanr̃ dicit̃ osensus in delectatione quia si delectatio vt q̃nq̃ fit insurgeret. et in illa delectatione hõ ex deliberatiõe nõ osentiret. nõ esset tunc nisi veniale p̃cẽm Tertio mõ ipa ocupiscẽtia cõsiderari p̃t put etiã ex deliberatiõe osentit̃ in op⁹ et tũc est mortale p̃cẽm. etiã si p̃o tũc nõ transeat in actũ ab extra

Respectu vero scõi mẽbꝛi p̃ncipalis scz put ocupiscentia luxurie osistit ab extra in ope. hoc iterum otingere põt dupliciter Uno mõ put ipa ocupiscẽtia trãsit⁊ p̃gredit̃ in actũ venereũ opletũ et consũmatũ. et tũc ostat eẽ p̃cẽm mortale Alio mõ put ipa ocupiscẽtia transit⁊ p̃gredit̃ in aliq̃s act⁹ disponẽtes ad ipm actũ venereũ. vl ipm circũstantes seu cõcomitãtes Et B iterũ otingẽ p̃t triplicit̃. vl ei B fit p̃ visũ. vel p̃ linguã. vel p̃ tactũ Si p̃mo mõ vt q̃n scz ipa ocupiscẽtia ab extra visu pascit̃. vt q̃n q̃s aio et fine ocupiscẽdi mulierẽ in ipam p̃spicit et attẽdit. et tunc est peccatũ mortale Nam illud vt dicit Aug⁹. nõ est titillari. q̃ plene libidini osentire Juxta illud Matb̃ v. Qui viderit mulierẽ ad ocupiscẽdũ eã iã mechat⁹ est eam in coꝛde suo Et notanr̃ dicr̃. ad ocupiscẽdũ eã. q̃n si aliq̃s mulierẽ inspiceret vt rem pulcrã. et nõ in deteri⁹ p̃cederet. tũc puũ vel nullũ esset p̃cẽm vel solũ esset p̃cẽm curiositatis Si vero scõo istoꝛ triũ vltimoꝛ modoꝛ fieret. vt q̃n q̃s mulierẽ p̃ter libidinẽ p̃careṫ. vel colloq̃a famili

ria secū habz. vel p verba adula/
toria et deceptiua attrahere cona
tur. et tunc est pcm mortale Si
vo tertio istorum trium modorum
vltimorum fiēt. qō fit per oscula/
amplex⁹. hmōi qz mulierū ctrecta
tiones. Et tūc est etiā pcm morta/
le. et tanto grauiꝰ qzto magis per
talia libido accēdit ꝓter nimiam
a ꝓximationez ad ignē Et voca
tur ab apō turpitudo Qō tamē
ita accipi debz. si p̄missa ex libidi/
dine seu ꝓter libidinē fiant Naz
tāgere mulierē imo et oscularī. nō
libidinis intētiōe. ꝫ ex necitate seu
q̄dam honestate vt interdum fit.
nō essz pcm. dūmō nihil sit in in/
tētiōe corruptū Premissa etiā om
nia intellige. nisi p sacramētū ma/
trimonij cuz debita moderatiōe.
debitis qz circūstantijs. supza vbi
de pcō luxurie actū est aliq̄lit de/
claratis excusarentur

De peccato in spūm

scm̄ z diuerſ ipi⁹ pcī acceptiōib⁹

Expedita igit iuxta ordinē
in ꝫ tractatulo exponen/
doz declaratione q̄rte di
uisionis pcī mortalis. q̄ vt supza
tactū ē p septē vicia capitalia su/
mit. ipoz qz septē viciorū capita
liū explicata natura. venit nūc ali
q̄liter circa vnā ꝑticulā tertie diui
sionis pcī mortalis supza etiam
posite tangendū. scz in spūmscm
Circa qō sciēdū est q licet om
nia essentialia. oīm⁹ trib⁹ psonis
scissime trinitatis eq̄liter ueniāt
cōiter tñ attribuit seu appropriat
psone p̄is potētia. psōe filij sapiē
tia. et psone spūscī bonitas Et ex
hinc insurgit. q illi q̄ peccāt ex in/
firmitate q̄ ꝓprie otrariat potētie
dicunt peccare in patrē. i. otra pa
trē Qui em̄ peccāt ex ignorātia q̄
ꝓprie otrariat sapientie. dicuntur
peccare in filiū Qui em̄ peccāt ex
ꝓpria malicia q̄ ꝓprie opponit bo
nitati dicunt peccare in spūmscm
et est ꝓprie peccare ex ꝓpria mali/
cia. qñ volūtas scit q̄ pt alicui ma
lo resistē. et tñ ex sola malicia illō
eligit Ex quo clare apparet pcm
in spūmscm grauiꝰ eē alijs pcīs.
que in patrē et filiū omittunt. cuz
maius sit et grauiꝰ peccare ex pro/
pria malicia. qz ex infirmitate vel
ignorātia De qua ipi⁹ pcī in spi
ritūscm grauitate latior fiet infra
declaratio Et qz generaliē oīa
pcā tā in supioribus declarata
qz alia. vel ex infirmitate. vel ex
ignorātia. vel ex ꝓpria malicia cō
mittunt. nō fuit nce spēalē de ipis
q̄litatib⁹ pcōz tractatum facē. ni
si solum de illo peccato in spirituz
sanctum quod vltra alia peccata
q̄ndā spēalitatē q̄ndā qz ḡuitatē
importat Circa qō pcm p cla
riori nature ei⁹ declaratiōe et intel
lectu et eo pmaxime qz multi fre/
quenter de ipo loquūtur q̄ ꝓpriā ei⁹
naturā nō intelligūt. est aduerten
dū q tripler de isto pcō in spūm
scm repit positio seu acceptio Ali

qui em̃ vt hilari⁹ ambꝝ hieroñ. et chrysosto. ponũt q dicũt pcm̃ in spũmsc̃m ee. qñ ad lr̃am aliqua blasphemia otra spũmsc̃m dr̃ siue spũssc̃i accipiat ꝑm qꝫ est nomẽ essẽtiale toti ẽnitati ouenies. qlibz em̃ ꝓsona spũs ẽ et sc̃i⁹. siue ꝑut est nomẽ spẽale vni⁹ in trinitate ꝓsone Et ꝑm hãc acceptionẽ distinguit in euãgelio/ matꝝ. xij. blasphemia in spũmsc̃m. otra blasphemiã in filiũ hominis. vbi exemplum de ista blasphemia habet de iudeis q illa q̃ xps i virtute spũssc̃i opabat attribuebãt ꝓncipi demoniorũ. et ideo dicunt in spũmsanctum blasphemasse aug⁹ q aliqui eum sequẽtes dicũt et ponunt pcm̃ in spũmsc̃m ee finalẽ impenitẽtiã. qñ sc̃z alicꝫs in pcco mortali vsqꝫ ad mortẽ includit pseuerat. qz vt dicũt tal in spũmsc̃m blasphemare videt. qđ q̃dã dicũt nõ solũ ꝟbo oris fieri posse. ꝫ etiã ꝟbo cordis et verbo opis Nec vno solũ. imo multis et multoties Et dicunt qꝫ ꝟbũ sic acceptũ dicit ee blasphẽia otra spũmsc̃m. qz est otra remissionem pcoꝝ q̃ fit ꝑ spũmsc̃m q̃ est charitas ꝑris et filij Alij et tertij ponũt et dicunt pcm̃ in spũmsc̃m ee. qñ ex certa malicia. i. ex ipa deliberata electione mali peccat. qđ ex improba voluntate liberi arbitrij ꝓcedit. qz vt tactũ est peccatur tũc otra bonitatẽ q̃ attribuit ꝙ approꝑat spũisco Et in ꝓposito ꝓnti ꝑm cõmunẽ vsũ loquẽdi et ponendi accipit isto ẽtio mõ seu ꝑm istã

tertiã acceptionẽ Quia capiẽdo ultra ꝑmã acceptionẽ seu ꝑmũ modũ ponẽdi. magis ꝓprie est pcm̃ spẽale ad infidelitatẽ ptinens que opponit confessioni fidei Juxta vẽo sc̃daz acceptionẽ seu sc̃m modũ ponẽdi. põt ad oia vicia ptinẽ. et in oñi genẽ pcci otingẽ. etiam in pccis a ꝓncipio ex infirmitate vel ex ignorãtia omissis. imo pt otingere hominẽ in pcco mortali mori vel ex incuria. vel negligẽtia penitendi. vel subito. vel ex improuiso. Et ideo iuxta hanc tertiã acceptionẽ seu ipm tertiũ modũ ponendi fiet hic declaratio de ipo pcco in spũmsc̃m Circa qđ iterũ ꝑ veraci ordi intellectu est aduertẽdũ qꝫ nõ oẽ pcm̃ qđ ex certa malicia omittit dr̃ ee pcm̃ in spmsc̃m. ꝓut b q cõiter accipit Duplicit em̃ otingẽ pt aliquẽ ex certa malicia. i. ex ipa electiõe mali peccare Uno mõ ex inclinatiõe habit⁹ vicios⁹ seu assuefactiõe. imo ꝑm aliqm circũstãtiã ex ꝓpria sciẽtia et deliberatione qꝫ tñ nõ peccaret in spũmsc̃m. imo illud vt tactũ est in q̃libz genẽ pcci otingere pt Alio mõ pt q̃s ex propria malicia peccare ex eo sc̃z qꝫ ipse sciẽter q ꝑ otẽptũ abijcit q remouet a se illũ qđ in eo potẽat electionẽ seu otinuationẽ pcci impedire Et cũ oia q̃ pcci electionem seu otinuationẽ impedire pñt q impediũt sint ꝓprie effect⁹ spũssc̃i in homie. iõ ille q̃ vt tactũ ẽ ipa sic pcci electionẽ seu otinuationẽ impediẽtia a se sciens q ꝑ cõtẽptũ abijcit q

remouet. dicit ex ꝓpria malicia q i spūmsīm peccare Et ita ꝓprie accipit in ꝫ ꝓpositō eē ꝫm cōem acceptionē ex ꝓpria malicia peccare ꝓ ut adhuc inferi⁹ lati⁹ declarabit Cui⁹ autē pcī in spūmsīm ꝫm Augl. et cōem acceptionē ponunt eē ser spēs. s. desperatio pūptio. impenitētia. obstinatio. impugnatio veritatis agnite. iuidētia frne gre Quarū nūer⁹ seu sufficiētia sic sūit Pcēm in spūmsīm ꝓut iurta supta hic. et cōit accipit fit q omittit ꝑ remotionē seu otēptū eoꝝ ꝑ q hō ab electiōe pcī seu otinuationē qō idē ē in effectu ꝑt impediri Illa aūt q sic hominē ab electiōe pcī impedire seu retrahē pūt pceduūt seu oriunt vel ex pte diuini iudicij. vel ex pte donoꝝ dei. vel ex pte ipi⁹ pcī met In iudicio āt diuino duo insunt scz iusticia et mia Respū mie ex q osurgē hz spes ex osideratiōe scz diuine mie pcā remittētis q bōa premiantis Qui hāc spez q hoiez ab electione pcī retrahē q impedire habz a se ꝑ cō tēptū remouet q abīcit nō sperās scz deū pcā debite penitēti remittere velle. peccat ꝑ ꝑmā spēm pcī in spūmsīm q est desperatio Respū ad iusticie ex qua osurgē debz timor ex osideratiōe scz diuine iusticie rcē q rigide pcā puniētis. Qui hūc timorē q merito hominez ab electiōe q otinuatione pcī impedire et retrahē habz. a se ꝑ otēptuz remouet q abīcit. sperās scz seu psumēs gratiaz sēpiternā sine meritis vel eē sine pāa adipisci. peccat ꝑ scō ā spēm pcī i spūmsīm q ē pūptio Et intelligāt hec sane iuxt declarationē statim tactā in pcēm desperatiōis et pūptionis ꝓut hic sumūt nō osistit in ꝫ ꝙ qs ōi misericordiā vel iusticiā nō credat. qa tūc nō ptinet ad pcēm in spūmsīm ꝓut hic sumit ꝫ poti⁹ ptineret ad pcēm infidelitatis Ez osistit in ꝫ ꝙ ipa dei mia vel iusticia otēnitur seu vilipēdit Respū aūt scōi mēbri ꝓncipalis scz donoꝝ dei q̄bus hō a pcō retrahit ipsa duo ꝓncipalit sūt Primū ē agnitio ꝛitatis fidei q maxime hoiez hz ab electōe pcī retrahē seu impedire. q̄m q a se scienter ꝑ otēptū abīcit ꝛitatē. s. agnitā ipugnādo vt licēti⁹ peccare valeat. peccat ꝑ q̄ntaz spēm pcī i spūmsīm q est impugnatio ꝛitatis agnite Aliud donū dei ab electione pcī impediēs seu retrahēs est auxiliū interioris gre diuinit⁹ collate. cōtra quam ponit sexta spēs pcī in spūmsīm scz iuidētia frne gre dū scz aliqs nō solū pcōe frīs seu ꝓximi inuidet. q̄nimo inuidet etiā gre dei crescēti q apparenti in mūdo Respū ꝛo tertij mēbri ꝓncipalit. s. pcī in se duo sūt ꝓncipaliter q hominē a peccādo impedire seu retrahē pūt q debēt Primū ē inordinatio. turpitudo ac vilitas act⁹ pcī in se Cui⁹ debita cōsideratio solet in homine pūiam inducē de pcō omisso Et cōn ꝫ hō peccat ꝑ tertiā spēm pcī in spūmsīm. scz ꝑ mpūiaz Scōm ē puitas et breuitas boni seu delectatiōis quā aliqs

in pcco q̄rit et inuenit Cui⁹ obstinatio inducere solet hominē ad hoc q̄ eius volūtas in pcco nō firmet Et cōtra ꝫ peccat hō p q̄rtā spe/ciem pcci in spūmscm scz per obsti nationē Et intelligant ista duo sa ne.nō em̄ hic sumit impenitētia p/ ut dicit pseuerātiā in pcco morta li vsq; ad mortē inclusiue.qz iā nō essz spēale pcm.ꝫ q̄dā pcci circū/ stantia q̄ essz et otingē possz in q̄/ libet pcco vt aliq̄lit supza in scda acceptiōe pcci in spūmscm tactum est Sed accipit hic impnīa p̄m q̄ importat ꝓpositū nō penitēdi et ē ꝓprie respū p̄teritoꝝ Similiter ob/ stinatio nō capit hic p pseuerātia seu otinuatiōe in pcco.ꝫ qñ hō su um ꝓpositū in ꝫ firmat q̄ vult pec cato inherē.et ē ꝓprie respectu fu/ turoꝝ Juxta illud Jheremie vij. Null⁹ est q̄ agat pnīam.i.agē velit sup pcco suo dicēs.quid feci q̄ntū ad p̄mū Qēs ouersū sūt ad cursum q̄si equ⁹ impetu vadens ad p̄lium q̄ntū ad scōm Est etiā aduertē/ dū q̄ Bernard⁹.in li.de p̄cepto q dispēsatiōe ponit. q̄ nolle obedi/ re ē resistē spūisco Glosa etiā ordi naria leuitici vij.dicit. q̄ simulata pnīa ē blasphemia spūssci Scisma etiā recte otra spūmscm omitti vi det.nāq; p eū eccia vnit Que tria nō vident sub sex spēb⁹ pcci in spūm scm sup declaratis oppēdi Ez q̄ bñ ostenderat p̄dca tria sub ipis spe cieb⁹ effectualit otinent q̄ oppen dunt.et ad ipa reduci pnt Utpu

ta nolle obedire ptinet q̄ reducitur ad obstinationez Simulatio pnie pertinet q̄ reducit ad impenitenti am q̄ sub ea otinet Scisma ptinet et reducit ad inuidētiā frne gre.p quaz gram mēbra eccie vniunt Quare irremissibile Est etiā notādū q̄ pccm in spūmscm dicit cōit irremissibile iuxta illud xbuz xpi Qui peccauerit i spūmscm.nō remittet ei in ꝫ seculo.neqz in futu ro Qđ sic pōt intelligi Et p̄m oēs tres acceptiones pcci in spūmscm sup positas Juxta em̄ scdam ac/ ceptionē q̄ est Augl.clarū est q̄ fi/ nalis impnīa quaz ponit pccm in spūmscm realit ē irremissibilis.q̄a nullo mō remittit Quō em̄ remit/ teretur pccm mortale.in q̄ vsq; ad mortē pseuerat? Nō em̄ hic in hac vita cū de eo nulla pnīa habita et facta sit nec etiā i vita futura. vbi null⁹ locus est mie.ꝫ pure iustitie. vbi etiā q̄s meritorie penitere non pt Scōm aūt alias duas accepti ones scz p̄mā q̄ ltiā dicit cē pccm in spūm scm irremissibile Nō quia nullo mō remittit.ꝫ qz q̄ntū ē de se et sui natura habz meritū nō re missionis.meret qz q̄ nō remittat Et ꝫ duplicit Uno mō q̄ntū ad penā Alio mō q̄ntum ad culp am Quātū ei ad penā certū est q̄ q̄ ex ignorantia vel infirmitate peccat minorē penā meret maiorem qz q̄ dāmō excusationē habz. vnde et⁹ pena minui debeat.qz q̄ ex certa malicia peccat Ut gra exēpli.ad

ꝓpositū ꝟbi xp̄i ſupra iuxta ꝑmaz acceptionez pcī in ſpūmſc̄m alle/gati Judei qui blaſphemabāt in xp̄m tanq̄z filiū hominis vocādo eū vorac̄ vini potatorez et publicanorū amatorē .maiorē excuſationē hr̄e poterāt ꝓpter infirmitatē carnis quā in ipo xp̄o aſpiciebāt et ſic minorē circa ꝟ penā merebātur ſō dicti ſūt a xp̄o blaſphemaſſe in filiū qđ remiſſibile ē Sed qñ ipam diuinitatē q̄ etiā erat in xp̄o blaſphemabāt curationē ſcz infirmitatū.ejectiōes demoniorum.illuminatiōes cecorū.et alioz opa miraculoz.q̄ ſūt ꝓpie opa diuinitatis.et nō niſi p ſpūmſc̄m fieri poterant.attribuēdo diabolo.nullā excuſationē habebāt vñ pena eorum minui mereret Et ideo tūc dc̄i ſūt a xp̄o blaſphemaſſe in ſpiritūſc̄m Qđ pcī̄m non fuit ad lr̄az eis remiſſū.neq̄ in ꝟ ſeculo neq̄ in futuro.imo ꝑm expoſitionē Criſoſt.ꝑ illo pcō penaz paſſi ſūt et in p̄ſenti vita p Romanos.et in futura vita apud inferos Quātum aūt ad culpā dr̄ pcī̄z in ſpūmſc̄m irremiſſibile ex ipa indiſpoſitiōe remittendi Sicut em̄ aliq̄s morb⁹ corpalis ꝑm ſui naturā incurabilis dr̄.qñ i ſe habet illud ꝑ qđ tollunt ea ex q̄bus morb⁹ curari p̄t.vtputa quia tollit virtutē nature vel inducit faſtidiū cibi et medicine.licet de⁹ ſua gr̄a et miraculo poſſz illū morbū curare.ita ſuo mō iſte morb⁹ ſpūalis q̄ pcī̄m in ſpūmſc̄m dr̄ ꝑm ſuā naturā incurabilis et irremiſſibil dicit ex eo ſcz ꝙ de ſui natura excludit et abīcit ab homine illa ꝑ q̄ fit pcōz remiſſio Non tñ ꝓpter ꝟ intelligenda ē oio p̄cluſa via ſanatiōis nec remiſſiōis.ꝑm oīpotētiā et miaz dei.ꝑ quā aliqñ tales q̄ſi miraculoſe ſpūaliter ſananť.licet raro et difficulter De nullo etenim q̄diu durat hec vita.deſpandū ē ꝺſiderata ſcz oipotētia et mia dei Sed ꝺſiderata natura nec ꝺditione pcī̄.aliqui filij diffidētie dicuntur vt habetur ꝑ apl̄m ad epꝟ.v.

Sūt alij alio mō iſtā irremiſſibilitatē pcī̄ in ſpūmſc̄m exponētes. ꝟ effectualiť iuxta ea q̄ ſup̄ notata ſūt Notāt eni ꝙ ꝟ nomē irremiſſibile triplicit̄ ſumi p̄t Uno mō negatiue ſcz ꝙ nullo mō remitti p̄ōt Et iſto mō pcī̄m angeli et dānatoz irremiſſibile dicūt Alio mō ꝓpatiue qđ ſcz ex ſe ogruētiam nō habz ꝙ remiti debeat.licz ex congruētia dine bōitatis remitti poſſit Et ꝟ mō oīe pcī̄m mortale irremiſſibile dicūt. Tertio mō otrarie q.ſ. ex ſe imporatā icludit diſpoſitionē otrariā ad remiſſionem Et ꝟ mō pcī̄z in ſpūmſc̄m irremiſſibile dicūt.qz imporat ex ſe et includit diſpoſitionē otrariātē gr̄e remittēti pcī̄m.ꝑ deſpationem ſcz vel p̄ſūptionē aut alias ei⁹ ſpecies Et iuxta iſtū modū ponendi capiunt etiā nūerū ſeu ſufficientiam ſex ſpeciērū pcī̄ in ſpūmſc̄m ſup̄ enumeratazz.ꝟ ſcz mō Jn remiſſione

em̄ vt dicūt tria ocurrē. hñt vide/
licet. ipe remittēs. ille cui remittit
et dispositio remittēdi in eo cui re
mittit Jn ipo remittēte duo sūt. s.
mia et iustitia Cōtra pmū quorū
peccat p desperatiōez. cōn scōm p
p̄sūptionem Jn eo cui remittitur
duo eē ouenit scz dolorē de omis/
so. q̄ ꝓpositū vlterit' ō ñ omittēdo
Cōtra pmū q̄rū peccat p obstina
tionem. Cōn scōm p finalē impe
nitētiā Dispositio vo remittēdi i
eo cui remittit duplex ē. s. ognitio
veri. et amor boni Cōn pmū q̄z
peccat p impugnationē veritatis
agnite Cōtra scōm p inuidētiam
frne gr̄e Et accipit hic finalis im
pñia put in supiorib' declaratū ē.
nō q̄dē put importat cōtinuatio/
nem in pcō vsq; in finē. nā sic in q̄
libet pcō mortali otingē p̄t. ꝟ ne/
gatiue. put scz dicit seu importat
ꝓpositū nō penitēdi Et isto mō est
spēs pcī in spūmscm Breuit vt iā
tactū est iste vltim' mod' ponendi
in effectu reincidit in ea q̄ supi' di/
cta et declarata sūt Sed ideo hic
inseri placuit vt legentes capere pos
sint q̄d eis magis sedebit q̄ place
bit

De pcō actuali veniali Et circa ipsum in generali occurrentibus

Expedita igitur iuxta ince
ptum hui' octaui tractat'
p̄ntis libelli ordinē decla/
ratiōe duoz̄ p̄ncipaliū mēbrozuz
p̄me diuisiōis pcī sup̄ tacte q̄ po
site scz pcī originalis. et pcī actu
alī mōrtis Nūc de alio ctio mēbro

De pcō veniali

p̄ncipali eiusdē diuisiōis. s. de pcō
actuali veniali aliq̄ dicēda veniūt
Et primo q̄d sit et vnde dicat Se
cūdo de diuersis ei' noib' seu ap/
pellationibus. Tercio de aliq̄bus
ipsius peccati effectibus

Quid sit peccatū veniale. et vnde dicatur

Peccatū veniale p̄m Augl.
est q̄ licet penaz mereat.
nō tñ hominē vsq; ad rea
tū perpetue mortis grauat seu ob
ligat. ꝟ facile indulgetur Pro q̄
ad maiorē declarationē sciēdū est
q̄ licet diffinicio Augl. in supiori/
b' pcō mortali attributa scz q̄d
est dictū vel factū vel ocupitū cōn
legē di seu legē eternā. pcō actua
li in generali seu tanq̄z generi ab
aliq̄b' attribuat. et sic p̄m eos pos
set etiā pcō veniali p̄m tñ manus
et min' opetere seu ouenire Scōm
tñ beatū Thom̄. p̄ma scē sue sū/
me. illa diffinitio sic sup̄ pcō mor
tali attributa. magis ꝓprie ipi pec
cato mortali ouenit Nā in eo ē p/
fecta rō pcī. quā ꝓprie dicta diffi
nicio importat Nā vt dicit idem
doctor q̄ pcm veniale dicat pcz
p̄ solū est p̄m impfectā rōnē pcī.
imo in ordine ac respectu ad pcz
mortale p̄t eo mō pcz veniale di
ci pcm sicut accns in ordine ac re
spectu ad sbam vī ens. i. p̄m imp/
fectam rationem entis Pcm enim
veniale ex se nō fit seu omittit cōn
legē Nā hō in q̄ntuz venialiter pec
cās ñ facit q̄d lex p̄hibz nec p̄ter
mittit illd ad q̄d lex ex p̄cepto ob

ligat.qz iã nõ peccaret venialiẽ ꝫ mortaliẽ Ꝫz facit ꝑter legẽ .qz.ſ. nõ obſuat modũ rõnis quẽ lex in tẽdit Et ideo vt dicit idẽ beatus Thom̃.diuiſio pcĩ i mortaleꝝ ve/niale.nõ ẽ diuiſio generis in ſpẽs. q̃ eq̃liẽ rõnẽ ipi⁹ generis ꝓticipent ꝫ ſolũ ẽ diuiſio analogi in ſpẽs.ſ. rõnẽ generis ꝑm ꝑiusꝝ posteriꝰ ꝓticipãtes Pro q̃ adhuc notãdũ ꝙ duplex ẽ regula hũane volũta tis Vna ꝓpinq̃ q̃ ẽ ipa hũana rõ Alia eſt ꝑma regula ſcz lex eterna q̃ eſt q̃ſi rõ dei Et ꝑ opationẽ ad iſtas regulas ſumit̃ ꝝ attẽdit̃ recti tudo volũtatis et omis omẽſura tio cuiuſcũq; act⁹.q̃ talis debz eẽ. vt voluntas non declinet a ſuis extremis.ſ.a deo ꝑncipio ꝝ a deo fine Ut videlz oia a deo ſe habẽ ognoſcat et in deuz oia referat.a q̃ rectitudineꝝ omenſuratiõe ſi di uertat incõmẽſuratꝝ ꝫ ordinata erit Et er ꝫ habet act⁹ hũan⁹ ꝙ ſit bon⁹ vel mal⁹.ex eo ſcz ꝙ debi/tã habz omẽſurationẽ.vl̃ ea caret Et q̃nto pl⁹ recedit ille act⁹ a debi ta omẽſuratiõe. tãto efficit̃ peior et deterior Et hinc vt tactũ eſt su mit̃ rõ pcĩ mortalis ꝝ pcĩ venial̃ ꝑm ſcz diuerſitatẽ inordinationis q̃ oplet rõnẽ pcĩ Dupler em̃ ẽ in/ordinatio.vna ꝑ ſubtractionẽ ꝑn/cipiꝝ finis ordinis ſcz dei Et hec inordinatio facit pcĩm mortale. q̃ñ ſcz aia ꝑ pcĩm deordinat̃ vſq; ad auerſionẽ ab vltimo fine.q̃ etiã ꝑncipiũ ordinis ẽ.et cui ꝑ carita/tẽ vniri debem⁹ Alia inordinatio eſt.q̃ ſaluato ipo ꝑncipio ꝝ fine or dinis.fit inordinatio ſolũ circa ea q̃ ſũt circa ipm̃ principiũ ꝝ finẽ Et hec inordinatio facit ſoluz pcĩm veniale.qz tũc aia non deordinat̃ ꝑ pcĩm vſq; ad auerſionẽ ab vlti mo fine.q̃ vt iã dcm ẽ etiã ipm̃ ꝑn cipiũ ipi⁹ ordinis ẽ Et dat ipe be/at⁹ Thom̃.exemplũ de inordinati one opleriõis q̃ ꝺtingit in aliquo aiali Nam ſi illa inordinatio ꝓce dat vſq; deſtructionẽ vitalis ꝑnci pij.tunc ſequit̃ mors Si vo ſaluo ꝑncipio vitali fit ſolũ q̃daz inordi natio humoꝝ tẽ ſolũ q̃dã ẽ egritu do Dicit̃ aũt pcz veniale a ve nia.ex q̃ inſurgit ꝙ aliq; rõnẽ hui⁹ imponẽtes dicũt.triplici ꝺſiderati one ſeu reſpcu aliq̃ pcĩm dici ve niale .ſ. ex euẽtu.ex cã.ex genẽ Ex euẽtu q̃dẽ qz realiẽ veniã ꝺſecutũ ẽ Et hinc ẽ qđ dicit Amb̃.ꝙ oĩe pcĩm intelligẽdo etiã de mortali ꝑ pñiam fit veniale Sed iſta conſi deratio ſeu acceptio pcĩ venialis larga ẽ.nec ꝓposito cepto bñ ꝺue niẽs Ex cã ẽo qz illud pcĩm licet forſã er ſuo eẽ mortale exiſtat.hz tñ i ſe ſeu importat aliq̃d vnde ve/niã ꝺſeq̃ poſſit.nõ q̃dẽ ex ſe ſimplr ꝫ ex q̃dã cã indirca Quia ſcz hz i ſe ſeu importat aliq̃d ſuã culpã di minuẽs. vt ſũt pcĩa q̃ infirmitate vel ignorãtia omittunt̃. reſpcu eo rũ q̃ omittuntur ex ꝓpria malicia Et iſta adhuc ꝺſideratio ſeu acce/ptio nõ ꝺgruit nr̃o ꝓposito Ex ge nere aũt qz illud pcĩm de ſe nõ tol lit ordinẽ ad vltimũ finẽ. et ſic nõ mereꝺ penã eternã Ꝫz qz aliquaz

inordinationẽ et obliq̃tatẽ a recta regula importat. mereť penã ꝟ tẽ porale. vt iã satis supꝑ expositũ est Et ꝑm istã acceptionẽ intelligunť ea q̃ iã hic de pcco veniali tracta ta sũt et tractabũtur Nã ꝑm ipam ordeationẽ seu acceptionẽ distin/ guiť et diuidiť pccm veniale con tra pccm mortale. dũ cõiter diciť ꝙ pccoꝝ actualiũ aliud est morta le aliud veniale Que differẽtia seu distinctio inter pccm mortale ⁊ ve niale sumiť ex obiecto seu ex parte obiecti Cũ eñ vt iã supꝑ aliq̃liť ta/ ctũ ẽ. volũtas peccãtis ferť in ali/ qđ qđ ꝑm se repugnat caritati q̃ est ꝓncipiũ vite spũalis. et ꝑ quaz hõ ordinať ad vltimũ finẽ scz de/ um. tũc illud pccm ex suo obiecto seu rõne sui obĉi habet ꝙ sit mor tale ex genẽ siue sit otra deũ dire/ cte. vtputa otra ei⁹ ꝓziã dilectio nẽ et honorẽ. vt sũt infidelitas. he resis. blasphemia et hmõi Siue sit cõtra deũ indirecte. vtputa cõtra dilectionẽ ꝓximi. quã vultꝝ precepit. sic homicidiũ adulteriũ. ⁊ furia Cũ vero volũtas peccãtis ferť in id qđ in se otinet q̃ndã inordina/ tionẽ. q̃ tñ nõ otrariať dilectioni dei et ꝓximi. sic sũt verbũ ociosuz risus supflu⁹. ⁊ alia hmõi tũc illud pccm ex suo obiecto seu ratiõe sui obiecti nõ habz qđ sit mortale ex genẽ ꝟ solũ veniale Et ß ẽ idez in effectu cũ illo qđ cõiter dr ꝙ pec/ catum mortale est libido seu volu ptas in creatura supꝑ deũ. i. pl⁹ q̃z deo vel eq̃ vt deo. et veniale ẽ cõ/

placẽtia seu voluptas in creatura infra vel citra deũ. i. ꝙ nõ plus q̃z deo nec eq̃ sic deo. qz scz nõ vellet q̃s illi finaliť adherẽ. vel ꝓpter il/ lud deo displicẽ. aut scienť cõn ei⁹ ꝓcepta ⁊ mãdata q̃cq̃z facẽ Pro ampliori insup tã dicendoꝝ q̃z eẽ iam dcoꝝ et spẽaliť supꝑ vbi actũ ẽ qñ vicia capitalia mortalia et qñ venialia existãt. declaratioc. ẽ sciẽ dũ. ꝙ qz actus morales nõ solum recipiũt rõnez boni⁊ mali ex obie cto seu rõne obiecti. ꝟ etiaz ex aliq̃ dispositiõe seu itẽtiõe agẽtis qñq̃z otingit ꝙ ille act⁹ q̃ alias ex suo ge nere scz rõne sui obiecti essz pccm veniale. ex pte dispositiõis ipsius agẽtis efficiť mortale Vel qz ipe agẽs i illo ostituit suũ finẽ vltimũ Vel quia illud ad aliquid aliud ordinatqđ ex suo genẽ pccm mor tale existit Vtputa gra exẽpli Si iuxta supꝑ tacta aliq̃s de dilectiõe alicui⁹ boni omutabilis quã citra deũ haberet in tãtũ trãsiret. ꝙ illi tali bono omutabili tanq̃z ibi suũ vltimũ finẽ ostituẽs adhereret. iã illud qđ alias ex suo genẽ nõ esset nisi veniale pccm. ex ipi⁹ agẽtis dis positiõe seu intẽtiõe fieret mortale Vel in alio exemplo met supi⁹ po sito. vbi q̃s ꝟbũ ociosũ qđ de suo genẽ nõ ẽ nisi veniale ordinaẽt ad adulteriũ omittẽdũ. tũc ꝟbũ ocio sũ essz pccm mortale Et ꝑm ß ꝓ/ prie hñt intelligi illi q̃tuor modi q̃ b⁹ pccm veniale dr effici mortale. supꝑ vbi de pcco mortali actũ ẽ spe cificati Similiter eẽ ex oppsito

otingē ꝑt ꝙ ille actꝰ qui alias ex suo genere sez rōne sui obiecti essz pcēm mōzle. ex ꝑte seu dispositiōe agentis fit venīale. ꝓpter ꝟ sez ꝙ actꝰ ē impfectꝰ. i. nō pfecte a rōne q̄ ē ꝑmū actuū mozaliū directiuū seu regulatiuū ꝓncipiū deliberatꝰ Sicut de subitis seu primis motibus infidelitatis vel blasphemie q̄ alijs exēplificari possz Vel etiā in rta i supiozib⁹ tacta de inuidia. q̄ ex suo genē rōne q̄z sui obiecti est pcēm mozrale. cū sit dolor q̄ displicētia de bono alteriꝰ q̄ recte otrariat charitati Si tñ in motu impfecto et nō plene a rōne deliberato ꝟsistat. manet soluz pcēm veniale Et sic de plurib⁹ exēplificari possz de q̄b⁹ magis in loco iā allegato. vbi qñ vicia capitalia. mōzlia vel venialia exīstāt actū ē Qz aūt taz in supiozib⁹ q̄ß in sequētib⁹ vbi de pcēo mōzliq̄ de pcēo veniali agit addit ꝟ nomē actuale. cū tñ plura sūt pcēa tā mozrtalia q̄z venialia. q̄ in non faciendo seu omittēdo cō sistūt. q̄ cōiter pcēa omissionis appellant. ratio ꝓncipal fuit ad clariꝰ denotādā differentiā inē pcēm oziginale. et pcēm non oziginale qđ cōiter per actuale ab oziginali distinguit qz nō nisi actu ab extra vel ab actu q̄dā interiozi voluntatis cōmittit. qđ nō sic ē i pcēo oziginali. vt satis in supiozib⁹ declaratū ē Circa q̄ pcēa omissiōis q̄ntū ad pñtē materiā spectat ē aduertēdū ꝙ omissio eoꝝ sez ad q̄ hō tenet qz alias ꝓprie nō essz omissio. aliq̄ otingē ꝑt ex sola inaduertē/tia seu obliuiōe. vtputa gr̄a exēpli Cū aliq̄s hoza debita q̄ tenet ire ad ecclīam obliuiscitur ire q̄ talis omissio nullū vel modicū ē pcēm. qz iā extra actū volūtatis est Do/huc si illa obliuio ex aliq̄ alia causa vel occasiōe siue ꝓinq̄ siue remota p̄cedēte. circa q̄m hō ꝓuidē poterat q̄ debebat contingēt esse maiꝰ pcēm circa illa q̄ß circa ipam omissionē in se Aliq̄ vero otingē potest omissio ex aliquibꝰ alijs causis seu occasionib⁹ q̄ tñ nō sūt in ptāte hominis. vtputa in exēplo iam cepto Si aliq̄s ꝓpter grauez infirmitatē vel alias cōn suaz volūtatē detēt⁹ seu impedit⁹ non iret ad ecclīam hoza q̄ tenet q̄ tūc ipa omissio nō habz rōnem pcī. imo nec ꝓprie in isto casu dz dici omissio Aliq̄ aūt otingē pōt omissio ex causis vel occasionib⁹. que subiacēt volūtati hominis. et tē omissio habet rōnem peccati Quia tūc semp oportz ꝙ illa causa seu occasio in q̄ntū est voluntaria habeat aliquem ad minus interiozem actum voluntatis. quod potest cō tingere seu ꝟsiderari dupl̄r Uno modo q̄ñ ille actꝰ interioz volūtatis directe ferꝝ in ipam omissionē vtputa in exemplo iā tacto Aliq̄s hoza debita q̄ tenet omittit ire ad ecclesiam solum quia vult non ire vitans laborem vel huiusmodi et tunc talis actus voluntatis ꝓprie et de per se ptinet ad omissionem Uoluntas etenim cuiuslibet pcī

Prie et de p se ad illud peccatum ptinet eo q̄ volūtariū est de rōne pcci. in tantum vt dicat Augl. peccatū adeo volūtariuz eē. q̄ si non sit volūtariū pcēm nō est Alio mō otingē seu oīderari p̄t q̄n scz ille act⁹ volūtatis nō ferē dirce i ipaz omissionē. ꝫ ferē in aliq̄ a iud p q̄ otingit omissio illi⁹ ad q̄ ḡs teneē Et iste vocaē act⁹ exteriorz et de p accñs Q̄ iterū dupl̄r oīderari p̄t Quia vel illud in q̄ sic fertur ipa volūtas ē ipi omissioi oiū ctū. vtputa otinuādo exēplū iā ceptū Aliquis omittit ire ad eccīam hora debita q̄ tenetur qr tūc vult ludē vel bibē. et ludit vel bibit. certū est q̄ ille act⁹ ludēdi vel bibendi illa hora. est act⁹ oiūct⁹ illi omissioi Vel illud in q̄ volūtas ferē nō ē ipi omissioi oiūctū. ꝫ ē p̄cedens et remotū. vtputa. Aliq̄s vult diu vigilare de sero et vigilat ex q̄ otingit q̄ omittit ire ad ecclesiam hora matutinaz. certū ē q̄ ipe actus vigilādi de sero nō est oiunct⁹ ipi omissioi Ex q̄b⁹ pz q̄ licet ipa peccata omissiōis de p se et simplicit oīderata possint eē absq̄ aliquo actu ab extra. respcū tñ actuū tam interiorū ipi⁹ volūtatis et de per se q̄z exteriorz et de p accñs nō sūt sine aliq̄ actu Et exiñ actualia dici pñt Per iam hic tacta p̄t quisq̄ apud se ppēdē q̄n pcca omissiōis sūt mortalia vel venialia. vel grauia vel leuia. oīdēatis scz obligatiōe q̄ q̄s ad aliq̄d faciēdū teneē. et nēcitate vl̄ vtilitate illi⁹ ad q̄ sic

teneē. et causis seu occasiōib⁹ ex q̄bus omissio contingit

De natura

p̄moz motuū q̄ qñ pcca exist̄at

Quia do omē pcez actuale siue mōrle siue veniale cōiter a p̄mis motib⁹ ortum habz. imo ipi p̄mi mot⁹ inter pcca venialia oputanē in oñi ei tētatione ē cōiter iste succesſ⁹. q̄ p̄mo insurgit p̄m⁹ mot⁹. quē sequit delectatio. et exiñ oſēsus. ordo eñ tētationis hic cōiter ē. q̄ p tria succesſiue i pcēm inducimur. s. suggestiōe. delectatiōe. oſēsu. ita q̄ p suggestionē q̄ siue ab extra. vt a diabolo q̄ mundo. cuiusmōi tētatio nō ē pcēm ꝫ matēia exercēde virtutis. siue ab intra vt a fomite. q̄ nobis ineſt pcedat. excitaē p̄m⁹ mot⁹ et ibi tentatio inchoaē. p delectationē pgredit et p oſēsū oſūmaē. q̄ tñ oſūmatio intelligaē de oſēsu in actū. naz aliquē ē repire oſensū in delectationē in q̄ licz cōsiſtat pcēm. nō tñ ibi p̄pried tētatio oſūmari. vt latiꝰ infra declarabit Ideo p clariori intellectu tā iā dcoz q̄ etiā dicēdoz venit aliq̄d de ipis p̄mis motibus delectatiōeq̄ oſensu in generali tā gendū Pro quo sciendū q̄ anima sensibilis duplicē habet potentiam Unā apprehensiuā Aliā motiuā Apprehensiua iterū diuiditur in apprehensiuā de foris. et in apprehēſiuam de intus seu ab intra Ilires apprehensiue de foris seu ab extra sunt quinque sensus particulares siue exteriores. s. visus au

ditus.gust⁹.odorat⁹.tact⁹ Et sunt vires apprehēsiue passiue qr sensatio fit in ipis sensib⁹ ab intra suscipiēdo et nō ab extra mittēdo Et sūt isti sēsus solū pceptibiles rerū singulariū et nō vniuersaliū Et hñt oēs vnā originē a sēsu cōi a q̄ veluti linee a centro exeunt Et ad causādū in eis debitā sēsificationē q̄tuor optz ocurrē .s. obiectū pñs mediū deferens.et dispositū orgānū oueniēsq̄ sanū.et actualē aiē intentionē Et in multis oueniunt et differūt ad inuicē q̄ p materia presenti nō ē nēariū exprmē Vires aūt apprehēsiue ab int⁹ sūt quinq̄ potētie interiores aie sēsibilis.q̄ sē sēsus cōis. imaginatio.estimatio. fātasia.et memoria Et sūt eē oēs iste q̄nq̄ potētie passiue qr ab int⁹ suscipiēdo apprehēdūtq̄ patiunt a formis rerū singulariū Et sūt etiā circa pticularia tm̄ Et ē sens⁹ cōis potētia q̄ omniū sēsuū pticulariuz obiecta apprehēdit Nā alij sensus sibitudines suoz sēsatoz ad sensuz omunē reducūt.q̄ mediāte de singulos ꝓprietatib⁹ iudicātq̄ discernūt Quia p̄m iudiciū sēs⁹ cōis apprehēdim⁹ nos vidē q̄ videm⁹.et audire q̄ audim⁹.et sic de alijs Virt⁹ aūt imaginatiua est potētia apprehēsiua in q̄ imaginatiōes rerū sēsibiliū rebuant Ista vt⁹ pl⁹ abstrahit q̄z sēs⁹.q̄m sēsus nō accipit formaz rei nisi ipa re pñte Imaginatio vo formā rei rebuat.re eē ipa absēte Et i h̄ differt a sēsu cōi qr sē⁹ cōis indiget pñtia rei exteri oris sic sēs⁹ pticularis.imaginatio vo nō Ista vt⁹ vocat thesaur⁹ formaꝝ.q̄m sic dcm ē forme reꝝ a pticularib⁹ sēsib⁹ recepte in ea retinē tur et p̄uant Et de ist⁹ duab⁹ potētijs sufficiāt q̄ dca sūt sūmatiz p intellcu dicēdoꝝ tetigisse Qui amplioraq̄ etiā de alijs trib⁹ potētijs q̄sierit ad pbm recurrat

De vi sensibili motiua spiritualiter

Quis sēsibilis motiua q̄nq̄z mouet spūaliē.q̄n corpaliter Q̄n mouet spūaliē dr appetitiua.q̄ etiā dupl̄r mouet scz aut diligēdo aut odiēdo Iuxta q̄ diuidit in ocupiscibilē.et in irascibilē.p q̄s aia appetit bonū vel insurgit cōn malū Et exiñ oriunt q̄tuor affectiōes scz gaudium spes dolor.timor De sēsualitate Sē sualitas etiam est vis aie sensibilis motiua .et ad idem mouet ad quod vis ocupiscibilis q irascibilis ꝫ ab eis differt Primo qr sp appetit q̄ delcabilia sūt corpi.et q̄ ei nociua sūt refugit Cōcupiscibilis vo et irascibilis bñ versant et mouentur eē.circa bonū vl malū.nō delectabile nec nociuū corpi Scdo q̄a sēsualitas magis corpi ojūgit est q̄z magis ad carnē depssa Et sic i bzutis ita in homine suo proprio motu mouetur. nec aliqua lege stringitur quin semper in appetitu rerum ad corpus pertinētium moueatur Nobilius tamen est in homine q̄z in bzutis quia in homine ei conuenit aliqualiter subiectam

esse et obediētem volūtati et rōni Sed ocupiscibilis q iracscibilis cō iūgunt rōni. et put sūt in homine rōne frenant ac regunt virtutib⁹ q in ipis fūdant vt tpantia q ē in ocupiscibili. et fortitudine q est in iracscibili

Vis motiue

Vis sensibilis motiua mouēs corpalit. diuidit in virtutē naturalē. in vitalē. in aialem Prima scz naturalis motiua ē humoz. mediātib⁹ arteriis q radicā tur in epate. et ꝺ p spūm naturalē Secōa scz vitalis ē motiua pulsuū mediātib⁹ arteriis q radicant in corde. et ꝺ p spūm vitalem Tercia scz aialis est motiua mēbroz̄ mediātib⁹ neruis. q radicant in capite. et ꝺ p spūm aialē Et ꝑm isto/rū diuersitatez vt videt dicit spūs naturalis vitalis. et aialis. q tamē vn⁹ q idē ē in sūstātia. licz ꝑm opationē dictoz̄um motuū diuersificetur in rōne

De aliq̄bus potentiis aie rōlis

Est insup sciēdū q ānt̄um ad pūtez materiā spectat et sufficit potētie aie rōnalis ꝑm pꝺm ꝑncipalit seu ꝑmaria diuisiōe diuidunt in ognitiuā quā theologi intellēm vocāt. et in motiuam q̄m theologi affēm noiant Tūc em̄ potētia aie intellēs dicit qñ ē apprehensiua Et volūtas dr qñ ē motiua Item sciēdū q aia q̄sdā vires habz sepatas a corpe et ꝑm q̄s nō innitit corpi. licet eis vtat vtēte corpe. vt sūt velle q itelligē Quasdā vo hz insepabiles a corpe maxime respēu hois ānt̄um ad opationē. q scz aia extra corpus eaz opatōnē exercē nō ꝓt vt sūt vires sensibiles de q̄b⁹ supꝺ habet eē aliq̄s q ad se dūtaxat. vt sē rō. volūtas libez arbitriū Aliq̄s vo habet q̄b⁹ corpi pmiscet vt sūt vis naturalis. vitalis. et aialis de quib⁹ supza tactū est

De potentiis

De libero arbitrio

Libez arbitriū ꝑm Augl. dr facultas rōis q volūtatis q̄ eligit bonū gra erūte et malū gra desistēte In q̄ diffiniti one pōit rō vt ꝺsiliari⁹. q volūtas vt impās Rō em̄ dicit aliq̄d eē bonū vl malū. et volūtas facē vl nō facē impat Et q eē diffōne ac eē ipa libēi arbitrij denoiatiōe clarū ē q liberū arbitriū rōnē q volūtatē ꝺphēdit Arbitriū ē ipi⁹ rōnis. libertas āt ē ipi⁹ volūtatis Est tñ circa ꝺ aduertēdum q libez arbitriū ꝺuplicit ꝺsideari ꝓt Uno mō simpliciter ꝑm se et suaz essētiā. et tūc liberum arbitriuz nihil addit supza rationem et voluntatē Et isto modo considerando non propie sibi competeret diffinitio supza posita nec propie tunc debēt

dici vis anime rõnalis impatiua
Alio mõ ꝓt ꝺsideraꝛi ꝑm q̃ꝺꝫ ꝑm
quandã relationẽ.et tunc aliq̃ mõ
addit vltra rõnẽ ꝫ volũtatẽ.nõ q̃/
dem ꝙ in rõne et volũtate ponat
aliquã nouã q̃litatẽ eẽ. ꝛ solũ q̃n/
dã liberã ꝫ naturalẽ aptitudinẽ et
facultatem ꝺcurrẽtie rõnis ꝫ volũ
tatis ad aliquẽ actũ.et tũc ꝓprie ſi
bi ꝺpetit diffinitio ꝓdicta ꝙ ſcz ẽ
facultas ſiue ꝺſensus volũtatis et
rõnis .et importat ſeu dicit illa fa
cultas q̃ꝺã dominiũ ad aliquiꝺ
diſponẽdũ et faciẽdũ.q̃ꝺ nõ ẽ rõ/
nis tm̃ nec volũtatis tm̃. niſi alia
ꝺcomitãte ꝫ cõndicẽte Sicut per
q̃ꝺã exẽplum.ex ꝺcurſu virtutis
man' ꝫ virtutis oculi reſultat pote
ſtas ſcribendi.ad quod tm̃ altera
ipaꝝ virtutũ ꝙ ſe nõ ſufficẽt Sic
et cõcurſu rõnis ꝫ volũtatis reſul
tat q̃ꝺã libertas ſiue q̃ꝺã domi/
niũ ad aliq̃ꝺ diſponẽdũ et facien
dũ.ad q̃ꝺ altera ipaꝝ ꝙ ſe nõ ſuf
ficeret Et iſtud ꝓprie dicit̃ liberuꝫ
arbitriũ.et tc̃ ꝓprie dr̃ vis motiua
anime rõnalis imperatiua

De ſinderesi q̃ ꝺ ẽ

Inderiſis eſt vis motiua
ſeu potẽtia naturalꝫ aie rõ/
nalꝫ q̃ ſp nata ẽ figi in ſupioribus.
naturaliter mouẽs ꝫ ſtimulãs ad
bonũ et abhorrẽs malũ.et in iſtis
nũq̃ eſt errãs.nec ꝑm ſinderesim
eſt peccare Et dicũt aliq̃ ſindẽſim
eẽ ꝺſciẽtiã vel ꝺſciẽtie iudiciũ Et
dicit̃ etiã vis impatiua qꝛ ſemper
de ſe impat et inclinat ad bonum

De rõne quid eſt

Ratio dr̃ ipſa vis motiua
aie rõnalis ꝺſiliatriꝛ ꝫ diſ
cernit ꝺferẽdo inẽ bonuꝫ
et malũ. et inter bonũ ꝫ melꝫ cõ/
parãdo ſcz vnũ ad alterũ Et dr̃
ſimul ognitiua ꝫ motiua Cũ em̃ iu
dicat aliq̃ꝺ eẽ bonũ vl̃ malũ ꝫ ibi
ſiſtit.tũc dicit̃ ognitiua Si ꝺo vl/
teriꝰ ꝓcedat iudicãdo aliquiꝺ bo
nũ vt ſcz fiat.vel malũ vt euitetur
tũc dr̃ cẽ motiua Si ꝺo adhuc ã/
pliꝰ ꝓcedat et nõ ſolũ iudicat ali/
quiꝺ eẽ bonũ vt fiat ꝛ cũ ꝫ etiaꝫ
illud fieri appetat.tũc iam trãſit in
liberũ arbitriũ q̃ꝺ ꝺphẽdit rõnẽ
et volũtatẽ.vt ſup̃ dictũ ẽ Hec vis
aie.ſ.rõ diuidit̃ in ptẽ ſupioꝛẽ ꝫ in
ptez inferiorẽ Pars ſupioꝛ cõiter
rõ ſupioꝛ noiat̃ Et ps inferioꝛ rõ
inferioꝛ Et ſicz iſte due ptes ideꝫ
ſint in re et eſſẽtia.diuerſificant̃ tm̃
ꝑm rõnẽ ſuaꝝ opationũ ſeu offici
oꝝũ ac etiã ſuaꝝ diſpoſitionuꝫ.ſic̃
diceret̃ de eoꝺẽ oculo nũc ſurſum
nũc deoꝛſũ aſpiciẽte Supioꝛ ei ps
rõnis ſeu ſupioꝛ rõ diuinis ꝫ eter/
nis intẽdit.inferioꝛ ꝺo de trãſito
rꝛis iudicat et ea diſponit Jtez ſu/
perioꝛ ps rõnis innitit̃ ꝫ rõcinat̃
ꝙ leges ſeu ꝙ rõnes diuinas ꝫ eter
nas.vtputa ꝫ ẽ faciẽdũ vel nõ fa
ciẽdũ qꝛ deꝰ ꝑcepit vl̃ ꝓhibet Nec
habet motũ circa res trãſitorias
et temporales niſi inquantum ad
eas per modum cõſilꝛ rõnes eter/
nas et diuinas deducit Jnferioꝛ
vero pars innitit̃ et ratiocinatur

p leges et rōnes hūanas vtputa tale quid faciēdum est vel non faciendum quia honestū vel inhonestum est Vel qz rei publice expedit vel nō expedit Ite3 supior ps regit et hinc vocat supior. infēior ño regit et hinc vocatur inferior Supior ps compat hōi ade. et sibi cōiter attribuit ysēsus. qz dū rō ad superiora conuertit purgat q illūinat. dūqz rōnes eknas cōspicit in bono fortificat q vigorat Infēior vero pars opat mulieri eue quia dū rō ad hec inferora conuertit et circa res corpales versat. iaz per sēsualitatē cui diūcta ē emolliri incipit et sepe ab eis allicit et trahit Videt enim sibi semper pomum pomrigi. i. illecebrā q ē carnalis cō cupiscētia q delectatio vicinā habet

De volūtate et quadam ei⁹ diuisione

Voluntas dr vis affectiua motiua imo inē motiuas pcipua. cū sit genēalis motrix omniū viriū Cū eni intellect⁹ apprehēdit aliqd vt bonū vl vt cōueniēs. volūtas virib⁹ affixis ipis organis sensuū impat. sic est visui ad vidēdū. auditui ad audiēdum et sic de alijs sēsib⁹ Similiter in motu locali voluntas impat ñtuti aiali motiue mēbroz. et ñtuti que ē in neruis. et ita mouet ad ābulādum et currēdū et hmōi silia Inē potēcias aie nulla ē liberior. qz nec obligat organo. nec cogitur obiecto ꝓpter qd dicit Aug⁹. q nihil ado in nra ptāte ē sic volūtas Et diui

dit in volūtatē naturalē et in deliberatiuā Prima scz naturalis dirigit p sinderesim Ecda vero. s. deliberatiua dirigit p rōnē Et sunt idem in essētia. ꝛ differūt in modo appetēdi seu volēdi Naturalis eni sp inclinat et instigat ad bonū honestū. et remurmurat otra maluz. qz cū per sinderesim dirigat. immutabilit appetit⁹ ei⁹ ad beatitudinē inclinat Deliberatiua ño p⁹ rōnis deliberationē aliqñ adhēt bono. aliqñ malo. q ꝓut appetit facere ꝺ vel illud dicit deliberatiua Et ꝑm iudiciū rōnis p q̄m dirigit ꝑt ad malū inclinari. qz sepe otingit rōnē in deliberādo deficere

An primi motus sint peccata et que

Stis sic ꝑsuppositis vidēdū nunc occurrit de ipis ꝑmis motib⁹ an. s. sint pcta et q̄ Ad in effectu ē q̄rē. an in sēsualitate possit eē pcm. cū ipa sensualitas hmōi motiuū ꝑncipiū sit q subiectū Circa qd varij sūt modi dicēdi. sed q̄ntū ad hūc tractatū sufficit tāgere cōioz Pro cui⁹ declaratiōe ē adhuc vltra superi⁹ notata scīdū. q sensualitas in ꝺ ꝓposito duplicit ꝯsiderari ꝑt Uno modo in se et simpliciter. q isto modo sensualitas in furiosis et infantib⁹ sic et in alijs hominib⁹ eē dicit imo isto modo ꝯsiderādo in ea. vt dicit Aug⁹. vt qz supra tactum est. cum brutis cōmunicam⁹ Et isto mō accipiēdo in sēsualitate nllo mō ꝑt eē pcm Alio mō pōt sēsualitas ꝯsiderari nō ita simplici

ter.ꝫ qdāmodo reſpectiue ꝑput ſcz eſt quodāmō ad rōnē ordinabil̄ et ab ea ꝓſuaſibilis ¶ Et iſto mō cō ſideraōo.qñ ptingit ſenſualitatez ad illicitū moueri et ſic qdāmō a regula iuſticie deordinari.talis ei⁹ deordinatio habz rōnē pcī in ḡn tū tñ pcm dicit q importat ḡndā rōnē vicij ḡndā qz deordinationē q̄ ꝑt eē via ad op⁹ ꝓhibitū q vitu/ perio dig⁹ ¶ Nō tñ i ḡntū pcz dic culpā.qz act⁹ vicioſus ea ſola rōe dicit culpa qua eſt a volūtate ¶ Et iurta hūc duplicē modū ꝛideran di verificat̄ illud qđ a nōnullis di cit.q eſt aliqs act⁹ ꝓprius ſenſua/ litatis ſimplicit̄ ꝛiderate.q̄ nō eſt ꝓprius act⁹ ſenſualitatis in ḡntum hūana ¶ Eſt etiā ſciēdū q vt ex ſ tactis ſatis elici pōt triplex in aia ḡntū ad hanc materiaz ſpectat re perit̄ eē mot⁹ ſeu appetit⁹.ſcz natu ralis ſenſitiuus rōnalis ¶ Mot⁹ aūt anime ꝑput hic accipit̄ nihil aliud eſt qz aie inclinatio in aliqđ .et iō illis aie viribꝫ ſeu potēcijs q̄b⁹ in/ clinatio nō ꝙuenit nō attribuitur ꝓprie mot⁹ ¶ Inclinatio aūt ē in ap/ petitu q̄ mouet in aliqđ agēdū vl̄ hñdū .q ideo act⁹ appetitiuoꝝ vir tutū aie mot⁹ ꝓprie vocant̄.nō āt act⁹ virtutū apprehēſiuarū ¶ Mo/ tus ſeu appetit⁹ naturalis ē quem nō imaginatio gignit ſeu cauſat. ꝫ ipa ḡlitatū naturaliū diſpoſitio q̄b⁹ naturales aie vires ſuas actio nes exercēt ¶ Occurritqz iſte motus repentez quaſi ſubito.vt eſſz dare exemplū in repētino motu ſeu ap/ petitu cibi vel alteri⁹ delectabilis ſbic mot⁹ in nullo rōni ſbiacet nec obedit.ſed nec volūtas ſuper eo qđcūqz habz dominiū cū natura lis ſit.et ſit extra genus moris ſeu morale.et ideo nec in eo pcm eſſe ꝑt ¶ Et licet effectualit̄ in ſenſualita te ſit ꝓmo mō ꝛiderata.nō tamē cōiter noiat̄ mot⁹ ſenſualitatis.ꝫ mot⁹ naturalis.ex eo qz vt tactuz eſt ad naturaliū ḡlitatū actionem ꝛequit̄ ¶ Et vocat̄ iſte mot⁹ ab ali q̄b⁹ ꝓmo ꝓm⁹ mot⁹ ¶ Mot⁹ autez ſeu appetit⁹ ſenſitiu⁹ eſt q̄ ex pcedē ti imaginatiōe vel pcedenti motu naturali ꝛequit̄ et vocat̄ iſte mo tus ſcđo ꝓm⁹.qz eſt ille mot⁹ qui ꝓmo ꝓm⁹ motū naturalē de quo ſtatim ſuꝑ inſurgit ſeu occurrit ¶ Et attribuit̄ iſte mot⁹ ſenſualitati ſecū do mō ꝛideate in ḡntū ſ.humana q ad rōnem ordinabil̄ ¶ Et iſto mō ſumēdo ſic deſcribit̄ ꝓmus motus eſt mot⁹ ſenſualitatis ꝓm impul'ſū fomitis.tendēs impetuoſe ad fru itionez creature delcabil̄ ihmōi ꝓ mi mot⁹ ſēſualitatis qđāmō i nr̄a ptāte ſc̄.q qđāmō nō ¶ Si ei q̄libz eoꝝ ſigillatim cōſideret̄.ſic in ptā/ te nr̄a ſt̄ qz quēlibz eoꝝ poſſum⁹ ꝓ uidēdo declinaēq impedire ne in/ ſurgat ¶ Si āt oēs ſil̄ ꝛiderent̄. nō ſt̄ i ptāte nr̄a.qz licz impedire poſ ſum⁹ ne iſte vl̄ ille inſurgat.nō ē tñ i ptāte nr̄a facē q̄n aliqs inſurgat imo dū vni obuiare nitimur.ex al/ tera ꝑte ꝑt alius motus ſurrepere ¶ Nō eñ ꝑt eē ſimul intētio volūta tis retinētis ꝋtra diuerſa in actu

Ut vari pōt exemplū de nauta q̄ singla foramina sue nauis obstru ere pōt ne p illa aq̄ intret Sed nō pt omnia simul obstruē vt aq̄ nul q̄z intret Et rō ē qz hmōi ꝑmi mo tus sensualitatis sic̄ sūt pcā.ita sc̄ pena pcī scz originalis .et iō mēi to dicunt venialia.qz ħ ipo venia digna sunt ¶ De tertio motu seu appetitu scz rōnali dicēt infra vbi de delectatiōe et cōsensu tangetur ¶ Est insup notādū q̄ triplex in respectu ad ipaz volūtatē repitur differētia actuū.et intellige siue in/ teriorz siue exteriorz.vt etiā mot⁹ interiores ꝓhendant Aliq̄ em̄ sc̄ sup q̄b⁹ ipa volūtas nullū habet dominiū.neq̄ opletū neq̄ incom pletū.imo q̄n etiā eos singillatim ꝯsiderādo.nullo mō sunt in ptāte nr̄a.vt sūt act⁹ quos volūtas nō solū non imperat.ꝫ nec impedire aut repmē pt.vt sūt ꝑmi mot⁹ na turales de q̄b⁹ sup̄ Et in talibus nullū ē pcm̄.nec vēiale nec mōrle Et rō est qz null⁹ act⁹ ponit in genē moris seu moralis.nisi habita ꝯsi deratiōe ad volūtatē q̄ ē ꝑncipiū oim actuū moraliū Et hic ē q̄ ibi dicit gen⁹ moris incipē .vbi ꝑmo dominiū volūtatis inuenit Aliq̄ sc̄ act⁹ in q̄b⁹ volūtas dominiū q̄/ dā habz nō q̄dē opletū et pfectū ꝫ incompletū et impfectū. vt sūt act⁹ q̄ nō p imperiū ipi⁹ rōnis ꝓ/ cedūt.ꝫ tñ pt eos volūtas si volu erit impedire et repmē nō q̄dē ne insurgant.ꝫ ne vlteri⁹ vsq̄z scz ad

delectationē et ꝯsensū ꝓcedant.q̄ les sūt act⁹ q̄ ꝓcedūt apprehēsionē rōnis Et istoꝝ actuū dicit volun tas causa.nō q̄dē de p se. qz non imperat .ꝫ de per accidēs.qz non impedit cum impedire possit Et isto mō dicit volūtas causa ꝑmo/ rū motuū Et in talib⁹ si deordina tio ōtingat.rōnez pcī habz nō q̄ dem pcī pfecti et opleti.vt ē pcm̄ mortale.ꝫ tñ incōpleti et impfecti q̄le est pcm̄ veniale Aliq̄ sūt act⁹ in q̄bus volūtas opletū q plenuz habet dominiū.vt sūt act⁹ qui ex ei⁹ imperio ꝓcedūt.et q̄ nō solum apprehensiōez.ꝫ etiā deliberatōnē rōnis sequūt Et in istis ꝯsistit act⁹ virtutis vel pcī mortalis. nisi ex electiōe ꝓcedat Electio aūt nō ni si ex imperio voluntatis ꝓgredit Et ideo nō pt ee virt⁹ vel peccatū mortale.nisi in illis actib⁹ q̄ ex im/ perio volūtatis ꝓcedūt Et hmōi actuū dicit volūtas eē causa de p se et simplicit.qz vt tactū est ipsos imperat Et de istis actib⁹ latior in sequētib⁹ venit faciend⁹ sermo Et ꝑm hanc distinctionē intelligi q ac cipi debet dum scriptuz repitur q̄ omne pcm̄ est in volūtate. nō em̄ est intelligēdum q̄ sit in volūtate tanq̄z in subiecto.ꝫ tanq̄z in causa vt tactū ē de p se et simplicit vl de p accns ¶ Ex p̄cedētib⁹ clare liq̄/ re pt qñ ꝑmi mot⁹ seu mot⁹ sensu alitatis pcā sūt.et que Mot⁹ em̄ seu appetit⁹ naturalis q̄ dicit ꝑmo ꝑm⁹ nullo mō est pcm̄ qz vt satis

supza declaratū ē. volūtas nullus sup eū dominiū habz. neqz opletū neqz incōpletū. nec ē in ptāte nra Mot⁹ seu appetit⁹ sēsitiu⁹ q̄ scdo pri m⁹ dr̄ q̄ ꝓprie sensualitati attribui tur cū talis mot⁹ vt tactū ē ipa sē/ sualitas sit ꝓncipiū q̄ subiectū. pcēz est ꝫ veniale Pcēm q̄dē tū ꝓpē q̄n dā inozdinationē. q̄ndāqz delcāti onē ānexā q̄ in eo ē. tū qz quodā/ mō volūtari⁹ ē. nō q̄dē ꝑm se. ꝫ qz a volūtate q̄ sup eo dñiuz licet in/ opletū habz. et q̄ sp ꝑm iudicium rōnis moueri debet. ipm dū ꝑsen tit nō statim repmit Vel. s. in q̄ntū ꝑt impediēdo. vel nō osentire deli berādo. vl cogitationē in aliud di uertēdo Veniale q̄dē qz illud do miniū qđ sic sup hmōi ꝑmū sensu alitatis motū ipa volūtas habz. nō ē dominiū opletū. nec ē in eius plenaria ptāte. illud. ad qđ sic ille mot⁹ seu appetit⁹ sensualitatis incli nat a se statim abiicē et ideo in eo nulla ꝑt eē rō pcēi mortalis. ꝫ solū venialis Aliā rōnē q̄re in sensu/ alitate mō q̄ sup osiderata ꝑt esse pcēm. ꝫ nō mortale assignant alij. q̄ licet in effectu in idē cum sup ta cta redire videat ad maiorē tñ de clarationez. et qz frequenē diuersi intellect⁹ diuersis rōnib⁹ mouentur visa ē nō debē omitti Et ē ista qz aliē viciat̄ ozdinat mortale pec catū. et aliē veniale Mortale ei vi/ ciat et ozdinat ozdinatiōe p/ fecta et osūmata respectu finis vl timi. q̄ ozdinatio osistit in auer sione ab ipo vltimo fine q̄ ē de⁹ ac

ei⁹ otēptu cū deliberato osensu. q̄ oia soli⁹ sūt rōnis. cū vt sepe in su periozib⁹ dcm ē. ei⁹ sit act⁹ hūanos regulare. et in finē vltimū dirigē. Ozdinatio ꝙo pcēi venialis nō est ozdinatio ꝑfecta q̄ osūmata ꝫ solū inchoata. nō em̄ habz pcēi ozdinatio in potētia iferiozi cō/ sūmari ꝫ solū ichoari q̄ in potētia supiozi fit osūmatio Et hinc ē q̄ i rōne q̄ ē potētia supioz osistit pec catū mortale In sēsualitate ꝙo q̄ est potētia inferioz non osistit nisi veniale Et intelligant ꝑdca eē de ꝑmis motib⁹ actuū ꝓhibitoꝝ q̄ꝝ scz delectatio et osens⁹. et a fortio ri act⁹ exterioz de suo genē sūt aut eē possūt pcēa mortalia Nā de ali is q̄rū delcatio osēsus q̄ actus de suo genē nō sūt nec eē ꝑnt nisi pec cata venialia. ridiculū esset q̄rē et nō bñ sanū dicē q̄ ponē eoꝝ ꝑmos mot⁹ q̄ in sēsualitate sūt. pcēa mor talia eē Ex q̄b⁹ oñib⁹ liq̄t q̄ licz ipe ꝑm⁹ mot⁹ sēsualitatis nō habe at rōnē mōlis pcēi. ꝑt tñ ad pcēz mortale ocurrē. imo vir sine eo ꝑt pcēm mortale omitti Licet aliqui aliē dicē ausi sint. distinguētes cir ca ꝫ duo genēa pcēoꝝ. s. spūalia q̄rū aliq̄ otingē dicūt circa obiēm apprehēsū a sēsualitate. et a talib⁹ rōnē inferiorē sine sēsualitate non peccare. vt exēplificāt in odio feli citatis aliene in se Aliq̄ ꝙo cōtin gere dicūt nō circa obiectū a sen/ sualitate apprehēsū. et in talib⁹ rō/ nē inferiorē sine sensualitate pecca re posset in debita curiositate scie

Cōpendiū th. De natura delectationis

Carnalia aūt sp dicūt circa obiectū sensualitatis ōtingē. et ideo in his rōnē inferiorē nūq̄z sine sēsualitate peccare ꝯz q̄ bñ radicē ꝛorigine cuiuslibz pcī inuestigare voluerit. repiet nullū eē pcm in quo ipi⁹ sensualitatis mot⁹ nō ocurrat imo q̄n in eo ꝓpinque vl remote inchoet // Octo aūt cōiter assignantur rōnes seu cause q̄re hō ꝓnior est ꝛ ꝓcliuior ad malū q̄z ad bonū // Prima causa ē qz vt dicit sapiēs corp⁹ qđ corrūpit aggrauat animā. eā sc̄z trahēs ad malū. et non sic erigēs ad bonū // Secda cā est qz vt dicit Augl. pl⁹ valet malū inolituz q̄z bonū insolitū. qđ sic exponi pt Plus valet. i. fortio⁹ est ad mouēdū sc̄z ꝛ attrahēdū malū inolituz. i. naturale et innatū q̄z bonū insolitū. i. non osuetū // Tertia causa ē. qz naturaliē faciliꝰ ē descēdere q̄z ascēdē. imo magis trahit vnū deorsū q̄z decē sursū // Quarta cā est. qz cōiter ea q̄ nos ad malū incitāt ꝛ inducūt nobis pñtia sē finis vero ꝛ pmiū ꝛ virtutis nobis absens ē // Quinta cā ē. qz plures circūstātie ad bonū actū req̄runt q̄z ad malū. imo bonū fit nisi ex cōcursu omniū circūstātiaꝝ ad illud debitaꝝ. malū ꝙo ōtingit ex defectu vni⁹ // Sexta cā est. qz cōtinue ad nīm ꝓncipiū sc̄z ad nihilū tēdimus // Septima cā ē. qz fomes q̄ nos ad malū mouet ꝛ ꝓnos facit sp intra nos ē. gña ꝙo quaz q̄rim⁹ extra nos // Octaua cā ē. quia vires aie ad diligēdū tpalia sūt actue. ad ea ꝙo q̄ sūt gr̄e et gle sūt q̄dām materiales et passiue Virtutes etēm p modū adq̄sitiōis habēi nō pñt. q̄z solū p modū receptionis. qz malū ex nobis ipis et per nos facē possum⁹ Bonū ꝙo facē nō nisi gr̄a dei adiutrice valemus

De natura delectatiōnis et an sit pcm et quod

Expeditis his q̄ circa primos mot⁹ sensualitatis dicēda occurrebāt. venit aliquid de delcatiōe tāgēdū. an sc̄z sit pcm ꝛ qđ Pro q̄ intelligendo expediēs ē aliqs ex mltis ꝛ varijs delectationū diuisiōib⁹ ꝛ spēb⁹. q̄ p nōnullos assignari solēt q̄ntum ad pñtē materiā sufficit declarare Una igit inē ceteras diuisio ponitur. p delcationū aliq̄ sunt corpales ꝛ sēsitiue. alie sūt spūales seu intellcuales Delcatiōes corpales et sensitiue dicunt. q̄ in appetitu sēsitiuo ꝛ de bono sensibili seu ꝺono ꝑm sensū fiūt Spūales ꝙo seu intellectuales sunt q̄ in appetitu intellectiuo et de bono itelligibili seu bono ꝑm intellectū ōsistūt Certū est em delcationē frequent apprehēsionē rōnis seq̄ apprehēdētis. sc̄z aliqđ tāq̄z bonū ꝛ ꝺueniēs. ad q̄m rōnis apprehēsionē nō solū cōtingit omoueri appetitū sēsitiuū p applicationē ad aliquā rē pticularē. verū etiā appetitū intellectiuū. q̄ pro prie nihil aliud ē q̄z volūtas p applicationez ad aliqđ intelligibile. et ꝑm ꝺ in appetitu intellectiuo est

delectatio .sic et esse pt in appetitu sensitiuo Sed inc hmõi istoz appetituũ delectationes multũ interest Nã delcatio appetit9 sẽsitiui sp est cũ aliqua trãsmutatiõe corpali.et isto respectu ꝓprie debz accipi q intelligi dũ cõiter dr delcatio q̃daz passio eẽ.q̃zuis etiã q de delcatiõibus intellectualib9 ita intelligi posit.ꝫ non ita ꝓprie.qđ tñ in vtrisqz delectatiõib9 intelligẽdũ est.capiẽdo passionẽ nõ ꝓprie q stricte.prout scz ouenit passiõib9 corruptiuis et in malum tẽdẽtib9.vt egritudines.tristitia.timor.q hmõi Sz large et q̃dãmõ impropprie.put scilz dicit q̃ndã corpalẽ alterationem seu aie affectionez Delectatio vo appetit9 intellectiui de se sp est sine trãsmutatiõe corpali.qz ꝓprie nihil aliud est q̃z simplex mot9 voluntatis se ad aliq̃d oplacenc applicãtis Et hinc dicit Aug9.q cupiditas q letitia nihil aliud est q̃z voluntas in eis osẽtiens q̃ volumus Prime delcatiões scz corpales et sensitiue licet a corpe et sensu denominenc.sũt tñ delectatiões totius opositi Nã in eis est tã corpis q̃z aie delcatio Corpis q̃dẽ ꝓpter apprehẽsionẽ sẽsus q̃ est virt9 in organo corpeo.et q̃ nõ nisi mediãte organo corpis apprehẽdẽ pt.ex q̃ apprehẽsiõe dum vt tactũ ẽ fit de bono et ouenieti ꝑm sensũ .seq̃tur q̃dã virtutis appetitiue q̃es in eo qđ amat seu optat.et hinc creatur illa delectatio corpalis Anime ve

ro tã ex eo q omnes hmõi vires appetitiue q apprehẽsiue in ea consistũt.q̃z eẽ ꝓpc apprehẽsionẽ ipi9 rõnis q̃ similiter illud idem qđ ꝑ sensum tanq̃z sibi bonũ et conueniens apprehẽsum est.etiã tanq̃z bonum et oueniẽs toti corpi apprehendit Si enĩ rõ nihil apprehẽderet.tunc ꝓprie non esset delectatio. vt esset dare exemplũ in infantib9 et in insensatis.quorum licet sensus suum obiectũ tanq̃z sibi bonũ et oueniens apprehẽdẽ possit.et ex hinc vt tactũ est seq̃ q̃dã virtutis appetitiue in eo qđ amat et desiderat q̃es quia tñ in eis rõ nihil apprehẽdit nec diiudicat.et sic nec se delectari intelligũt aut cognoscũt.ideo propprie delectari nõ dicunc Et ꝫ ẽ in effectu qđ ꝑ aliq̃s dicit.q ad ppriã delectationẽ tria hñt ocurrẽ scz duo quoz est diũctio seu applicatio delectabilis .vtputa appetentis et illi9 qđ appetit.et tertiuz est hmõi diũctionis seu applicatiõis diũctio Ex quo insurgit q cõiter dicit delectationez ꝓprie non sine cognitione fieri nec ꝓprie delectatiõnẽ eẽ.vt iam exemplificatuz est Nec mirũ si in hmõi delectatiõib9 toti9 compositi seu totius homi/nis dicantur sensus et ratio q̃zuis diuerse sint eorũ operatiões circa idem delectari Nam certum est q sicut idem potest per sensum q per rationem apprehendi. ita contingere potest illud idem ꝑm sensum et rationẽ odiderari.et ex hinc pue

nire.q̃ sẽsus q̃ ratio circa illud idẽ delectabunt.ꝫ nõ fit eodẽ modo Mã sẽs' i eo i q̃ delcãt solũ delcãt in q̃ntũ illõ apprehẽdit tãq̃ bonũ et ouenies.et sic delectabile in sensu.rõ vero in illo eodẽ delcãt seo solũ in q̃ntum illud apprehẽdit in rõne boni vel ouenientis ad regimen et sustẽtationẽ totius corporis Et intelligant̃ p̃dicta de inferiori pte rõnis seu de inferiori rõne q̃ supiori rõni delectatio nõ attribuit̃ ꝫ solũ sẽsus in actũ q̃ deliberationẽ sequit̃.vt latius infra tanget̃ Scõde vero delectationes scz spũales et intellectuales sẽ delectationes solius anime q̃ in eis nulla ẽ nẽcaria apprehẽsio seu opatio sensus.vt facile ẽ ꝟsiderare ¶ De alia diuisiõe delectationis ¶ Alia diuisio reperit̃ q̃ delectationũ alique sũt spũales alie carnales.nec hic accipit̃ spũalitas ꝓut statiz supra in q̃ntũ scz solã aie vel corporis delcationẽ importz.ꝫ vt capit apls distinctionẽ facies int̃ hominẽ spũalẽ et carnalez.ꝓ.ad Cor̃.iij. q̃ i plurib' alĩs locis ¶ De delcatione spũali ¶ Delectatio spũalis ꝓut hic accipit̃ ẽ.q̃ est in deo creatore.vel ꝓpter deũ In creatore q̃dẽ.q̃ scz hõ in eo directe delectat̃ ꝟsiderãdo scz et contemplãdo suam immẽsitatẽ.maiestatẽ.et virtutẽ.et bonitatẽ et hmõi Iuxta illud psal̃ Memor fui dei et delectat' sũ Et illud Delectare in dño et dabit tibi petitiões cordis tui ¶ De delectatiõe in deũ aut ꝓpt̃ deũ ¶ Propter deũ vero q̃ scz aliq̃s in aliq̃ bono alio a deo.siue sit intellectuale siue corpale debite delectatur. nõ tñ illi sistẽdo.ꝫ delectationẽ illã pure in deũ reflectendo.vt si q̃s exempli grã in sciẽtia sibi data delectaret̃ in q̃ntũ se ꝓ eã in deũ.ad laudẽ q̃ suã et sui nois exaltationem ꝓficere posse speraret.vel in aliq̃ re magna pulcra vel admirabili. manuducendo ꝑ illud intellectum suũ in ãmirationẽ et dilectionẽ infinite potẽtie.sapientie.et bonitatis dei Iuxta illud psal̃ Delectasti me dñe in factura tua et in operib' manuũ tuar exultabo Et de hmõi delectationib' nõ est hic lõgior ꝓtrahend' sermo.tuz quia materiã pũtẽ ꝓprie nõ ocernũt.nisi in q̃ntũ specie diuersã a carnalibus ostituũt.de q̃bus hic tractandũ venit.tũ q̃ hmõi delectatiões spũales nõ solũ pcca nõ sũt.ꝫ meritorie imo tante eẽ possent q̃ ad magnã ꝓfectionẽ hominẽ ducerẽt ¶ De carnali ¶ Carnalis ꝟo delectatio que ꝓut hic sumit̃ est a spirituali de q̃ statim tactũ est distinguitur põt iuxta supra tacta tam de bono intelligibili.q̃ꝫ de bono sensibili eẽ.dupler iterũ q̃ntum ad hũc tractatum sufficit reperitur ¶ De naturali ¶ Una naturalis alia volũtaria Natural̃ ꝓut a volũtaria distinguit̃ q̃ stricte capiẽdo nã large sumẽdo delectatio q̃ cũ volũtaria natural̃ dici pt.ẽ cũ vna/

quecz vis aie in suo obiecto q̃ tã/

qz sibi bonū et oueniēs apprehendit delectaē. vtputa rōne in cognitione veri. visus in coloribus. maxime medijs Audit⁹ in sonis mediocrib⁹. et sic de alijs Et licz talis delectatio vir vnqz haberi possit qn in ea sit aliqs ocursus rōnis et volūtatis. imo vt supᵖ tactū est nō ꝓprie alias delectatio dici debēt tñ vt in sūm supius de ꝑmo motu in se sualitate dcm est. in se considerata nullaz importat seu respicit rōnis vel volūtatis opationē. imo ꝓprie nihil aliud ē qz q̄dā naturalis virtutis appetitiue q̄es in aliq̄ bono sibi oueniēti amato seu delidēato vt possz poni exēpluz de delectatione q̄ habeē in calefactione post magnū frig⁹ vel potu post vehemētez sitim Et hmōi delectatio sic ōsiderata de se nec laudabilis nec vituperabilis est Quia vt frequēter supᵖ tactū est. ꝙ act⁹ dicunē virtuosi vel defectiui ḥ hñt a rōne 7 volūtate. in q̄ntū scz ab eis imperant vel ōsentiunē ¶ De delectatione volūtaria ¶ Volūtaria ẋo delēatio est ꝓprie. q̄ apprehēsionē rōnis ōsequtur Cū em rō aliquid tanqz bonū oueniēs apprehendit causaē in ea q̄dā mot⁹ seu appetit⁹ ad illud sic apprehēsū. quē ōsequtur delectatio q̄ ꝓprie nihil aliud ē nisi q̄dā volūtatis oplacētia. in eo ꝙ sic ipa rō apprehēdit Et hic mot⁹ seu appetit⁹ q̄ rōnalis noiatur. de quo supᵖ vbi de ꝑmis motib⁹ sēsua

litatis actū ē fiebat a motu seu appetitu naturali. et a motu seu appetitu sensitiuo. distinctio Et licz huiusmodi delectatio voluntaria vt statim supᵖ tactū est possit etiā large sumendo naturalis dici. hic tñ solūmō ōsideraē in q̄ntū a rōne q̄ volūtatē regulare habz. iuxta qđ infra lati⁹ ōclarabiē. impaē aut cōsentiē. et in q̄ntū ipa volūtas in cuius libertate erat apprehensionē et motū rōnis seq̄ vel non seq̄ ꝓpter qđ hmōi delectatio volūtaria appellaē. ad ipaz etiā moueē et inclinaē. quia sub ista ōsideratiōeq̄ nō alias venit hic ō hmōi delectatione An. s. pcēm sit et qđ iuestigādū ¶ De delectatiōe regłata ¶ Nūc igiē ad ꝓpositi cepti declarationē accedēdo hmōi rōnis apprehēsio. et exinde. delectatio volūtaria cōsequēs ē debite regulata debiteqz mensurata vt scz sit in rē licitā et q̄ntū debz. et qūo debz. vt exēplificari posset de delectatiōe etiā in se bonaz opationū. imo etiam ad magis materiā declarādā in actu venēo. in legitimo tñ matrimōioq̄ cū debitis circūstātijs vel delectatiōe cibiq̄ pot⁹q̄ hmōi. etiam post apprehēsionē rōnis ōtingēt⁹. et talis delectatio non est pcēm ¶ Nec em possibile essz aliquē hūanit⁹. sine aliq̄ sensibili et corruptibili delectatiōe viuē ¶ De delectatiōe irregulata ¶ Aut hmōi delectatio volūtaria sic rōnis apprehēsionē ōsequēs nō ē debita regulata et mo/

derata.imo defectiua q inordinata.vtputa qz ê in rẽ illicitã.vel ꝙa debitã mẽsurã aut debitũ modũz excedit.qđ ex vicio fomite mouente ꝓcedit. ꝓter qđ q viciosa dicitur Et ħ iterũ ortingẽ ꝑt dupliciť. Aut em illa rõnis apꝓzehẽsio et ex hinc delẽctatio volũtaria ex ipa cõsequẽs.est et ferť circa aliq̃d qđ ex suo genẽ solũ ê pcẽm veniale.et tũc siue rõ supior vere vl interpretatiue iurta qđ infra latiº declarabitur ꝺsentiat.siue nõ.hmõi delectatio de se non ê nisi veniale pcẽm. vt essz in ỽbo ocioso vel risu superfluo et hmõi Notanť dicit de se. qz ex circũstãtijs possz effici mortale.vtputa ꝓter nimiã libidinez aut ꝺceptũ.aut qz cũ intẽtione in aliqđ aliud qđ de suo genere essz pcẽm mortale.ꝓut supꝫ in plurib⁹ locis.maxime vbi mẽtio facta est qũo pcẽm veniale ꝓssit mortale effici.satis declaratũ ê Aut illa rõnis apꝓzehẽsio et exhinc ipaz ꝺsequens delectatio est et fertur circa id qđ de suo genere est mortale pcẽm.et hic magis aduertẽdũ venit tũ qz de hmõi delẽctatione maioz ê difficultas qũo et qđ pcẽm sit.tũ qz circa eã maioz est diuersitas positionũ doctoꝝ.q̃ tñ licz in suis modis ponẽdi diuersi videãtur.effectualiť coincidũt Est igitur circa ħ distinctio aliq̃rũz bñ cõis. qz si hmõi delẽctatio nõ est mozosa. tũc nõ est nisi veniale pcẽm Si ỽo mozosa fuerit.est pcẽm mortale.i/

telligẽtes vt dicũt de moza ꝺsenſ⁹ in delectationẽ et nõ de moza temporis Notanť dicit in delectationẽ.qz de ꝺsensu in actũ nullũ esset dubiũ ꝙz istud latiozi indiget declaratiõe.tũ qz iste mod⁹ ponendi innuere videť eẽ aliquã delẽctationẽ mozosaz moza tpis q̃ nõ ê mozosa moza ꝺsensus De qua tũ an sit pcẽm.et qđ.nõ satis videť exp̃mẽ Tũ qz sic simpliciť dicẽ cõsensũ in delectationẽ eẽ pcẽm mortale.nõ est vsqzquaqz verũ.etem vt infra videbiť ê ꝺsensũ in delectationẽ sõ aliq̃ q̃litate repire.qđ nõ erit nisi pcẽm veniale Et ideo ꝓ ipa declaratione q̃ntũ ad pñtẽ tractatũ sufficit faciẽda.est aduertẽdum q iurta positionis supꝫ dẽe effectũ.positionẽqz cõiorẽ hmõi delẽctatio q̃ sic circa id qđ de suo genere pcẽm mortale existit est q ferť.in triplici differẽtia repiť Una qđẽ nõ morosa.nec moza tpis.nec moza consensus Alia mozosa moza tpis.ꝙz nõ moza ꝺsensus Et alia mozosa moza ꝺsẽsus.qđ tñ intelligẽdũ venit de ꝺsẽsu deliberato.est insuper aduertendũ q cõiter ꝓ oẽs doctores pcẽm delectatiõis ꝑcipue morose.rõni attribuiť et in ea dicitur eẽ Tũ em vt sepe supꝫ dẽm ê rõ sit directiua hũanoꝝ actuũ et non solũ exterioꝝ ꝙz etiã interioꝝ passionũ.q̃ciẽscũqz rõ in illoꝝ interiorũ passionũ directione deficit.merito dicit pcẽm in ipa rõne in q̃ntum earũ directiua eẽ siť etiã qũ deficit

in directiõe exteriorũ actuũ Cũ igi
tur vt etiã supᵉ tactũ est delectatio
sit q̃dam aie passio. et p̃ ꝯsequens
eius directio et regulatio ad eius
rõnẽ ptineat et sit circa ipam dele
ctationẽ. nõ posset ꝑprie indirectio
ingere. q̃n er defectu rõnis ꝓce
dat. claꝝ est omnẽ indirectionẽ q̃
circa delectationẽ ingit rõni de/
bere imputari. et hinc dicit ꝑcm
delectationis in rõne eẽ imo am/
plius. cum delectatio licet sit in vi
appetitiua tanq̃ in ꝑmo ꝛ primo
ꝑncipio. sit nihilomin⁹ etiã in rõne
tãq̃ in ꝑncipio motiuo. habeat qz
ipa rõ vt iam in effectu tactũ ẽ nõ
solũ directionẽ circa se ipam. ꝫ rẽ
circa oia obiecta inferiorũ aie viri
um q̃ p̃ eã dirigi possũt. ꝯsequẽs
est indirectionẽ et irregulationẽ q̃
circa delectationẽ ingit. cũ non
nisi rõnis ꝯsẽsu vel defectu ingẽ
possit. debere ipi rõni imputari sic
qz peccatũ delectationis in ea esse

¶ Est insup ad maiorẽ sp̃ ꝓpositi
cepti declarationẽ aduertẽdũ. qꝺ
licet ꝑprie loquẽdo ꝑcm delectati
onis p̃cipue morose q̃ iurta supra
tacta dicit ipe ꝯsensus in delecta/
tionẽ possit etiã ad rõnẽ supioreꝫ
dici ptinere Tum ꝑmo qz vt in su
periorib⁹ satis tactum est licet ipa
rõ supior et inferior ꝑm rõnẽ sua
rũ opationũ et officiorũ diuersi fi
cent. sũt tñ idẽ in re et essentia ꝛ sic
vir possibile sit rõnẽ ipam inferio/
rẽ circa aliq̃d et gra materie de q̃
sermo circa delectationes ocurrẽ.
q̃netiã ipa rõ supior effectualit cõ
currat Tuꝫ scõdo qz ipa rõ supior
q̃ regulis legis diuine et eterne q̃
superior est innitit regulare habet
ipam rõnẽ inferiorẽ. q̃ solũ regul⁹
legis humane q̃ inferior ẽ intẽdit
Et ideo vir ẽ possibile ipam rõnẽ
inferiorẽ circa indirectionẽ delecta
tionis deficẽ. q̃n vere scz imperan
do vel interꝑtatiue scz rep̃mẽ ne/
gligẽdo ipa rõ supior ꝯsentire di
cat Cũ tertio qz nihil ẽ de quo rõ
inferior q̃ vt tactũ ẽ regulis legis
inferioris intẽdit iudicare possit.
de q̃ nõ etiã ipa rõ supior q̃ regul⁹
legis superioris et ad quaꝫ leges
alie reduci hñt innitit iudicare eẽ
valeat Quicq̃d enim vt cõiter dicit
iudicio rõnis inferioris subñcitur.
subdit etiã iudicio superioris ꝛ non
ecõtra Et hinc vt iã tactũ est ipse
ꝯsensus in delectationẽ si facta in/
q̃sitione circa ipm per leges diui/
nas et eternas hõ in eo ꝑseuẽauc
rit. ad ipam rõnẽ supiorẽ dici pos
sit ptinẽ Cñ ꝑprie delectatio ipsa
in ipam qz delectationem ꝯsensus
solũ rõni inferiori attribuũtur Cõ
sensus vero in actũ seu act⁹ execu
tionẽ ipi supiori rõni Et rõ est q̃a
rõni superiori vt magis infra de/
clarabit ꝑter supremitatẽ legis
cui innitit rep̃uat iudiciũ finale et
supmũ de eo qꝺ in actib⁹ humanis
vltimũ occurrit. q̃le est ipe act⁹ seu
ipsius actus executio Nam vltra
actũ seu act⁹ oplementũ nõ est vl/
terior ꝓgressus. Ipsi vero rationi

inferiori q̃ nõ intẽdit nisi circa legẽ inferiorẽ ouenit etiã iudiciũ. ꝫ nõ finale.imo solũ qõdã ꝓambulum respectu aliq̃rũ q̃ ad ipm actũ seu ipi⁹ act⁹ executionẽ ordinant quales sunt ipa delectatio.et in ipam dectationẽ ꝺsensus Et ideo ipi rõni inferiori attribuũtur et nõ supiori Etiã ꝓprie delectatio et ꝺsens⁹ in delectationẽ nõ sũt act⁹ diuersi ꝑm gen⁹.q̃ diuersitatẽ potẽtie exigãt ꝫ ꝺrñt solũ ꝑ deliberatũ q nõ deliberatũ.sic q̃z nõ ẽ incõueniens vtrũq̃z rõni inferiori attribui // Et insup aduertẽdũ ꝙ magna respectu rerenoꝝ seu humanoꝝ actuũ ẽ inẽ mot⁹ supiozis rõis et mot⁹ inferioris rõnis q exhinc volũtatis varietas Apprehẽsio nãq̃z inferiozis rõnis q̃ vt sepe dcm est de se et ꝑ se ipis actib⁹ q negotiis humãis disponẽdis et regulãdis intendit duplicit se habẽ ꝑt.et ꝑm ꝫ etiaz duplicit ꝑt eã mot⁹ volũtatis sequi. Uno mõ simplicit et absolute Cũ scz ipa rõ subito aliq̃d apprehẽdit et exinde statim sine aliq̃ discussione illud sic ꝑ eã apprehensuz tanq̃z bonũ vel malũ ouenies vel nociuũ.delcabile vel nõ delcabile et hmõi ꝺiudicat Et igit talẽ subitã rõnis apprehẽsionẽ indiscussam q̃z ꝺiudicationẽ volũtas in vnũ vel aliud se inclinãdo seq̃tur.tũc dicit volũtas nõ deliberata .et motus seu appetit⁹non deliberatus Alio mõ inq̃rriue.cuz scz ipa rõ postq̃z aliq̃d sic vt ꝑdict apprehẽdit de illo sic ꝑ eam apprehenso an vt tactũ ẽ bonũ vel malũ.ouenies vel nociuũ.delcabile vel nõ delectabile cristat rõcinãdo inuestigat.tũc si talẽ apprehẽsionẽ et inuestigationẽ volũtas sequat. dicit volũtas deliberata et mot⁹ seu appetit⁹ deliberat⁹ Rõnez ꝟo supiozẽ.q vt eẽ supꝫ tactũ ẽ actib⁹ ipis et negotiis terrenis q hũanis de seq ꝑ se nõ intendit et nũq̃z in obiecta inferioꝝ aie viriũ q̃ ꝑ ipaz eẽ dirigi habẽt ferẽ.nisi solũ in q̃ntũ de ipis rationes diuinas q eternas cõsulit.qđ clarũ ẽ fieri nõ posse. nisi ꝑ modũ inuestigatiõis q deliberatiõis.nũq̃z respectu ipoꝝ. actuũ q negotiorũ terrenoꝝq hũanoꝝ sequit motus aliq̃s nisi deliberat⁹ Et notãter ꝺr hic ꝺũ de ipa rõne supiori fit mẽtio respectu obiectoꝝ inferiozũ aie viriũ ac negotioꝝ terrenorũ q hũanoꝝ Nã respectu sui ꝓpij obiecti aliq̃n bñ habz subitũ q inordinatũ motũ qđ nõ ẽ pñtis speculatiõis declarare Quia eẽ sepe qđ in supiozib⁹ dcm ẽ.in subsequẽt⁹ fortã repeti otinget.rõnẽ ipsã ad aliq̃d mouerig se applicare vel ꝺsẽtire qđ tñ ꝓpriũ videt eẽ volũtatis.est aduertẽdum ꝙ cũ ipa rõ vt supꝫ tactũ ẽ sit ꝺr⁹ nõ solũ ognitiua.et sic deliberatiua.verũ cẽ motiua.impare ẽ ei⁹ act⁹.nõ tñ absolute .ꝫ ꝑsupposito actu ipi⁹ voluntatis ꝑ modũ cuiusdã motiõis Nec em cũ iuxta superius tacta diuidit rõ in superiorẽ portionẽ et inferi-

orē. accipiť rō ꝑut diſtinguiť cōn volūtatē. ℏꝫ ꝑ tota ꝑte anime intel lectiua. q̄ intellectū et volūtatē cō/ prehēdit. imo āpli⁹ iſti duo actus ſꝛ rōnis ꝙ volūtatis. qđ bñ notā dū eſt ſe inuicē ꝑuenire ac ſup ſe in uicē ferri poſſūt frequenť qꝫ ꝑue/ niunt et ferunť Aliqñ etem ipa rō de volēdo rōcinať et deliberat. ꝙ ipa etiā volūtas aliqñ de rōcinā/ do volitionem habꝫ ſeu rōcinari vult Aliqñ etiā oꝛingit motuꝫ vo lūtatis a motu rōnis preueniri et moueri. et tūc mot⁹ ille volūtatis dicť mot⁹ rōnalis. et ecōuerſo cē motū rōnis a motu volūtatis pre ueniri et moueri Et tunc mot⁹ ille rōnis dicť mot⁹ volūtari⁹ Ideo qꝫ autē ſic in iſtis caſib⁹ dicunť ſeu appellanť iſti mot⁹. qꝛ ſp virt⁹ ꝑ/ ris act⁹ ſeu mot⁹ remanet in actu ſeu motu ſequēti Et ꝑm ℏ in ratio ne inuenť pcēm vel ꝑut ei⁹ defect⁹ eſt volūtari⁹. vel ꝑut act⁹ ei⁹ ē ꝑn cipiū act⁹ volūtatis Impare tñ ē eſſētialiť act⁹ ipi⁹ rōnis iurta qđ ſup tactū ē Dupliciť aūt hmōi impandi actuꝫ ipa rō exercē ꝑt et ſolet Uno mō abſolute ꝑ modū cuiuſdā intimatōis ſeu denūciari/ onis. et q̄ſi ꝑ ꝛbū indicatiui modi vtputa tale quid faciēdū ē vel nō faciendū. bonū eſt tale qđ facere vel non facere et hmōi Alio mō ꝑ modū cuiuſdā motionis ſeu incita tionis. et q̄ſi per verbum impatiui modi. vtputa fac ℏ vel non fac ℏ Et licet vt iam in ſuperioꝛibus aliq̄liť tactū eſt ipa rō in ipis act/ bus humanis ſeu paſſiōib⁹ intēio rib⁹ ꝑ hmōi modū directionis. in/ timationis vel incitationis ſit im perās et ꝑmū mouēs. ipa tñ volū tas quo ad exercitiuꝫ et executio nē act⁹ ē ꝑmū mouēs in virib⁹ ꝛie Ex ſic ꝑnotatoꝝ ſeu ꝑſuppoſi/ toꝝ effectu colligi pōt ꝙ circa hu iuſmodi delēationū de q̄bus hic agiť q̄ ſ. circa illō ſē qđ ex ſuo ge nē pcēm moꝛta'e exiſtit directionē ipa rō interdū ſupioꝛ. interdū in/ feriοꝛ. et ꝺſecutiue ad eā ipa volū tas ſeu volūtatis mot⁹. ſer modis ſeu ſub ſer q̄litatib⁹ habē ꝑt Uno mō vt abñciēs ſeu recuſans Alio mō vt ꝑceps vel ſubita Alio mō vt repꝛimēs Alio mō vt inaduer/ tens Alio mō vt negligēs Et alio mō vt erꝛāſſe ꝺſentiēs Qui ſer mo di ſeu ſer q̄litates applicari poſſūt imo effectualiť cozrñdēt tā ꝑncipa li diſtinctiōi trimēbꝛi ſupi⁹ ad hoc ꝓpoſitū poſite. quā etiā aliq̄b⁹ po ſitionib⁹ et diſtinctiōib⁹ bñ cōibus nōnullοꝝ doctoꝝ in hac materia loquētiū Et q̄rū omniū adinuicē applicatione et declaratiōe. ſuffici ens q̄ntū ad ꝑſentē tractatū ſpe/ ctat reſultabit ipſius materie de/ declaratio et intellectus Nūc ita tur ad ꝓpoſitū cū ſenſualitas ille/ cebꝛa i. carnali et voluptuoſa dele ctatiōe rōnem inferiοꝛem tangere et pulſare incipit ſeu quod idem ē illecebꝛa in appetitu ſenſitiuo vel ꝑut interdū iurta quod in ſupio

rib⁹ monstratũ est ꝯtingere ꝑt. in appetitu intellectiuo insurgere incipit. aut rõ ipa inferior statiz ꝙ huiusmodi sic insurgẽtez illecebram seu carnalẽ et voluptuosaz delẽtationem ꝓcipit et agnoscit eam ex ꝯsideratione et applicatione ad legẽ seu regulã humanã. vtputa qõ est cõtra virtutẽ moralẽ. et sit viciosa vel inhonesta. vl̃ hmõi oĩno a se abĩjcit ꝙ repellit. vel forsã vtraqz rõ ꝯcurrẽter scz inferior ex ipa vt statim tactũ est ꝯsideratione et applicatione ad legẽ seu regulam humanã. et rõ supior ex ꝯsideratione et applicatione ad legem et regulã diuinã et eternã. qõ ꝯcurrenter fieri ꝑt oĩno abĩjciũt ꝙ repellunt. et tũc in vtroqz istoz duoz casuũ dicit rõ ꝑmo scz modoz supra tactoz seu sub ꝑma ql̃itate se habẽ scz vt abĩjciẽs seu recusans. Qui mod⁹ seu ql̃itas se habẽdi. cõmuni⁹ ipi rõni inferiori attribuit. qz istud ꝯmuni⁹ ipa rõ inferior ex se ipa facit Et tũc nullũ ẽ in rõne pcẽm. imo nec tũc ꝓpie dici debet delẽtatio ꝫ poti⁹ qdã delectationis oblatio. et qdam passio seu pena pcẽi originalis Et si pcẽm aliqõ existat. ꝫ solũ ẽ i ꝑmo motu sensualitatis. de q̃ satis in supioribꝫ actũ et declaratũ ẽ. aut hmõi sic insurgẽtis illecebre seu carnal⁹ ꝙ voluptuose delẽtationis apprehensionẽ sequit qdã ꝓceps ꝙ subit⁹ ꝙ añ ꝙncũqz ꝓhabitã deliberationem ipius rõnis inferiozis in ipam illecebrã seu carnalẽ delectationẽ ꝯsẽsu. ex ipi⁹ rõnis ꝓpter vicium fomitis corruptiõe ꝓueniẽs. q̃ casu ꝓpie surreptio fieri dicit ꝙ appellat Et tũc rõ dicit scdo sex modozum supra tactoz seu sub scda ql̃itate se hr̃e scz vt ꝓceps vel subita. q̃ modus seu ql̃itas se habẽdi vt clarũ est soli rõni inferiozi attribuẽd⁹ est Corrñdetqz iste modus seu ista ql̃itas primo mẽbro principalis distinctionis trimembris superius ad ꝫ propositũ posite Nam talis illecebra seu carnalis delectatio sic in se et ꝑm se considerata est non morosa. nec mora tẽporis. nec mora consensus Est qz tunc peccatuz solum veniale Q̃ autem primo talis illecebra seu carnalis delectatio sit nõ morosa mora temporis apparet propter subitam et precipitẽ et sic minimã ꝓdicti ꝯsensus ipius rõnis inferiozis durationẽ in eã Naz circa eã rõ ipa inferior vltra ꝓdcm suũ subitũ et ꝓcipitẽ cõsẽsũ. vl̃ ipa forsã rõ supioz aliq̃ se habẽt. vtputa vl̃ magis immorãdo vl̃ exꝑssi⁹ ꝯsẽtiẽdo. iã tũc ex isto mõ seu ista scda ql̃itate recederet et ad aliqẽ alioz qtuoz modoz seu aliaz qtuoz ql̃itatũ trãsiret. vt statim infra declarabit Et iõ hic notant addituũ ẽ. sic in seq ꝑm se cõsiderata Q̃ ec tal illecebra seu carnalis delẽtatio sit nõ morosa mora ꝯsensus. capiẽdo tñ ꝯsẽsũ ꝓut iuxta duas distinctiões supi⁹ in hac materia positas. et maxime iuxta

ꝑmā capiť et capi debz.cū dicitur
ɔsensus in delectationē pcēm mor
tale eē.scz ꝑ ɔsensu delibēato ap
paret respectu etiā vtriusqz rōnis
Et ꝑmo respectu inferioris ꝓpter
talis sui ɔsēsus subititatē pcipita
tionē.qb⁹ ipa rō iferior.a recurrē
do ad ꝓriū suū actū q̄ est delibēa
re q rōcinari.et sic a debite i se cir
ca talē sic insurgētē illecebrā seu
carnalē delectationē deliberando
leges qz et regulas humanas qui
bus innitiť ɔsulēdo impeditur Et
sic ꝓrie ɔsentire saltez de'iberate
ɔsentire dici nō debz .imo q talis
subit⁹ mot⁹ seu talis q̄litas se hñdi
ipi⁹ rōnis inferioris ɔsensus dicať
et appelleť.hoc ē valde impropꝛie
et impfecte et valde large Eo iō
ita dicať.quia cū ipa rō vt sepe ta
ctū est sit virt⁹ ognitiua et sit deli
beratiua.vir ē possibile ipam rōnē
inferiorē sic circa talē illecebrā seu
carnalē delectationē q̄ntūcūqz sū
ito et pcipitanter omoueriq se ap
plicare.q̄n aliq̄liter vt adhuc ma
gis infra declarabiť diiudicet.ꝓ
pter ipam diiudicationē q̄dāmō
ɔsētire dicať.licet impropꝛie q im
pfecte.vt supꝫ declaratū ē Et pro
pter istud dū vt preferť in supiori
ꝛib⁹ de ɔsensu in delectationē.ꝓ
ut hic intelligiť pcēm mortale esse
notanter et exp̄sse ad differētiam
isti⁹ subiti et precipitis rōnis infe
rioris ɔsensus.additū ē illud ver
bum deliberato Q⁹ etiam scdo ta
lis illecebra seu carnalis delecta/

tio nō morosa fit mora ɔsēsus re/
spectu ipi⁹ rōnis supioris patz qz
cū ipa rō inferior ꝑ ea q̄ iaz dicta
sūt dicať a recurrēdo ad suū ꝓpri/
um actū qui est deliberare et rōci
nari.et sit a debite in se circa talez
sic insurgētem illecebrā seu carna/
lem delectationem deliberando.le
ges qz et regulas humanas qui/
bus innitiť cōsulēdo per talem sui
dicti ɔsensus subititatē et precipi
tationē impedita.a fortiori et per
amplius a recurrendo ad iudiciū
rōnis superioris impedita. dici et
reputari debet et ex ɔsequēti etiā
ipa ratio supior q̄ ab inferiori rō/
ne consulta non fuit similiter debi
te circa talem sic insurgentem ille/
cebram seu carnalem delectationē
deliberandi.ad leges qz et regu/
las eternas quibus innititur et q̄
altiores sunt recurrendi tempusq
occasionem seu motuum non ha/
buisse dici et reputari debet Et sic
ipa ratio superior nullo modo nec
vere nec interpretatiue consenti/
ens dici et reputari dz Aut huius
modi illecebrā seu carnalē et volu
ptuosā delectationez sic insurgen
tem ipam qz rōnē inferiorē pulsa/
re et iā forsan attrahē incipientez
rō supior ex se ex ɔsideatiōe legis
seu regule eterne vtputa p̄cepti di
uini vel offēse dei statim rep̄mit et
tūc dicit rō tercio ser modoꝫ sup̄
tactoꝫ seu sū ēcia q̄litate se hr̄e.s.
vt rep̄mēs.q̄ mod⁹ seu q̄litas se ha
bēdi ipi soli rōi supiori attribuēd⁹

est Correspondetqꝫ etiā iste modꝰ seu ista q̄litas ꝑmo mēbro ipiꝰ ꝑncipalis distinctiōis trimēbris supius ad ꝫ ꝓpositū posite Nā tūc talꝭ illecebra seu carnalis delectatio nō est morosa.nec mora tpis.nec mora ɔsensus Est etiā solū pcēm veniale Qꝛ aūt talis illecebra seu carnalis delectatio nō sit morosa mora tpis patz de se ex dictis qꝛ statim a rōne supiore reꝑmit Qꝛ aūt nō sit morosa mora ɔsensus.capiē do tū ɔsensū ꝓut statim supᵃ tactū est.ꝑ ɔsensu scz deliberato. et qui in hac materia mortale pcēm dr. patet.qꝛ licet rō ipa inferioꝛ a tali sic insurgente illecebra seu carnali delectatione pulsata fuerit .et forsā vt ɔtingē ꝑt eā q̄dāmō acceptaueritꝙ retinuerit.nec resistere de se.se disposuerit Et ꝓtēa q̄dam imꝑfectꝰ et indeliberatꝰ eius ɔsensus interuenisse dici ꝑt.ꝓpter qđ pecatū est veniale.attā qꝛ regulationi supiozis rōnis sic vt tactū ē talem insurgentē illecebrā seu carnalem delectationē statim reꝑmētis illico obedit.se ꝙ ab ea regulari ꝑmittit .nō dicit ꝓpie et deliberate ɔsentire Etem rō inferioꝛ interdū statim et immediate nō recurrēdo scz ꝑ tūc ad leges et regulas humanas q̄bꝰ initit ꝑ a legibꝰ seu regulis diuinis et eternis regulari ꝙ ducerti Quia et si eis ꝑncipaliter ꝙ vt regulās nō intēdat.ꝑ directuz tū et vt ꝑm eas regulata intendē ꝑt et sepe intēdit Aut hmōi sic in/

surgētē illecebrā seu carnalē et voluptuosā delectationē post ipiꝰ rōnis apprehēsionē ipa rō supioꝛ nō solū non reꝑmit.imo in eā expresse ɔsentit Et tūc dr ratio vltimo sex modoꝝ supᵃ tactoꝝ seu sb vltima q̄litate se habē scz vt exꝑsse ɔsentiens Qui modꝰ seu q̄litas se habendi vtriqꝫ rationi diuersis tamē respectibus vt ex statiz sequentibus apparebit attribuendus est In q̄ntum etenim exinde causatur pecatum mortale.imputari et attribui debet rōni supiozi In q̄ntuz vero iuxta materiam ꝑsentem ɔsensus in delectationē dicit. debet ratiōi inferiozi attribui Correspōdet ꝙ iste modus seu ista qualitas tertio mēbro ipsius ꝑncipalis distinctionis trimēbris supiꝰ ad hoc ꝓpositū posite Nam tūc talis illecebra seu carnalis delectatio q̄ntūcūꝙ modicū teneat sicꝙ forsan nō morosa sit mora tpis est morosa mora ɔsēsus Est ꝙ tūc pecatū mortale eē si desit plena volūtas ꝑficiendi actū.imo vbi forsā exꝑssa volūtas non perficiēdi adesset Maxime si feratur ille ɔsensus in ipsam illecebram seu carnalem delectationem tanꝙ in rem aut operatione seu actum super quo vel circa quem illa illecebra seu carnalis delectatio sic insurgit et versat et ꝙ talis illecebre seu carnalis delectationis esset principale obiectuz iuxta quod modicum infra magis declarabitur Nam tūc ꝑmo est verꝰ

et exp̄ssus rōnis supioris in ip̄am illecebrā seu carnalē delectationem ois̄ens. q̄ sp in talib⁹ delectatiōib⁹ q̄ circa ea sunt. q̄ ex suo genē mor talia exīstūt. iuxta tñ modificatiō nē statim tactaz est pcēm mortale Nam sp in talib⁹ q circa talia. dele ctatio morosa. mora talis ois̄ensus tale pcēm est q̄lis essz ip̄e realis a/ ctus Quia tūc rō supior sic exp̄sse in talem illecebram seu carnalem delectationē q̄ ē in creatura ois̄en/ tiendo se a vera delectatiōe q̄ ē in deo circa quā solū intendē debēt scienē auertit. qd̄ sine otēptu facē nō p̄t. cū nūqz exp̄sse vt in supiori bus monstratū ē in aliq̄d circa ta les res carnales et terrenas ois̄en/ tire possit. cōsentire qz dicatur nisi deliberata ¶ Deliberata aūt facere non pōt q̄n leges et regulas diui/ nas q eternas q̄b⁹ innitit ois̄uleret vel ois̄ulere omiserit q neglexerit Et sic vere vel interp̄tatiue otēpserit Et etiā tūc in talē illecebrā seu car nalē delectationē ip̄i⁹ rōnis inferi oris ois̄ens exp̄ss⁹. qz in talib⁹ car nalib⁹ q terrenis p ip̄am rōnez in feriorē apprehēsis. et circa que se applicat nunqz rō supior q vt sup̄ dictū ē de se et ex se circa talia nō intēdit p̄rie ois̄etire dicit. nec ois̄ē tire p̄t nisi ip̄a etiaz rōne inferiori realit deliberata q ois̄entiēte. ꝫ bñ ecōtra otingē potest. imo p̄rie lo quēdo talis exp̄ssus ip̄i⁹ rōnis su perioris in talē illecebrā seu carna lem delectationē ois̄ensus nihil ali ud est qz ꝙ ip̄a rō supior dictā rō/ nem inferiorē in hmōi illecebram seu carnalē delectationē delectari ac ip̄am ab ea nō rep̄mere seu re/ trahere. ac cū ea in tali delectatio ne ocurrē vere q exp̄sse deliberata ois̄entiat Et hinc ē ꝙ licet interdū p̄ut iā in supioribus tactū ē ip̄a rō supior in illecebram seu carnalez delectationē vere et exp̄sse seu inē/ p̄tatiue ois̄entiat. tūc qz talis ille/ cebre seu carnalis delectatiōis q̄ tūc vere mora ois̄ensus morosa est morosa qz dicitur pcēm possit ad ip̄am rōnem supiorē dici p̄tinē. qz tñ ip̄a supior non p̄rie ex se nec ad se hoc facit. illudqz etiā nō nisi ip̄a similit rōne inferiori delibera ta q ois̄entiente p̄rie facere possit. hinc est ꝙ pcēm morose delectati/ onis cōiter q p̄rie dr̄ ad rōnē infe riorē p̄tinē. p̄ut ample in supioribus declaratū ē Et hic ē talis pro prius et deliberat⁹ ois̄ensus. de q̄li taz iux̄ sepe dictas duas distincti ones in supioribus positas. qz etiaz cōiter intelligit dū dicitur consen/ sus in delectationē. peccatuz mor/ tale esse Aut huiusmodi sic insur/ gentem illecebram seu carnalem q voluptuosam delectationem post ipsius rationis apprehensionem ipsa ratio superior non reprimit. sed non etiam exp̄resse in eam cō sentit Et respectu istius casus po test se ratio duplici modo seu sub duplici qualitate habere ¶ Uno modo seu sub vna qualitate qua

talē illecebrā seu carnalē delectati
onē quā sic rō supior nec repmit.
nec etiā in eā exp̄sse dsentit rō infe
rior post sufficiētē deliberationem
debitam qz aia dueršionē piculi et
pcī qđ exinde imminet et incūbit
retinet et circa eā immora.nec eā
ipa rō supior ex diuine et eterne le
gis z regule dīderatione est dili/
gens repmere.et tūc dicit rō ḡnto
fer modoz sup̄ tactoz seu sub ḡn
ta ḡlitate se habē scz vt negligēs
Qui mod⁹ seu ḡlitas se hn̄oi licet
qz plurimū et p̄ncipalius vt ex sta
tim sequētib⁹ apparebit rōnis in/
feriozis in eo dsensus occurrat et
opetur attribuendus est superiozi
rōni.qz p istū modū seu p istā qua
litatē se habēdi rōnis superiozis
causatur pcīm mortale.qđ alias
non esset Correspōdet qz etiā iste
mod⁹ seu ista qualitas tercio mē/
bro p̄ncipalis distinctiōis trimem
bris superi⁹ ad hoc ꝓpositū posite
Nam tūc talis illecebra seu carna
lis delectatio.ḡntūcū qz modicū
forsan vt in simili sup̄ dictū ē tene
at sicqz non morosa sit mora tpis
est morosa mora dsēsus Est qz tē
vt iam dictū ē pcīm mortale.etiā
si desit plena volūtas perficiendi
actū:imo ꝓut sup̄ in simili dictum
est.vbi forsan exp̄ssa volūtas nō
pficiēdi adesset.maxime si vt ibi eti
am dictū est talis retētio ip̄i⁹ illece
bre seu carnalis delectationis in
ipa rōne inferiozi et negligētia re
primēdi in ipa rōne superiozi esset

tanqz in rem aut opationem seu
actū sup̄ quo vel circa quē ipa ille
cebra seu carnalis delectatio insur
git et versat.et talis illecebre seu
carnalis delectatiōis esset p̄ncipa
le obiectū iuxta qđ modicū infra
magis declarabit Tūc ei ē vtriuſ/
qz rōnis in talē illecebrā seu car/
nalē delectationē dsensus scz exp̄s
sus ipsi⁹ rōnis inferiozis.qđ patz
de se ex dictis ip̄i⁹ etiā rōnis supi/
oris.licet nō ver⁹ et exp̄ssus.inꝑte
tatiu⁹ tñ z eq̄lēs.attēta tali de/
liberatiōe piculi qz z peccati ad
uertentia seu animaduersione.ḡa
qui aduisatus et deliberat⁹ prohi
bere potest et non prohibet.cōsen
tire videtur Qui quidem consen/
sus interpretatiuus et equiualens
ipsius rationis superiozis quādo
ē circa ea vel super eis que de suo
genere peccata mortalia exist̄unt
est semper peccatuz mortale.quia
licet tunc non sit expressus dei con
tempt⁹ factiu⁹ seu actiu⁹ et positiu⁹
est tamē interpretatiu⁹.permissiu⁹.
et equiualēs.permittēs scz p talē
sufficiētem deliberationem. talem
qz aduertentiā seu animaduersio
nem periculi et pcī ꝛ teneri a rati
one inferiozi illa que statim respui
aut reprimi debuerant Etenim ra
tio superioz quotiens non dirigit
seu cohibet aliquem actum vel ali
quam passionem interiozem alicu
ius peccati mortalis.et hoc post
sufficientē deliberationē z aduertē
tiaz talis periculi talis qz peccati

qđ sic imminet et incūbit. siue tūc de lege seu regula diuina q eterna actu cogitet siue nō. dr̄ ꝺsentire et ꝺtēnere. ꝫ diuersimode. Nā cum de ipa lege seu regula diuina q eterna actu cogitat. tūc vere q realiē cōtē nere dr̄ vere qꝫ realiē ꝺtēnit. Cū vo de ipa lege seu regula diuina et eterna actu nō cogitat. qz ꝫ nō nisi ex sua negligētia q omissiōe. p/ uenire pt. cū de ea in tali casu cogi tare debēt. p omissionē et negligē tiam contēnere cū talis omissio et negligentia in ipsa rōne superiori post sufficientem deliberationem nullo mō sine vero q effectuali ꝺtē ptr. licet inēpzetatiuo eē et ꝺtingē possit. et hic etiā effectiue et interp tatiue ē tal' ꝺsens' de q̄li tā iuxta se pe dictas duas distinctiōes i supi orib' positas. qꝫ etiā cōiter intelli/ giē dum dicitur consensus in dele ctationem peccatum mortale esse. De rōne circa delectationem inaduertēte. Alio mō sub alia q̄ litate respectu isti'met casus statiz tacti pt se rō hr̄e. q sez hmōi sic in surgētē illecebrā seu carnalē delēa tionē quā sic post ipi' rōnis appze/ hensionē ipa rō supioz nec repmit nec etiā in eā erp̄sse ꝺsētit ipa rō i/ ferioz retineat. et circa eā immoze tur. ꝫ ꝫ fit añ sufficiētē deliberatio nez. debitā qꝫ aduertētiā seu aiad uersionē piculi q pcci. qđ ertiñ im/ minet et incūbit. imo q sic dictā il/ lecebrā seu carnalē delectationem ipa rō inferioz retineat q circa eā immoreē facit q̄si suspensa q nō bñ aduertēs nec debite ad suū ꝓpzium actū q̄ est deliberari et rōcinari re currēs. se qꝫ eleuādo leges seu re/ gulas humanas q̄b' inmitiē consu lens vel si forsan ad dictū suū pro pzium actū recurrerit. se qꝫ leuando leges seu regłas hūanas ꝺsuluēit non tamen plene naturam' et gra uedinē ipsius piculi et peccati er se cognoscit et aduertit. Etiā qđ pro istius materie intellectu bene considerandū est. ratio ipsa inferi/ or bene potest circa talē illecebrā seu carnalem delectationez sicut q circa alias interiozis anime passi/ ones quandoqꝫ versari et immo/ rari. considerādo q raciocinando in se q tale quid accōmodum est vel cōueniēs corpori vel huiusmo di. Ex ipsa respectu talis illecebre seu carnalis delectationis aut al/ terius interiozis anime passionis non retinet ad suū propzium actū qui est deliberare et ratiocinari. Nec se eleuabit considerādo et at tendēdo circa periculum et pecca tum. qđ in sic illecebre seu carnaliē delectando. ac circa talē illecebrā seu carnalem delectationez vel ali quam aliam interiozem anime' pas sionem immorando imminet et in/ cumbit. Vel si forsā ad dictum su um propzium actum recurrat se qꝫ circa dictum periculum seu pecca/ tum considerando et attendendo eleuet. non tamen ex se naturam q grauedinem ipsius periculi et pec cati plene cognoscet et aduertet. Et tunc in isto scilicz casu dicit rō

ārto ſex modoꝝ ſup tactoꝝ ſeu ſb
ārta qualitate ſe hre ſcz vt inad/
uertēs Qui mod⁹ ſeu ālitas ſe ha
bendi ipſi ſoli rōni inferiori vt ex
ſtat im ſbſequētib⁹ apparere potēit
attribuēd⁹ ē Dorrñdet qz iſte mo
d⁹ ſeu iſta ālitas ſcdo mēbro pnci
palis diſtinctiōis trimēbris ſup b
ad ꝓpoſitū poſite Nūc tūc talis il
lecebra ſeu carnalis delectatio dr
moroſa mora tpis.et non moroſa
mora oſēſus.eſt qz tūc ſoluz venia
le pcēm Qz em moroſa ſit mora tē
poris patz de ſe ex dictis ꝙ ex na
tura caſ⁹ q̄ ponit ſcz ꝓpter immo/
rationē ipi⁹ rōnis inferioris circa
eā Nā ſi ipa rō inferior circa ipaz
nō immorareť.ſz eā ex ſe ſola.aut
occurrent cū rōne ſupiori ſtatim a
ſe abiicēt.iā ipa rō ſe nō iſto quar
to mō ſeu ſub iſta quarta qualita/
te.ſz pmo mō ſeu ſb pma ālitate ſu
pra poſita vt ſatis ibi declaratuz
eſt ſe habēt Vel ſi a rōne ſupiore
ſola talis illecebra vel carnalis de
lectatio ſtatim reꝑmereť.iā ipa rō
ſe nō iſto ec quarto mō ſeu ſb iſta
quarta ālitate .ſz ccio mō ſeu ſub
ctia ālitate ſup ec poſitis.vt etiā
ibi ſatis declaratū ē ſe habēt Qz
ꝙ talis illecebra ſeu carnalis dele
ctatio ſit nō moroſa mora oſēſus
capiendo tñ oſēſū ꝓut ſepe ſupra
tactū ē in hac materia capi.dū ſcz
ponit oſenſus in delcationē .pcēz
mortale eē Hoc ſatis etiā reſpcu
vtriuſq rōnis patz ex iā ſtatim di
ctis.et cc ꝙ aliqua coꝝ q̄ in ſupio
rib⁹ in declaratione ſcdi modi ſeu

ſcde qualitatis ſe hñdi ipi⁹ rōnis
tacta ſē Nā ꝓmo reſpcu ipi⁹ inferio
ris rōis.licet ꝙ talē ciuſdē i dcaz il
lecebrā ſeu carnalē delcationē im/
morationē videať ꝙ dici poſſit q̄/
dā ei⁹ improꝑus ꝙ impfcs in ipaz
illecebrā ꝙ cetera incuenire oſēſus
ꝓpter quē eſt pcēm veniale.nō tñ
debz talis oſenſus ꝓpri⁹ pfect⁹ ac
deliberat⁹ dici aut reputari.qz vt
ex iā dictis apparet añ ſufficiētē de
liberationē debitāqz piculi ꝙ pcci
aduertētiā ſeu aiaduerſionē.et ſic
añqz vt iā tactū ē ipa rō inferioz
ad ſuū ꝓpriū actū q̄ ē deliberari ꝙ
rōcinari debite recurrēt leges qz
ſeu regulas hūanas q̄b⁹ innitit cō
ſuleret.vel forſan añqz naturaz.et
grauedinē ipi⁹ piculi ꝙ pcci plene
ognoſcēt et aduertēt.talis ei⁹ im/
moratio talisqz improꝑri⁹ ꝙ imp/
fect⁹ oſenſ⁹ otigit.q̄ oia tñ dictam
ipi⁹ rōnis inferioris immorationē
dcm qz im ꝓpriū ꝙ impfectū ꝑcedē
debuiſſēt.et oio nēaria ſūt añqz ta
lis ei⁹ immoratio talisqz oſēſ⁹ dici
poſſit dici qz debeat ver⁹ ꝙ pfect⁹
eē.exiñ pcēm mortale otingē poſſe
Nec etiā in iſto caſu reſpcu ipſius
ſupiozis rōnis debet tal illecebra
ſeu delcatio moroſa mora oſēſus
reputari Quia vt ſepe in ſibi ſup ta
ctū ē erq̄ ipa rō inferioz ꝙ ſic cir/
ca talē illecebrā ſeu carnalē delca/
tionē immoreť facit q̄ſi ſuſpenſa ꝙ
nō bñ aduertēs nec debite añ talē
immorationē ad ſuū ꝓpriū actum
q̄ eſt deliberari rōcinari recurrēs
ſe qz piculū ſeu pcēm qđ immine/

bat et incũbebat ꝺiuerãꝺo et aꝺ/
tẽꝺendo. leges q̃ seu regulas hu
manas q̃ꝺ innitit̃ ꝺiulẽꝺo eleuãs
a minoꝛi ꝺꝛ ꝺici aꝺ iuꝺiciũ supio
ris rõnis q̃ altioꝛ et sublimioꝛ est
eã scz ꝺiulendo recurrisse et se ele
uasse Et sic nõ mirũ si ipa rõ supe
rioꝛ q̃ de se et p se circa tales actꝰ
carnales et terrenos nõ intendit
nec se sp ex se ipa circa eas leges
seu regulas diuinas et eternas cõ
ꝺiulẽꝺo applicat. q̃ñ suspẽsa q non
bene aꝺuertẽs et sic inꝺeliberata
et p ꝺiequẽs nec vere nec interpre
tatiuie ꝺiẽtiẽs debz in h casu ꝺici
et reputari Etiã vt iã tactũ est na
tura istiꝰ q̃rti moꝺi seu istiꝰ q̃rte q̃/
litatis se habẽꝺi rõnis vt viꝺẽ cla
rũ est h ꝺe se habz q importat. cuz
exp̃sse importet rõnẽ inferioꝛẽ cir
ca talẽ illecebꝛãm seu carnalẽ ꝺelca/
tionẽ añ sufficientẽ ꝺeliberationẽ
ꝺebitã q̃ aꝺuertẽtiã seu aiaꝺuer/
sionẽ p̃iculi et pcci qꝺ exinꝺe immi
net q incũbit immoꝛatã eẽ Nam si
poneret ipa rõ inferioꝛ sic pꝰ suf
ficientẽ ꝺeliberationem. ꝺebitã q̃
aꝺuertentiã p̃iculi et pcci immoꝛa
ta fuisse. iã vt in fiꝛi statim tactũ est
nõ iste q̃rtꝰ moꝺꝰ seu ista q̃rta q̃li
tas se habẽꝺi ipiꝰ rõnis essz. h vnꝰ
ꝺuoꝝ moꝺoꝝ seu qualitatuz ime
ꝺiate explicatoꝝ scz vel sextus vel
q̃ntꝰ Et intelligank hec oia hic
statim sup̃ ꝓictoꝝ sex moꝺozum
seu sex qualitatũ se circa ꝺelcatio/
nẽ habẽꝺi ipiꝰ rõnis tractata p̃n
paliter ꝺe ꝺiensu in ꝺelectationem
cogitationis. i. q̃ habeꝝ cogitãꝺo
Nã talis ꝺiensus vt sepe sup̃ tactũ
est. p̃ncipaliꝝ aꝺ rõnẽ inferioꝛẽ pti
net sicut aꝺ ipaz ptinet cogitare. i.
actꝰ ipe cogitatiõis. et etiã aꝺ ipm
q̃ꝺ est cogitare vel nõ cogitare in
q̃ntũ accipit̃ vt aꝺ illã actionẽ oꝛ/
ꝺinat Qꝺ notanꝺ ꝺicit Nã ẽ quẽ
ꝺã aliũ ꝺiensũ in ꝺelectationem re
perire scz in ꝺelcationem actꝰ seu
opis. maxime ꝺũ ille actꝰ seu illuꝺ
opꝰ est in fieri. q ꝺiensus in talẽ ꝺe
lectationẽ sic et ipe ꝺiensus in illũ
actũ seu opꝰ aꝺ solã rõnẽ supioꝛẽ
spectat et nõ aꝺ inferioꝛẽ Itp
ꝺiensus in ꝺelectationẽ sit sp pec/
catũ. et qꝺ Quia in supiꝰ tracta
tis et spẽaliꝝ moꝺicũ sup̃ in ꝺecla
ratione sex moꝺozuz seu sex q̃lita
tũ se circa ꝺelcationẽ habẽꝺi ipiꝰ
rõnis sepe ꝺe ꝺiensu in ꝺelcationẽ
facta ẽ mẽtio. inꝺũ q̃ tactũ q̃ũo
ꝺiensus etiaz verꝰ et ꝺeliberatꝰ. et
etiã ipiꝰ rõnis supioris in ꝺelcati
onẽ nõ sp est pcm̃ moꝛtale Pꝛo
huiꝰ necnõ aliq̃ũ ex p̃cꝺẽtibꝰ ma
ioꝛi ꝺeclaratione. q̃nq̃ ꝛememoꝛã
ꝺa q aꝺuertẽꝺa veniũt Pꝛimũ q̃
omnis ꝺelcatio habz aliq̃ꝺ ꝓpriũ
et p̃ncipale obiectũ circa qꝺ ferꝝ
et versaꝝ Nec cm̃ aliꝝ vt clarũ est
possz ꝺelcatio causari q habeꝛi. si
nõ circa aliq̃ꝺ p̃ncipaliꝝ ferꝝ et
versareꝝ Scꝺm qꝺ etiã iuxta ꝺi/
ctum pẽi omnis ꝺelcatio siue sit in
appetitu sensitiuo. siue in appetitu
intellectiuo. siue vt moꝺicũ sup̃ ta/
ctũ est sit in cogitatiõe solũ. siue in

in actu seu executione actꝰ aliquā opationē ꝺsequit̄.etēm vt in supio ribꝰ declaratū est oīs delectatio ex triū ocursu causari habz et cau satur scz ex boni et ouenietis per vim appetituā adeptione et ad eā applicatione. ꝑut scz tale bonū et ouenies sentit̄ vel q̄lit̄cūq; ꝓcipit̄ q̄ duo sūt scz ipm bonuz et oueni ens qꝺ sic sētit̄ ꝙ ꝓcipit̄ et ipa vis appetitiua q̄ sic illud sentit et appe tit et tertiꝫ scz ognitionis talis ad eptionis et applicationis Nunc igit̄ ad ꝓpositū clarū est istud fiēi nō posse.q̄n p̄mo vt iā tactū est ibi sit aliqꝺ ꝓpriū et p̄ncipale obiectū scz illud bonum et ouenies qꝺ sic adipiscit̄ et applicat̄.q̄n etiaz scꝺo ibi sit aliq̄ opatio scz tā illa ipsius boni et ouenietis adeptio et appli catio q̄ sine aliq̄ opatione fieri nō potest.q̄z etiaz ipi⁹ actualis talis adeptiōis et applicatiōis ognitio q̄ etiā q̄ꝺā opatio ē.imo ipa ꝓꝓ/ pria opatio etiā de se qꝺdam bo nū et ouenies est Exēpli gr̄a De/ lectat̄ aliq̄s in visiōe alicui⁹ rei pul cre vel in gustu alicui⁹ rei sapide seu sapozose vel in rememozatiōe alicui⁹ magni honozis habiti vel aliq̄ simili cogitatione clarū est in tali delectatiōe tria ocurrē.scz pri mo ipsam rem q̄ sic delc̄abilit̄ vi/ detur vel gustat̄ vel rememozatur vel cogitat̄.et illa est illi⁹ delc̄atio nis ꝓpriū ꝙ p̄ncipale obiectū.scꝺo ipam vim appetituā q̄ ꝑ q̄ndam opationē vtputa talē visionē.gu/

stationē.rememorationē.vel cogi/ tationē illā rē tanq̄z suū obiectuz ꝺplacenk̄ adipiscitur et sibi appli/ catū habz et in eo q̄etat̄.et tertio ognitiōez illi⁹ adeptiōis et applica tionis q̄ si nō interueniret nulla ꝓ ꝓrie esset delectatio vt satis in supi oꝛib⁹ exēplificatū est de infantib⁹ et insensatis Ex q̄b⁹ iterum videri ꝑt quō delc̄atio q̄libet ꝑt ad duo ꝺpari seu referri.vel scz ad illꝺ ꝓ/ priū et p̄ncipale obiectū circa qꝺ vel in q̄ sic versat̄.vel ad illā opa/ tionē quā sic cōsequit̄ Tertiū ad/ uertēdū ꝙ etiā ipe ꝺsensus in de/ lecta tionē q̄ multuz ampli⁹q̄z ipsa sola delc̄atio ponit et importat .q̄ q̄z vt in supiozib⁹ pluries tactū est ipi rōni ꝙ attribuit̄.ꝺsequit̄ etiaz si interueniat q̄ndā aliā ipi⁹ rōnis opationē scz q̄ndā dīiudicationē seu rōcinationē Nec cm̄ vt clarū ē rō ipa in delc̄atione aliquā ostitu ere possz.nisi p̄us ei⁹ apprehēsionē de ea q̄ꝺāmꝺ dīiudicaret seu rōci nareꝰ Ista aūt dīiudicatio seu rō/ cinatio nō est aliud nisi q̄ꝺā ipius rōnis actꝰ interioz in mēte exist̄s q̄ ꝓrie fieri nō ꝑt nisi ꝑ modū cu iusdā cogitatiōis seu meditatio/ nis.que in ꝫ ꝓposito ꝓ eodē acci piūtur ꝙ reputanꝰ Et hinc ē ꝙ ta lis ipius rōnis dīiudicatio seu rō/ cinatio valde frequenk̄ et q̄si cōit cogitatio dicit̄ ꝙ appellat̄ imo vt modicū sup̄ tactū est qñ ꝺsensus i delectationē p̄ncipalit̄ rōni inferi/ oꝛi attribuit̄.intelligēꝺū ē ꝺ dele

ctatione q̄ est in cogitatione et nō de illa q̄ in est actu seu actᵒ executi one. Quartū aduertēduz ꝙ qñ/ qz cōtingere potest ꝙ aliqua ope/ ratio erit met ipm ꝓrium et ꝑnci pale delectationis obiectum sicut posset eē aliq̄ alia res ab extra. qz forsan illa opatio vt iam tactū est accipiet a ratiōe vt bonū ꝛ finis in q̄ aliqs delectādo reqescat iux exemplū iam positū. cogitabit ali quis de aliqua magna ꝓplacētia quā alias habuerit vel in visione alicuⁱ rei pulcre. vel in gustatione alicuius rei sapide vel hmōi. et in ista cogitatiōe seu rememoratiōe delectabit. certū ꝛ clarū est ꝙ ista delectatio habz pro suo ꝓrio ꝑn cipali obiecto illā opationez q̄ hc cogitat ꝛ rememorat scz illā visi/ onē vel illā gustationem vel hmōi. Quintū aduertēdū ꝙ amplius otingē ꝑt scz ꝙ illamet ꝓria opa tio quā de facto ipa delectatio cō sequet erit ꝓriuz ꝛ ꝑncipale illius met delcātiōis obiectū. scz vis aie appetitiua cuiⁱ est ꝓrie delcāri in illā opationē sicut in quoddā sibi bonū ꝛ oueniēs cōplacendo refle ctetur. Ut gr̄a exēpli iuxta casum iam supra tactū. Cogitabit aliqs rememorādo de aliq̄ magna cō/ placētia quā alias in aliqua re vel in aliqua opatiōe habuerit. et in ista cogitatiōe seu rememoratiōe delectabit. nō q̄dem ꝙ illā delecta tionē quā sic habebat reflectat in illā rem seu in illā opationem de q̄ sic cogitabat. ꝫ in ipaz ꝓriā met cogitationē quā sic habebit. vtpu ta qz delectabit ex eo solum ꝙ sic cogitat vel qđ sic rememorat. cer tū ꝛ clarū ē ꝙ in isto casu ista dele ctatio habet ꝑ suo ꝓrio et ꝓnci pali obiecto ipam met cogitatio/ nem circa quā versat. Nunc igit ꝑ dicta ad ꝓpositū applicādo. Tri pler repit cuiuslibz delectatiōis ꝓ ꝓriū et ꝑncipale obiectū. Aut enim delcātio sic aliquā vt sp fieri iam tactū est opationem sequēs. Et vt sermo ꝑ aliqđ ꝑticulare exēplum et ꝙ iuxta supra tacta cōius otin git clari⁹ ꝓcedat ponat. iuxta casū iam pluries superi⁹ tactū ꝙ aliq̄m cogitationē ꝺseqūtur. Aut igit tal delectatio habet pro suo ꝓrio et ꝑncipali obiecto aliquam rem ab extra que tunc forsan cogitatur. Aut habet ꝑ suo ꝓrio et ꝑncipa li obiecto aliquā aliā opationē q̄ si rem q̄ cogitat. Aut habz ꝑ suo ꝓrio ꝛ ꝑncipali obiecto ipaz met cogitationē circa q̄m actualit̄ ver satur. Si ꝑmo modo ꝙ scz delcā/ tio illa sic cogitationē aliquā cōse quēs ꝑ suo ꝓrio et ꝑncipali ob/ iecto habeat rem aliquā ab extra q̄ cogitat sic scz ꝙ licet talis dele/ ctatio circa illā cogitationē verse tur. non tamē ex principali ipsius cogitationis intuitu. nec in sola re flexione ad eam. sed ꝑncipali intu itu ꝑncipali qz reflexione in ipsam rem que sic cogitat. Et tūc qñ ta/ lis delectatio et etiā consensus in

actuz pcẽm sit et q̃le satis ex eis q̃ modicũ sup̃ circa naturã ipi⁹ delectatiõis tractata sũt perpẽdi põt ꝯsiderãdo scz vt ibi tactũ est an talis delcatio sit naturalis. an volũtaria. et an sit circa rẽ licitã aut illicitã. et an sit moderata aut imoderata. et an talis cõsensus sit verus q̃ exp̃ssus. aut interpretatiu⁹ q̃ cq̃alẽs et an sit ipi⁹ rõnis superioris vel solũ inferioris. q̃ hmõi q̃ ibi diffuse explicata sit Si vero secũdo mõ q̃ scz illa delcatio pro suo ꝓprio q̃ p̃ncipali obiecto habeat aliquã aliã opationẽ q̃ cogitatur sic scz q̃ q̃uis vt iã statim tactũ est talis delcatio circa talẽ cogitationẽ versẽt. nõ tñ ex p̃ncipali ipi⁹ cogitatiõis intuitu. nec in sola reflexione ad eã ꝟ p̃ncipali intuitu p̃ncipali q̃ reflexiõe in ipaz aliam opationẽ q̃ sic cogitat Et tũc si talis opatio sic cogitata q̃ est ꝓ prius et p̃ncipale obiectũ illi⁹ delcatiõis sit de se pcẽm veniale. tũc cõsensus etiã ver⁹ q̃ deliberat⁹ in talem delcationẽ q̃ sic circa talẽ delectationẽ versat nõ erit nisi veniale pcẽm Si aũt illa opatio sic cogitata q̃ est ꝓprium q̃ p̃ncipale obiectũ illius delcationis sit peccatum mortale. tũc etiã ꝯsensus ver⁹ q̃ deliberat⁹ in delectationẽ q̃ sic circa talẽ cogitationẽ versat etiã si tũc iuxta q̃d modicũ sup̃ declaratũ ẽ nõ assit volũtas deliberata pficiẽdi actũ si facultas adesset erit peccatũ mortale. qz q̃ hõ in cogitati

cõlẽtus in delectationẽ

one talis opatiõis p̃ncipali ei⁹ intuitu p̃ncipali q̃ reflexiõe in eam delcetur nõ otingit nisi ex eo q̃ ei⁹ affect⁹ seu appetit⁹ est in illã opationẽ sic cogitatã inclinat⁹ Et ideo ẽ q̃ in talẽ delectationẽ ꝯsentiat nihil aliud est q̃ q̃ ipse ex deliberatiõe eligat seu in h̃ ꝯsentiat. q̃ affectus su⁹ seu appetit⁹ in illã opationez sic cogitatã inclinat⁹ p̃maneat q̃ persistat Null⁹ em̃ delectat nisi in eo q̃ suo affectui seu appetitui est conforme Qui autẽ aliq̃s ex deliberatione eligat seu ꝯsentiat q̃ affect⁹ su⁹ seu appetit⁹ his q̃ pcca mortalia sunt ꝯformẽ ẽ pcẽm mortale Et ideo talis ꝯsensus in talẽ delectationẽ q̃ circa cogitationẽ opatiõis peccati mortalis tali respectu versat est pcẽm mortale Si vero tertio mõ q̃ scz illa delcatio ꝑ suo ꝓprio et p̃ncipali obiecto habeat ipaz met cogitationẽ circa quã actualiter versat sic scz q̃ ipa delectatio circa talem cogitationẽ ferat in se principali q̃ ipi⁹ cogitatiõis intuitu p̃ncipali q̃ reflexiõe in eã. vtputa iuxta sup̃ tacta. q̃ q̃s in talẽ cogitationẽ ex eo solũ q̃ sic cogitat delectẽt Et tũc qz talis cogitatio etiã si versẽt circa rẽ aut opationẽ que de se pcẽm mortale existat. non est tñ de se pcẽm mortale. imo vel veniale tñ Vtputa. cum aliquis vt interdũ otingit vane q̃ iutiliter cogitat. vel oio sine pcco. vtputa cum aliquis vtiliter sicut pro predicando vl disputãdo de tali re vl opa-

tione cogitat. ideo ꝺsensus etiā ve
rus et deliberat⁹ in talē delectatio
nem nō est pcēm mortale. ꝫ solū iu
xta qꝺ iā tactū est. vel veniale tm̄
vel nullū Quia ꝙ hō etiā ex deli/
beratiōe suū affectū seu appetitum
in his que de se pcā nō sūt. vel nō
nisi venialia eligat vl̄ ꝺsentiat esse
inclinatū. nō pōt eē pcēm mortale
de se nisi alie circunstancie concur
rerent qꝛ cogitatio quecūqꝫ sit in
se ipam solū reflexā nisi alia vt iā
tactū est ocurrerēt nūqꝫ de seq̄ ꝑm
se est pcēm mortale Et qꝛ istuꝺ nō
nullis posset aliq̄liter intricatū seu
obscurū viꝺeri Ꝺo clariorē intelli
gentiā exēplificāt doctores respe/
ctu duoꝝ vltimorū mēbroꝝ istius
ꝺistinctiōis hic immeꝺiate supᵖ po
site de cogitatiōe fornicatiōis
Etem̄ vt ꝺicūt. cogitās de opatio
ne seu actu fornicatiōis. sic cogitā
ꝺo duob⁹ ꝓncipalit̄ respectib⁹ de/
lectari ꝑt Ꝺut em̄ sic cogitanꝺo in
ꝺa sua cogitatiōe delectabit̄ in re
spectu et reflexiōe aꝺ ipm actū seu
ipam opationē fornicatiōis quaz
sic cogitat. sic scz ꝙ ꝓncipali intui/
tu talis opatiōis fornicatiōis. ꝓn
cipali qꝫ reflexione in eā in tali co
gitatiōe delectat Ꝺut sic cogitānꝺo i
ipa cogitatiōe delectat̄ solo respe
ctu sola qꝫ reflexiōe in ipam suā co
gitationē met. ex eo solū scz delēta
tus ꝙ sic cogitat Si ꝓmo mō tūc
ꝺsensus deliberat⁹ in talē delecta/
tionē q̄ sic supᵖ tali cogitatiōe for/
nicationis versat̄ etiaz si desit vo

lūtas deliberata ꝓficiēꝺi actū est
pcēm mortale. qꝛ talis ꝺsensus iu/
xta qꝺ statim supᵖ ꝺeclaratū est ni
hil aliuꝺ est qꝫ ꝙ er deliberatione
quis eligat seu ꝺsentiat ꝙ affect⁹
su⁹ seu appetit⁹ ꝑmaneat et ꝑsistat
inclinat⁹ in fornicationē. qꝺ ē pec
catū mortale. cuz fornicatio ꝺe se
pcēm mortale existat. Ex delibera
tione etem̄ vt sepe supᵖ tactū est eli
gere seu ꝺsētire ꝙ affect⁹ su⁹ seu ap
petit⁹ ꝑmaneat et ꝑsistat inclinat⁹
in aliq̄ꝺ. seu ꝺformeť alicui qꝺ ꝺe
se pcēm mortale existit. est peccatū
mortale Si sc̄ꝺo mō ꝺelectet cum
talis cogitatio ꝺe se q ꝑm se nō sit
pcēm mortale imo vt supᵖ tactū est
possit vtiliť vt ꝑ ꝓicāꝺo vel ꝺis
putāꝺo ꝺe fornicatiōe haberi. sic
nec etiā ꝺsensus deliberat⁹ in talē
delectationē erit pcēm mortale ꝫ
veniale tm̄. vel forsan nullū. qꝛ vt
etiā sepe supᵖ tactū est ex delibera/
tione eligē seu ꝺsentire affectū su⁹
seu appetitū eē inclinatū in aliqꝺ
seu ꝺforme alicui. qꝺ ꝺe se q ꝑm se
pcēm mortale nō existat. nō est eē
mortale pcēm Et ꝑter ista in ꝺe/
claratiōe vltimi ser mꝺoꝝ seu ser
q̄litatū se circa ꝺlēatōez hñꝺi ipi⁹
rōis ꝫ positoꝝ nōnť aꝺꝺita ē illa
clausula. maxime si ferať ille ꝺsen/
sus in ipam illecebrā seu carnalez
ꝺelectationē tanqꝫ in rē aut opati
onē seu actū supᵖ q̄ vl̄ circa quē ipa
illecebra seu carnalis ꝺelēatio sic
insurgit et versať. et q̄ talis illece/
bre seu carnalis ꝺelectatiōis esset

Cōpendiū th̄ Scrū

p̄ncipale obiectū vt est ibi videre Et intelligaꝫ sp in omnib⁹ premiſſis iuxta qđ late in modicū supra tactis declaratū est. cōsensus ver⁹ et deliberat⁹ eē. qñ scz rō superior in hmōi delc̄ationib⁹ exp̄sse ꝺsenti endo ꝺcurrit. vel eas post sufficiē/tem delibēationē debitā qz aduer tentiā seu ai aduersionem piculi et pc̄i qđ inde imminet ꝫ incumbit reprimere negligit Et hec quo ad ea que circa materiā delc̄atio/nis ꝫ ꝺsensus in eā. an scz ꝫ qñ. et qualia pc̄a existant ex dictis do/ctorū quantū ad hūc tractatū spe ctare ꝫ sufficere visum est recolligi et elici potuerūt

De consensu in actum

an sit pc̄m et quod

Quia vero ꝓut in supiori/bus vbi de hac p̃ti ma teria scz de natura p̄moꝝ motuū delc̄atiōis ꝫ ꝺsensus in a/ctū pc̄i tractari incepit/actū est. li cet iā prime mōstratū est possit cir ca ꝺsensū deliberatū in delc̄atiōez pc̄m mortale formaliē insurgē et ꝺtingē. imo cōius iuxta tñ modifi catiōes modicū sup̄ positas insur/gat ꝫ ꝺtingat. nō ꝓter ea tñ in ta li ꝺsensu in delectationē adeo ē cō pleta tentatio q̄n vlteri⁹ ꝓgredi possit scz vsqz ad ip̄m ꝺsensum in actū exteriorē. imo in ipo solo ꝺsē su in actū exteriorez ꝺicaꝫ tētatio suppleri. vltra qz ꝓgredi nō posse. cū nō videaꝫ qđ vltra ꝺsensum in

cōsēsus in actum

actū exteriorē ipa tentatio opari posset. ꝓter istud et etiā seruādo ordinē p̄disposituz post expositio nē ꝫ declarationem nature ꝫ q̄lita tis ip̄oꝝ p̄moꝝ motuū ip̄i⁹qz dele c̄atiōis. venit aliq̄liē de natura et qualitate ip̄i⁹ ꝺsensus in actū tra ctandū et declarādū Circa qđ p̄/mo rememorādū venit. ꝙ iam mo dicū s̄. s. de ipa delc̄atiōe et de cō sensu in eā. cui pti rōnis attribuan tur tractatū ē. aliq̄liter tangi ince/pit scz ꝙ ꝺsensus in actū seu act⁹ execution̄e sp rōni supiori attribu itur. p̄m tñ ꝙ in ipa rōne volūtas includit. ꝓter qđ iuxta superius tacta ꝺsensus ille voluntari⁹ dicit Et causa est. qz iam ibi etiā aliq̄liē apiri incepit Cū em̄ ꝺsensus in ali quid de se importet vt p̄supponat qđdā iudiciū de eo in qđ sic ꝺsen tit. nec em̄ aliē ꝺsensus ꝓprie in ali quid fieri possz. nisi p p̄us de illo in quo sic ꝺsentit eius qz q̄litate et natura q̄dām̄ iudicatū essz. et in omni iudicio qđ bñ ꝺsiderādū ve nit vltima sñia ad sup̄mū auditori um seu iudicatoriū spectet ꝫ ptine at. cū insup vt etiā sepe sup̄ tactū ē omniū negotioꝝ seu opationum hūanaꝝ iudiciū ad rōnē siue supi orē siue inferiorē spectet. p̄m tñ re spectū ad duplicē regulā p̄m quā oēs opationes humane vt sepissi/me etiā dictū ē regulari hab̄ent. scz vel regulaz legis humane q̄ sumit ex reb⁹ creatis quas naturaliē hō ognoscit. cui regule rō inferiorz in/

nititur. vel regulaz legis diuine q̄
ſumit ex reb⁹ eternis et increatis
ad quas hō ſpūaliter inclinat. cui
regule rō ſuperior innitit. et ita ſit q̄
ipa regula legis diuine ſit ſuperior.
imo ſupma et p̄ oſequēs ſupremū
auditoriū et iudicatoriū. vltima q̄z
ſñia ad illā ptē rōnis ptineat. q̄ ſic
ipi regle legis dine q̄ ſupma ē ini/
tit. q̄ ē ps ſuperior ſeu rō ſuperior Cū
p̄terea ō plurib⁹ ſe inuicē oſequēti
bus occurrit iudicādū finale iudi
ciū finalis q̄z ſñia ſit de illo q̄ō in
tali oſecutiōe ſeu ocurſu ē vltimuz
vltimo q̄z occurrit. et in negotiſ
humanis vltimū q̄ō ſequitur et oc
currit ſit ipe realis act⁹ ſeu ipi⁹ act⁹
executio. et p̄ oſequēs iudiciū de
ipo actu ſeu act⁹ ipi⁹ executiōe ſit
iudiciū finale ſñia q̄z final⁹ et ſic ad
ſupmū auditoriū ſeu iudicatoriū
ptinēs. ſequit manifeſte q̄ ad ipaz
rōnē ſuperiorē ad q̄m ſic vt dictū ē
iudiciū ſupmuz finalis q̄ ſñia ne/
gotioꝝ ſeu opationū humanaruz
ſpectāt iudiciū de ipo actu ſeu ipi⁹
act⁹ executione ſpectat et ptinet et
per oſequēs etiā oſenſus in ipſuz
actū ſeu ipi⁹ act⁹ executionē q̄n in/
teruenit. cū nō niſi vt dictū ē poſt
iudiciū ſupremuz ac finale de ipo
actu habitū interuenire poſſit Ex
quo iterū ſequit q̄ vt etiā in ſupi/
oꝛib⁹ ſepe dictū quotieſcūq̄z talis
ipi⁹ rōnis ſuperioris oſenſus. ſiue ve
rus et exp̄ſſus. ſiue equiualēs et in
terpretatiu⁹ in actū aliquē qui ex
ſuo genē vel aliq̄ circūſtātia p̄cēm
mortale exiſtit. interuenit. talis cō/
ſenſus ē p̄cz mortale Quia ſp̄ ta
lis ipi⁹ rōnis ſuperioris in talē actū
p̄cti oſenſus etiā ſi ipe realis act⁹
iuxta tñ modificationē modicū in
fra tangendā nō p̄cederet. ſz ſub/
ſequeret̄ eſt tale p̄cēm q̄le eſſet ipe
realis act⁹ Et rō iā q̄dāmō in ſu/
perioꝛib⁹ tacta eſt. et p̄miſſis q̄z ſu
mi p̄ōt Et p̄mo reſpectu conſenſ⁹
veri et exp̄ſſi ipi⁹ rōnis ſuperioris
Nam ipa rō ſuperior ad quā vt ſic
ſtatim tactū ē talis oſenſus in hu/
iuſmodi actum q̄ de ſe ex ſuoq̄z ge
nere vel ex aliqua circūſtātia p̄cz
mortale eſt p̄tinet. nullo mō in di/
ctū verū et exp̄ſſū oſenſū inclinari
poſſz q̄n p̄us de ipo actu eius q̄z
natura et qualitate deliberauerit et
iudicauerit. alias vt ſup̄ tactū eſt
nō eſſz ver⁹ et exp̄ſſus oſenſus. Deli
berare autez et iudicare maxime
circa tales act⁹ humanos nō p̄ōt.
niſi regulam legis diuine et eterne
cui ſic innitit oſulat Cōſulta autez
regula legis diuine et eterne in ta
lem actū q̄ ſic de ſe ex ſuoq̄z genere
vel ex circūſtātia aliq̄ p̄cēm morta
le exiſtit oſentire nō p̄t. q̄n ipam re
gulā et legē diuinā et eternaz actu
et realit oſēnat et ſpnat. ſe q̄z ab
ea totalit̄ et p̄m habitum auertat
actu aūt et realit̄ regulā legis di
uine et eterne oſēnē et ſpernē ſe q̄z
ab ea totalit̄ et p̄m habitū auertē
nō p̄t q̄n peccatū mortale exiſtat
Sequit ergo p̄dicta ſimul adaptā
do et applicādo q̄ ipa ratio ſupe

Cõpendiũ th̃ Strũ

rioꝛ in talẽ actũ pcĩ moꝛtalis ve/
re et exp̃sse ꝺsẽtire nõ p̃t q̃n pcĩm
moꝛtale exiſtat Reſpcũ vero ꝺſen
ſus ipi⁹ rõnis ſupioꝛis equiualen
tis et interp̃tatiui b̃ ideꝫ patꝫ q̃a
tal⁹ act⁹ q̃ ſic de ſe ex ſuo qꝫ genẽ vl̃
aliqua circũſtantia pcĩm moꝛtale
exiſtit cũ de ipo ſup̃mũ q finale iu
diciũ vt ſ:pe ſup̃ tactũ eſt ad ipaꝫ
rõnẽ ſupioꝛẽ ſpectet q ptineat. cõ
mitti nõ p̃t. nec in realẽ execution̄
ꝺeꝺuci q̃n ipa rõ ſupioꝛ negligẽs
fuerit ip̃m impeꝺire. volũtatẽ qꝫ re
ſpectu illi⁹ regulare et repꝛimẽ. et
p ꝺſequẽs q̃n etiã regulã legis ꝺi
uine et eterne actu et realiter ſi tunc
ꝺe ea actu cogitabat. vel per mo/
dũ cuiuſcũ inexcuſabilis obmiſſio
nis q negligẽtie. ſi tũc ꝺe ea nõ co
gitabat. cum in tali actu cogitare
ꝺebuiſſet. ꝺtẽpſerit et ſpꝛeuerit ac
ſe ab ea totaliter et b̃m habitũ auer
terit Et ex hinc ꝺicit beat⁹ Thom̃
b̃ma ſcẽꝺ ſue ſũme q rõ ſupioꝛ in
ip̃m actũ pcĩ ꝺſentire ꝺicit nõ ſo
lũ qꝫ b̃m rõnes eternas ſp moue/
at ad agenꝺũ. h̃ etiã qꝫ b̃m rõnes
eternas nõ ꝺiſſẽrit ſ:cũꝺ ꝓpoſitũ
etiã iſtoꝝ ꝺicit Aug⁹. ꝺe trinitate
Nõ p̃t pcĩm efficaciter ꝓpetranꝺũ
mẽte ꝺecerni. niſi illa mẽtis intẽtio
penes quã ſũma ptãs et mẽbꝛa in
op⁹ mouenꝺi vel ab ope cohiben
ꝺi. loquẽs ꝺe rõne ſupioꝛi ꝓut eĩ
volũtatẽ iuxta qꝺ iam ꝺcm eſt in/
cluꝺit. male actioni cedat vel ſerui
at Prout hec lati⁹ moꝺicũ ſup̃ et
ſpẽaliter in ꝺeclaratiõe q̃nti ſex mo/

cõſẽſus in actum

ꝺoꝛũ ſeu ſer q̃litatũ ſe circa ꝺelẽ
tionẽ habẽꝺi ip̃i⁹ rõnis ꝺeclara/
ta ſũt Que ibi tacta p̃nt ad b̃ pꝛo
poſitũ reſpectu ꝺſenſus ip̃i⁹ rõnis
ſupioꝛis in ip̃m actũ applicari Et
aꝺhuc pampli⁹ et efficati⁹. cũ nõ
tãta culpa ipi rõni ſupioꝛi imputa
ri habeat. nec facilẽ tã graue pec
catũ inſurgat ꝺũ ipa rẽ et exp̃sse
aut equiualenter interp̃tatiue in ꝺe/
lectationẽ q̃ in ſola cogitatiõe cõ/
ſiſtit et verſat ꝺſentit. ſicut q̃n vere
q exp̃sse aut eq̃alẽter interp̃tati
ue i ip̃m actũ pcĩ ꝺſẽtit ip̃i⁹ qꝫ act⁹
execution̄ Notanꝺ in p̃miſſis vbi
reſpectu ꝺſenſus ip̃i⁹ rõnis ſupio/
ris in iꝺ qꝺ ꝺe ſe ex ſuo qꝫ genere
vel aliq̃ circũſtãtia ẽ pcĩm moꝛta
le. ꝺe auerſiõe a regula legis ꝺiui
ne et eterne facta eſt mẽtio. aꝺꝺita
ſũt iſta verba. totaliter et b̃m habi/
tũ Etem̃ auerti a regula legis ꝺi/
uine et eterne. ꝓut iam in ſupioꝛi
bus vbi p̃cipue ꝺe hac p̃ti mate
ria nature pcĩ venialis tractari i/
cepit aliq̃liter ꝺeclaratũ ẽ. ꝺuplici
ter ꝺtingẽ põt Vel ſcz totaliter iꝺ
eſt b̃m habitũ. ꝺ ꝓpie in b̃ ꝓpoſito
nihil aliuꝺ ẽ qꝫ q̃ꝺam inoꝛꝺinatio
mentis q intentiõis ꝺiſpoſitio po/
nẽs ſeu ꝺſtituẽs alterũ finem. qꝺ
fit q ꝺtingit in omni actu qꝺ ꝺe ſe
ſuoqꝫ genẽ aut alia circũſtãtia h̃z
et impoꝛtat qꝺ pcĩz moꝛtale eri
ſtat licet foꝛſan ꝓ tũc talis inoꝛꝺi
nata mentis et intentiõis ꝺiſpoſi/
tio nõ attẽꝺeret neqꝫ occurꝛẽt Et
ex hinc etiã vt iam ſatis ꝺeclara/

tum est ꝺsensus rōnis supioris in
talē actū est mortale pcēm. qz sine
tali auersiōe nō ꝑt in talē actū inē/
uenire Vel ꝺtingit talis auersio nō
totaliē i. nō ꝑm habitū. ꝫ in actu
solū. i. ꝓ illo actu q̄ fit seu exerceꝫ
respectu cui⁹ est bñ aliq̄lis a regu
la ipi⁹ ꝺiuine et eterne legis inoꝛ
ꝺinatio ꝫ nō tanta nec talis men/
tis et intentiōis indispositio ꝙ ali
um finē ponat seu ꝺstituat. et sic ē
et ꝺtingit in omni actu qui de se ex
suoq̄ genere seu aliq̄ circūstantia
non habet seu importat qꝺ pcēm
mortale existat. ꝫ solū veniale Nā
si illud vsqz adeo ꝓceꝺeret ꝙ illa
auersio iurta qꝺ exposituꝫ est esset
totalis et ꝑm habitū. aliū q̄ finez
ponēs q ꝺstituens. statim a natu/
ra pcēi venialis exceꝺeret q in na/
turā pcēi mortalis transiret vt ibi
satis expositū est q exēplificatū. et
ex hinc similiē ꝺsensus rōnis supio
ris in talē actū qui sic de se ex suo
q̄ genere aut aliq̄ circūstātia non
habz ꝙ sit pcēm mortale. ꝫ solum
veniale. nō erit etiā nisi pcēm veni
ale. qz sine illa totali et ꝑm habitū
auersione et cū sola q̄ꝺā inoꝛꝺina
tione. ꝑt in talē actuz interuenire.
vt satis ex ꝺictis ꝺcipe est Et in/
telligaꝫ ꝑmissa ꝙ scz ꝺsensus rō
nis supioris in actū q̄ de se ex suo
q̄ genere aut aliq̄ circūstātia pec
catū mortale existit est pcēm moꝛ
tale Etiā si vt iā sup̄ tactū est actꝰ
ille in quē sic ipa rō supioꝛ ꝺsentit
realiē ab extra nō subseq̄retur seu

adimpleꝫ Si tñ ℞ nō ex ꝑte ipi⁹
rōnis supioris ipi⁹q̄ voluntatis.
vtpote se post ictū ꝺsensū iaz sic
in illū actū seu illi⁹ actꝰ execution̄e
ꝑstitū ampliꝰ aꝺuisātis et immutā
tis ꝫ ꝓpter ꝺefectū possibilitatis
facultatis vel alicui⁹ alteri⁹ opoꝛtu
nitatis aut circūstātie ꝺtingēt Nā
licet tūc realiē et effectu talis actꝰ
nō subseq̄reꝫ et adimpleꝫ. ꝓpos/
to tñ affēu q̄ntū ad incursū pcēi
mortalis subsecutꝰ ꝺr et adimple
tus Et hinc cōiter ꝺr ꝙ volūtas
pro facto reputaꝫ Juxta q̄ istuꝺ
ꝓpie intelligēꝺuz venit illuꝺ ꝺcm
xpi Matℏ. v. Oīs q̄ viꝺerit muli
erē ad ꝺcupiscēꝺū eā iā mechat⁹ ē
eā in coꝛꝺe suo Ex oib⁹ sic supi⁹
circa hāc pñtez materiā nature et
qualitatis ꝑmoꝛ motuū. ꝺelēctatio
nis et ꝺsensus in actū pcēi tracta/
tis ea quoꝺāmō epilogāꝺo habe
tur. qūo ꝑmus motꝰ primo ꝑmus
ipi⁹ sensualitatis q̄ naturalis ꝺici
tur nullū pcēm ē Scꝺo ℞o primꝰ
motꝰ eiusꝺē qui ex fomite ꝓceꝺit
peccatum veniale existit Delecta/
tio autē siue moroſa siue non mo/
roſa moꝛa tēpoꝛis. ꝺum tamē nō
sit moroſa moꝛa consensus per ra
tionem scilicet superioꝛem vere et
realiter aut interpretatiue et effe/
ctualiter ꝺeliberati. qꝺ contingit
in secunꝺo tertio et quarto ſex mo
ꝺoꝛum seu ſex qualitatum se circa
ꝺelectationem habenꝺi ipſius ra/
tiōis supioris supi⁹ ꝺclaratis ēt si
ꝺca ꝺelēctatio sit et ferat circa ea q̄

de se ex suo qz genē vel ex aliq̄ cir/cūstātia pcca mortalia exist̄it .est solū pcm veniale ¶Delcatio vero mozosa moza ꝺsensus p rōnez scz supiozē vere et exp̄sse aut interpze tatiue et effectualit̄ deliberati qꝺ cōtingit in q̄nto et vltimo p̄dicto rū sex modoꝝ seu sex qualitatū se habēdi ipi⁹ rōnis ꝛc necnō etiā cō sens⁹ in actū q̄n tn̄ vt sepe supza ta actū est sūt et ferunt sup his q̄ de se ex suo qz genē aut ex aliqua circū/stantia pcca mortalia exist̄ūt .sunt etiā pcca mortalia ¶Et ad istuꝺ ꝓpositū p moꝺuz exēpli applicant doctozes licet diuersimode tētati/onē q̄ fuit in p̄mis parentib⁹ ¶Ex q̄ rū dictis p̄t sensualitas ipa serpen ti ꝯpari Rō vero inferioz vt iā in superiozibus tactū est mulieri eue et rō supioz viro ade ¶Cū igitur in ipa p̄mo motu.scꝺo tn̄ p̄mo/ipius sensualitatis illecebza insurgit.qꝺ nō nisi ex fomitis cozruptiōe ꝓue nit.et q̄si cū serpēs comestionē po mi eue suggessit. ideoqz tūc pcm solū veniale est q leuissimū Jn dele ctatiōe vero nō mozosa moza ꝺsē sus q̄ scz cōsēsus sit p rōnē supio/rem vere q exp̄sse aut interp̄tatiue q effectualit̄ deliberat⁹.quātūcūqz ista dicta delcatio sit forsan mozo sa moza tpis q̄ntūcūqz etiā ipa rō inferioz iuxta ꝑcos scꝺm tertiū et quartū sex modoꝝ seu sex q̄lita tū se habēdi ꝛc vel circa talē delca tionē non bn̄ aduertat .vel subito aut impzoꝑe etiā in eam ꝺsentiat.

tūc mulier sine viro ipo qz ignoza te ꝺmedē dicit Ideoqz tūc solum pcm veniale ē qz p in delcatione pcm mortale interueniat a ꝺsēsu viri scz rōis supiozis. veroq exp̄s so aut interp̄tatiuo et effectuali et nō alias ꝓcedit Jn delcatiōe vo mozosa moza ꝺsēs⁹ interp̄tatiuꝰq ef fectualis. q̄n scz rō ipsa supioz in q̄ntū sex modoꝝ p̄dcoꝝ seu sex q̄ litatū se hn̄di ipi⁹ rōnis ꝛc talē de/lcatōez rep̄mē negligit.tūc mulier sola ꝙ tn̄ viro sciēte ꝺmedit .et tūc licz vir nō ꝺmedat. ꝓpter illum tn̄ eius cōsensū interp̄tatiuū et effcua lem pcm mortale efficit. etiā si vt sepe dcm est desit volūtas pficien di actū ꝛc Quia mulier bn̄ p̄t sine viro ꝺmedē.mōzlit̄ āt sine viri ꝺsē su vero et exp̄sso aut interp̄tatiuo et effectuali nō p̄t peccare ¶De delectatiōe mozosa moza cōsēsus veri et exp̄ssi.quādo scz ratio ipa superioz iuxta vltimū sex modoꝝ predictoꝝ seu sex qualitatum se habendi ipius rationis ꝛc vere et expresse ꝺsentit.tunc vir non so lum cōsentit ꝙ sic q mulier comedit et etiā si desit voluntas perficiēdi actum ꝛc est peccatū et grauius q̄z in casu precedenti Grauius eteniz est in talem illicitam delectationez vere et expresse consentire. q̄z non reprimendo interpretatiue et effe/ctualit̄ cōsensum prebē Jn ꝺsensu vero in actū peccati seu ipi⁹ actus executionē q̄ vt late sup̄ ꝺclaratū est soli rationi supiozi attribuitur

sic pectatum est ac si vir nō solū sic̄ et mulier cō medēt ꝫ quod ām̄o ac si iuberet q̄ p̄ciperet. et tūc etiā si iuxta s.p.ius tacta talis act⁹ realiē ab extra nō p̄cedēt q̄ sequeret est p̄cm̄ mortale Et adhuc grauiꝰ q̄ꝫ in casibus p̄cedēt⁹. in q̄ntuz scz vt etiā sup̄ mōstratū est grauiꝰ est in actū p̄cī seu ipi⁹ act⁹ executionē q̄ꝫ in solā ei⁹ delc̄atōez ꝺsētire Vel aliē dici posset q. s. i delc̄atione morosa mora ꝺsēsus veri et exp̄ssi ipi⁹ rōnis supioris de q̄ statim sup̄ vir non ome dit sicut mulier. ꝫ soluz omestioni mulieris ꝺsentit sic̄ sup̄ dc̄m ē fieri in delc̄atiōe morosa mora ꝺsēsus interp̄tatiua q̄ effectualis eiusdē rō nis supioris Est q̄ꝫ p̄pter hmōi cō sensū verū q̄ exp̄ssū p̄cm̄ mortale. ꝫ grauiꝰ vt iam tactū q̄ꝫ in tali cō sensu interpretatiuo et effectuali. in q̄ntū scz grauiꝰ est vereq̄ exp̄sse in aliq̄ malū ꝺsentire q̄ꝫ interp̄tatiue et effectualiē Sed in ꝺsensu ipi⁹ rōnis supioris in actuz p̄cī seu in ipi⁹ act⁹ executionē. etiāsi vt statim dc̄m ē talis act⁹ realiē ab ex̄ nō p̄cedēt q̄ seqūretur. vir nō solū ꝺsētit ꝫ sicut et mulier comedit. et tūc est tentatio de se cōsūmata q̄ p̄fecta Et intelligant he exēplificatiōes iuxta supi⁹ declarata. q̄ñ scz hmōi delc̄atiōes ꝺsensus q̄ꝫ in actū sunt et ferunt sup̄ his q̄ de se ex suo q̄ꝫ genē aut ex aliq̄ circūstantia p̄cā mōrlia existūt Et hec q̄ ad talē matēiā nature p̄mor̄ motuū dele ctatiōis et ꝺsēsus in actū. ordinis et quod

q̄ꝫ et progressus tentationis. in q̄n tū de eis ad p̄positum hui⁹ octaui tractat⁹ isti⁹ libelli tractādū occur rebat dc̄a sufficiāt Qui latiora vi/ dere voluerit habz vt in superiori bus in simili tactū ē doctores plu rimos. tam magr̄m in ñ. sñia p̄. q̄ꝫ alios sup̄ dc̄o passu tractantes q̄ꝫ etiā beatū Thom̄ p̄ma et scḋa se/ cūde p̄tis sue sūme

De tribus ad grauita tem p̄cī ꝺferētibus

Quia vero tā recenē q̄ etiā in supioꝛib⁹ maxime in de claratiōe nature q̄ qualita tis p̄cī mortalis dictū et monstra tū est. q̄ñ nōnunq̄ꝫ act⁹ aliq̄s q̄ de sui forsan natura ex suoq̄ genere p̄cm̄ nō essz vel forsā veniale so/ lū ex intētionis corruptiōe vel rō/ ne remorsus conscientie seu aliqua alia circūstātia pōt p̄cm̄ mortale effici Ea p̄pter q̄ etiā ad clariorez sp cognitionē distinctionis seu na ture p̄cī venialis a p̄cō mortali circa cui⁹ declarationem pñs p̄nci paliter materia versaē visū ē expe diēs de his trib⁹ hic sūmatim aliq̄ perstringere

De intentiōe ac fine

actionis seu opationis ¶ De esse sui natura et q̄litate ꝺscientie ¶ De na/ tura q̄litate ac numero circūstan/ ciaru m ¶ De intētiōe ac fine actio/ nis seu operationis

Circa ꝑmū est aduertēdū q̄ intētio in generali ꝓut hic et in materia morali. s. virtutū et pēcī sumit sic describit. Intentio ē actꝰ volūtatis in aliquē finem tendētis. p aliq̄d vel aliq̄ ad illū finē ordinata. Dicit em̄ intentio q̄si in illud tētio. Nā intentio ſp respicit aliq̄d vt finē ꝑm. s. q̄ illd̄ ē terminꝰ volūtatis. Et q̄ clare appareret q̄ intētio de se importat et denotat q̄ndā distantiā illiꝰ qd̄ sic intendit. Et ideo q̄n volūtas fertur et intēdit immediate in aliq̄d etiā si illud sit finis vltimꝰ quē tūc sibi ꝓstituit. terminꝰ q̄ ipiꝰ volūtatis q̄ ꝑ tūc habet. non dicit tūc ꝓprie eē intētio. ꝛ q̄n affectꝰ seu volūtas in aliquid tāq̄ finē vltimū quem sibi tūc ꝓstituit. vel tāq̄ ad illū finē ordinatū fert et tendit. nō immediate ꝛ mediātibꝰ alijs p que in illud in qd̄ sic fert et tēdit nititꝝ puenire tūc ꝓprie est intētio. Ut gr̄a alicuius exēpli fert et tendit ꝑncipalit affectꝰ alicuiꝰ seu volūtas in suā finalē salutē. et ꝓpter ipam facilꝰ asequēdā intēdit corpꝰ suū domare et spūi subijcē et vt b̄ ogruentꝰ et cū saniori cōsilio et auxilio facē possit intēdit religionē aliquā intrare et ꝑ b̄ faciēdo ad aliquē locū talē religiōis ire. Iste talis respectu salutis sue q̄ est vltimꝰ finis quē tūc sibi cōstituit. respectu etiā domatinis sui corpis ac ingressꝰ religionis. qui sūt fines medij ad illud sed finē vltimū ordinati dicit ꝓprie ha

bere intētionē. Respectu vero additionis talis loci illius religionis. licet sit quedaz volūtatis dispositio. non tamē ꝓprie dicit eē intentio. Ex precedenti intētionis in generali descriptione clare et faciliter elici potest descriptio intentionis recte per additionez. sez istorum verborum debitum et debito modo. Est etiam intentionis peruerse seu corrupte per additionez oppositorum seu contrariorum verborū sez indebitū et indebito mō sic tamen q̄ in descriptione intentionis recte illa duo verba scilicz debitum et debito modo coniunctiz accipiantur cum ipa duo ad b̄ q̄ intentio sit recta necessario habeant concurrere. In descriptiōe vero intētiōis peruerse seu corrupte illa duo ꝝba opposita sez indebitum et indebito mō accipiant diuisim cū alterū eoꝝ ad b̄ q̄ intētio peruersa vel corrupta existat ꝑ se sufficiat. Etem̄ vt sepe dcm̄ ē plura nēce ē ad virtutē occurrē q̄z ad vicium imo per defectum vnius eorum que necessario ad virtutē requirunt transitur in vicium. Super quibus ām tū ad intelligētiā nature et effectꝰ intētionis respectu eoruz que iam in b̄ octauo tractatulo huiꝰ libelli circa matēiā pēcī mortalis et pēcī venialꝝ tractata sūt et tractabuntur spectare et sufficē videt. subijciūtur hic aliq̄ regule nōbiles. Prima regula ē. Ex fine ꝑncipalit intēto. i. respectu finis vltimi q̄ ꝑncipalit aliq̄

actu intenditur. actꝰ ille attēdi. ꝑsi derari. et iudicari habz ad b̄ scz ꝙ dicaꝫ et iudiceꝫ bonꝰ vel malꝰ meritoriꝰ vel demeritoriꝰ. iuxta qđ intelligi ꝙ applicari ꝑt dēm xp̄i Matthei vi. Si fuerit oculꝰ tuꝰ simplex totū corpꝰ tuū lucidū erit Ubi iuxta Augl. ꝑ oculū ſignificaꝫ intentio Et intelligiꝫ hec regula de his maxime actibꝰ qui alias ex ſe ipſis ſūt indifferētes. i. qui de ſuo ꝓprio eē ꝓpria qz natura ſine ocurſu alterius cauſe ſeu alteriꝰ circūſtātie nō hñt ꝙ ſint boni vel mali Ut gr̄a exempli leuare feſtucā de terra. vel mouere manū Nā ſi tales actꝰ de ꝓprio ſuo eē ꝓpria qz natura haberēt ꝙ eſſēt boni vel mali. aliter eſſz dicēdū. vt clare ꝑ regulas ſequētes videri poterit Secūda regula. Actꝰ de ſe ipō malus ex fine bono ꝑncipaliꝫ intēto nō efficitur bonꝰ Ut gr̄a exempli Furari vel deꝑdari. q ſūt actꝰ ō ſe mali. etiā ſi ea ꝑncipaliꝫ intētione ad hunc qz ꝑncipaliꝫ finē fiant. vt exiñ in dei honore fiat elemoſina. nō ꝓpter b boni efficiunꝫ Tertia regula et oꝑpoſita Actꝰ de ſe ipō bonꝰ ex fine malo ꝑncipaliꝫ intēto efficitur malꝰ Ut gr̄a exēpli De elemoſina vel oꝛone vel p̄dicatiōe. q ꝑncipaliter ꝓpter vanā gloriā. mūdanaz vel ꝓpter lucrū tp̄ale habendū et adipiſcendū vel hmōi fieret Et rō diuerſitatis iſtaꝝ duarū regulaꝝ et deſcriptiōe intētionis recteꝫ intētionis puerſe. ſeu corrupte ſupra poſitis alīs qz etiā ibidem dictis clare apparet Quia ad intētionez rectā duo req̄runꝫ ſcz ꝙ tendētia volūtatis ſit in finē debitū. q ꝙ ſit ꝑ media ad illū finē debito mō oꝛdinata Ad intētionē vero puerſā ſeu corruptā ſufficit defectꝰ vel malicia i vno iſtoꝝ. ſ. vel ꝙ finis ꝑncipaliter intēt⁹ ſit de ſe malꝰ vt ponit tertia regula Vel ꝙ media ꝑ que ad illū finē tēditur ſint de ſe mala vt ponit ſcḋa regla Quarta regula Una et eadē ꝑncipalis intētio finalis. i. in aliquē finē ꝑncipaliꝫ tendens. plures actꝰ ſe inuicem oſequētes etiā diuerſimode q diſtanꝫ abinuicē factos pōt in bonū et ad meritū. vel in malū q demeritū infoꝛmare Ut gr̄a exempli Reſpectu intentionis recte intēdit aliquis vnum ſolidum ꝓ deo in elemoſinam per duodecim ſibi inuicem ſuccedentes dies elargiri et dare ſic ſcilicet ꝙ qualibet die dabit vnum denarium Si a caſu cōtingat iſtum hominem dationem aliquoꝝ iſtoꝝ denarioꝝ ꝑ aliquibus iſtoꝝ duodecim dierum obliuiſci et intermittere et in alios dies reparare et facere. donatio iſta nihilominus ſic in alīs diebus facta ꝓpter ꝓmam ꝑncipalem intentionem erit meritoꝛia. de intentione vero peruerſa facilius eſt dare exemplum cuz facilius contingere poſſit Quinta regula finem ſub fine ſeu intentionem ſub intētione pōt quis ad

meritū vel demeritū seu meritorie aut demeritorie qđ idez est ponē ꝺsentire et habere. dictos qz fines seu intētiones sic sibi inuicez subor dinatos pōt vna et eadē p̄ncipa lis et finalis intētio in bonum vel malū meritū vl demeritū informa re Ut gr̄a exēpli Respectu princi palis et finalis intētionis. recte in tendit aliquis ire ad forū ad hūc finez q̄ ibi emat medicinas. ipsas aūt medicinas ad hūc finē emit vt ab aliqua infirmitate curetur Ad hūc vero finez ab illa infirmitate curari desiderat. vt apti⁹ et meli⁹ deo seruiat Clarū et certū est q̄ in isto casu omnes iste p̄cedētes vo/ lūtates et intētiones que sic circa istos diuersos fines ferūtur et tē/ dūt. p illā p̄ncipalē et finalē inten tionē apti⁹ et melius deo seruien di. in bonū et ad meritū informan tur. et ꝓpter eaz bone et meritorie existūt. imo in tali casu q̄n sez vo/ luntas in aliquos fines seu intēti/ ones sic sibi inuicem ad aliquem principalem et vltimum finem sub ordinatos principaliter propter ipsum principalē et vltimū finem fertur et tendit. licet illi fines seu in tentiones plures sint et diuersi. nō tamen proprie debet dici nec pro/ prie est nisi vn⁹ et idem ipsius vo/ lūtatis motus. Et intelligunt hec in ista regula dicta. etiā si tēpore realis executionis seu adimpletio nis illorum actuum super quibus sic dicte precedētes volūtates seu

intētiones ferūtur et tendunt. illa p̄ncipalis et finalis intētio non re aliter et de facto in mente habere tur Ut puta quia pro tunc vel nō occurreret vel non attenderet. suf ficit enim q̄ precesserit et in habi/ tu habeatur Ut verbi gratia in exemplo statim posito detur q̄ il/ le talis qui sic ab aliqua infirmita/ te curari desiderat vt apti⁹ et me/ lius deo seruiat tēpore quo emit medicinas ad hoc vt a dicta sua infirmitate curari possit Et tēpo/ re quo predictis medicinis ad ꝺi ctam suam curationem emendis ad forum. vadit et illam principa/ lem et finalem intentionem aptius et melius deo seruiendi non reali/ ter q̄ de facto in mente habeat. qz tunc forsan vt dictum est vel non sibi occurrit vel non attendit. nihi/ lominus tamen cuz per prius eaz habuerit et adhuc in habitu vt p̄ supponitur habeat. illa principa/ lis et finalis intentio apti⁹ q̄ meli us deo seruiēdi istos act⁹ emendi medicinas et eūdi ad forū. seu vo lūtates q̄ intētiones que sup ipsis ferunt informabit q̄ bonos q̄ meri torios efficiet. ac si tūc illā p̄ncipa lem q̄ finalē. intēsi⁹. apti⁹. et meli⁹ deo seruiēdi in mēte realiē q̄ de fa/ cto habuisz Respectu vero princi palis et final intētiōis puerse seu corrupte facili⁹ vt statiz in regula precedenti tactum est dari potest exemplum Intelligant etiā pre/ dicta respēu tū p̄ncipalis q̄ finalis

intentiõis recte actuũ qz bonoꝝ ꝙ meritoriorꝝ. dũ tamẽ inter dictos actus seu fines sic sibi ad vltimum finem principaliter intentũ subordinatos .et sup qb⁹ hmõi pceden tes volũtates seu intẽtiones sic ferunt ꝙ tendũt.nõ interueniat seu intendat aliqs actus seu finis ex se ipo.sua qz ꝓpria natura illi fini sic ꝑncipaliẽ intẽto q̃ ad meritũ diffo rmis ꝙ oppositꝰ.et q̃ volũtatem seu intẽtionẽ q̃ sup ipm ferꝝ ꝙ tendit posset puertẽ seu corrũpere

Serta regula Pro q̃ aptꝰ declarando ponit serta regula Quotiensciqz inẽ plures actꝰ seu fines sibi inuicẽ ad aliquẽ finẽ vltimũ alias ex se ipo bonũ et meritoriũ ꝑncipaliẽ intẽtũ subordinatos interuenit seu intendit aliqs actꝰ seu finis illi fini sic ꝑncipaliẽ intento ex se ipo suaqz ꝓpria natura q̃ ad meritũ diffo rmis ꝙ oppositꝰ.voluntatem qz seu intẽtionẽ q̃ sup ipm fertur ꝙ tendit puertẽs et corrũpens talis actꝰ seu finis medi⁹ sic interueniens.nõ informat ad meritũ ꝑ illã ꝑncipalẽ intẽtionẽ illi⁹ finis vltimi sic de se ipo meritorij.q̃n potius ipam ꝑncipalẽ ꝙ finalẽ intẽtionẽ omnes qz alios fines seu intentiones ꝑcedẽtes.etiam alias ex se ipsis bonos et meritorios deformat et qdãmõ deprauat Verbi gra Intẽdit aliqs ire ad aliquaz domũ et ad hũc finẽ in illã domũ vult ire vt ibidẽ luxurietur.ad hũc ãũt finẽ luxuriari vult vt sanior in

de efficiat.ad hũc vero finez vult sanior effici vt aptiꝰ ꝙ meliꝰ deo seruiat Iste finis vltimꝰ ꝑncipaliter intentꝰ aptiꝰ ꝙ meliꝰ deo seruiẽdi q̃ alias ex se ipo bonꝰ est ꝙ meritoriꝰ illã volũtatẽ seu intẽtionẽ q̃ sic sup illũ actũ luxuriãdi ferꝝ et tendit et a minori illũ actũ si a casu omitteret.cũ ex se ipo suaqz natura sit illi vltimo fini sic ꝑncipaliẽ intento q̃ ad meritũ diffo rmis ꝙ oppositꝰ ad ꝓdictã volũtatẽ seu intẽtionẽ q̃ sic sup eũ ferꝝ et tendit.peruertẽs et corrũpẽs.nullo mõ ad meritũ reformare ꝑt.q̃n potiꝰ illa puersa et corrupta volũtas et intẽtio ipam vltimã ꝙ ꝑncipalẽ intẽtionẽ ac omnes alios fines et intentiões ꝓcedentes deformat et quodammodo deprauat .peramplius qz ac grauius faceret actus si a casu cõmitteretur Et ratio horum est q̃a vna voluntas seu intẽtio ex se ipa puersa seu corrupta plures volũtates seu intentiones alias ex se ipsis bonas deprauare potest sed non econtra Una etenim bona voluntas seu intentio non potest plures ex se ipsis malas bonas efficere.imo nec plures bone etiaz se inuicem consequentes vnam ex se ipsa malam bonam efficere possunt Quia vt in superioribus sepe dictũ ẽ.ad bonitatẽ et rectitudinẽ alicuius volũtatis seu intẽtionis plura nõe hñt cõcurrere.qz ad eiꝰ maliciaz seu corruptionẽ imo ad eius maliciam seu corruptionem

sufficit defect⁹ vni⁹ eoꝝ q̄ ad bonitatē et rectitudinē ōstituēdā necessario req̄runt Intelligant etiā ea q̄ sic statim sup̄ taꝫ de actuū interiorū ipi⁹ volūtatis. q̄ꝫ etiā actuum exterioꝝ exinde ꝺsequētiū p̄ ꝓncipalē q̄ finalē intētionē quo ad meritū vel demeritū. informatiōe dicta sūt. qñ hmōi p̄ncipalis q̄ finalis intētio. tales act⁹ interiores volūtatis et a fortiori ipos act⁹ exteriores si exinde ꝺsequant precedit vel ꝺcomitat Nā si hmōi p̄ncipalis et finalis intētio tales act⁹ subseqūret aliē veniret dicēdū Etiā vt iā statim innui visū est. triplici q̄ntū ad hanc materiā ꝺcernit p̄t ipa intentio. siue de recta siue de puersa et corrupta accipi velut respectu sup̄dictoꝝ actuū. tā scz interioꝝ ipi⁹ volūtatis q̄ꝫ exterioꝝ inde consequētiū ꝺsideratione ꝺprehendi. vno mō vt eos p̄cedēs. alio modo vt eos ꝺcomitās. alio mō vt eos subsequēs De intentiōe aūt p̄dictos act⁹ precedēte. qūo et qñ eos quo ad meritū et demeritū informare habeat et informet. satis in supioribꝰ tractatū q̄ declaratū est De intentiōe vero hmōi act⁹ ꝺcomitāte ℔ idem scz qūo q̄ qñ eos informare habeat et informet. ex supi⁹ etiā tractatis clare elici et ꝺcipi p̄t Etiā si intētio tales act⁹ p̄cedēs ipos q̄ ad meritū et demeritū iuxta tā modificatiōes q̄ declarationes supra etiā tactas informare p̄t et qñq̄ informet. hoc idez non

dubiū iuxta easdē tā modificationes facere potēit q̄ valebit intētio ipos act⁹ realiē et de facto ꝺcomitans Quo vero ad intētionem tales interiores volūtatis act⁹. ac eē exteriores exinde p̄ueniētes subsequētē seu supaccedētē aduertēda sūt q̄ sequūtur. et p̄mo quantum ipos act⁹ interiores volūtatis in se et absolute ꝺsideratos cōcernit q̄ intentio hmōi interioris act⁹ volūtatis subsequēs seu supaccedēs nullo mō er se ipa p̄t eos q̄ ad meritū vel demeritū informare. i. meritorios vel demeritorios efficere nisi q̄tin⁹ illi act⁹ interiores volūtatis cū illa subsequenti seu supaccedēti intentione reiterarent Ut gr̄a alicui⁹ exēpli ad claricrem sp intellectū. vt aliqs vult q̄ in mente disponit ire de roma in ihrlm et p hoc sibi equū et alia nēaria preparat. nō q̄dē p tūc nec p p̄us relatione seu reflexione q̄cūq̄ habita in deū. ℈ forsan vt interdū ꝺting⁹t sola causa societatis vel alia. vult postmodū iste dictā suā volūtatē seu p̄positū qđ sic habuit. in deū referre vt illd̄ p̄positū q̄ volūtatē quā sic de eūdo in ihrlm simpliciē habuit. habuerit intētionē deo ser uiēdi et ꝺplacēdi Ista intentio sic sibi supueniēs. nullo mō p̄ōt er se ipa illū actū interiorē voluntatis seu illud p̄positū qđ sic p p̄us de eūdo in ihrlm habuit informare. sic scz q̄ ei⁹ bonitas seu meritū ex ista subsequēti et supaccedēti intē

tione dependē possit. nisi ille interiorē actū volūtatis seu ꝓpositū cū ista intētione subsequēti ille homo reiteraret. sic scz ꝙ illaz volūtatē et ꝓpositū qđ sic de eūdo in ihrm̄ simplicit habuit rehaberet intentiōe deo seruiēdi et oplacendi. qđ si faceret a casu in dēo suo ꝓposito sine sua culpa impediret iste actꝰ volūtatis sic cū ista intētione subsequēte reiteratꝰ meritorius esset. vbi ꝓz ꝓcedens nō fuisset Et rō clara est. qz iā ille interior actus volūtatis seu illud ꝓpositum sic istā intētionē subsequētez precedens. tpe q̄ista intētio accedit est q̄si in factū eē et quodāmō in ꝓterito et nō eē. quare nisi reiteraret nullo mō videt ꝙ subsequētē intētionē informari posse ¶ Quo vēo ad ipos actꝰ exteriores. ex ipsis. s. interioribꝰ actibꝰ volūtatis ꝓuenientes. hmōi actꝰ sub duplici specie duplici q̄litate q̄ntū ad hāc materiā ptinet ꝑsideratiōi occurrūt Sūt etē aliq̄ respectu prime spēi simplices in se. i. qui de sua natura etiā si quēdā successū habeāt. non tñ ex plurib⁹ et diuersis alijs actibus de se opletis vel lōgo tractu tpis subsistere seu ꝑstare habent. vt gr̄a exēpli Dare vnā elemosinam celebrare vnā missā et hmōi Alij vero sūt q̄ scđe spēi opositi in se. i q̄ de sui natura ex plurib⁹ q̄ diuersis alijs actib⁹ de se opletis. vel ex lōgo q̄ in diuersa tpa tractu subsistere q̄ constare hūt. vt gr̄a exem

pli Diu in religione viuē in lōgaz peregrinationē ire. q̄ hmōi Rursus p̄t ꝓdictaz duaz spēruz actꝰ sub duabꝰ diuersis q̄litatibꝰ vt ita actū est ꝑsiderari Vel scz ꝓut sūt in factū eē. i. ꝑfecti q̄ opleti Vel ꝓut sūt adhuc in fieri. i. iam incepti et nōdū ꝑfecti seu opleti. de quibꝰ magis ꝑ exempla subincerta liq̄re poterit Premissa igit ad ꝓpositum applicādo dici p̄t. ꝙ actꝰ ꝑme q̄litatis scz qui sūt in factū eē. i. ꝑfecti et opleti cuiuscūq; ꝓdictaruz spēruz existāt. siue scz simplices siue opositi. intētio subsequēs seu superaccedēs. nullo mō p̄t ex se ipa quo ad meritū vel demeritū informare Nec taliū actuū bonitas seu malicia ex dēa ꝑsequēti seu supaccedēti intētione dependere Rō clara ē. qz tales actꝰ cū ꝑfecti q̄ opleti et sic transacti sūt. nō sūt amplius in eē. qđ aūt amplius in esse nō existit non p̄t amplius per aliud subsequēs informari. nec ab eo quoq̄mō dependē nec etiaz iurta modi cum supꝰtacta posset actꝰ interior volūtatis respectu taliū actuū exteriorū sic trāsactorū. cum illa subsequēti seu post accedēti intētiōe reiterari Ut gr̄a exempli. et ꝓmo de actu simplici Dedit aliq̄s cuidam indigēti vnū florenū. nihil tūc nec per ante respectu istiꝰ dationis de deo cogitans. ꝛ qz forsan ille indigens vicinꝰ suꝰ erat vel alias sibi gratꝰ Si supaccedat isti vel subsequat intentio ꝙ illū florenū volu/

erit dedisse ob dei reuerẽtiã et ho
norẽ ista intẽtio sic subsequens seu
supaccedẽs nullo mõ q̃ ad meritũ
ꝑt ex se ipa illũ actũ scz illã datio/
nẽ illi⁹ flozeni informare.q̃ scz eã
mẽitoziã faciat.qz iã illa datio añ
accessũ ist⁹ supueniẽtis intẽtionis.
trãsñt nec ẽ ampli⁹ in esse sicut nec
ꝑt informari Nec etiã respectu ei⁹
posset act⁹ interioz volũtatis cum
ista subsequẽti et supueniẽti intẽti/
one reiterari De actu vero oposi/
to similiꝛ exẽplificari ꝑt de illo qui
de deo nihil tũc.nec p antea respe
ctu hui⁹ cogitans.nec tũc ꝛc q̃z in
deũ deflectẽs seu referẽs.iuerit de
roma in ihrlm Si ei talis opleto
dẽo suo viagio velit illud in deum
referre intẽtioneq̃z dei honozis fe/
cisse.ista intentio supueniens nullo
mõ ꝑt illũ actũ sic opletũ scz illud
viagiũ quo ad meritũ informare
Nec etiã posset act⁹ interioz ipius
volũtatis respectu eius cũ illa sub
sequẽtiq̃ supaccedenti intentiõe re/
iterari iuxta qđ satis declaratũ ẽ
Act⁹ vero scđe q̃litatisq̃ scz sunt
adhuc in fieri.i.iam incepti q̃ nõ/
dũ opleti.qđ sic notanꝺ dicit Et/
ẽm si nondum incepti esset.intẽtio
tunc superueniens non posset re/
spectu eoꝝ dici sẽsequẽs.seu post
accedens si etiã opleti esset iaz su
pra declaratũ ẽ.quid talis intẽtio
pareꝺ hmõi igit act⁹ prout in se
ipis in suo q̃z cẽ totali ꝺsiderantur
intẽtio subsequẽs seu supaccedẽs
ꝑt ex se ipa q̃ ad meritũ vl demeri

tuz ꝑm q̃đ informare et ꝑm quid
etiã nõ informabit Scđm q̃đ enim
nõ informabit.qz ſ. pars illi⁹ act⁹
si sit act⁹ de se simpler.omnes etiã
alĩ singulares act⁹ ex q̃b⁹ vna cũ
alĩs ille totalis act⁹ subsistit q̃ cõ
stat.si sit act⁹ ꝺ positꝰ qui dictã intẽ
tionẽ sic subsequẽtẽ et supaccedẽ
tem p̃cesserint.nullo mõ q̃ ad me/
ritũ vel demeritũ poterũt ab ea in
formari Scđm quid aũt informa
re poterit.qz illũ totalẽ actũ in se.
recnõ ꝑtẽ de eo restãtẽ si sit actus
simpler.ac omẽs etiã alios singu/
lares act⁹ ex q̃b⁹ ille totalꝭ act⁹ sub
sistit et ꝺstat si sit act⁹ cõpositꝰ illã
supaccedẽtẽ q̃ supueniẽtẽ itẽtionẽ
subsequẽtes meritozios vel deme
ritozios efficeret Ut gr̃a exempli.
et ꝑmo de actib⁹ simplicib⁹ Vult
alĩq̃s et disponit celebrare missam
tũc nec pantea respectu hui⁹ cele/
brationis ꝺsiderationẽ seu relatio
nẽ in deum habens.ꝫ vel forsan
pro pudore vitando vel alia cau/
sa Celebrat iste vsq̃z ad epl̃am po
simodũ vanitatẽ suam ꝺsiderans
cõpũgitur et intẽtionem suam re
spectu hui⁹ celebrationis in deum
referre incipit.sic scz ꝙ intentiõe
honozis et reuerentie dei celebra/
re vult Ista intẽtio supueniens et
superaccedens.istum actuz simpli
cem qui est adhuc in fieri ꝑm q̃đ
informabit.qz.ſ. ipm in se necnon
partem que de eo post illam inten
tionem superuenientez agenda re/
stabat.ac etiã omnes alios singu

lares actus et ꝺb⁹ ipe totalis act⁹ subsistit ꝙ cõstat. meritorios effici et et maxime qz etiã respectu eorũ. actus interior volũtatis cũ illa su peraccedẽti intẽtiõe reiteratur⁹ẽ. ꝑm quid etiã ista intentio istũ cele brationis misse actũ nõ informabit qz ptem que de eo añ accessũ dce supueniẽtis intentiõis acta erat. ſ. omnia ante eplam dicta. nullo mõ informabit nec meritoria efficiet. qz iam nõ sũt in se nec etiã respcu eoz ꝑt act⁹ interior ipi⁹ volũtatis cũ illa superueniẽti et accedẽti in tentione reiterari ¶ De actib⁹ ꝯo ꝓpositis põt similiẽ exẽplificari. et ꝑmo de actu ꝓposito ꝙ ad lõguz et ad diuersa tpa tractũ seu succes sũ. iurta exẽplũ iam supi⁹ positum de illo qui causa societatis vl alia vadit de roma in hirlm. pacta qz ꝯrta et ꝯnta pte itineris mutat in tentionẽ et ꝓpositũ. et in deũ refle ctit. ista intẽtio sic supaccedẽs ꝙ su peruenies istũ totalẽ actũ quo ad quid informabit. scz quo ad tota lem actũ in se. et quo ad omnia ꝙ de eo post accessũ dicte intẽtionis agenda restabãt. vtputa reliquuz itineris. labores picula et expen sas ꝙs amodo sustinebit ꝙ faciet. ꝙs meritorios efficiet. Quo ad ꝺo etiã nõ informabit. qz. ſ. illã ptem itineris añ facti. labores qz picula et expensas ꝑ pri⁹ habitos ꝙ fcos nullo mõ ꝑt er se meritorios efficẽ vt iã statim de celebrãte missã de claratũ est Potest etiaz sp ad ma iorẽ declarationẽ de actu ex diuer sis singularib⁹ actib⁹ ꝓposito simili ter. exemplificari de paupere. ꝙ so la causa vict⁹ lautioris hñda vel alia nõ de se meritoria. intrat reli gionẽ. et ibi sub tali intentiõe ali quãdiu. vtputa ꝙtuor aut quinqz annis viuit. pluresqz act⁹ ad regu lam ptinẽtes nõ mutata ꝑma cã seu ꝑmo ꝓposito sui ingressus fa cit et exequit Cognoscit iste defe ctum suũ opũct⁹qz ꝓpositũ et intẽ tionẽ suã mutat omnia qz in deuz referre incipit. et intẽtione deo ser uiendi et ad regulã suã amodo in dca religione vult viuẽ Ista subse quens superaccedẽs qz intentio i stum actũ viuendi in religione ꝑm quid informabit. quia scz quo ad ipm actum in se ac etiã omnes ali os singulares actus. qui post illã superaccedentẽ intẽtionem fient. quia eos meritorios. et istum ve re religiosum qui prius nõ erat ef ficiet Quo ad quid etiam non in formabit. quia omnes alios singu lares actus precedentes. meritori os efficere non potest. Nec etiam respectu eoz cum transacti sint ꝑt actus interior volũtatis cum ista superaccedenti intentione reitera ri Et ad istud ꝓpositũ respectu scz istorum actuũ qui sic in fieri exist̃t et intentionis superaccedentis sa tis ptinẽ videtur illud beati Gre gorij in omelia Restat vt ꝺsqz il le est ꝙ ad supernam patriam ten dit nequaqz se a vicijs pro mundi

huius honestate contineat Qui q si quedã aliquando bona pro honestate inchoat in eius intentione non debet permanere. nec pro bono opere presentis hui⁹ mũdi gloriam querẽ sed totam spem in redemptoris sui aduentu constituat ꝛc Ecce mentio de bonis inchoatis q ꝺ mutatiõe intentiõis ꝛc Et ꝑut in superiorib⁹ exemplificatũ est de informatione ipsorum actuum quo ad meritũ. simili modo exemplificari facile est de eorũ informatione quo ad demeritũ. cuz eadem quo ad hoc ratio existat Resolutio finalis est ista. q intentio actus tam interiores ipius voluntatis qz exteriores et ipis procedentes qui realiter q transacti sũt. subsequens seu supaccedẽs nullo mõ ꝑt ex se ipa eos quo ad meritum vel demeritum informare Ꝺ vero dicak act⁹ interior volũtatis cum intentiõe subsequẽti seu superaccedẽti reitẽari ꝛc Jaz proprie loquendo illa reiteratio esset nouus volũtatis actus. et sic respectu ei⁹ posset et deberet dici intentio concomitãs et nõ subsequens Ꝟz ista pro mediocrib⁹ et simplicibus et q magis conscientiaruz scrupuli cognosci et quietari valeãt vt sepe tactum ẽ ita late specificari et per exempla declarari libuit Notãdũ insup et potest poni vt septima regula. q actio corporalis põt etiã meritorie ad aliquẽ finẽ tpalẽ referri. dũmõ finis ille tpalis in deũ

finaliter referatur Actio vero spiritualis vt predicatio oratio q huiusmodi. nullo mõ potest meritorie ad finẽ tẽporalem referri. etiã si illud tpale finaliter in deum referatur Et hoc ẽ in effectu qꝺ dicit Aug⁹ Debem⁹ manducare vt euãgelisem⁹. nõ aũt euãgelisare vt mãducem⁹ Aduertenduz preterea q etiã per modũ cuiusdã regule et hec pro octaua poni põt Ꝺe si in aliquib⁹ actibus seu actionib⁹ ad diuersos fines sibi inuicem subordinatos tendentibus primus vel medius finis seu ꝓpinquior intẽt⁹ ponatur seu cõstituatur aliqꝺ temporale. ordo talis est peruersus at qz hmõi sic ad istos fines ordinari demeritorij Bñ tamen etiam meritorie licitum est duos fines in aliq̃ actu ostituere et intendere. vnũ scz temporalẽ. et aliũ eternum. dũmodo illud qꝺ est eternum sit ꝓncipalis et vltimus finis intẽtus. et nõ ecõtra Jlt gratia exempli de istis duobus membris Optabit aliqs sufficiens et idoneus ꝫ indigens beneficiũ ecclesiasticuz. vt scilz habeat vnde vitam suam sustentaret et vt etiam maiorem habeat occasionẽ et facultatem deo debite seruiẽdi Hic sũt duo fines licite intẽti vnus temporalis. q alius etern⁹ Si igitur iuxta primum membruz huius notabilis seu regule finis ꝓmus seu ꝓpior sit ipm dei seruiciũ debite facẽ. et finis vltimus q ꝓncipalis sit sustentationẽ vite hal ẽ

tunc ordo est quersus q actus ad hos fines ordinati de se quo ad salutem eternam adquirendã demeritorũ. Si vero otrario modo ꝓcedat intẽtio. sic scz ꝙ finis primus seu ꝓpinquior sit sustentationem vite habere. et finis vltimus ac principalis sit ipm dei seruiciũ facere. tũc ordo est rect⁹ q bonus actus qz ad hos fines debite ordinati quo ad salutẽ eternã adquirẽdã meritorũ Et hec quo ad materiã intentionis ac finis actionis et operationis ꝙntum huic tractatui congruere visum est dicta sufficiant

De esse natura et qualitate ꝺscientie

DIco vero ad esse seu naturam ac qualitatẽ ꝺscientie. et primo sciendũ. ꝙ cõscientia ꝓut ꝓprietas vocabuli de se satis connotat duo dicit et importat Primo dicit q importat scientiam. et ꝑm hoc conscientia dici potest quidaz habitus naturalis non soluz cognitui⁹. ℔ etiã motiu⁹ Mouet em̃ et inclinat animam ad bonũ prosequendũ. et malũ fugiẽdum Et isto modo in quantuz scz scientiam dicit et importat habet se vt superi⁹. ꝺiungitur qz ipi ꝑmo habitui naturali. superioriqz lumini rõis qõ synderesis dicit. ita ꝙ ꝓpter hoc aliq. vt hieronymus q alĩ ipam synderesim ꝓut in superioribus tactũ est ꝺscientiã seu ꝺsci/entie iudiciũ dicẽ voluerint Et tc ꝺscientia de se sp recta est. nã tunc circa vniuersalia agibiliũ sicut ipa synderesis versatur Scõo vero dicit et importat conscientia et magis ꝓprie. quãdam acceptionẽ seu acceptationẽ ex parte rõnis Etei ꝺscientia ꝓprie loquendo nihil aliud est qz applicatio quedã seu ordinatio sciẽtie ad aliquẽ actũ. sciẽtia aũt in rõne est. qõ satis denotat hec prepositio. cũ. dicit em̃ cõ sciẽtia quasi cũ alio sciẽtia Et tũc ꝺscientia ꝓprie loquendo magis est act⁹ qz habit⁹ seu potentia Isto qz modo se habz vt inferius. magis qz ꝺiũgitur rõni simplici. imo tunc dicit qõdaz dictamen rõnis Et hoc mõ nõ sp de se ẽ recta. imo frequẽter errorẽ recipit. qz tũc cuz scz sic ipi rõni simplici ꝺiungit habet circa ꝑticularia q ꝑ modũ cuiusdã ognitionis seu inquisitiõis versari. in quib⁹ frequenẽ error et errare ꝺtingit Que clarius ꝑ exẽplum nõnullor doctor ꝺcipi possunt Formãt em̃ quendã qsi cõsciẽtie silogismũ Cui⁹ synderesis maiorẽ ꝓponit qsi generalẽ et vniuersalẽ sic. nullũ malum est faciendum Cui ꝺsciẽtia se iurta ꝑmaz sui importationez seu cõnotationez ipsi synderesi cõiungẽs fine qcũqz difficultate assẽtit. nec tũc errat Quia circa hmõi maiorẽ. non est error Format deinde rõ sub ista maiore vnã minorẽ ad aliquẽ casũ seu factũ ꝑticulare descendendo. sic Et

hoc est malũ Cui minori si consci
entia se iuxta scdam sui importa/
tionẽ seu connotationẽ ipi rationi
coniungens assentiat. potest erra/
re q potest non errare. Infert de/
mũ consciẽtia ex istis duab⁹ ꝓmis/
sis ꝯclusiõez sic Ergo ꝫ nõ ẽ faciẽ
dũ Que cõclusio similiẽ erit falsa
vel vera. put scz ipa rõ et cõscien
tia se illi diũgẽs i illa minore erra
uerit Oꝫ etiã cõsciẽtia put magis
ꝓprie et magis cõiter sumiẽ scz dũ
magis rõni simplici cõiũgiẽ dicat
ꝯndã applicationẽ seu ordinatio/
nem scientie ad aliq̃d. sic q̃ magis
actũ quẽdam q̃ habitũ seu potẽ
tiam importet. patz ex his que ipi
ꝺscientie attribuũtur. scz. testifica/
ri. accusare. remordere. reprehẽdẽ
excusare. instigare. stimulare. remur
murare. incitare. ligare. retrahere.
Que omnia vt clarũ est consequũ
tur quandã actualẽ applicationez
alicuius cognitiõis seu sciẽtie ad
ea que agunt Que q̃dem applica
tio triplicit habet fieri ꝓm diuersi
tatem triũm temporum videlicet.
preteriti presentis et futuri. Uno
etem mõ q respectu ꝓteriti tempis
habet dicta applicatio fieri. dũ scz
recognoscit aliquid factũ vel non
factũ esse Et ꝓm ꝫ consciẽtia de ꝫ
q̃ sibi vel in malo omisso vl in bo
no omisso aut econuerso consci
est ꝺtra mentez. testificat eã q̃ vl
accusat. remordet. et reprehendit
vel etiã excusat Alio mõ respectu
presentis tpis habet dicta appli/

tio fieri dũ scz aliquid faciẽdum
imminet vel occurrit Et ꝓm hoc
conscientia ꝓut de illo in bonum
vel malũ. ꝓm iudiciũ rõnis ꝑ appli
cationẽ sciẽtie seu cognitionis ad
illd̃ iudicãtis sibi. ꝺscia est mentẽ
ipam facere vel nõ facere. instigat
et stimulat et recalcitrat Alio mõ
q respcu futuri tẽpis. habet dcta
applicatio fieri dũ scz ꝺscientia ad
aliq̃ in futurũ faciẽda vel nõ faci
enda ꝓut sibi de eis ꝓm iudicium
rõnis per applicationẽ scientie seu
ognitiõis ad illa iudicãtis. cõscia
est mentẽ ipam
incitat et ligat vl retrahit Ples
a diuersis doctorib⁹ assignant cõ
scientie descriptiões Una a Joh
damasceno. q ꝺscientia est lex in/
tellect⁹ nri. alia a basilio. q consci
ẽtia ẽ rõnale iudicatoriũ. alia q ẽ
ognitio sui ipi⁹. alia q conscientie
est habit⁹ mentis boni et mali dis
cretiu⁹. alia. q ꝺscientia est credulj
tas intẽtiõis ad aliquid faciẽduz
vel nõ faciendũ. animi deliberatio
ne firmata Ex istis cõscientie diffi
nitionib⁹ seu distinctiõib⁹. que in
effectu bñ resoluendo in idẽ coinci
dũt. colligi põt q ꝺscientia respicit
et cõcernit tam facta q̃ facienda
imo omnia tpa respicit vt satis de
claratũ est de cõsciẽtia indiscreta

Notare solent aliqui consci
entiam nimis largam et etiam ni/
mis strictam cauẽdam foze. aliq̃s
rõnes assignãtes Una scz q cõ
scientia nimis larga generat ꝑsũ/

ptionē Nimis vero stricta despati onem Aliā. quia cõscientia nimis larga frequenť illud qđ est maluz dicit bonū Nimis vero stricta ecõ trario sepe damnat saluāduz Qđ nõ ꝓut verba iacēt de se sic simpli citer accipiendū est.ꝫ p q̄ndaz de notationē.q maxime indifferētib⁹ que scz vt sepe tactū est nō habēt ex se suo qꝫ genere ꝙ sint bona vel mala.meritoria vel demeritoria Etem̄ cõscientia larga cõiterq de plurib⁹que frequētissime occurrūt nullū remorsū habz.et sic plura se pe facit que sic faciēdo nō peccat In q̄bus tñ si remorsuz habēt pec caret Exinde qꝫ plura pcca euitat q̄ alias incurreret et omittēt Con sciētia vero nimis stricta econtra rio cõmuni⁹q q̄si de omnib⁹ q fre/ quētissime sine causa remorsuz ha/ bet q dubitat Et cū plurima nca/ rio facere habeat.plurima facit.q̄ sic cū remorsu faciēdo peccat.in q̄ bus tñ si remorsū nō haberet non peccaret Exinde qꝫ plura pcca in/ currit et omittit.q̄ alias nec incur/ reret nec cõmittēt ¶ Circa qđ ac etiā circa plurima tā iam dictoruz qꝫ dicendoꝝ bñ notandū q aduer tendū venit Q. aliud est ꝺsciētia. aliud timor ꝺsciētie Qđ in effectu ē dicē.ꝙ magna ē differētia inter habere de aliq̄.seu facē cõsciētiā et intelligať formatā.q habē solū timorez ꝺscientie.quē aliq̄ et bene cõiter scrupulum ꝺscientie vocāt Cõscientia etem̄ ꝓut iam dictū est

scz formata est q̄n finaliē.i. post discussionē q deliberationē ex dif/ finitiua sñia rōnis iudicať q firma tur aliquid eē faciēdū aut ꝓsequē dum.vel nō faciendū aut vitāduū Et cōtra talē ꝺscientiam formatā facē etiā si erronea sit.sic scz ꝙ rō in sic discutiēdo deliberādo ac dif finiendo errauerit est pcēm ¶ Ti/ mor vero ꝺsciētie seu scrupul⁹ē q̄n nō sic finaliē .i. post discussionē et deliberationē ex diffinitiua sñia iu dicať et firmať aliquid eē faciēdū aut ꝓsequendū.vel nō faciendus aut vitāduū.ꝫ mēs inter dubia va cillat nesciens q̄d sit meli⁹.nec ad quid potius teneať Nō tamē quo quo mō vellz omittere q̄quid sci/ ret eē placitū diuine volūtati Et contra istū timorē seu scrupulū cõ sciētie facere nō sp est pcēm.licz pe riculosus valde sit .et quātum fie/ ri ꝓt abiiciendus et extinguēdus Cause istoꝝ inferi⁹ subiūgentur ¶ Pro q̄ sciendū ꝙ inter cetera q̄ sup pñti materia cõsciētie p docto res tractanť.due solēt licet diuersi mode formari et determinari q̄sti ones Ex quaꝝ determinatiõe tā statim dicta qꝫ adhuc iferi⁹ in hac eadē materia dicēda. qꝫ etiaz plu ra alia q̄ in ħ tractatu circa mate riā pcoꝝ mortalis q venialis tra ctata sunt et adhuc forsan tracta bunť.clarius intelligi poterunt Prima igitur q̄stio sic tractari soli ta est. Utrū ꝺsciētia errans obli get.scđo vtꝝ cõsciētia errās excu

cuſet Circa ꝑmã iſtarũ duarũ q̃/ ſtionũ. vtrũ ſcz ſcientia errãs ob liget qñ vt ponit beat⁹ Thoñ pri ma ſcde ſue ſũme eſt idẽ in effectu q̃ q̃rere. vtꝝ volũtas a rõne errã te diſcordãs ſit mala q peccet Cõ formit ad aliq̃ ſupra tactoꝝ tripli cem diſtinxerũt nõnulli actuuz q̃li tatẽ. videlicet q̃ aliq̃ ſunt de ſe ex ſuo q̃ genere ſeu natura boni Alij ſũt de ſe ex ſuo q̃ genere ſeu natu/ ra mali Alij ſũt indifferẽtes ſcz q̃ de ſe ex ſuo q̃ genẽ ſeu natura nõ habẽt q̃ ſint boni vel mali. vt leua re feſtucã de terra vel mouere ma num Dicunt ergo in effectu q̃ re/ ſpectu actuũ duaꝝ ꝑmaꝝ q̃litatũ ſi rõ vel ſciẽtia de ipſis iudicet et dictet ꝑm verũ eoꝝ cẽ. ſuã q̃ ꝓ/ priã naturaz. vtputa qz aliqñ qñ de ſe ex ſuo q̃ genẽ ſeu natura bo/ nũ ẽ rõ iudicet vt bonũ. et exinde ſcientia dictat hominẽ teneri ad illud faciendũ. vel aliqñ qñ de ſe ex ſuo q̃ genere ſeu natura malũ eſt rõ iudicat vt malum. et exinde ſciẽtia illud dictat eẽ ꝓhibitũ et ſic nõ faciẽdum Null⁹ eſt ibi erroz imo rectũ iudiciũ Eadẽ etem rõ/ ne ꝑcipiũtur bona et ꝓhibent̃ ma la Sed ſi rõ vel ſcientia de prędi ctis actib⁹ iudicet et dictet contra verũ eoꝝ cẽ. ſuã q̃ ꝓriã naturam vtputa qz aliquod de ſe ex ſuo q̃ genere ſeu natura bonũ eſt rõ iu/ dicat vt malũ. Et exinde conſcien tia illud dictat eẽ ꝓhibitũ. et ſic fu giendũ. vel aliquid de ſe ex ſuo q̃

genere ſeu natura malũ rõ iudicat vt bonũ. et exinde ſcientia dictat hominẽ teneri ad illud faciẽdum. tũc ibi eſt manifeſt⁹ erroz. talis q̃ rõ et ſcientia dicit errãs Et eo/ dem mõ reſpectu actuum tertie q̃li tatis. ſi rõ vel ſcientia de eis di/ ctet et iudicet cõtra verũ eoꝝ eſſe ſuã q̃ ꝓriã naturã. vtputa qz ali quid de ſe ex ſuo q̃ genere ſeu na/ tura eſt indifferẽs. rõ iudicet bonũ vel malũ. et exinde ſciẽtia dictet hominem teneri ad il'lud faciendũ vel ꝓhibitũ. et ſic nõ faciẽduz Eſt etiã ibi erroz. ꝛ nõ tant⁹. erit q̃ ta lis rõ ſeu ſciẽtia errãs. ꝛ nõ tãtũ ſicut in caſu ꝓcedẽti Juxta que di cũt inſuꝑ ꝓdicti q̃ rõ vel ſciẽtia circa act⁹ tertie q̃litatis errãs ſcz qui de ſe ex ſuo q̃ genere ſeu natu ra ſũt indifferẽtes. ſiue ſit i ꝑcipien do ſiue in ꝓhibẽdo obligat. ita q̃ volũtas a tali rõne tali q̃ cõſcien tia ſic errãte diſcordãs. i. cõtrariũ illi⁹ qñ ſic iudicãt et dictãt faciẽs. eſt mala et peccat Eod rõ vel cõ/ ſcientia circa act⁹ duaꝝ ꝑmarũ q̃/ litatũ errãs iudicando ſcz q dictã do ea q̃ de ſe ex ſuo q̃ genẽ ſeu na tura bona ſunt vel neceſſaria ad ſalutẽ mala eſſe. et ſic ꝓhibita q fu gienda. vel ea q̃ de ſe ex ſuo q̃ ge nere ſeu natura mala ſũt bona eẽ et ſic ex debito facienda non obli gat Jñ in talib⁹ voluntas a tali rõne tali q̃ ſcientia ſic errãte diſ cordãs. cõtrariũ q̃ illi⁹ qñ ſic iudi cat et dictat faciẽs. nõ ẽ mala nec

peccat Et rō ꝑt eē. quia nullo mō videri pōt ꝙ aliqs ad id qđ de se ex suo qz genere seu natura malū est possit et maxime ad hoc ꝑ errorem rōnis q̄ oscientie teneri seu obligari. cū illud poti⁹ ex se ipo ꝓhibitū videat Ergo cū ad tale q̄d quis obligat⁹ nō existat. imo ecō/trario videat ab illo ꝓhibit⁹ videtur ꝙ illud nō faciēdo nulla rōne peccare posset imo poti⁹ mereatur Similiť nec ab eo qđ de se ex suo qz genere seu natura bonū ē. pos/set quis et maxime adhuc ꝑ errorem rōnis et cōscientie vt tactū est ꝓhiberi. cū poti⁹ ex se ipo faciēdū videatur Ergo cū a tali ꝓhibitus nō existat. imo poti⁹ ad illud videatur obligat⁹. videť ꝙ illud faciē/do nulla rōne peccare possit. imo poti⁹ mereať. Nō sic aūt ē in indif ferētib⁹ q̄ de se ex suo qz genere seu natura nec bona nec mala existūt Et ideo facili⁹ ex aliq̄ occasiōe seu circūstātia. vtputa ex iudicio rōis et dictamine oscientie possūt bona vel mala effici. et exiñ ad talia q̄s teneri et obligari vel ab eis ꝓhiberi. vt satis declaratū est // Sz istā positionē istū qz modū dicēdi partim approbat et ꝑtim impugnat beat⁹ Thom̄ li. sup̄ notato In q̄n tū eñ ponit ꝙ rō vl oscientia circa act⁹ de se suo qz genē seu natura i/differētes errās obligat. volūtas qz a tali rōne tali qz oscia sic errā te discordans mala ē et peccat eā qz approbat Sz i q̄ntū no pōit ꝙ rō vel oscia circa act⁹ de se ex suo qz genē seu natura bonos vl ma los errās nō obligat nec volūtas a tali rōne tali qz oscientia sic errā te discordans mala est et peccat ipam impugnat. monstrās ꝙ idē est dicendum de rōne vel oscientia circa actus de se ex suo qz genē seu natura bonos vel malos errante scz ꝙ obligat. et ꝙ voluntas a ta li ratione tali qz conscientia sic er rante discordans. mala ē q̄ peccat Sicut dicitur de illa que circa act⁹ de se suo qz genē seu natura indif ferentes errat Et causam huius ex sequentibus. effectualiter assi/gnat Certum est enim ꝙ propriuz obiectum voluntatis et a quo ac ꝑm quod ipsius voluntatis boni/tas et malicia dependet et accipi debet est illud quod sibi a ratio/ne obꝯcitur seu supꝑponitur Non q̄/dem ꝑm ꝙ illud ex se ipso de sui qz natura est. sed ꝑm illam qualitatē in bonitate vel malicia ꝑm quam ab ipsa ratione apprehenditur et ipsi voluntati obꝯcitur seu propo/nitur Etenim vt frequentius sup̄ dictum est ratio voluntatez moue re habz q̄ mouet ꝑm sui obiecti ap ꝓhēsionē q̄ ꝑm illō qđ apprehēdit Certū ē insup vt iam modicū sup̄ satis declaratū ē ꝙ ratio. etiā qđ bene notādū ē. credēdo forsan se ꝑbite volūtati dine ꝙformare. licz tū tē erret. ꝑt q̄ñqz aliq̄o obiectū

apprehendere et volūtati obīcere seu ꝓponē fm aliā q̄litatē quā illō de se ex suo q̄ genē seu natura nō habet. sic ꝙ nō solū ōtingē potest in actib⁹ de se ex suo q̄ genere seu natura indifferēib⁹. ꝫ etiaz et eo/dē mō in casib⁹ q̄ de se ex suo q̄ genere et natura sē boni et mali Clarum ē enī ꝙ eodē mō ꝑt rō aliq̄o qō ō se suo q̄ genē seu natura bonū est apprehēdere. ac volūtati obīcere seu ꝓponere vt malū. et econtra sīc illud qō de se ex suo q̄ genere seu natura indifferēs ē ꝑt vt bonū vel malū apprehendē. ac vt tale volūtati obīcē seu ꝓponē Cū g⁹ p̄dēa magis ad ꝓpositū applicā do et gr̄a alicui⁹ exēpli rō aliquid qō de se ex suo q̄ genē seu natura bonū ē apprehēdit vt malū. et sicut malū. et p̄ osequēs dictante ōsciē tia fugiendum ipi volūtati obīcit seu ꝓponit. iam illud efficit et est ꝓ prīū obiectū ipi⁹ volūtatis Nō q̄/dem sub rōne boni et tanq̄ bonū q̄uis de se ex sui q̄ natura bonū existat. qz nō est vt tale ab ipa rō/ne apprehēsum et vt tale ipi volun tati obiectū seu ꝓpositū. ꝫ sub rōe mali et tanq̄ malū de ꝑ accidēs. et sic fugiendū. qz vt tale ē ab ipa rōne apprehensū. et vt tale dictāte etiā ōsciētia ipi volūtati obiectuz seu ꝓpositū Sic ergo vt videtur in isto casu ꝓprīū obiectū volūta tis est malū et fugiēduz. q̄uis vt tactū ē in illud vt tale apprehēden do ac vt tale ipi volūtati obīcien

do seu ꝓponēdo ipa rō ipi⁹ q̄ ōsci entie dictamē errauerit Si nūc er go ipa voluntas tali rōni tali q̄ ōscientie dictamini q̄uis errāti cō tradicendo in tale suū obiectuz fe rat et se applicet. certū est ꝙ ferī. et se applicat in obiectū malū. et dictā te ōscientia fugiendum. et ꝑ conse quēs est malā. et peccat. cū volūta rie ferri et se applicari in maluz et fugiēdū. sit p̄cēm Nec inspicit ꝙ vt sepe dictū est. illud in qō sic ipa voluntas ferī. sit de se ex suo genē seu natura bonum Quia vt in tale ipa volūtas non ferī. nec ferri p̄t in ipm. qz vt tale nō est suū ꝓpriuz obiectū. et ꝑ osequēs etiaz nec ab eo vt a tali ꝑt aut debet ipi⁹ volū tatis bonitas dependē. et attendi Cū iuxta sup̄ tacta ipi⁹ volūtatis bonitas vel malicia a sui ꝓpr̄ij ob iecti nō q̄dē ẋa essētia seu natura ꝫ q̄litate. sub q̄ a rōne siue recta si/ue errāte apprehēdit. ipi q̄ volun tati obīcit seu ꝓponit dependē ha/beat et attēdi Et siliter hic eadem rōe dici p̄t de illo q̄d de se. ex suo q̄ genē seu natura malū ē. si rō il lud vt bonuz apprehēdat. et vt bo⁹ et per consequēs ipa dictante con scientia debitū et faciendū ipi vo/lūtati obīciat seu ꝓponat Nam il lud ꝓpriuz ipius volūtatis ob iectum non quidem sub ratiōe ma li et tanquam malum quamuis de se. sui q̄ natura malū existat. qz nō ē vt tale ab ipa rōe apprehēsū nec vt tale ipi volūtati obīcm seu ꝓpo

situm Sed sub rōne boni et tanq̄z bonū de p accidēs. et p ꝺsequens debitū et faciēdum. q̄r vt tale ē ab ipa rōne apprehēsum. et vt tale dictāte etiā ꝺsciētia ipi volūtati obiectū seu ꝓpositū Et ideo si voluntas tali rōni tali q̄z ꝺscientie dcāmini contradicēdo tale suum obiectū facere. q̄ adimplē recuser. clarū est q̄ bonū. q̄ dictāte cōsciētia debitū. q̄ faciendum recusat q̄r vt tale est suū ꝓpriū obiectū. et sic est mala et peccat. q̄r volūtarie q̄ debitū. q̄ faciendū est. recusare pcēm est Et si in casib⁹ ꝓdictis opponendo diceret q̄ volūtas sic tali rōni tali q̄z cōsciētie dictamini errāti contradicendo bñ mouet. q̄r fert. q̄ se applicat in bonū et aufugit malum et sic non est mala nec peccat. imo bona est et bñ facit. patet clare responsio ex statim dictis Nō em̄ se quit si volūtas in illud q̄ ꝺ se ex suo q̄z genere seu natura bonū ē ferat. q̄ se applicet. vel illud q̄ ꝺ se ex suo q̄z genē seu natura malum ē aufugiat. q̄ ꝓterea bñ faciat. q̄ bō sit. nisi illud faciat sub debita q̄litate ac debito mō. sic ſcz q̄ si in illud q̄ bonum est ferat et se applicet ꝫ faciat sō rōne boni et tanq̄z in bonum. vel si illud q̄ malum est aufugiat hoc faciat sō rōne mali et tanq̄z malū. nō em̄ quo ad deū seu quo ad meritū vel demeritū inspicitur tm̄ illud q̄ fit. ꝫ sub qua q̄litate et quo mō seu animo illud fit

Nūc ad ꝓpositū in casib⁹ supra dictis licet em̄ vt ibi satis deductū est volūtas q̄ ad p̄mū casū ferat et se applicet in illō q̄ ꝺ se ex suo q̄z genē seu natura bonū est. nō tm̄ ꝫ facit rōne boni. q̄ tanq̄z in bonū q̄r vt tale nō ē suū ꝓpriū obiectum nec sibi vt tale a rōne ꝓpositū. sed ferat. q̄ se applicat in illō sub ratiōe mali et tanq̄z malū Quia vt tale ē suū ꝓpriū obiectum sibi q̄z vt tale a rōne ꝓpositū ꝛc Et sic licet in bonū ferat. q̄ se applicet. non tm̄ facit sub illa bona q̄litate nec bono mō seu aio. ꝫ sub mala q̄litate. q̄ malo mō malo q̄z aio. et ideo talis volūtas nō ē bona nec bñ facit. ꝫ ē mala. q̄ male facit et peccat Et idem de se cūdo casu respectu illi⁹ q̄ ꝺ se ex suo q̄z genē seu natura malū ē. sed a rōne errāte apprehēdit ipi q̄z volūtati obiicit seu ꝓponit vt bonum Nā licet tūc voluntas aufugiat illud q̄ ꝺ se ex suo q̄z genē seu natura malū ē. nō tm̄ illō facit sub rōne mali. q̄ tāq̄z malū. q̄r vt tale nō ē suū ꝓpriū obiectū. nec sibi vt tale a rōne ꝓpositum. ꝫ illō aufugit sub rōne boni. q̄ tāq̄z bonum. q̄r vt tale ē suū ꝓpriū obiectum. sibi q̄z vt tale ab ipa rōne ꝓpositū ꝛc vt satis ibi deductū ē Et iō talis volūtas nō ē bona nec bñ facit ꝫ mala et male facit. q̄ peccat

Ad ꝓpositū p̄cōrū duoꝝ casuū p clariori eoꝝ itellectu possunt iuxta effectū dictorū ipius beati Thome poni duo exempla Primū exēplū respectu primi casus. credere in xp̄m est per se bonum et necessarium ad salutem sed voluntas in hoc bonum nō fertur

nisi ꝑm qō sibi a rōne obꝯcit ⁊ ꝓ/ ponitur Si ergo ipi volūtati a rō ne errāte ꝓponat vt malū. et sic di ctante oscientia nō faciendū. et ni/ hilomin⁹ ipa volūtas tali rōni ta li qz oscientie dictamini cōtradicē do. in illud ferat et se applicet. cla/ rū est qꝺ in illud feret ⁊ se applica/ bit sub rōne mali et tanqz malū et nō faciendū Non qz de se sui qz natura malū sit ꝛc. ꝟ est malū ꝛc de ꝑ accidens ex tali scz apprehēsiōe rōnis q̄ vt malū ꝛc illud apprehen dit. et vt malū ipi volūtati ꝓponit Et sic talis volūtas de se erit ma/ la ⁊ peccabit qz volūtarie in malū ꝛc ferri et se applicare malū est pec/ catū Et ad ꝟ ꝓpositū dicit pbus. vij etb qꝺ per se loquēdo ille incō tinēs est q̄ nō sequit rōnez rectam ꝟ de ꝑ accidēs Ille etiā incōtinēs est qui nō sequit rōnē falsā. i. erro neam Scōm exēplum respectu se/ cundi casus. fornicari de se ex suo qz genere seu natura. est qꝺam malū. ꝟ volūtas in istud malū nō fertur nisi ꝑm qꝺ sibi a rōne obꝯci/ tur et ꝓponitur Si ergo a casu ipi volūtati a rōne errāte ꝓponat vt bonū et necessarium ad salutē ⁊ sic dictante oscientia vt debitū et necessario faciēdū. et nihilomin⁹ ipa voluntas tali ratiōi tali qz cō/ scientie dictamini contradicendo illud aufugiat facere qz recusat. clarum est qꝺ illud aufugiet ⁊ face re recusabit sub rōne boni et neces sarij ad salutem ꝛc et tanqz bonū

et necessariū ad salutē. nō qz de se sui qz natura bonū sit ⁊ nēariū ꝛc ꝟ ē bonū ⁊ nēariū ꝛc de ꝑ accns ex tali. s. apprehēsiōe rōis. q̄ vt bo⁹ ⁊ nēariū ꝛc ipi volūtati ꝓpōit Et sic talis voluntas de se erit mala et peccabit. qz volūtarie bonū ⁊ nēa riū ad salutē aufugēs ⁊ recusare fa cere. malū et pcēm ē Nō tñ vt om nia sane intelligant innui credat ꝑ ꝓca. qꝺ volūtas in casu isti⁹ vlti mi exēpli tali rōni tali qz rōnis di/ tamini sic errāti se ꝺformādo bñ facēt. ꝟ solū qꝺ eē ꝺtradicendo ma le facit ⁊ peccat. qꝺ quō fieri possit inferi⁹ latius declarabit Cōcludit igit finaliter ⁊ simplicit ipse beatus Thom̄. post multa hinc inde ꝑ eū allegata. qꝺ omis volūtas a rōne siue recta siue errāte discordās sit in illis seu circa illa q̄ de se ex suo qz genē seu natura indifferētia sūt siue in his ⁊ circa ea q̄ de se ex suo qz genē seu natura bona vel mala existūt. sꝑ mala ē ⁊ peccat Ex ꝺb⁹ et ꝑ que satis effectualit ad ꝑmaz duaz ꝑncipaliū q̄stionū supra for matarū ꝑ affirmatiuā rñdē videt qꝺ scz oscia errās obligat Qō tñ respcu voluntatis a rōne et oscia errāte seu erronea discordātis sic intelligendū ē. qꝺ licet talis volūtas sꝑ de se sit mala et peccet. nō ꝓptēa tñ vt statiz aliq̄liter tacū ē sequit qꝺ quo conscienscumqz tali ratiōni et conscientie sic erranti concordat ipsa voluntas bona sit et bene fa ciat Est etenim dare casuz in quo

voluntas rōni et cōsciētie erranti seu erronee discordando et cōtra id qđ dictarēt faciēdo .esset mala et peccaret Et nihilomin⁹ etiā cuz eis discordando⁊ faciendo qđ dictarent mala essz et peccatū omitteret Arguta qñ rō et sciētia vt est in vltimo exēplo statim supꝫ posito errando dictarēt aliquid qđ essz contra deū eiusqz legem⁊ pceptā Discordando vero facit contra dictamen rōnis et sciētie in quo est semp saltē interpretatiue dei cōtempt⁹ Et hic est ꝑme casus in q̄ cadit perplexitas et exinde eē dū ad dictam ꝑmā q̄stionē suprapositam respondendo dicit ꝙ sciētia eē errās sp obligat . nō ē intelligē dū ꝙ sp simplicit obliget ad faciē dū⁊ cōsequēdū illđ qđ ipa dictat ꝫ sub distinctiōe ad faciēdū .s.⁊ sequendū illud qđ ipa dictat vl ad seponendū.vt clarius inferi⁹ ex dicendis patere poterit Pro q̄ clarius intelligendo.et q⁊ materia ista frequēt occurrit nec clare ab omnib⁹ prout bñ expediret intelligit. vtile visū est positionē circa ꝫ dñi bonauēture qua ad dcaz ꝑmā q̄stionē effectu alit.licet sub alijs terminis rndendo ponit hic applicare Formatur em̄ q̄stionē sic Arguta teneamur ad oīe id qđ sciētia dictat eē nc̄ariū ad salutē Et sub p̄dco titulo q̄stiōis formatur eē tres alias q̄stiones q̄s subalternas .q̄s p id̄ q̄s medijs soluit Et sūt he in effectu Arguta omis sciētia liget⁊ vtrū liget ad oīe qđ dictat Arguta hō sit ꝑpler⁹ qñ sciētia sibi vnuz dictat⁊ lex diuina dictat cōtrariū Cui sit magis obtpandū. vl sciē dictamini.vel ꝓcepto ꝓlati.cū sibi inuicē obuiāt⁊ cōtrianť Circa q̄rū q̄tuor qōnū dissolutionē.ponit dcamē sciē triplici respcu ad tria genera actuū cōsiderari posse satis ad ꝑpositū distinctionis supꝫ posite.licet sub alijs vbis Et intelligat vt ponit de dcamine sciētie p modū ꝓceptiōis vel ꝓhibitiōis nō p modū silj siue ꝓsuasionis. qđ ꝑme est dicē ꝙ intelligendū ē de sciā formata⁊ non de solo timore seu scrupulo sciētie. q̄rū satis supꝫ notata est differētia Aliqñ etem̄ sciā dictat ea q̄ sūt ꝑm legē dei aliqñ dictat ea q̄ sūt cōn legez dei.aliqñ dictat ea q̄ sūt ꝓter legē dei Qñ aūt sciā dictat q̄ sūt ꝑm legē dei.ipa simplicit ligat ad faciendū illud qđ ipa dictat imo cū i isto casu homo iaz ad ea q̄ fit cōsciētia dictat sit p legē diuinā ligatus et obligat⁹.sciā q̄ sic illi legi ocordat.nō solū ligat imo⁊ ligatū ostendit.ita ꝙ in effectu duo ligamina ocurrunt Et talis consciētia nullo mō est deponenda seu abjciēda.imo toto effcu sequēda Qñ vero scientia dictat ea que sūt cōn legē dei ipa etiā sciā simplicit ligat⁊ obligat.non quidez ad faciendum quod ipsa dictat ꝫ ad deponendum .Quia cum talis conscientia erronea erroze re/

pugnante legi diuine q̃ diu ipsa manet ponit̃ tenet hominẽ extra statũ salutis. et ideo necesse est eã deponere quia siue tũc homo faciat qđ ipsa cõscientia dictat siue eĩ oppositũ. peccat mortaliter facie do etenim in isto casu qđ ipa conscientia dictat facit cõtra legez dei. qđ clarũ est peccatũ mortale esse faciendo vero oppositũ illi quod ipa oscientia dictat adhuc peccat mortaliter. nõ rõne q̃dem operis qđ tunc facit. ꝫ q̃a malo mõ facit Facit em̃ in otemptuz dei. qr licet illud qđ tũc facit de se nõ displiceat deo. facit tñ acsi displicẽt deo cum faciat illud qđ sua oscientia sibi deo displicere dictat Sic ergo facit qđ do displicere credit. faciẽ do aũt qđ deo displicẽ credit deũ contẽnit. quia de nõ tm̃ attendit quid hõ faciat. ꝫ quo animo faciat. ꝫ sic mortaliter peccat ¶ Et bñ circa taz hic q̃ in superiorib dicta et tractata aduertat. q̃ q̃tiẽscũq̃ fit mẽtio q̃ volũtas a rõne ꝓponẽte et dictãte ea que sunt contra legem seu p̃ceptũ dei discordãs mala ẽ et peccat intelligat̃ puta intelligendũ est. qñ nõ clare et euidenter cognoscit̃ vtrũ illa que sic ipa rõ ꝓponit et dictat sint cõtra legẽ seu p̃ceptũ dei imo intelligi debet vbi talia que sic ipa rõ ꝓponit et dictat credunt̃ esse ꝑm legẽ et preceptũ dei Nã si clare cognosceret̃ q̃ rõ humana ꝓponeret et dictaret aliquid cõtra legez seu p̃ceptũ

dei. talẽ rõnem null tenerẽt sequi nec tũc rõ essz totalit̃ errãs. ꝫ potius q̃si maliciose agens et corrupta Sed qñ rõ errãs aliq̃d qđ est cõtra legẽ et p̃ceptũ dei ꝓponit et dictat vt dei p̃ceptũ ac siue legi oforme. tũc est vere errãs Et tũc dictamẽ talis rõnis otẽnere. ẽ idẽ q̃ dei preceptuz contẽnere saltez interp̃tatiue vt satis sup̃ declaratũ est Jtẽ dũ in supioribus fit frequent̃ mentio de eis q̃ de se ex suo q̃ genere seu natura bona vl mala sũt. et de eis q̃ sub ratione boni et mali apprehendunt̃ intelligat̃ sp̃ de bonis vel malis ꝑm legez et preceptũ dei Utputa qr de se vel ex aliqua circũstãtia talia sũt vel vt talia apprehenduntur Quia alias nec virtutes nec peccata et per consequẽs nec merita nec demerita essent Et sic nõ ꝓprie ad materiam p̃sentem spectarent et cõgruerent Quando autem conscientia dictat ea q̃ sũt preter legẽ dei ipa oscia ligat et obligat ꝫ nõ simpliciter imo ꝑm quid et sub quadã disiunctione seu alternatiua Scdm quid enim ligat et obligat. qr q̃diu manet sb disiũctiõe seu quadã alternatiua ligat et obligat qr ligat et obligat ad faciendũ qđ ipsa dictat vel ad se deponendum Jta q̃ homo in isto casu tenetur talez conscientiam deponere vel adimplere. quia ipsa dictat Utpote si oscientia dictat qđ nãriũ est ad salutem leuare festucam de terra

vel nō portare capuciū in ecclesia oportet vel istā ꝺsciētiā deponere vel quāꝺiu manet festucā de terra leuare aut capuciuz in eccīa nō portare Et rō huiꝰ est.qz cuz talia sint p̄ter legē dei.nullꝰ ad ea faciē da vł nō faciēda ꝺ eoꝝ naꝫ obligatur.ꝫ cū circa ea accedit dictamen ꝺsciētie iam hō ex tali ꝺcāmine obligaꝯ ad ea faciēda vel nō faciēda.cū p̄us nō obligarek.qz cōn dictamē ꝺsciētie facē est pcēm Cū igiꝯ qꝫiu manet tale ꝺsciētie ꝺcāmen maneat talis obligatio.oportet eaz nīario adimplere.alias esset pcēm Qñ vero tale ꝺscie ꝺcāmen depositū.ē tūc sublata est illa obligatio q̄ ad talia faciendū vel nō faciēduz obligabat Et tūc illa talia sūt vt p̄us de sui natura erāt scz indifferētia.et tūc ea facere vel nō facē siłiter indifferēs ē.et sic nō est aliqꝺ pcēm Nūc ergo iurta effectū dictoꝝ ipiꝰ dñi bonauentura p̄oicti ad solutionē ipaꝝ q̄tuor q̄stionū p modū cuiuslꝺā epilogi applicādo.respcū p̄meq p̄ncipalis q̄stiōis patz ex p̄dīcis q nō sꝑ tenemur ad omne id qꝺ ꝺscia dictat ē nīariū ad salutē.et tamē qꝫiu mānet peccamꝰ si nō facimꝰ illꝺ qꝺ ꝺscia dictat Ergo nō tenemur facere illud qꝺ ipsa dictat Quia vt ex p̄missis patz illā obligationez alio mō euadere seu tollē possumꝰ scz talē ꝺsciētiā deponēdo.Respectu ꝺo scꝺe q̄stiōis patz ex p̄dīcis q omis ꝺsciētia ligat ꝫ nō sēper ligat ad omē qꝺ dictat In eis enim q̄ dictat p̄m legē vel p̄ter legē ipa vt iā dcēm ē ligat ad id qꝺ dictat in primis quidem simpliciter.in secundis vero sub diſiūctione scilz ad id qꝺ dictat vel ad se deponēdum.In eis vero que dictat cōn legem dei ipsa ligat sed nullo modo ad ea que dictat sed simpliciter ad deponendum Respectu autē tertie questionis patz ex premissis q licz hō in casu dce q̄nis possit dici perplexus ad tempus qꝫ diu scz talis conscientia sibi manz.simpliciter tamē loquēdo non est nec debet dici perplexus.quia potest imo tenek talem conscientiā deponere per aliquem modorum infra tactorum Respectu vero quarte q̄stionis patet ex p̄missis q q̄ndo p̄latus precipit ea que sūt p̄m legē dei vel p̄ter legem dei.magis ē sibi obediēdum qꝫ dictamini cōscientie.imo in his casiḃ talis cōsciētia que tali precepto p̄lati contrariak simpliciter est deponenda.ꝺa tam in his casiḃ cōtra p̄ceptū p̄lati facere.essz cōtra legē dei facere De p̄mis non est dubium cuz tūc p̄m legem dei precipiat De scꝺis vero que scilicz sunt p̄ter legem dei hoc idez patet.quia preceptū prelati tam ea que sic p̄ter legez dei erant facit p̄m legem dei esse Quando vero prelatus p̄cipit ea que sūt cōtra legem dei magis est obediēdū dcāmini ꝺscie qꝫ p̄lato qz i ḃ casu manifestū ē q otrariū

illi⁹ qđ ꝑlat⁹ ꝑcipit. scz illud quod tũc ꝺsciẽtia dictat est ꝑm legẽ dei Et sic iuxta supꝫ tacta ad illđ faciẽ dum sũt ꝗñ duo ligamina. i. liga/ men legis dei et ligamen ꝺscientie Ex pte vero ꝑcepti ꝑlati nullũ est in ꝟ casu ligamẽ. qz simplicit̃ non obligat. qz otra legem dei ꝑcipit. Et intelligat̃ hoc iuxta modicũ su pra tacta de dictamie ꝺsciẽtie for mate. que scz clare ⁊ euident̃ cog noscit vel finalit̃ in aio iudicat et firmat tale ꝑceptũ prelati esse cõn legẽ dei. qz ñ solum essz timor vel scrupul⁹ ꝺsciẽtie. nẽe essz alit̃ ⁊ ma gis ꝑ ꝑpus ꝺsulẽ et discutere. ante/ quam tale ꝑceptũ ꝑlati otẽneret

¶ Tripler aũt mod⁹ ꝺsciẽtiaz de/ ponẽdi reperit̃ ꝓm⁹ est ex se ipo ꝑ forte scz ⁊ feruentẽ meditationez et discussionẽ casus incũbentis ac rõnũ circa ipm occurrẽtiũ diligẽs qz studiuz opinionũ ac sñiarũ do/ ctorũ Et ꝟ qñ hõ noticiã legis di uine lumẽ qz scięcie ex se ipo habz Scđs mod⁹ est ꝑ discretaz et dili gentẽ inq̃sitionẽ ⁊ inuestigationez a lr̃atis ⁊ peritis ipi⁹ legis diuine Et maxime eis q̃s q̃s peritiores et magis probate vite iudicio suo ꝺmode repire poterit Et interdũ iuxta grauedinẽ casus vehemẽtiã qz mot⁹ seu dictaminis ipi⁹ ꝺscien tie plures ac frequenť. et ꝟ qñ hõ de se nescit de dicta sua ꝺsciẽtia ca su qz sibi incũbẽte iudicare. vtputa qz noticiam legis diuine nõ habet Jn his duob⁹ modis nẽaria om/

nino ẽ humiliatio spũs ac q̃dã sui intellect⁹ captiuatio. vt scz pie ve/ lit credere et ꝺsentire obedire qz eis q̃ ꝑ se legit vel ab alijs audit. Juxta dictũ apli Captiuãtes om nẽ intellectũ in obsequiũ xpi ſhoc est dicere ꝙ q̃libet in credẽdis pl⁹ debz ꝺsẽtire fidei qz sibi. et in agẽ dis pl⁹ credẽ alijs qz sibi ¶ Ter/ tius mod⁹ est ꝑ ouersionẽ mentis ⁊ recursuz ad deum eius qz con/ silium ꝑ humilẽ ⁊ deuotam ac fre quẽtẽ or̃onẽ. vbi et qñ deest ꝺsili/ um humanũ Juxta illud sacre scri pture Cũ ignoram⁹ qđ agẽ debe am⁹ ꝟ solũ habem⁹ reſidui vt ocu los nr̃os dirigam⁹ ad te. q̃tus et hic mod⁹ nõ debeat ab alijs duo b⁹ ꝓcedẽtib⁹ deesse. imo cuz eis cõ currẽ ¶ Qui aũt alio modo vt fre quenť apud plures ꝺtingit consci entiam suam deponit magna pe ricula et plus q̃m plures forsan credãt incurrit Tũc qz nõ ẽ ꝓprie ꝺsciẽtie depositio. ꝟ otẽpt⁹ grauis et supba ꝑsũptio Beat⁹ em̃ hermo q̃ sp est paup⁹ in eis scz q̃ ad salu tem ꝑtinẽt Ex istis trib⁹ modis cũ nõnullis supius tractatoꝝ pos sũt notari octo ex q̃b⁹ causari ⁊ ꝓ uenire solet ipi⁹ cõscientie error

Primũ est ignorãtia. qñ scz q̃s ne scit qđ sibi eligẽdũ vel declinandũ sit ¶ Ecđm ẽ negligẽtia cũ q̃s scz negligit ꝺsciaz suã discutẽ vel si p⁹ discussionẽ se expedire nesciat. ne/ gligit tẽ ab alijs q̃rẽ Tertiũ ẽ sup/ bia. qñ scz q̃s nõ humiliat intelle/

ctum suũ vt meliorib⁹ et sapiẽtiorib⁹ se credere velit ¶ Quartũ est singularitas. qñ scz hõ suũ ꝓpriuz sensũ sequẽs nõ vult se alijs cõformare. nec sequi vias cõmunes bonoꝝ cõn qõ li. nũeroꝝ scribit Extrema castrorum cõsũpsit ignis Quintuz est affectio inordinata. q̃ sepe inclinat ꝺsciẽtiã ad id qõ hõ tũc appetit. et sic facit eã a sua rectitudine deuiare Juxta dictũ Senece Perit oñe iudiciũ cũ res trã fierit in affectũ ¶ Sextũ est pusillanimitas. ꝓpter quã. ſ. quis frequẽter timet ea q̃ ꝑm rectũ iudiciũ rõnis timenda nõ sũt ¶ Septimũ ẽ ꝓpleritas qñ. ſ. hõ se inẽ duo pcca positũ eẽ credit et vtrũqz declinare q̃n scz in vnũ incidat iudicat impossibile Sed ad veruz vt er supꝫ tactis satis patet ꝓpleritas ꝓprie loquendo nihil ẽ simpliciter. ꝫ ꝑm quid. tñ põt esse aliqs ꝓplexus ꝑm scz ꝺsciẽtiã erroneã. ꝫ statim vt eẽ supꝫ tactũ est eã deponẽdo ꝑt liberari ¶ Octauũ est hũilitas. cordis qz puritas Jñ Gregl. Bonarum mẽtiũ ẽ ibi culpas agnoscere vbi culpa nõ est Septẽ ꝑma sũt mala et reꝑhẽsibilia et error ex eis ꝓueniens valde piculosus Octauũ vero laudabile ẽ error qz ex eo ꝓueniẽs pi⁹ et meritori⁹. imo nec error ꝓprie dici debet. ꝫ quedã humilis suoꝝ defectuũ sueqz fragilitatl. recognitio. duz tñ nõ sit nimi⁹ ¶ Respectu scde duaꝝ q̃stionũ. ꝑncipaliũ qua scz q̃ritur Jtrum ꝺsciẽtia errans seu erronea excuset. qõ iuxta eũdem beatũ Thomaz vt de ꝑma questiõe ꝑncipali in simili dictum est. est idẽ in effectu q̃ q̃rere. vtrũ volũtas rõni erranti seu erronee ꝺcordans sit bona. veniunt iuxta intentionẽ ipi⁹ beati Thome ꝺsiderãda que sequunt Primo vt frequenẽ in supioꝝ⁹ dictũ est bonũ et maluz in moralib⁹ et magis clare ad ꝓpositũ ceptũ loquẽdo q̃ ad meritũ et demeritũ ꝺsistit in actu in q̃ntũ est volũtari⁹. ita q̃ bonitas vl malicia alicui⁹ act⁹ ab ipa voluntate seu voluntatis imperio depẽdet. qz si act⁹ essz inuolũtari⁹ nec meritori⁹ nec demeritori⁹ esset Et hinc est illud sepe allegatũ beati augl. q̃ omne pcẽm volũtariũ est adeo. q̃ si voluntariũ non esset pcẽm nõ essz ¶ Aduertẽdũ ẽ insuper q̃. quo ad ꝓpositũ pñs ignorãtia sb duplici q̃litate inuenit Una est que causat inuolũtariũ. i. q̃ duz ꝺtingit seu occurrit reddit seu efficit actũ inuolũtariũ et ꝫ ꝓprie indirecte. qz scz ꝑuat hominẽ a cognitiõe q̃ prexigit ad ꝫ q̃ aliquid volũtariũ existat Alia ẽ ignorãtia q̃ nõ causat inuolũtariũ. i. q̃ dũ cõtingit seu occurrit nõ ꝓterea actũ inuolũtariũ reddit seu efficit. q̃ inferi⁹ magis declarabunt Ex q̃bus duob⁹ clare sequit q̃ illa ignorantia q̃ dum ꝺtingit seu occurrit reddit seu efficit actũ inuolũtariũ. tollit a tali actu omnẽ rõnem boni et mali moralis meriti qz et demeriti

Illa vero q̄ dū occurrit nō reddit seu efficit actū inuolūtariū. dictaz rōnē boni et mali meriti qz et demeriti nō tollit Datz ex p̄dictis q̄ vt iam statim dēm est talis rō boni et mali meritiqz q demeriti a volūtate dep̄det Est ptēa p̄ p̄dictoz et aliquoz subsequētiū intellectu notādū q̄ ignorātia triplici mō seu sub triplici respectu se pōt ad actuz volūtatis habere Uno mō antecedenē Alio mō cōcomitanē Et alio mō dsequenē Antecedenē aūt se habz ignorantia ad actū volūtatis q̄ nō est volita. seu vt ita dicaē volūtaria. et tñ ē causa volēdi aliquid q̄ alias hō nō vellet scz si talis ignorātia nō essz vtputa q̄ hō ignorat aliquaz circūstātiā actꝰ quā scire nō tenebaē q ex h aliqd agit q̄ non facēt si illam circūstantiam sciret. Ut ponit ip̄e beatꝰ Thom̄. exēpluz de illo q̄ diligētia de hincinde circūspiciendo adhibita. ignorās aliquez trāsire p viā. p̄fecit sagittam qua transeūtē interfecit Un isto eñ casu ista ignorātia istiꝰ circūstantie. s. transitꝰ istiꝰ hominis non ē volita nec volūtaria. qz iste p̄fecies sagittam bñ voluissz trāsitū illiꝰ hominis scire et tñ est causa volendi qz alias iste hō nō voluissz scz p̄fiendi illā sagittā quā alias non p̄fecissz. si scz illā circūstātiā transitus illius hominis sciuissz Et ita de multis alijs q̄ frequētissime occurrūt Et hec ignorātia sic antecedēs simplr causat inuolūtariū. i. dū otingit q occurrit actū inuolūtariū reddit seu efficit Cōcomitanter aūt se habz ignorantia ad actum volūtatis q̄ est de eo met qđ agitur qđ si etiā sciret nihilomin⁹ ageret. ita q̄ ip̄a ignorātia non inducit ad volēdū vt illud fiat ꝫ solum cum tali facto ocurrit ita q̄ simul otingit illud eē factū. et eē ignoratum Ut iurta exēplū beati Thom̄ de illo q̄ qrit hostez occidē. et aio suo occidere firmauit contingit q casu vel in nemore vel alias istum hostē sagitta vel lācea occidit Ꝫz dū eū occidit. credit occidē cerū Un isto eñ casu ista ignorancia q tūc hostis ille ibi essz et q tūc occidat. concurrit cū ipo facto scz cū ip̄a occisiōe. ita q̄ simul otingit illum hostē occidi et occidi ignorari. nec ip̄a ignorātia q̄ scz ille hostis tūc ibi esset induxit istū occisorem ad eū occidēdū. qz ita bñ eum occidissz. si ibi tūc cuz esse sciuisset sicut occidit q̄ ignorabat Et talē ignorātia dū otingit seu occurrit nō reddit seu efficit actū inuolūtariū. qz nō causat aliqd qđ sit repugnās volūtati. i. p qđ voluntas si sciret impediret facere qđ tūc facit. vt satis est cōsiderare in exemplo statim posito Sed talis ignorātia si bñ aduertaē bñ causat seu efficit actū p illo instāti q̄ fit non volūtariū. sic scz q̄ p illo instāti q̄ sic volūtas nō habeat actualiē volitionē illū actū faciēdi vt eē potes

in dicto exẽplo statim posito Clarũ est enĩ q̃ ille occisor p̃ illa hora q̃ illũ hostẽ sic a casu occidit nõ habeat actualiẽ volũtatẽ eũ occidendi. qz tũc ibi eũ eẽ ignorabat imo ceruũ ibi eẽ ꝙ ceruum occidẽ credebat Nec sequit q̃ si talis ignorantia reddat seu efficiat actuz nõ volũtariũ. q̃ ꝓterea euz reddat inuolũtariũ Magna etenĩ inẽ ista duo est differẽtia Reddere eteni seu efficere actũ nõ volũtariũ est facẽ qđ volũtas p̃ instãti q̃ ille actꝰ fit nõ habeat actualẽ volitionẽ eũ faciẽ di Reddẽ vero seu efficere actũ involũtariũ est facẽ q̃ volũtas actualez seu habitualẽ volitionẽ habeat illũ actũ nõ pficiẽdi. que valde inter se differũt Magna etenĩ differentia ẽ inter nõ velle facẽ. et velle nõ facẽ Primũ p̃dictoꝝ vt iam tactũ ẽ bñ causat seu efficit ignorantia ocomitãs. de q̃ nũc agitur Sz sc̃m nõ causat nec efficit Et rõ est. qz idez nõ p̃t eodẽ instãti eẽ actualiter volitũ ꝙ ignoratũ. ꝟ bñ p̃ot eodẽ instanti eẽ habitualiẽ seu dispositiue volitũ ꝙ ignoratũ Consequenẽ aũt se habz ignorãtia ad volũtatẽ in q̃ntũ ipa ignorantia ẽ volita seu volũtaria Qđ duobus modis otingẽ p̃ot Uno mõ directe Alio mõ indirecte Directe q̃n actꝰ volũtatis ferẽ in ipam ignorãtiã. sic̃ cũ aliquis vult ignorare vt excusationem pcĩi habeat. vel vt a peccãdo nõ retrahaẽ Juxta illud iob xxĩ. Scientiã viaꝝ tuaꝝ nolumus Et hec dicit ignorantia affectata Indirecte vero iterũ dupliciter otingẽ p̃t Uno mõ cuz aliq̃s actu nõ ꝺsiderat qđ ꝺsiderare debet ꝙ p̃t Et hec dicit ignorãtia male electiõis. vel ex passiõe aliq̃. vel ex malo habitu p̃ueniẽs Alio mõ cũ aliq̃s noticiã quã de aliq̃b⁹ deberet habẽ non curat adq̃rere. et ꝑm hũc modũ ignorãtia vniuersaliũ iuris q̃ quis scire teneẽ volũtaria dicit q̃si p̃ negligẽtiã p̃ueniẽs Cũ enĩ nõ niĩ ꝓpter negligẽtiã habeaẽ. volũtarie haberi videẽ Nũc igit̃ p̃dicta ad ꝓpositũ solutionis p̃dicte sc̃de questiõis p̃ncipalis iuxta intẽtionẽ eiusdẽ beati Thome applicãdo Si rõ vel ꝺsciẽtia erret errore volũtario. q̃ sc̃z non causat inuolũtariuz vtputa qz ꝓuenit ex ignorãtia vel ocomitãte. q̃ sc̃z cũ actu ocurrit nec ad ipm pficiẽduz inducit. vel ꝺsequente q̃ sc̃z volita seu volũtarie ẽ. vel directe ꝓpter negligẽtiã vtputa qz est error seu ignorãtia circa id qđ q̃s scire teneẽ vel ꝺsiderare debet ꝙ p̃t. tũc talis error rõnis vel ꝺsciẽtie nõ excusat q̃n volũtas tali rõni vel ꝺscientie sic erranti cõcordans sit mala Si aũt sit error q̃ causat inuolũtariuz vtputa ex ignorãtia añcedẽte. q̃ ex ignorãtia alicuiꝰ circũstãtie absq̃ omni negligẽtia causaẽ ꝓueniens. tũc talis error rõnis vel ꝺscientie volũtatẽ. tali rõni vel ꝺscientie sic erranti cõcordantẽ excusat vt nõ sit mala. vtputa gracia alicuiꝰ exẽ/

pli Juxta eundẽ beatũ Thomã. si rõ et ꝺsciẽtia alicui⁹ adeo errẽt ꝙ sibi dictẽt ꝙ possit ad vxorẽ alicuius accedere. voluntas tali rõni et ꝺsciẽtie sic erranti ꝺcoꝛꝺãs mala est nec excusaꝯ eo ꝙ erroꝛ ille ꝓuenit ex ignoꝛãtia legis dei. quã scire teneꝯ vel inq̃rẽ Si aũt rõ et cõsciẽtia ꝑdicti hominis in ꝟ errẽt ꝙ aliquã mulierẽ quã loco sue vxoris de nocte submissã ignoꝛat credat eẽ vxorẽ suã. et illa mulier debitũ reposcente velit eã ognoscere excusaꝯ volũtas ei⁹ vt nõ sit mala Quia erroꝛ iste ex ignoꝛãtia alicuius circũstãtie ꝓuenit. que inuolũtariuz causat. et sic excusat ¶ Possunt alia multa exempla concipi ꝙ ad ꝓpositũ applicari. imo frequẽter occurrunt casus ꝺiuersi in hac materia ꝓ Pro ãpliꝰi adhuc tã predictoꝝ q̃z materie in se declaratione expediẽs visũ est determinationem triũ questionũ. quas sup scꝺo sñiaꝝ tractat dñs petrus de tharenthasia ordinis ꝑdicatoꝝ olim Innocentĩ⁹ papa. v. hic iuxta esse cẽ dictoꝝ suoꝝ breviter subnectẽ ꝓ Prima q̃stio est Utrũ ignoꝛantia sit pcẽm Utrũ ignoꝛantia excusat pcẽz Que ignoꝛãtia excusat pcẽz ¶ Circa ꝓmã q̃stionẽ notãꝺũ primo ꝝm eũ venit ꝙ cũ culpa sit ꝺefect⁹ volũtari⁹ ei⁹ rei q̃ debz inesse ipa ignoꝛãtia in q̃ntũ caret voluntario caret culpa. ꝟ in q̃ntũ habet de volũtario habz de culpa Cuz insup vt etiã ꝺicit ꝓuatiões ꝙ ha

bitus ognosci habeãt. vtputa iuxta ꝓpositũ ceptũ loquendo. ignorantia ꝙ scientiã. aduertẽꝺũ venit ꝙ tripler q̃ntũ ad materiã pñtem spectare videt repit scientia Una est imꝑtinẽtiũ ad salutẽ Alia vtilium ad salutẽ Alia nẽcariozũ ad salutẽ Imꝑtinẽtiũ ad salutẽ. vt scire geometriã vl arismetricã vl hmõi Utilium ad salutez. vt scire epl̃as pauli. act⁹ apl̃oꝝ hmõi Necessariozũ ad salutẽ. vt scire xp̃m. articulos fiꝺei. ꝺecẽ pcepta legis. septez pecata mortalia et hmõi Et intelligaꝯ hec ꝝm stat⁹ q̃ grad⁹ ꝑsonaꝝ quia a liq̃ꝺ est nẽcariuz ad salutem scire respectu vni⁹. qꝺ solũ essz vtile respectu alteri⁹ Aliq̃ꝺ etiã est necessariũ vni ad salutẽ scire explicite. cꝺ sufficeret alteri scire implicite. et similiẽ ꝺe pluriꝫ Respectu q̃rũ ꝙ oppositũ tripler. etiã repitur ignoꝛãtia scz imꝑtinẽtiũ ad salutẽ vtiliũ ad salutẽ. et nẽcarioꝝ ad salutẽ Prima siue sit voluntaria siue inuolũtaria nõ est pcẽm Secꝺa siue etiã voluntaria fuerit siue inuolũtaria. nõ est ꝺe se pcẽm. licet hõ eam contẽnendo peccare posset. Tertia vero ignoꝛãtia scz nẽcariorũ ad salutẽ. itez tripler repitur Una scz oñino inuolũtaria Alia omnino voluntaria Et alia ꝑtim volũtaria. ꝑtim inuoluntaria Prima est in eis q̃ scire nõ possunt. vt sũt infãtes pueriq̃ hmõi. et hec nõ ẽ i culpa. et ꝙ ꝺsequens nec pcẽm ꝟ solũ est quꝺã pena in q̃ntũ scz

ignorãtia.sciẽtie carẽtiaz. et sic q̃n dam impfectionẽ dicit Scda ẽ in eis qui scire possũt. ꝫ nolũt Et sic ignorãtiã velle habẽ videñ q affectare Et hec ꝓie non dicit pena cũ sit volita.ꝫ ẽ culpa q pcm.non rõne q̃dẽ ignorantie in se Ignorare etem de se nullũ pcm ẽ .ꝫ rõne puerse volũtatis ignorãdi ea que q̃s scire teneñ q q̃ sibi nc̃aria sunt ad salutẽ Nec em̃ malũ actũ culpe velle solũmõ pcm est.ꝫ etiã velle malũ pene ordinãtis ad culpã.q̃/ lis est ignorãtia eoꝝ que sciri de/ bent.est pcm Tertia ignorãtia ẽ in eis q̃ scire possũt q bñ vellẽt seo scire negligũt Et hec ꝓtim est pe/ na.ꝓtim culpa.et peccatũ Pena q̃ dem in q̃ntũ scz talis ignorãtia q̃ vt tactũ est quãdã impfectionẽ di cit .nõ ẽ ꝓie volita.imo q̃dãmõ displicens Culpa vero q pcm in q̃ntum ex defectu hominis sua scz negligentia venit q ipe sciẽtiã eo/ rũ que scire teneñ q que sibi nc̃aria sũt ad salutẽ nõ habet cũ habere possz et sic quodãmõ voluntarie hanc ignorantiã hr̃e videñ.nõ q̃/ dem volũtate efficiẽte vt in p̃cedẽ ti.ꝫ volũtate omittẽte q̃ licet non ꝓie et vere.effectualiñ tñ q interꝓ pretatiue volũtas ẽ Et ex his pa tet solutio p̃dicte ꝑme q̃stiõis Se cũda vero p̃dictarũ triũ q̃stionuz eisdẽ q̃si medijs ꝑm p̃fatuz doctorem dissoluit Presupponit enim ꝑmo illud iã sepe sup̃ tactum.q scz omne pcm in q̃ntũ est volũtariũ in tãtũ est pcm Ex quo infert q illud qõ diminuit de volũtario di minuit de pcõ Deinde illã triplicem differentiã ignorãtie in determinatiõe q̃stiõis p̃cedentis positã effectualiñ resumit dicẽdo.q ꝑma ignorãtia omnino inuoluntaria q̃ dicit inuincibilis qz vinci nõ põt. vt q̃ est in pueris q a natura insensatis a toto.i.totaliñ excusat pcm Scda vero ignorãtia scz omnino volũtaria q̃ dicit ignorantia affectata nullo mõ excusat pcm. qz vt ꝑ magr̃m sñiaꝝ dicitur Et si talis ignorãtia excuset in q̃ntũ ignorantia est.aggrauat tñ in q̃ntũ est affectata Tñ tãtuz aggrauat q̃ntũ excusat Et circa hãc ignorãtiã qz de ipa frequenñ verbuz occurrit aduertañ. qz nulla ignorantia de se ẽ simpliciñ affectata Etem̃ omnes homines iurta pñm naturaliñ scire desiderant.ꝫ est bñ aliq̃ ignorãtia de ꝑ accidẽs affectata. in q̃ntũ scz sciẽtia ei opposita creditur debere hominẽ mouẽ seu inducere ad aliq̃d qõ ipe nõ vult q qõ sibi displicet Tertia vero ignorantia scz ꝓtim volũtaria et ꝓtim inuolũtaria.qz scz vt satis sup̃ tactũ est a volũtate omittẽte.nõ aũt a volũtate efficiẽte seu approbãte ꝓcedit.excusat a tãto. ꝫ nõ a toto .i.nõ totaliñ excusat pcm .ꝫ bene grauitatẽ pcĩ diminuit Ita q̃ peccatũ ꝑ talẽ ignorãtiaz omissũ nõ est de se ita graue sicut essz si talis ignorãtia nõ haberẽ Et intelliga

tur hoc de ignorantia q̃ p aliquẽ modũ dat causaz ipi pcco. sic scz q̃ si ipa nõ esset pcm illud nõ cõ mitteret. vel nõ eodẽ mõ omittere tur Nã ẽ alia q̃dã spes ignorãtie omne generaliẽ pcm ocomitans de q̃ nihil ad pns ꝓpositũ ¶ Circa vero tertiã et vltimã ꝓclaz tiũ q̃stionũ sic distinguẽdo dicit ꝑfa tus doctor. q̃ dupler ẽ ignorãtia Quedaz est facti q̃dã est iuris Ig norãtia facti dupliciẽ otingẽ põt Aut scz adhibita diligentia. et hec excusat a toto. qõ exponaẽ vt supꝫ Et exemplificat de ocubitu iacob cũ lya ꝑmogenita filia laban. quẽ ocubitũ talis ignorãtia excusauit. Aut talis ignorãtia facti otingit non adhibita debita diligentia. et hec excusat a tanto. ꝫ non a toto. qõ etiaz vt supꝫ exponaẽ. et exẽpli ficat de facto lamech dũ occidit cayn. cũ tñ ferã putaret occidere Qõ factũ talis iguorãtia nõ excu sauit a toto ꝫ bñ a tãto ¶ Ignorã tia aũt iuris vt iam aliq̃liẽ in supi oꝛib⁹ declaratũ est sub duplici q̃li tate repiẽ. vna vincibiẽ. alia inuin cibilis Vincibilis quã scz vt etiã supꝫ expositũ est q̃s vincẽ ꝑt. iteruz dupler repitur Una affectata. qñ scz iurta etiã supi⁹ notata aliquis ea q̃ iuris sũt que scire teneẽ. et scire ꝑt scire nõ vult. imo illã eoꝝ ignoꝛãtiã quodãmõ ne a pcco retraha tur se habẽ oplacz Et hec ignoꝛã tia in nullo se excusat. nec scz a to to. nec a tanto Alia dicit simpler.

cũ scz iurta etiã supi⁹ notata aliq̃s ea que iuris sũt q̃ scire teneẽ bñ sci re vellet. ꝫ cum scire possit negligit Et hec ignoꝛãtia excusat a tanto ꝫ nõ a toto Ignoꝛãtia vero inuin cibilis sub duplici etiã q̃litate repi tur Una innata. alia incidẽs In nata oio excusat. et a tãto. et a to to. vt in infantib⁹. et a natura inse satis Incidẽs vero iteruz dupler ẽ ꝑm scz q̃ dupliciẽ otingere potest Una nãq̃ incidit sine culpa Alia vo incidit cꝛ culpa Prima q̃ scz si ne culpa incidit. vt qñ gꝛa exẽpli hõ dando opaz rei licite efficitur furiosus. et hec qñ totaliter ligat seu impedit rõnẽ seu vsũ rõnis. ex cusat a toto. alias nõ De secũda vero incidenti scz cꝛ culpa. vt qñ hõ ꝑstitit causã sue ignorantie du pler est opinio Una est q̃ ponit q̃ si talis ignoꝛãtia rõnẽ seu vsũ rõ nis omnino ligat seu impedit. tũc pcm qõ sequitur excusat Ut gꝛa exẽpli Cũ furiosus q̃ ꝑ suã culpaz incidit in furiã. cꝛ vi illi⁹ furie occi dit hominẽ. talis ei nõ peccat. q̃a vt animal bꝛutum in solo impetu mouẽ et nõ rõne Alia est opinio que ponit q̃ talis ignoꝛantia nõ excusat a toto sed bñ a tanto Uñ in casu precedenti talis furiosus vt dicit min⁹ peccat. q̃ꝫ si furiosus non essz. peccat tamen Prima opi nio probabilioꝛ videtur Propter dubium tamen talibus ñ sanẽtur debet ꝑm canones penitentia in iungi Et hec quãtum ad naturaz

seu q̄litatē ꝺsciētie dicta sufficiāt

De natura qualitate

et numero circūstantiarū

Nunc de natura et q̄litate et numero circūstātiarum aliq̄ dicēda veniūt Eteniz vt supi⁹ tactū est ad cognoscēdaz differētiā nature⁊ q̄litatis pcōz tam mortalis q̄z venialis. nō mo dice ꝺfert hmōi circūstantiarū natura ognoscē. diligenť q̄z dū ca sus occurrunt ꝺsiderare ac debite attēdē Et hinc est q̄ cōiter ꝓ do/ctores tres assignanť cause princi pales ꝓpter quas hmōi circūstan tiarū ꝺsideratio nō solū ad scientiā morale ꝫ valde ꝓncipaliť ad scię/tiam theologicaz ptinet. q̄lis non dubiū est scientia regiminis instru/ctiōis et directiōis aiaz maxime in foro pñiali. q̄ vt dicit Gregl. in pastorali Ars est artiū. scientia scię/tiaz Prima causa ē q⁊ hmōi scien tia theologica considerare habet act⁹ hūanos. ꝺm qō ꝓ eos hō ad beatitudinē salutē q̄z eternā ordi natur Omne aūt q̄ ad aliquē finē ordinať oz esse illi fini ꝓportiona tū Act⁹ aūt humani. fini ꝓportionā tur ꝺm q̄nda ꝺmēsurationez q̄ fit ꝓ debitas circūstātias. rōnabiliť ergo ad p̄dictā scientiā theologicā ptinet. iparū circūstātiaz ꝺsidera tio Secūda causa est. q⁊ ipa etiaz scientia theologica ꝺsiderare habz act⁹ hūanos. ꝺm qō inueniť in eis bonū⁊ malū. melⁱ⁹⁊ pei⁹ Hec aūt

in ipis actib⁹ humanis frequētissi me ex circūstantijs repiunť. ꝺm q̄ ipas circūstantias vt infra decla/rabiť diuersificantur. rationabiliť ergo iparum circūstantiarum con sideratio ad huiusmodi theologi cam scientiam pertinere dicitur et pertinet Tertia causa quia ipsa etiam scientia theologica ꝺsiderat actus humanos ꝺm qō sunt meri toriꝯ vel demeritoriꝯ. quod quidez cōuenit actibus humanis ad qō requiritur q̄ sint voluntariꝯ Act⁹ aūt humani frequentissime iudica ri habent voluntariꝯ vel inuolun/tariꝯ ꝺm cognitionem vel ignorā tiam circumstantiaruz Rationabi liter igitur circumstantiaruz cog nitio ad huiusmodi scientiā theo/logicaz pertinere dicitur et ꝓtinet Ad declarationē igitur matēie ꝓticulari⁹ descendēdo. circūstētia sic describiť q̄ ē accns act⁹ huma ni Et intelligať ista descriptio nō de accidenti quod ineſt rei vt sua q̄litas. sicut albū dicit accns rei al be. ꝫ intelligať accns q̄i cū alio siť in eodē subiecto ꝺtinēsq⁊ existens. extra tñ substantiam ipsius cum quo sic cōcurrit et existit Sic enim circūstantia dicitur accidēs act⁹ humani quia cuz actu humano si/mul in eodē subiecto concurrit et existere potest Est tamē extra sub stantiam ipsius actus humani nec est de eius substantia. qō satis no men de se importat⁊ cōnotat Di citur enim circūstantia quasi circū

aliquid stãs Circũstantie aũt ꝑm quas vt supra tactũ est actꝰ hmõi iudicari habent boni vel mali meliores vel peiores meritoriꝝ vel demeritoriꝝ ꝛc et ꝑ osequẽs ad beatitudinẽ salutẽ ꝙ eternam ordinati assignant a tullio in sua rhetorica septẽ.que continentur in isto versu Quis.quid.vbi quibus.auxilijs. cur.quomõ quñ. Etenim iurta qõ ipe tulliꝰ dixit In actibꝰ humanis ad eoꝝ bonitatẽ seu malitiã debite dinoscẽdam ꝓdicta obseranda veniũt .scilicz quis est qui fecerit quid est quod fecerit.vbi fecerit. quibꝰ auxilijs.instrumẽtis vel modijs fecerit.quare fecerit .quõ fecerit quñ fecẽit ꝑbus aũt in tertio ethicoꝝ addit octauam circũstãtiam scz circa quid Sed tulliꝰ caz sub illa circũstantia quid.oprehendit ꝓprie tñ iparũ circũstantiarum fiet declaratio ꝑm numerũq positionem ꝑbi Numerꝰ autem seu suffitiẽtia istaꝝ circũstantiarũ sic sumi põt Circũstantia eniz vt iaz dictũ est dicit quasi extra substãtiã actꝰ existens ꝙ tñ ipm actũ aliquo mõ attingens Triplici aũt mõ seu respectu ꝓt circũstantia actũ ipsum humanũ attingẽ Uno mõ inquantũ attingit ipm actũ i se Secõdo mõ inquãtum attingit causaz ipiꝰ actꝰ Tertio mõ i quantũ attingit effectũ ipius actꝰ Respectu ꝑmi modi duplicit ꝓt ipa circũstantia ipm actũ in se attingere.vel ꝑ modũ scz cuiusdam mensure seu omẽsuratiõis et sic erũt circũstantie respicientes seu ocernẽtes locũ et tẽpꝰ.que denotant ꝑ hec duo verba in ꝓcõverbio posita scz vbi.et quñ.vel per modũ qualitatis ipiꝰ actꝰ.et sic erit circũstantia respiciẽs seu ocernẽs modũ agẽdi quo scz actꝰ ipe factꝰ est.que denotat ꝑ hoc ꝝbuz quõ Respectu vero scõdi modi scz respectu cause ipiꝰ actus.cum omnium actuũ et affectuũ humanoruz quatuor sũt cause principales.scz efficiens.materialis.formalis.et finalis.quadrupler circa istas ꝙtuor causas accipit seu occurrit differẽtia seu ꝙlitas circumstantiarũ Circa eñ causam efficientẽ alias accipitur seu occurrit circũstantia ipius agẽtis ꝙ denotat per hoc verbum quis Circa causã materialẽ accipit seu occurrit circũstãtia circa obiectum ꝙ denotat ꝑ hoc verbum.qõ addit ꝑbus scz circa qõ Circa causam formalẽ accipit seu occurrit circũstantia circa causam coagẽtem seu cooperãtez seu concurrẽtez.que notat per hoc verbũ quibus auxilijs Et intellige vt iã tactũ est.vel instrumentis ꝛc vl huiusmodi que faciũt ad formã actꝰ Circa causam finalem accipitur seu occurrit circũstantia circa propositu et intẽtionem agentis que denotatur per hoc verbum.cur.i. propter quid qua de causa ꝛc Respectu vero tertij modi.scz respe

ctu effect⁹ ipsius actus accipit seu occurrit circumstantia circa illud quod ex tali actu contigit et secutum est. que denotatur p hoc verbum quid

Epilogatio

Ibe igitur sunt circũstantie ex quibus vt pluries tactũ est. actus humani quo ad bonitatem vel maliciam meritum vel demeritum ꝛc iudicari habẽt nec plures reperientur quin ad aliquam premissarũ sint reducibiles Et ad maiorem instructionẽ mediocriuz et simplicium quibus vt superius tactu n est non tanta scientia vel librorum facultas suppetit expedi/ens iudicatum est de predictis circumstantijs aliqualiter exemplificari. vt exinde in similia facili⁹ manuduci possint. et seruando ordinem versus supra positi Respectu igitur primi verbi scilicz quis. certum est ꝙ ceteris alijs parib⁹ grauius peccat sacerdos ꝙ simpler clericus. q grauius clericus ꝙ simpler laicus. et grauius vir ꝙ femina Respectu secũdi. scilicz quid. certum est ꝙ ceteris alijs paribus homicidium est grauius peccatuz ꝙ furtum. et adulterium ꝙ simpler fornicatio. Respectu tertij scz vbi Certum est ꝙ ceteris alijs parib⁹ furtum vel percussio. vel fornicatio que fieret in ecclesia vel alio loco sacro. est grauius peccatum ꝙ si fieret extra ecclesiaz q in loco non sacro Respectu quarti scilicet quibus auxilijs instrumentis vel medijs ꝛc certum est ꝙ domuz ad predandum intrare per falsaz clauem. vel seram aperire per instrumenta subtilia. vel per subordinationem famuli aut ancille ceteris alijs paribus est grauius peccatũ ꝙ a casu iuxtã aptã vel p foramẽ muri non obstructum intrare Respectu quinti scilicet. cur seu propẽ quid certuz est ꝙ latitare in nemore vel alio loco suspecto. seu conducere societatem aliquam intentione aliquem vel aliquos occidẽdi ceteris alijs paribus est grauiꝰ peccatum ꝙ predicta facere intentione sola depredãdi Respectu sexti. scilz quo. certum est ꝙ ceteris alijs paribus grauius est peccatũ hominem ex proposito deliberato et per insidias ꝙ subito motu subito ꝙ incursu occidere Et grauiꝰ ceteris alijs parib⁹ veneno in confuso ꝙ gladio aperte inuadendo occidere Respectu septimi. scz qñ. certum est ꝙ domuz pro depredãdo de nocte intrare. ceteris alijs paribus est grauius peccatum ꝙ de die intrare Et fornicari die sancto pasche. vel alio solenni ceteris alijs paribꝰ grauiꝰ est pccm ꝙ die nõ solenni Respectu octaue circũstãtie p pbm adde. circa quo Certũ est ꝙ machinamẽta et decepciones tendere et parare ad

inducendam mulierẽ religiosã vel
vroratã in fornicationem ceteris
alĩjs paribꝰ ẽ grauiꝰ pcẽm q̃ ma
chinari ad inducẽdã vnã aliã oio
solutã. sic de ũlib' ꝓdũt aliqui vl
tra oẽs ꝓdictas circumstantias
vnã aliã scz Quotiẽs Circa quã
dupliciť dici ꝑt Uno mõ q̃ cũ iu/
xta ꝑmũ triũ modoꝝ actuz humа
nũ attingẽdi sup̃ tactoꝝ ipa circũ
stãtia. q̃tiẽs. videať actũ in se attin
gere ꝑ motũ cuiusdã omẽsuratio
nis tp̃is põt rõnabiliť intelligi et
dñrẽdi sub illa circũstãtia. quãdo
Nec em̃ debiteꝫ sufficienť ꝑt siue i
dfessiõe siue alias. q̃ntitas seu gra
uitas pcẽi ꝑ illã circũstãtiã. q̃. p/
q̃riꝫ haberi. vtputa scz. quo tpe.
q̃ die. qua hora ẽ pcẽm factũ sit.
Quineti ãm effectualiť dicti pcẽi q̃n/
titas ꝫ grauitas ꝑ dictã circũstãti/
am q̃tiẽs ꝑq̃raťꝫ habeať vt gra
exẽpli Cõtingẽ ꝑt imo frequenter
otingit q̃ hõ pluries idẽ pcẽm. vt
puta fornicationẽ. vel furtũ omit
tet. vna vice tẽpe q̃oragesimali et
die solẽni. Et alia vice. alio tpe. et
die nõ solẽni Et sic de similib' val
de q̃tidianis Si igiť debiteꝫ suffi
cienť ab isto ꝑq̃raťꝫ sciať q̃ tale
pcẽm omiserit. satis etiã sciet quo
tiẽs ipe omiserit Alio mõ dicit q̃
ꝓpria ista circũstãtia. q̃tiẽs. nõ est
nec dici debz circũstãtia qz ꝓprie
nec actũ in se nec causã ipi' actꝰ nec
effectũ ipi' actus respicit. imo nec
pcẽm in se q̃quo mõ aggrauat. ꝫ
solũꝫ ꝓprie q̃ndã reiterationẽ pec

cati pluralitatẽ pcẽoꝝ dicit vt cla
re apparẽ ꝑt ꝑ exẽpluz qđ de ipa
iuxta similitudinẽ ꝑcedẽtiũ circum
stãtiarũ poni ꝑt Certũ ẽ em̃ q̃ ce
teris alĩjs paribꝰ grauiꝰ ẽ pcẽm ter
aut quať mulierẽ de fornicatione
vel adultẽio sollicitare q̃ semel Et
grauiꝰ ter aut quať insidias ad ali
quẽ occidẽdũ tẽdẽ et parere q̃ se/
mel Sed ꝓprie ista nõ vnũ et idez
pcẽm sũt. imo plura. et ꝓprie q̃dam
reiteratio pcẽoꝝ Notanť aũt in p̃
missis exẽplificatiõib' addita sũt
illa verba Cetẽis alĩjs paribꝰ Nã
circa casꝰ p̃missos et similes posset
etiã alie circũstãtie otingẽ seu oc/
currẽ q̃ de se aliq̃ q̃litatẽ ꝫ grauedi
nẽ pcẽoꝝ p̃dictoꝝ disponerent ꝫ
causarent Nã qđ bñ aduertẽdũ ẽ
ex ocursu pluriũ circũstantiaꝝ cir
ca aliquẽ actũ põt maior eiꝰ boni
tas vel malicia. maiꝰ q̃ meritũ vel
demeritũ causari Per ꝓdictas cẽ
exẽplificationes poterit facilĩ dis
cretꝰ ꝫ intelligẽs de casib' q̃ sibi vl
in ꝓpria ꝑsona vel in ꝑsonis alio
rũ. vtputa in dfessiõe aut alias cõ
tingẽ ꝑñt dñudicare ꝫ discernere
Nã vt sepe in supioꝛib' tactũ ẽ ꝓ ꝫ
q̃ etiã clariꝰ dãdo intelligi hic de
iparuz natura ꝫ qualitate circum
stantiarum principaliter actum est
Ex concursu alicuius aut aliq̃ruz
circũstãtiarũ actꝰ q̃ aliꝰ ꝺ se ex suo
q̃ genere seu natura non esset nisi
veniale peccatũ imo forsan actus
meritoriꝰ efficiť pcẽm mortale. vt
pluries exemplificatũ est de verbo

er nnumero

ocioso. occasiõe qz seu prouocatio ne risus. et de datiõe elemosyne q̃ de se er suo qz gen̄ est act⁹ meritorius Quibus si addatur q cõcurrat circũstantia illa respectu causę finalis seu intẽtiõis actus de qua sup̄. suz illo verbo. Cur. Vtputa qꝑ fiant ad ꝓuocandũ seu inducẽdum mulierẽ in fornicationẽ efficiuntur pcã mortalia Et similiť de alijs iuxta suũ gen⁹ et naturaz Et hec .q̃ ad naturã. q̃litatẽ. q numerum circũstãtiarum. q̃ntũ huic tractatui ogruere iudicatum est dicta sufficiant

De diuersis nominib⁹

pcĩ actualis q venialis

Quo vero ad diuersitatez nominũ q̃ pcõ actuali veniali ꝑ nõnullos ꝑm diuersas eius ꝓprietates .operationes et effect⁹ attribui solẽt est aduertẽdũ qꝑ siẽ in supioribꝰ vbi de ipo pcõ veniali agi incepit dictũ est. diffinitionẽ beati Augl. q̃ pcõ actuali mortali sup̄ vbi etiaz de ipo pcõ mortali tractatũ ẽ. ex eo qꝑ in ipo est ꝓfecta rõ pcĩ attribuiť solẽ ꝑ aliq̃s pcõ in generali q tanq̃z generi attribui. et sic q̃dãmõ ꝑm tñ maius q min⁹ posse ipo pcõ veniali operẽ q ouenire. ita de noibus nominũ qz diuersitate dici põt Qz in supioribꝰ pcõ mortali in se plura et diuersa noia attributa sẽ q̃ bñ cõiter pcõ in generali q rãq̃z genẽi attribui solẽt. et sic q̃dãmõ

circũstantiarũ CCeloi

ꝑm tñ maiꝰ q minꝰ possent etiã ipsi pcõ veniali attribui q ouenire

Ideo ad clariꝰ sꝑ naturã q q̃litatẽ pcĩ venialis ognoscẽdũ recitabũtur hic aliq̃ noia ipi pcõ veniali attribui solita In q̃rũ aliq̃bꝰ cuz ipo pcõ mortali ouenit intelligãtur ꝑ priꝰ q ꝓncipaliꝰ ipi pcõ mortali operẽ. cũ in eo vt tactũ est pfecta rõ pcĩ ꝑsistat. q scõdario ac minꝰ ꝓncipaliť. imo ꝑ q̃ndã largam acceptionẽ ipi pcõ veniali. cũ ꝑm beatũ Thom̃. nõ ꝑsistat in eo pfecta rõ pcĩ. imo solũ q̃dã impfecta

Põt igiť ꝓmo pcĩm veniale nominari. et interdũ ab aliq̃bꝰ noiať macula. et ꝑ qz maculat aiam Qõ q̃dẽ iuxta beatũ Thom̃ intelligať nõ ꝓprie loquẽdo ꝙz solũ ꝑm q̃d intq̃ntũ scz pcĩm veniale impedit nitorẽ q̃ ẽ ex actibꝰ virtutũ Quia nõ diminuit nitorẽ habitualẽ. nec eni habitũ charitatis et aliarũ virtutum diminuẽ habet. siť facit pcĩm mortale Põt etiã noiari reatꝰ. ex eo qꝑ ad penã obligat ꝙz ꝑ eť vt iã statiz tactũ ẽ intelligať largo mõ q q̃si imꝓpe. qz ad penã eternã ꝑsise nõ obligat vt facit pcĩm mortale ꝙz solum sub disiũctiõe Vel scz ad penã eternã vl ad penã purgatoriã. vel ad penaz pñtialiť satisfẽctoriã Qõ capko immediate sequẽti vbi de dicti pcĩ venialis effectibꝰ agetur latius declarabitur Põt etiam nominari preuaricatio in quantũ scz mãdatum dei respicit qõ transgrediẽdo ꝑuaricatur Ez

similiter vt prius intelligat largo mō et q̄si improprie. qm̄ pecm̄ veniale nō facit directe cōn legē dei et mādatū ꝫ bñ p̄ter. vt late in superioꝛib⁹ expositū est Potest etiaꝫ nominari pecm̄ put̄ de facto nominat. in q̄ntum sc̄z est auersio ad bonū ꝫmutabile. ꝫ vt etiā tactū ē ℞ largo modo et min⁹ p̄ncipaliť Quia illa auersio ad bonū ꝫmutabile non est cum totali habituali auersione a bono incōmutabili. sicut est in pecco mortali Nā in isto pecco veniali neq; plus neq; tātuꝫ diligit ipm̄ bonum ꝫmutabile ad qđ fit auersio sicut bonuꝫ incōmutabile a q̄ fit auersio. vt bñ ample q̄ pluries in superioꝛib⁹ declaratū est Potest etiā nominari nefas in q̄ntū sc̄z est illicitū psone perpetranti ꝫ vt frequenť dictū est ℞ etiā ē largo mō sumēdo et quodā mō improprie Plura alia possunt ipi pecco veniali p̄m diuersas ei⁹ opationes et effect⁹ nomina attribuūtur. ꝫ sup̄ dicta satis sit tetigisse q̄ declarasse Sūt em̄ ea que magis p̄prie sibi ꝺuenire videnť q̄ cōmun⁹ assignanť Peccata venialia intelligi p̄ lignū. fenū. et stipulam alić volūt inter quos sepe p̄fatus beat⁹ Thom̄. sup̄ illo qđ i. ad cor. iij. dicit aplus Si alić sup̄ fundamētū spūale edificāt aurū. argētū lapides p̄ciosos Alij vero superedificāt lignū. fenū. et stipulā Et q̄ ille q̄ sup̄ fūdamētū spūale sic lignū fenū et stipulā edificat saluꝰ erit. sic tn̄ q̄si p̄ ignē. i. patiet penā sed nō eternā. intelligi p̄ ista tria vltima volūt pecca venialia Qđ tn̄ p̄m eūdē doctorē p̄prie intelligi ꝫ de ispis peccis venialib⁹ q̄ admiscēt sep curantib⁹ terrena Nam alić̄ inter dū pecca venialia se viris spūalib⁹ admiscēt. ꝫ qz leuissima sūt nō purgant̄ p̄ ignē. sed frequētissime per ipm̄ feruorē charitatis Talia igiť peccata venialia se terrena p̄curā tib⁹ admiscentia ideo p̄ lignum fenum. et stipulam significanť. quia sicut p̄dicta tria in domo ꝺgregātur nec tn̄ ad substātiā edificiū pertinēt imo ꝺburi possunt. edificio nihilomin⁹ integro remanente. ita etiaꝫ peccata venialia multiplicari in homine possūt manente spūali edificio Et tūc p̄ istis patiť ignē vel sc̄z temporalis tribulationis in hac vita. vel purgatorij si ipsis nōdū purgatis decedat. ꝫ tn̄ salutem ꝺsequeť eternā Dicunť autez hmōi peccata venialia superedificari spūali fūdamento non quasi directe sup̄ ipm̄. etem̄ sup̄ bonū et spūale. malū p̄prie edificari nō p̄t ꝫ sup̄. i. iuxta. sic̄ in simili ibi in psal⁹ dicit Sup̄ flumina babylōis ⁊c. i. iuxta flumina babylōis Notant etiā q̄ bñ ad p̄positū aliquoꝛuꝫ infra tangēdoꝛ dicunť hmōi venialia pecca sic p̄ lignū fenū et stipulā significata spirituali edificio superedificari Nam nisi spūali edificio superedificata essent. homo talia

habens nō esz salu⁹ sic q̄si p ignē ¶ñ cū pcō mortali ꝙ vēiali simꝫ decedēs. habet quidē lignū fenuz et stipulā. ꝫ nō habz spūali fūdamento superedificata Et ideo talis nō erit salu⁹ sic q̄si p ignē. qz simpliciter salu⁹ nō erit Et importāt tria p̄dicta tres modos seu tres gradus adherētie ꝙ gratuitatis ip̄oz pcōz venialium .tres q̄z modos seu grad⁹ purgationis eoz. ꝓpter qđ generaliꝫ oīa pcā venialia op'ectunꝫ ꝙ ocernūt. qz nullum est qđ nō sit alteri⁹ p̄dictorū triū modorū seu graduū adherētie ꝙ gratuitatis Et ꝙ nō p aliquē dictorū triū modoz seu graduū purgatiꝫ onis etiā purgeꝫ Lignū etem qđ respectu istoz triū diutius in igne manet significat maiora Stipula que citissime oburiꝫ minima Et fenū qđ inter ista duo se quasi mediocriter habz. significat mediocria

De diuersis effectibus pcī actua'is venia'is

PLures possent pcī venialis effect⁹ enumerari prout plures existūt. ex q̄bus tñ p doctores cōius assignanꝫ q̄ sequūtur ¶n⁹ q̄dē qz ad penā obligat Nō aūt vt statim sup̄ tactuz ē ꝙ ad aliquā triū penarū ꝓ peccatis affligi solitarū scz eterne vel purgatorie. vel in p̄nti seculo satisfactorie p̄cise ꝙ determinate obliget. ꝫ bñ sub diuūctiōe ad alteraz scz eaz. Nā de pcō veniali hic .i. in ħ seculo vł satisfactiōe hic nō facta in purgatorio si cū eo peccatū mortale nō existat vel in inferno si cū eo etiā pcm mortale existat satisfieri oportet Et si hic in foro scz eccie p̄nūtis hō satisfaciat. leuiꝫ satisfaciet Si vero in foro purgatorij satisfacē expectet .grauiꝫ valde puniet ꝙ satisfaciet Si vero in foro inferni eū satisfacē oporteat. ꝓ ipo etiā veniali grauissime puniet qz eternaliꝫ Si tñ vt tactū est mortale cuz ip̄o veniali existat. i ꝙ hō cum ambob⁹ decesserit Et ad ꝓpositū istarū triū punitionū seu satisfactionū dari solet exempluz de mensura vini que in vno forsā loco valebit solidū vnū. si ꝓgrediaꝫ vlteri⁹. reperieꝫ valē solidos duos si vero adhuc vlterior fiat ꝓgressus reperietur valere solidos tres Pena tñ in inferno ꝓ veniali illata incōparabiliꝫ minor ē q̄z ibidē ꝓ mortali illata ¶ñ dici solet ꝙ pena in inferno ꝓ mortali illata ē sicut soliditas Illata vero ibidem ꝓ veniali ē sicut sup̄ficies In purgatorio aūt ꝓ veniali illata est sicut linea In p̄nti vero seculo pro veniali illata est sicut punct⁹ ¶ñ sicut ista quatuor sūt ad inuicem impropoꝛcionabilia. ita inter quatuor penas sup̄ dictas impropoꝛtionabilis est differentia. Scōus effect⁹ pcī venialis ē ꝙ aiam maculat Qđ sic iurta qđ statim sup̄ tractauim⁹ intelligaꝫ. ꝙ. s. nitorē illū aie q̄ ex actib⁹ caritatis ꝙ virtutū

nascitur seu procedit respectu illi⁹ in quo incidit impedit Et sic p̄ indirectū. maculaz q̄ndaz in aia inducit Prout iuxta aliqs doctores p̄t exemplū poni de imagine picta q̄ aliqñ denigrari p̄t in tm̄ vt nullo mō videri possit Aliqñ vero sic solū obscurat vt videri q̄dē possit ꝫ nō plene discerni Propt̄ quā similitudinē dicit beat⁹ Gregl. q̄ pcm̄ veniale obscurat. mortale vero obtenebrat Respectu aūt isti⁹ macule dici solet q̄ in saluādis omne peccatū veniale in p̄ti vita a gr̄a finali i. q̄ in fine habeb̄ alias saluādi nō esset. deleb̄. et ꝫ ꝑm aliqs q̄ntū ad culpā. ꝫ nō q̄ntū ad penā. imo pena illa in purgatorio solueb̄ Delet aūt gr̄a finalis scz q̄ in morte habeb̄ pcm̄ veniale in ipa dissolutione aie et corpis. q̄muis etiā forsan nō fit ad illud motꝰ ordinationis q̄ tūc direct⁹. q ꝫ ex virtute operi onis q̄ sui stat⁹ Et ꝑm ꝫ intelligit verbū Augl. q̄ dicit. q̄ in purgatorio p̄t ee absolutio a pena et nō a culpa. qđ etiā similiter ab aliquib⁹ doctoribꝰ dici solitū est ꝫ z modo cōiter tenet cū peccatū veniale abhinc deferat a multis qđ etiā q̄ntum ad culpaz in purgatorio purgari possit Vñ exponendo illud qđ domin⁹ de quibusdā peccatis dixit q̄ nō remittūtur nec hic nec in futuro dicit Gregl. q̄ venialia dimittentur in futuro Qđ si intelligatur q̄ remittent q̄ntū ad penaz tunc expositio sua in effectu nulla esset Nam etiā mortalia q̄ntuz ad penam que pro eis soluta non est ibidem purgantur Ideo clarū est q̄ Gregl. intelligere voluit q̄ venialia in purgatorio q̄ etiam ad culpam purgentur Tertius effectus peccati venialis est q̄ feruorē charitatis minuit. sicut videtur de aq̄ in ignez proiecta q̄ licet ignez nō extinguat. feruorē tamen illius minuit et temperat Quartus effectus peccati venialis est q̄ potentias anime in bonis laxat. sicut p exempluz quando imponit onus super equum efficitur et redditur minus promptus et expeditus ad ambulandum Quintus effectus peccati venialis est qđ retardat a gloria Nam cum homo decedit et posset si in eo nō esset venialia statim ad celum euolare post mortē propter ipsa venialia cogetur ad tempus in purgatorio expectare. Nunq̄ enim facies dei ab aliquo videbitur donec soluat minimum etiam peccatorum venialiuz quadrantem Oportet enim quemlibet ita mundum ante introitum paradisi esse sicut fuit in innocentia baptismali Sextus effectus peccati venialis est q̄ bona glorie celestis diminuit Non quidez illa que iam debentur et que iā homo ibi habet per meritum reposita Sed illa que deberētur si venialia non fierent Naz illo medio tempore q̄ peccata venialia fiunt possent aliqua bona fieri. que cum non fiant

de tanto ipa gloria cēſeķ effectualiter qz ē diminuta Propķ eē illoꝝ venialiū ꝓpetrationē oportz opa q̄dā bona ad ſolutionē ꝛ purgationē hmōi venialiū facēꝛ ouertere ꝑ q̄ valde accreſcē potuiſſz et accreſcē debuiſſz cumul' p̄mñ eterni

Septim' effect' pcci venialis ē qz venialia ſepe ſūt occaſio mortaliū pcꝯ Et h̄ inķ alios quatuor modos. q̄ in ſuperioribus vbi de ſeptē pcīs mortalibus tractari incepit late erpoſiti ſūt. vbi mōſtratuz ē ꝙ act' q̄ de ſe ex ſui qz natura ē ſolū de genē pcci venialis. pōt vel ex ſciētie remorſu vel ex oplacentia vel ex ꝓcliuitate. vel ex ꝓgreſſu pcm mortale effici Hoc autez etiā ſingulariķ aduertēdū eſt. ꝙ ſic ad remiſſionē pcci mortalis exigitur deſertio act' peccādi cū voluntate firmo qz ꝓpoſito in poſterum abſtinēdi. ſic ſimiliķ pcm veniale in p̄ti vita nō dimittiķ niſi etiā actu et ꝓpoſito deſeraķ Et hec q̄ ad totalē materiā nature q̄litatis et effect' pcci actualis venialis ac circa eā occurrētiū q̄ntū h̄ūc p̄tē iſti' libelli octauū tractatū ocernē iudicatū ē dicta ſufficiant

De ſecūda et vltima

diuiſiōe pcci in genē ſeu tanqz generis q̄ ſumiķ p̄m ipi' pcci cauſam materialem

Expeditis his q̄ reſpectu p̄me diuiſiōis pcci in genē ſeu tāqz generis. q̄ ſcz p̄m q̄ndā pcci q̄litatē ꝛ q̄ntitatē ſumebaķ et ſūpta ē dicēda occurrebāt Nūc de ſcda et q̄ ad hūc tractatū vltima ipius pcci etiaz in genē ſeu tanqz generis diuiſione. q̄ ſcz p̄m ipi' pcci cauſā materialē ſumiķ aliqua etiā dicēda veniūt Nec h̄ acci piēda vēit ipa cauſa materialis ꝓ ꝓpie vt in reb' corpalib' ſeu materialib' fieri poſſet. ꝛ ſolū ꝓ q̄ndaz ſimilitudinē vt hic cauſa materiaſ dicaķ illud in q̄ ſit ſeu cauſaķ ipm peccatum

Proſecutio et declaratio p̄me diuiſionis

Diuiſio igiķ ē iſta ꝙ pcꝯ alia ſunt cordis alia oris. alia opis Vel p̄m alios aliq̄ ſūt cogitatiōis. aliq̄ locutiōis aliqua operationis

De peccatis cordis ſeu cogitationis

Peccata cogitationis ſeu cordis ſūt hec Cogitatio. delectatio. oſēſus. deſideriū mali. volūtas puerſa. infidelitas. ſuꝑſtitio. indeuotio. ꝓſūptio. deſperatio. timor male hūiliās. amor male accendens. prudentia carnis. ſuſpitio. inuidia. ira. odium. timor ſeruilis. exultatio in aduerſis proximi. dolor de eius proſperis. contēptus pauperum. contemptus peccatorum. perſonarum acceptio. perfidia. affectus carnalis parentum. inepta letitia. ſeculi triſticia. impatientia. auaricia. ſolicitudo temporalium. ſuperbia. perplexi/

De peccatis cordis

tas.obstinatio. malicia.tediū bo/ni.acidia.incōstātia.pñia pñie.do/lor ꝙ āpli⁹ nō est male factū hypo/crisis .amor inordinat⁹ placēdi.ti/mor displicēdi.verecundia de bo/no ope.amor puat⁹.sens⁹ singularis ambitio dignitatum.vana gloria ō bonis nature vl fortūe vel gra/tie.verecūdia de paupib⁹ amicis. otēpt⁹ āmonitionū imisericordia

De peccatis oris seu locutionis

Peccata oris seu locutiōis sūt hec Crebra iuratio.p/iurium.blasphemia. nomē dñi irreuerenē assumē .veritatē im/pugnare.deū ō aura iudicare.cōn deū murmurare.irreuerenē horas dicere.detractio.adulatio.mēdaci/um.vituperiū. maledictio .infama/tio.otentio.diuinatio.impugnatio veritatis agnite.impugnatio cha/ritatis frne. seminatio discordie . ꝓditio.falsū testimoniū.mala psi/lia.derisio.cōtradictio obedientie. inuertē facta bona.i ecclesijs pla/citare.ad irā hominē ꝓuocare.re/prehendē in alio qđ ipse facit. va/niloquiū.multiloquiū.stultiloquiū verba ociosa vel supflua vl curio/sa ꝓferre iactātia.verboꝝ politio peccoꝝ defensio clamor.risꝰ.cachin/nus.turpiloquiū.lenociniū.cantile/nas seculares cātare. in cātu diui/no magis studē vocē frangere qꝫ deuote psallere. murmurare .ver/ba secularia ꝓferre.in iniusta cau/sa aduocare.malū omendare

De peccatis oris et operationis

De peccatis operis seu opatiōis

Peccata aūt opis seu opa/tionis sūt hec Gula luxu/ria ebrietas. sacrilegiū.sy/monia.sortilegia.violatio dieruꝫ solenniū .indigne cōficare.votorū/ fractio.apostasia .dissolutio in of/ficio diuino. scādalisare sub exem/plo malo. ꝓximū corrūpē. ledere hominē.vel in rebus vel in psona vel in fama.furtuꝫ rapina.vsura. deceptio iud⁹.vēditio iusticie. era/tiones indebite. ac teloneā iniu/sta ascultare mala .ioculatoribus dare.nēcaria sibi subtrahē supflua sumē. vltra vires ꝙpiā aggredi. osuetudo peccandi.recidiuatio.si/mulatio.tenē officiū ad qđ nō suf/ficit vel qđ sine pcco nō agit.cho/reisare.nouitates inuenire. maiori/bus rebellare.minores oppmere delinquē.visu.auditu. olfactu.ta/ctu.gustu.lucta.osculis. munerib⁹. nutib⁹.mādatis.scripturis.circun/stātias aggrauātes admittē.que sūt tēp⁹.loc⁹.mod⁹ .nūer⁹.ꝓsona. mora.sciēria.etas.seipm ad peccā/dum cogē seu inducere

De peccatis omissiōis

Peccata omissionis q̄ eē vt facilē debite ꝺsiderāti ap/parere ꝑt.ad tria respectu q̄rū ꝓcedēs diuisio sumit.vel.s ad cor seu cogitationē.vl os seu locu

locutionē. vel op⁹ seu opationē p/ tinēt sūt hec. de deo nō cogitare. ipm nō timere vel nō amare gras sibi de beneficijs nō agē. opa que fiūt ad ipm nō referre. de p.ccis si/ rut deberet nō dolē. ad gram reci pendā nō se prepare. gra accepta nō vti. nec eā obseruare. ad inspira/ tionē diuinā nō se ouertē. voluntā tē suā volūtati diuine nō oformare. ad oones dicendas nō atten dere. oones debitas omittere. ea ad que ꝙs vel voto vel pcepto vl officio tenet. negligē. cōionē q cō/ fessionē semel in anno nō erpetere parentes nō honorare. se ipm non cognoscē et reprehendē. scientiam suaz negligē. ecclias q pōicatiōes fugere tērationib⁹ nō resistē peni/ tentias iniūctas negligent facere. ea q̄ statim facienda sūt differre. bonis primi nō ogaudē et malis eius nō doolē iniurias nō remittē fidez primo nō seruare. et bñfici/ is eius nō correspōdē. delinquen tes nō corripē. litē nō sedare igno rantes nō instruē. afflictos nō cō solari. āmonitiōib⁹ nō adq̄escere. pauca q forsan nulla alia reperiri posse credunt peccata. que nō sub pōictis effectualiē oprehēdant q in/ cludātur vel ad ea reducibilia sint

Quando peccata pōicta mortalia sint vel venialia

Quando autē pcā pōicta mortalia vel solum venia lia existāt facile est ex supi⁹ tractatis cognoscē. examinando scz. sit apud se. sit apud alium mo dos ea faciendi q omittēdi inten tionē qz seu finē ꝓpter quem sūt ac remotsū sciētie. qui de ipis habe tur. cum alijs circūstātijs circa ea occurrentib⁹ de quib⁹ late supius actuz est Et hec quo ad scdam et vltimā ipi⁹ pcī in genē seu tanqz generis diuisionez dicta sufficiant

Explicit

Quare multa in hoc opendio pcipue in octauo tracta tu latent plane dca sint q exposita

Quotiēsēt nōnulla in ꝟ libel lo et pcipue in octauo q vl timo tractatu in materia scz pcō ꝓ tractata breui⁹ q open/ diosi⁹ dici ꝟ vt frequenē in supiori bus tactū est libeli⁹ iste nō sciētifi cis. libros qz facilē ꝓcurare valē tibus cōpoit⁹ est ꝟ mediocrib⁹ et cōiozib⁹. ac eis ꝙbus non facilē li brozū copia suppetit Quib⁹ expe diens et forsan nce fuit ea que hic dicta sūt q maxime circa difficiles materias p reiterationes q latas repetitiōes. nec nō materialia que dam exēpla q̄si palpādo q p quā/ dam manuductionē dare intelligi Alioq̄n nō facile forsan fuisz plu rib⁹ oprehendē Sic qz pōicta apud eos nullū fructū nullū qz ꝓfectū afferre potuissent

Remissio ad doctores

Tabula

Qui tñ ampliora vidē vo/luerit vel clarī de p̄missis materijs informari habe/at frequenter allegatos doctores beatum Thomam ꝙ alios in su periorib⁹ notatos Et precipue in eoꝝ libris ꝙ tractatib⁹ supius ec̄ designatis

Explicit

Tabula repertoria

Tractat⁹ p̄m⁹ de articulis fidei
Et p⁹ q̄o sit symbolum ꝙ vñ dicat
Quid sit articul⁹ fidei ꝙ vñ dicatur
Diuisio et exp̄o articuloꝝ fidei
Et p̄mo primi Articulorum
Expositio sc̄di tertij et quarti ar/
Exp̄o q̄nti sexti septimi articuloꝝ
Expositio octaui.noni.decimi ar culorum Articulorum
Expositio vndecimi duodecimi ar
An alia sint credenda vltra arti/culos Articulorum
Ñ sumitur numerus ꝙ distinctio
De q̄dā alia distinctiōe articuloꝝ fidei

Tractatus secūdus de

decē p̄ceptis legis ꝙ exp̄o eorum
De diffinitiōe p̄cepti et ei⁹ exp̄oe
De varia distinctōne variaq; assi gnatiōe p̄ceptoꝝ in tabul⁹ legl.
Exp̄o p̄ceptorum legis.ꝙ p⁹ primi
Expositio sc̄di precepti legis
Exp̄o tertij ꝙ quarti p̄cepti legis
Exp̄o q̄nti ꝙ sexti p̄ceptorum
Expositio septimi
Exp̄o octaui.ix.ꝙ x.preceptorum
Ñ sumitur numer⁹ ꝙ sufficientia

repertoria

preceptorum
Qualit̄ p decē p̄cepta omne pc̄m mortale prohibetur
Ali⁹ mod⁹ ponēdi phibitōnē septē pc̄oꝝ mōrliū p x.p̄cepta legis

Tractat⁹ tertius de se

ptē sacris ec̄cieꝙ ō eoꝝ ōclaratōe
Diffinitio sacramenti.et ei⁹ exp̄o
Quib⁹ de caus̄ istituta sūt sac̄mēta
In q̄bus consistūt sacramenta
In q̄b⁹ differūt sac̄menta noue legis a sacramentis vetēis legis
Quot mod⁹ sacramēta iterentur
Assignatio nūeri sacramētorū p̄m septez virtutes
Alia assignatio p̄ contrarietatez ad septē vicia capitalia
Particularis declaratio sacr̄oꝝ
Et p̄mo de baptismo
Quid sit baptism⁹ nōie et ratione
Quotupl̄ sit baptismus
Que sit p̄ria materia in sacramē to baptismi
De forma p̄scripta sacri baptismi
De forma sacramēti baptismi q̄ ad verba
De fōr q̄ ad imersiōes faciendas
De forma aliquoꝝ que sūt de so lennitate baptismi
Quis sit effectus sacri baptismi
Quis sit idone⁹ minister sacri h⁹
De q̄litatib⁹ seu cōditōibus acce dentiuꝝ ad baptismum
De patrinis ꝙ q̄d est eoꝝ officiuꝝ
De sacro confirmatiōis ꝙ ptinētib⁹ ad ipsum ad salutem
In sac̄m confirmationis sit n̄cariū
Que sit p̄ria matēia huius sac̄i

Que sit forma
Quis sit minister hui⁹ sacramenti
Quis sit effectus (ofirmatiōis
De q̄litate accedentium ad sacr̄m
De sacro eucharistie q̄ ptinentib⁹ ad ipm (charistie
De tēpe institutiōis sacramēti eu
Que sit vtilitas hui⁹ sacramenti
De materia hui⁹ sacramenti
Que sit forma p̄scisa verborum
Quis sit effect⁹ hui⁹ sacramenti
Aliq̄ de vero corpe xp̄i
De q̄litate seu ordinatiōe recipiētiuz sacramentū eucharistie
De q̄litate seu ordinatiōe ministri h⁹ sacramenti (ad ipsuz
De sacramento pñie et ptinētib⁹
Quid est pñia in generali
Quot et q̄ sint pñie spēs
Quid in pñia sit res.et q̄d sacr̄m et de ei⁹ effectu
An q̄s possit de vno p̄cto penitē et nō penitēdo de omnibus
An pñiam p se factam teneat hō dum qualuerit iterare
An pñie diminute adoet deus in purgatorio q̄d deest
Que sē pñie canonice.Et q̄re pro p̄cto mōzli agi oz pñia septēnis
Utr pñie sint arbitrarie vel non
Quis sit idone⁹ minister i sacro pñie
De ptib⁹ sacri pñie in generali
De p̄ma pte pñie.q̄d sit cōtritio.
An mīm⁹ dolor sufficiat ad hñdū vtutē ontritiōis (ptēdi
An ontritionē opteat eū tota vita
De scda pte pñie.s.de ofessione in generali
Quid sit ofessio in spēali
An ofessio nēaria sit ad salutez
Cui sit faciēda ofessio
Quātū possit ofessio differri
De tertia pte pñie scz satisfactiōe in generali
Quid sit satisfactio in spēali
Quot et q̄ sint ptes satisfactionis
An nēe sit ofessiones et satisfactiones fieri in charitate
De sacro extreme vnctiōis et pertinentibus ad ipsum
Quid sit extrema vnctio in spēali
De institutiōe hui⁹ sacramenti
Que sit materia hui⁹ sacramenti
Que sit forma hui⁹ sacramēti
Quis sit debit⁹ minister
Quis sit effect⁹ huius sacramenti
Quid sit res q̄ do sacramentum
Quis sit p̄ceptibil⁹ hui⁹ sacramenti
De loco vnctiōis (in generali
De sacro ordis q̄ ptinētib⁹ ad ipz
Quid sit ordo et qūo diffinitur
Quid sit materia q̄ quid res sacr̄i
Quot sūt ordinuz grad⁹ (sacr̄i
Quot q̄ q̄ sūt de necessitate huius
Qui ordines sūt sacri et quare sacri dicantur ¶ ad ipsum
De sacramēto oiugij et ptinētib⁹
An sacr̄m cōiugij oferat grām et efficiat q̄d figurat
Quis sit ei⁹ effect⁹ (sine p̄cto
An amplex⁹ mīrimōialis possit fieri
An tpe impzegnatiōis debeat redi debitū cōiugale (debitum
An tpe loco sacris debeat reddi
An sp debeat reddi debituz cōiugale cū petit (sacro oiugij
Quid sit materia q̄ do sit forma in

Tractatus quartus de

Tabula repertoria

vñ. vtutib⁹ q eaꝝ ꝺclaratiõe
Quid sit virt⁹ in generali
Quot sẽ vtutes q ꝺ eaꝝ sufficiẽtia
De trib⁹ vtutib⁹ theologicis
Et primo de fide
Quid sit fides q quo ꝺiffinitur
Quot modis fides dicaꝫ
Quid sit fides formata
Et quid informis
Et vtꝝ vna possit fieri sine alia
An demones habeãt fidẽ
Utꝝ puuli baptisati habeãt fidẽ
Utruz in aliq̃ casu sufficiat corde seruare fidẽ et ore diffiteri
Utrũ falsuz possit subesse fidei
An oẽs teneanꝫ ad fidẽ explicitã
De vtute spei q ptinẽtib⁹ ad ipaz
Quid sit spes et quo ꝺiffiniꝫ
An spes possit eẽ malarũ reruz
Quoꝫ sit spem habere
An spes et fides euacuabuntur q quid eis succedet (Cad ipam
De virtute charitatis et ptinẽtib⁹
Quid ẽ charitas q quo ꝺiffiniꝫ
Que charitate diligenda sint et q̃ ordine (Cinimicorum
An omnes teneanꝫ ad dilectionẽ
De q̃dã alio ordine diligendorũ
De iiii. vtutib⁹ cardialib⁹ i geñali
Quare dicte virtutes dicunꝫ cardinales ciuiles q politice.
De vtute iusticie in speciali
De virtute prudẽtie in speciali
De virtute fortitudinis
De virtute tpantie in spẽali
De effectu dictaꝝ virtutuz Et an sint in patria
De ordine dictaꝝ virtutuz ad septem vicia capitalia

Tractat⁹ quintus de

septẽ petitiõib⁹ cõtentis in oꝝone dñica et eaꝝz exposition
De efficatia modi petẽdi otẽti in phemio dẽe oꝝonis (oꝝonis
De effectu prime petitionis dicte
De effectu scẽde petitionis.
De effectu tertie petitionis.
De effectu q̃rte petitiõis
De effectu q̃nte petitionis
De effectu sexte petitiõis
De effectu septime petitiõis
De nũero q sufficientia p̃dictaruz petitionum
De ordine iparũ septẽ petitionũ ad septem vicia capitalia

Tractatus sextus de se

ptẽ donis spũssci Et eoꝝ declaratiõe (vtutes q i q̃ oꝝant
Utꝝ vñ. dõa spũssci sint idẽ q̃ vñ
Quot sint dona spũssãcti q q̃ sint
De dcis septẽ donis in spẽali
Et p̃mo de dono timoris
Quid sit timor Et q̃t sũt ei⁹ spẽs
De scõdo dono spũssci. scilicz dono pietatis
Quid sit pietas
Quot modis dicit pietas
De tertio dono scz sciẽtie
In q̃ ꝺfert donũ scie a dono sapie
De q̃rto dono scz fortitudinis
Quid sit fortitudo et in q̃ ꝺiffert a fortitudine p̃ vt est virt⁹
De q̃nto dono consilij
De sexto dono scz intellect⁹
De septimo dono. s. sapia q q̃ sit
Quo p septem dona spũssci exclu

dunt septē vicia capitalia

Tractatus septimus

de octo beatitudinibus Et earum explanatione

Quid dicat beatitudo Dn.s. ipa virt⁹ Dn io qđ ꝓmittit

Qualit̄ se habeant beatitudines ad dona et ad virtutes

Quare vltime btitudini idē redditur ꝑmiū sic̄ ꝑme

De btitudinib⁹ in spēali Et cuz q̄ dono ꝙueniat⁊ ꝑmo de ꝑma

De scđa. de .iij. de. iiij. de. v. de vi. de septima de octaua

Vñ accipit̄ nūerus seu sufficientia beatitudinū

Tractatus octauus de

vicijs tā nature q̄z volūtatis

De numero⁊ sufficiētia viciorum

nature (piscibilem

De vicijs nature circa vim concu

De vicijs nature circa vim irasci/

bilem (nalem

De vicijs nature circa vim ratio/

Quib⁹ cōtrarient̄ ipa vicia nature

De vicijs voluntatis seu de malo culpe in generali

Quid ē pcm i genē⁊ qūo diffinit̄

De duplici diuisiōe pcī in genere

De trib⁹ generib⁹ peccatorum

De pcō originali et qđ est

In q̄ ꝺsistit pcm originale

De noib⁹ pcī originalis ꝑm qđ ꝺpat ad aiaz Itē ad corp⁹ Itē ad act⁹ delectabiles Itē ad ꝑmū hominem

De pcō actuali mortali Et circa ipm in generali occurrētibus

Quid sit pcm actuale mortale et qūo diffinitur

De diuersis nominib⁹ pcī actualis mortalis

De diuersis effectib⁹ pcī actualis

In quo pcm habz ortum

De ꝓgressu peccati

De his q̄ pcm añcedūt

De his q̄ pcm subsequunt

De his q̄ pcm ꝺcomitāt̄ur

De trib⁹ actionez deprauantibus

Quib⁹ causis vnū peccatuz dicitur maius alio

De q̄nq; generib⁹ operuz

De q̄tuor generib⁹ seu diuisiōib⁹ peccati mortalis

Quedā sit̄ diuisio pcōz in deū .q̄/

duplici respectu peccat̄ in deū triplicit̄ peccat̄ in ꝓrimū. tripliciter peccat̄ in se ipm

Aliq̄ circa materiā septē viciorum capitalium

Vñ numer⁹ et sufficiētia septē vi/

ciorz capitaliū sumat̄

Duplici mō septē vicia capitalia se oñdūt nūc palā nūc palliate

Septē vicia capitalia septē feroci bus bestijs ꝺpantur

Septē vicia septez infirmitatibus comparantur

Septē vicia capitalia deuota pas siōis xp̄i meditatiōe curātur

Vnū septē viciorz capitalium ex alio nascit̄

Pla vñ. viciorz capitaliū diuersis respectibus dicūtur radices seu

Tabula repertoria

cause aliorum
Trib⁹ cauſ seu rōnib⁹ ſupbia dici tur radix et inicium omnis pcī
Libido etiā ſed alio reſpectu dicit radix omnis pcī
Cupiditas etiā ꝫ alio reſpectu dr radix omniū malorꝫ
Luxuria etiā ꝫ alio reſpectu dicit radix omnis pcī
De vñ.vicijs capitalib⁹ in ſpēali
Et ꝑmo differēcia inē ſupbiā q inanem gloziam
De ſupbia in pticulari ꝓut diſtin guit ab inani glozia
Et ponit ꝙi regina omniū viciorꝫ
De vicio ſeu pcō inanis glozie
De vicio ſeu pcō inuidie
De vicio ſeu pcō ire
De vicio ſeu pcō acidie
De vicio ſeu pcō auaricie
Et ꝙre dicat idolorꝫ ſeruit⁹
De pcō gule.
De peccato luxurie
Quō er ſpēb⁹ ac filiab⁹ ſeptē vi ciorū capitaliū alia etiā pcā oriantur et ꝓcedant
Q nō ſp vicia ſeu pcā capitalia eorū filie et ſpēs peccata mortalia exiſtant
Qñ ſupbia ſit pcēm mortale
Qñ vana gla ſit pcēm mortale et qñ nō Et ſimilit de inuidia
Qñ ira acidia q auaricia ſint pec cata mortalia
Qñ gula et luxuria ſint peccata mortalia
De pcō in ſpūm ſēm q ō diuerſis ipi⁹ pcī acceptionibus
De pcō actuali veniali Et circa ipm in geneali occurrentib⁹
Quid ſit pcēm veniale
Et vnde dicatur
De natura ꝑmorꝫ motuum et qñ pca exiſtant
De vi ſēſibili motiua ſpūalit
De aliqb⁹ potētijs aie rōnalis
Vis motiua aie rōnalis diuidit
De libero arbitrio
De ſyndereſi ꝙd eſt
De rōne quid eſt
De volūtate q ꝙd ei⁹ diuiſiōe
An ꝑmi mot⁹ ſint pca et que
De tripli motu ſeu appetitu aie
De motu ſeu appetitu naturali
De motu ſeu appetitu ſenſitiuo
Quare homo ꝓnior eſt ad malū ꝫ ad bonum
De natura delectatiōis Et an ſit pcēm Et qd
De cōſenſu in actū Et an ſit peccatum et qd
De trib⁹ ad grauitatē peccati cō ferētibus
De intentione ac fine actiōis ſeu operationis
De eē natura et qlitate cōſcientie
De natura qualitate et nūero circumſtantiarū
De diuerſis noibus pcī actualis venialis
De diuerſis effectib⁹ pcī actualis venialis
De ſcda diuiſione peccati in genere ſeu tanqꝫ generis Que ſumitur ꝑm ipſius peccati cauſā materialem.

Prosecutio et declaratio ipius di/uisionis
De pcīs cordis seu cogitationis
De pcīs oris seu locutionis
De pcīs opis seu opatiōis
De pcīs omissionis
Qñ ꝑdicta pcca sint mortalia vel venialia
Quare multa in hoc compendio ꝑcipue in octauo tractatu late et plane dicta sint
Remissio ad doctores

Explicit cōpendiū ma

gistri Johānis Gerson Cancellarij parisiēn. sacre theologie profes soris

Incipit tractatus per

utilis et valde notabilis magri Job. Gerson de presentibus domini Jesu verbis

Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis et reliq̄ Salutare nobis est fratres charissimi cum omni veneratione ꝑdicare cū nulla tñ possim⁹ rōne ꝯprehendere magnū ꝫ pietatis sacramētū. qđ manifestatū est in carne ꝙ apparuit in mūdo. ꝙ videlicet ihs xp̄us venit in hūc mūdū pcōres saluos facē et q̄rere qđ pierat Venit aūt nō q̄lis erat a principio creator et iudex omniū seculoꝝ. sed q̄lis nobis ꝯgruebat sic̄ speciosus forma pre filijs hominū. ita copios⁹ ꝙ diues in miseicordia. sup oēs qui inuocant illū Venit tanq̄ saluator ꝑ ꝑditis. redemptor ꝑ captiuis. rex ꝑ militib⁹. dñs ꝑ seruis. diues ꝑ paupib⁹. medic⁹ ꝑ egrotis. vbi sic̄ nullū ab infirmitate liberū inuenit ita ꝑ saluatione omnium aduenit Venit flos floꝝ. dux moꝝ. venie vena. fons pietatis et gratie. patens domui iacob in ablutionem pcōris et menstruate Venit tāq̄ doctor bon⁹. magr̄ pi⁹. ꝑdicator veritatis et misericordie. mitis et humilis corde. Venit de solio maiestatis. de sinu dei patris. et qđ ibi hauserat de fonte pietatis hoc eructauit nobis Et quid hoc esse

potuit nisi charitas? Ipa est q̄ sola omouit viscera misericordie dei nr̄i quo mittēt nobis liberatorē q̄ ꝓpugnatorē. q̄ libēaret nos de seruitute diaboli qua oppressi eram⁹ Testat̄ ℔ aplus vbi ait Propt̄ nimiā charitatē suā q̄ dilexit nos deus pr̄ filiū suuz misit Itē ꝓprio filio suo non pepcit Hac charitate sua vrgente dei fili⁹ venit de celo. hac vrgente sulpēdi se pmisit in ligno Hac vrgēte descēdit vt suos educeret q̄ captiui tenebant in inferno Hanc ipe q̄ verbo docuit et exemplo confirmauit. et ꝓpr̄i sanguinis effusione signauit Hanc significauit et loco Verbo docuit. cuz dixit Diligite inimicos vestros ꝛc Exēplo cōfirmauit. cū in cruce pēdens p suis etiā crucifixorib⁹ oravit Pat̄ ignens ignosce illis quia nesciūt q̄d faciūt Sanguinis effusione confirmauit eā. q̄ posuit aiam suā p oubi⁹ suis. et p suo grege pi⁹ pastor mori dignat⁹ est Designauit eā q̄ loco cū diceret Venite ad me omnes q̄ laboratis et onerati estis Locus ergo charitatis. ipse est Sed discerne. vtruz sue ℔ est diuine an nr̄e Si dicam⁹ sue. nulli ℔ dubiū est In ipso em̄ habitat omnis plenitudo diuinitatis corpaliter Si diuinitatis. et charitatis. Nā de⁹ charitas est Si dicam⁹ nr̄e cōstat q̄ charitatis nr̄e loc⁹ ipe est Quis em̄ magis ꝓxim⁹ est saucio aut q̄s magis diligi merēt ab ipo q̄z samaritanus qui curauit eum vino et oleo? Ad eūdē ergo locuz q̄si ad idē centrū cōcurrit ex omni pte diuina charitas q̄ humana. vt recte sit ipe mediator dei et hominū. hō xp̄us ihus Qd̄ elegant̄ designat duēt⁹ ille dñi q̄ moysi in summitate mōtis synai cū legiē dñm in mōtē descēdisse. et moysen ascē disse ad eū Quid p mōtez istū. nisi homo ille significat̄ assūpt⁹ a verbo in vnitate psone? Sed dñs super mōtē descēdit. q̄ vt hominez assumēt q̄si a summo celi fastigio diuina se dignatio iclinauit Moyses aūt electⁱ dñi ascēdit. q̄ omis electoꝝ deuotio ad redēptorē nostrū se subleuat. vt ad intuitū dei ptingat Illud q̄q̄z q̄d de hester regina legiē huic sñie opitulari videtur Rogatura hester p ꝓpo suo accedit ad regē sedētē in throno Videt glaz ei⁹ et corruit. sed eleuat̄ et osculat̄ virgā aureaz. q̄m ille tenebat manu Rex sedēs in throno ē de⁹ pr̄. cūctis iudiciaria ptāte presidens Regina eccīaz sanctam designat q̄ p filiis suis oīb⁹ videlicet fidelib⁹ deū pr̄em interpellat Sed gloriam regis videns regina corruit. q̄ maiestatē diuinitatis cōsiderās eccīa expauescit Eā q̄z rex eleuat et virgā aureā ad ipam extendit. q̄ vt eccīaz suā omnipotēs de⁹ ad cōtēplationem diuinitatis sue exaltet. nccē ē vt pauidā ꝓius p amorem incarnationis filij sui corroboret Qz aūt p virgā humanitas xp̄i designetur habemus in

psalmo sic Virgā vtutis tue emit tet dñs ex syon Ac si apte dicatur humanitatē tuā o xpe q̄ es virt⁹ patris nasci faciet dñs ex iudaico pplo Que virga bñ aurea dicitur. qr xpi hūanitas splēdore sapiētie singularis rutilare credit Rex ergo virgā manu tenet ꝫ eā regina osculat̃.qr humanitatē quā deus pat̃ sibi in psona filij vniens quasi manu strinxit.hanc ecc̃ia fidelium cōfessionis sue labijs dulcit̃ tāgit Ad hūc igit̃ locū charitatis hoc ē ad se ipāz.charitas ipa nos vocat vt in charitate radicati et fundati charitatē teneam⁹ et charitatem diligam⁹ Dicit ergo Venite ad me oñes q̄ laboratis Vox ista est vocantis inuitantis.suadentis hortātis .rogantis. et ꝫ totū pro nr̄a salute Cū em̄ bonoꝝ nr̄orum nō egeat.vult tñ suā nobis demōstrare charitatē et beatitudinem cōicare Inde est q̄ nos vocat ad regnū.inuitat ad cōuiuium.qđ electis omnib⁹ parum est ab origine mūdi Vocat elongatos. inuitat ieiunos.suadet volentib⁹.iubet nolētib⁹.hortat̃ lassos.cogit inuitos Omnib⁹ergo in cōmune dicit Venite ad me oñes ꝛc O q̄ꝫ stupēda pietas.q̄ꝫ mira dei dignatio Quē rogare deb̃uim⁹.vt nos recipe dignaret̃. ab ipo rogamur vt ad eū venire dignemur Qua in re qđ aliud q̄ꝫ pma illa gratia.quā nullus hominū pmereri pt cōmendatur? Primā gr̃am dico.que pfidos et nō credētes reducit ad fidē.puer sos et male viuētes cōuertit ad religionez .ptesos et negligētes accendit ad deuotionē Ipa ē gratuitū beneficiū dei pfluēs ex illa ineffabili benignitate dñi Jesu.et ex intimis viscerib⁹ charitatis eius Ipa est cui nulla scelera horrida. nulla pcā magna. nulla consuetudinū vincula dura .nulla difficultatū clausstra inuia sunt Ipa nos pūenit vt bonū velim⁹.ipa subsequitur vt possim⁹ Ipa stantes robo/rat ne cadāt.ipa currētes expedit vt alacri⁹ currāt.ipa iacentes cōpellit vt surgant de lacu miserie et de luto fecis Ipsa quatriduanuz mortuum non solum resuscitat.ꝫ eius etiam sorores id est anime affectus cōcitat vt p fratre resuscitando intercedāt Ipam nulla volūtas.nullū meritū.deuotio nulla pcedit.ꝫ sponte venit. indebita venit ac p ꝫ totū hominē iure vēdicat sibi Optz nāqz vt accepto dei beneficio tā gratuito q tā magno vt totū hominē innouauerit et q̄ſi alterando mutauerit ex eo q⁹ erat in id qđ añ nō erat ꝫ ē de iniusto in iustū de nō sācto in sc̃m.de peccatore in innocētē.totū et ex toto se hō ad gr̃as repēdendas ouertatq neq̄qz gr̃e dei ingrat⁹ pmaneat Gratū aūt veracit̃ existē est ad bona agenda se incessanter exercere Minus enim gratus esse conuincitur.quisquis mādatis eius q̄ gratiam dedit adhuc reluctatur

De verbis

Sed si omnis nra gra actio. dei est de datis bficijs laudatio. de dandis adhuc siue in hac vita siue in futura q mihi erit spes et fiducia? Quib9 demq meritis dqrā de malo custodiā. in bono ostātiam. finē bonū et vitā eternaz Neq em dabunt immerito. z vnde iā mereri ea possim non video. Sed scio qd faciā Accepto bm ppbam spū gre et pcū. gre. vt bona inchoem. pcū. vt assiduis do pcib9 inchoata omendē. erinde iā ordiar facē mihi amicos pcib9 indefessis q me recipiāt in ckna tabernacula Quid ei si siue alienis siue ppijs meitl. ad ipiscar dūmō adipiscar regnū celorū? Surgā pinde et circuibo ciuitatē. qram sicubi inueniā virū iustū et scm. bonis pollētem mozib9 placentē deo scm dilectū Jpi9 me oronib9 omēdabo. vt qd meis meritl. nō valeo ei9 assequr pcio Quera debinc in milib9 aiaz sāctarū si vspiā inuenire potuero spōsaz dñi mei. amicā regis eterni Jpi me potissimū omendabo. ipi adhere/bo z et obsequr adolescētulis eius vt indignitas mea q p se iuste despiciat. illaz q spōse familiares sūt meritis puehat Egrediar aūt adhuc et otueboz celestē illā curiaz. ouēt9 illos scissimos. q assistūt dominatozi vniuerse terre. et hinc qdem letant illi beatoz spirituum ordines. illinc do gaudēt aie scorū q xpi vestigia sūt secuti. quos i septē gradib9 sacrosca distinguit ecclia Clamabo ita ad eos p diez

domini Venite

et noctē. orabo p me et p amicis meis. postulās vt intercessiones scarū omniū celestiū virtutū et scoz pncipū archarū et cetēa vbiq tētiam9 Jnuocabo nihilomin9 singulos qsq scoz spēalit. qrū mihi et notitia maioz. et memoria crebrioz et intercessio assuetioz ē Naz sicut de claritate et gla ita de pietate misericordia. et charitate omniū mihi ostat. vtputo q etiā gaudēt super vno pccore penitētiā agēte Ecce aūt sup omnē gloriā scoz sup omnes choros angeloz exaltatā ostidero scam dei genitricē Mariā p/ditoz repatricē. exulū reducē. matrē et dominā omniū xpianorum Hec ē illa glosa et felix maria. que in ipo sacratissimo sācte trinitatis triclinio assistit pata votis poscētiū. tāto potētioz ad interuenēdū q̄nto pritioz ad intuēdū ipm fōtē misericordie Ad hāc igit medullitus ofugiā. ad ipam tota virtute clamabo. ad ipam suspirabo gemēs et flens in hac lacrimarū valle. scies qz potes ē q efficax apud dñatorē celi et terre. et si locuta fuerit p me verbum nihil est qd possit ei denegare dilectissimus filius eius Libet adhuc mentis oculos attollē. ac de pfundo laci et de luto fecis qualitercūq acie dirigē in illud incomprehensibile diuine claritatis arcanum. et considerare diligenter vtrum ne etiam ibi sit imo ne vel ibi desit qui pro me intercedere possit Tres illic contu/eoz in vna deitate personas in/

diuisas in essentia.indifferentes in potentia pares in virtute.eqles in benignitate Et cuz psonaz nulla sit posterior alia.nulla inferior aut indignior duas tñ ex eis.filium videlicet et spūmicm agnosco intercedere p me miro et ineffabili mō. ad deū patrē omipotētem Nñ et vterqz aduocati nomē obtinuit.te stāte ipa veritate et dicēte de spū sācto Rogabo patrē meū et aliuz paclytū dabit vobis spūm veritatis Et itē alio loco dicit scriptura de filio Aduocatū habem⁹ apud patrē ihm xpm iustū Qđ aūt idē filiꝰ intercedat p nobis .sic asserit apls.xpus ihs qui ē ad dexteraz pris.q etiaz interpellat p nobis. Justū eñ est.vt medicꝰ p egrotis aduocatꝰ p derelictis.fr̄ p frib⁹ caput p mēbris.pontifex p ppło suo interpellet Venite ad me omnes ꝛc Ipsum vero apud patrē p nobis interpellare ē. cicatrices et qle genꝰ mortis sustinuit p nobis pīno vultui qsi oīēorādo incessabilit demōstrare Dz item spiritus orat p nobis sic dicit aplus Simili aūt et spūs adiuuat infirmitates nr̄as Nā qđ oremꝰ sic oportz nescimꝰ.ꝫ ipe spūs postulat p nobis gemitibꝰ inenarrabilibꝰ Et alibi Spūs scūs deū postulat p scis Jpm vero p nobis postulare et ineffabilit gemē ē.postulatiōes et gemitꝰ nr̄os qs ipo inspirāte fundimꝰ.deo pri et filio ac sibi ineffabilit acceptabiles redde Ecce p me orat omnis eccia scoz .p me orant oēs chori angelorum.p me intercedit pissima vgo maria mū di salus et dña .p me interpellat vnigenitꝰ dei filiꝰ .p me postulat spūscus.et solꝰ pr̄ poterit aduersū me claudē viscera miscōrdie sue? Absit Eiꝰ qpe natura bōitas.eiꝰ opꝰ miscōrdia ē.eiꝰ naturale et priū est misereri sp q parcē Ipiꝰ deniqz vox ē illa ad moysen Clamabūt inqt ad me.q ego exaudiā eos qz mibicors sū Certe cū tales ac tātos hēaz pronosq aduōtos intercessores q adiutores.quē timebo ?Nōne dignꝰ ero vel potiꝰ nōne ipi digni erūt vt p eos et pp̄ē eos obtineā quācūqz petiero gratiam.et gr̄az p gr̄a Supna eterna pietas q pmaz gr̄am dedit .id est bonū velle.dabit et pficē p bona volūtate.i.gr̄az p gr̄a scđaz pro pma.addatq pseuerātiam .i.gr̄az tertiū p scđa.et ita mia, eiꝰ sbsequitur me oibꝰ diebꝰ vite mee Ad extremū đo gr̄az et gl̄az dabit dñs gr̄az boni finis.gl̄az ecne beatitudinis Ubi nēndum qp vna qlibet bona opatio nr̄a.et regratiatoria ē pteritoz et meritoria futurorum dei donorū.futuroz inqm taz in pñti qz in futura vita Qđ satis ex pmere videt psalmi sexagesimino/ni titulꝰ qui inscribit psalmꝰ dauid in rememoratiōe qp saluū fecit eū dñs Psalmꝰ bonā opationē signi/ficat q opatio fiēi dr̄ in remēorationē qp saluū eū fecit dominus.i.in gratiarum actione In cuius tamen psalmi fine scriptum est Adiu

De verbis

tor me⁹ et liberator me⁹ es tu. adiu
tor videlicet ad gr̃am. liberator a
corruptiõe ad gloriã capescẽdam
Sicut ergo pcm aliqđ pena est
pcti pcedẽtis et causa subsequẽtis
ita e regiõe virt⁹ ẽ donũ virtutis
pcedentis et cã subsequẽtis. et ni/
hilomin⁹ vtriusqz tã virtutis vide/
licet qz peccati retributio manet i
eternũ Ecce qb⁹ meritis et qub⁹
modis obtinẽ possũ regnũ celorũ
Sed obsistet fortassis antiqu⁹ ille
aduersari⁹. et calũniabit iniustũ eẽ
vt alienis pcib⁹ et nõ ꝓprijs operi
bus qsqz saluet Ad vbũ istud fa
tor expauescerẽ. nisi magna mea
merita recognoscerẽ Habeo autẽ
duo merita magna et valida. q me
rito ꝓ his ingrediar in locum ta
bernaculi admirabilis vsqz ad do
mũ dei Et ꝑmũ qdem est dñi mei
passio Scdm vero mei ẽ ipi⁹ ope
ratio. etiã si minimũ qđ opat⁹ fue
ro. etiã si vel vnũ in fine vite gemi
tũ ediderо Quacũqz inquit hora
pcor ingemuerit salu⁹ erit Primũ
op⁹ opat⁹ ẽ dñs me⁹ ꝓ me et sine
me. et qz merito ei⁹ ipe non eguit.
ih dedit Scdm op⁹ opak mecũ q i
me. et ei⁹ meritũ mihi totũ dat. ac
ꝓ eo q ꝑmiũ dabit Atqz ita verus
ẽ q electi deo dicũt Omnia enim opa
nra opat⁹ es nobis Primũ méritũ
ianuã mihi regni celestis reserat. se
cũdũ in beatitudine sedẽ collocat
Tc ꝑmo scriptũ. ẽ Occisus es et
redemisti nos deo in sãguine tuo
et fecisti nos deo nostro regnũ et
sacerdotes. et regnabũt sup terrã

domini Venite

terrã vtiqz viuẽtiũ Jtẽ xp̃us pro
peccatis nr̃is mortu⁹ ẽ. iust⁹ ꝓ in/
iustis. vt nos offerret deo Et mgr̃
petr⁹ in sẽtẽtijs Nõ potuit p ate fie
ri regni adit⁹. q fieri sal⁹ nisi ꝑ mor
tẽ vnigeniti. cui⁹ tãta fuit h̃ũilitas
et patiẽtia. vt merito ei⁹ patuerit
in eũ credẽtib⁹ regni adit⁹ De se/
cũdo scriptũ ẽ Unusqsqz ꝓpriam
mercedẽ accipiet ꝓm suũ laborem
Et alibi Omnis mia locũ vnicui/
qz tribuet ꝓm meritũ opm suoꝝ q
ꝓm intellectũ pegrinatiõis ei⁹ Bñ
aũt dicit ꝓm intellectũ pegrinatio
nis ei⁹ qz ꝓm q magis a min⁹ se b
pegrinũ qsqz esse intelligit. et iuxta
intellectũ verã patriaz inqrit. ꝓm
b magis aut min⁹ in regno clarita
tis habebit Attñ q vel vltim⁹ erit
in regno vtpote q illõ sibi ꝺqñẽit
vno solo gemitu vel vno aq̃ frigi/
gide potu. scim⁹ q tãtã gloriã ha
bebit. qntam nec oculus vidit nec
auris audiuit nec in cor hois ascẽ
dit Quid aũt putas illi erit. q a p
mo mane in vinea dñi laborãs su
stinuit pond⁹ diei et est⁹ et in celo
reposuit sudores suos! Ihoc ine/
stimabile est Cũ ergo mihi merita
ad regni aptionẽ suppetãt et ad se
dis collocationẽ. qđ est iam vnde
despare habeã ꝓtertiz cũ ad thro
nũ glie tãtis inkcessorib⁹ qntos su
pra memorаui fuit⁹ accedã! Ihoc
in me fratres ex voce cuiuslibz ele
lecti et dilecti deo. non presumptu/
osa arrogantia. sed pia et humili
confidentia trãsfiguraui. que me
iudicia sequar. ẽ ignorans. sed de

diuina misericordia nō desperās
Nō em̄ his q̄etur̄ me diffinio
q̄d q̄dē sol'no uit de' ꝫ modū pre
scribo q̄ q̄enire debeat omnis di
electꝰ. Hec et his similia diabolo
temptāti et pcēm sue diffidētie vl
desp̄atiōis ingerē volēti soleo re/
spōdere.ne q̄ p̄ualeat inim̄ c'me'
sup me At si q̄ me cogitatio in cō
spectu diuine maiestatis rapuerit
ibi certe longe alit procedo q̄ tūc
me puluerē cinerē q̄z esse recogno/
sco Tūc me pcōrē miserrimū q̄
supplicio dignissimū ꝓfiteor et cū
oī reuerētia venīā depcor Tunc
q̄si sup̄ terrā sto et alas submitto
quas in altercatiōe diaboli q̄si in
celo volās extēsas teneo.vt sp et
corā diabolo erect' inueniar.q̄ hu
milis corā deo Hic āt ad expo/
nēda v̄ba dñica reuertamur Ue/
nite inq̄t ad me omnes q̄ laboratis
et onerati estis et ego ꝛc Quid dul
ci'nob hac voce dñi vocātis et in/
uitātis nos frēs charissimi? Ide
amus igit fratres vocationē nr̄az
seq̄mur vocātē.vt mereamur eū q̄
nos vocauit in regno suo videre
Sz q̄d agim'? Nūquid vocationū
modos ptermittim'? Minime Nā
vtilitatis nō modicū afferūt.si sci/
ant Sūt vero tres modi.q̄bus a
dño vocamur.et ad dominuz vo/
camur Afflictio.omonitio.inspira
tio Cōmonitio fit extrinsec'.inspi
ratio aūt intrinsec'.afflictio vero
vtrobiq̄ Afflictio tñ alia fit in re/
bus.alia in corpe.alia in mēte Af
flictio in reb' est paupertas. affli/
ctio in corpe infirmitas.afflictio i
mēte puersitas Nunc de singulis
videam' Sūt nēpe nōnulli qui in
h̄ mūdo nihil diuiciaz habēt sūt
q̄ hoc ipm̄ q̄d hñt ampliare volūt
et nō valent Duris vtriq̄ labori
b'ardenē insistūt. oi studio adq̄rē
dis reb'inseruiūt.et tñ casso labo/
re deficiūt Nihil in mūdo p̄ter ꝓs
peritates et glorias q̄rūt.et nihil
in mūdo p̄ter aduersitates et mo/
lestias inuenūt Cūq̄ negociēt q̄
deficiāt.conent surgereq̄ semp ca
dant .tāto facili'q̄q̄z ad dñm cō
uertūtur.q̄nto in reb'mūdi nūq̄m
ꝓsperant Sūt alij q̄ repentina in/
firmitate correpti vel longa egri/
tudine p̄ssi.eo celeri' ad sanitatem
cordis redeunt.q̄ de sanitate cor/
poris q̄si desp̄ati sūt Generale nā/
q̄z ē oīb'.vt cū infirmari ceperint
tūc sci eē vel fuisse velint.q̄ tūc de/
um inuocare incipiūt quē p̄us au/
dire nolebāt etiā vocātē Hinc p
psal.dicit Multiplicate sūt infirmi
tates eoꝝ postea acceleraverunt
Hos ad bonū sua pauptas.illos
sua poucit infirmitas.q̄si paupes
et infirmi nō fuissent in malo suo
fortassis sp durarent Quos apte
puer ille egypti' significat.q̄ cū et
amalechitīb' ciuitatē dauid dep̄/
dātib'venēat ꝫ eisdē cū preda re/
uertētib' eger in via remānit. et p
triduū nihil oio cibi vel pot'gusta
uerat Quē dauid repperit q̄ cibum
q̄ potū tribuit.q̄ ei'ducatu hostes
interfecit Amalechite ciuitatē da/
uid destruūt.q̄n sc̄i hui'amatores

imaginē dei in semet ipīs p prava opera polluūt Cū p̄da reuertunt qñ etiā in mala sua opatiōe p̄sperant Puer egipty⁹ eger in via remanet cū pc̄oz aliq̄s a seculi felicitatibus multimoda a uersitate repellit Trib⁹ dieb⁹ puer ille incibat⁹ remansit Per tres dies significari vident tres p̄spitatū spēs. quas amatores mūdi ad cumulū dānationis sue plerūq; sortiunt. dignitas scz. nobilitas. et diuicie Puer ergo ieiun⁹ remanet. cū pc̄oz dignitatez. nobilitatē. et diuicias. q̄b⁹ delectari possit nō habz Quē dauid reppēit. cibo q; ac potu reficit. q; hmōi pc̄oz xp̄us misericorditer ad se trahit. ei q; suaues delicias impertit Eum xo dauid exercitus sui ducē ostituit. q; nōnunq; otingit. vt hō q̄ paup in seculo fuerat. locū regiminis inter religiosos accipiat Qui eos et a q̄b⁹ despect⁹ fuerat interficit cum gladio verbi dei exerto. lut ricos quosq; et carnales q̄b⁹ in mūdo eē non potuit a prava sua opatiōe verb et exēplo occidit Sic nimirū omnipotens de⁹ frequenē et q̄si ex osue tudine pietatis sue stulta mūdi eligit vt ofūdat sapiētes. et infirma mūdi eligit. vt ofundat fortia et ignobilia et otēptibilia eligit. ea q̄ nō sē. vt ea q̄ sē destruat Hinc in pabola veritatis dicit Exi cito in plateas et vicos ciuitatis. et pauperes ac debiles. cecos q; claudos cōpelle intrare Qui aut̄ sint pauperes et debiles iā satis dictuz est Videam⁹ nō q̄ sint ceci et claudi

Ceci et claudi vident nō ptinē ad tertiā afflictiōis spēm. quā sup̄ distinguēdo nominauim⁹ p uersitatē Quare aūt duplici signatur noie! Puto p̄ duo genēa hominū. secularū videlicz q; claustraliū. Ceci sūt q̄ lumē veritatis nō vidēt. nec vidē appetūt Claudi sē q; nō ceci q̄ lumē veritatis q̄dē vidēt ꝛ corruptiōis sue p̄dē otracti. rectos in opatiōe gress⁹ figē nō valēt Per cecos seculares accipe. q̄ oculo rōnis carētes et suā sensualitatez sequētes. nescierūt neq; intellexerūt in tenebris ambulant. q; nolunt intelligē vt bñ agant Per claudos claustrales intellige. qui assitua lectiōe q; iugi meditatione edocte vidēt. i. discernūt inē bonū q; malū. inter sēm q; p̄phanū. ꝛ tñ captiui ducunt in legē pc̄i ac p ꝛ claudicēt in vīs dñi Quo aūt hos vel illos ad deum sua trahit peruersitas! Quid xo ē p uersitas! Et nūq̄d p uersitas ē afflictio! Breuit accipite Peruersitas in ꝛ loco ē mala cōscia Hāc p uersitatē afflictionē ei null⁹ ignorat. nisi qui stimulos mordētis pūgētisq; tumultuātis oscie nō sētit Quid itaq; tā ad aratruz trahēdū. et retro nō aspiciēdū q; pūgēs oscie stimul⁹ vrget! Durū ē cōtra hūe stimulū calcitrare Nūq; pacē et salutez habz. q̄ recalcitrat ꝛ cōtūdit et ofunditur percutitur et affligitur. donec adq̄escat. Ē ō/scientiam sequere. si vis saluus esse Qui sequitur eam. nec errare poterit nec timere Qui non sequitur ipe sibi testimoniū reddit q̄ dēa

tus sit Cōscientia eñ sua inducabit eū i nouissimo die Inspiciam⁹ tñ p exempla si placet. qualiē ad uer sionē ducat quēq; mala conscientia Cōtingit plerūq; vt secularīū ali quis mole grauat⁹ criminū .q̄ nū/q; voluit pcīs ponē modum.sed gl'oriat⁹ est in malicia.q sp̄ pualuit in vanitate sua tādē aliqñ ad cor redeat .et ipam nimiā puersitatez et puersaz nimietatē scelerū suoz horē incipiat Cūq; cepit cogita re mala que gessit et mala q̄ meru/it .q; erecrā⁹ sit coram deo.et q; dānādus coz mūdo q; district⁹ iudex veniat et q; terribiliter pcō res puniat.cū hec inq̄m q his simi lia reuoluere et replicare sibi cepit in corde suo q̄nta putas vndaruz flumina sup̄ oscientie nauē tunc ir ruant?Quidni cōquassēt et ofrin gāt pcellis salubrit furentib⁹ na uis illa.q pereat a via sua pessima et a vita sua neq̄ssima.vt eo resipi/scat et reuiuiscat meli⁹ quo salubri⁹ perijt?Hinc pat ad filiū stulte ira cūdum Frat tu⁹ mortu⁹ erat et re uixit.perierat et inuentus est Ibic ergo talis cū ad cōuersionē vene rit eo ꝑpensius sp̄ satagit deo ser/uire.quo se meminit nequi⁹ecidis se.sic q; fit vt sua eum peruersitas apud deū ꝓmoueat.dū eaz semp acriori pñia deplorat Contingit item q̄ claustraliū aliq̄s spū pulsa tus inuidie vel ire.curiositatis vel inepte letitie.seu alteri⁹ cuiuslibz vi cij.dū resistere neglexerit.et longa dissimulatione assuefact⁹ in vicio. vires auxerit inimico.ꝓmittēte ꝺo cadat in culpā luxurie vel alicuius grauioris Solet nāq; superna di strictio pcēm aliquotiens punire pcō .vt qui in sordib⁹ est sorde/scat adhuc.et sit sup̄ modum pec cans pcēm.q diuinū ꝓmitus nolu it seruare mandatū Qꝺ tñ q in ele ctis occasio est correctionis.et in re,pbis cumul⁹ damnationis Cuz igit homo qui eiusmōi est.reatū su um videt.nōne angit et affligitur a ꝓpria oscientia conuictus et cō fusus?Nōne tandē ofusio illa ad/ducet iusticiā .et afflictio talis alle uiabit cōscientiā?Corriget equidē maius peccatū.qꝺ est pena ꝓcedē tium viciorum et occasione illi⁹ cor rigere leuiora vicia q̄ fuerit cā illi⁹ pcī Sic nim rū mirabilr cūcta dis ponēte ꝺo.electis suis oia,coope rant in bonū.nō solū bona .sed et mala q̄ faciūt.qr q̄ stando segnes eē poterant cadere ꝓmittuntur vt feruentes fiant .et magis cecidis se q; stetisse ꝓdest.cū dānuz ruine luctib⁹ vberiorib⁹ reconpēsent Jā vero sedus diuinarū vocationum mod⁹ est vt sup̄ dixim⁹ cōmonitio. quā triplicit fieri diffinim⁹ Fit eñ monitio ꝓ miracula signoruz.ꝓ exēpla bonoꝝ.et p verba doctoꝝ Doctores aūt in h̄ loco accipim⁹ omnes cuiuscūq; etatis vel ordi/nis a quibus verbum salutis au/dimus Per miracula igit vocātur qui exhibito vel in se vel in alijs

De verbis

visibili miraculo ouertunt ad dominū In se. vt cecus nat⁹ In alijs. vt nichodem⁹ q̄ venit ad ihm nocte. Nemo em̄ inānt pt hec sig facē q̄ tu facis In se q̄pe nullū recepisse signū inuenit Per exēpla vocātur. qui ad aspectū vel auditū siue etiā ad memoriā alicuius viri religiosi ex his quos pñs adhuc seculū in carne retinet. vel futurū iā ereptos corpe suscepit animo accēdit atq; virtutes q̄b⁹ illū effulsisse meminit p viribus imitari ꝓpōit Per verba doctoꝝ vocant. q̄ viua voce p dicantiū edificant. et ad celeste edificiū coaptant O q̄ miranda et tremēda sup nos est dei dispensatio. in h vocatiōis articulo Enim uero multis dat verbuz p̄dicationis bono suo. multis datur malo suo. Sic et multis subtrahit bono suo. et multis subtrahit malo suo Illis dat bono suo q̄ cū gaudio suscipiūt verbū. et fructū afferunt in patiētia Illis dat malo suo. qui auditū voluntatē dñi sui. et non curant facē oia Illis subtrahitur bono suo q̄ posset exinde nisi subtraheret supbire vel fastidire aut etiā otēnere. ac p h grauē iudiciū incurrē Illis subtrahit malo suo q̄ vel ꝓter sua vel ꝓter aliena peccata illud audire nō merent qui si audirēt. a sua fortassis pūitate corrigerent O q̄ infelices sunt q̄ verbum dei audire nō possūt. o q̄ infelicissimi qui et oderūt. De primis

dominī Venite

scriptū est impedimēta mūdi fecerunt eos miseros De scribis ꝑplus em̄ ad iracūdiā ꝙuocās est. et filij mendaces. filij nolentes audire legem dei De tertijs. Inspientes q̄ maligni oderūt sapientiā Et iterū Desperastis omne cōsiliū meū Primi iudicabunt vt negligentes seruti. scribi vt otiumaces domestici. tertij vt cōtēnentes inimici Primis q̄ libet homo loq̄ potest absq; scrupulo. scribis nullus ex facili debet nisi qui vel ꝓter amicitiā aut affinitatē aut aliquid hmōi. se ab eis erudiri presumit Si em̄ me nō exaudiri cōtigerit ero reus ero si margaritas ante porcos sparsēo Tertijs qui verbum dei subtrahit. male nō facit. quia ex hoc saluti eoꝝ p̄uidet quāq; si ex toto efficere non valet. tñ hoc ipm q̄si salus. q̄d ex non audito verbo ac per hoc nō contēpto minus damnatur Ihinc est q̄ quando cum iudeis nos loqui contigēit. confusiōi magis eorum q̄ uersioni disputando operam damus. quia de conuersione eorum quodāmodo desperamus Et de his actenus Tertius autez diuinarum vocationum modus ē inspiratio. quā mltis modis fieri cōstat sit nāq; timore. amore pudore. opūctiōe. deuotiōe intelligētia. sapiētia. datiōe. redditione. augmētatiōe. et consūmatiōe cuiusli bet gre Que q̄n ad alia ꝓram⁹. singillatiz euoluē supsidem⁹ hoc solū omōem⁹. q̄ hec sola vocatio

p se sufficit ad ouertendū hominē. ceteraꝝ nulla fine ista aliquid valz Fremat mundꝰ premat corpus. tumultuet scientia. coruscent miracula. appareāt exempla. addant et doctoꝝ verba. magis p hec blasphemie. murmuratōes. otēptꝰ. q irrisiones. detractiones. et pſecutiones. q̄ gr̄e aut virtutes suscitabūt his itaq̄ de vocationum modis tanq̄ p excessū dictis ad ꝓpositum redeamꝰ Venite inq̄t dñs ad me ⁊c Cogitaui mihi q̄d sibi dñs voluerit in hoc verbo venite. Occurrit sētentia beati Bern̄. in sermone sup cantica cāticoꝝ. lx. caꝰ. sic dicentis Ostende mihi faciē tuā. Ad quid? vt mihi videt se magis ostendere vult. Ita est. videri vult. nō videre Quid em̄ ille non videt! Ita frēs. ꝓsus ita mihi videt. Et in hoc loco q ipe potiꝰ venire velle ad nos q̄z nos ad eū insinuet. vtrūq̄z tñ necessariū est ad eternā salutē. sed sufficit venire nr̄m p̄cedere. nemo sane mētis ignorat. Est em̄ suū nr̄i causa. sicut et fit nr̄i causa. Etem̄ nisi ipe venerit ad nos. nos nunq̄z venemus ad eū. Sz q̄d dicimꝰ. Quō venit q̄ vbiq̄z est. Quo venire p̄t qui nusq̄z deest. Quō etiā veniemꝰ ad eū qui immobiliter et immutabiliter est sup̄ omnia. et infra oīa. intra omnia. et extra omnia! Vtrūq̄z mirabile est sez q venit ipe ad nos. q q nos venimꝰ ad ipm. sed videamꝰ quō fiat q̄d fieri oīmodis constat. Et primo de aduentu ipiꝰ ad nos. Aduētus ipiꝰ quadripertitꝰ est. aduentꝰ incarnationis. aduentꝰ dispensationis. aduentꝰ aduocationis. aduentus vltime retributionis. Primꝰ in plenitudine tpm. scōs i cordibꝰ electoꝝ. tertiꝰ in cuiuslibet hōis morte quartꝰ in nouissimo die. De eo quē scōo loco posuimꝰ aduentu sez dispensationis nūc agere intendimus ceteris omissis. Venit itaq̄z dñs ad nos vel in nos dispensatiue cuz mentes nr̄as illuminat accendit et replet sui amoris igne. Tūc ho cuz in nos venisse dicimꝰ cū intensiorez solito sancti desiderij feruorē in cor de sentimꝰ. Et quāto feruentiores sumꝰ tanto eū p̄sentiorē eredimꝰ. Venit cū menti aspirat et vocē eiꝰ audis sed nō scis vnde veniat aut quo vadat! Vocē audis q̄z gratiā sentis. sed nescis vnde veniat. quia nō discernis vtꝝ de iudicio seueritatis an de ꝓpiciatorio bonitatis gr̄a ꝓcedat. Nescis q̄z quo vadat q̄z nō intelligis ad quē finē tendat Si aūt p eo q scire te putas quo vadat. q̄z sētis q in cor tuū vadat attentiosius querē insistas et vnde veniat. Sane me aliud respondere posse non ꝓfiteor. nisi q de eo cordis loco vbi non sentiē. ꝓcedit ad eū cordis locū vbi sentiat. Non em̄ de exteriorib⁹ cuiuslibet loci fedib⁹ q̄ localiter aduenies ingredit sicut nec de interiorib⁹ anime successib⁹ quasi tpaliē oriens egredit ꝫ incōmutabilis in se manens ab inexpti tia cordis ad expientiā eius ꝓdit.

vel certe de presentia potentie qua vbiq; est veniēs ad pñtiā gre qua nūc adest nūc abest trāsit. Est tñ et aliud qđ de aduentu ei⁹ sicut q de recessu eius figuraliter dici possit. Venit siquidē ad nos duob⁹ modis.et duob⁹ modis recedit. venit cū accedit vel apparet.recedit cum abit vel euanescit Quodcūq; venit vel recedit de loco ad locū grada tim transit Quod vero apparet vel euanescit ex improuiso⁹ se nr̄is aspectib⁹ ingerit vel eripit. Euanescere aūt est.nō ad nihilū redigi sed ab aspectu repente subtrahi sic de dño scriptū ē.Et ipe euanuit ab oculis eor̄. Venit itaq; dñs ad nos cum diuino nos exercitio ad v̄tutes eruditi. Apparet nob cū intelligētiā sacre scripture q̄q; ec nō meditātib⁹ inuehit.siue cū sūbito lumē mire suauitatis infundit.Euanescit cū nos inopinate in manib⁹ aduersar̄ derelinq̄t.Cū euanescit mons cadēs defluit et saxū trāsferē de loco suo q; robustus quisq; qui monti p̄ē virtutū altitudinē.et saxo p̄ter firmitatē opabilis erat.magna et sūbita temptatione p̄sternit. Cū recedit paulatim terra alluuiōe osumit q; infirm⁹ terre p̄ter deiectionem vite opabilis.exigua ꝫ assidua tribulatione frangit Veniēs aūt siue apparens subito letificat cor hōis. et p multitudine miserationū suar̄ implet oīe animal bñdictiōe.et expectat suis sanctis monitis factis nos respondē debere. Nñ necesse est frēs carissimi vt occurram⁹ obuiā ei.Ecce audistis qualit̄ ad nos venit.qualit̄ nos vocat.qualē misericordiā misericordia indignis p/rogat.Ecce nūc tp̄s acceptabile. ecce nūc dies salutis et tp̄s miserēdi eius.Scriptū quippe ē.Benign⁹ est em̄ spūs sapiētie.benign⁹ q suauis est spūssanct⁹.spūs tuus o sapiētia q̄ ex ore altissimi p̄diisti dissimulās pcā hōim p̄ter penitētiaz et delens ea p̄ter penitētiā. Ez ḋo! Si benign⁹ est nunqđ in eternū benign⁹ erit? Erit quidē ꝫ nō illis qui audituri sūt. Ite maledicti in ignez eternū. Nā subiecit scp̄tura. Et nō liberabit maledictum a labr̄is suis Quisq; em̄ maledictū extremū sūbi erit q; benignitatē spūssancti in pñti otempsit. deinceps vero p spiritū sapiētie.nec p ipaz liberabit sapientiā.q; nec passio x̄pi.nec infusio gre spūssancti illi vnq; p̄derit. Quap̄ dilectissimi si vocē ei⁹ audieritis nolite obdurare corda vestra.nolite sperne ei⁹ monita.nolite negligere tp̄s gre qđ presto ē. Pēsate frēs pensate q̄ multitudine misericordie p̄rogauit quantā iudiciī districtionē q̄q; exercebit. Qui nē sinū pietatis penitētib⁹ apit tūc ianuā regni celestis cōtemptorib⁹ in eternū claudit.qui nūc salubr̄it̄ clamat. Venite ad me omnes q̄ laboratis et oncrati estis et ego reficiā vos. Tūc terribilit̄ intonabit. Ite maledicti in ignē eternū qui par⁹ ē diabolo et angelis eius. O q; ma

leuicti sūt qui hoc audituri sunt. O q̄z essent miserandi si vlla eis deinceps mia posset impendi. Dū igit fres charissimi tps habem⁹ p̄occupem⁹ faciē ei⁹ in cōfessione vt tam horrendū maledictū possim⁹ euadere. occurram⁹ obuiā saluatori nostro. disponam⁹ ascensiones in corde nro. ascendam⁹ in montē dñi vt pueniam⁹ ad gloriā regni. Difficil q̄dez ascensus ꝫ inestimabilis in p uentiōe fructus. Sane q̄nq̄ nobis ꝓponunt gradus q̄b⁹ veniam⁹ ad ipm. ꝫ in quatuor ad ipm venim⁹. in q̄nto et pueniem⁹. ¶Prim⁹ grad⁹ aduent⁹ nr̄i ad ipm est fides. scōs dilectio. terti⁹ obediētia. quart⁹ pseuerantia. q̄nt⁹ incorruptio. De primo dicit ipe dns in euangelio Qui venit ad me nō esuriet vnq̄z. et qui credit in me nō sitiet vnq̄z. Item de scdo. Omnis qui audiuit a p̄re et didicit venit ad me. hoc est. Omnis q̄ diuinā audiuit inspirationez venit ad me id ē p dilectionē sequit me. Item ō tertio Quiq̄s vult post me venire abneget semet ipm .i. obediat p̄ceptis alteri⁹. De quarto autem Omne qd dat mihi pater ad me veniet. et eū qui venit ad me vtiq̄z p seuerādo nō eiciā foras. De q̄nto dr̄ sponse in cāticis Veni de libano veni coronaberis. Primos tres grad⁹ apls breuit ꝫ eximia snia cōplectit dicēs. ¶Fides p dilectionem opat Reliquos duos p semet ipāz veritas his verbis exp̄mit. Qui perseuerauerit vsq̄z in finē hic salu⁹ erit

id est incorruptionem possidebit. Hos q̄nq̄z grad⁹ sic habem⁹ in libro sapie descriptos. Initiū sapie verissima est disciplīne ocupiscētia Cura ergo discipline dilectio ē. et dilectio custodia legū illi⁹ est. custodia aūt legū cōsūmatio incorruptōnis est. incorruptio āt facit ꝓximū deo Vbi ꝓtin⁹ subinferr̄. Concupiscentia itaq̄z sapiētie deducet ad regnū ꝑpetuū. Qd ē dicere. ¶Fides q̄ est fundamentū ad pfectionē deducet edificiū Sapia ergo .i. cognitio veritatis est edificiū siue fabrica cui⁹ initiū .i. fundamentū ē fides vera. Sicut ergo impossibile est fabricā fieri sine fundamento. ita sine fide impossibile est placē deo. Que fides recte dr̄ ocupia discipline. qr fides vera sp ocupiscit scire legē vite et discipline ne forte pefluat. ne forte in vacuū currat. ne ꝓ spū veritatis. spm̄ sequat errōris Post cōcupiscētiā discipline sequit dilectio vt disciplinā quā appetis nosse studeas et diligere. ne sit tibi molesta et grauis. Iz aliq̄ten⁹ videat eē nō gaudij ꝫ merōris. ¶Post dilectionē sequit custodia legū .i. obedientia. qr teste btō Gregl. Probatio dilectionis exhibitio ē opis. Optet āt vt ipa obediētia sit ōstās. sit vera. sit hilaris. sit affectuosa. Cōstās illoz obediētia nō est q̄ ad ea q̄ sibi placuerint tm̄ obedire ꝓponūt Vera illoz obediētia nō est q̄ p lucro vel omodo tpali obediūt. Hilaris illoz obediētia nō ē q̄ cū murmure

vel responsione nolentis q̄ iubent̄ ꝓficiunt. Affectuosa illoꝝ obediencia nō est q̄ etsi respondē nō audēt rancorē tñ et maliuolentiā in pectore versant. In opatōe tñ obediētie duplex solet euenire piculū. Si aut ī eo q̄ ꝑmo suscipis beniuole. postmodū mutato aio tenē incipias cū rancore. Obediētie ẽo annectenda est ꝑseuerātia qñ initiū boni opis quid ꝓderit si ꝑseuerātia defit. que bñ ꝯsūmatio incorruptōis vocat̄ qz incorruptionē inchoataz in via ipa ꝓfect⁹ ꝯsūmari et coronari facit in ꝑria. Recte āt subinfert̄ qz incorruptio facit nos ꝑximos deo. et ꝙ huic soli ꝑmittat̄ dei visio dicente dño. Beati mūdo corde qñ ipi deū vid̄. Notandū tñ ꝙ alia ē incorruptio quā tenem⁹ in via. atq; alia quā possidebim⁹ in ꝑria. Incorruptio patrie est impassibilitas corpis et eterna stabilitas cordis. Incorruptio āt vie est castitas corporis et puritas mētis. Iñ ad omēdatōnē sponse dr in Cāticl. Pulcra es et decora filia ihrl̄z. Pulcra videlz mūdicia corpis. decora puritate mētis. Nec tñ et hoc sciendū ꝙ hāc ipaz vie incorruptionē ꝓfecte nequaq; obtinē possum⁹ in hac vita. Quātalibet em̄ in hac vita mūdicia fulgeat q̄tūcūq; p fidē polleat. sp tñ in semet ipo portat. vñ corruptōez pati cogat̄. Integritatē corpis nc q̄s seruauēit vt nō solū opa ꝛ et sensus ipos p q̄s opa fuūt mortificauēit ꝗz q̄s gloriabit ꝙ omia castū se hre cor? Exquo em̄ mens hūana puritatis auctorē in ꝑmo parēte deseruit. impuris cogitatōib⁹ nō coinq̄nari nō ꝑt. etiā si velit. Erit tñ p gr̄az dei qñ et sine termino volet et valebit sine impedimēto qñ scz natura nra transibit ī gloriā. qñ corruptio induet incorruptelaz. qñ mulier. id ē fragilitas hūana amicietē sole claritatis et lunā mutabilitatis habebit sub pedib⁹ deiectā videlz et oculcatā. Itaq; incorruptio vie facit nos ꝑpe deuz sed incorruptio patrie facit nos ꝑximos deo vtpote iā silles ei. et hoc ē qđ supᵖ dixim⁹ qz in ānto gradu vsq; ad ipm̄ pueniem⁹. Multa q̄dez q alia opa sūt quib⁹ venim⁹ ad ipm̄ vt est elemosina. ieiunīū. ofo. et his silia. ꝛ hec et q̄cūq; sūt talia sub alīq hoꝝ graduū q̄i spēs sub genē otinent̄. Ad fidē nāq; ptinet deuotōis feruor iustitie zelus et defēsio. Ad obediētiā declinare a malo et facē bonū. abstinētia ꝓhibitoꝝ. et obseruātia mādatoꝝ. Ad ꝑseuerātia vo. fortitudo. magnanimitas. q tolerātia. Ad incorruptionē aūt ofo mūda. otēplatio assidua. otem pt⁹ seculi. et intēsa dilectio dei. alia q̄q̄ plima in hūc modū. Ecce audistis frēs carissimi. qb⁹mōis dns venit ad nos. qb⁹q; modis nos venim⁹ ad eū. nūc audite q̄les sint q̄s vocare dignat⁹ est. Oēs inq̄t q laboratis et onerati estis. Venite ad me oēs q laboratis et onerati estis. Quotiēs vba ista sancti euangelij recitāt in auribus fideliū eleuatio mox oculoꝝ. tunsio pectoruz et

suspiria ꝺcitant cordiū. Quare ꝟ? Quia recognoscim⁹ ꝑfecto oēs. recognoscim⁹ singuli ꝙ laboram⁹ et onerati sum⁹. In labore et sudo re vult⁹ nr̄i vescimur pane nr̄o. et onere pc̄oꝝ nr̄oꝝ oēs ꝑmimur. Oēs ꝙ laborantis. Istud qui non est discretiuū vt videz referri debe at ad eos tm̄ ꝙ laborauēint et one rati fuerint. quasi innuens aliq̄s fu isse laboris ⁊ onēis exptes ⁊ ipos nō eguisse mia dn̄i vocātis. Est ā accipiēdū causaliē. vt sit sensus. ve/ nite ad me oēs ꝙ laborantis et one rati estis. i. qz vos oēs laborantis ⁊ onerati estis. Cōclusit em̄ scriptura oia sub pc̄o vt ꝑmissio ex fide Je su xp̄i dareť credēt̄ib⁹. Oēs quippe peccauerūt et eguerūt gr̄a dei. La borantis et onerati estis. Si q̄s sub eode sensu velit accipe laborantes et oneratos vt sequēs dictio prece dētis sit q̄i expositio. ego ꝺtēdēdū nō duco. Oēis quippe labor iurta aliq̄d on⁹ dici ꝑt et ecōuerso Attm̄ hūanas actiōes ꝺsiderāti liquꝺo ostabit aliquā dr̄az posse assigna/ ri Multi em̄ laborāt ꝙ onēa nō por tāt. nullus ā onera portat q̄n in ꝟ ipo ꝙ portat laboret. Vbi gratia. scriptores. pictores. sutores. ceteri q̄z artifices. q̄ in penetralib⁹ suas implēt artes. nunq̄d onera portare dicendi sūt? Dt illi q̄ ligna lapides seu alias quaslibet res humeris im positas portāt et onus ferre et sub onere laborare dicunť. Jurta hāc ꝺsiderationē. q̄ leuē aliq̄z molestiā

sustinet laborare simplicit̄ dici pōt qui vero grauez et q̄ sup̄ vires su/ as esse videať portat. iure onerat⁹ esse narrať. i. Dicit̄ ergo. Venite ad me oēs ꝛc. Laborātes itaq̄z et one/ ratos possum⁹ accipe ꝑmo vtrūq̄z ꝑm iudaicū videz ac gentilē. de/ hinc vtrūq̄z sexū virū ac mulierez. deinde diuitē et paupere. religiosū et secularē. innocentē et pc̄orē. sub ditū et ꝑlatū. otēplatiuū et actiuū. temptatōib⁹ carentē et tēptatōib⁹ grauatū. idiotā et lr̄atū. sanū et in/ firmū. senē atq̄z iuuenē. vt ieꝛcusabi lis sit ois hō cuiuscūq̄z sit secte. ꝺdi tionis etatis et sexus Sic̄ em̄ null⁹ inuent⁹ est sine onere aut labore. ita null⁹ ꝑtermissus est absq̄z vocatōe Et vez q̄dez est vniuersalit̄ ꝙ hō nascit̄ ad laborē. ꝟ aliq̄s vt dixim⁹ respectu alteri⁹ absq̄z onere ē. Sūt aūt multi labores et multa onera. Laborabat itaq̄z iude⁹ ab initio in custodiēdo lr̄az legis. gētilis āt to tus et ip̄ fuit sub onere diabolice seruitutis Laborabat itē et adhuc laborat masculꝰ cura domestice ꝓ uisionis. ꝟ mulier addicta iacet sō onere maritalis dn̄ationis dicente ad eā dn̄o. Sub viri ptāte eris et ipe dn̄abit̄ tui. Laborat diues ty/ po elationis. paup ꝛo oppꝛimitur pondē tyrānice dn̄atōis sic̄ scꝑtuz est. Venatio leonis onagri in here mo. sic pascua diuitū sūt pauperes. Laborat religiosus abstinere se a negocijs secularib⁹ sub quib⁹ tot⁹ iuccūbit volens nolēs hō secular.

Laborat innocēs custodire innocē tiam suam qua pcōr perdita sub pondere peccatoꝝ gemit. Labo/rat subdit⁹ qualiť dignā exhibeat reuerentiā et obedientiā platis. p/latus aūt on⁹ solicitudinis portat tanqꝫ deo rōnem p subditis reddi turus. Laborat otemplatiuus quō placeat deo. quō pficiat sibi et pri mo. actiuus vo sub onere actionis desudat. vētosq pluuias mūdano rū negocioꝝ tolerat. vt cortine ta/bernaculi in sua puritate pmanēāt Laborat tentatione carēs in custo dia sui et cōpassione primi. ꝫ alius multaꝝ tentationū pondere pgra uať. Laborat idiota scire tm̄ que si bi oueniant. Ꝫratus autē magno se sponte subdit oneri curiositatis. sci re appetens et curiose inuestigans naturas et causas. motiones q mu tationes rerꝝ singulaꝝ Vidi inqt Salomon q hoc ąqꝫ eēt vanitas q afflictio spūs. eo q in multa sapi entia multa sit indignatio. q q ad/dit scientiā. addit et laborē. San⁹ etsi nulla tribulatōe laborat ipa tm̄ hūanaꝝ ncitatū vicissitudo ei⁹ la/bor est. Infirmo āt sua infirmitas onus est. Laborat etiā senex tedio vite pītis. Juuenis āt sub onere ē naturaliū incentiuoꝝ portās pon/dus diei et estus. Itaqꝫ si recte osi/deras si diligenť inspicis naturam humanā. ąd aliud ąqꝫ laborē et do/lorē osideras! Quid hz ampli⁹ hō de vniuerso labore suo quo labo/rat sub sole nisi vanitatē et afflictō nē spūs. Libet inter hec vndecim il/la Isaie onera ad mediū adducē. et oneratis istis p̄m inťpretatōes nōim dūtaxat adaptare. Nā pphe tiā ordine psequi nō est nr̄i propositi In p̄mis ergo ponit onus babilo nis qđ interptať ofusio. Onus igiť babilonis portāt increduli q p ofu sionē incredulitatisq malorꝝ opeꝝ semet ipos ofusiōi q maledictōi p/pant Operuit ofusio mētes eorꝝ. q iō ofusi sť. qm̄ de⁹ spreuit eos. Sub diť onus philistīm qđ sonat poti one cadētes Onus ergo philistīm ogrue imponit misere mulieri que tā viro ąqꝫ et sibi potionē mortis p/buit et cū eo pariter de statu felici/tatis cadēs leges miseriaꝝ et mor tis quas meruit ipa pensi⁹ porta/re opellť. sicut ipi a dño dr. In do lore paries. et sub viri ptāte eris ꝛc. Adiungiť ąqꝫ onus Moab. et moab interptať de pre. Qđ onus bn̄ por tare dicunť oēs q pauptate et ino/pia tpaliū p̄munť. qr p̄uaricatōis primi pr̄is ade potissimū in ipis ca pe exprimen tū possum⁹ q nō solū/mō pccoꝝ sed et erūnaꝝ sarcinas de pre quadā hereditaria deuolu tōe q̄i filij trahūt. Subinferť onus damasci qđ dr sanguinis por⁹ vel sāguinis osculū. Onus āt damasci portāt hōies hui⁹ seculi. q p hoc q secularia negocia tā desiderant ąqꝫ indefinenť tractāt. q vix aut nullate nus sine pcco pagi p̄nt. sanguinem ądāmō bibūt et osculanť. qr pccis quātulūcūqꝫ maculari noscunť. Si

ãt in ipis negocijs pcca volũtaria omitterẽt nõ iã sanguinẽ biberent vel oscularenť.ꝫ ipo sãguine inuol/uerenť et immergerenť ꝙles illi sũt de qb⁹ dic̃ ps. Viri sanguinũ de/clinate a me. Et Ysaias. Man⁹ vr̃e sanguine plene sunt. Et tales vtiqz nõ ad onus damasci.ꝫ ad on⁹ pti nerẽt egypti qđ interp̃tať tenebre. Onus autẽ egypti portãt pc̃ores neq̃ssimi q̃ malicie sue tenebris ex/cecati q̃ se mala sequãť scire nõ cu/rãt.et q̃ ad lumen veritatis venire sũmope deberẽt tenebras suas sp̃ deteri⁹peccãdo augẽt Ut em̃ btũs Gregl.ait hoz hoc plerũqz human⁹ anim⁹ ꝑtiũ.q̃ mox vt in culpã la biť a sui adhuc longi⁹ ognitõne se/pareť. h⁹ ipz nãqz malũ qđ agit. mẽti sue obicẽ añ oculos rõnis inť serit. Vñ fit vt aia p̃us volũtarijs tenebris obsessa postmodũ bonuz iã nec qđ q̃rat agnoscat. Lux q̃ppe veritatis qz subtiliť reprobor̃ cul/pas examinat q̃ habita negligiť. eo p̃mittit districti⁹ iudicãs vt nec amissa req̃rať.q cũ ab actu repelliť fugit a sensu. Sequiť onus deserti maris p qđ pond⁹ miseriaꝝ babi/lonis recapitulaťMare p̃s seculũ significat. desertũ vo derelictũ or. Onus ergo deserti maris .i. delicti seculi.portãt ecc̃iaꝝ p̃lati.qz ama/ritudies et ꝑcellas p̃tis seculi.q̃s ꝑpť deũ relinq̃re curauerũt.in ꝑui siõe subditoꝝ rursũ subire opellũť Dehinc ponit on⁹ duma siue ydu/mee. Duma.em̃ regio est ydumee.

Duma interp̃tať tacens. ydumea terrena. Hoc on⁹ portãt actiui. q̃s terrenas actiões ac domesticas so licitudines ꝑ frib⁹ otẽplationi va cãtib⁹ exẽplo Marthe ꝑ sorore la/borãtis pie sũministrãt.ac p hoc a otẽplatõis iubilo se q̃ tacẽtes i cõ/spectu dei reputãt. Vñ ẽ q̃ graue sibi onus hoc arbitrãť.beati⁹ existi mates et grati⁹ amplexãtes si cõce deret eis cũ otemplatiuis iubilare deo in voce exultatõis q̃z implica/ri negocio terrene actõis. Et qz inť ipos actiuos sunt pleriqz q̃ varijs tribulatõib⁹ et tẽptatõib⁹ fatigãť. recte oneri duma otinuať onus in arabia.quod sonat campestris siue hũilis. Cãp⁹ vt nostis loc⁹ certami nis ẽ.diabol⁹ ãt in campo ẽ.vel q̃i miles parat⁹ ad p̃liũ.vel tanq̃z leo rugiẽs et circuiens vt inueniat quẽ deuorẽt. Onus g⁹ in arabia portat q̃ pondẽ tẽptationũ p̃mitť. q̃ mole/stias carnis aut spũs patiť cui col luctatio est tã aduersus carnẽ q sã guinẽ q̃z aduersus spiritalia neq̃tie in celestib⁹. Qui aũt q arabia hũilis interp̃tať recte onus in arabia por tat q̃ in tẽptatõe ostitut⁹ sponte se hũiliat.et ex hũiliato corde dei ad/iutorijũ otra aduersarij tela implo/rat.vel certe q tẽptatũ sua aduersi tas hũilẽ sp ac tristẽ reddat quẽ p speritas supbũ q letũ faciebat. Se quiť onus vallis visionis q̃ ihrlz a ꝑpha exp̃mitť. nõ q in valle sit sita ꝫ ꝑpť reprobos mores despectiue sita sit ognõiata. Onus istud ogrue

dicit portare frat⁹ siue pbus. sapie
mũdi dedit⁹ q̃ qz stultitia est apd
deũ q̃i in valle on⁹ siue curiositatis
portãt et arbitrãtes se p sue subtili
tatis visũ occulta penetrare. ab oc
cultoꝝ deteri⁹ caligãt veritate. Jã
vẽo subdit onus tyri qđ dr angu
stia. Onus aũt tyri. i. angustie por
tãt q̃ diuersaꝝ infirmitatũ angusti
as tolerãt. qz hoc ipm qđ eis viuẽ
dat sine doloꝛib⁹ et erũnis trãsigẽ
nõ ꝓmittunt. Onus vero iumẽtoꝝ
austri extremo in loco ponit. quo
nõie reliquie duaꝝ tribuũ designã
tur q̃ socijs trãsmigrãtib⁹ in terra
sua resederãt. q̃ religẽ iumẽta dicũ
tur ꝓpt deputatẽz sue fidei. austri
vo ꝓpt situ loci. Trib⁹ em̃ iuda et
trib⁹ beniamin ad australẽ ptẽ ter
re ꝓmissionis sortẽ acceperant sue
possessionis. Onus igit iumentoꝝ
austri portant iuuenes et pcipue in
sca religione viuẽtes. q̃ recte dicũt
iumẽta ꝓpt fortitudinẽ viriũ. et au
stri ꝓpt calorẽ naturaliũ incẽtiuoꝝ
ꝓi tanq̃ fortia iumẽta in calidis
regionib⁹ omorãtia portãt onera
iuuentutl. tolerãt grauiores luctas
carnis. ferũt ꝓpẽi⁹ rigorẽ disципli
ne et seniores sp adiuuãt in omi la
boze. ꝫ qz fastidiosũ esset de quanti
tate et qualitate laboꝝ et oneꝝ sin
gulorꝝ tractare lectori hoc p exer
citio relinquẽdũ ducim⁹. Hoc solũ
omemoram⁹ q̃ omi laborãti q̃ one
rato ad gr̃az dñi ipo vocãte venirẽ
dũ indicit. Ad qđ vt recẽscãt a la
boꝛib⁹ suis et allcuient ab onerib⁹
suis. Nã subdit Et ego reficiã vos
Transite ad me oẽs q̃ ocupiscitis
me. et ego reficiã vos. Quid est re
ficiã? Verbũ hoc eq̃ocũ est. Refi
cẽ em̃ est repare. redintegrare q̃ ali
mẽto refocillare. Triplex g⁹ in hoc
vbo omẽdat ei⁹ largitas cõtra tri
plicẽ nr̃az nccitatẽ. Eram⁹ siquidẽ
ꝓditi et q̃i ad nihilũ redacti. eram⁹
ofracti et corrupti. sum⁹ adhuc esu
riẽtes et ieiuni. Perditi eram⁹ p p̃
mi parẽtis inobediẽtiã. corrupti p
ꝓpriã culpã. ieiuni sum⁹ ꝓpter quo
tidianã defidiã. Jpe aũt p̃m diuiti
as gr̃e sue. repauit nos. redintegra
uit nos. refocillauit nos. Repauit
p passionẽ et crucẽ suã. redintegra
uit p ouersionis gr̃az. refocillauit
p visitatõez assiduã. Ad̃q̃ reparet
nos eram⁹ filij tenebraꝝ et ꝓditio
nis. ad̃q̃ redintegraret nos eram⁹
filij miseriaꝝ et iniq̃tatis. et nisi cõ
tinuo refocillet nos egentes fame
et squalidi ꝑmanebim⁹. ꝫ nõ est ꝑte
reũter intuendũ q̃ refocillatio ista
siue refectio triplex est. Alia est inci
pientiũ. alia ꝓficientiũ. alia ꝑfcõꝝ.
Jncipiẽtes aluntur pane laico siue
ordeaceo. ꝓficiẽtes pane sancto et
mũdo. ꝑfecti mãna de celo. Panis
incipientiũ est oscientie purgatio.
panis ꝓficiẽtiũ est sancta deuotõ.
mãna ꝑfectoꝝ est pura otẽplatio.
Attẽde singula. Nouit q̃s veniẽs
ad ouersionẽ et afferẽs ad dñm de
regione dissimilitudinis oscias mł
tis oneratã pccis. qđ aliud dign⁹
est audire a dño nisi illud apli. Tu

sta illic. aut certe sede sub scabello pedū meoꝝ! Nec tñ vilipendenda est statio illa vbi sessio vbi peccatrix illa pñssima venīā obtinuit pcōꝝ. Sedenti itaq; ad pedes dñi Job et recogitāti oēs annos suos in amaritudine aie sue apponit a dño panis. nō quidē subtilis et candid⁹ sed asper et hispid⁹ sicut ordeū asperū et hispidū ē. Panis iste afflictio penitentie est. ordeū vnde conficit panis hic est otritio vera. confessio pura. intensa volūtas penitendi. et deo in cinere ac cilicio satisfaciēdi. Panis hic colligit ex ōsideratione pcōꝝ. cōspergit timore iudicis viuoꝝ atq; mortuoꝝ. coquitur metu gehēnaliū tormētoꝝ. Panis sic collect⁹ et sic ofectus ad pedes dñi comest⁹ generat sacietatē. cōsciētie videlicz purgationē. Magna quippe sacietas et sufficiēs refectio in nouiter cōuerso. q̄ videlicz nō mordet mala cōscientia de preteritis nec aspe repellit p malā voluntatē habitā de futuris. Hic panis nō incōueniēt dici p̄t laic⁹ eo q̄ multis etiā in seculo positis ad manū ē. Ordeaceus etiā dici p̄t qz seruoꝝ nō filioꝝ cit⁹ ordeū est. et incipiētes nōdū acceperūt spiritū adoptionis filioꝝ sed spīm habent interim seruitutis in timore sicut ex ipōrū voce p ꝓphetā dicit. Sicut oculi seruoꝝ in manib⁹ dñoꝝ suoꝝ. ita oculi nr̄i ad dñm deū nr̄m. Ut vbi ꝓcessu tē poris is q̄ eiusmodi est iam ceperit respirare et aspirare in libertatem glorie filiorū dei. et timore depost̄o iam adeptus fuerit spem venie. ꝓpter bonā voluntatē suā. puto q̄ iam dign⁹ habebit cui a dño dicatur. Fili surge et sta supra pedes tuos. Et item. Accede huc vt tangā te fili mi. Accede p bonā voluntatem vt tangā te p deuotionis infusionē. Stabit igit ad mēsā magnā vt videat faciē dñi in iubilo. vt comedat panē coraz dño. panē vtiq; sanctū. panē mūdū. panem coloris candidi saporis eximij. panē ex similia suauitatis cōfectū q̄ igne diuini amoris coctū. Panis iste filiorū est siue amicorū qui taz fideliter q̄z fiducialiter clamare pñt ad dñm. Pater noster qui es in celis. panez nr̄m quotidianū da nobis hodie. Panis est sca deuotio. panis ois suauitas siue cōsolatio spūs. et sup omnē panē panis gr̄e lacrimarum Hic panis aiaz esurientē replet bonis et infūdit nobis memoriā abūdantie suauitatis. Qui panis recte p̄t dici sanct⁹ ꝓpt̄ virtutū exercitia et candid⁹ ꝓpt̄ lucis opa et tā mūd⁹ vt nulli eū edere liceat nisi sacerdotib⁹. Sacerdos dr̄ q̄i sacra dās vel sacrificia p populo offerens. Qui ergo talis non fuerit qui pro vite merito sacrificia orōnū digne p populo immolet taz sancte mense xp̄i participare non hz. Et nota q̄ sicut est panis pane suauior et cib⁹ cibo melior. ita ē et stat⁹ statu felicior. qz is qui paulo ante sedebat ad pedes Jesu per spīm timoris et

mãducabat i gemitu suo panẽ do/
lozis.iã nunc p spiritũ pietatis sur/
git.p spm̃ scientie ꝓficit. p spiritũ
fortitudinis ascendit.per spm̃ ocilꝫ
accedit p spm̃ intelligẽtie diligẽti?
intuet q ꝺiderat ꝺo mẽsa pfiſſami
lias dulcedinis ꝺticat Ꝺpũs nãq;
pietatis efficit eũ deuotũ spũs scie
discretũ spũs fortitudinis ad sua
aduẽsa validũ.spũs ocilꝫ ad aduẽ
sa aliena caritatiuũ.spũs intelligẽ
tie ad diuina speculatiuũ vt videre
iã incipiat q̃ sit volũtas dñi bñpla/
cẽs et pfecta et exulter in mia ꝺina
Et ita ꝺoez se hz stat? ꝓficiẽtiũ et
ꝓcessus de ℞tute in℞tuté cũtiũ Tu
q̃z bone ihu pasti in dulcedine tua
ita inq̃z pasti cibũ illoz et p varie/
tate ꝓuectuũ sapozẽ diuẽrificas in/
ternarũ suauitatũ. Que ãt ẽ prepa
tio cibi pfectozũ? Mãna ẽ et de ce/
lo venit.mãna est abscõditũ qõ ne
mo nouit nisi q̃ gustauit. Cib? ẽ sic
incõpabilis ira et ineffabilis.et sol?
spũs sapie ministrabit illũ. Cetẽi ci
bi de terra oziunt.ozti colligũt.col
lecti oterũt.triti ofician̄t.ofecti co
quũt.et sic demũ comestibiles effi/
ciunt. Omnia hec studꝫ et laboris
hũani sũt.et singulis virtutib? assi/
gnari pñt. Nã de corde puro q̃i ꝺ
terra bona p affectũ oziunt.p appe
titũ colligunt.p discretionẽ oterũt
p approbatõez ofician̄t.p amorẽ co
quũt.q tc demũ habiles eẽ ichoãt
vt frequẽtia suauitatis coz afficiãt
Sola ãt otẽplatõis puritas quasi
mãna de celo venit.atq; in momẽ/
to et in ictu oculi mirabiliẽ afficit.
q ineffabiliẽ inebziat aiaz fidelẽ.eã
tantam q̃ digna erit ita visitari
ab altissimo et vti tam suaui cibo.
De his refectõib? in cãticis canti/
coꝝ scriptũ est. Comedite amici et
bibite et inebziamini carissimi Inci
piẽtes et ꝓficiẽtes amici vocant̄ q
comedẽ ac bibere monent̄.hoc ẽ cũ
labore et frequẽti studio ℞tutes in
ventrẽ aie ogerẽ. Perfecti ãt caris
simi nõiant̄ vtpote in suplatio gra
du iã cõstituti q̃ et inebziari exhoz/
tant̄ cõtẽplatõis videlz dulcedine
a sensib? corporeis in sursũ ducẽtis
spũs alienari. Sic em̃ ebzietas mẽ
tẽ cuertit et penit? sui immemorem
reddit.ita cõtẽplatõis impet? aiaz
quam subleuat ab omni sensu coz/
poreo rapit et quasi in obliuionem
sui fũdit? abducit. Tũc accendit q
inflãmat̄ ardore mirifico.q sopitis
vndiq; carnalium voluptatũ illece
bris.extinctis omniũ mũdialiũ cu
piditatũ fallacꝫs.fmotis a memo
ria corporearũ similitudinũ fantasꝫs
et cogitationũ cõmuniũ impedimẽ
tis tota ferꝺ in ãplex? ℞bi ad oscu
lũ spõsi.ad cõuiuiũ xpi. Ibi gustat
et videt q̃ suauis ẽ dñs. q̃ magna
multitudo dulcedinis ei?. ibi requi
escit a turbine et a pluuia. ibi sedet
in sponsi vmbza.ibi mãducat illud
dulcissimũ ꝺine suauitatis manna
Iã q; audire digna erit a dño Ve
ni sponsa mea. colũba mea. prima
mea. Ad q̃? Ut vincẽti dem sedẽ
mecũ vt vincenti dem mãna absco

ditū. vt vincēti dem edere de ligno vite qđ est in paradiso dei mei. Non iā sedebis sub mensa cū seruis. nō stabis ad mensā cū filijs. ꝫ sedebis ad mensā cū pfefamilias. vt de bonis dñi gaudeas et comedas cibū illū quē ignorabas tu et oēs pfes tui dulcē ꝑ oñi fructu frumēti vini et olei. Talis pfecto aia cū de penetralib⁹ sponsi pcesserit plena caritate et dilectione inebriata et in se redierit. puto si interroget vñ venerit aut qđ audierit in secretario dilecti sui. ꝙ ex memoria abūdantie suauitatis illi⁹ qua refecta est eruditas exsnia respondebit Introduxit me rex in cellā vinariā. ordinauit in me caritatē. Et itez Sub vmbra illi⁹ quā desiderauerā sedi. et fruct⁹ eius dulcis gutturi meo. Hec ē fratres mei refectio aiaꝝ scāꝝ. hec pascua dñicaꝝ ouiū quā laborātibus atqꝫ oneratis ad se venientib⁹ dñs ꝑmittit dicēs. Et ego reficiā vos. Ac si patenē dicat. Ego parabo in ospectu vro mensā. ego vobis prepabo refectionē ꝑ capacitate singulorꝫ dñtez Ego noui figmentū vrm. ego noui pfectū vrm. ego noui qđ singulis expediat. qđ ꝓueniat vniuersis. Si venēitis ad me q mā seritis in sermone meo. mensurā refectionis bonā vobis oñib⁹ dabo sed alijs refertā hoc est simplicit repletā pficientib⁹ coagitatā. hoc est otusionib⁹ q quibusdā oppressionib⁹ repletā. pfectis superfluentē vl supcumulatā. Quaꝑ nolite tardare nolite formidare. venite ad me et ego reficiā vos. Ego sū panis vite ego aqua sapie. ego splēdor lucis eterne. ego vitis vera et vinum cor hōis letificās. ego cynamomū et balsamū aromatisans. ego sū granū ordei penitētib⁹. ego granū frumenti pficientib⁹. ego dulcedo mellis pfectis. ego panis de celo veniens habēs oñe delectamentum et omnē saporē suauitatis. Ego sum lux mūdi. lucifer diei et sol iusticie. ego viola orti. ego flos campi et lilīū ualliū. Ego sū via veritas et vita. ego sū mirra electa. nard⁹ odorifera. oliua fructifera. Ego sū fōs ortoꝝ pute⁹ aquaꝝ viuentiū et vena grāꝝ Ego sū venia pcōꝝ. grā iustoꝝ et glia sanctorū. Ego sum adiutor pauperū et pater orphanorū et iudex viduaꝝ. Ego sū dñs seruoꝝ. pr̄ filioꝝ. et spōsus fideliū aiaꝝ. Ego iuuabo pusillanimes. refouebo flebiles. cōsolabor flentes. Qđ ꝓierat reqraz. q qđ abiectū fuerat reducā. et qđ fractū fuerat alligabo. et qđ infirmū fuerat osolidabo. et qđ pingue et forte custodiā Venite g⁹ ad me et ego reficiā vos. Oñib⁹ oia fio. oēs inuito. dimittē vos ieiunos nolo. venite ad me et ego reficiā vos. Sequitur Tollite iugū meū sup vos Duob⁹ modis pñt hec ẏba accipi. ex qꝫ altero dīna benignitas. ex altēo sapiētia dei magnifice omēdat. Sapientia in h ꝙ in tā breui clausula. oñis recte viuendi norma ē exp̄ssa

Benignitas vero in hoc ꝙ suum iugum appellauit. et hoc nos trahere monuit. Quo modo benignitas eius in hoc commẽdabilis appareat attẽde. Tollite inq̃t iugum meũ sup vos. Meũ inq̃z. acsi dicat. Jugũ qđdaz imposui mihi. et ipm iugum est caritas qua diligo vos. Hoc ẽgo iugũ meũ tollite sup vos id ẽ diligite me. qz ꝓz dilexi vos Vide hõ si nõ infinita ℟ eluceſcat benignitas dei. qui de⁹ est et creator omniũ seculoꝝ. Jugũ dilectionis nõ dedignat trahere nobiscuz nec sufficere sibi iudicauit vt eẽt int̃ nos et sup nos sue presentia maiestatis nisi descendẽt ad nos et esset in nobis tanq̃ vn⁹ ex nobis tũ per pñtiã susceptę hũilitatis. tũ p̃ gr̃az mutue dilectionis. Nunq̃ tante ac tali benignitati imo vt ita dicã humilitati ei⁹ ingrat⁹ esse poterl.? Jenerare fili Adã in saluatore tuo sacratissimã ei⁹ sublimitatẽ. ℟ nõ min⁹ admirare sinceriſſimã ei⁹ hũilitatez Reuerere in illo ꝙ de⁹ noster est et nihilomin⁹ amplectẽ ꝙ caro et frater nr̃ ẽ Trahe iugũ dilectõis cũ eo qđ nõ ẽ aliud nisi vt dẽdas redamare eũ q̃ amauit te. Cõtende diligẽ. certatim dilige. curre quantuz potes. p̃currẽ tñ nõ potes qz ab eẽ no dilect⁹. et ampli⁹ dilect⁹ tñ adhuc min⁹ diligis. Dilige tñ creatorẽ tuũ. redẽptorẽ tuũ. dilectorẽ tuũ quãtũ potes ꝛ ex quãto debes. nã potes parũ ꝛ debes multũ. vel poti⁹ debes ex multo. i. ex toto corde tuo. ex tota aia tua. et ex oñib⁹ viribꝫ tuis. i. ex oñi qđ scis et es ꝛ potes. Certe si milies et milies tantuz esses et scires et posses quantũ es et scis et potes. ex hoc totaliẽ toto diligẽ tenereris eũ. Et si etiã ex toto hoc diligeres q̃d es tu ad deuz Rñdebo tibi inq̃t Ihesu ꝙ maior sit de⁹ hõie. Quis ꝓz dedit illi et retribuet ei? Quis ampli⁹ dilexit eũ vel q̃s saltẽ eq̃ dilexit eũ? Jpe nimirũ nos p̃cedit diligẽdi inchoatiõe siẽ p̃cedit eternitate ipe nos p̃cedit diligẽdi intẽsiõe siẽ p̃cellit maiestatis immẽsitate. Fac ꝙ⁹ o hõ qđ potes. etsi quãtũ debes nõ potes. Diligit pñs deũ ꝑ eo ꝙ creat⁹ ab illo ẽ. Gr̃as agit p̃mo ꝙ voluerit eũ poti⁹ esse aliq̃d q̃ nihil scẽdo ꝙ poti⁹ hõiez q̃ pec⁹. tertio ꝙ virũ magis q̃ feminã. q̃rto ꝙ lr̃atũ poti⁹ q̃ idiotã. Vide tu o xp̃iane si non multo ampli⁹ et excellẽti⁹ gloriãdũ tibi sit. Eteñ te de⁹ tu⁹ creauit. ab erroze paterno delicti p̃ baptiſmũ te absoluit. fide sua et sacramẽtis te imbuit. ex multis etiã periculis te eruit et absq̃ vllis tuis meritis ad sibi seruiendũ te vocauit. et multa te spũs suauitate ditauit. Quid ꝙ añ hec oñia morte sua et tali morte te redemit. ꝙ ꝑ te cedi. conſpui et crucifigi voluit vincula et alapas. ꝛbera et spinas. sputa et blasphemias pro te sustinuit. Quantuz putas in hoc tibi benignitatis exhibuit. q̃tũ ꝑ ℟ a te amari ꝑmeruit. O q̃ infelices q̃ infidelib⁹ de-

teriores qui tantā ei⁹ benignitatez vilipēderint aut obliuioni tradide/rint siue etiā otempserint. digni plane q̄ deleant̄ de libro viuentiū. et cū iustis nō scribant̄. Ecce quō benignitatē dñi Jhu. i. benignissimā dignationē ei⁹ omēdabilē aspicim⁹ cū ipe nobis dicit. Tollite iugum meū sup vos. Jā ho quātū in verbis istis de sapia dei āmirationis caperes si pfunditatē ipor digne pspicē posses! Qui docet omnem hōiez sciaz. q̄ cōdidit omnē sacraz scpturā. q̄ ventis pond⁹ posuit. q̄ sine pondē pferre potuit! Videam⁹ ergo q̄ sit. tollite iugū meū sup vos Jugū xpi ipo nro vsu seruitiū dicim⁹ q̄ ipi sub sancte religionis habitu pfessi sum⁹. Per hoc ergo q̄ dicit tollite significare voluit q̄ libera electione et volūtaria deuotōe iugū ipm subeundū sit. Tollere igit iugū xpi est nō coactos ꝫ spōtaneos seruituti ei⁹ colla sūmittere Etsi em̄ sūt aliqui q̄s ad monastica vitā cogat infirmitas. cōpellat paupt̄as. nō hic resideant animo ꝫ faciant de necessitate virtutē mutando intentionē. et tūc ipa necessitatis occasio nō nocebit. cū ad veritatis normā intentio directa fuerit. Dicit itaq̄. Tollite iugū meum sup vos. Ac si dicat. coram vobis quasi positū est iugū meū ꝫ penes vos sit cōsiliū vr̄m. si vultis tollite iugū meū sup vos. si vultis pfecti esse. vendite oīa q̄ habetis et date paupib⁹ et sequimini me. Nouit de⁹ fres carissimi q̄ bonū est hōi si portauerit iugum. sed de tollendo eo consilium dat non preceptū ne nos impingere videak in transgressionis reatū. Si em̄ preceptum daret oporteret oēs homines obedire. vel p inobedientia eternalit perire. Sed q̄ osilium dedit quasi in nostra voluntate posuit vtrū velim⁹ iugum eius tollere super nos. Sed hoc indubitabile teneam⁹. vt si semel nos iugo eius astrinxerim⁹ iam ab illa die nō liceat nobis de monasterio egredi et collū excutē de sub iugo regule q̄d anteq̄z tollam⁹ tā licite q̄z libere possum⁹ refutare. ꝓpter q̄d et beat⁹ Bñdict⁹ legislator noster formā dat⁹ tol lēdi iugi nō statim tollētes in ipo initio voto astrinxit sub iugo pmanendi sed annū integrū pbationi simul indulget et deliberationi vt videlicet pbet se ipm homo si possit et deliberet an velit ferre iugum dñi. Ac si discipulo suo verbis philosophicis dicat. Diu deliberāduz q̄d semel est statuēdū. at si statuēs irrefragabile erit Sed q̄d sibi vult q̄ iugū poti⁹ q̄z chamū et frenum dñs tolli osuluit. Nō sine cā hoc factuz esse reor ꝫ occulti alicui⁹ gra mysteriꝝ. Et si tu meli⁹ aliq̄d in pmptu nō habueris ego q̄d mi videak exponā. Nō igit ad equū aut mulū q̄ chamo regunt̄ et freno. sed ad bouē fieri significationē voluit cui spēalit opetit applicari iugo. Per equū designant̄ ambitiosi. p mulū luxuriosi. sic scptū ē. Nolite fi. si. e. ꝛ ihoz autē obiuratio non magis

ouenit ordini monastico q̄z equus et mulus iugo siue etiā holocausto Ad bouē ergo nr̄a vertat̄ ꝯsideratio q̄m ad ip̄m fca videt̄ esse significatio. Vade ait sapiēs o piger ad formicā et disce sapiaz. Poterat et hic dicere saluator. Vade o secularis ad bouē et disce ab eo religiosā ouersationē. In eiꝰ opationibus ꝑpendē potes abrenūciationē cultus secularis. hūilitatē cordis. ad ꝑlatos obedientiā. ad odiscipulos socialē vitā. Ibi notabis oratōnis instantiā. ibi opassionis industriaz ibi lectionis studiū. et suffragia inc̄essionū q̄ his similia Et audi qūo hoc aial videlicz bos iugo sūmitti solet. Est etiā aial mūdū esui humano ocessū. et ōnis sacrificijs aptū. Itaq̄z q̄ bos alligari se patit̄ significat q̄ iugū dn̄i tollē q̄ portare volētes. abnegare semet ip̄os sibi. et sub alienis imperijs in monasterio degē debent. Q̄ cornib⁹ alligat̄ designat hūiles nos esse debē. Per cornu nāq̄z supbia exprimit̄ sic̄ scptū est. Nolite extollē in altū cornu vr̄m. i. nolite supbiā vr̄az erigē otra deū. Per cornu ergo alligari ē supbiā nr̄az sub vinculo amoris xp̄i restringē. Q̄ ät in iugo obinät boues significat oportē nos charitatē fraternitatis casto impēdē amore. honore inuicē p̄uenire. infirmantib⁹ alienis ꝑ posse occurrē. Per B etiā q̄ bos ligat⁹ ruminat. admonent claustrales. lz disciplie legib⁹ corpalit̄ astricti. corde tñ et ore in/

cessanter sacre scripture mysteria ruminare. Q̄ bos vngulā diuisā hz hoc est q̄ affect⁹ ad duo dirigi dz Vngula pes bouis est sic̄ scriptū ē Planta pedis et plāta vituli. Per pedes aūt vt notissimū ē designāt affect⁹. quasi ergo vngulaz diuidit q̄ gemino mouet affectu. amore boni et odio mali. Vel certe vngulā diuidit q̄ ꝓmoꝝ nouit et ꝑspitatib⁹ seu felicitatib⁹ ogratulari q̄ miserijs opati q̄ scit iuxt̄ apl̄m gaudē cū gaudētib⁹. flere cum flētib⁹. Q̄ bos arādo glebas vertit notat q̄ claustrales diuine scripture inuigilare debēt mysterijs sibi ad deuotionis ꝓfectū. ꝓximis ad eruditōis augmentū. Q̄ etiā currū trahit ap/te denūciat quāte veneratōis sint q̄ ecc̄iaz dei meritis et p̄cib⁹ adiuuādo ꝓmouē p̄nt. Per currū nāq̄z ecc̄ia figurat̄ sicut p̄s. ait. Currus dei decē milib⁹ multiplex. Currum ergo bos trahit. q̄n ꝓ militante ecclesia religiosus q̄ sp̄iaz fidelit̄ inc̄edit. Q̄ etiā mundū aial est et vesci licitū declarat imitatōe dignum eū q̄ iugū xp̄i pie portare studuēit Bouē q̄ppe comedē est exēplū religiosis frīs actib⁹ nr̄is imitando q̄i incorpare. Bos etiā in sacrificio q̄ holocausto dn̄i offerri solet. Sacrificiū ōr hostia cuius portio aliqua in altari cremat̄. reliqua in vsus cedit offerentis. ꝑ holocaustū vero ē que tota cremat̄ in altari. Bouem sgit̄ nr̄m in sacrificiū dño offerim⁹ q̄n ꝓponētes hūiliare aias nr̄as et

affligere carnē ieiunijs. vigilijs. alijs q̄ sancti opis exercitijs. accedē te mandato pōris et aliud imperā te verecunde et humilit̄ a ꝓposito nō desistim⁹. Nempe q̄d nr̄az relinquim⁹ intentionē et voluntatem frangim⁹ hoc in dñi sacrificiū accendim⁹. Q̄ aūt nr̄am omodatē et vtilitatē facim⁹. hoc q̄i in vsum nr̄z de sacrificio dñi reseruam⁹ Cū vero ad dura et aspera nr̄e q̄ voluntati ꝓsus otraria ꝓ dei amore obedim⁹. q̄i bouē nr̄m in holocaustuz dño offerim⁹. quia nosmet ipos a nr̄is volūtatib⁹ occidim⁹ q̄ sup altare boni opis igne diuini amoris cremam⁹. Vel certe sacrificiū est bona nr̄a opatio et laudez nobis cooperans apud ꝓmū. et meritū collocans apud deū. Holocaustū vero est sincere deuotōis affect⁹ seu pure otemplationis excessus. cū mens humana spūssācti feruore concepto vel effundit̄ super se vel rapit̄ extra se. et tunc ita vehementer ardet et exestuat vt ei dicē ueniat. Dia mea liq̄facta est Jñ? De igne sancto. igne mundo. Et si vis scire de⁹ noster iste ignis ē hec et his similia vt mihi videt̄ ffes dilectissimi dñs innuere voluit cū dixit Tollite iugū meū. Q̄z cur addidit meū. Vtiq̄ discernere voluit suum ab his q̄ sua nō sūt. Siquidē est iugū stat⁹ humani. iugū cordis pueri. et est iudei. seculi. diaboli. inferni Jugū stat⁹ humani est corruptio q̄ mortalitas et multiformis infirmitas quib⁹ omīe hūanū gen⁹ subiacē dinoscit̄. Jñ scriptū est. Graue iugū sup filios Adaz. Jugū cordis pueri est voluntas ꝓpria vel osuetudo praua qua ratio nr̄a captiua teneb̄ et sepissime ducit̄ q̄ non vult De quo nisi filius nos liberauerit nunq̄z vere liberi crim⁹. de cui⁹ nobis psona ꝓmittit̄ Ecce ego venio dirumpe iugū captiuitatis vr̄e Jugū iudei est obseruātia legis ad literam. De qua aplus Petr⁹ dicit. Quid temptatis imponē iugū sup ceruices discipulor̄ q̄d neq̄ vos neq̄ pr̄es vr̄i portare potuerunt! Jugū seculi est cupiditas. Jñ stultus rex legit̄ dixisse ad populū suū Pater me⁹ aggrauauit iugū vestr̄ ego addā iugo vestro. Ac si dicēt. Pater me⁹ exegit a vobis magnū questū. ego multo maiorē. Jugum diaboli est peccatū vel iniquitas. De quo illud Ysaie. Jugū eī oneris eius et virgā humeri ei⁹ et sceptr̄z exactoris eius superasti. Exactor noster est diabolus q̄ pcī numū quē in paradiso nobis obtulit cū vsura exigit q̄ ad addēdū peccato peccatū sp instigat vt in fine nos ad iugū eterne damnationis trahat. Contra q̄d oram⁹ patrem nr̄m q̄ in celis ē vt gloriosa filij sui natiuitas liberet q̄s sub pcī iugo vetusta seruit⁹ tenet. Hui⁹ itaq̄z exactoris iugū et virgā et sceptr̄z apparens in carne dei fili⁹ supauit cū seductionem afflictōnē dñatōnem qua cruentus ille tyrannus nos te

nebat ad nihilū moziendo redegit
Jugū inferni est eterna damnatio.
qua fasciculi ad oburendū colliga
bunt vt illic diungant in pena qui
equales extiterūt i culpa. De hoc
iugo pt accipi qđ dns dic p Osee.
Propterea imponet eis iugum qđ
nō auferet. Sūt et alia quinqz iuga
boū. curiositates videlz qnqz sēsuū
exteriozū. que iuga sibi qđaz in eua
gelio coemerat et vt excusat⁹ habe
ret a nuptijs ea se pbatum ire dice
bat. Dicens itaqz dns Tollite iu
gū meū sup vos nō ad aliqđ pre
dictoz nos inuitat. sed ad illđ de
quo signant dicē meū debuit. Sed
quid ē sup vos? Hoc verbo admo
neri nos arbitroz vt donū oersio
nis nos celit⁹ accepisse ognoscam⁹
vel vt de accepto gras iugit agia
m⁹. vel certe vt nos diuina pcepta
ad pfectū nō posse implere sentien
tes. ad supne pietatis viscera assi
due suspirem⁹. Possum⁹ sane in xpo
sitis quatuoz vbis pncipales qtu
oz virtutes approbatas intelligere
et quatuoz ineptias siue abusiōes
que inter claustrales plerunqz re
perunt reprobatas accipe. Virtu
tes he sūt. Justitia. fortitudo. pru
dentia. temperantia. Justitie compe
tit qđ dz. tollite. qz vere dignuz et
iustū est vt osulenti adqescas. preci
pienti obedias oditori. Ad fortitu
dinē ptinet qđ dz. Jugū. qz ipo no
mine dat intelligi te forte atqz con
stantē esse debere. Prudentie ē qđ
addit meū. qz nimirū oportet esse
prudentē vt scias reprobare malū
et eligere bonū ac salutare iugum.
Temperantie ogruit qđ subinfert
sup vos. qz tpantis animi est ad
opetentē modū cūctos affectus re
stringē et ordinare. Abusiones vo
he sūt. Cōtinuus tepor. et indiscre
t⁹ feruor. indebita occupatio et ni
mia formido. Torpor otrarius est
iustitie. et reprehendit in hoc verbo
tollite. Nimi⁹ feruor exterminat for
titudinē et damnat in hoc vbo iu
gum Indebita occupatio expellit
pruentiā. q damnat in hoc qđ dz
meū. Porro nimia fortitudo aduer
sat tpantie. et exprimit in hoc qđ
annectit. sup vos Singula si placz
ordine psequamur. iuxta alteri⁹ lo
ci pabolā ad vineam dñi sabaoth
excolendā. alij pmo mane. alij hora
tertia quidā sexta vel nona. nōnul
li et vndecima veniūt. Hoc vo est
q ad iugum xpi. ad seruitiū dei. ad
viuendū religiose. ad militandum
sub regula vel abbate. quidā veni
unt in pueritia. quida in adolescen
tia. multi in iuuenili seu virili etate.
plerigz q i vltima senectute fit vo
nonnunqz vt is qui in pueritia ad
oersionē venit frigescēte postmo
dū nouitij feruoris igniculo vētak
in tepozē. et qui quotidianis virtu
tū incremētis gras sibi apud deū
et hōies oparare debuerat. vitupe
riū sibi magnū oquirat. Qui dum
solā innocentiaz perpēdit ad opa
vtutū se virilit nō accingit. Impa
tiēs ad ieiunia. ad vigilias somno/

lent⁹. ad orandū tepid⁹. indeuot⁹ ad psallendū. alijs qz xpi militibus mūdo. carni diabolo vsqz ad sāguinē resistentib⁹. ipe sibi in oñib⁹ reꝙ em q̄rit tā acidiosus qz otiosus. et secreta tacita qz sibi cogitatōe dic̄. Quidnaz ego luere habeo? Ut ꝺo ita rigide districte qz viuā sicut illi magni peccatoēs. raptores. iniusti adulteri. O cogitatōez stultissimā. q̄ null⁹ teneat seruire deo nisi irreprit⁹ criminali pc̄o. Certe scptū est. Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo. et ex tota aia tua. et ex oñib⁹ viribꝫ tuis. Ecce deū ita diligē iuberis vt sez nihil in te vacare permittas quo deū nō diligas. Quō aūt tu diligis dñm deū tuū ex te toto qñ quidē pl⁹ posses si velles qz facis? Sane quāto es innocentior tanto esse seruitio dei debes ardentior. vt vel in sāctitate et iustitia ab ipo custodiaris. vel vt custodite sāctitati vberi⁹ regratieris. Nō ppendis qz cū alij sibi dimidiāt dies suos vt qualēcūqz veniā obtineant. tu tuos integros seruas. vt gr̄az z glorią tibi ampliorē adq̄ras Quid si intern⁹ arbiter ꝓpter hoc tibi innocentią tuā oseruare voluit. vt ponꝺē pc̄oz p̄grauatū ffrez tuū collaborādo et onus ei⁹ tibi partiēdo iuuares. Nōne cū ꝓpter tuā desidią impedit hec bona dei volūtas per increpationē audire dignus eris. Amen dico tibi qz publicani et meretrices p̄cedēt te i regno dei. Vel poti⁹ timendū tibi est. ne illud tibi maledictōis elogiū infligat. Nūqz ex te frēs nascet in ppetuū Verba sūt ipi⁹ dñi maledicētis sub nōie ficus aiaz hūanā foliis extrinsecaz obseruationū plenā z nullo interioris suauitatis fructu plenā. Tales nimiz erāt illi duo angeli eccliaz q̄z vni p Jobez ꝺr. Scio opa tua qz nomē habes vt viuas et mortuus es. Atqz alij. vtinā frigid⁹ esses aut calid⁹. si frigidus esses hūilior appareres et esset de te spes. si calidus esses caritate feruens arderes in te atqz alios accendēs. Nūc aūt qz tepid⁹ es et nec frigid⁹ nec calid⁹. i. qz nec hūilitate fulgēs nec caritate feruens. putas te aliqꝺ esse cū nihil sis incipiā te euomē ꝺ ore meo. hoc est de cetu me laudantiū ejcē. Hec de ꝺtinue tepētib⁹ dicta sūt. Nūc ꝺsequēs est vt de nimium feruētib⁹ aliq̄ dicam⁹. Sūt pleriqz q̄ feruore nouitio ducti vel potius astutia ātiqui hostis tracti mox vt ꝺuersi fuēint sāctitatis arcē arripe festināt. z oia sine ꝺsilio. sine ordine sine discretōe agētes effreni studio ferunt in p̄ceps. vigilāt plixi⁹. ieiunant et abstinent ꝓpensi⁹. pl⁹ orant z laborāt qz omunis monasteri regula vel maioz cohortent exēpla Siqua eis de modo. siqua ꝺ discretione sugesseris. deceptōes putāt. despiciūt. fugiunt velut nociua oia arbitrant vt stercora. adeo studiosa et odibili obstinatione illudentē sibi sequunt diabolū. Et qꝺ magl. est mirāꝺū cū ad ꝺtēplāꝺa secreta

celestia omi sese studio deuotionis erigant. ad ambulandū pacifice in terra caligant. et qz oculis ad sublimia leuatis pedib⁹ nō ꝓspiciunt. quasi celo intenti in terra offendūt Nulli nāq; magis qz hi vnanimitatē fratrū ꝑ impaciaz vitiāt. ꝑ inobedientiā turbāt. ꝑ otumaciā dissipant. et nihilomin⁹ insistūt indefessis oꝛōib⁹ introire in sancta sāctoꝝ et sanctissimū illud irrūpe ꝺine puritatis arcanū. nec dū tñ ipi seruare curāt vnitatē spūs in vinculo pacis. Et qm̄ nō recte pulsāt. fit iusto dei iudicio vt nō introeant Scptū quippe est. ſb creditas ad quā festinat in ꝓncipio in fine bñdict⁹ōe carebit. Deniqz ꝑ Jeremiā de Moab ꝺr. Quia plus fecit qz potuit idcirco pierūt. Si em̄ vires suas metirētur scirent ꝓfecto q⁹ paulatim longius itur. Quia vero nolūt modēari qꝺ faciūt. deficiēte post modicū natura corpis. fit vt aut a ceptis turpiē desistāt. aut si nō destiterint infirmitates ꝑpetuas incurrāt. Sfiat qz omnib⁹ coꝝ onerosa infirmitas quib⁹ añ fuit molesta sāctitas Quātos hodie qz videm⁹ cū carne inire amicicias cui ātea graues intulerāt pugnas. appetē delicata. q̄rere suauia. q̄ vilia et grossa prius sine scrupulo recipe non poterant. Quātos itē videm⁹ ꝓpter indiscretos spūalis exercitij laboꝛes sensib⁹ piclitatos esse et ad vltimū nescisse discernē inter bonū et malum qui ꝓmit⁹ inter diē et diē. inter bonū et bonū. et deinde omnē diē diiudicabant. Ue eis q̄ sic corpa sua diuino subtrahūt seruitio/vicio suo Ue inquā eis cū tā misere fiāt nouissimi q̄ videbanť fore ꝓmi. Tolerabile tñ si fiāt nouissimi et non extranei si infirmitas quā sibi addu/xerūt poti⁹ qz incurrerūt potēit excusare eos a bonis q̄ agere debuerūt. et si voluissent potuerūt Tertia abusio est est indebita occupatio. Hec videz est cū postposito q̄s penitētis et plāgētis officio implicat se sciētijs secularib⁹ q̄ ad rem nō ꝑtinēt q̄ ad salutē ꝺferendā ꝺseruāda ve nō valent. Alius addiscē studet silogismos et fallacias. ali⁹ aggerare numeros et mensuras. ali⁹ callet musice ꝓportiones. ali⁹ pḃice inuestigat exp̄imēta. ali⁹ ꝓplexa legū canonū qz discutit argumenta. Sic quisq̄s in eo circa qꝺ afficitur libenter occupať. q in occupatione sua delectať. et nihilomin⁹ credit se delectari in dño. qñ quidē nō recedit ab ordine monastico. Talis nō fallor assimilať samaritib⁹ de quibus scriptura refert q⁹ vnaqueqz gens cū coleret deū ꝺis quoqz suis seruiebant. Unusq̄qz etem̄ qꝺ sibi delectabile et pre oīb⁹ diligendū venerandū qz eligit hoc q̄i deū sibi ipi statuit Un̄ est illud in ꝓḃa Uniuersa idola dom⁹ israel depicta crāt in pariete. paries in domo israel est obstinatio mentis in religioso. qui paries otinet idola non sculpta sed depicta. cum religiosus

nō oīmodo diligit iniquitatē licet afficiat circa aliquā vanitatē. Colit igit deū simul et idola qui et bonis opib⁹ insistit. et nihilomin⁹ sciētie alicui secłari vane intēdit. Quarta abusio siue ineptia ē incauta formido. Hec ex obliteratōe negligentis vite pcedit. et nisi tpantē discretionē adhibueris ad desperationē poducit. Si de respectu multitudis ōine misericordie negligētias tuas pensare supsederis. hoc est fallere te ipm. Si aūt ex intuitu districtionis supne intpate timeas. hoc ē cū dolore descēdere ad infernū. Quid ergo est? Nimirū vt adhibito discretionis studio. de duob⁹ otrarijs q̄i quodā tpamentū facias vt inter spem et metū. inter securitatez deciptē q̄ diffidentiā euiscerantē ambulans. medio tutissim⁹ eas. Nunc singula singulis adaptem⁹. Supra dixim⁹ qz otinuus tepor otrarius est iustitie qđ liquido ostabit si diffinitionē inspexerim⁹. Diffinit itaq̄ sic. Justitia ē virt⁹ reddēs cuiq̄ qđ suū est. et tepor est vitiū nulli ex integro reddēs qđ suū ē. Debitores sum⁹ frēs carissimi deo. debitores primi. debitores et nobis. Debem⁹ deo glozią et laudē. primo cōgratulationē et opassionez. nobis ipis disciplinaz et solicitudinē. Debem⁹ deo totū qđ possum⁹. prio qđ ab ipo nob fieī vellem⁹. debem⁹ nobis ipis quicqđ virtutl. quicqđ bone fame. quicqđ bone oscientie esse cognouerim⁹. Si aūt in laude dei sp tepentes et dissoluti. in amore primi torpentes et frigidi. in diiudicatione nostri negligētes fueri m⁹ et remissi. quid tam iustitie contrariū? Vides plane q̄ sic faciēdo nō reddim⁹ cuiq̄ qđ suū est. deniq̄ quid tā iustitie cōtrariū q̄z dicente dño. tollite. cū nos ipm qđ sustulim⁹ iugū oīmodo satagim⁹ deponere. Dixim⁹ itez q̄ nimius feruor exterminat fortitudinē qđ de opatione duoz ocertantiū dinoscē facillimū est. Ponam⁹ aī oculos duos in certamine ogredi. vnuz q̄ validis et otinuis ictib⁹ aduersariū lacescat. aliū q̄ venientes ictus cliueo sagaciter excipiat et lacessentē hostē puida expectatione deludat vnū q̄ totū simul pferat spm̄ suuz. aliū q̄ dispenset et reseruet in poste rū. Nonne isto quasi segnit agente sed vtiliter sibi pspiciente. Ille duz ictus suos nō modificat fortitudinē suā exterminat et triumphū aduersario dat? Nonne isto vsq̄ ad finē pdurante fortit, ille succūbit turpiter et pdet iuste qđ nimis feruide querebat. qm̄ finis non pugna coronat. Eia ergo frat singularis q̄ singularit et indiscrete facis. Eia inquā extermia faciē tuā vt videaris hōib⁹ ieiuuans. extermina oculos tuos vt videaris plozās. extermina fortitudinē tuā in pūcto tpis vt paulo post nihil plus facere possis. Hec est tota sanctitas tua. hec sapia tua inspirata a rectore tenebraz et caliginis q̄ se transfigurat

in angelū lucis. Audis q̄ dñs nominando iugū. ſocialē vt ſup̄ dictū eſt in ouentu te hortat̄ ducē vitam et tñ obſtinato ſectaris animo odioſaz ſuperſtitionē tuā. De⁹ inhabitare facit vni⁹ moris i domo vt ſeruiant ei humero vno. Tu aūt alteri⁹ moris quo humēo ſeruis q̄ ab vnitate r̄cedis Dz q̄ſū iſta p̄greſſio? Sufficiāt hec. Itē dixim⁹ q̄ indebita occupatio expellit p̄udētiā. qm̄ otraria eſt illi. Nō em̄ bñ oueniunt nec in vna ſede morant̄ ſcia maieſtatis et ſcia vanitatis. non magis q̄z duo aduerſarij in vna domo. q̄ em̄ ſocietas luci ad tenebras. Aut q̄s locus templo dei cū idolis Aut quare filij iudeoꝝ in ebr̄z loquunt̄ azotice q̄ etiā in azoto poſiti debe rent loqui iudaice? Nec hoc dicim⁹ q̄ iſta ſcire ſit malū. ꝛ q̄ religioſo in his nimiū occupari ſit vicioſum. Deniq̄z iſta nō modo diſcē ꝛ olim dixiſſe. Nunc cura alia nos ſolicitat. Occupent̄ in his ſeculares ne iocent̄. ne venent̄. ne fornicent̄. vbi āt iſta deſunt illa q̄d faciūt? Cū debeas in lege dei meditari die ac nocte qua mēte ruminas ſyllogiſmos et argumenta vanitatis tue. Dicente dño. meū. tu neſcio q̄d aliud iugū videris ducē cū ſecularib⁹. p̄ez tuā fortaſſe cū ypocritis habitur⁹. Dixim⁹ etiā q̄ incauta formido aduerſat̄ tēperantie. Illa deſperatione repmit quā iſta ſuggerit Illa corletificat q̄d iſta turbat. Si te peccatorē eſſideras ait Greg. oportet vt a te dñm nō repellas. Repellis aūt ſi de ei⁹ bonitate p̄pter tuā malicia deſperas. ſi de imp̄fecto tuo intpate formidas. Si opa nr̄a ſufficerēt nobis. diuine mie q̄s locus eſſet? Propterea ergo dat̄ gr̄a vt nō glorier̄ omis caro coꝝ illo. cuz ſe videt p̄ ſolā obtinē gr̄az q̄d nō p̄t p̄ virtutē ſuā Si vilitatē tuā cōſideras magis inſta. cōfide. ſpera. clama q̄ dep̄care altiſſimū et dabit tibi petitōes cordis tui. Cū audis dicentē dñm ſuper vos. reſpira ad gr̄az. grat⁹ eſto gr̄e. et de viribꝰ tuis noli p̄ſumē. Ecce de iugo dñi q̄ potuim⁹ dixim⁹. multa quidem. ꝛ nō oia fortaſſis q̄ debuim⁹. Dz qz ad alia ſequētia p̄peram⁹. iſta ad p̄ſens ſufficē credim⁹. Jeꝝ qz beat⁹ Bened. iugū dñi ſcolā diuini ſeruitij nōiat. q̄d in hac ſchola agendū. q̄d ve diſcēdū ſit vigilant̄ audiam⁹ Sequit̄. Et diſcite a me qz mitis ſū et humilis corde. Ptz p̄fecto quia mgr̄ noſter ip̄e eſt x̄p̄s qui nos a ſe diſcere monuit. factus et ip̄e nobis exemplū bonorū opeꝝ Jos vocatis me inquit magiſter et dñe. et bñ dicit. Sū etem̄ In hoc inquit agnoſcent oēs qz mei diſcipuli eſtis ſi ſic ego ſū. mites et hūiles corde fueritis. Mea actio vr̄a eſt lectio Mea vita vr̄a eſt diſciplina. Diſcite ergo a me qz mitis ſū et humilis corde. Pulcra fr̄es dilectiſſimi exhortatio cū mgr̄ exhibet hoc in factis quod docet verbis. et diſcipulos p̄cedit vita q̄s vult p̄fectos eſſe et erudi/

tos corde in sapia. Diligēd⁹ plane et omi sagacitate imitād⁹ pser tim cū nil exhibeat. nil doceat aliud qz mansuetudinē et hūilitatē cordis. Appaēt ergo qz amabilis fuit dns Jhs vtpote mitis et hūilis corde. Sicut em̄ ois iracūd⁹ et arrogās odiosus. ita e regione ois māsuet⁹ et humilis gratiosus. Māsuetudo āt hōib⁹. hūilitas deo amabilē solz reddē h ōiez. Amabil' g⁹ erat dns ihs et multū amabil'. tā amabil' in māsuetudine q hūilitate sua. qz magnus et laudabilis in maiestate diuina. Dicit itaqz se mitē et humilez corde. Nā qp mitis et hūilis essz dictis et factis. nō op⁹ habebat hoc omendare discipulis suis. Jpi em̄ viderūt et audierūt et pspexerunt. oculis suis et manib⁹ tractauerunt viderūt et annūciauerūt nob. Que aūt videre et audire non poterant necesse habuit vel pot⁹ ipi necesse habuerūt vt ipe annūciaret eis. qz argumentū cordis verba sūt. Cum igit vir⁹ habeat tres dnas duas fecit exēplo tertiā verbo. Mitē se q hūilē demōstrauit in dictis qñ horrendis blasphemijs lacessit⁹ et q̄n/quies habē demoniū dict⁹. ad doctrinā sp qz ad otumeliā se potius exerit. Mitē et hūilē se demōstrauit in factis. qñ sicut ouis ad occisionē duct⁹ et q̄i agn⁹ coram tondēte se ommutuit. se ligandū flagellandūz exposuit. q̄ solo nutu potuit necuisse malignos. Cū igit nullus sciret q̄d essz in ei⁹ interiori hōie nisi spūs ei⁹ q̄ in ipo erat. bonū qđ in corde habuit. verbo discipulis pposuit. et hoc eos discere atqz imitari pcepit Est aūt et aliud hic ōsiderandum. Virt⁹ q̄doz alia ostit in actu. alia in affectu. Virt⁹ in actu virt⁹ ē. vt⁹ in affectu virt⁹ vtutis est. Virtus quātalibet pferat in actu. aut pua est aut nulla. nisi etiā ꝺ cordis emittat affectu. Si em̄ bonū facis sine cordis affectu. bestialit facis et vt⁹ parua est. Si bonū otra cordis affectū fraudulent facis. et virt⁹ nulla ē. magis vitiū reputat. Hinc ps. ait. Eructauit cor meū verbū bonū. Verbū sane bonum nō esset nisi ex bono cordis affectu pdiret. Hinc est etiā illud qđ ad omendationez sponse in canticis cantl. dr. Emissiones tue paradisus malorū punicorū. Mala punica foris rubicunda sunt. intrinsec⁹ granis repleta. Bone igit actiones de bono corde emisse et egresse. recte paradiso malorū punicorū opant. qz et hōib⁹ foris rutilāt p pietatis exhibitionez. et deo sese int⁹ copulāt p caritatis affectionē. Ut ergo se dns nobis pberet exēplū nō solū boni opis ꝫ etiā mundē affectōis. discite inqt a me qz mitis sū et hūilis corde. qz nimirū nullius momenti apud deū ē exhibitō bone actiōis quā nō omēdat emissio pie affectōis. Sane notandū qp duas insinuauit virtutes. mansuetudinē et hūilitatē. qp in his sūma cōsistat pfectōis. Sunt etem̄ duo q̄b⁹ sp impugnātib⁹ ab statu pfectōnis

euertimur. pspera videlz ꝛ aduersa
Verba igit dñica sic debem⁹ atten
dere ꝙ duo doceamur opponere.
Mansuetudinē aduersis. pspis hu/
militatē. Si qui e nobis cū psperis
ad votū successib⁹ pollent ꝛ bonis
tpalib⁹ et animi tranquillitatibus
gaudent. tūc se in grāz actōib⁹ exe
rūt atqz dei circa se beniuolentiam
debita cū reuerentia suscipiūt. cū āt
iurijs incōmodis tāgunt mox in
murmurationē atqz in impatiētiā
seu in meditatiōes vltionis psiliūt
Ibi nimirum humiles in prosperis
sed non sūt māsueti et mites in ad/
uersis. Dt ꝙ otra ostantiā in tribu/
lationib⁹ tenent ꝟ psperitatis tpe de
successu int⁹ supbiūt hi virtutuz al/
terā seruātes. alterā negligūt. De/
bem⁹ āt et mansuetudinē hūilitati.
et humilitatē māsuetudini iungē. et
hinc aduersa sufferēdo. illinc psperā
nō curādo elicere. ne cū ex vna pte
decori apparuerimus. ex altēa de/
turpati displicēam⁹ Ez int hec ad
memoziā venīūt octo illa pncipalia
vicia. qz pfitiā sentire oim est. natu
rā discerné paucoz. otra ꝙ vt no/
bis videt ex vbis pmissis nō medi
ocriter omunimur. Octo quippe pn
cipalia vicia esse sancti diffinierunt
sumētes auctozitatē ex testamento
vl testimonio legis in qua numerā
tur septē gentes āz olim ppls dei
terras possedit. Scriptū nanqz est.
Et introducam vos ad loca cana/
nei et ethei amozrei et pherezei euei
et iebusei et gergesei. Quib⁹ septez
dñi egyptioz gens addit pculdu/
bio octo gētes describunt. ꝙ qs vt
dictū est octo pncipalia vicia desi/
gnant sicut ex eaz interptationib⁹
etiā intelligi pt. Egypti⁹ etem inter
ptat tenebre et designat gulā. quia
gulositas obtenebrat et obscurat
intellectū. Juxta illud puerbiū qđ
de greco transtulit Hieroñ. in lati/
nū. Pinguis vēter nō gignit sensū
tenuē. Canane⁹ exprmit luxuriā qđ
et ogrua interptatiōe demonstrat.
Interptat em mot⁹ eoz. quoz nisi
genitaliū? Cetera nempe corporis
nri membra. ad nutū voluntatis nre
mouent et stant. illa vero membra in
motu suo nec voluntati nre obedi
unt. nec subiacēt ptāti nec rationē
sequūtur. De cuius motus repssiōe
in laudē fortis mulieris dicitur Et
cingulū tradidit cananeo Cingim
quippe tradere cananeo est motus
luxurie otinentie legib⁹ restringere
Hinc de iobe dicit. zona pellicea
circa lūbos eius. zonā nimiz circa
lūbos ponit. qui lasciuiētis carnis
impetus stringit Hetheus vanam
gloziā significat. q ex eo ꝙ in opi/
bus suis sp displicere formidat et
nō solū alijs stupozi esse solz. ꝟ ipa
qz de se ipa āmirat et stupet. recte
formidās vel stupēs interpretatur
Amozre⁹ qđ sonat amaritās siue
amaritudo significat supbiā. cuius
qz priū est tāte sp obstinatōis esse
vt nulli⁹ sensui vel volūtati cedere.
nulli⁹ dignet verecūdie parcē. ama
ritudinis sp et indignatōis ipa sibi

causa efficit. Ebrietas dr fructificatio p qđ designat auaritia q fructū facē vtiqz carnis nō spūs. studiosi insistēs opib⁹ cū mūdo pituris qz opib⁹ deo placituris. vt scz impleant horrea saturitate. q vino torcularia redūdent. nō vt corda mūdētur et virtutū receptacula fiāt. Uel dr fructificatio qi fructū fuscatio. q fructū boni opis obfuscet et inquinet. Eueus interpratū sonat ferrū siue pessimū. p qđ pessimū et vē ferreū viciū denotat inuidia. q duricia cordis inducit. et sūme malicie nutrix est. Jebusei oculcatōnez sonat. et acidia animi signat. q deiectū a se tanqz plastes oculcās humū animū elidit et oculcat. vt sternat eū demonū pedib⁹ oculcandū tanqz lutū plateaz. Gergesei innuit ira eo q colonū eiciens interpretat. qr hoc hz p ceteris vitijs priū q ipa colonū oscie sue a possessiōe cordis eiecit. atqz duras tūc cogitationū obices ponit et sic impedit eiectū ne possit cernē vez qđ in intimis manet absconditū. Horuz aūt octo vitioz duo sunt carnalia. reliqua sex spūalia. Illa carnalia qr in corpis mēbris eoz operatio cōsistit. Ista vocant spūalia siue cordalia qr in corde actitant. Ut g⁹ dñs nos ad exterminatōez viciorz suis verbis instrueret duas tm vtutes posuit mansuetudinē et hūilitatē. Que vero vicia his virtutib⁹ cōterant innuisse videt cū apposuit. corde. Per hoc em significare voluit duas has virtutes. sex spūalib⁹ seu cordalib⁹ vicijs opponi debē. Hz illa duo carnalia nunqđ intacta relinqt? Minime. Nā ad eoz extinctionē ptinet qđ pmisit. Tollite iugz meū sup vos. Neqz em tā insipiens qs iugū xpi suscipit q nō in ipo susceptōis initio se sciat gule et ventri deinceps nō seruituz. Nēpe hec sūt dura illa et aspa p q itur ad deum q beat⁹ Bñdict⁹ iugū suscepturis diligēti⁹ iubet pdicari. Duz est siq dez ciborū oblectamēta assueta relinqre. asperū qz ē libidinis blandimenta illicita nō licere. sub quo gemino malo oēs eram⁹ cū gentes essem⁹. i. cū gentilit in seculo viuēm⁹. Ut postqz gētilitatē exuim⁹. postqz abiectis tenebris lux in dño esse cepim⁹. postqz duob⁹ carnalib⁹ vitijs seruire iā nec volum⁹ diuinit⁹ inspirati. nec valem⁹ ipa ordinis observantia impediti. debem⁹ mansuetudinē et hūilitatē cordis vigilant tenere quo sex illis vitijs spūalib⁹ valeam⁹ resistere. Debet ergo harum vtutū vtraqz triformis esse. qr trib⁹ vtraqz vicijs opponēda est. Opponit āt hūilitas supbie. vane gtie. et auaritie. mansuetudo. inuidie. actie. ire. Sit qz hūilitas depressa in se. reflexa ad se. recluſa intra se. Depressa sit in se ne de se alta sapiat. reflexa sit ad se ne humanū fauorē querat. recluſa sit intra se ne res perituras vagabūda ambiat. Sit qz mansuetudo caritatiua. sit iocunda sit trāquilla. Charitatiua sit vt pro

aliena felicitate nō teneat liuorē. iocunda sit vt de ꝓpria aduersitate nō habeat doloreꝫ. tranquilla sit vt in nullo casu exerceat rancorē siue furorē. Sic sub iugo dñico posit⁹ frater et in prelio dñi ostitutus virtute mansuetudinis et hūilitatis circūfultus vndiqꝫ vniuersa pualebit tela nequissimi ignita extinguē. munit⁹ ab intus otra supbiā. de foris otra vanā gloriā. sursū otra gulā. deorsū otra luxuriā. a dextris otra auaritiā. a sinistris otra acidiā. ab anteriori pte otra irā. a posteriori otra inuidiā. Tali in nauigio subiectus ꝑ hoc mare magnū et spacio/sum octo illa notissima maris picula ꝓuid⁹ nauta et strēnu⁹ euitabit. Dico āt carybdim gule. et sirenas luxurie. scillaz supbie. et syrtes vane glorie. piratas auaritie. et beluas inuidie. ventos acidie. ꝓcellas ire. Jā vero sublato iugo saluatoris et apprehēsa disciplina māsuetudinis et hūilitatis. q̄d mercedis veritas ꝓmittat celestib⁹ discipulis audiamus? Sequit. Et inuenietis req̄es aias vr̄is. Gemina est aiaꝝ req̄es Una in pñti. alia in futuro Ista hz meritū. illa premiū. Per primā habet scd̄a. i. ꝑ meritū premiū. sic̄ scriptū est. Erit sabbatum ex sabbato. hoc est ꝓ requie pectoris dabit requies eternitatis Et ista quidē que in presēti est requies aiaꝝ dici posset. illa vero que in futuro erit req̄es aiaꝝ. Cū q de vtraq; simul et ō vtralibet singillatim pñt accipi verba dñica Prima igit reges multis in sacra pagina nōib⁹ appellat. Dicit em̄ bona scientia. bona voluntas. par pectoris. tranquillitas cordis. puritas mentis. refrigeriū aie. consolatio spūs. De qua qz sub nomine refectionis supra satis admodū disputauim⁹ ea nūc tacita. de secunda aliq̄d dicendū videt. Sz q̄a ipa finē pñtis vite sequit q̄d de ea dicere intendim⁹ in finē pñtis sermonis differam⁹ Sequit. Jugū em̄ meū suaue est q onus meū leue. Supra tm̄ de iugo dictū est. de onere vero nulla fuit mentio. Jugū q̄doz dñi seruitutis eius est assumptio. onus vero eius quid aliud esse ꝓt q̄z hoc q̄d discē sub iugo ꝓcipimur scz vt simus mites et hūiles corde. Est ergo iugū monastic⁹ ordo. on⁹ aūt pietas mentis et corpal exercitatio. Dicat ergo dñs. Jugum em̄ meū suaue ē et onus meū leue. Sz quid dicis bone magister? Nunq̄d ignoras scriptū esse. multe tribulationes iustoꝝ? Nō meministi dictū a te Ecce ego mitto vos sicut oues in medio lupoꝝ. Et itez. In mūdo pressurā habebitis. Nō puidisti dicendū. Per multas tribulationes oportet vos intrare in regnū celorū. Et illud. Oñes q̄ volunt pie viuere in xp̄o psecutionē patientur. Quō ergo iugū tuū suaue est q on⁹ tuū leue? Damna et ꝓscriptōes ꝓperti. iniurias et otūelias nō vlcisci. duros in corpe ictus sustinere. aiam̄ ponere. nunq̄d hoc suaue est et

ad me omnes qui la
leue? Est vtiqz. sed aplis et martyri
bus Corpus castigare ieiunijs. ani
mā afficere lacrimis et oronib⁹. vo
luntatē ꝓpriā odire. solitudinē ama
re. nunqd hoc suaue est et leue? Est
vtiqz. Sed veris xpi cōfessorib⁹ et
virginib⁹ Quo inquis? Ihic primū
videte frēs mei quia dns discipu
lis loquebaf. Si locutus fuisset tur
be. illa verbum respuisset. quia vim
verbi nō intellexissz Ut discipuli au
dierunt et receperūt. qz quod dice
baf verū esse cognouerunt. Audia
m⁹ ergo et nos quod dicit. q quo
mō fit quod dicit intelligam⁹ Hec
em̄ questio duob⁹ modis soluitur.
Primo quidē qz anime vere deum
diligenti et iustitiā eius fidelit esuri
enti etiā amara dulcia videntur et
aspera suauia. Nouim⁹ hoc p scien
tiā sed vtinā sciam⁹ et p experientiaz
Accede ergo homo et experire qz
suauis est dns. et qz leue sit onus ei⁹
Nemo em̄ scit qui necduz gustauit.
Si ita nō sētis ipe tibi testis es q
nōduz gustasti. Ut hoc infinita reli
giosoꝝ multitudo verꝫ esse testatur
Alio modo soluit hec questio si di
cam⁹ q iugi dñici susceptio et one
ris eius portatio grauis quidē vi
deat et aspera. sed in opatōne secu
lariū molestiaꝝ valde suauis et le
uis fit. Respicite vt exēplis vtamur
fures et latrones. pdones q adul
teros quātos labores. quantas vi
gilias. quātas curas expendant vt
excogitatas nequitias ad effectuz

boratis celeste

ducant. Respicite et eos qui ho
nestioza quodāmodo vident exer
cere negocia. diuersos dico merca
tores mari terra qz mēcimonia sua
circūferentes. quanta incommoda
sustineant. subeant pericula. vt ad
modica stipendia perituras qz di
uitias quandoqz pertingant Respi
cite deinde et seruos militibus. mi
lites principibus etiam ad illicita
queqz seruientes. et in eundo. in cur
rendo. in standō. die noctu qz labo
rantes. Respicite e diuerso dei mini
stros in cenobijs sedentes. modicū
quidem laborantes q plurimū pau
santes. insuper et pro requietione
sua quasi p labore maximo requiē
eternā expectantes. Nonne illi mul
to difficiliore via descendunt ad in
ferna. qz isti ascendant ad regna
superna. Jugum ergo domini sua
ue est et onus eius leue Poterat er
go dominus hic dixisse Jugū meū
cōmodum est et onus meum salu
bre. Et si hoc dixisset verum vtiqz
dixisset Multi em̄ in seculo seculi vo
luptatibus dediti dum illecebrosis
condimentis vtuntur. duz lautiori
bus epulis indulgent. dum vino se
intēperanter ingurgitant aut mor
tem sibi celerius attrahūt. aut mo
lestissimas egritudines incurrunt.
et dum iugum dñi qsi aspernt phor
rescūt. ipi p iugū seculi sub quo de
liciant sibi oquirūt vñ a iugo dñi
sp elōgent. Ut otra claustrales dū
curis se ñ implicāt. dū trāquillitatē

corporis et animi seruāt. dū carnis terūt supbiā. potus cibiq; parcita te. dum modicum quid laborant p eterna requie et infirmitates mi tas p̄ter intentionē deuitāt. et vitā etiā nolentes ptelant. Poterat itē dixisse saluator. Jugū em̄ meū ho/ norificū est et onus meū venerabi/ le Sepe etem̄ videm⁹ plus honoris et veneratōis apud potētes seculi habē paupes monachos q; diui/ tes supbos. Oia tñ hec oph̄endisse de⁹ intelligit cū dixit Jugū em̄ meū suaue est ⁊c. Est vnū tñ in quo val/ de durū iugū ei⁹ videt. et onus ei⁹ oneroſū. molestia videlz impugnā tiū vitiorū. Emuero puritatis et ca stitatis amatori nihil durius. nihil graui⁹ occurrit turpiuz infestatiōe cogitationū Sz nō est tibi in hmōi desperādū. in talib⁹ em̄ temptat te de⁹ si vere diligas eū vt fili⁹. si non deseras eū in tpe malo et nota fiāt que sunt in corde tuo. Noli tm̄ ab/ ire i osilio impioz. noli osētire sug/ gestionib⁹ demonū. resiste et certa viriliter. ip̄e tribuit victoriā certāti q; coronā retribuet vincenti. Sup hmōi tñ oturbari infirmoz est qui nō osiderāt quāta vtilitas tempta tione generet seu quanta osolatio temptationē subsequet. Ut aūt a q̄busdā osideratū est ex nobis vti litates generat temptatio. Prima vt reminiscamur multimode nostre fragilitatis. scda vt agnoscam⁹ q; necessariū nobis sit diuinū auxiliū. tertia vt appareat si vere deum dili gam⁹ p̄pter quē talia supare oten/ dim⁹. quarta vt occasione hui⁹ ten tationis etiā alia vitia corrigam⁹ de quib⁹ añ nō multū curabamus. q̄nta vt modo sit nobis p pena et quasi p satisfactione q̄d olim fuit in turpi delectatione. sexta ne d̄ do nis gr̄e que accepim⁹ supbiamus. q̄d forsitan accideret si sp sine tem/ ptatione viuerem⁹. Plane tempta tionē aut maior aut saltem equalis cōsolatio sequi solet. Et aliquando equalis cōsolatio sequatur indicat p̄s qui ait. Scdm multitudinez do lor meorum in corde meo osolati/ ones tue letificauerūt aiaz meam. Et aliqñ maior osolatio temptati/ onē sequat testimoniū habem⁹ ex scriptura dicente. Et reddidit dñs omnia q̄ fuerūt Job duplicia. Qui em̄ percusso cuncta que abstulerat duplicata reddidit. apte innotuit q̄ nōnunq; temptatos vberi⁹ con soletur q; percusserit. Hinc est q̄ quidā perfectiores discretione ma gistra dolent si vel ad modicū sine quantulacunq; temptatione sint vi delicet ne cum diutius in tranquilli tate militant. ex ip̄a tranquillitatis requie securius torpescant Magna quippe nobiscum dispensatione pie tatis agit vt aduersis lacessamur. quia dū ex vitio aliquo pulsamur. contra illud iuuante domino forti/ us accingimur. Hinc est vt puto q̄ cuilibet anime duo angeli deputati sunt ad custodiā. bon⁹ et mal⁹. Et de bono quidem p̄spicuū est q̄ ad

custodiã datus sit. Bonꝰ nẽpe angelus amor est virtutl. malus vero impetꝰ vicꝫ temptãtis. ¶ De vitio ãt satis ꝓbaꝝ ꝙ ad custodiaz nobis deputeꝝ. qz dũ eiꝰ aduersitate fatigamur. ipa fatigatõe ꝓmoti melꝰ in bono custodimur. Nũc iã tps est vt resumamꝰ qõ supza reliqmꝰ. qõ qz in finẽ sermonis dicendũ distulimꝰ videlicet de scõa reqe aiaꝝ. Si inqt dñs ad me veneritis et iugum meũ tuleritis inuenietis requiẽ aiabꝰ vrꝝ. Que est ista reqes! Oculus nõ vidit eã nec auris audiuit. ꝫ nec in cor hõis ascendit Quid ergo de ea dicẽ possumꝰ qñ quidẽ nullꝰ hominũ eã vidit ꝫ nec vidẽ ꝓt nisi qõ vnigenitꝰ dei filiꝰ q̃ est in sinu ꝑris ipe de ea nobis modicũ q̃o enarrauit! Inspiciamꝰ tñ eã quantum ipo donãte possumꝰ. dicamꝰ de ea qõ ipo docẽte valemꝰ. q memoriã absq̃ dãtie suauitatis eiꝰ qualiẽcũqz erudiemꝰ Requies illa est decor et immortalitas corpoꝝ. honorq impassibilitas aiaꝝ. fulgor vultuũ incõpabilis. diuinissima iocũditas summe et eterne trãquillitatis. pax illa q̃ exuꝑat omnẽ sensũ. gaudiũ magnũ. magnũ valde et sempiternum Reqes illa est laboris et doloris omis absentia. cure et anxietatis nulla incidẽtia. nulla molestia. nulla angustia. nulla cõfusio. nulla formido. vbi absterget deꝰ omnẽ lacrimã ab oculis sanctoꝝ. vbi ꝓsus aberit oñe malũ. Reqes illa est ꝑpetua. in sanitate firmitas. incõcussa in animi libertate suauitas. suauissima et supdulcissima in visione creatoris delectatio. sancta et sincera in scõz societate dulcedo Requies inqz illa est indui vestimẽtis glorie. cũ gloria et letitia tripudiare in ꝺspectu ꝺine potẽtie. gloria et honore coronari et radijs excellẽtissime claritatis pennis illustrari. Req̃es illa est indefessus et irreuerberatus intuitꝰ in illud ꝺine lucis arcanũ. de supna potẽtia. sapia bonitate magnificẽtissima admiratõ atqz inter amplexus dei oñipotẽtis indeficiẽs ꝺmoratio. et pie eiꝰ pñtie sempiternalis iugis fruitio. pennis ex toto corde. ex tota aima. atqz ex oñibꝰ viribꝰ et viriũ medullis exultatio. Reqes illa est incircũuelata fulgide eternitatis inspectio. inextinguibilis erga ipaz venã caritatis et intẽta affectio. serenissima ad patrẽ luminũ accessio. et incõprehensibilis celestiũ gaudioꝝ participatõ Reqes inqz illa est accũbẽ in conuiuio regis eterni. bibere et inebriari a multitudine dulcedinis dñi. accẽdi et inflãmari calẽ et supferuẽ i ardoribus sempiternis. ire et intrare ac penetrare vsqz ad intima dei. beati vehemẽtia amoris haurire dulcorẽ fontis vite et sapiẽtie et eẽ cũ deo fine fine Amen

¶ Explicit tractatꝰ magistri Jobis gerson de verbis dñi. Venite ad me omnes. ꝛc

De preciosa margarita siue

Incipit tractatul⁹ eiusdem de illuminatõe cordis siue de vna pciosa margarita. et etiam de ipa sancta Margareta

Similе ē regnũ celorũ homi negociatori q̃renti bonas margaritas Inuẽta autẽ vna preciosa margarita abiit et vẽdidit oĩa que habuit ⁊ emit eã Mat. xiij. Una pciosa margarita cui cõpatur regnũ celorũ ē calcul⁹ ille cãdidus in quo ē nomẽ nouũ scptũ qđ nemo nouit nisi qui accipit. qđ btẽ margarete ỽgĩni ⁊ martyri collatũ est ꝑm ꝓmissũ xpi in apocalypsi. qz fidelit vixit in mãdatis dñi cui⁹ hodie festiuitas celebrat in edicula celle nr̃e. Nomẽ illũ nouũ est ens simplicit vel ens puꝝ vel ens vniuersalit pfectũ vel ens quo maius neq̃t intelligi et tale est solus de⁹. quo nõ est maius nomẽ sanctificandũ in seculis dicẽte deo Ego sũ qui sũ. Ens si analogice dicat de deo ⁊ de creatura dũ simplicit ꝑ se ponit stat ꝑ deo solo ꝑm regulã Aristl. q̃ analogũ ꝑ se positũ stat ꝑ suo ꝓncipali significato. Et recte sic ỽz quẽadmodũ act⁹ semp ꝓz est potẽtia. et pfectum ꝓus q̃z impfectũ. Ens qđ est de⁹ nõ plene ognoscit ab alio q̃z ab illo q̃ accipit dũ vicerit et dũ victor deduxerit eũ in excelsa qñ et vbi videbit de⁹ sicuti est. Nihilomin⁹ hic in via cõicat ei⁹ cognitio impfecta multis modis ꝫ incõprehẽsibilis ē sibi

margarita siue

soli. Ens ꝓt vniuoce dici de deo et de creatura. ꝫ nõ vnione pfecta de accidẽte et substãtia. qz nõ ꝑm eandẽ pfectionẽ nec ꝑm ordinẽ eundẽ lz rõ nõis sit eadẽ scz res positiua q̃cũq̃z et qualiscũq̃z sit illa supꝑ quã primũ fundat ꝓncipiũ oplexum scz qđlibet est vel nõ est. Ac pinde descẽdit ens ad spẽs suas ꝑ dras vsq̃z ad indiuidua. Rursus ecõuerso resoluẽdo venit vsq̃z ad ens primũ qđ ē purissimũ ostituẽdo agalma pulcerrimũ atq̃z ꝓfulgidã aie margaritã. Ens vniuoce dictũ de deo et creatura ꝑm rõez positiuã incõplexã et ꝑme intẽtionis formalit ē subiectũ metaꝑice. sicut ens dictũ ꝑm rõnez positiuã scdẽ intẽtionis formalit est subiectũ logice et grãmatice. q̃uis vtrobiq̃z tractet de oĩ ente tã ꝑme q̃z scdẽ intẽtionis materialit. Et hec est origo omnis pbice disciplĩe. Theologia duplr resultat ex ente simplicit qđ est de⁹ Una naturalis de ꝺo q̃ subalternat metaꝑice ex q̃ supponit ỽ mõstratũ deũ eẽ. Altẽa supnaturalt q̃ pot aliq̃ mõ dici subalternari theologie btõꝝ. vel est ipamet theologia in beatis tãq̃z pciosa margarita q̃ vẽditis oib⁹ emi ỽz. Theologia viatoꝝ naturalt pciosior ē margarita q̃z alia q̃libet scia spẽalt. qz tractat ỽ ẽte ꝓ⁹ simplr tã ꝑm rẽ q̃z ꝑm rõez separato. nõ sic metaꝑica a pbica vt moralt a rõnalt pbia q̃ st ỽ entib⁹ vt nõ abstract. vt tñ ꝓ rõz abstract. Theologia supnaturalt fideliũ viatorũ pciosior ē margarita q̃z alia q̃cũq̃z

naturalis scia vt merito dici debe/
at venditis oñib⁹ hoc est curis alt
is derelictis opari Est insup vna
vnitate ꝑme veritatis cui sp innitit
in credendis vt p oñe reuelatum a
deo est verũ. Theologia supnatu/
ralis fideliũ viatoꝝ ostitit ꝓncipa
liter q fundat in vna et triplici mar
garita virtutis theologice q dicit.
fides.spes.et caritas. Ꝓeo quo ad
intelligẽtiã opat multis modis vt
p abnegationẽ oim qi p vmbram
atq; caliginẽ.rursus p assimilatõez
symbolicã. rursus p viã causalita/
tis.rursus p approꝑationẽ et supe
minentiã.tandẽ p mystica analo
giã affectu mentis in deũ totaliter
transformato. Una preciosa mar
garita cuius nomẽ est purum vsq/
quaq; pfectũ relucet et inuenit in
oñib⁹ creaturis tanq; in vestigñs
signãtib⁹ potẽtiã.sapiaz et bonita
tẽ ipi⁹. Ez precipue refulget in cre
aturis rationalib⁹ tanq; in imagi/
nibus q sunt diuine essentie vel na/
ture nedum repsentatiue ꝫ partici/
pes et capaces. vñ recte ptz imagi
nis atq; vestigñ distinctio. Una ꝑ/
ciosa margarita diuini nois qd est
ens simplicit pfectuz dũ sola,reful
get in puro corde viatoris tũc de/
forme ospicit teste Gregl. quicqd
pulcrũ offert ex creaturis. Preciо/
sa hec margarita q de⁹ est sic vna ẽ
distinctio essentialis nulla sit penit⁹
in eo imo nec distinctio formal ad
intra nec extra naturam rei nisi tñ/
modo distinctio psonalis relatiua
q large ꝑt dici realis qualis nõ in/
uenit in aliqua creatura. Una hec
ꝑciosa margarita distinctionẽ ad/
mittit quozũdã nominũ q osurgit
ex opatõe intellect⁹ p opationem
ad diuersas res seu respect⁹.et ex
modis qs fabricat ognoscẽdo cre
aturas vel ex sola distinctione rõis
dũ sibi opat ipe de⁹ in quo nõ for
maliter ꝫ supeminenter est ois pfectio
eadẽ penit⁹ et vnica simplex et illu
minata aliter q ꝫ in creatura. Exẽplũ
tñ habet aptissimũ de centro spere
cumulãa ignee quod stans penitus
indiuisibile lineas eminat infinitas
Jñ ꝑt intellect⁹ varios formare
ocept⁹ dũ scit tales opare respect⁹
Una hec ꝑciosa margarita distin
ctionẽ nõ essẽtialẽ vel formalẽ a ali
quã nõ idẽtitatẽ inter intellectũ di
uinũ et hũanũ nec inter psonas et
essentiã nec inter ꝓprietates et at/
tributa. Ez de⁹ vno simplicissimo
et vnico actu illuminato supeminẽ
ter est intellect⁹ et voluntas essen
tia et psona vnitas et veritas bo
nitas sapia iustitia mia. et quicqd
de deo dici ꝑt nõ habita vel inclu
sa ad res ex se collatõe vel respectu
Voluit ꝫ plurics inculcare dicñ.
dicẽs deũ supvitã. supbonitatem.
supens. Una hec ꝑciosa margari
ta distinctõez admittit diuinaꝝ re
lationũ ad inuicẽ q ex mõ se hñdi
fac vt otradictoria verificent de es
sentia et de psona q essentia non
refert et tñ psona refert.qz videz
essentia nõ est per se ꝓmo modo ex

quertibiliter idē cū psona.nō q̄ alī qua sit identitas vel distinctio inter essentiā et p̄ez.sed hñ inter p̄ez ⁊ filiū.nec in creaturis simile reperiē q̄z nulla possibile est esse simpliciter vnā illimitatā et vsq̄quaq̄z p̄fectā Vigor hui⁹ p̄ciose margarite que de⁹ est p̄ducit libere ordinent tāq̄z ad extra radios aliq̄s et fulgores Et nullo modo necessitate finis vel agentis alioq̄n nō esset ens vsque/quaq̄z ⁊ vniuoce p̄fectū si req̄reret ad esse suū existentiaz creature. Et itez si de necessitate ageret ad extra nihil posset euenire ordinem ⁊ cessaret omnis religio.imo ⁊ q̄libet ens eēt infinitū cū fieret naturaliē a potentia infinita. Hoc est stultuz dei q̄d sapientiꝰ est hōibꝰ nolentibꝰ intelligere deū nō agere q̄ oluerit ex arbitrij libertate q̄ necitate naturali. Hñ obscuratū factū ē insipiēcoz eoz vt dicerent mundū eternū cū ceteris erroribꝰ et blasphemijs infinitis. Vigor hui⁹ p̄ciose margarite candor et decor alios ordinem plantiū ipaz sub nōie entis purissimi rapiūt ad agendū res mirabiles et ad cognoscendū res supnaturales et ad diligendū res spūales cognitas in enigmate. Vigor hui⁹ margarite cādor et decor mouēt et attrahūt alios ordinem plantiū circulo quodaz intellectuali mirismodis vbi coincidūt tres cause. q̄ sūt efficiens et forma nō quidē intrinseca ostituens q̄ exemplaris.et ipe finis q̄ mouet nō vt forma cog

noscētis q̄ vt est res talis in se ipa q̄z ipe mouet vt res appetitū nō vt est cognitio. Vigor hui⁹ margarite cādor et decor p̄nt alicere et afficē pus alios ordinem plantiū ad dilectōz q̄z ad intellectualē cognitionē q̄ nō sine miraculo spūssancti se p caritatē mirabiliē diffundentis et mentis apicē singulariē inflāmātis. q̄z p̄m cursū naturaliē vie intellectꝰ nō intelligit nō inspecto fātasmate. nec volūtas aliq̄d vult obiecto ñ sibi pus p intellectū p̄ntato nisi loquamur de voluntōe tm̄modo naturali. Preciosior est margarita cognitionis entis puri q̄z altera cognitio ō deo que posset naturaliē adipisci imo ⁊ certior ē q̄z altēa q̄uis notitia ō q̄/ditate substantiaz visibiliū vel inuisibiliū naturaliē in hac vita de quibus hic intuitiue nihil scimꝰ. et de accidentibꝰ paucissima in quibꝰ alicui fallacia nō contingat. Preciositas et certitudo margarite non repugnat cognitioni fidei et diuinis neq̄z meritū diminuit. Semp enim minor et obscurior remanet cognitio vie q̄z sit illa quam speramus in patria recepturos Preciositas huius margarite non obinde minuit q̄ ad praxim deducit diuine dilectionis et cultꝰ,et laudis. imo finis eiꝰ ē hmōi praxis.apło teste ⁊ xpo reuelāte q̄ finis legis ē caritas q̄ colē fac deū ex tota mēte sine obliuiōe.ex toto corde id est intellectu sine errore. ex tota anima.i.volūtate sine ordinatiōe et ex tota virtute

sine defectione. Et hec est felicitas initialis hui⁹ vie. ꝑ qua si dederit homo omnẽ substantiã suam quasi nihil despiciet eã. Preciositas hui⁹ margarite nõ formaꝫ in nobis de lege omuni si nõ ab inferioꝛib⁹ sen sib⁹ ad intelligentiã qui est ꝓpri⁹ locus et matrix eius. quãuis radicale seminariũ descendat a roꝛe celestis influentie in prima creatione rõnalis anime. Secus de margarita fidei vel patrie glorioſe que supnaturaliꝫ inueniꝫ atqꝫ gratis infusa formaꝫ Emiꝫ hec preciosa margarita tanto precio quantũ habet homo si ꝑpus illã tota solicitudine queſie/rit in aq̃s et litoꝛib⁹ magni maris naturaliũ studioꝛ ꝑ fossionẽ q de purationẽ vehementẽ et assiduã cõfricationẽ sanctaꝛ meditationum. Emiꝫ hec margarita si ꝑpus abeat homo se relinquens et vniuersa q̃ habet vendens. et hoc ꝑm hominẽ exteriozem et humanam ouersatiõnẽ. Et si redeat homo interioꝛ conuersus ad coꝛ sue mẽtis vbi gignatur. nutriaꝫ. depureꝫ. vegeteꝫ. et augeaꝫ. transformat⁹ de claritate in claritatẽ vsqꝫ ad ꝑfectionẽ habendam in celis. Emiꝫ hec margarita tanqꝫ sufficiens possessio coꝛdis qꝛ ꝑ eam et in ea possideꝫ nõ terra solũ. non celũ solũ. ꝯ dñs terre et celi celoꝛ. Qui si non sufficit tibi. nimis auarus es. imo iam nihil es. Emiꝫ hec margarita ouenienti⁹ in solitudine. ꝺseruaꝫ illic insup suus cãdoꝛ aptius q̃qꝫ in vꝛbium tetra fuligine. Hec dũ ꝺfricata fuerit manib⁹ assidue meditationis calescit q scintillat et deuotiõis igne flãmata refulget. Qua sup metaphoꝛa placet inferere ꝺsideratõnes. xij. q̃ sequũt. Scintilla est modica ꝑs ab igne vl ignita re decisa volitans q emicãs. Scintilla se hꝫ ad fauillã vt res viuens ad coꝛp⁹ extinctũ. et sicut ad materiã forma. Sicut ignis transsumiꝫ ad significandũ deũ. sic omnis creatura scintilla quedam dei symbolice dici ꝑt. Sicut ignis transsũ ptiue ꝺr lex ignita dei. sic omnis ꝑticula legis dei que lucꝫ q ardet scintilla congrue nõiaꝫ. Puriſſimũ q̃ ꝺ in oñi creatura ꝑsertim cognoscibilis vl ognoscitiua repiꝫ scintilla dici ꝑt. Jñ supioꝛ ꝑs aie rõnalis finderisis appellaꝫ. Rei cuiuslibꝫ sua scintilla magnas in suo genẽ vires hꝫ. Sicꝫ ex igne scitillula desciſa magnã siluã incendit. et scintillantes spũs aiales magnos interi⁹ effect⁹ oñdunt marie ꝑ oculos. Dũ scintilla rõnis vel intellectus extincta est cũ igne suo cognitiuo ꝺsequens est vt nihil scintillare videaꝫ. Jurta q̃litatẽ scintille cognitionis lucentis et ardentes scintillationes reꝛ og noscibiliũ et amabiliũ suscipiunꝫ. vident et amanꝫ. Scintillatiões cognitionis et amoꝛis nitẽtes et ardẽtes frustra fiũt habẽtib⁹ extinctas penitus scintillas apꝓhensiuas et affectiuas Jurta illud. Frustra fiũt ꝛba surdo. sic de coloꝛib⁹ ceco. sic ꝺ amoꝛib⁹ nõ amatio. Scintillatões

que videri vel sentiri in sua puritate nō possunt ab oculis et tactu debilib⁹ debent sub quodā moderamine cuiusdā interpositionis p vmbrationē vel distātiā presentari vl sensui ostendi. Scintillationes verboꝝ dei quantūcūqꝫ lucentes vel ardentes mox extinguunt dum ad gelatas et extinctas mentes pueniunt nisi spūssanct⁹ afflet et fluent aque. Scintillationes amoris et se viuaces nō pfert nec recipit frigiduꝫ de se pectus. sed dñs est q̄ dat voci siue vocē virtutis. alioqn totū fauilla est et cinis extinctus. Secus vbi preciose margarite candor per inflāmationē rutilat caritate Cui⁹ lampades sūt lampades ignis et flāmarū quā aque multe nō poterūt extinguere nec ex dsequēti margarite nre succense claritatē penit⁹ offuscabūt. instar lapidis cuiusdaꝫ qui semel accensus nequit extingui Senserat aliquid tale qui dicebat Quia inflammatū est cor meū et renes mei dmutati sūt. Sequit Defecit caro mea et cor meū. deus cordis mei et ps mea. de⁹ in eternum O certe ps optima o vna illa quā petijt et quesiuit a dño rex pphet̄a. Porro hoc vnū est necessariū. hec vna preciosa margarita quā nobilis virguncula pastoralis inter nutricis oues inuenit. quā pprio sanguine tinxit et dpauit nomine margareta. cui⁹ hodie celebritas agit in edicula seu capella qua tanqꝫ loco celle et solitudinis vtitur exigui/

tas mei sicut nicticorax cecutiēs in domicilio. vel sicut passer solitari⁹ in tecto. Pro cuius virginis rememoratione notare fuit animo pauculas cursim dsiderationes nō apiendas dmib⁹ et hoc sub metapho/ra margarite tibi pater et frater q̄ margaritum in deo xp̄ianissimi regis francie vtputa confessor ei⁹ rutilas preciosum Bene vale. Scptū Lugduni die et loco p̄dictis .1232.

Explicit tractatulus magistri Johānis Gerson de illuminatōe cordis siue ō vna p̄ciosa margarita

Cõtra proprietarios re

Incipit tractat⁹ mgr̃i Jobis Gerson cõtra ꝓprietarios regulã Augustini professos

TElus domus tue Augustine pater. amicorũ salus. obsequiũ debitũ. sinceraq; dilectõ aduersus ꝓprietarios regule tue ꝓfessores et ꝓprietatis defensores amicicia iũctos suadet fraternus amor tricuspide ferrũ iacere nõ vt ledat ꝫ suadeat tutiorez viã veritatis. Impugnabit ergo ꝓprietas ꝑmo loco p ipaz regulaz Augustini solito voto ꝓmissã. Secũdo p auctoritatẽ scꝑture sacre et canonũ Tertio dissoluẽdo p viribꝫ illoꝝ rões quatinꝰ vepꝛbꝰ ꝓprietatis excussis radicitꝰ. vos amici q̃ occasione hec tracto iuxta vocationẽ vr̃az et regulã. sicut in vnũ estis ogregati vnanimes habitetis i domo dei. et sit vobis cor vnũ et aia vna. et oia omunia. nec sint scisma/ta inter vos q̃ ꝓpter meũ et tuũ ori unk̃. Charitas em̃ dicit regula vr̃a nõ querit que sua sũt ꝫ cõia ꝓr̃is anteponit. nõ ꝓria cõibꝰ. Et quãto amplꝰ rem omunẽ q̃ ꝓriã curaueritis tanto vos amplꝰ ꝑfectẽ noscatis. Ut in oñibꝰ quibꝰ vtitur trãsitoria necessitas supemineat et ꝑmaneat caritas. Qm̃ innocentes dicit pater Augustinꝰ nõ estis si tacẽdo fratrẽ perire finitis. fraternũ em̃ vulnus crudeliter dissimulatur. nec sine anime periculo misericor/

gule augustini ecclesiẽ

diter indicak̃ Propriũ siquidẽ hr̃e phibz Augꝰ. alumnis suis in regule exordio. quo magis caritatẽ et pacẽ ostenderet finẽ esse religionis inter fratres cũ dicit. In vnũ estis cõgregati vt vnanimes habitetis in domo. et sit vobis cor vnũ et anima vna in dño. Sequit. Et non dicatis aliquid ꝓpriũ. Grauiꝰ autẽ peccatũ est facere q̃z dicere Cũ exterius opus malicia supaddat interiori. vt furari. occidẽ et. mechari ḡuius q̃z dicere aut ꝓponere in mente. ergo si phibet expresse verbum ꝓprietatis. a fortiori et factũ. Naz dictũ nequitiã nõ hz aut bonitatẽ. nisi sit signũ rei cuiꝰ est dictũ. ergo si phibet dicere quicq̃ ꝓpriũ. magis phibet habere illud. Secundo mor sequit in tertu regule quã voluistis. Et sint vobis oñia omunia. Oñe aũt ꝑm logicos est vle signũ qđ distribuit ꝓ vniuersis rebꝰ generaliter que sub possessione cadũt cuiuscũq̃ nature sint. siue sint iocalia. siue pecunia. vel aliud. Ergo falsificak̃ vlis ista regula i voti vr̃i periculũ p quodcũq̃ ꝑticulare ꝓpriũ quia ꝓpriũ et omune opponuntur. Tertio cõsequenter in tertu regule sbiũgit. Et distribuak̃ vnicuiq̃ vr̃z a ꝓposito vestro victus et tegumẽtũ nõ equaliter oñibꝰ qz equaliter nõ valetis oẽs. sed sicut cuiq̃ opꝰ fuerit Non dicit viginti libras aut scuta. ꝫ tegumẽtũ paratũ. qđ lõge pauciorꝭ ẽ occupamẽti q̃z ꝑciũ eiꝰ Necnon ofortiꝰ vite aplꝰ a qua

regularis vita originē cepit. Nā se quit in regule textu. Sic ēm legitur in actib⁹ aplōz. q erant illis oīa cōia et distribuebat vnicuiq; put cuiq; opus erat. Non aūt distribuebat aplis et eoz sequacib⁹ pecunia. sed victus et vestit⁹. ergo ꝓpositū ofirmat. Naz pecuniale vestiarium/ equalitatē quā intendit Augustin⁹ corrūpit. Patet si ōtingat senem fratrē et debilē cui opus est amplius vestimenti q̄z sano prodigū foze sui vestiarij et liberalit sup modū in omestionib⁹ exponē qđ in tegumento ouertendū est. talis senex infirm⁹ male vestietur. et iuuenis fortis nō ꝓdigus meli⁹ ipo induet. contra intētionem augustini. Quarto arguit̄ p thopicā regulaz Si qđ min⁹ videt inesse inest et illō quod magis. ꝓpriuz ergo habere tolerabili⁹ esset in nouitijs ordinis q̄z seniozib⁹ ꝓpter impfectionē eoz ꝫ illis phibz regula q̄cq̄z retinē de seculo dicens. Qui aliquid habent in seculo q̄n ingressi sūt monasteriū libenter illud velint esse omune. qui nō habent nō querent in monasterio Ergo si qđ de seculo afferet in monasterio esse omune oportet. a foztiozi illud qđ de monasterio est. similit̄ et de redditib⁹ omunib⁹. De mū si in omune reponere habent q ꝓpriū vitare nouiter ingressi. A foztiozi etiā senioꝛes illis quoꝛū debet esse status et vita pfectioz. Et in signū hui⁹ eis reuerentia exhibet̄ a minoꝛib⁹ ordinis. Retinē ergo nō licet ꝓpriū his qui habuerunt in seculo. neq; non habentib⁹ in seculo in monasterio querere ꝑmittit Augustin⁹. Ergo eīb⁹ iubet ꝓprium nō habere. q̄ oēs qui ingressi sūt aut habuerūt aut nō. Si primū relinquendū est. si scđm nō est querēdū. ergo nullo modo retinendū. q̄ tinus hac arte et modestia diuites humilient̄ q pauperes nō inflentur Quinto edocet augustin⁹ quantuz sibi cordi fuerit omune charitatis inter fratres et abominabile ꝓpriū dissentōnis q̄ brige fomes. quia de hoc primo loco tractare incipit in regula vsq; ad locum de oratione. Nō nescius qūo ꝓprietas scismata facit. vnanimitati aduersat̄ et paci. quib⁹ opus est orantib⁹ teste Sbugone in expositione regule. Nō ꝑdest inquit vna dom⁹ si separat diuersa voluntas. Qm̄ longe maioz vnitas animi q̄z loci. habit⁹ q conuictus cordis q̄z corpis. Caritas āt est que habitare facit vnanimes in domo et pacē verā tribuit. Oratio nē q̄z exaudibilē facit nec q̄ sua sūt querit. sed que Jhu xpi. Hinc etiā fratres monet ibidem ne sapientes sint in oculis suis. opinionis ꝓprie defēsoꝛes aut ocoꝛdie turbatoꝛes. Si ergo ocoꝛdie aduersatur ꝓpria voluntas. ergo etiā ꝓpria cista aut bursa nō ouenit cōmuni charitati q̄z illa cōmunia ꝓpꝛijs anteponit. Sexto vbi de oratione ieiunio q lectura prandij mentionē fecit Aug⁹ in regula. cōsequenter de cibo infir

mor specialiori loquens q3 sanor inquit Etsi eis qui ex morib9 delicationib9 venerint ad monasteriū aliquid vestimentor aut alimentorū dat qđ nō fortioribꝰ ꝛc. Frustra nē pe dari diceret nisi hos nihil habē vnde hec cōparant incenderet. Septimo idem facit sed implicite. cum phibet nō figi oculos in visa mulere. Nec dicatis inqt vos animos habere pudicos si oculos habetis impudicos. Ergo cū pari voto p/mittit pauptas sicut castitas. abñ/cieda est a manu omnis ꝓprietaria possessio. sicut ab oculo oīis femine delectatio carnalis. qr oculus manus in istis se habent ofortiter et vtrunq3 est reuerti ad vomitum. hic in visibilib9 carnis. illic in opibus seculi cora iusto iudice. Et sequitur in regula. Hoc inquit qđ dixi de oculo nō figendo etiā in ceteris phibendis obseruet cū dilectione hominū et odio vitior. Cōuict9 āt si recusauerit ferre vindictā priuet a dsortō fratr. Cōfirmat qr plus est rē illicitā tangē q3 videre tm. et adhuc ampli9 possidere et ad nutū habere volūtatis q3 tangē aut velle. Ergo si in voto castitatis phibetur oculus figi in feminā quare nō in voto pauptatis phibet etiā ꝓpria possessio? Nō em min9 scandalisat apostasia seu tergiuersatio secundi q3 primi in cōspectu hominū Octauo nō aliter sapit venerabilis hugo in expositiōe. Et nō dicatis aliquid ꝓprii. Nō dicim9 inquit q̄ quā meū aut tuū. sed nr̄m. vt dicatur. capa nr̄a vestis nr̄a. grafium nr̄m. sicut dom9 ecclesia et claustrū. oīa in omuni habenda sūt. Carnales sūt ffes qui omunia diuidūt spūales qui diuisuz in omuni repo nūt. Ergo si volum9 hereditate possidere dīm nihil habeam9 ait ꝑter ipm Q̄m si aurū argentū vel quid aliud cū xp̄o querit dicit hieroñ. cū istis q similib9 ꝓphis ps fieri dedignat de9 Apli imitemur sentētiā ad Thimoti. vi. habentes alimenta et qnib9 tegamur ꝛc. Quippe trib9 Leui nō habuit partē in terra No/no in expositione regule. Et distribuatur vnicuiq3 ꝓut opus fuerit. Dñs ordinauit ecclesiaz vt plerisq3 spūalib9. ceteri aūt tpalib9 vacarēt Prepositor officia sūt subditis cor poralia ministrare. Subditor vēo spūalib9 insistere ofoib9 videlicz cō templationi et lectioni. Ergo cōfū dit religio cū quisq3 ꝓuisor efficit necessitatis et cōis magister vestiarij tollit. Decimo qr vestiariū equaliter distributū cōtrariat regule dicenti. q̄ nō equalit est omnibus tribuendū. qr nō equaliter valēt oēs. Pluribꝰ em indiget eger q3 san9. et senex q3 iuuenis. Ita em seruanda nature necessitas vt nō intereat cor pus sed seruiat et nō supbiat. Undecimo p eundē venerabilē hugo nē in expositione hui9 passus. Et q aliquid habebāt in seculo libenter illud velint esse omune. Duo inqt sunt que relinqui oportet ꝓt deū.

facultas scz possidendi et volũtas habendi iuxta dñi sniaz Lu.xiij. Nisi quis renũciauerit omnib⁹ q̃ possidet nõ ꝑt me⁹esse discipul⁹. Nõ em̃ sufficit exteriozẽ relinq̃re substãtiã nisi interiozez rescindam⁹ ocupiaz. alias essz renũciatio vocalis tm̃ et hypocrisis dissimulatio facta cozã hõib⁹ nõ cozã deo q̃ nouit abscondita cordis. Duodecimo Hugo exponendo hũc passũ. vnanimit viuite. Sic inq̃t. Pauptas et hũilitas generant caritatẽ inter frẽs. Caritas vero nutrit et fouet vnanimitatẽ ocordẽ et pacem. Ergo p locum ab oppositis. possessio et supbia discordiã et iurgiũ. vt cũ vnus est alteri ditioz osequẽter supbioz q̃ infestioz. Despectatozes em̃ sũt et iniuriatozes diuites vt dicit Aristl. iij. Etb̃. et se dignificãtes sup alios q̃ deperit confestiz fraternitatis vnitas. q̃ p osequẽs charitas deuotio et religio. Tredecimo inter occasiones alias ꝓprietatẽ inducentes potissimũ arbitroz fuisse humanũ timorẽ deficiendi in necessarijs tẽpe egritudinis et senectutis qm̃ tunc opus est multo plurib⁹ q̃z cũ valem⁹. Nunq̃d aũt tanta forsitan ꝓuisio foret i regula circa infirmos et debiles nisi hanc solicitudinẽ a cordib⁹ fratrũ intenderet Aug⁹. euellere. vñ sanos ne molestẽ ferãt lautius egros pasci ostendit feliciozes esse dicens. Melius minus egere q̃z plus habere. Decimoquarto ꝓpriũ religiosoz regulariũ impugnat p illud Augustini in regula. Quicũq̃z in tantũ malũ ꝓgressus fuerit vt occulte ab aliquo lr̃as aut mun⁹ accipiat si hoc vltro offert. parcat illi et ozet ꝓ eo. Si aũt deprehendit aut ouincit graui⁹ emendet. Ubi Hugo. aliq̃d occultare inq̃t est ordinẽ infringẽ et sanctũ ꝓpositũ paupertatis. Qui abscondit inq̃z moztaliter peccat velut alter Giezi fact⁹ sacri legus. Nobis ait ouenit bñ viuere et bonũ exemplũ dare et malã tollere suspitionẽ. Nõ est malũ q̃ munus cũ vt sic ex amoze ꝓcedit. neq̃z q̃ cultell⁹ aut hmõi ergo q̃ ꝓpriũ. Cõsequẽtia ꝓbat. q̃ ei qui nõ fecisset votũ pauptatis vtputa seculari nõ esset pcẽm accipe et seruare sicut regulari. Nisi ergo piculosum esset ꝓpriũ saluti nõ vocaret illud aug⁹. grande malũ grauiter q̃z puniẽdũ. etiãsi ex dono vel munere ꝓcedat de ꝓpijs bonis seculi. quanto magis ergo si ex impia voluntate seruet de bonis cõib⁹. Decimoq̃nto impugnat ꝓprietas p regulã beati augustini vbi dic. Uestes vr̃as sub vno custode habeatis vel plurib⁹ ne a tinea leuant. Custoditi iubet vestes dicit Hugo ibidẽ ꝓpter duo Primo ne p incuriã a tinea leuant Secdo ne frater. quispiã illã quam habet vestẽ ꝓpriã credat si in ꝓprio loco seruaret. puta in camẽa vel in cista ei⁹. Ad exterminãdã em̃ omnẽ ꝓprietatẽ osequẽter dicit Aug⁹. in regula. Nõ ad vos ptineat qd̃ vobis indumẽtũ p tempoz ogruẽtia

ꝓferaꝫ. vtꝫ illud qꝺ̄ deposuerat an aliud recipiat. ꝺū tñ vnicuiqꝫ ꝓ ut opus est nō negeꝫ. Neqꝫ oque/raꝫ veteriꝰ se accepisse qꝫ posuẽat. sed magis ꝓbate inqt quantū vo/bis desit in sancto interiori habitu cordis qui ꝑ habitu corꝑis litiga tis. Decimosexto ofirmaꝫ extermi natio ꝓprietatis expositione hugo nis in regule passu. Discamꝰ inqt fratres supflua resecare vt ꝺū qꝺ̄ opus est nō negaꝫ vltra qꝺ̄ opus sit a nemine requiraꝫ. Supflua qui dem ẽ scꝺa tunica. pfectioni religi onis euãgelice otraria Matꝫ. x. et Lu. ix. Neqꝫ duas tunicas habea/tis. Et intellige ꝑ tunicã vnã qꝫtñ sufficit de vestitu ꝑ tegumento ne cessario vniꝰ. Supfluū est etiaꝫ bõi anhelare ad qꝺ̄ nõ põt quenire ctñ salute. Naꝫ in voto pauꝓtatis sibi velle abstulit et posse Ad semel ve ro abiuratū velle anhelare nõ mi/nus ridiculosū est qꝫ siquis de mo/nacho studeret nõ esse monachus aut de sterili plificꝰ. Decimosepti/mo hoc idẽ vitiū ꝓprietatis odem nat Augꝰ. in regula dicẽs. Et sicut pascimi ex vno cellario sic induami ni ex vno vestiario. Unū et multa opponunt. iiȷ metapꝫ. Cū ergo iu beat vnū et omunẽ vestiariū. seqꝫ ꝑ locū ab oppositis q̄ phibet ꝓpri um et singulare multū. Videte gꝰ si votū seruatis regule. cū totiẽs in fringitis q̄ tã exꝓresse nõ semel sed quotidie. Judicate si ex vno vestia rio induimini eo modo quo pasci/mini ex vno cellario et si que serua tis in vestris cameris vel cistis sub omuni sint custodia sicut vinum in penu aut bladū i horreo. Qꝺ̄ si di/ceritis ꝓfecto diẽ negatis et expi entiã oppositã. et otradictoria simꝫ vera cõcediti⁹ Cõtra quos nil am pliꝰ disputandū dicit Dñs. nisi ta/les aut in ignẽ ꝑpetuū ire aut excecare Quia idẽ est ꝑpetuū ire et nõ ꝑpetuū ire illis. excecare et nõ excecare. Nega re ergo nõ potestis q̄n ꝓmissã pau ꝓtatis fidẽ violetis q̄ ad vomitum reuertimini possessionis derelicte. Decimooctauo Augꝰ. necdū cõtẽ/tus est cõmune esse vestiariū ꝙ̄ do/na seu munera parentū et amicorū sed etiã vult esse cõmunia opa sin/gulorꝫ qꝺ̄ est maꝰ dicens. Nullus aliq̄o sibi opeꝫ sed oia opa vꝛa in vnū fiant. maiori alacritate et stu/dio qꝫ si vob ipis faceretis. Chari/tas enī postponit ꝓpria cõmunib⁹. imo ꝓpria nescit. Et quanto ampliꝰ rem cõmunẽ qꝫ ꝓpriã curauerit. tã/to ampliꝰ vos noueritis in religio/ne ꝑficere. qñ cõia curare carita/tis est meritorie. sua aũt ꝓpria natu re reciproce. Decimonono ꝓbatur hoc idẽ ꝑ illud qꝺ̄ sequit in regula Cõsequẽs est enī vt q̄ filȷs suis in monasterio cõstitutis aliquã cõtu/lerint vestẽ siue qꝺ̄libet aliud inter necessari adeputandū illud nõ acci piaꝫ occulte. ꝫ sit in. ptãte prepositi vt in rẽ cõmunẽ redactū cui neces/sariū fuerit ꝓbeaꝫ. Maior ãt rõ cõi tatis videꝫ eẽ de bonis eccie cõibꝰ

Cõtra proprietarios regulam Augustini

qz de ipoz parentũ donariis. q̃ ex ꝓprio ꝓcesserũt eoz Ergo si ꝓpriũ phibet in scdis. sequit etiã q̃ in ꝑmis. Vicesimo ostendit hoc ipm p hugonez exponentẽ hunc passum In omuni oim vita inqt cuiusmõi est religionis oversatõ. nihil licz recipi. nihil occulte retineri. Alias iã nõ esset coz vnũ et aia vna si non essent oia cõia. vbi ãt oia cõia nulla sũt ꝓpria. Dic mihi queso. nõne regulã Aug⁹. vouisti. nõne vitã regulariter ꝑm eã tenẽ ꝓmisisti. nonne oia ꝓdicta dicit esse cõia! Ergo necessario aut illã ꝓmissã non tenes voti fragus. aut nihil penes te ꝓpriũ habes. alias regularis nõ es sed magis irregularis Cũ em̃ nihil retinere dicit hugo ꝓpriũ. auaritia restringit. inuidia religat. et oẽ fomẽtũ discordie supfluũ resecat. charitas vnanimis onutrit. et pauptas devota custodit Et dũ nõ licet terrena retinere cogitur ampli⁹ celestia cogitare. tractare. diligere. tãto minus em̃ supna diligit q̃s q̃to magis in infimis delectat. Vicesimo ꝑmo ꝓprietas repellitur hugonis auctoritate. Sũt inqt q̃ grauit turbant inter frres cũ nõ licet donaria retinere parẽtũ. amãtes huare munuscula suoz et in ꝓprio delectant Adeo em̃ sepe inardescũt vilib⁹ et paruis istis oblectamẽtis vt eoruz occasionib⁹ soleãt turbare ocordiã fratz. qõ persuasione diabolica fieri dubiũ nõ est q̃ in eo temptat in quo magis se prevalere cognoscit

Propterea diligenter oia terrena calcanda sũt q̃ caritatẽ fraternam turbare ꝑnt vt sit laqueus otritus et nos liberati sim⁹. Vicesimoscdo supadvit hugo supdict. q̃ frater qui mun⁹ acceptũ celauerit furti iudicio odemneꝫ. Parũ dixi imo certe sacrilegio' qõ pei⁹ est quasi iude similis fact⁹ ꝓditor. Prodit em̃ cõuentũ totũ cũ rem ei⁹ cõez ecclesie de sinu caritatis subtrahit in ꝓpriũ vsum. Veri⁹ dixerim ꝓdidit se ipz cũ retrospicit ad abiectuz seculũ et regulã violat et votũ. Ergo si furtũ omittis ꝑm hugonẽ seruãdo seculare donariũ nũqd erit sacrileg⁹ q̃ de cõi sacro ꝓpriũ suũ fac̃ In cõi dederũt fũdatores. et nisi in cõi retinere potes cũ salute Vicesimoterтio lauacrũ corpis infirmi et lotionẽ vestiũ curiosã phibet aug⁹. in regula fieri ꝑm ꝓpriũ arbitriũ fratz. ꝛ magis prepositi vt etiam si nolit frater faciat iubente preposito qõ illi expedit p salute corpis. Et si velit negãte illo /nõ faciat. vt nõ obediat sue cupiditati. Cũ ergo beat⁹ pr̃ aug⁹. cum regula vota ꝓmissa maxim⁹ et prim⁹ sit prepositꝰ post deũ regularib⁹ filiis suis canonicis ꝓcipiẽs in tot locis et passib⁹ oia hr̃e cõia. et in ꝓprio nihil. sequit q̃ illi parendũ est et nõ ꝓprie lasciuie. qm̃ hugone teste non ornat nitor corpis aut vestiũ sed moz. et spũal magis q̃renda est mundicia q̃z corpalis Si ergo ꝓpria libido phibeꝫ in lotione vestis aut corpis ratõne

obedientie ꝓmisse q̄ ꝑriā abiecit voluntatē quare etiā nō ꝓhiberet ꝑrietas pecunie et iocaliū repugnans voto pauꝑtatis caritati q̄z fraterne. multo min⁹ rōnabile videtur in fozensib⁹ et alienis ꝑriū licē cuiusmodi sūt foztune. bona i cista aut in camera seruata q̄z in ꝑria cozpis sanitate longe magis necessaria. sed in ista scōa ꝑria volūtas ꝓhibēt et auferēt vt dictū est. ergo similit et in prima. Vicesimoquarto arguit ꝑ illud in regula augustini de egrotantiū cura labozantiū et debiliū vel senū q̄ alicui est fratꝛ iniūgenda. vt petat de cellario q̄d cuiq̄z opus esse ꝓspexerit. Ad quintū ergo necessitate petēde sūt de oīūi cellario. ergo si nō sit opus ꝑrio ꝑ necessitate infirmitatis. multo min⁹ tpe sanitatis. Vicesimo q̄nto arguitur ꝑ eundē Aug. ibidē Siue inq̄t qui cellario siue qui vestib⁹ siue qui codicibus scribēdis ꝓponūt sine murmure seruiāt fratrib⁹ suis Pro ꝑriū ergo vestiariū tolerare aut ꝑpeti est regulā interimere ꝓmissam q̄ oīunē statuit mḡr̄m vestiariꝫ ꝑ expꝛessū. Cōis aūt tollit cū quisq̄z ꝑ se curā gerit. et ꝑ cōsequēs regula cozrūpit ꝙ frangit videntib⁹. scientib⁹ et volentib⁹ vobis singul in graue discrimē salutis aiaꝝ vꝛaꝝ. Regula ponit vnū oīunē. vos āt ꝑrios oēs. Dicite ergo si regulaz ꝓmissā seruatis. Vicesimosexto cōfirmat hoc ipm ꝑ illud qđ mox seq̄tur in regula. Aestimēta inq̄t aug⁹ et calciamenta qñ fuerint indigentibus necessaria dare nō differāt sub q̄ꝑ sūt custodia q̄ poscūt. Ubi hugo Ministrare debet frater deputatus cōi vestiario sine murmure. Caueant ergo fratres ne nimis petāt importune aut supflue. naz quicq̄d supfluū est mozti feꝛ est illis. Nā vñ paupes erim⁹ si penuriā non habem⁹? Attendāt ꝙ oblatōes fideliuz sūt q̄ vestiūt et comedunt vt formident ꝓhi pcā pozrare. Usq̄z ergo ad puisionē calciamentoꝝ Aug⁹. nō descenderet si quicq̄z frib⁹ ꝑriū accessisz. Vicesimoseptimo ofirmatur ꝑ illud Aug⁹. in regla. Lites āt nullas habeatis inter vos ꝛ Maximū āt fomentū litiū est ꝑriū q̄ secanē inter volūtates teste Seneca Felicē inq̄t dixerim humanā vitaz si hec duo ꝓnōia possessiua meū ꝛ tuū tollerent de medio. Et in epla xiiij. Si vis viuere in pace. aut pauper sis. aut paupi fiklis. Rixa āt est inter opetitozes. Et Eth. v. Brige et dissensiōes sūt institute. Et Boeti⁹ in tertio. vnde fozenses q̄rimonie nisi ꝙ vi vel fraude a volentib⁹ pecūie repetunt cupite. Tolle ꝑriū de claustro et lampades extinxisti inuidie. luxurie. rixe. auaritie. ceteroꝝ q̄z defectuū. Vicesimooctauo arguit ꝑ illud de regula ꝑe finem Ut āt cūcta ista seruent dicit aug⁹ et qđ min⁹ seruatū fuerit nō negligent ꝓtereat ꝛ emendandum cozrigendū q̄z curet ab eo q̄ ꝑest vobis Ipe em̄ quāto loco superioze tāto

in piculo maiori versatur. nisi corri/
gat vsus manifestos et defect⁹ pa/
tentes quib⁹ regula corrumpit q la
ceat in piculũ salutis aiaꝝ. qm̃ illi⁹
est reddere rationẽ ꝓ quib⁹ ¶ Jouit
abbas vitã ꝑm regulã Aug⁹. et filr
ffes. ¶ Illa totiens clamat oĩa esse
omunia vnũ cor et aiaꝫ. nihil habẽ
ꝓpriũ. cõmune vestiariũ. et tñ otra
riũ agit quotidie. Et qđ. deteri⁹ est
vsq; adeo infecit hoc virus cũctos
vt neminẽ oscientia remordeat. ne/
mo er abusib⁹ vetustate doleat aut
peniteat. qđ indiciũ ẽ obstinatiõis
et irremissionis piculũ. qm̃ qui osci
entiã remordẽtẽ nõ habet. minime
penitꝫ. si nõ penitꝫ fecisse. nõ dolꝫ.
si nõ dolet nõ oterit. qđ nõ oterit
nõ ofitet nec absoluit vsq; in finez
vite. ¶ Discrimẽ hoc cõe est. sed tñ ꝑ
capitis. et osequent membroꝝ. ca/
pitis qr regulã ꝓmissaꝫ nec seruat
nec seruare cogit iuxta vocatõnis
officiũ cui⁹ est ꝑm Aug⁹. corripere
inquietos. osolari pusillanimes. in/
firmos suscipe. et patientez ad oẽs
fore/ Membroꝝ aũt qr nõ tenuerũt
ꝓmissã regulã. pudet dicere sed ve/
ritas vrget. ne in fermentũ phari/
seoꝝ descendat. verendũ est hodie
de quo Matb. xxiij. scribit. ¶ Je vo/
bis ⁊c. q̃ decimatis mẽtã. anbetũ. ci
minũ. et reliquistis q̃ grauiora sũt
legis. iudiciũ miaꝫ et fidẽ. Si bre/
uis ꝓducit et longa corripiat. si in
notula cant⁹. si in lectura vocabulo
titubat. si rumpit leuiter silentiũ. si
cerimonie reuerentiales nõ seruãt
si vestes indecenter compte. si cete/
risq; mimis defectus modic⁹ omit
tat corrigit diligent. Que ãt maio
ra sũt et in corpe regule ꝓmisse ex
pressa tã frequent. vota qꝫ tria con
cernẽtia cuiusmodi sũt supbia. ran
cor. comesationes. luxurie. ꝓprietas
auaricia. ꝑciose vestes. vasa argen/
tea in camera. cetere q; curiositates
prohdolor negligunt. Tales increpans xps prelatos vbi sup̃. cecos
cecoꝝ q; duces appellat. deglutien
tes camelũ et culicẽ excolantes ¶ Ji
cesimonono cõcludit ꝑ regule cal/
cem in quo dicit aug⁹. ¶ Jt autez in
hoc libello tãq; in speculo positis
inspicere ne p obliuionez aliq̃d ne
gligatis. semel in septimana vobis
legat. Et vbi vos inueneritis q̃ scri
pta sũt facientes. agite gr̃as deo
bonoꝝ oĩm largitori. ¶ Ubi aũt sibi
quicũq; v̄m videt aliq̃d deesse do
leat de ꝑterito. caueat de futuro.
orans vt ei debitũ dimittat et in tẽ
ptationẽ nõ inducat amen. ¶ Deo
aũt legit dicit venerabilis Hugo
et legi precipit ab augustino septi/
manatim vt memorit teneat et ob
seruet diligent. Ex quo igit regu/
la beati p̄is augustini vobis specu
lũ est o regulares tã frequent vob
corã facie preposita. qũo trabez in
oculo nõ videtis q̃ festucã videtis
in alieno. Trabes eĩ vt dicit Cri/
sostom⁹ super Matb. est pcĩm clerl
festuca ãt secular̃. ¶ Jt cuncta ser
uent dicit Aug⁹. que in regula sunt
regula legat. et min⁹ obseruatũ nõ

ptereat ꝫ corrigat. Quo animo ergo tanto tpe dissimulatis preterire cōmune vestiariū vt induamini ex vno vestiario sicut vescimini ex vno cellario? Negare non potestis quin hoc voto pmiseritis solenni qō in regula legitis quotidie tot in passibus et locis. Ante votū dicit aug⁹ libez erat reddē sed necessariū saluti post votū. Voto nanqz consilia. vobis facta sūt pcepta et libera necessaria. Aliqñ ergo dolendū ē de pterito cōmisso et futurū cauendū vt sitis factores verbi q nō auditores tm̄ Jacobi pmo. Qñ siqs auditor ē et nō factor cōpabit viro cōsideranti vultū natiuitatis sue i speculo. Cōsideravit ei se et abiit et statim oblit⁹ est cuiusmodi. Sic est audire quotidie in regula legi ꝫ nō legatur ꝫ vocati estis et cōgregati vt vnanimes habitetis in domo. ꝫ cor vnū q anima vna. q omnia sint generaliter et vniuersalik cōmunia. et nō dicak aliqd pprium. Qz etiā donariū aut paknū mun⁹ vel lra nō serueť sed phibeak in cōi ꝫ vestes sō vno cōi armario habeank. ꝫ induamini ex vno vestiario sicut vescimini ex vno cellario. ꝫ nullus sibi aliqd opereť. sed oia opa in vnū fiāt. qz quāto plus cōe qz pprium curak. tanto amplius in religione pficitur. Qz caritas que sua sūt nō querit ꝫ postponit ppria cōib⁹. audire inqz hec sed non facere. audire parū est aut scire regulā nisi facere sequatur Seruare denicz obedientiā. et castitatē nō sufficit si paupertatem et abiectionem paupertatis neglexeris. qm̄ apls Jacobo testante. Qui in vno offendit fact⁹ est omniū reus. Quinimo. quāto crebri⁹ et sepius auditis et nō impletis. tanto culpabiliores estis. Qm̄. ñ. Petri. iij. dicit. Melius erat viā iustitie non cognoscere qz post agnitā retrorsū cōuerti. Legitis ergo in ruinā vraz nisi vos preparetis ad emēdatiōz. neqz regulares vocari meremini aut habitum eoz gerere seu de eoz bonis necessaria vite sumē iuxta intentionē fūdatoz. nisi regulā obseruetis pro viribus. amodo in futurū. ō pteritis penitentiā agentes. Donet autem dñs vt verbis vtar aug⁹. vt obseruetis hec oīa. pprium abdicātes vt vouistis quicunqz regulares estis tanqz concorpie et pacis aduersariū. Vos qz q preestis p dei misericordia cogitate qd deuia reducē et obliqua in directū. neqz dissimuletis vlteri⁹. Nō est em̄ grandis differentia vtz lesū inferas vel admittas ait Symach⁹ papa et Innocētius. Errorem cui nō resistit approbat et veritas si nō defendit opprimit. Ezechielis. xxxiij. Sanguinē eius de manu tua requirā. Hec de pma pte sufficiāt in qua pprietas regule beati augustini visa est repugnare. In scda pte videndū est qualit pprietas impugnatur per sacram scripturam q canones tam auctoritatibus qz exemplis.

Cōtra propietarios

Incipit scđa ps huius tractatus

Religiosoꝝ status dicit sanctꝰ Tho. scđa pe. q. clxxxvij. est pfectoꝝ sicut et epoꝝ. Probat auctoritate saluatoris. mat. xix. Si vis pfectꝰ esse vende oia ꝛc. Et Lucę Maria optimā ptē elegit. Ad vitā eternā ingredi volentibꝰ necessaria sūt precepta. ad pfectionē ocilia. Hoc idē dicit Dioñ in. v. et in. vi. caplis celestis gerarchie. Monachi vel theopentas. i. deo famulantes pfectos vocans. Cōformiter etiā Paulꝰ ad coloss. iij. Super oia caritatē habete q̄ est vinculum perfectōis. vnūqōq; em̄ perfectū ē cū suo diungit fini quātū possibile est. hoc aūt est per caritatē. Jo. iiij. Qui manet in charitate in deo manet et deꝰ in eo. Et Dioñ. de dīnis nōibꝰ. Extasim est faciens diuinus amor transponens totaliť amātez in amatū. sane tñ intelligendū. Totum enim et perfectum totalitate diligibilis non diligitur nisi a se ipso deꝰ. totalitate diligētis aie nisi a beatis. hoc est toto affectu. sp in deū tendē sed bñ totalitate viatoris qui in affectu nihil habet nō solū repugnās caritati. qđ est pccm. qm̄ hoc etiā incipientibꝰ et pficientibꝰ dueniť sed etiā impeditiuū eiꝰ vt sunt solicitudo. cura tpaliū. possessiones. diuitie. ꝓpria volūtas. cōiugiū. et hmōi q̄ abdicāť religiōis

regulam Augustini

voto. Sīā teste Augustino venenū caritatis est cupiditas. Hinc in collatiōibꝰ patrū inq̄t abbas moyses Jeiunia. vigilie. meditatio scripturarū. nuditas et priuatō facultatū nō pfectio sed pfectionis instrumēta sūt. nec in ipis cōsistit discipline finis. sed p illa deueniť ad finē. q̄a nō ois religiosus pfectus est ꝯ tñ pfectū habet statū. Precepta remouent que caritati sunt cōtraria. consilia aūt impedimenta actus eius. Dicit augꝰ. in enchiridion Quecūq; mandat deꝰ q̄ꝝ vnū est. non mechaberis. Et quecūq; nō iubet sed ammonet potius concilio quorum vnū est. bonū homini mulierez non tangere Tūc recte fiūt cū ad charitatē ordinanť qua mox vniť quis deo. prima ad Thimoth. vij. Finis precepti charitas. Precepta vt ait hieroñ. ad demetriadē virginem. Et prohibitōnes de necessitate sūt salutis vt colere deum et sabbatuz non occidere. non mechari ꝛc. quia mala prohibentur et precipiuntur bona per illa. Sed consilia de concessis sunt et licitis vt est libertas voluntatis. vsus carnis in cōiugio possessiones et diuitie. ꝓma Cor. vij. De virginibꝰ dñi preceptū nō habeo. consiliū aūt do. ab horum abstinētia voto se astringit religionis pfectio quo pfectꝰ vacať deo ad augmentū meritoꝝ victoriā tentationū et maiorez vnionē cū deo. Hinc Jhiē. de sūmo bono recedere inq̄t bonū ē corpe. ꝯ longe melius

voluntate. Et Anselm⁹ in libro de similitudinibus ponit de homine vlceribꝫ et arenulis pleno q̄ se ligari facit vt secet et sanet. Et Gregl. sup Ezechielē. Sicut holocaustū ē pfectꝫ legis sacrificiū qz totū incē dit.sic qui nihil reseruant sed sensuz linguā atqz substantiā oīpotenti immolāt solenni voto/vt deo totaliter se mancipent pfectiorē habēt statum cuiusmodi est religio. Finis siquidē religionis pfectio caritatis cuiꝰ sunt impedimēta tria q̄ abīciūtur voto. libertas sui. possessiones et diuitie.et carnis voluptates licite secularibus.et phibite religiosis quatinꝰ p abstinentiā hoz promissaz/operā dent caritati pfecte. Cōfirmat idipm a sancto Tho.vbi supra. Statꝰ inquit religionis est qdam exercitiū et disciplina qua ad pfectū itur caritatis. Ad hoc āt necessariū est ab amore mundaliū affectū diuertere vt patz p augꝰ.li.x. cōfessionū. Minus te amat inquit dñe deꝰ quicunqz preter te aliquid amat. Et Mat.vi. Nō potestis deo seruire et māmone. Et Jobes in canonica. Fres nolite diligē mūdū ꝛ Qm̄ q̄ diligit mūdū nō est caritas dei in eo. Et Gregl.in omel. Tāto inquit quisqz minꝰ supiꝰ diligit q̄nto magis inferiꝰ delectat. Amor ergo siue ocupiscentia carnis et oculoz et superbia vite ppediūt perfectionē caritatis deiq primi.trahūt qz hōiez inferiꝰ Ez p oppositū paupertatis votū.castitatis q̄z et obedientie tendit sursū in deū veluti nihil inferiꝰ habēs qd delectet. Paupertatē omēdauit xp̄us caput ecclesie nascendo Lu.v. qm̄ a paupe matre virgine nascit in stabulo.pannis involuit.et reclinat in p̄sepio. In oīm denicqz vita sua relucet paupertas. Nihil possidē in xp̄io cōmēdat vetus testamentuz Num.xviij. Dixit dñs ad Aaron In terra eoz nihil possidebitis.nec habebitis partez inter eos. Ego pars et hereditas tua in medio filioz israel. Nimis auarꝰ est dicit Aug⁹.cui nō sufficit deus. Et Hieroñ Dñs cū istis infimis ps fieri dedignat. Et Amb. Ibi apti sunt ad regnū celoz q̄ nullis cupiditatibꝰ occupant ꝫ ad futura festinant p̄missa vite celestis. Et Gregl. Illic cupit animꝰ assistē vbi se speret sine fine gaudere. Et ad magna p̄mia pueniri nō p̄t nisi p magnos labores Si xp̄m te dñs sue renūciat matri cū dicit. Que est mater mea et qui sunt fratres mei? Cur tu dño tuo cupis anteferri? Iñ iuueni querēti quo pacto vitā haberet eternā. Rñdit veritas. Si vis inqt ad vitā ingredi serua mandata. Rursus dicente iuuene. Hec oīa feci a iuuētute Adiecit. Si vis pfectus esse vade q vende oīa que habes et da paupibꝰ q sequere me Hoc sūmopere claustralibꝰ notandū Non enim ait dominus mandu/ca. quiesce.dormi. fruere delicijs. et honorib⁹ mundi. thesauros habeto vasa argētea. iocalia q cetera

sed dicit vende omnia. non ptē sicut Ananias et saphira. sed omnia tua supple que habes iusto titulo. Nec ait da primis. sed paupib⁹. Nec ait tendenoū dicit Aug⁹. quib⁹ mona/steriis aut indigentib⁹ hoc feceris qm̄ oim xpianoz res vna publica est. Audiāt paupes q letenť que sit ps hereditatis eoz. Beati inquit xps paupes qm̄ ipoz est regnū celoz. Ecōtra paul⁹ ad Thimoth. vi. Radix inqt omniū malorz cupidi/tas. Hac cupiditate pl⁹ habēdi qz opus est ꝟm glosā mgri. et diabo/lus cecidit de celo in infernū. et pa/rentes nri ꝑmi de paradiso in exi/liū. In greco aūt habeť radix oim malorz philargiria. i. amor pecūie. Scribiť etiā Ecci. x. Nuaro nihil ē sceleſti⁹. Et apls vbi supꝛ. Quā quidam inquit appetentes errauerunt oīno a fide xpm deserentes. qz in duob⁹ locis non pōt affect⁹ noster partiri desideriū suū. Breuiter di/uersis in locis sacra scriptura lau/dat et approbat volūtariā pauper tatē. In religione ergo q est dom⁹ dei abiicienda est omnis negociatō et ꝓprietatis possessio. Non sit inqt hieroñ. in domo oronis negocia tio. nō possessionū amor. non cupi/ditas/ne ingrediať Ihs irat⁹ spe/luncā latronū et mensas subuertet vendentiū in hora nouissima mor tis. Multi inquit Origenes sunt in domo dei que est ecclesia nō spūali ter vt promiserūt viuentes sed car naliter magis. vendentes et emen

tes. qui rarius oroni debite vacant secularib⁹ intenti q dediti negociis

Actenus ꝓprietas collisa lapi/dib⁹ sacre scripture. superest eaz per canones sacras impugnare ex tollendo voluntariā pauptatē Cle mens quart⁹. xii. q. i. siquidē dulcissi mus ꝛc sic dicit. Cōmunis vita oīm bus est necessaria fratres. maxime his qui deo irreprehensibiliter cu/piunt militare et vitam apostoloz imitari. Cōmunis cm̄ vsus omniuz que in mūdo sunt/omnibus esse de buit. sed ꝑ iniquitatem alius dixit hoc esse suū. alius oppositum. et sic inter mortales orta est dissensio. Deniqz grecorū quidam sapientis/simus omnia omunia esse amicorū dixit. Et sicut aer ait aut lux solis diuidi non potest aut mediari. ita nec cetera quecunqz omunia q̄ da/ta sunt omnib⁹ ex natura. Propter quod dns ait per ꝓphetam. Ecce qz bonum q qz iocundum habitare fratres in vnum Et apostoli cōmu nem in vnū duxerunt vitaz. Qm̄ vt in eoz actibus dicit. multitudinis credentiū erat cor vnū et aia vna. nec quisqz aliquid dicebat suū. nec erat egens inter eos. Omnes qui domos vel agros possidebāt ven/ditis illis offerebant precium ante pedes apostoloz. sicut quidā vm cognouerunt et viderunt nobiscuz Ananias aūt vir auster⁹ et Saphi ra vxor ei⁹ qz mentiti sūt. nobis pī tib⁹ corruerunt. Sequit Quapro/pter vobis cauenda mandamus q

vobis obedire ꝓcipim⁹ doctrinis aplox et exemplis vt ab apostolicis regulis nō discedatis sed cōmunē vitā ducētes adimplere satagatis. Ibidem statim allegatur post. Hieroñ⁹ ad nepotianū. Cleric⁹ inēpte vocabulū suū et eē nitat qđ dicit Cleros grece sors est latine. qr dñs pars ei⁹ et de sorte domini sunt. Talis ergo esse debet vt possideat a dño et possideat ipe dñm. Q⁹ si quippiā preter dñm possideat pars eius nō erit dñs. verbi gra si aurū. si supellectile cū istis si dignatur dñs fieri ꝑs eius. Hinc leuita nō accepit partē in terra sicut cetere trib⁹. Ambroſi⁹ osequenter de fuga seculi hoc in loco inducit. Cui ait poztio est de⁹ nihil curare debz nisi deū ne alteri⁹ necessitate et solicitudine impediat Aug⁹. in eodez loco Nolo ꝛc Due res i vobis pollere debent. oscia scz et fama. Conscientia est necessaria tibi. fama primo tuo. Sequit paulo post. Nulli licz in societate nr̄a aliquid habere ꝓpriū Et si qui habuerint faciūt qđ nō licet. Sequit. Qui habent ꝓpriū vel habere volūt aut de ꝓprio viuere contra ꝓceptū nō mecū manebunt in socialē vitaz Malo habere clauos q̄z plangere mortuos. Ex concilio lateraneñ. extra iij. c. ō statu monachoz. Monachi nō precio recipiantur in monasterio nec permittant habere peculiū. Peculium habere vt dicit magist⁹ Gerard⁹ magn⁹ in tractatu de ꝓfectate monachoz. non est habere principale dominiū in re ipa. sed vt seru⁹ sub dño. sub pfe fili⁹. sub abbate monachus. ex licentia ipoz sub quib⁹ sūt Et tñ hoc nunq̄z monachis conceditur ꝑm glo. Inno. qui est lucerna iuris nisi ꝓ adiuncta administratiōe vt si fuerit vestiari⁹ elemosinari⁹ vel thesaurari⁹ vel hmōi cōmune hñs officiū. deseruiens vtilitati cōmuni ecclesie. vt fidelis sit et prudens dispensator nō querens q̄ sua sūt sed que omniū. Qui āt peculiū habuerit nisi ab abbate fuerit ei ꝓ iniūcta administratione ꝓmissū a cōmunione priuet altaris. Et qui in extremis cū peculio fuerit inuent⁹ et digne nō penituerit nec oblatio ꝓ eo fiat nec inter fratres habeat sepulturā. Qđ de vniuersis religiosis ꝓcipim⁹ obꝑuari Abbas āt q̄ diligēter ista nō cauerit officij sui iacturā se nouerit incursurū. Consequenter Clemens terti⁹ paulo post sup quodā canonico regulari q̄ in articulo mortis agens licet a ꝓre suo monit⁹ ꝓpriū qđ cōtra regulaz latenter habuerat noluit resignare et sic diem clausit et fuit inter fratres traditus sepulture. Et infra. Inquisitioni tue respondem⁹ q̄ ille canonic⁹ non tm̄ fuerat xp̄iana sepultura priuandus. verū etiam si sine maximo scandalo fieri potuit de ipa ꝓ̄ct dignus est ecclesia. Item ibidē Innocēti⁹ terti⁹ abbati et conuētui sublateñ. Cū ad mōasteriū ꝛc. firmiter inhibem⁹ neq̄s de cetero monachoz

lineis camisijs vtat. Prohibem⁹ di
stricte sub attestatiõe diuini iudicij
ne quis monachoꝝ ꝓpriũ aliquid
possideat. sed si ꝙs aliquid ꝓprium
habet totũ in otinenti resignet. Et
infra Si ꝓprietas ꝛ apud quencꝫ
inuẽta fuerit in morte ipa cũ eo in
signũ ꝑditionis extra monasteriuz
in sterquilinio subterret ꝓm gr. bea
tus Gregl. in dialogo se narrat fe/
cisse Jñ si quicꝫ alicui fuerit testi
natũ nõ ꝓsumat illud accipe ꝫ ab/
bati aut ꝓpo aut cellerario assigne
tur. Sequit in fine. Nec estimet ab/
bas gr sup ꝓprietate posset cũ aliq
monacho dispensare Quia abdica
tio ꝓprietatis sicut et custodia casti
tatis adeo sunt annexa regule mo
nachali vt circa eã nec sũm⁹ ponti
fex possit licentiã indulgere. Vt au
tem votum solenne religionis indis
pẽsabile sit ptz Leuitici vltimo. vbi
dicit qõ semel sanctificatũ est dño
nõ põt in alios vsus omutari. Nec
facere põt prelat⁹ ꝗn deo dsecrat⁹
ꝑ votũ religionis obliget ad hoc
quod vouit Idem sentit Bernñ in li
bro de precepto et dispensatione
Quicquid ait in spũ alib⁹ in regula
est traditũ in manu nõ relinquitur
abbatis. Et paulo post. Neqꝫ eniz
abbas sup regulam est cui semel eti
am ipe spontanea ꝓfessione se sub/
iecit et deuouit. Votũ etiã paupta
tis indispensabile ostendit sanctus
Tho. scõa scõe. q. lxxxix. Grauius
eni ait est qꝫ piuriũ votũ fractũ. ex
eo gr deo soli votũ fit et ꝓmittitur
Juramentũ aũt deo et hõib⁹ Se
cundo qr votũ obligat ex fidelita
te reddendi deo ꝓmissũ. Juramen
tũ vero ex reuerentia veritatis que
est ipe. Grauior est aũt infidelitas
qꝫ irreuerentia. ergo ꝛ Et cõfirma
tur ꝑ eundẽ in eodẽ libro in mate/
ria de voto vbi dicit gr si votũ fi
at solenne etiã ỽ impossibilib⁹. ver
bi gra. Peregrinatio egrotis. ele/
mosina paupib⁹. et hmõi. nihilomi
nus oz semp haberi ꝓmptitudo
volũtatis quotiẽs occurrit memo
rie et facere qõ in se est. In his etiã
que ꝑ se mala sunt et bene fieri ne
queunt dispensatio nõ cadit scõm
Bernñ. in epla ad adam monachũ.
q in libro de precepto et dispensa
tione. cuiusmodi est habere ꝓprium
monacho qui ad nõ habendum se
astrinxit ꝑ votũ religiõis. Proꝓuz
inquit possidere hõi seculari licitũ
est. monacho aũt purũ malũ Nam
vbi proprietas ibi singularitas vt
dicit Bernñ. ad carthusien. vbi singu
laritas ibi angulus. vbi angul⁹ ibi
sordes. vbi sordes ibi rubigo et di
uisio. Benedict⁹. xñ. Illis inqt qb⁹
incumbit onus de vestiarijs calcia
mẽtis et alijs corpis necessarijs ꝓ
uidẽdi statuim⁹ vt hoc decenter fa
ciãt tpe cõgruo iurta suppetentiaz
facultatũ et cõditõez regionis. Et
sequit nov⁹. Et illud qõ erit dãdũ
singulis canonicis ꝓ vestiario ta/
xet in ãnuali. Non est intelligenda
hmõi taxa in pecunijs dãdis cuili
bet singillatim ꝫ magis ꝓm fram
regule magistro vestiarij qui de/
bet ista ꝓuidere in cõi ꝑ oib⁹ illis

inquã quib⁹ incumbit onus de ve/
ſtiarijs et calciamẽtis ꝛc. Nã diſtri
buta cuilibet portiõe pecunie vt iſti
falſo opinant. ſequitur ꝙ nulli in/
cũbit onus iſta prouidendi in com
muni ꝑ ſingulis. Eſt hoc ꝺ anathe
mate iherico aliquid cũ Achor re/
ſeruare. Achor id ẽ puertens ꝑmiſ
ſum votũ. tria de anathemate ꝑhi
bito cõtra deũ furat. regulã aureã
palliũ coccineũ. et trecentos argen
teos. i. ꝑriã voluntatẽ carnis vo/
luptatẽ. et diuitias ſeculi. Tot em̃
modis religionis frangit ſacramẽ
tũ Sed nõ eſt tacenda punitio huic
ſceleri inflicta. Mox em̃ derelicti ſũt
filij iſrael a dño et ꝑſtrati ab hoſti/
bus vbis Ibay. i. a vitijs cunctis
deducti in precipiciũ mozũ. Cũ aũt
fleret Joſue ſtragem iſtaz/ ait dñs
illi. Peccauit ꝑs iſrael et ꝓuarica/
tus eſt pactum meũ. tulerunt ꝙ de
anathemate et furati ſunt ⁊ menti/
ti et abſconderũt inter vaſa ſua nec
poterit ſtare ante hoſtes ſuos. ꝺa
pollutus eſt. Et nõ ero vltra vobiſ
cũ donec cõteratis virũ qui huius
ſceleris reus eſt. In quo innuit ꝙ
dñs in totã eccleſiã iraſcit ꝓpter vnũ
ꝑprietariũ vt dicit auctor ſũme vi/
tiozũ. ꝑterea perſequend⁹ eſt talis
ne ꝑter vnũ ceteri patiant omnes
Cũ vt ait apls ad Rho. i. Qui ta/
lia agunt ſcelera ſupple ꝑus enume
rata digni ſunt morte Nõ ſolũ qui
faciũt ſed qui cõſentiũt facientib⁹.
lxxxiij. di. dicit Symach⁹ papa in
decretis. Nõ eſt grauis dña an te/
tum inferas vel admittas. Et In/
nocentius ibidẽ Error cui nõ reſi/
ſtitur approbatur Pius etiã papa.
Quid ꝓdeſt ſuo erroze nõ pollui.
qui conſenſum preſtant errati. Et
Ambroſius in libro de patientia in
quit. Qui a ſocio ſi põt iniuriã non
repellit. tantus in vitio eſt ꝙz ille ꝙ
facit. O formidanda ſententia reli/
gioſis que ſequit Joſue. vij. Ana/
thema. i. ꝑrictas in medio iſrael ẽ
id eſt cõtemplatiuoꝝ. Nõ poteris
ſtare coram hoſtib⁹ tuis donec cõte/
rat qui cõtaminat⁹ eſt hoc ſcelẽ. ꝛc.
Sequit in fine capituli. Et lapida/
uit Achor omis multitudo filioꝝ
iſrael. et cũcta ꝙ otuleãt de anathe
mate igne cõſumpta ſũt. Pot⁹ ꝑri
etari⁹ in ſeculo cõterat lapidib⁹ cor
rectionis et cremet facib⁹ caritatis
et zeli dei ꝙz poſt mortez ſupplicijs
diſſimulãdo deputet eternis. Scri
bit ad propoſitũ ſcdo Machab. xij
ꝙ cũ corpa que ceciderãt in bello
cõtra Gorgiã youmeũ poſt diem
ſeptimũ Judas pararet ſepelire in/
uenit ſub tunicis occiſoꝝ de dona/
rijs idoloꝝ ꝙ apd Jamniã ceperant
otra legẽ ⁊ eos operit corruiſſe ob
hãc cauſã. Si ergo iudeis viris po/
pularib⁹ tã grauis vltio cõtigit ꝑ
acceptis ſemel ⁊ retẽtis cõtra legẽ
eoꝝ donarijs. qd ꝑfectis viris fiet
trãſgreſſione votoꝝ ſolẽniũ. nec ſe/
mel ꝝ ꝑ totã vitaz eoꝝ. Apoſtaſia
quedam eſt dicit auctor ſumme vi/
ciozũ proprietas monachoꝝ ma/
ior ꝙz relinquere habituz aut exire

metas ecclesie preter prelati licẽtiã qz pauptas voluntaria magis est de substantia religionis q̃z habit⁹. Religio em̃ ordinat ad pfectionez caritatis que est amor dei vsq̃z ad otemptũ sui. Habere ergo propuz vt dicit sanctus Tho. scđa scđe. q. clxxxvi. arg. vĩj. repugnat pfectioni religionis. voluntaria pauptas paris est fundamentũ vt dicit Augl. in li. xix. de ciuitate dei. Inter fres inquit ocoꝛs q amica consonantia charitatis fraterne cũ nihil habet vnus quod nõ omnes. Ecõtrario inter propetarios rixe quotidiane. inuidie. susurratio. detractio. nulla pax. nulla caritas. nulla salus. opiniones et brige. adeo vt quicquid placet vni displicet alteri. Hinc scissure et discordie. inequalitates in habitu et victu. hic abiecte. hic curiose induit. hic vt dñs. ille vt seruus. hic vt pauper. ille vt diues incedit. hic esurit. ille ebrius est. hic aurũ cõtra votũ possidet. ille debitis mꝛtis obligat. q omnia dilapidat q expẽdit. Et sic fraudat intentio fũdatoꝛũ. otemnit ecclesie institutio. vilipẽdit euãgelica instructio. negligitur propria salus. et lumen pfecte religionis qũondã in ecclesia radians pro maiozi parte modernis tpib⁹ prohdoloꝛ obscurat ne dicã extinguit. Et hec de secũdo membꝛo dicta sunt

Incipit tertia pars huius tractatus

Excussis vtcunq̃z telis duobus expharetra inculti⁹ q̃z exposceret ordo et dignitas materie. supest accedere ad tertiũ quo p virib⁹ reuellende sũt pprietarioꝛ obiectiones. Primo hic dem loco quodã palliamento fallẽ vident dicentes vestiariũ non esse ꝓpriũ sed magis ꝓcuratio. qđ abuño est nõis. Nã ꝓcurare est curaẽ p alĩs. Ꝓprietari⁹ aũt p se solo curat. Item ꝓcuratoꝛ vestiarĩ per regulam dicit esse omunis p oĩb⁹. isti aũt p se tm̃. In quo otrariant regule necnon et voto pauptatis. In deut. xxiĩj. ca. scribit. Cũ votuz voueris dño deo nõ tardabis reddere. qz requiret illud dñs de⁹ tu⁹. Si moꝛat⁹ fueris reddere imputabit tibi in pcm̃. Et paulo post. Qđ semel egressũ est de labĩs tuis obseruabis et facies hic ꝓmisisti dño ꝛc. Et Malach. ꝑmo. Ad vos o sacerdotes qui despicitis nomẽ ꝛc. Et infra. Et offertis sup altare meũ panẽ pollutũ. Et paulo post. Non est mihi voluntas in vobis dicit dñs exercituũ. et munus nõ suscipiaz de manu vꝛa. Sequit in fine. Maledictus dolosus qui hz in grege suo masculũ et votũ faciẽs immolabit debile aial. Masculũ vouit dño regularis cũ pauptatẽ desponsauit. sed debile reddit qui adhuc seruat ꝓpriũ. Irridere ne est augustinum patrẽ dicentem in exordio regule. Hec sunt que vt obseruetis precipi m⁹ ꝛc. Et seqt̃. Et nõ dicatis aliqđ

ptiū Scdo obiciūt ɔsuetudinem tanto tpe et a psonis tā discretis q eruditis q in tot monasteriis obseruatā. Quib⁹ rndet regula iuris dicens. q possessor male fidei nullo tpe prescribit. Et aug⁹. in enchiridion. lxxxvi. Nris ait tpib⁹ multa mala ita in aptaz ɔsuetudinē deuenerūt. vt aut pua aut nulla eē credāt q magna atq horrenda sunt. vsq adeo vt nō solū nō occultāda verē etiā p̄dicanda et diffamāda videātur. Item idē sup illud ad Galath. Timeo ne forte sine causa laborauerim in vobis. exclamare inqt cōpulsus sū. Ue pcis hōim. qz sola iniusta exhorrescim⁹ Iusta vero p quib⁹ abluendis filij dei sāguis effusus est. quāuis tam magna sint vt oīno claudi contra se regnum dei faciāt. sepe videndo oīno tolerare. et sepe tolerando etiā facere cogimur. Item in sermone quarte dñice aduent⁹. Nolite inqt pcā cōtemnē in quib⁹ forte iā ɔsuetudinē feciſtis Omne enī pccm ɔsuetudine vilescit et fit hōi quasi nullū. Ilico vt obduruit iam dolorem p̄uidit q putre est nec ampli⁹ dolet. qđ aūt nō dolet nō p sano habendū est ꝫ magis p mortuo oputandū. Cum vlcus pungit et dolet. aut sanū est aut adhuc spē habet sanitatis Cū aūt pungit et non dolet p mortuo habendū est et de corpe p̄cidendū Dicant igit ptietatis defensores qui vouerūt pauptatem an ɔsuetudo ista eos excuset. Sz dicēt forte q papa vel ecclesia cū eis sup hoc dispensauit. Audiāt papā Innocē cū exprese dicentē. Abdicatio inquit ptietatis sicut et custodia castitatis adeo est annexa regule monachali vt nec sūm⁹ pontifex possit circa eā dispensare. ergo a fortiori nec generale capitulū ordinis. nec abbas pōt indulgere licentiā. cum papalis ptās excedat omnē potestatē inferiorē post xp̄m vt habet dis. xcij. cipan⁹. et. xij. non decet. Qz aūt votū hoc non seruet multis in locis a plurib⁹ annis et magnus viris nō excusat sed magis aggrauat Inoleuit aūt hoc ex negligentia p̄latoz in salutis eoz piculū. Nihil magis dissonū ratōni qz habitū ordinis gerere exteri⁹ in oculis hōim et statū pfectionis simulare. interi⁹ aūt vota saluti necessaria infringē Rōnalis est cōis ɔsuetudo q a iure approbat dicit Joh. in sūma cōfesso. lib. ij. ti. vi. Et quā rhomana ecclesia seruat aut p̄cipit seruandā. Irrōnabilis āt vel iniqua nō p̄scribit. Innocenti⁹ dicit q rationabil illa dicit q nō obuiat canonicis institutis aut quā ius sustinet. Irrationabil aūt que ɔtra canonū instituta et a iure improbat cuiusmodi ē ptietas inter religiosos. Dit enim Gregl. cuidā epo/ Si cōsuetudinez opponis. tibi est aduertendū q dominus dicit in euangelio Joh. xiij Ego sū veritas. Nō ait. ego sū consuetudo. Cui Cipani martyris sententia est. q quelibet consuetudo

quātauis vetustate vulgata sp est veritati postponenda. et vsus ois veritati otrari⁹ abolend⁹ est. Con/suetudo q̄z sine veritate. vetustas ē detestabilis errorꝝ frustra ergo cū hic abusus ꝓprietatis. euāgeliorum. canonū et scōꝝ patrū auctoritati/b⁹ reprobat. ꝺsuetudo dicit. ꝫ ma/gis vsitata culpa debet vocari. q̄ obligat mentez pondere suo vt ait Gregl. in quarto moraliū. vt neq̄z etiā surgē possit cū velit. et quot vi cib⁹ frequētationis p̄ue astringit. quasi tot vinculis in mente sua col ligatur. Scribit q̄z Hieron. ad Te lantiā. Aspera inq̄t et insuauē fecit nobis virtutū viā longa ꝺsuetudo peccandi. Hiē. etiā in li. soliloq̄oꝝ p̄mo. Prau⁹ inq̄t vite vsus aboleri difficulter p̄t. et assidua ꝺsuetudine vitiū in naturā ꝺuertit. Animꝰ scele rib⁹ irretit⁹ vix diuelli p̄t dicit Be/da in li. de templo salomonis. Nō est paru⁹ labor a ꝺsuetudine sese pe stifera reuocare. Inanis ergo ē hec excusatio in pc̄is et friuola q̄ pre/tendit ꝓter ꝺsuetudinē malā. qua/si diceret. q̄ abolita sūt p̄cepta legis qz iā a maiorib⁹ et maiori pte hoiz nō seruant et qz nō seruare ea a lōgo est ꝺsuetū. Tertio obiciūt ꝓpri etatis defēsores. q̄ in capitul⁹ eoꝝ de hmōi ꝓprietatis vsu dispensatū est vsq̄z adeo q̄ ampli⁹ nō fit timi/dū Pace salua dicentiū. vt dictū est sup et allegatū p decretalē Innocē tij tertij. extra de sta. mo. cū ad mo nasteriū. Ex votū paupertatis adeo

ānexū est regule monachali vt nō estimet abbas q̄ sup habēda ꝓpri etate possit cum aliquo dispensare imo nec sūm⁹ pontifex. Idem dicit sanct⁹ Tho. in p̄a p̄e. q. lxxxviij. de voto solenni q̄ est indispensabile. Cōformiē ad decretalē. q̄m minus est ꝺmutare votū q̄z absoluere vel dispensare. Ez aial deo votū ꝺmu tari nō p̄t. Leuitl. xxvij. Sanctū erit inq̄t hra et ꝺmutari nō poterit ꝓpē meli⁹ aut pei⁹. Causā assignat do/ctor sanct⁹. Q̄m mox vbi vouebat deo. sāctū reputabat q̄ diuino cul tui mancipatū Sicut nec modo ca lix aut alia res ꝺsecrata deo possz ꝺmutari in meli⁹ aut pei⁹. Si ergo nō p̄t sūm⁹ pontifex sanctificatōez rei inaiate tollere vt lapidis altaril. calicis. aut vestimētoꝝ. ergo mlto min⁹ ab hōie deo sanctificato per votū solēne religionis Iō facē nō p̄t p̄p q̄ q̄ fligiōis ꝓfessiōe sc̄ificat⁹ est. deo nō teneat trib⁹ essentialib⁹ votis q̄ diu stat in religione. Rur/sus qz votū est ꝓmissio deo facta dicit sanct⁹ Tho. et non reddē deo votū. spēs q̄daz infidelitatis est q̄ sub dispensatōe nō cadit. Et sic nō p̄t abbas p̄cipe malū suo mōacho vt dicit idē sanct⁹ p̄a p̄e in materia de voto ita bonū deo debitū nō p̄t p̄hibere Et in manifestis malis dis pensatio nō excusat a culpa. Hinc sanct⁹ Bern̄. in li. de p̄cepto et dis/pensatiōe dicit. In p se malis non cadit dispensatio et q̄ bñ fieri non possūt. cuiusmodi est habere ꝓpriū

ei qui oīa abiecit in voto pauper
tatis. Hoc inqt Bern̄. ad adā mo/
nachū. seculari ꝓpriū possidē licitū
est. monacho vero purū malū. De
inde si dispēsatū ē iure aut facto. nō
deberet hoc votū exigi a ꝓfitētib⁹
nec ꝑmitti in regula. Dicit quoq
Bern̄. in li. de precepto et dispensa/
tiōe. q quicqd in regula traditur.
in manu nō relinquī abbati. Neq
abbas supra regulā ē. cui semel ip̄e
sese spontanea professione subiecit.
Quarto obīciūt et dicūt q tradi/
tio illa clauiū excusat que fieri solet
quolibet anno in manu superioris.
Istud repugnat obiectioni p̄ceden
ti. Nā si dispensatū est de hoc ꝓpri
etatis voto vt obiectio precedens
p̄tendit. frustra est clauis tradenda
abbati in signū dñsus. Est etiam
otra decretalē sepi⁹ allegatā q vo/
tū indispensabile ponit pauptatis
sicut et castitatis Ergo sicut abbas
nō posset dispensare de fornicatio
ne. ita neq de possessione in ꝓprio
nisi dūtaxat in cōi. ratione alicui⁹
amministrationis vel officij. et nō
q vestiario vl necessitate singulari
Teste decretali ex cilio lateranēsi
extra de statu monachoꝝ que ait:
Monachi prece nō recipiāt nec pe/
culiū hre ꝑmittant. Peculiū longe
min⁹ est q̄ ꝓpriū. qz ꝑm iura q̄ res
habent in peculio nō habēt plenū
aut p̄ncipale dominiū sibi q suo su/
periori. vt seru⁹ sub dño. fili⁹ sub pa/
rentib⁹. et monach⁹ sub abbate. sed
ex eoꝝ sub quib⁹ sūt licentia ꝑ tpe
mutādi. vendendi ꝛc. Et hec potē
tia nō est libera. sed limitata et sub/
iecta. et tm̄ cilium Lateranēn hoc ꝑ
hibet monachis. a fortiori g⁹ ꝓpriū
Obiectio ergo p̄dicta abusus est q
irridere deū qui tm̄ nō irridet vt ait
apl's ad Gal. vi. Solū ergo licitus
est illis et ꝑmissū claues abbati vel
superiori referre qui habēt āministra
tionē vt magister vestiarij. thesaura
rius. cellerari⁹. aut elemosynari⁹. in
signū subiectiōis et āministratōis.
Mendosa q̄z est et delusoria veri/
tatis p̄tense clauez abbati referre.
qz clauē referūt sed retinent ope et
affectu q̄ sūt sub claue recluse Duo
sūt inquit Hugo de sanct. vict. que
relinquere optet ꝓpter deū. Facul/
tas retinendi quicqd ꝓpriū. et volū
tas habendi. Et tm̄ tradēdo clauē
neutr relinquitur horr. Dic queso
defensor ꝓprietatis q̄d seruas in ci
sta. tuū est an nō? Tuū dicere vetat
regula in p̄ncipio. Nemo inquiens
dicat aliq̄d ꝓpriū. Ergo tuū nō est
sed omnium. nec tibi seruare debes
aut in vsū accipere q̄d tuū non est
Quid ergo custodis nō tuū? Repo
ne. repone in cōi q̄d tuū nō est sed
omniū in cōi. neq clauez referas q̄
clauē habere nō debes Quinto ob
iciūt defensores ꝓprietatis dicen/
tes nō esse ꝓpriū. ꝑ hoc q ad nutū
manet abbatis quotiens volet re/
uocare. Cōtra hos iam in parte re
sponsū est supra Primo qz neq re/
ligiosus retinere p̄t peculium aut
seruare nisi ꝑ amministratōe officij

nec abbas potest dispẽsare. Scõo qz nec abbas est supra regulã que hoc phibet. ꝫ regule obligat⁹ et ſb ditus. vt dicit Bernñ. in li. de precl. et dispenſ. Fallit ergo et q̃ retinet peculiũ et p̃latus q̃ consensit. nisi p administratione fera seuior est le/one ꝓietas. maxime si hypocrisi cõmisceat. Simulata enim equitas duplex est iniq̃tas. dicit augl. super psal. lxvi. Duplici gradit via dicit Gregl. qz corp⁹ exterius. ꝫ per amorem glorie mundo viuit Et ostra p hibitionẽ Moysi induit veste cõte/xta/ex lino et lana. Deut. xxij. Per lanã simplicitas. p linuz subtilitas subdola intelligit. Linũ celat interius. Lanã exteri⁹ ostentat. Nulla res inq̃t Chrys. sup Matb. sic extermi/nat sic̃ simulatio. Naz malũ sub spẽ boni celatũ nõ caueat dñs nõ ogno/scit. Ihmõi est ꝓietari⁹ q̃ ꝓriũ ex cusat et palliat p abbatis licentiaz Nõ habeo inq̃t. nõ possideo. ꝫ abbas me⁹. et tñ ostra abbatis voluntatẽ si forsan p cõi necessitate fratrũ sciret abbatẽ recepturũ q̃ possi/deret. absconderet. Aut si bono mo/do nõ posset. inutilit exponeret Sexto obiciũt dicentes. ꝓriũ nõ esse aliq̃o custodire p necessitatibus secreti. et potissime infirmitati. Quos beat⁹ aug⁹. ostendit in eo q̃ talib⁹ ꝓsidere nõ neglexit in regula cum dicit. Egrotãtiũ cura siue post egritudinẽ reficiendoz siue imbecillitate laborantiũ aliqua aut febribus vni alicui oz iniungi. vt de cellario petat q̃d cuiq̃ opus esse ꝓsperexerit Siue aũt qui cellario siue qui vestibus aut codicibus preponunt sine murmure seruiant fratrib⁹ suis Incidis ergo in altez laqueoz. qz vt patrẽ aug⁹. corrigis q̃i nõ sufficiẽter ꝓsiderit necessitatib⁹ singuloz aut de fidelitate diffidis fratz dubitans ne circa egrotãtes faciant debitũ suũ. vel q̃d verisimili⁹ de te solũ cogitas cui paz aut nihil cure est de ceteris. dũmodo tu ipe ꝓsus es. Audeo dicere q̃ obiectio p dicta officit ea pte vnde sanare putat. Cñ si pauptatis obseruaret votũ inter ffes longe feruidioz arderet caritas fraterna et cura atq̃ solicitudo maioz esset infirmoz pietas intimioz q̃ visitatio cordialioz qñ tũc vno infirmante oñes infirmarent. Juxt illud .ij. Coz .ij. Si patit vnũ mẽbz. opatiũt .ꝛc. Si ꝓria nulla esset nemo aliũ expectaret ad iuuandũ et succurrendũ fratri infirmanti. Nemo diceret. hic qui infirmat satis hz. vñ medicos hẽat q̃ custodes. Tũc quisq̃ succurrendo fratri exemplũ daret qũo vellet sibi in simili casu succurri. Septimo obiciũt antedicti defensores ꝓprietatis dicentes. necessarium ꝓriuz ꝓ festiuandis q̃ suscipiẽdis amicis Respõdet eis. q̃ ad hoc est in ordine augustini hospitalitas instituta. et ꝓuid⁹ frater eloquens et discretus est eligend⁹ qui sciat amicos q̃ bñfactores ecclesie benigne suscipe ꝓm facultatũ possibilitatem. iuxta

doctrinā Pauli ad hēb. xiij. Caritas fraternitatis inquit maneat in vob. et hospitalitatis nolite obliui sci. Quia p hāc q̄dam placuerūt. ⁊c Nec multū vtilis religiosis uersatio frequēs amicoꝝ carnaliū q̄ reliquerunt mundū. Propter qđ ait aug⁹. filijs suis in regula circa finē Nō carnalis sed spūalis sit inē vos dilectio. Quapter vero religioso cui mund⁹ crucifixus est. nō multū affectanda est carnaliū ꝓpinquorū visitatio. Nā qui de terra est de terra loquit. Tractāt q̄ fabrilia fabri Que oīa veris religiosis sunt fugienda. imo verius abominanda Qui nō relinq̄t inquit xp̄s pr̄em et matrē ⁊c. nō p̄t me⁹ esse discipulus. Octauo obj̄ciūt q̄ pautioꝝb⁹ expēsis eccie puidet de vestiario dādo cuilibet portionē pecunie q̄ in cōi. hoc nō est verū Esto tñ q̄ ita sit. tñ ꝓpter hoc tpale oīmodū paruū nō est frangendū votū. Quia nō sunt facienda mala vt veniāt bona. ad Rhomañ. iij. Preposter⁹ ordo vota postponere paruo lucro. solem vermib⁹ nocte lucentib⁹. aurū et gemmas carbonib⁹. Dñponē diuitias et tpalia bona bonis anime. absurdū est et ordinē puertere. ergo ⁊c. Nono obj̄ciūt dicentes minorē occupationē fratrū esse dare vnicuiq̄ sūmā pecunie p vestiario. Cū reuerentia dicentiū. nō est ita. imo pautior est occupatio vni⁹ aut duoꝝ q̄ omniū in officio vestiarij. Hoc etiā sonat dicto pbi. Frustra fieri p plura qđ p̄t p pauciora. In vnitate siquidē equalitas est. caritas. pax concordia. et qđ sup oīe bonū est deus In pluralitate aūt singularitas. diuisio. inuidia. rixa. supbia. et oīs mali fomētū. Et accesso adhuc quāq̄ ita non est q̄ occupatio maior adesset in cōi vestiario puiso p vnū aut duos q̄ p omnes singillatim in ꝓpio. nihilomin⁹ tñ minus malū ē occupatio q̄ voti trāsgressio et regule cuiusmodi est ꝓpr̄etas. Itē nō min⁹ abiurata est ꝓpr̄etas in vestiario q̄ i celleario p regulā. Ergo si p cellario vn⁹ solus impedit. quare etiā vnus aut duo p vestiario nō sufficiūt vt obseruet regula q̄ hoc totiens iubet fieri. nā negari non p̄t q̄n occupatio vnius aut duoꝝ minor sit q̄ omniū fratrū. Et sic retorquet obiectio in cōfusionē obj̄cientiū. Decimo et vltimo subdunt obiectiōes dicta voluntariā ꝓpr̄etatē quas ponit sanctus Tho. in. iij. dicta gentiles. Hāc siquidē inuadit primo Vigilātius hereticus et quidā sequaces sui non intelligentes de quib⁹ loquūt neq̄ que affirmāt. Naturale est inquiūt cuilibet aiali vt sibi necessaria vite puideat. Iñ nō quelibet ps anni apta est frugib⁹ et puisioni ipoꝝ Faciūt h⁹ estate formice q apes vt congregent vnde hyeme viuāt. Sed hō multis indiget q̄ nō sp inueniri p̄t. ergo op⁹ est illi puisiōe. Sed ō q̄ p substātiā diuitiaꝝ esse hōis cōfirmāt. ergo paupr̄tas est dicta legē

nature. Naturaliter em̃ diligit vnũ quodq; ꝑmanere et id qđ necessa/riũ est ad illud. Tertio est hõ natu/raliter aial sociale ciuile vt in li. po liticoꝝ Arist. dicit. Societas aie ẽ in mutuo iuuamine et subsidio ami cicie q̃ pauptas implẽ nõ ꝓt. gº. ꝛc. Nã ꝑ diuitias et facultates libera/mꝰ amicos a malis. ergo bone sunt Quarto pauptas est mala per se. ergo ꝛc. Añs probaꝫ qz est occasio furti. adulatõis. plurñ. ꝫ malorum multoꝝ. Quinto. nã liberalitas est virtꝰ que dãda tribuit et retinet re tinenda. Iuiciũ illi oppositũ in maiꝰ est ꝓdigalitas que oia largiẽ. vitiũ aũt in minꝰ est illiberalitas que re/tinet q̃ danda sũt ꝫ dat q̃ retinẽda Est ergo pauptas volũtaria vitiũ in maiꝰ. qz oia sua largiẽ ꝫ nihil re tinet ꝑ se. Pro solutõe dictoꝝ dic̃ idẽ sanctꝰ Tho. q̃ melioza et maxi ma bona hõis sũt sciẽtie ꝫ ꝛtutes. minima sunt bona foztune extrinse ca. media sũt bona coꝛpis. In tan/tũ ergo sũt diuitie bone. in quantũ ꝑficiũt ad virtutis vsũ. qz q̃ ad fi nẽ sũt modũ accipiũt ꝑm exigentiã finis. Si vero ꝑ vsũ diuitiaꝝ impe ditur virtutis vsus. nõ amplꝰ bo/na dicenda sunt sed mala. Propter qđ dicit̃ q̃ bonũ est habere diuiti/as ei qui vtit̃ ad virtutes. et malũ q̃ ꝑ eas retrahit̃ a virtute nimia so licitudine vel amoze aut elatione. Hinc dicit̃ q̃ otemplatiua vita ꝑ/fectioz est q̃z actiua. qz pauciozib̃ indiget diuitijs. actiua vẽo plurib̃

Occupaꝫ ãt hũana solicitudo cir/ca tria. Primo, circa se. scđo circa ꝑsonas sibi diũctas et familiã do/mũ q̃z. Tertio circa res ꝓcurãdas quib̃ hõ indiget ad vite sustẽtatio nẽ Pauptatis ergo voto abiicitur solicitudo rei exterioris ꝟsilio ꝺine legis. matꝺ. xix. Si vis ꝑfectꝰ eẽ ꝛc Voto ãt otinẽtie abiicit̃ solicitudo rei familiaris ꝟsilio scripture sancte Coꝛ. vij. Qui sine vxoze ẽ cogitat q̃ dñi sũt. Voto ãt obediẽtie abiicit̃ solicitudo sui curã ei⁹ omittẽdo supioꝛi hꝺeb. vlt. Obedite ꝓpositis vr̃is ꝫ subiacete eis. ipi em̃ peruigi gilãt q̃i rõez reddituri ꝑ aiab⁹ ve stris Est ergo inq̃t sãctꝰ Tho. ibidẽ pauptas laudabilis qz liberat a vi tijs. q̃b⁹ hõies ꝑ diuitias implicãt vt mẽte deo liberi⁹ vacẽt. et quãto magis hõ ꝑ paupertatẽ liberaf̃ ab impedimẽtis vacãdi spũalib⁹. tãto est laudabilioꝛ. Nõ ꝺt tãto melioꝛ quanto maioꝛ. sed quanto liberioꝛ ẽ ab impedimẽtis seculi ꝓpediẽtib⁹ vacare deo Ad ꝓmã obiectionẽ Vigilãtij heretici et suoꝝ sequaciũ dicẽdũ est ꝙ naturale sit ogregare necessaria ad vitã. nõ tñ optz oẽs circa hoc op⁹ intendẽ. qz sicut apes nõ oẽs eidẽ opi vacãt. ꝫ q̃daz mel la oficiũt. q̃dã ostruũt eues. reges ãt nõ vacãt istis Ita hõib⁹ multa sũt necessaria q̃ ab vno fiẽi nõ ꝓñt ꝫ a multis et diuersis ꝑm distribuꝫ onẽ ꝺine sapie Vita nr̃a indiget vi ris spũalib⁹ a tpalib⁹ curis alienis q̃ ꝑ actis intẽdãt ꝺinis sacrificijs

et otemplationib⁹ ad supplendū defectū secularīū otēplatiuoꝝ sustēta tiōi inhistētiū Sic ocul⁹ videt p̄ cete ris mēbris. man⁹ defēdit oēm et laborat p̄ sustētatiōe alioꝝ mēbroꝝ et sic de alijs. qm̄ multa vnū corp⁹ dicit apls Coꝝ. ij. Ad secūdū dicē dū q̄ monachi relinquēdo tpalia nō subtrahūt sibi necessaria vite. ꝛ remanēt eis in cōi vita Ad tertium dicendū q̄ nec relinquētes oia faciunt otra caritatē hūane societatis vt satis expientia docet. Ad q̄rtuꝫ dicendū q̄ diuicie nō sūt p se bonū ꝛ vt ordinant ad bonū rōis Vñ nihil phibet pauptatē meliorē fore si ad id bonū rōis ordinat pfect⁹ q̄ diuitie. qꝛ extēioꝛa bona nō sūt nisi vt ad interioꝛa ordinant. Et sicut vitiū ex paupertate oriꝫ male ordinata ad rationē. sic ex diuitijs similiter. Finaliter ad quintū dicendū q̄ pauptas nō otrariat virtuti. nec est p̄digalitas abjicere oia p̄ter xp̄m. cū hoc facit religios⁹ debito fine rationis et charitatis. nā plus est se mortī exponē p̄ virtutē fortitudinis q̄ vouere pauptatē p̄ter liber⁹ vacandū deo. Et cū arguit de pauptate q̄ suadet et cogit furari ⁊c. Uerꝫ est de coacta. nō āt de voluntaria. Sileat ergo Uigilāti⁹ heretic⁹ cū suis cōplicib⁹ et fautoribꝫ. Sileant quoq̄ amodo p̄rietarij eorū q̄ defēsoꝛes et fautoꝛes duerunt q̄ ab erroꝛe vie sue. ꝛ solūāt vota que distinxerūt labia sua vt tandē audire mereant. vos qui reliquistis oia ⁊c. centuplū accipietis et vitā eternā possidebitis. quā nobis ꝛcedat qui p̄misit Amen

Explicit tract⁹ mgri Johis garson otra p̄rietarios

Sequit questio theologica cuius titulus est. Utꝝ auroꝛa mane rutilās solē ediderit.

In qua tract⁹ de ofilijs euāgelicis et statu p̄fectiōis ab eodē dño Cancell⁹.

Questio determinānda Utrū auroꝛa mane rubens solē ediderit. Quia iuxta Aristotl. in Elenc. Oēs transferentes p̄m aliquā silitudinē transferūt. Aduertendū ē q̄ vt longa et certa expiētia aperit medic⁹ auroꝛe imitās naturā veris tpati in die b⁹ anni vires aiales ꝛfoꝛtat et pficit. p̄ eo scz q̄ in eo vt ipi tradunt hūoꝛ sanguinis in quo p̄m eos vita ofistit dñat Et sol iste quē nobis auroꝛa parit vita ē viuentiū ꝛ animantiū istoꝝ. Idcirco alti⁹ trāsferendo inuestigare libet in quo stat manet ꝛ ofistit vita aie nr̄e spūalis et p̄fectio vite xp̄iane. qō p̄rie est theologice inuestigatōis et nō inutilis ofideratōis. Nouim⁹ itaq̄ vitā isti⁹ coꝛpis stare et ofistē in vnione vel diūctione ipi⁹ ad aiaz q̄ est p̄incipiū vite et act⁹ substantialis coꝛpis organici phīci. Quāto igit

Vtq; aurora mane rutilans solē ediderit

diunctio ista ad corpus ipm quod actuat informat et viuificat maior est et indissolubilior. tanto vtiq; vita ista corpalis pfectior est. Si igit̄ diformit̄ ad ista scire et inuestigare voluēim⁹ in quo stat et pficit̄ vita xp̄iana. sciem⁹ istud habito et cognito illo qđ spiritū nr̄m rōnalē suo vitali et pfectiuo p̄ncipio qđ deus est pfecti⁹ et intimi⁹ vnit et intimat et iungit in ip̄o. Etem̄ sicut a poetis dictū allegat apls. In quo viuim⁹ mouemur et sum⁹. Vnde q ip̄e dicebat. Mihi viuere xp̄s est. Et iterū. Vita nr̄a absc̄dita est cū xp̄o in deo. Est igitur dclusio ista fūdamētalis hmōi. Vitale essentiale intrinsecū et pfectiuū formaliť. p̄ncipiū vite xp̄iane est charitas et eius mādata. Conclusionē istam ponit in snia sāct⁹ doctor ba be. q. clxxxiij ar. iij. Que quidē sic p̄bať. Primo de ipa caritate. qm̄ in illo stat q cōsistit vita xp̄iana et pfectio ipi⁹ qđ spm̄ nr̄m rōnalē suo vitali et pfecti uo p̄ncipio ipi scz deo. vnit pfecti⁹ vicini⁹ intimat et diungit. hoc supponit. illud aūt est caritas. qm̄ qui manet in caritate in deo manet et deus in eo. vt ait Johes in canonica. Juxta quod Colosenses monet apls Sup oia inq̄t charitatē habētes q̄ est vinculū pfectionis. Et .ij. ad Thor. xiij scribit. Si habuero omnez p̄bias et nouerim mysteria oia et omnez scientiā. et si habuero omnez fidē ita vt mōtes transferā. caritatē aūt nō habeā nihil sū. Secūdo arguiť ad istā partē qm̄ vita xp̄iana dsistit in virtutib⁹ theologicis et moralib⁹. inter eas aūt omnib⁹ supeminet caritas velut pfectissima et alias pfectiua. Confirmať quoniā vita beata q̄ est dsummata et dpletiua stat in dilectōne q amore inter beatos. Eteni ille pfecti⁹ viuit vita beata qui deo plus adheret. et intimať p dilectionē et transformatiuū amorē. Tertio ad idem quoniā illud est vita aie nr̄e spiritalis qđ est sūma termin⁹ finis et cōplemētū toti⁹ legis et euāgelij. hoc āt est caritas ait apls. Plenitudo eteni legis ē dilectio. Quocirca volēs saluator petr̄ sicut pfectissimū p se ducē et pastorē instituē. pfecti corpis ecclesiastici de solo amore interrogauit. Petre inq̄t amas me. diligis me plus his. aperte volens innuē illū in omni sexu statu et gradu pfectissimū qui deū maxime diligit. Ecdo p̄ncipaliť p̄bať dclusio de ipis mādatis auctoritate Joh. in canonic̄. Scim⁹ inq̄t qm̄ translati sum⁹ a morte ad vitaz. Cur ita. causam subintulit. qm̄ diligim⁹ fratres. Vñ xp̄s Math. v. ca°. postq̄z precepta dedit de dilectione p̄rimi et inimicor̄ dcludit. Estote igit̄ pfecti sicut pater vester celestis pfectus est. Sic et Luce. x. ad legispitos ait de amore xp̄i et p̄rimi. Hoc fac et viues. Loquiť sepi⁹ et de ipis mandatis in lege et p̄bis. q̄ ea faciēs vi

uet in eis. Leuitici. xviij. Deut. vi. et alijs plurib⁹ in locis. Sic et glosa sup illo iam allegato. Sup oia aũt charitatẽ habentes ꝛc. Cetera inqt precepta pfectũ faciũt p quãto ad caritatẽ ordinant. Quãobrẽ et beatus Athanasius hominũ pfectissim⁹ vn⁹ in li. quẽ fecit de satisfactiõe fuge. sic est dicebat ipe hominum termin⁹ ad pfectionẽ ducẽs Si qõ iubet dñs ipe faciã. Stat igitur in hoc puncto radix dicẽdoꝝ q caritas et ei⁹ mandata p se et essentialiter integrãt. ostituũt. et perficiunt vitã xpianã. Ex oclusione infero p/mo. Sicut pcepta dei dant de caritate et oĩb⁹ virtutib⁹ et actib⁹ eorũ. sic etiã data sũt de pfectione caritatis et omniũ virtutũ Prima pspz qm̃ ꝑm theologicã doctrinam oẽs virtutes p loco q tpe sũt in pcepto. Cũ eni ꝟtutes necessario cõnexe sint optet si vna sit in precepto q et oẽs. In scõa pte volo dicẽ q preceptũ caritatis claudit omnem et totã beatitudinẽ tã intensiuã qz extensiuã dilectionis et amoris q̃ntũcunqz pfecta et intensa fuerit ista latitudo. et ita de ceteris precepti. imaginãdũ est que sũt de virtutib⁹ vñ loquit psalmista. Oĩs osũmati/onis. hoc est omnis et toti⁹ pfectionis vidi finẽ. Quid? Latũ mãdatũ tuũ nimis. latitudinẽ videlz nimiaz vel multũ extensiue vsqz dilectionẽ inimicoꝝ et psequentiũ nos. intensiue vt q̃ totã pfectionẽ gradualem

claudat dilectionis et amoris. Corollariũ istud ponit expresse beat⁹ Aug⁹. in libello de pfectõne iustitie vbi et introductione determinat q perfectio iustitie que est virt⁹ generalis includens omnes virtutes est in precepto. Cur eni inquit nõ preciperet homini ista perfectio. quãuis eã nemo in hac vita habeat. Neqz eni ait xps recte currit si quo currẽdũ est nesciat Quo aũt sciret si nullis preceptis ostenderet? Manifeste colligit istud et ex forma pcepti caritatis. Diliges dñm deũ tuũ ex toto corde tuo et tota aia tua. totuz aũt et perfectũ idẽ sunt. iij. phicoꝝ Et de primo mandatũ habemus Diliges primũ tuum sicut te ipm. Maiorẽ aũt et perfectiorẽ dilectionẽ mãdare nõ potuit dñs qz q cũ sic nos diligam⁹. qui nosmet ipos maxime amam⁹. Qua ꝓpter et ꝓphe ta regius loquit dño. Tu mãdasti mandata tua custodire nimis. Et iterꝝ. Mandasti iustitiam tuaz testimonia tua et vẽitatem tuam nimis Ubi glosa Augustini et aliorũ. nimis hoc est multum valde et intense. Imo iuxta aliquas glosas plus qz etiã natura carnis patit: Unde et in hoc concordãt doctores theologici q soli beati implent pceptũ caritatis in sua osũmatione vel cõpletione. Nullus autem inuentus ẽ qui diceret q ipsi sic agẽtes faciãt opus oĩlij ꝫ pcepti nõ quidẽ nouit

Dicꝫ aurora mane
oati ꝫ a creatõe sua signati sup eos
Infero scdo ꝙ minus sufficiẽs est
imaginatio illoꝝ qui imaginati sũt
ꝙ precepta dei ordinanꝫ ad chari
tatẽ et alias ꝟtutes sub aliqua cer/
ta mensura minimo gradu.qõ aũt
est supra illã mẽsurã vel gradũ illũ
est sub cõsilio. Apparet istud minus
sufficere primo ex statiꝫ dictis.secũ/
do ex ipa forma p̃cepti q̃ totalita
tem mandat et pfectionẽ.et nulluꝫ
gradũ relinquit sub cõsilio. diliges
p̃cepit ex toris viribꝫ.qui aũt totũ
diligit nihil excludit. Corollarium
aũt istud est de intentiõe doctoris
sancti ba se.q.clxxiiij.ar.iij.Et in li
bello suo de pfectione vite spũalis
Preceptũ inquit dilectionis nullis
terminis coartatur.ita vt recte dici
possit ꝙ tanta dilectio sit in p̃cepto
ꝙ nulla excedit limites p̃cepti.imo
vnicuiq; mandaꝫ vt deũ quãtũ pos
sit diligat. Potest et istud deduci.
qm̃ precepta et cõsilia vt infra meli
us videbiꝫ hñt aliã et aliã materiã
siue aliud et aliud obiectum. Si em̃
caderent sup eandẽ materiã vl̃ idẽ
obiectũ esset ea cõfundere. Dilectio
aũt dei et primi est materia circa
quã cadit p̃ceptũ caritatis. igiꝫ cir
ca ista nõ est consiliũ. Unde nusq;
in tota serie scripture sacre reperi
ꝙ aliquis gradꝫ vel mensura aliq̃
dilectionis dei et primi sit in cõsilio
Sequiꝫ tertio. Non modo dilectio
que haberi põt in via est sub p̃ece
pto.veꝝ etiã dilectio ipa beatifica
Istud ex intentione ponit beatus

rutilans solẽ ediderit
Augl.in libro de pfectione iustitie si
cut iam allegatũ est.Et arguiꝫ istõ
qm̃ mandatũ dei eternũ est ex tota
materia sua. dilectio aũt beatifica
est de ipa materia.ergo non exit li/
mites precepti. Preterea ad dilecti
onẽ beatificã omẽs obligamur ten
dere niti et conari.ergo illo modo
saltẽ est in precepto. Etiã qꝛ vt di/
ctũ est beati qui pfecte et totaliter
deũ diligũt nõ faciũt opus consiliꝝ
sed magis p̃cepti. qm̃ maxime ob/
ligantꝫ perfecte deũ diligẽ. Ex quo
apparet vltra ꝙ illud qõ cadit sub
precepto põt diuersimode impleri
absq; culpa vel transgressione. Ali
ter em̃ diligũt deũ viatores. aliter
comphensores.aliter perfecti viri.
aliter incipientes.et aliter pficien/
tes. Et tñ minus peccãt imperfecti
si nõ eque deũ diligant velut perfe
cti iam in charitate firmati et radi/
cati.nec imputaꝫ viatoribꝫ ad cul/
pam si nõ eo amore vnitiuo deo he
reant quo et ipi beati. quanq; ꝑm
Augustinũ dilectio beatifica sit sub
precepto. Licet em̃ sit sub precepto
nõ tamẽ est de necessitate precepti.
Neq; em̃ necesse est vt optimo mo
do diligatur deus.q̃nimo ad evi/
tandum culpam sufficit appreciati/
ue plus eum diligere. hoc est ꝙ a/
mor dei omnibus preponatur sic
ꝙ paratus esset homo ante omnẽ
alium amorẽ dimittere q̃ dei amo
rem. et hic est vnus modus pfecte
dilectiõis nobis possibilis et de ne
cessitate precepti. Alteriꝰ ex con

clusione sequit̃ q̃ si cõsilia ad pfecti
onez vite xp̃iane facere dinoscunt̃
nõ tñ essentialiter hominẽ pficiunt
in vita xp̃iana. Prima ps claret ex
decursu euangelij. Scdo arguitur
qm̃ plures pfecti fuerũt in vita spi
rituali absq; obseruantia cõsiliorũ
euangelicorũ vt de Abraaz cõstat
cui dñs ait. Ambula cor̃ meo et esto
pfect⁹. de Job etiã cui null⁹ similis
erat in terra. de ceteris q̃z patriar/
chis patrib⁹ et p̃phetis veteris te/
stamenti. quos fuisse pfectos null⁹
negat. neq; tñ seruauerũt aut imple
uerunt cõsilia euangelica. Itẽ in sta/
tu innocentie fuissent homines pfe
ctissimi in vita spũali. nec tñ obser/
uassent cõsilia euangelica. pauper/
tatis obedientie et castitatis. sed eo
rũz pfectio fuisset in adimpletione
diuinor̃ preceptor̃. Ex quo patet
q̃ p̃ tanto consilia euangelica per/
tinere et facere dicunt̃ ad pfectio/
nez vite spiritualis. quia sunt instru
menta quedã expedientia et p̃mo/
uentia admodũ ad perfectionem
ipaz vite spiritalis cõquirendã vel
iam adquisitã obseruandam. Sequi
tur ex dictis q̃ ex quo non intrant
essentialem cõstitutionẽ vite xp̃iane.
oportz dicere q̃ solũ instrumenta/
liter ad illã faciunt et occurrũt quẽ/
admodũ in vita corpali qualitati/
ue dispositiones instrumenta orga
na et hmõi pficiũt q̃dẽ vitã corpo
ris sed instrumẽtaliter tm̃modo ac
cidẽtaliter et p̃m quid. et nullo mo
do essentialiter. Hoc expresse tenet

sanct⁹ Tho. ba pe. q. clxxxiiij. ar. viij.
hoc in solutione prime ratiõis atq;
sequenti articulo. iiij. vbi querit an
liceat epis aliquid possidere in so/
lutione prime rationis. Idẽ et que
stione subsequenti. ar. ij. in corpore
questionis vbi dicit q̃ ad perfectio
nem vite xp̃iane essentialiter perti/
net perfecta obseruantia precepto
rum. Hoc idem ponit. q. clxxxviij.
ar. primo in corpore vbi querit an
habere aliquid in omuni diminuat
de ratione perfectionis. Hec eadẽ
determinat in libello suo de perfe/
ctione vite spiritalis. Sic q̃ post eũ
Godefridus de fontib⁹ et alij. Ul
terius infero q̃ paupertas volun/
taria quantũcunq; arta non perfi/
cit hominẽ essentialiter in vita xp̃ia
na. Istud expresse determinat Cas
sianus in collationib⁹ patrũ colla/
tione prima. et allegat sanctus do
ctor in lib. supe memorato. Jeiunie
inquit vigilie. nuditas. Quatio oim
facultatũ nõ perfectio sed perfecti/
onis sunt instrumenta. quia non in
ipis ostat discipline finis sed per il/
la peruenit̃ ad finẽ. Ob hoc enim
ait sanct⁹ doctor vbi supra. hec in re
ligionib⁹ instituta sunt non quia in
ipis principaliter constat perfectio
sed quia his quasi quibusdã instru
mentis ad perfectionẽ ven:t̃. Hoc
idem ponit ba pe. q. clxxxiiij. ar. iij.
in solutione prime rationis. Unde
et querens in li: de perfectione vite
spiritalis. quomodo fuit Abraam
perfect⁹ q̃ diuitias habuit q̃ diues

Vex aurora mane rutilans sole ediderit

mortuꝰ ē. Hec inqt questio solui nō potest si pfectio vite xpiane cōsisteret in ipa dimissione diuitiaꝝ. Seq̄retur etēm abraaz diuitem non esse perfectum aut fuisse. Nec si verba dñi diligenter ospicerētur nō in ipa abdicatione diuitiaꝝ perfectionez posuit. sed hoc esse quandā viam ꝙ dispositionē ad pfectionez. sicut et ipe modꝰ loquēdi clare ostēdit. Si vis inqt pfectꝰ esse vade ꝙ vēde oia que habes et da paupsbꝰ et veni ꝙ sequere me. Vltimo ponit et sequere me. qz in sequela xpi osistit perfectio. ad quā instrumentalit disponit abdicatio diuitiaꝝ Vñ et illaz abdicationē ordinat ad dilectionē pximi. Da inquit pauperibꝰ Quocirca et beatus hieroñ. super illo. Ecce nos reliquimꝰ omnia et secuti sumus te. Parū ēm inquit erat oia relinquere. quod et socrates fecit. et multi pboꝝ. Ideo et iungit qđ perfectū est. et secuti sumus te. Non quidem passibꝰ corporis sed amoris. Sic et Origenes super illo. Si vis esse perfectus ꝛc. Non sic inquit intelligitur istud. vt in ipo tpe quo tradiderit quis bona sua pauperibus perfectus fiat. sed quia ex illa die incipit speculatio dei. depposito scz onere diuitiaꝝ. qz sic liberꝰ deo vacare pt eū adducere ad omnes virtutes Videtis ꝙ in actibus virtutū ponit essentialem et finalē perfectionem. Sic igitur potest quis possidēs amplissimas diuitias perfecta caritate deo inherere. et ipis affluentibꝰ coz non apponere. quēadmodū constat fuisse de Abraaz cuius perfectio non ponitur in abdicatione diuitiaꝝ. sed in hoc ꝙ coraz deo ambulauēit Ambula coraz me ait ad eum dñs et esto perfectꝰ Ambulauit aūt perfecte deū diligēdo et amando. Nec ex hoc arguere poterit quis inutile esse consiliū paupertatis sicut ait sanctꝰ doctoz vbi supza. Non ēm vt ipe ait xpter hoc dedit consilium istud quasi diuites perfecti esse non possint. sed quia faciliter non perficitur homo cum possessione diuitiaꝝ. Hoc idez sentit dñs Guilhelmꝰ antisiodorēñ. respondendo ad quodđā argumētum cum arguit. Relinquere omnia est opus perfecte caritatis. Hoc inquit sic intelligendum est ꝙ est signum perfecte caritatis ꝙ nō essentialiter perfectio. Preterea si paupꝑtas esset essentialis perfectio. sequeretur ꝙ nulli diuites possent perfici in vita xpiana. exquo non haberent paupertatem que ꝑm aduersarium pertinet ad essentialem pfectionem. Falsitas osequētis ex illo arguitur Eccli. xxxi. vbi beatus diues ille dicitur qui inuentus est sine macula nec sperauit in thesauris pecunie. Super quo glosa magna. Siquidem virtus est diuitem esse et perfecta caritate deo figi et adherere. qui ex affectu diuitiaruz maculam non contraxit qui post aurum cupiscendo non vadit. nec de diuitijs supbiendo sup alios se extollit.

Sequitur. Quis eñ est hic et laudabimus eum. fecit enim mirabilia in vita sua. Vere eñ mirabilia facit qui in diuitijs affluentib⁹ cor non apponit. Post que omnia concludit qui ꝓbat⁹ est in illo et ꝓfect⁹ inuent⁹ est. Jtẽ si pauptas volũtaria essentialiter faceret ad ꝓfectionẽ vite xp̃iane. sequeret̃ q̃ possessio opũ et diuitiaꝝ essentialit̃ impfice/rent hõiez. et ita prelati. papa dñs omniũ. viri ecclesiastici possidentes diuitias isti deficerent a ꝓfectione xp̃iana. Jmo ip̃i religiosi qui de artissima paupertate gloriant̃. trãseuntes ad prelaturas in quibus recipiunt amplas diuitias. illi inquã caderent a ꝓfectione essentiali vite xp̃iane. et ita nunq̃ deberent ad p̃ laturas illas transire. Porro q̃ in ipa dimissione pecuniaꝝ seu diuitiarũ nõ obstat essentialis ꝓfectio. declarat sanct⁹ doctor in libello sepe dicto arguens ꝑ exemplum q̃ ipe saluator tradens Matẽ. v. capitlo documenta ꝓfectionis dicebat. Si quis percusserit te in maxillã prebe ei et alterã. Et qui vult tecũ in iudicio otendere et tunicã tollere. dimitte ei et palliũ. Et quicũq̃ te angarizauerit mille passus. vade cum eo et alia duo milia. Manifestũ est q̃ viri perfecti nõ semp̃ ista actu implẽt Alioq̃n ipe dñs a ꝓfectione defecisset qui ꝑcussus a seruo pontificis. nõ prebuit aliã maxillaz sed dixit. Si male locutus sũ. testimoniũ ꝓbi

de de malo. Si aũt bene. cur me cedis. Similiter Paulus. Qui alapã a sacerdote recepat nõ obtulit aliã maxillã. sed ostãter dixit Percutiat te dñs paries dealbate. Sic ergo nõ est de necessitate essentialis perfectionis hoc ope implere. sed sufficit vt in prepatione animi habeant vt ait aug⁹. li. de sermõe dñi in mõte. qõ et diuites habere ꝑñt Jsti q̃ viri ꝓfectissimi Athanasius. Siluester. Hilarius et alij sancti plures viri ꝓfecti opes q̃ diuitias possederunt. Deniq̃ in statu innocentie fuissent hõies ꝓfecti et tñ fuissent maxime et vere dñi tpaliũ quib⁹ dicebat a dño. Dominamini piscibus maris et volatilibus celi ẽ ⁊ Sed̃q̃ tur vltra q̃ ieiuniuz abstinentia in/edie vigilie non ptinent essential̃ ad perfectionem vite xp̃iane. Hoc ex intentione tenet Cassianus vbi supra allegatur in priori corollario Nam et de domino legimus q̃ venit manducans et bibens. Quãobrem Augustin⁹. x. confessionũ. Non ego inquit timeo immundiciã obsonij. sed immundiciam cupiditatis. Hec est eñ que imperfectum facit. non ipm obsonium. Et in libro de de doctrina xp̃iana. Vsus inquit talium non est in culpa. sed libido. Fieri eñ potest vt sine vitio aliquo voracitatis precioſissimo cibo sapiens vtatur. insipiens ardentissima gule flãma in vilissimũ inardescat. Simile dicit in libro de questionib⁹

Lex aurora mane
euangelij et recitatur in decretis.
Oportet inquit sapientes filios in/
telligere.non in abstinendo vel mā
ducando esse iustitiā.sed in equani
mitate tolerandi inopiā.Nam pau
lus qui sciebat abundare et cū mā
ducantibus manducabat.non imp
ficiebatur ex hoc.alias nunqz egis/
set. Qua in re Richardus de sācto
victore in libro de exterminatione
mali et promotione boni. Hinc est
ait q multos videmus mira absti
nentia corp⁹ afflixisse.morbos gra
ues incurrisse q incurabiles.eosdez
ipos post edomitam concupiscen/
tiam.post acceptam diuinitus gra
tiam rigoris pristini frena laxasse.
et corpori suo in cibo.potu.somno
vestitu.multo amplius q̄z custodia
sanitatis postulasz indulgere. Cō
stat autem q loquitur de perfectis
vtpote de illis qui concupiscentiaz
edomuerant et diuinam gratiaz re
ceperant. Inde et beatus macha
rius summus ille anachoritarū ho
minū perfectissimus vnus .de soli/
tudine veniens ad congregationē
fratrum et vinum bibens cum eis
non ex hoc imperficiebatur. Si
abstinentia a vino esset essentialis
perfectio nunqz illam relaxasset. Ce
terū si ieiuniū.abstinētia q cetera es/
sent de essentiali perfectione. seque/
retur q vtentes cibis delicatis car
nibus et volatilibus non possent p
fici in vita xpiana. imo sequeretur
q infirmi debiles qui forte tota vi
ta sua ieiunare non possunt. senes
ipi in religionibus et alibi. Isti inqz
deficerent qui inedias vigilias ab
stinentias ferre non possunt a per/
fectione xpiana. Qd quis diceret?
Corollarium istud tenet sanct⁹ do/
ctor scda scde .q. clxxxvi. ar.ij. in
cor.questionis. Ex predictis infero
q paupertas/ vigilie. abstinentia.
ieiunium.inedie.nuditas. priuatio
omnium facultatum non sunt vir/
tutes. Apparet ex predictis quoniā
omnes virtutes sunt de essentiali p
fectione vite christiane. Hec autem
omnia sunt extra essentialem perfe
ctionem vite xpiane vt deductū est
Item si ista essent virtutes sequere
tur q debiles. infirmi. senes. diui/
tes non possent habere omnes vir
tutes.cum ipi senes et valitudina/
rij ieiunare non possint et abstinen
tiam facere.et diuites non habent
paupertatem sic nullam virtutem
habere possent. Cum enim virtu/
tes sint connexe.et diuites non ha
beant paupertatem que fm aduer
sarium est virtus.et infirmi non ha
bent abstinentiam.sequitur illatum
Ex quo statim apparet q ista oīa
predicta ieiunium.vigilie.pauptas
et huiusmodi magis sunt quedam
voluntarie penalitates.q̄z virtutes
dicende.patet ex dictis. Qm̄ si pau
ptas vel ieiuniū cēnt virt⁹ vel gra
d⁹ virtutis tūc cēnt p se laudabiles
quoniam virtutes sunt per se bone
et de genere per se laudabiles. Ter

tũ est autem ꝙ paupertas non est laudabilis nisi ex hoc adiuncto ꝙ est voluntaria. Sic est de ieiunijs ⁊ vigilijs Unde quêadmodũ mors ipa volũtarie perpessa pro christo licet sit meritoria. nõ tñ est virt⁹ aie aut potentie pfectio. sicut actus vel habit⁹ existens in aia. sed magis ẽ q̃daz volũtaria et meritoria penalitas. sic de p̃dictis imaginandũ est Alteri⁹ infero ꝙ habẽs familiam. vxorẽ et liberos p̃t essentialiẽ pficiin vita spiritali et xp̃iana. patet de Abraã vt argutũ est. de Job ⁊ aliis q̃z plurimis viris pfectis tã veteris q̃z noui testamenti q̃ vxores habuerũt. Secõdo qz tales p̃nt habere oẽs virtutes. Si em̃ dareẽ instãtia maxime esset de ipa incontinentia. Sanc aũt habẽ p̃nt ipi diugati vt expresse determiat aug⁹ in li. de bono diugali. Cõtinẽtia etem̃ sicut ipe ait nõ est virt⁹ corpis sed animi. Nã virtutes aliq̃n latent in habitu. aliq̃n manifestanẽ in ope. omnẽ autẽ actũ vel habitũ animi quẽ habent nõ diugati p̃nt et ipi diuges habẽ Sicut em̃ exemplũ est beati Aug⁹. vbi sup̃. Nõ impar est meritũ essentiale fortitudinis vel patiẽtie in Johanne q̃ passus nõ est. ⁊ in petro q̃ passus est. Sabuit em̃ Jobes vtutes fortitudinis et patientie eque pfectas sicut et petr⁹. Sic et osimiliẽ nõ est impar meritũ essentiale castitatis vel otinentie in Jobe qui nuptias exp⁹ nõ ẽ. et Abraã q̃ filios genuit. Abraã etem̃ castitatẽ celiba

tus Jobis habuit in voto et habitu. et castitatẽ nuptiaꝝ in vsu qui libenẽ abstinuisset ab oĩ actu cõiugali si dñs p̃cepisset. sicut Jobez legiẽ a nuptijs reuocasse. Qui q̃dem Jobes otinentiã oñdit in actu exteriori. Ex quo sequitur ꝙ virginitas p̃m illud quod addit vltra cõtinentiam. et si sit quidez decor virtutis. non tamen est virtus nec gradus virtutis alias diugati nõ possent omnes virtutes habere. imo quia virtutes necessario onexe sunt nullam omnino virtutem haberẽt quibus deessz virginitas. Secũdo nulla virtus tollitur nisi per peccatum. virginitas autem absq̃z peccato perdi potest vt in actu cõiugali Tertio omnes virtutes et actus earum p̃o loco et tempore sunt in precepto. virginitas autẽ nulli seruanda precipitur. Quarto omnis virtus perdita vel amissa per penitentiam potest reparari. sola virginitas p̃dita vel amissa nunq̃z reparatur. Ex premissis igitur apparet qũo consilia euangelica faciunt ad perfectionem vite spiritalis. faciunt em̃ vt dictum est sicut instrumenta promouentia vel expedientia vel manuducentia ad illam aut sicut remouentia prohibens Quia em̃ concupiscentia oculorum plurimũ impedit et retardat a perfectione habenda. Ideo ad tollendum istud dedit dñs osilium pauptatis per quã tollunẽ ⁊ abdicanẽ ea que extra nos sunt videlz tpalia. Quia

ꝓinde cōcupiscentia carnis viā ꝓ/
pedit ad pfectionē habendam. Ea
ꝓpter adhibuit dñs cōsiliū castita
tis q̄ tolleret illud qđ est iuxta nos
videlicet vt est cōcupiscētia carnis
Quia deniqz supbia vite mario im
pedimento est ad ipaz pfectionem
Datū est idcirco consiliū obedien/
tie qua nosmet ipos abnegem⁹ po/
nentes ꝓpriā voluntatē in arbitrio
alteri⁹ Cōcordat cū istis doctor so
lennis in questionib⁹ de quodlibet
dicens. ꝙ cōsilia euāgelica plus fa
ciūt ad vitā spiritalem negatiue re
mouendo prohibentia q̄z positiue.
Hoc idē ponit doctor sanct⁹ in plu
rib⁹ locis dicens ꝙ cōsilia ordināt
ad vitā spiritalē sicut ad vitaz cor
pis tuendā ordinat medicina ꝑser
uatiua q̄ nō intrat essentialē dstitu
tionē viuētis et sine ea pōt haberi
pfecta et integra sanitas. Cetēa āt
ꝑcepta alia a caritate faciūt ad vi
tā spiritalē sic cib⁹ vel alimentū ad
vitā corpis. sine aūt cibo vel alimē
to nō est vita. imo et alimentū per
actionē caloris naturalis cōuertit
in alitū vt ꝓbatū. Sic ergo appꝛet
ꝙ quantūcūqz remoueant impedi
menta pfectionis ꝑ instrumēta cō
siliorz. vel quantūcūqz pfecta instru
menta habeant ad pfectionem ha
bendā. nunqz tñ dicend⁹ est homo
pfect⁹ nisi habeat illa que veniunt
et cōcurrūt ad essentialē cōstitutio/
nem et pfectionē vite spiritalis que
sūt obseruantia ꝑceptorz diuinorz
et exercitiū virtutū. de quib⁹ oīb⁹

dant ꝑcepta et de pfectione earuz
Itaqz et si cōsilia euangelica pluri
mū expediant et valeant ad pfecti
onē vite spiritalis cōquirēdam. nō
tñ necessario req̄runt ad eaz qm̄ in
oīi statu seru. ordine. gradu pfecti
viri inuenti sūt. Ex quib⁹ colligi ꝑt
breuis et necessaria dra ꝓcepto/
rū et cōsilioz quo ad materiaz vel
obiectū sup quo ferunt. qm̄ cōsilia
ꝓprie et maxime respiciūt materiaz
instrumentalē disponentē ad facili
us et breui⁹ adquirendaz essentia/
lē vite xp̄iane pfectionem. Et ideo
sūt pfectio ꝑm quid et accidētalit.
Precepta vero diuina magis ꝺ di
recto et immediate respiciūt illa q̄
essentialit ꝑtinēt ad vitaz xp̄ianaz
et spiritale sicut sūt virtutes q act⁹
eaz. Ex istis infero ꝙ obligatio ꝑ
ceptorz maior ē et efficacior q̄z ob/
ligatio votorz Probat istud primo
cōpando votū et ꝑceptū ad mate/
riam circa quaz cadunt. Scđo cō
pando ad modū et vim obligandi
Et tertio cōpando ad illa a quib⁹
trahūt rationem sue obligationis.
Ex ꝑma radice arguit qm̄ ꝑcepta
diuina sūt et dant de illis que p se
bona sūt. vtpote de actib⁹ virtutū
de dilectione dei et primi quibus
homo simpliciter bon⁹ dicit in vita
spiritali et xp̄iana et in quibus stat
et essentialit cōsistit vita spiritalis
et pfectio ipi⁹. Nota aūt non sunt
de operib⁹ ꝑceptorz sed magis de
instrumentis ad vitaz xp̄ianaz vt
ꝙ paupertate. abstinētia. vigilijs et

hmõi que nõ sũt per se bona virtutũ sed magis dispositõ ad ꝟtutes Ex scõa radice arguit idẽ Quũ naturalis obligatio vel vinculũ immutabile ꝙ indissolubile maius est qz voluntariũ et dispẽsabile Ad pcepta autẽ obligat homo naturaliter et indispẽsabiliter Ex tertio medio pbat corollarium. qm̃ pcepta trahũt et sortiũtur vim a deo dictãte et naturaliter inserẽte in tabulis cordis Vota aũt suã imediatã obligationẽ accipiũt a volũtate hois vouẽtis. qui q̃ntum vult se ligat ꝙ obligat. et ꝑ libitu votũ suũ q̃lificat Itẽ pcepta sunt de nẽcarijs ad salutẽ. nõ sic aũt vota Magis aũt obligamur ad illa q̃ sũt de nẽcitate salutis. qz ad ea q̃ sic nõ nẽcario requirunt Proiñ vota non hñt vim obligãdi nisi ab ipis pceptis Mñ teneꝫ quis vota sua implẽ virtute pcepti illi⁹ iuris naturalis q̃ iubeꝫ ꝓmissa reddere. igit. Alteri⁹ infero q ꝯsilia ꝙ obseruãtia cõciliorum ordinat finaliter ad pcepta ꝙ mãdata. hoc ẽ ad pfectã obseruãtiã pceptoꝝ et mãdatoꝝ Sequit er dictis qm̃ pfectio ꝑm q̃ et accidẽtalis ordinatur ad pfectionẽ simplr. ꝯsilia autẽ et vota ptinent ad pfectionẽ ꝑm q̃. et pcepta ad pfectionẽ simplr vt dictũ est Etiã qz instrumentũ est ꝓpter ꝓncipale agens. vota aũt et cõsilia sunt de materia instrumẽtali. Ex q̃ potest sumi ratio ad pcedẽs corollariuz qm̃ ad vota ꝙ ꝯsilia obligat hõ fi naliter ꝓpter ipa pcepta. igitur pcepta magis obligãt per regulaz aristl. ꝑmo posterioꝝ Propter qõ vnũqq̃ tale et illud magis Ex quo apparet q̃ dũ ꝯsilia dicuntur esse de meliori bono nõ fit apatio eoꝝ ad pcepta sed ad sua cõnria Verbi gra cũ pauptas dicit melius bonum nõ cõparat pauptas ad opus pcepti sed ad diuitias. sic q̃ pauptas melior est ad perfectionẽ adquirendã vite spiritalis. qz possessio opũ et diuitiaꝝ Ille tãto dicũtur cõsilia de meliori bono. qz ordinant ad meliorẽ et pfectiorẽ obseruantiã pceptorũ qz sit cõmunis obꝟuantia eorũ qui non accipiũt instrumẽta cõsilioꝝ ꝙ votorũ Sequit vltra Et si pl⁹ meretur quis ꝑ opus aliq̃d factum ex voto qz per illud idẽ sine voto votũ tñ nõ mutat genus aut ſbaz opis Prima ps arguit. qm̃ ꝑ votum hõ dat plus deo. scz op⁹ ipm et potentiã. dum facit se non posse q̃n faciat quod ꝓus poterat non facere Siue iuxta cõmunez metaphorã vouens dat fructũ et arborem Alius aũt qui nõ vouit solum dat actũ. vel fructũ sine potentia vel arbore Maius aũt ẽ dare actũ et potentiã fructũ et arborẽ. qz solum fructũ vel solã arborẽ vl actũ Item qz per votũ magis firmat hõ in bono Scõa ps arguit. qm̃ votũ nõ addit nisi rationẽ voluntarie obligationis. istud autez nõ mutat genus vel ſbam operis. Ex

Vtę aurora mane rutilans solē ediderit

quo vlteri⁹ hoc patz ꝙ multa opa sine voto perfectiora sūt et meliora. ꝯ aliqua alia ex voto Probat qm̄ diligere deū ex toto corde melius ē ꝯ aliqua tepida castitas. ꝙ opus martyrū sine voto lōge melius ē ꝯ paupertas vel ieiuniū ex voto Ex p̄dictis infero ꝙ papa i om̄i voto religionis dispēsare pōt Hoc patz qm̄ in oi emissione voti subintelligi debet volūtas p̄nci/pis vel sūmi pontificis Itē si non potest dispensare papa in om̄i voto vel hoc esset qz votum. ꝙ sic de iure diuino ꝙ naturali reddendū est vel qz solēnisatū Nō p̄mum alꝫ in nullo voto papa posset dispēsare. qđ est absurdū Et patz oñtia qm̄ redditio vni⁹ voti non plus est de iure diuino ꝯ redditio alteri⁹. Nec scōm dicī pt. qz solennisatio voti ē de institutione eccie et ita de iure humano. supra quod est papa. et ita patet ꝙ papa potest facere de monacho nō mōchū qm̄ sic arguit de palude. esse monachū non est nisi cē obligatū ad obꝫuantiā triū p̄ncipaliū votoꝝ Hmōi autē obligationē vel vinculū soluē pōt papa sicut et legit fecisse de rege vno arragonū quem exire coegit de claustro ad plem p̄creandā et vtilē ducendā Ex p̄missis oibus sequit ꝙ multi sūt pfecti ꝙ fuerunt in vita spirituali. qui nō sūt in statu pfectionis Patz de multis diuitiis. qui sūt et fuerūt pfecti in vita xp̄iana. nec tñ hñt statū pfectōis qm̄ status diuitalis nō dicit stat⁹ pfectionis dsimilit Multi vt pch⁹ dolor et clare nimiū vidē est sē in statu pfectionis plationis vel religionis dim impfectissimi. dissoluti in vita et moribus. vt inde dixerit greg⁹ in pastorali Plerūqz ordinē psonaꝝ pmutauit qualitas morū Vñ p declaratione āpliori describitur status pfectionis. ꝙ ē mod⁹ viuēdi in quo q̄s obligat ad pfectionē adq̄rendā vel exercendam siue obligek per votū aut platōez vel dignitatē Dixi adq̄rendā ꝓpt statū religiosoꝝ. exercendā ꝓpter statū platoꝝ epoꝝ et curatoꝝ Jnfero vltra ꝙ status pfectiōis exercende generalit pfectior est statu illo qui ordinat ad pfectionē adq̄rendā. hoc de se notū est. qm̄ exercere opera pfectionis digni⁹ est et pfectius. ꝯ ad illa niti tendere et festinare Simt et stat⁹ ille pfectior est qui obligat assumentē illuz ad opera pfectiora exercēda vel adq̄renda. ꝯ ille qui ad min⁹ perfecta obligat aut exercēda aut conq̄renda Alteri⁹ sequit ꝙ status pfectissimus in eccia militante est status epoꝝ Patet qz obligat ad opera hierarchica pfectissima exercenda que sūt purgare illumiare et perficere Purgare arguēdo corripiendo increpādo Argue increpa obsecra monet aplus thimotheū ꝙ epm ordinauerat Illuminare aūt instruēdo. docēdo. monēdo Oportet scribit aplus epm amplectentē

esse eū qui ꝑm sanā doctrinā est fi/ delē sermonē vt sit potens exhor/ tari in doctrina sana.et cōtradicē tes arguē Quāobrē et in ordina/ tione epi petit ab eo Scis nouū ⁊ vetus testamentū.et respōdet.scio Perfice deniq; hostias ꝓces orō/ nes sacra que sūt vasa scificatiōis et gre offerēdo Cūis eni pōtifex vt instruit hebreos apls ex hoib⁹ assumptus ꝓ hoibus constituit in his que sūt ad deū.vt offerat do/ na et sacrificia pro pcis Item q̄ ꝑlatus debz aiam suā ponere pro subditis.qō est opus pfectionis marie Debet regentibus subsidia ministrare tpaliū bonoꝝ Si enim inq̄t greg⁹ nō dat ꝙam suam.q̄ datur⁹ est aiam suā? Itē ꝑm apl̄m et diuinū dionysiū epi sūt coopa/ tores dei Pontificū ordo ait dio/ nysius ꝑm⁹ et sublimissim⁹ Et hu/ go in ꝺmento Epi sūt sublimes et supiores ac ipi ꝺnitati magis ap ꝓpinquātes Sequit vlteri⁹ q̄ sta/ tus ꝑlationis nō ideo dicit perfe/ ctissimus.q̄ cōueniētior et aptior est ad pfectionē adq̄rendā.sed q̄ hoiem iā perfectū req̄rit Patz q̄a status est pfectionis in alios exer cende nō adquirēde.q̄re hominē pfectissimū exigit et requirit Quo circa accipiam⁹ dr̄am inter statum pfectionis adq̄rende et statū pfe/ ctionis exercēde.que quidē dr̄a a fine sumēda est Status nēpe pfe/ ctionis exercēde intēdit bonū suū in alios effūdere et multiplicare.

Status vero pfectionis adquirē/ de bonū illud q̄ iā ali⁹ diffundit intēdit nitit̄ et festinat in se adq̄rē Primus ex abūdantia in alios re undat.sedus in se stat Scōm eni arist̄l.v.ethi. Virtus tūc perfecta ē q̄n habēs eam pōt ad alterū vti⁊ mō ad se ipm Multi eniz in ꝓpr̄is ꝟtute vti possūt.qui ad alter⁹ ne/ queūt Ultra sequit̄ eth̄ stat⁹ prela tionis sit status pfectionis exercē de.nō sic tñ exercende quin etiam sit ⁊ adquirēde Patet q̄ ꝑlati nō sunt in sūmo pfectōnis sed in dies ꝓficiūt in gratijs et virtutib⁹. Nō q̄ iam acceperim dicit aplus aut perfectus sim hoc est sic quin am/ plius perfici possim Sequor autē si quo modo apprehendā Quare aūt plus dicat̄ perfectiōis exercē de q̄z adquirēde.ideo est quia ꝑn/ cipalit̄ datur ⁊ instituit̄ ex officō ⁊ ordine.vt bonū quod in eo est ex/ tendat diriuet in alios et effūdat. ⁊ quasi se neglecto alijs nō sibi vi/ uat.qui nec sic perfectus est quin vlterius perfici queat.sed q̄ maxi ma ex parte iam pfectionis est.sic̄ perfectus doctor et clericus dicit̄ quia excelleter profecit in doctrina q̄ q̄z cūi die ꝓficiat in ea Ex istis infero quia status curatoꝝ in or/ dine ꝓximus est statui epōrum Pa tet q̄ eadē opera hierarchica eis incumbūt que et epis Etsi non in tam excellenti gratu Debēt eteni subditos purgare arguēdo increpando.illuminare docendo ⁊ ꝑfi

Vtꝛ aurora mane
cādo. perficere sacmēta ministran
do Tenenť et in casu sicut episco/
pi alias ꝑ ouibus ponere Unde
in missione septuaginta duoꝝ dis/
pulorꝝ quibus curati succedūt ꝟz
theologos et iuristas. qñ eadem
opera mādauit eis xp̄s q̄ q apo
stolis luce decimo Sequiť statum
er hoc ꝙ status curatorꝝ pfectior
est statu religiosorꝝ Patet qꝛ pri
mior est sūmo statuī eporū ego ꝛc
Qđ aūt est ꝓpinq̄us sūmo est pfe
ctius Scđo qꝛ status curatorꝝ est
status pfectionis exercende Reli/
gionis vero status magis ē adq̄/
rende. ꝑm p̄dicta aūt statꝰ pfectio
nis exercende pfectior est statu p/
fectionis adq̄rende Qꝛ status reli
giosorꝝ sit pfectionis adquirendꝛ
hoc exp̄sse ponit scūs doctor scđa
scđe. q. c. lxxxvi. ar. ꝑmo in solutō/
ne. iij. et. iiij. rōnū et ar. ij. in corpe
q̄stionis Et libello suo de pfectōe
vite spiritalis Status inq̄t religio
nis ad perfectionez ptinere dicit
ꝓ q̄nto est via tendēdi ad pfectio
nem per quedā exercicia regłaris
obꝟuantie Unde et. ij. ij. in pluribus
locis q̄onis eiusdē Religiosꝰ inq̄t
nō ꝓfiteť se esse perfectū ꝟz magis
adhibere curā operā et studiū ad
adq̄rendā pfectionē per regłares
obꝟuantias sue religionis quam
assumit. sicut instrumēta ad pfecti
onē Et ita sicut ipe dicit dicit sta/
tus pfectionis solū ex intētione fi/
nis perfectionis adq̄rende Qui ār
opatur ad finē. nōduꝝ assecutus ē
rutilans solē ediderit
finē Alioquin religiosus pfessus
vniꝰ diei qui verissime q ꝓxie ē re
ligiosus esset taꝝ pfectus. et pueri
xiij ānoꝝ pfessi dicerenť iā pfecti.
qđ quis dicēt? Unde et i religioni/
bus licite et bene recipiuntur pueri
adolescētes hoies indocti et imꝑ/
fectissimi vt sez pficianť in religio/
ne tales aūt nūq̄ꝟ deberēt admitti
ad. curam regendā Sic igiť statꝰ
curatorū req̄rit hoiem pfectiorem
q̄ꝟ status religiōis ea ꝓpť dicebat
augꝰ et habetur. xxi. q. i. c. Proba/
tiores non nisi et meliores in cleri/
cos hoc est curatos recipimꝰ Non
dicit in mōchos vel religiosos ad
quē statū qꝛ est status pfectionis
adq̄rende. oēs recipi pūt Pretē/
rea ꝟz dīnū dionysiū statꝰ platoꝝ
pferť statui religiosorꝝ. qꝛ ē adduc
tiuꝰ et aliꝰ in se statꝰ Jporū aūt cu
ratorꝝ ē etiā alios ad deū adducē
exhortādo instruēdo q monēdo q
sic ad deū redeāt Unde vi. ca. celesti.
hierarchie ait ipe dionysius Con
sūmandus mōchus retro sacerdo
tem stat non supꝑ caput hās tradi
ta eloq̄a Sequiť in textu Qꝛ autē
neq̄ꝟ supꝑ caput tradita eloq̄a hꝛe
dicit et astare sacerdoti declarat
monachicū ordinē nō esse alīs p/
latū. sed in ipa stantez singulari et
sacra statione Unde et ab initio
institutionis religiosorꝝ vt ex legē/
dis pꝛm claret et apparet. Fligiosi
erant subditi parochialibꝰ curati
a quibus et recipiebant ecclīastica
sacmenta Postmodū vero vt pa/

gandi tolleretur occaſio. abbates eoꝝ inſtituti ſũt curati eorum Itẽ arguit ad corollarium qm̃ curati ordinati ſũt ad bonũ cõmune. religioſi vero vacant bono ꝑuato ſingulari et ſacre ſtationi. bonum vero cõmune diuinius eſt ⁊ meli⁹ bono ꝑuato Infero vltra ꝙ ſtatus curatoꝝ ſicut et epoꝝ eſt de ꝑ maria et ordinaria xꝑi inſtitutiõe Patet qꝛ ipi diſcipuli q̃bus ſucce/dũt curati ꝑm glõs et canões fuerũt ordinarij hierarchie et imediate a xꝑo miſſi. et ptãtem hierarchi ſandi acceperũt non a petro ſed a xꝑo Sequit vltra ꝙ curati paro/chiales nõ ſe hñt ad epos ſic̃ bali/ui vel ꝓpoſiti ad regẽ vel ꝑncipes Patet qm̃ ipi curati hñt ordina/riam iuriſdictionẽ ſiue ptãtem exercendi ea que iuris ſũt in ſubditos ſicut et diſcipuli quibus ſuccedunt Prepoſiti aũt et baliui nõ habent niſi ſubdelegatã iuriſdictionẽ non ordinariã Scdo ſi curati nõ haberent ordinariã iuriſdictionẽ plus q̃z ꝓpoſiti vel baliui regũ et prinꝯi pũ tũc epi poſſent ꝑ libitu ⁊ mere gratis eos deponere abſq; culpa ſicut ꝑncipes de ſuis prepoſitis ⁊ baliuis facere poſſũt Conſequẽs aũt falſũ eſt. quia ꝑm canões eccleſiam quã quis iuſte adeptus ẽ. nõ niſi pro graui culpa coram epo canonica ſcueritate amittere debet. Itẽ qꝛ curati de iure diuino ⁊ cõi poſſũt opa hierarchica exercẽ arguere docere ꝓicare. ꝓficere ſac/menta miniſtrare. ſequit ꝙ ſtatus curatoꝝ nõ eſt factitius vel adue/ticius vel volũtarⁱ Ptz exquo ꝑz ꝓdicta eſt de ꝑmaria xꝑi inſtitutione et ordinarius ſtatus Ulterius ſequit ꝙ ſicut papa nõ poſſet ſtatũ curatoꝝ epoꝝ ab eccleſia tollere ſic nec ſtatũ curatoꝝ Patet quia in ſuis anteceſſoribus immediati a xꝑo miſſi ſũt. ſicut ⁊ epi in apl̃oꝝ miſſione Ultimo infero ſicut ſummus pontifex nõ poſſet ſtatũ curatorũ abolẽ vel tollere. ſic nec a parochianis omniũ curatoꝝ omnem debitam ſubiectionẽ tollere vel ſuſpendere. ita vt in nullo eis ſubijceren/tur Probat qm̃ ꝑm dicta curati a xꝑo in ſuis ſucceſſoribⁿ acceperũt auctem et ptãtem actiuã. imo mãdatũ et ꝓceptũ hierarchiſandi ſb/ditos ſuos. ergo xpũs eodẽ actu vel mandato inſtituit ordinauit et ꝓcepit ꝙ ipi ſubditi a curatis hierarchiſarenᵗ ⁊ ad eos venirẽtꝫ Fruſtra eteni daretur actiua ptãs hierarchiſandi niſi et paſſiua Unde ſicut arguunt doctores theologi Chriſtus dando apl̃is poteſtatez abſoluendi Quorũ remiſeritis. peccata ⁊c. illo eodẽ actu et mandato obligabat homines ad ofeſſionẽ peccatoꝝ. quoniã ſine confeſſione nunq̃z abſoluerẽt. et fruſtra dediſſet auctoritatez abſoluendi. niſi in ſubditis correſpondenᵗ inſtituiſſet obligationẽ preceptiuã ad ſe ſubmittendũ eis pro beneficio abſolutionis Ita in ꝓpoſito imaginan

Cōtra ꝓfessū

dum est Itē qz ipi curati iure naturali et diuino obligant curā et solicitudinē gerere ac rationem distrīctam reddere de ouibus sibi commissis. igit ipi etiā parochiani eis obligantur q subjiciūtur. tenet ose quētia qz obligatio debet esse mutua nec claudicare debet Itaque necessariū est si rex vel ꝓnceps teneatur subditos tueri regere ꝓtegere et defendere. q correspondenter subditi eis debeant subiectionē tributū et vectigal. et ecōtra si plebs vel populus debet principi reuerētiam et tributa Rex etiā debet eis ꝓtectionē et defensionē Nā q ipse sūmus pontifex ꝓpter magnitudinem obligationis vocat se seruuz seruoꝝ Sic etiā oportz q omnes ei maxime obligent Sic igit inter curatos q parochianos ē mutua naturalis q diuina obligatio quā generaliter papa nō potest ab oibus tollere

Explicit notabilis val

de tractatus de consiliis euangelicis. et his que pficiūt hominem essentialiter. et de statu ꝓfectionis

inobedientē vel

Contra ꝓfessū inobe-

dientē eiusd Jo garsōis

DE ore tuo te iudico serue neqz Si hoc dixit in pabola dns de suo nō mltiplicāte licz reddēte talentū. qd dicturꝰ ē de suo dissipante sit et negāte talētū Talis ē ille inobediēs ꝓfessus sit clericus sit laicus. q ꝓpriā spūs sui volūtatē accepta a deo cā lucrādi vite thesauꝝ etne. dedit illā in manu supiorī sui dicēs Suscipe me q vinā abba pī In manꝰ tuas omēdo spm meum qm fidēs i te q de me diffidēs do illū tibi Adiuua me q saluus ero. Nūc tu quisqs es ꝓfessus h mō vel sīli. q pīi cuiꝰ ē volūtas tua do no tuo. imo voto spōtaneo pꝰ nūc in nēitate xpo parē recusas q cōstimulū calcitrare psumis. interrogabo te paucula qtūs ex ore tuo te iudicet scia tua Introgo te si dico sue neqz. Si frem et seruū in xpo carissimū agēs in spū lenitat. et instruēs iuxt mōitionē apli q xpi cupiēs te saluū esse ab erroze vie deuie. qm omis inobedia deuiat a via vite. ad quā q reduxerit et cōuerterit pccorē opit multitudinez pccoꝝ Introgo te si memineri. ꝓfessiōis tue. etsi penitz te fecisse. pcul absit hec ingtitudo a spū tuo. pcul et tal. porro si memineris et a ꝓpbas introgo qs sapientioꝝ q potioꝝ intpres erit ꝓfessiōis huiꝰ qlit obduāda ē a supioꝝ pī tuꝰ maxime cū osilio ouētus. aut tu subditus et vnicus et vt fertur laicus!

Si te tuūq; dixeris p̄ferendū p̄ponendūq; iudiciū/erras intolerabl'r neq; est qui talē te nō aspnaī tuaz p̄tin' arrogantiā subsamnās q; dicēs Quis p̄t hūc audire? Certe puto q; pudet te etiā hec inīrogatio auditu suo p̄mo ¶ Interrogo deinceps putas ne p̄rem. imo q; p̄res tuos ita malignātis esse neq̄tie. q; in male ꝺsulendo saluti tue. vellet se simī et te pire? Exclamabīs arbitroz ad hanc inīrogationē cachinnās q; indignās rugata fronte Lōge sit hec insania a me paupculo ideota subdito et pccoze. vt de sanctissima supioz̄ meoz̄. p̄batissia q; sapia. taz sacrilege defipiā Eui gila nūc et pspice si nō breui raciū cula p̄tinus ex oze tuo te iudico q; iussus hoc q; illud facere tu nō obedire pseueras Si eni supioz tu' sapiētioz est in cognoscēdo p̄cepta regule quā pfessus es. si p̄tēa credis q; nollet se damnare dū tibi p̄cipit obedire. q; obniti potes. q; excusatio afferre sup inobediētia tua ne dicam ptinacia? Sed dicis forte demissis oculis. q; facie humi dejecta si nō omīs a te pudoz abscesserit. si nō attrita iā fronte mere tricē imitaris dicēs Nolo virtuosus esse. q; dño per afflictiones abstinentiā q; placē exēplo p̄oz̄ sco/rū noiatim Jobis baptiste. sentio fortitudinē corpis mei. scio q; ieiuniū a vino nō erit in grauamen m̄ Ecce frater recedis iā a concessis p̄oribus Tu iudiciū tui p̄fers omī alteri. q; si si dicat infirmus et insanus medico suo Cognosco melius dispositionē meam q; tu ipe Scio q; liē obtpandū m̄ nō ē regul' artis tue ¶ Aggrediar nunc te altera via duriozē. vt ex oze tuo te iudicē si ptinax esse decreueris. nō tm̄mō p̄uū neq; sed vel hereticū apostatā vel de hereſi et apostasia vehementer suspectū. ita tī si deposito iudiciī rōnis per cerebri lesionez tibi nō fuerit excusationis subsidiū. quo casu nō ita argumētis theologie. sed fomētis medicine op' erit. Dixit dñs nr̄ ih̄s xp̄s ad oēs in ecc̄ia p̄latos loquēs ad personas apl̄oz̄ et discipulozū Qui vos audit me audit q; qui vos spernit me spernit Credis hoc? Credis si catholic'es Scio p̄terea q; supiozes sūt et p̄lati tui p̄res ordinis sancti in quo et sub quo p̄fessū te negare nō potes. aut si negas. erras in facto et conuinci testib' potes. imo verberibus et carceribus coerceri Alioq̄n fas esset exēplo silī et pnicioso cuilibet p̄fesso religionez se negare p̄fessū et impune Ceteq̄ si fateris te p̄fessū fatearis oportz te ad obedientiā. cōn p̄zium etiā volūtatis arbitriū teneri ligatum Alioq̄n cōdicis euāgelico nūc inducto p̄cepto Qui vos spernit me spernit Qui aūt spernit xp̄m vtiq; blasphemat et apostatisat. Et si addit q; hoc licite faciat. se palam in hereſim p̄cipitat. ex qua si non velit extrahi ptinax est iudicādus

et vt talis brachio sclari relinquē dus.ne dñ a monasterio pellēdus puideat salubriora de⁹.tñ et si ita loqmur et vere loqmur Tēptabo viā rursus alterā q̄ sanioris est ad morbū fomiti Dicis vt accepi ia ptactū est ꝙ nō ex inobedientia de/sistere vis a potu vini.cetēis q̄ ci bis lautioribꝰ ordini ocessis ꝛ ad vtutes adqrendas ex pnia Vide qso frater ne mētiat iniquitas sibi ne sit iste laqus sathane sub āgelo lucis.nō virtus abstinentie in spū humilitatis Itaq̄ si vis vt credā tibi oñde vel paulisper obedientiā in q̄ntulo potu vini.necnon in alio frm edulio saltē pauculo.vnde nō possit corpus ad lasciuiā excitari. neq̄ rigor abstinētie pdi.nūc vēo quale istud ē ꝙ abhorres a vino talit vt nec cōsuetudini eccie velis esse oformis.q̄ post sacrā cōionē dat laicl.poculū vini tātillū. Qualt est ista obsecro singlaritas.nūqd de radice pcedit abstinētie.et non potiꝰ ex intimis hypocritat demē tie.vt dñ facis qđ nemo mirentur oīes.et tibi laudē singularitatis impune pſumas? Legimꝰ de multi. ita seductis pessimo fine ēminanti bus vitā Fuit sco frācisco collau datus ff vnus qui iussus cōfiteri per verba noluit nisi p nutꝰ Tolli/te inqt scus frācisc⁹ figmētum ꝛ diabolicū docuit erit⁹ ita eē Dicit climachꝰ Si videris aliq̄ qui sibi sit in cōitate singlaris.ipe nō indi get demone tēptante qz factus est sibi demon Et apud sapientē scri/bitur Vidisti hoiem sibi sapientē videi plus illo spem hēbit insipiēs Quis vo plus sibi videt sapiēs q̄z sit ille qui iudiciū suū pfert iudicō q̄rūcū q̄z? At vēo dicit ff iste sic ac/cepi Nullū audiā i abstinētia mea nisi solā eccīam.q̄si videlz p q̄libz tali sit ouocandū generale cōsiliū. aut sit papa spēaliter adeūdus.et nō sufficiēter dicat eccīa q̄ supior pptim in re tali decernitq iubz Ex/istimo pinde ꝙ si mitteret ad pa/pā ff iste nec sic obedire ussiōi sue vellet Est apud narrationes pfm de quodā gliante in abstinētie sin gularitate qđ remediū inuenerunt pres.ligauerūt ipm tāq̄z fatuū.et certe ia ipe tal tis erat Cōpulerūt vti lautissimis cibis et vino ad sa/turitatē et nauseam Quid tandē? Sanatꝰ est a pſumptione vel arro gātia singlaris abstinētie et oñter a vanitate q piculo insanie libera tus Tradidit btūs bernardus ꝙ diabolꝰ nō habet machinamentū maiꝰ ad poitionē q̄rentiū placere deo q̄z si suadeat currē indiscrete q̄tinꝰ qui currit incurrat et pceps ruat Vocat hoc demoniū meridi/anum qñ sub specie magni boni et singularis pfectꝰ.incidit q̄s in ma gnū malū Et qđ maiꝰ malū q̄z in/obedia.q̄ pcēm ariolandi.i.idola/trādi a dño noiat? Preterea dicit apls Si esca scādalisat ffrem meū nō māducabo carnes in eternum q̄nto magl.si abstinētia tua o frat scādalisat ffrem.ne dñ vnū ex pusil lis.sed pfem et maiorē Ne tibi ti/

Finis

mendū est. Itaq; non expedit tibi otristare p̄rem tuū. nō contumacē esse ad illū. i. non tollere te sibi. cui te voto tradidisti. hoc rapina ē. ℞ sacrilegiū. Dicā tibi in veritate nec mētiar ℣i de duob⁹ malis alterū esset faciēdū. vel omedere carnes in die veneris sca. cū renisu cōscie timorate. aut abstinere a vino cōn p̄ceptū obedie rōnabilit̄ imposite p̄ferrē p̄mū q; scām nō ido malū sed vt bonū deberet impleri bibē/ do vinū. Alioq̄n cū ptinaci renisu nō staret salus vbi aliud ppetran do cū subsequēte humili penitētia omedēs carnes saluarē. Deniq; si forte dicturus es. Moueor lege spūsci. vide si spūscus est dissenti/ onis deus. Vide si quilibet p̄fess⁹ regulā ita dicēt q̄nta ofusio seq̄re tur. Vide si sufficientē doces excep tionē a regula generali. quā q̄ p̄m quā p̄fessus es. Sed formido ne faciā verba mea surdo. nisi q; nō iā tibi sed p̄ribus p̄ te loquor. Et forte p ceteris imposterū si quod auertat deus occurrēt casus talis. Bene vale cor boni cōsilij statuēs tecū. nō plus aut aliter sapiens q̄z oportet. Jobes Cācellari⁹ pisien⁹ Lugduni. Anno. M. q̄dringentesi/ movicesimoserto in Januario ꝛc.

Finis

Idē ab eodē cancella

rio parisien de zelo et feruore no/ uiciatus ꝛc.

Dolet zelus dom⁹ dei p̄sertim dū est nouitij⁹ homis bone volūtatis comedere hoc est vrgere vt oīa que conspi ciūt vicioz scandala satagant vel tollere vel culpare. vel ceteros ad ablationē acriter animare. Nō dis simulādū asserit. nō parcendū. nō scandalū formidandū. sed incedē dū viriliter per arma iustitie a de/ xtris q a sinistris. per infamiam q bonā famā. per ℞bera si opus est per sanguinē et per mortē. Jeruz cuenit q̄ post experientias varias post irritos conatus post agnitā humane fragilitatis et iniq̄tatis abyssū inexhaustibilē tēperatur et mollescit feruor iste. bulliēti musto similis. et quo maturior eo sanior efficit. Mitigat q̄z tribulationis aq̄ vinū nimis feruide charitati. Por/ro nō negauerim me p̄dib⁹ annis zelū hmōi qualēcunq; sensisse. sed q̄z frequenter fuerit nō p̄m sciam me docuerunt exitus.

Explicit

De exercitijs

Tractat⁹ Mgri Johis Garson Cancel⁹ pariſ⁹ p deuotis ſimplicibus Qualiter ſe in ſuis exercitijs diſcrete⁊ caute hr̃e debẽt de gallico in latinũ translatus

DEus vult vt ſit rationabile obſequiũ noſtrũ ita vt cũcta que in ei⁹ ſeruitio facim⁹ fiant cũ diſcretione. tã quo ad corpus. q̃z quo ad animã Naz iuxta omune ꝓuerbiũ Oñe qđ ẽ nimiũ vertit̃ in viciũ Studeat ergo aia ſic regere corpus ſuum. vt ex vna parte nõ contra ſe prcualeat et ex alia parte vt in ſeruiẽdo ſibi etiaz non deficiat Quorũ primũ fit cuz non nimis laute ipſuz corpus enutritur Scõm quãdo nõ nimiũ exercitijs ſiue corpalibus ſiue ſpũalibus fatigatur Et maxime in ſpiritualibus ſeu ad ſpiritualitatẽ tendentibus exercitijs eſt cautela adhibenda. quia in talibus ꝓpter ſimplicitatẽ nõ nullo⁊ deuoto⁊um et antiqui hoſtis inſidias. ſub ſpecie boni poſſet homo incurrere periculũ magni mali Exempli gr̃a Si q̃s nimis et nõ cũ debita diſcretõne nec cũ conſilio alio⁊ deuoto⁊ expertorũ et ſuo⁊ ſuperiorũ intendere vellet. ieiunijs. fletib⁹. vigilijs diſciplinationibus orationib⁹ meditationibus imaginationib⁹ circa ſõbilitates quaſlibet et diuinas deuoto⁊ ſeu q̃liter res. terroribus mortis. extremi iudicij et inferni et ceteris hiſ ſimilibus hic poſſet caput et cerebrum ſuũ alia q̃z organa quibus anima vti habet in ſuis opationibus in tantũ ledere. vt vſũ rationis amitteret. aut fieret toto debilis. fantaſticus et melãcolicus. ſibi ipſi deo et homibus inutilis nõ ſolũ ſed et piculoſus et grauis Uñ conſiliuz meũ eſt. vt homo deuotus ſi oino menſurã ſeruare neq̃t. nutriat potius corp⁹ ſuũ aliquali cuz exceſſu q̃z ſubtrahat ſibi nimis cũ defectu Ratio quia difficilius imo q̃nque nullatenus ſubueniri poteſt corpi leſo per hui⁹mõi nimiã neceſſariorum ſubtractionẽ vbi tamẽ facile per vnam aut duas abſtinentias repmi poſſet. quod exceſſum erat per nimis delicatã educationẽ Cuſtodiat ergo homo deuotus ꝓ regulis ea que ſubiũgunt documẽta

De humiliando ſe coram deo per cõtritionẽ

PRimo det obliuioni totuz tẽpus ſuũ ꝓteritum ita vt nõ nimis otinue in ſpecie recogitet de ſuis peractis peccatis. ꝓus cõtritis et confeſſis. ſed ſufficit vt q̃nq̃z per otritionẽ generalem ſic dicat ore vel corde Dñe deus meus cõfiteor tue bonitati pr̃ne q̃ vſq̃z in pr̃ns male ꝓcvoloz poſui tẽpus vite mee in pcis et vanitatib⁹ quia tibi digne nũq̃z

in suis exercitijs se ha
bere debeāt

ferui. Sed et insup te multipliciē offēdi et nihil hēo q̄ possim tibi p negligētijs q̄ male gestis satisfacere nisi cor meū. vtinā debite otritū et hūiliatū. Hoc ego tibi dñe offero q̄ rogo ne despicias q̄ delicta iuuētutis meeq̄ ignorātias meas. imo et neq̄tias meas ne memieris. Etiā scio dñe. q̄ totis viribꝰ meis ñ sufficio talē facē ofessionē q̄lē bñ exigerēt pcca mea. Ez et tu scis deus meꝰ desiderijū meū q̄ volūtatē meā bonā. q̄ ex tuo dono et tua inspiratiōe nihil volui vicario tuo meo cōfessori celare de pcīs meis Et ipe ofessor se satis putat informatū de mea vita. Rogo igit pie dñe sufficiat tibi. et da vt oblitꝰ ea q̄ retroacta sē extēdē p amplꝰ me possim in āteriora in tuo sco huico Si autē dñe in futuꝝ aliq̄d aliud tibi de me placuerit. sup ofitēdis meis pcīs iteratis vicibꝰ. offero me patī. iuꝝ ofiliū cuiꝰ cūq̄p q̄ tuā ñi dignaris innotescē sup ℞ voluntatē Nihil enī intendo retinē apud me q̄d sit cōn te Tñ nō ignoro etiam dñe deꝰ meꝰ q̄ q̄uis millies cōfiteor ex ℞ nō possū satis iustificari. Ez ex tua sola mia mea dependet iustificatio Cū enī tu ñi nō imputaueris pecm. tūc iustus sū et nō alias

Circa p̄missa etiā nōndū q̄ pso na deuō q̄ circa curā rei familiar. et ēga exterioꝝ dispēsatiōz mltū ē occupata. nō debz cū nimia anxietate conari ad hñdū. talē pacem trāq̄llitatē et puritatē cordis. q̄lē pson soli deo et spūalibꝰ vacans

bere debeāt

pōt et debet hre Nec deꝰ req̄rit ℞ a tali de nēcitate salutis Scit ei q̄ hūane infirmitati io impossibile ē. Ad hoc ei conari nimiū esz signū supbie et laboz inanis. poitō tpis inutilis Nō ego pson sic exterioribꝰ occupata p sua et alioꝝ salute ex dīna haud dubiū puidentia tristē multū si deuotionē tantā ñ habuēit q̄ntā libenē hret. et qualē alios hre osiderat Impleat ipe tñ fidelit̄ ministeriū suū ad q̄d deꝰ eū vōuit et satis ē. Sic nāq̄ ipe nō solū p se ℈ et p alīs se exēciorib⁹ occupat iuꝝ dīnaz volūtatē Ita ēt alij nō solū p se ℈ et p ipō sic occupato et p alīs deo q̄ spūalibus exercitijs vacāt Hoc adiecto vt q̄ñq̄z certis horis sibi magis aptis put possibile fuerit ad deū etiā recursū hēat q̄rendo hūiliter de suis negligētijs q̄ exponēdo dño deo suo nēcitates occupatōnes et miserias suas orādo vt pius dñs dignetur eas dē suscipe a paupe huo suo loco deuotionis quā libētius sibi offerret. si eam haberet

Hinc surgit pia q̄ pulcra cōsideratio de corpe xpī mystico In q̄ ipe dñs ihs deꝰ et hō ē nr̄m caput nos q̄ mēbra eiꝰ Jñ et sic in corpore organico eia mēbra nō eūdē actum habent. nec sibi soli. sed toti hoi in suis actibꝰ deseruiūt Deus q̄pe nō sibi tantū ēbulīt nec manus sibi solū laborant nec os sibi soli omedit et sic de alīs. ℈ ipi toti hoi Ita ēt i ℞ corpe xpī mystico

q̃cũq̃z qȝcũq̃z bonũ opaꝝ nõ sibi soli sed oibus in xp̃o exñtibus io opatur in salutẽ. Et ex eo q̄ dñs nr̃ ihs xp̃s. deꝰ et hõ mediatoꝛ est dei et hoim et caput nr̃m. opa nostra bona ꝓ ipm fiũt dine maiestati ḡta et accepta et nob salutaria fructuosa et nõ ex nobis Nẽo ego deputatꝰ opibus inferioꝛibus despet. nullus q̃z intẽdẽs maioꝛibꝰ supbe se eleuet Quia oia in xp̃o ihu dño nr̃o erũt nob cõia Nõ bñ ita q̃z agũt illi qui p̃dicantes aut alia magnalia agẽtes se magnificãt. et cetẽos religiosos et xp̃i fideles ñ p̃dicãtes. ȝ q̃ti otemplationis et oratõnis vacãtes vilipẽdũt velut ecclie dei inutiles nõ attendentes. q̄ si p̃mo debeat p̃ficẽ ex ore p̃dicãtis. deuota otẽplatiuoꝛ oratõ hȝ hoc efficere apꝺ deũ et impetrare alꝫs inuanũ erit conatꝰ laboꝛãtis. Sicr nõ bñ agũt q̃ spũalibꝰ vacãtes otẽnũt tpaliũ admiſtratiõȝ exercẽtes Sic eni spũalia sic tpalia bõ q̃z diu sumus in via et pegrinamur a celesti p̃ria nob nc̃aria sũt Et nõ oibꝰ oia p̃sũt nec oẽs oia possumꝰ Sit gꝰ q̃libȝ otẽtꝰ de situatione sua in coꝛpe xp̃i mystico se ec̃ ꝓ q̃cũq̃z reputet mẽbꝛo infimo. et studeat fidelr agẽ in ea võtione q̃ dñs eũ võuit Ex p̃missis appetet oꝛ illoꝛ q̃ in religionibꝰ ex obediẽtia deputati ad exc̃ioꝛa officia sua cũ murmure et inuolũtarie imo q̃ñz vix ex coactione et p̃ dñs negligenẽ et infidelit̃ implẽt. spũalia sibi furtiue cõn bonũ obedie vltra quã ad eoꝛ statũ ꝑtinet vsurpantes et id q̃ aliꝰ ẽ supbe sibi vẽdicãtes. q̃ q̃z suũ est negligẽtes et sic et istud et illud ñ solũ saluti sue infructuosũ ȝ et sepe ꝓ ꝑte volũtatis et inobedie viciũ damnosuz faciẽtes. Apparet q̃z silr ex p̃missis q̄ incaute agũt nõnũq̃z religiosi modicã opassionẽ cuz suis fr̃ibus ad exteriꝛa expleꝺa deputatis si q̃ñ in spũalibꝰ min⁹ ꝑmpti inueniant hñtes ipos temere q̃ñz tãq̃ indeuotos ñ solũ coꝛde dijudicãtes ȝ q̃ꝺ pei⁹ est sepe gladio lingue suc detractoꝛie patientes. Nõ attẽdentes illud vulgare pꝛouerbiũ Plurib⁹ intẽtis minoꝛ ẽ ad singula sẽsus. Nec recogitant q̄ si ipsi explere deberẽt talia sciz tpalia et spũalia. neutrũ hoꝛ forte facere rite possẽt Neq̃z aduertũt q̃n tũ deberẽt esse deo q̄ hoib⁹ grati q̄ ipis ad fruiẽdũ deo in q̃teq̄ pace ordinatis. alij cogũt fuire cum multa fatigia et tribulatõne et deo et sibi et alijs. et q̄ ipi velut dñi recũbũt alij velut sui coꝛ mistrant eis. et in tpalibꝰ de necessarijs eis ꝑuidẽ hñt Timẽ deberẽt hi tales q̄ spũaliũ opm suoꝛ fructũ ñ ipsi. ȝ alij officiales sciz exteriꝛibꝰ occupationibꝰ ꝑ̃ eos detẽti. apud deũ iustũ iudicẽ ꝓcipiẽt. ꝑter suã potissime ingratitudinẽ. q̄ deo maxime in nobis displicet Juxta p̃missa q̃z instruit nõnllo coꝛ simplicitas. qui occupati alijs conant ñ tm̃ coꝛde. sed etiã oꝛe semp oꝛare ꝑter ꝟba apli q̃ꝺ ait Sine intermissione oꝛantes Nã p̃m expositores licet sp̃ oꝛet qui bonũ opari ñ

sessat.et qui p pcēm mōzle ozōem suā nō interrūpit.possum⁹ tñ ex p missis et ad ꝓpositū dicē plane et verissime q̄ sp ozat qui alia bona opa siue spūalia siue cozpalia pro dei honoze et suoz dei vtilitate facit Licet eni nō ozet p se.ozat tñ p alios in xpi cozpe mystico.et hoc sufficiat sibi dūmō alīs debitū ozā di ad qđ ipe obligatus extitit nō neglexerit viciose.

De discretōe

in exercitijs p uatis hñda

RUrsū ꝑsōa deuota debz diligentiā adhibē vt non incurrat aliq̄z singlaritatis notā p suā deuotionē p cetis inē q̄s ouersak. Hoc eni reꝓhendit a pīb⁹ qz turbat nōnūq̄z alios cuz q̄bus viuit Et ē signū supbie et ipocrisis Studeat ergo esse in publico cōis et alijs oformis absq̄z tñ pcēo In secreto vo potēit esse singularie ōo deuot⁹ et cozde q mozib⁹ q gestū. et exercitijs cū discretione tñ ne se destruat. ¶ ꝓzo istis aūt deuotorū exercitijs q̄ cōie apti⁹ fiūt in p/nato q̄z in publico vt sūt videlicet mētales ozōnes q meditationes. Nōndū q̄ q̄cūq̄z in his q p hec vult amoroſe et affectualie tēdere in deū secure et discrete ne caput q sēsus sui forsā leuanē debz discere cogitare de deo sñ aliq̄ re cozpali siue absq̄z imagie ita vt nō cogitz rē magnā aut puā longā a breuē albā aut nigrā ꝟ aut ibi in tali a alio loco exīntē Sz oīb⁹ talibus q sibi⁹ excluꝺ eleuet coz suū ad itelectualia pura et incozpea cogitā

do dei oipotētiā q̄ oia pt.dei sapientiaz q̄ oia ꝓterita et futa scit vt pītia.dei bonitatē q̄ oīb⁹ q̄ntū in se ē bñ vult et nulli male Pulr eius miam dulcedinē pulcritudinē q sic de alijs perfectiōib⁹ deo sūme cōueniētibus et inexīntibus dicendo cozde et oze. ¶ O dñe deus meus. creator et redemptor et saluator meus.omnipotētissime. sapientissime.poptime.totus pulcer.dulcis et misericors O pf pissime amantissime amabilissime q̄ sol⁹ vere pf pfm es.pl'me diligēs q̄z vnq̄z carnalis pr suū carissimū dilexit filiū O ō bñ oñdis in tuis bñficijs magnis et multis mi indignissimo datis ꝓ te q adhuc dātis ex sola tua maria ꝟ facies bōitate.te adoro. laudo glīfico toto cozpe q spū tibi gras ago ꝓ oīb⁹ donis tuis qz quicq̄d sū.possū scio et bñ tēcte q̄z cupio.volo q desidero.ꝟ a te habeo totū.q nihil hēo ex me ipo nisi pcēa q̄ clemēt peto ignosce ꝓpt gliam nomis tui bñdicti O ō me cū oīb⁹ scis tuis bñdicē laudare et ꝓdicare sñ fine ꝓpici⁹ ec cōcedē digneris ¶ Vel alio mō ozando ꝓut spūscus nspirauerit Talem respēm hñdo in ozōib⁹ et meditationib⁹ suis hō nō facile incurret frenesim nec erit fantastic⁹.q in capite seu sēsib⁹ suis destructus quē admoꝺ alit facilit possz ꝺtingere cū hō nimis figit cogitatū suū in res cozpeas et rez sēsibiliū imagines Nolum⁹ tñ per hec reꝓbare imaginationes de ope nre redēptionis de captōe alligatōe cole-

phis spuũ. flagellatõe crucifixiõe dñi nr̃i ihu xp̃i et ceteris hmõi imo hortam̃ q̃ntũ possum⁹ vt de illis hõ sepe cogitet. sed ꝟ hac additõe et hmõi cautela vt videlz cuz discretiõe et nõ nimis ꝟ faciat atz vt nõ nis diu q imobilit̃ q̃i seu nimis fixe circa corporalia et imagines rerum hmõi cogitatio immoretur Sed sp conet cogitatũ suũ ab istis corpeis imaginatiõib⁹ trahe surs̃ũ ad earũde rerũ corpaliũ spũalitate q̃ in spũsco docẽte elici poterit copiose si hõ assuescat q dederit se ad talia faciẽda Et ne videat impossibile tõlit̃ licz appeat inexpti. difficile aliq̃lit̃ id qd dicim⁹ Euãmus ex⁹ de venẽabili sacro dñici corpis. qd cuz videm⁹ in manib⁹ sacẽdotis. oculis corpeis adoram⁹ deuote. sic vex deũ et hoiem hũani generis redemptorẽ. agnoz dñz q demonũ expugnatorẽ. ꝑ ꝟ q ibi videm⁹ ocul̃ cordis. nec moramur cũ cogitatu nr̃o diu circa illd qd exteriorib⁹ appet ocul̃. vtpote circa albedinẽ rotũditatẽ et puritatẽ sacre hui⁹ hostie. ꝟ cogim⁹ q̃i violẽter cogitatũ nr̃m vt ab illis visibilibus spẽbus se auertat. et duẽtat ad inuisibilia q̃ ocul⁹ mẽtis p lumẽ sce catholice fidei ibi vidz q credit veracissime. q̃i dicẽm⁹ cogitatõib⁹ nr̃is id qd octis corpis nob repsentãt nõ est de⁹ nr̃. ꝟ id qd ibi oculis cordis cernit̃. est dñs deus nr̃ ihc. ergo cogitate et si ꝟ vos figite Aliud ex⁹ ꝑt applicari de puero ex̃ priam posito qui nũq vidit p̃rem suũ q cui p̃ mittit victum q

amictum et alia nẽcaria. salutat q dulcit̃ sepi⁹ p medios nũcios eũ. Nõ dubiũ q̃n puer iste licet patrẽ suũ ñ videat moueat nat̃alit̃ q̃a amoroso affectu ad diligẽdũ hũc p̃rem. et ad cogitãdũ sepi⁹ cordialit̃ de eo et q libẽter esz apd eundẽ ad videndũ ipm sicuti est Quia nescit an sit longus aut breuis. an alb⁹ aut niger. et sic de alijs corpalib⁹ circũstantijs. ergo etiã in cogitãdo p̃rem suũ q̃lescũq hmõi corpee imaginatões occurrerit nõ in eis delect. ꝟ repellit tanq̃z decepcionias q inutiles Sz qm̃ alibi de ꝟ lati⁹ tractatũ ẽ. sufficiat ꝟ modice tactũ Itaq iux̃ pmissa discat psona deuota in silib⁹ sibi agẽ alia q̃n in orõib⁹ et meditatõib⁹ suis nõ solũ primescẽ hz pmissa picta. ꝟ etiã incõmoda q̃uis alia potẽit eni ocingẽ dum hõ nimis cogitat cũ imaginib⁹ et de rex corpalium circũstãtijs. vt x̃pẽ fãtasie fluxibilitatẽ q inuisibili hoste illudẽtem cooperante. deueniat a deuot. et pijs cogitatõib⁹ ad cogitat⁹ turpes q impios a puris affectiõib⁹ ad imũdas. a spũalib⁹ ad carnales. q nõ nũq̃z a scis cogitatõib⁹ ad erecrãdas de blasphemie cogitatões put in nõnullis deuot. pcõis in his incautis optũ q̃nq̃z ẽ In ipa etiã venerãda imagine crucifixi ex nis fixa dsideratiõe circa corpis dñici nuditatẽ. eius q femoraliuz Qui casus sic̃ mulierculis est valde possibilis. sic viceuersa poterit cas⁹ iste et viris esse si impossibilis si nimis figant eoz cogitat⁹ erga sãctarũ

malas

ginū imagines corpeas. put eē
expientia nōnullos docuit Cauea
mus igit dū cogitare volum⁹ nu/
dum crucifixū. ne incaute id fiat.
Alioqn otingē poterit dñm nr̄m
crucifixū de cruce nob euanescere
nosq cū latronib⁹ nō tm̄ his q cū
dño crucifixi sūt ꝫ et illis inuisibili
bus illic insidiose cōn nos latitāti
bus solos remanē. qui et despoliā
tes nos cogitatiōib⁹ et affectōib⁹
puris et scis et plagis turpium et
execrāda ꝓ ipositis vix semiuiuos
nos sub cruce relinquant Semiui/
uosq semimortuos nāq nō nūq
deuoti simplices se putant cum ex
hmōi corpaliū spērū incauta q ni
mia imaginatōne veniūt a scis co
gitationib⁹ meditationib⁹ et orōi
bus ad cogitatiōes nefarias. spū
neq sepi⁹ coopante estimātes cū
q̄dā despatiōe se a deo derelictos
et repbatos ꝓpt hmōi turpitudi/
nes cogitatui cor occurrētes q p
dñs se in aia a dei gr̄a mortuos
fore et vix vita corpis viuē qō tm̄
falsissimū ē Ecce ad q̄nta puenit
picula ex nimis forti imaginū cor
poraliū rep fātasia. et ex antiq ho
stis coopatione malicioſa Nemo
ꝓpter p̄missa credat scor imagi/
nes sic q̄dā heretici senserūt eē cō/
temnēdas. ꝫ sūt pot⁹ reuerent tra
ctāde. et ea intētione qua ecc̄ia dei
eas instituit digne honorande Et
sic discam⁹ ab his visibilib⁹ mente
trāsire ad inuisibilia a corpalib⁹ ad
spūalia Ille nāq ē finis imaginū.

Remedia cōtra spm blas/phemie

immissiones CCxcvj

DE blasphemie tēptatione oc
casione p̄missor est eē nōnō
q ipa nouit ad dei huiciū ouēsos
qñq guiter infestat inimico humāi
generi. vt ikes p̄ in despatōz de
ducat et a dei huitio via q salutis
arrepta retrahat id agēte. deo ār
vt p hmōi gues tēptatōes si eis ñ
dsēserint a pcc̄is suis purgati. in/
fluētie sue gr̄e idonei reddant hoc
pie p̄mittēte Cuz igit cogitatio
hmōi mala horrēda. grossa. ēpis.
et nefaria. iportūe occurrerit. non
creat nec tristet ps̄ōa deuota ꝓpte
rea nimiū. neq credat se ꝓpt talē
a deo derelictum. etiam q̄ntūcun/
q tal' cogitatio blasphemie vide/
atur eē cōn dei vel alic⁹ sci hono/
rē aut cōn fidē. castitatē ⁊c. ꝫz ma
iorē fiduciā. se p̄tinēdi ad deum ñ
accipiat dicendo corde aut ore

Oratio Dñe de⁹ me⁹ guiter
et inuitissime tolēo
hāc tēptationē. tm̄ qz multū pecca
ui. iustū est vt multū affligar Cōfi
dens dñe qz tā forte certamē m̄ cō
mittis. q etiā int magnos q electos
tuos milites velis oputare Si igi
tur dñe ē tue volūtatis vt hec ten/
tatio dura me collasset. nō recuso
laborē. ꝫ supplicit rogo vt ebuas
seruo tuo virtutez pugnādi et vin
cēdi. ne ei vnq in eternū dsentiā Tu
ei de⁹ me⁹ scis creare tue ipotētiā
nec etiā ignoras inimicor meorū
inuisibiliū inueteratā inuidiā q ma
liciā cōn me Et hec orando dicat
hō deuoti⁹ vt poterit signādo q
se interi sepi⁹ signo sc̄e crucis q aq

De exercitijs

benedicta si affuerit se aspgendo sbis pactis sit hō otentus et non curet de eis ampli⁹ multū nec liti/get vltra ꝑ illa vice nimis cū eisd̄ sed otēnat.et sic citius euanescent a mēoria ¶ Sup p̄missis habem⁹ exēplū de q̄dā möcho in heremo qui talib⁹ turpibus cogitatōibus verabat.xx.annis ꝙ nemini aude/bat apire tentationē hāc ꝓpter ei⁹ abominationē Tandē tñ cuidam ātiquo expto pr̄i eā nō ore ex vē/cūdia sed scpto detexit Qui ridēs ait pone manū tuā sup caput meū qđ cū ille fecisz.ait idē pr̄ Sup ca put meū ego accipio totū ist̄d̄ pec catū tuū et oīe pōdus ei⁹. Nō er go tu āplius inde ofciam aliquaz hēas Cū aūt möchus sup hoc mi rarek̄ ꝙ cām h⁹ q̄reret Rñdit pr̄ q̄/rēdo Placuit ne vnq̄z tibi ista tur pis cogitatio Abūt inq̄t ille Nam maxime m̄ sp displicuit Et ait scus pr̄ Manifestū est ergo ꝙ tu eaz nō agis.ꝫ eā pateris ātiq̄ hoste ꝓcu rante et te vt decipe tandē per de spationē posset ita fatigāte Nunc ergo fili mi audi ofiliū meū Et cū itez̄ inuaserit talis turpis cogita/tio dic Tibi et sup te inimice neq̄z sit hec tua blasphemia.ego nihil i ea b̄re volo.ꝫ dñm deuz meū ego adoro et veneror in ip̄m q̄z credo Exposto ho iste fr̄ nūq̄ habu t am pli⁹ hāc grauē tentationē consilio senis aduit⁹. ¶ Et nōdū ꝙ plōa deuota hmōi tentationes graues nō dz ofiteri indifferenter cuicunq̄z sa cerdoti q̄q̄z plūm̄ l̄rato ne forte occasionē detractionis hēat ꝓpter

deuotoz̄ seu q̄liter

multoz̄ inexpientiā.ꝫ recursuz ha beat ad viros deuotos rligiosos discretos Nec est op⁹ in spēali ni/mis declarare in ofessione talem turpitudinē.ꝫ sufficit ita dicē vt o fessor intelligat mentē cōfitētis.et hoc ꝓ semel.Si āpli⁹ verauēit.sa tis est eidē ofessori ampli⁹ simplr in genere eandē dicere.

Regula generalis de cogi tatiōib⁹ mal

PRo illis q̄ p̄missa sunt notet̄ ꝓ regla genēali.ꝙ q̄lescūq̄z cogitatōnes male occurrerit siue sint de carnalitate.siue de inuidia ira supbia ⁊c.fiat diligentia vt ab intra eis nō ofentiat̄ et vt ab ex̄ ñ impleant̄ et secur⁹ erit hō ꝙ nullo mō hmōi erūt pcā mortalia.imo cōit̄ cū eis ita resistit̄ erūt magne virtutis h.ꝙ in futuro remūeratōis singlar.macia seu occasio Ex hūili tate tñ p̄t hō de eis ofitēi ñ in spē ꝫ i genēali dicēdo sic Tles malas cogitatōnes habui.tñ ꝓ dei grāz ispe m̄ nūq̄z placuer̄t Timeo nihilo min⁹ ꝙ ñ tā cito eas impugnaueri sic debuisse et cū dei auxilio potuis sē ¶ Nōdū āt ē ꝙ si i his adueni ret qđ absit delēctatio cū cōsensu.b oino expresse et specifice eēt ofitē dū.etsi in opatiōez̄ ꝓcederet tunc adhuc mlto āpli⁹.qz b foret ḡuius bnuic regle generali videt adven dū.ꝙ si plōa deuota fuēit ex natu rali q̄dāmō iclinatōe nimis ꝓna ad aliqđ pcm seu vicium sit b ira inuidia.male loq̄ de alīs.aut alīd q̄cūq̄z.ita vt qñz ēt cadat mōr/lit̄.nllo mō ꝑt b despet.ꝫ cordia/

discrete i suis exercitijs

aliter de hoc doleat et ofiteat hu/
militer. et ꝓponat in animo nunqꝫ
aplius ita velle peccare. etiasi mil/
lesies tuc vna die ceciderit a vltra
no tn ꝓterea damnabit. dummo
saltē toties surrexerit qtiens ceci/
derit Ante casu igit cogitet dinā
iustitiā. sed post casu diuinā miam
semp attēdat Mia eni dei tanta est
vt si homo hret omia pcca mundi
sup se. et doleret q cū eis tam bo
nū dnm deū suū supbe offendisset
et firmiter ꝓponeret ampli⁹ absti/
nere. deus talē nūqꝫ damnaret. imo
habem⁹ multa exēpla de pluribus
scis qui grauit peccauerūt. q post
pcca sua ꝓpter pniam suā. et mari
mā dni dei nri dulcedinē et pieta/
tem qua diligit humanā naturam
facti sūt apud deū maiores sci qꝫ
nonulli sci qui no sic ceciderūt Je
rūtn sup his nemo debet peccaē. ꝫ
postqꝫ peccauit. ofidat de dei bo/
nitate et ꝓpter pmissa resurgere fe
stinet. et saluus erit Nā de⁹ per os
ꝓphe dicit. q no velit mortē pcō
ris. Sed iuxta verissimā sācti Job
Chrysostomi sniam deus qsi do/
let cū hoiem per suā iustitiā dam/
nare debet ꝓpter homis iniusticiā
ex quo homo est imago dei tā no/
biliter creatus et tam pciose redē
ptus Nemo ergo debet despāre
de dei mia qntūcunqꝫ etiā grauit
et innumerabilit peccauerit. ꝫ toto
corde doleat q tā dulcissimū dnꝫ
inhonorauit ꝓpter sua pcca et in
futurū cauere ꝓponat. et sic dubi/

se hēant CCxcvij

tare no habet qn dina pietas secū
miam faciat Est etiaz ꝓ regula
seruādū. q si hō in aliquod pcm
ceciderit etiā mōaliter. no tn semel
ꝫ pluries. no tristet in tātū ex h q
sibi ipi grauiter indignet indeq ali
quid mali indiscrete sine scitu et cō
silio sui ofessoris vel supioris ꝓpte
rea faciat sibi. sed cū qdam mētis
libertate et cordis fiducia hūiliter
recurrat ad dnm deū suū perendo
cordialiter veniā et se accusādo et
emendationē cū diuino adiutorio
in mēte habēdo Faciat ego hō
iste sicut facere solēt pueri nondū
satis fortes ad ābulandū. qui cuz
libēter vellēt ābulare cadūt sepi⁹.
Et cū se ceciisse cognoscūt et per
se no posse resurgere. non sibi ipsis
ita indignantur. vt sic velint iacen
tes pmanere ꝫ hūiliter q fiducialr
extendūt man⁹ suas ad piā mrem
vt se releuet exquo per se surgē ne
queūt In infinitū plus nos sum⁹
cari et dilecti dine maiestati q nos
creauit redemit. et ppetue saluare
disponit qꝫ vnqꝫ alicꝫs filius sue
mri carnali extitit carus et dilect⁹
Recurramus ergo ad eā cū humi
litate q confidētia post lapsū q im
possibile est vt dānemur Null⁹ āt
psumat q velit aut possit p se sur/
gere a pccis aut peccata cauere. h
eniz solius dine est gre Caueat er
go quisqꝫ a signo tāte supbie Nā
ꝓpter ipam supbiam pmittit de⁹
qnqꝫ cadere hoiem in pcca. in que
no ceciisset si humilit q timorate

se ad dñm deum suum et opassiue ad ꝓmū suū qui ꝑus in silua pec cata cecidit habuisset.

De malarū cogitatio-

Quib⁹ causis atq; remedijs.

Dicta tactum est supius de graui⁹ et abominādis tē tationibus cordis seu cogitatōnū cū doctrina ꝙ aliquarū ꝑ earūdez remedio ānotatōne Ut adhuc cla rius possit intelligi qđ dictū est et vt facili⁹ possint inueniri remedia spūalia cōn morbū spūalē tā pesti ferū. expedit declarare aliq̄lit̄ cau sas q̄ntū possibile fuerit̄ dñs do nauerit ex q̄bus ortū hēant q̄q; tā turpes cogitationes Primum itaq; fieri possūt ex suggestione et immissione inuisibilis hostis q̄ ꝟtu tem fantastic̄ā et imaginatiuā sim pliciū mouet. hmōi abominatōib⁹ ꝓut fecit illi monacho. xx. annis vñ supd dictū est Probationez hu ius docet expientia in nōnullis de uotis innocētibus ꝙ castissimis ꝑ sonis. que nūq; ab extra audierūt blasphemias et turpitudines tles quales ab intra ꝓcipiūt Jñ clar est q̄ nisi ab hoste inuisibili immit terent̄ mime sentirent̄ Immissiōes aūt hmōi ꝓmittit deus fiēi ad hu miliandū hoiem ꝙ vt timorat⁹ ope retur salutē suā. et ad discendū an tiqui hostis insidias. ꝙ vt hō eo de uotus ad diuinū auxiliū recurrat Remediū bonū ē. vt homo faciat vt supd heremita docuit Jtē ꝓdest vt homo ḋino adiutorio ofidens derideat et otemnat spm nequā ꝙ supbū suis imūdicijs dicendo Jm mūde spūs si q̄d posses āplius eē facēs. ego te nō curo q̄ dñm deū meū ne tibi vnq; cōsentiā in adiu torē inuoco Scio ꝑsonā que ꝑ hu iusmōi irrisionē solatiose de facili se eruit ab his spurcitijs Spiritus q̄ppe supbus nō diu patit̄ se ita ꝺ tēptui hr̄i Scdo fieri p̄nt hmōi cogitationes turpes et abomina biles ex cauſ naturalib⁹ ꝑm huma ni corpis dispositionē Prio vide licz aut ex nimia cerebri euacuatio ne per ieiunia studiū vel fortē ima ginationē Scdo aut ex nimia abū dantia grossi fumi causati ex cor ruptis humorib⁹ ꝓpter cibi ꝙ pot⁹ intēpantiā vel etiā causati ex cēto cibo vl̄ potu qui licz modice sum ptus habz naturalit̄ generāe gros sos hūores caput ꝑturbātes Ter tio aut ex eo q̄ ꝑsona talis est ni mis ociosa Quarto aut exinde q̄ hō est ꝺsuetus curiose ꝙ incaute vi dere vel audire res de q̄bus facili ter sumit̄ occasio postea cogitādi nefaria Quinto aut etiā ex inordia to et nimis ōtinuo timore offendē di deū Quēadmodū videmus ex emplarit̄ q̄ sepe et cōiter ꝓtrāsitur lignū q̄ntūcunq; etiaz angustū in terra simplicit̄ positum absq; aliq̄ trepidatione qđ non sic fieret si li gnū foret in alto aut de subt⁹ ha beret ꝓfundā foueā etiā q̄q; essz magis amplū. nā tūc imaginatio

discrete ī suis exercitijs

de piculo faceret hmōi timorē Et timor oñter faceret caluz ex eo q̄ ꝑm naturales in magno timore sā guis totus conaꝫ iuuare ptē nobi liorē corpis scz ipm coz recurrēdo ad ipm. ꝙ sic ceteris membris euacuatis hō per totū corpus quasi spasmatur et deficit viribꝰ. vñ nēc est vt cadat ¶ Similiꝫ est exēplū de timore in tenebris Experientia ei docēte. scimus q̄ in loco obscuro vel tenebroso et in nocte cuz videꝫ nō possumꝰ que iuxta nos sūt time mus naturaliꝫ velimꝰ aut nolimus Ita vt etiā q̄ñq̄ videaꝫ nobis ex timore nimio licz fātastice q̄ vide/ amus vel sētiamꝰ circa nos tetras imagines vel audiamꝰ voces aut sibilationes horribiles cū tñ in re nihil sit.

Remedia cōtra primā et scdam naturales causas

Ocamus igiꝫ nūc ad ꝓpo/ sitū nr̄m q̄ q̄ntū ad euacu ationē cerebri vel eiꝰ abun dantiā in humoribꝰ corruptis ꝛc. ꝑsona talis indiget magis cōsilio exptoꝝ artis medicine et bono re gimine corpali q̄z doctrina theolo gorū et spūali medicamie. ¶ Sed q̄ntū ad ociositatē nimiā si ipa fue rit in cā que oñia mala docē cōsue uit. remediū ꝑncipale est vt hō stu deat cogitationes suas bestiales et indomitas. freno rōnis tenē ne vagenꝫ libere sp quo voluerint Et poterit hoc fieri. si hō occupauerit se diuersis exercitijs vtilibꝰ tā spiri

se hēant ¶ Exercitij

tualibꝰ q̄z corpalibus alienatis vi cibus. dūmō tñ hoc fiat cū mētis q̄dā delectatione. et ñ vsq̄z ad tediū et nauseā in vno exercitio. alioq̄n cogitatiōes ꝓpter tediū nō recede rent ꝫ eq̄ vt ꝓus et q̄ñz multo am pliꝰ diuagādo ad alia se rediret. Sup his hēmus exēplū de scō An thonio qui q̄dā vice in hēmo gra uiter affligebaꝫ tēptatōne malaꝝ cogitationū. vñ cōqrebaꝫ dño di cēs Dñe vellē saluari ꝫ non volūt ꝑmittē cogitationes mee Tūc ap parēs ei angelꝰ in specie heremite oñdit eidē remediū cōn cogitatio nes hmōi nūc paululū laborando manibꝰ. nūc genibus flexis orādo deiñ corpꝰ reficiēdo. post q̄escēdo. et rursus itez laborādo et tandē ait Anthoni sic facias et tu. et sal/ uus eris Jtinā attenderēt bene hoc exēplū nōnulle ꝑsone que sub specie q̄si vacādi deo et deuotioni nihil opari volūt manualiter cum tñ apls dicat Qui nō laborat nō mādducet Quāuis eni vacare deo ꝑ spūalia exercitia nō sit sñ labore laborare nihilomiꝰ interdū ec̄ ma/ nibꝰ expedit. vñ ōtingit nōnūq̄z vt hoc negligētes nō q̄dē ob corpis debilitatē sed ex desidia et carnis voluptate deueniūt ad magna pi cula suaꝝ aiarū nō solū in maꝫ co gitatōnibꝰ ꝫ eē q̄ñz in grauioribꝰ Prudenē itaq̄z ꝙ rectissime religio num institutores suis deputarunt filijs certas horas nō solū ad cā/ tandū. orādū meditādū ꝛc. vez eē ad labores manuū exteriores faci

endū. ꝓut clare patz in regula sc̄i
bñdicti et alioꝝ aꝓbatoꝝ ordi/
nū institutionibus Nō est eni aliq̄
cogitatio tā turpis tā abomiabil̄
mala et execrāda quā nō inueniat
detestāda ociositas Nā cor vacā
tis otio est ad instar molēdini. qđ
cū nō habet ad molēdū bonū fru
mētū qz in otinuo motu est. molit
et dissipat se ipz. etiā vsqz ad tōlē sui
dissipatōnē a destructōnē nisi ꝓhibe
at alic⁹ diligētia Et eq̄ cito molit
aduolātes fedas muscas sic̄ gra/
noꝝ electoꝝ adipes. ꝑsertim cum
suū sit otinue molere et nō quiescē
neq̄qz vo đo molat siue bonū siue
malū discernē et eligere pōt nisi re
gentis ꝓuidētia alit̄ curet dispo/
nere Sic cui exēpla ꝑmissa ꝑ vitan
do otio nō sufficiūt Attēdat cē ꝙ
ipi frēs carthusiēses qui pl⁹ cet̄is
religiosis đeti otēplationis q spiri
tualib⁹ exercitijs deputati vident.
hñt ꝓut intellexi certas horas đ/
bus corpalib⁹ intēdūt opibus se/
crete et sine strepitu in suis cellis.
sit h scribēdo libros ligādo. corru
ptos emēdando. ortulos suos co
lendo aut cetēa hmōi exteriora ꝑ
loco et tpe ogruo faciēdo Quippe
dīderātes ꝙ spūalib⁹ semp inten/
dere nō finit humana fragilitas re
ligioso qñqz corpalia exercēt vt vi
tetur piculosa ociositas. Attestat
ꝓdictis đina scꝑtura quō nō solū
piculosū ꝫ etiā damnosū sit otium
de sodomitis qui pessimi pc̄ores
noiant q int̄ ceteras cās que eos
ad tātū ꝓduxerūt malū dmēorat

ni fallor ipm otiuz Addendū ꝓpt̄
ꝑmissa est ꝙ licet q̄si oibus genēa/
liter sit piculosū simplr velle inten/
dere otēplationis đeti. et nō labo/
ri qñqz intēdere manuali. spēaliter
tñ videt h ꝓnicioſū iuuenib⁹ ꝓpōis
etsi nō oibus tñ multis. maxie ꝓpt̄
natural̄ calozis in ipis excessiuum
dñium. ac etiaz ꝓpter eoꝝ indiscre
tionē et inexpientiā q̄ diuturnitate
tpis remouet̄ imo etiā ꝓpter ꝑsum
ptionē q̄ satis cognata eē dinoscit
iuuētuti Jñ ad magna possent p
uenire iuuenes aiaꝝ picula. si non
qñqz et sepi⁹ corpalib⁹ exercitarēt
opibus Nulli tñ dubiū q̄n otingat
iuuenes qñqz ꝑ multis senib⁹ cōtē
platōni inueniri magl. idoneos q̄z
q̄z de cōi cursu id negandū videat
Jnueniūtur nāqz iuuenes vl̄ ex na
turali dispositione vel ex bono re
gimie vel ex singulari dono dīnie
gr̄e đeti̇ssimi q ad exercitia quasi in
nullo inclinati ꝫ tōliter pene deuo
tioni dediti Jnueniunt̄ etiā inuete
rati diez maloꝝ. in q̄bus q̄si nulla
mētis est stabilitas. nec animi trā/
quillitas. nec cordis deuotio ꝫ ex
mala dsuetudine passionib⁹ vicios
abūdātes. et pene in nullo mortifi
cati nihil aliud q̄z que carnis sunt
sapiūt Quis ergo dubitet q̄n illi
iuuenes ad vacādū deo plus sint
apti q̄z isti senes Et ne q̄s mur/
muret attēdat ꝙ sūt scꝑtura teste
pueri cētū ānoꝝ Et sūt adolescen
tes ñ otēnendi q posteri ꝓpter vitā
moꝝ⁹ transcēderūt Hec rmedia
data cōn malas cogitationes dū

causã habuerint ex ocio. valeꝫ etiã si causate fuerint ex nimio ꝙ inordinato timore offendẽdi deũ Occupatus nãqꝫ diuersis exercitijs facilius obliuiscet timoris hmõi q̃ꝫ vacãs otinuo ocio Remediũ nihilominus cõtra eandẽ cãm efficax est vt hõ cogitet potiꝰ dinã miam q̃ꝫ dei iusticiã. et cũ q̃dã mẽtis libertate fiducialiter se totũ ꝓiciat in abyssũ dine bonitatis et clemẽtie dicẽdo Domie quãq̃ꝫ multa ꝙ magna sit mea iniq̃tas. vñ merito te timere habeo. scio tñ ꝙ multo est maior tua pietas. quia est infinita Jñ multo ãplius in te confidere volo Aufer ergo a me deus meꝰ nimiũ timorẽ seruilẽ. et ofirma me in timore tuo filiali quo magis te cordialiter diligã q̃ꝫ nimis vehemẽter timeã. ¶ Si aũt cõ suetudo mala ꝙ curiositas intẽdendi illis. de q̃bus facile occasiones malorꝫ oriri ꝓt fuerit in cã tã turpiũ ꝙ iniquarũ cogitationũ. remedium difficiliꝰ poterit inueniri qꝫ sẽper inq̃eta et famelica solet esse curiositas in malis enutrita et consueta. Remediũ tñ vt sup̃ vt hõ occupet se vtilibꝰ vitãdo otiũ et custodiat se a vidẽdis. audiẽdis. loquendis et tangẽdis noxijs. et non dando occasionibꝰ pccorꝫ locũ Etiã valꝫ vt hõ cũ sẽserit se inuadi talibꝰ cogitationibꝰ statim q̃si cũ violentia ꝛuocet mẽtẽ suã inde et applicet ad alia Etiãũ millesies vna die horaꝫ inuaserint millesies hõ se ab eis auertat signãdo se signo scẽ crucis

suspirãdo ad deũ inuocãdo nr̃am dn̄am et scm̃ ãgelũ custodẽ suũ ceteros q̃ꝫ scos q̃s in spẽali habꝫ veneratione et dilectõne Jel si hec oĩa nõ ꝓsint. infligat hõ sibi ipsi aliq̃ dolorẽ ꝑ flagella aias salua tñ discretiõe. Etsi nec adhuc sic par fuerit nihil melioꝰ est nisi vt tũc hõ otemnat tales spurcitias et faciat sicuti facẽt. si q̃s sibi diceret vl ostẽderet aliq̃ que ipe audire siue videre dedignarẽt Tũc eni q̃si cũ indignatione auerteret et aures ꝙ oculos et ouerteret se ad alia etiã q̃ntũcunq̃ aliꝰ loq̃rẽt seu mõstraret q̃ sibi nõ placerẽt Sic et ꝺ fiat Si ãt nec sic infernales tles muscę pũgitiue pacẽ pmiserint. optimuꝫ remediũ est vt hõ nihil de eis amplius curet. sed sub dina ofidentia paciam habeat et sit securꝰ q̃ non eũ nocebũt. nõ solũ imo et ad magnã coronã eidẽ ꝓderũt.

Quattuor generalia documẽta cõn malas cogitatões

PRo pleniori intellcu eorũ q̃ dicta sũt. ꝙ ꝑ faciliori remedio ꝺsequendo Cõtra tã grossas et rusticanas tẽtationes cogitationũ. ponamꝰ aliq̃ documenta breuiꝫ Quoꝝ ꝓmũ ẽ istud piculosissimũ. est cu q̃s se dare vult ad deuotionẽ et ad spũalia exercitia si nõ scit scꝑturas. nec habet bonũ directorẽ ꝺsiliariũ fidelẽ. expertuꝫ deuotũ. et discretũ. deũ timentẽ de quo audeat et possit tõliter confidẽ et ꝺscie sue secreta ex toto eidẽꝫ re

uelare. alioqn enim ptinget talē pſonā facili⁹ et piculoſius errare a vera via ſalutis q̄ aliquē qui cōſciarū fideliū gradiť via Exēplū ſup hoc hēmus in vitaſpr̄m. Nā docebat q̄dā ſcus pr̄ Si videris iuuenē per ſe volentē intrare paradiſū do ē ſine doctore. etiamſi iā vnū habuerit pedē in paradiſo. retrahe ipz infra p aliū pedē q̄ ſic nūq̄z intrare potēit Ecōm documētū ē p⁹ q̄z pſona deuota expoſuit ſuo pr̄i ſpūali illā tentationē villanā ꝟbis generalib⁹. non eſt nc̄ariū de ea vltra in ſpēali aliq̄o dicē niſi forte in illū finē vt meli⁹ intelligi poſſit ex qua cā ſit orta. et vt ex oñti conueniēti⁹ poſſit dari remediū Non tñ adhuc fieri debet hoc frequenter Qui enīz preſumeret liberari ſe ab hmōi tēptatione graui per cōfeſſionis et manifeſtationis iterationez nimiā erraret valde Nā experientia docēte frequēter hiturus eēt pei⁹ ex hoc Attendať ergo ꝓut ſup̄ tactum eſt. q̄ non eſt nc̄ariū vt iñ q̄s ofiteať. eo q̄ nō eſt pcēm niſi forſitan ipa pſona eſſet in culpa ex vna q̄nq̄z cauſaz ſupi⁹ exp̄ſſarū Tūc ei poterit fieri ita vt petat conſilium et auxiliū a cōfeſſore. et vt veniā conſequi mereať de occaſione p̄ſtita tā abominabili tentationi vtputa Si videlz ipa pſona deuota cōſueta eſſet nimis vacare ocio aut curioſitati. aut q̄ nimis ieiunaſſet indiſcrete aut q̄ nimis in cibo et potu exceſſiſſet De his bñ p̄t fieri cōfeſſio aut etiā extra ofeſſionē peti cōſiliū. abſq̄z tñ ſpēali et apta manifeſtatione talis blaſphemie q̄ ipſam pſonā verat Tertiū documētū ē vt diligētiſſime ab oibus caueať ne q̄s aliquo mō quicq̄z dicat aut faciat vel ſcriptis vel picturis vel geſtib⁹ vel figuris q̄buſlibet corā vtriuſq̄z ſexus pueris ſiue iuuenib⁹ vñ poſſit in eis cauſari poſtmodū hmōi nefarie aut aliaz q̄rumcūq̄z turpiū cogitationū incētiuū Proh ut pdolor nōnulli facē nō verētur qui ſine oñi nc̄itate et ex mera ſua carnalitate ſeu animi leuitate loquunť audacter de ſecretis mr̄imonij aut cōn fidē. cōtra deū eius q̄z ſcam humanitatē vel cōn ſcos per modū ioci vel alꝫs leuiter corā puellis et iuuenib⁹ aut p turpes picturas aut p geſtus laſciuos innocētū corrūpunt corda Aut qui caniculos vel cattos aut pullos vel alias beſtias laſciuiētes et ad laſcuias et turpes cogitat⁹ de facili inſpiciētiū animos ꝓuocāt valētes nutriūt et ab hmōi taliū viſu audiſtu et tactu pueros et puellas innocētes nō caute cuſtodiunt. ſed ſine oñi verecūdia corā eis cū his turpia fieri pmittūt in magnū ſuū et taliū innocētū piculū aiaz De facili nāq̄z pueri etiam innocētiſſimi occaſione. ex hmōi nefandoz auditu viſu tactu vel ꝛc. data cogitabūt inimico coopante Vtinā ñ ex cogitatione etiā ope poſtmodū cōpleant q̄ loq̄ nō licet Sed dimitta

mus illa et veniamus ad alia.
¶ Quartū documētū ē Tentatio illa grauisq turpis blasphemie seu quecūqz alia que in sola cogitatōne adhuc versak. vincitur vt cōiē melius.eam cōtemnēdo.obliuioni tradēdo et se de ea excutiendo et ad alia fortiter mentē trahēdo qz multū cū ipa litigando repugnando et disputādo Ratio efficax est hui⁹ De q̄nto enī nitiē q̄s sufflādo fortiter extinguere magnū ignem ampli⁹.de tanto ignis inflāmescit vehemētius.et augetur citius Similiter est de potentia homis imaginatiua siue virtute fantastica qz q̄nto magis aliqua specie appēhē siua per cogitationes opugnātes fricatur et mouek.tāto fortius in ipīs figitur et indelebilius fortificatur Nihil ergo cōsultius nisi vt transeak faciliter in his et non nimis imobiliter et quasi ex directo eis repugnek sed q̄si ex aduerso p indirectuz alia videlz in cogitatu fortiē appēhēdēdo Et vt breuiē remediū imo breue dicā Dq̄ pñie in lachrymis corpis et gemit⁹ ips̄ in otritiōe cordis p pcīs.hāc malā tentationē q quācūqz aliā maculā aie efficaci⁹ abluit purgat q extinguit Expto credak Si tñ vt supposuim⁹ discretio nō desit Ita vt caput sensus et ratio nō ledantur Et dūmō firma spes de dei mia nō absit Ita vt ex nimio timoē offensionis dine in desperationis voraginē nō labatur. Deficim⁹ q̄ppe ex nobis in cūctis sed nō vsqz q̄qz ad petitionē gr̄e dei Jp̄e enī nouit sustētare nr̄am insufficientiā et infirmitatē plus qz pater et mr̄ qui nos ꝑm carnē genuerūt dūmodo nos noluerim⁹ sponte declinaē ex eius offidentiā et dinā charitatem

Explicit dñi Joh̄ garson doctoris eximij Cācellarij parisien documēta vtilia p deuotis simplicibus ab eodem edita in lingua vulgari gallica et per quēdā aliū in latinū translata Qui quidē translator ad rusticitatē latini eloquij que resultasset magis ex vulgari sensū e sensu qz verbū ex ꝛbo transferre curauit Jñ nec mirādū si opusculū istud non oueneric satl. in stilo cum alijs eisdez cancellarij operibus.

An monachus pro studio lectionis

Incipit apologetica

fiue rñsiua venerabilis magri Jo. Garson sacre theologie doctoris egregñ et cancellarñ parisien. ad quendã monachũ dom' carthusie maioris querentez. Utrũ licitũ foret p studio lectõnis et exercitñ spũalis cõuentũ et plitatẽ ẽini officij dimittere Et qui libri essent fructuosius frequentandi Jn qua quidẽ rñsiua ꝑmo eplaris ꝑmittit plogus post subnectunt decem q octo ꝺsiderationes Jn q̃rũ ꝑmis xñ. suadet cenobitica stabilitas. et arguit suspecta loci seu ꝺuent' mutatio ꝓtextu seu coloze maioris q̃etis et ꝓfectus Jn reliquis vẽo sex cõsiderationibus agit de libris a mõcho in ẽino officio et regularibus obseruãtijs cõtinue occupato frequẽtandis

Gra vobis et pax

Si inimicos iubemur diligẽ q̃nto magis eos qui nos diligũt in veritate et sincẽitate salutis Nihil quippe ita debitũ. nihil plus nature cõsentaneũ nihil efficacius ad diligi q̃ reda/mes si amaris. et ames vt ameris hoc est enim amatozium poculum Seneca teste sine veneficijs siue carie. s. Si vis amari ama. Unde circo videri potuit verbũ illũ vre charitatis de me et ad me Quis ꝓhibet etiã nõ amantẽ diligere? Sz fuerit hoc dictum licẽtia sermonis amozosi. qui legem nescit. nec se capit sepe Veniã ad alia sup qui/bus ilico rapuit anim' me stilo current. ꝺsiderationes videz aliqs ãnotare pñtibus annexas Suppetebãt alie ꝺsiderationes plures. ꝫ lassitudo corpis et fozmido tedñ opescuerũt scribẽte Sane suadeo ꝑmũ totũ religionis studiũ trãsire i affectũ cordis. nõ tñ accipio ꝓ h affectũ qualẽcũq̃ sed sanctũ q ca stum Nã transibant illi de quibus ps loquit in affectuz prauũ. dum ꝓsit quasi ex adipe iniquitas eorũ habet auctor de spũ et aia breuem inter ceteras magnas mkras et laudabiles cõsiderationẽ istam Affectus inqt qui est spontanea et suauis inclinatio ad aliud triplici/ter in nobis attendit sez in supio/ri ꝓte rõnis. q in inferiozi. q in imaginatione Si spũs nr sequit affectum ꝑmũ dicit homo spũalis. si scõm dicit homo rõnalis. si tertiũ dicit hõ aialis Poteritis in origi/nali si placet videre latius Jtẽ q̃ in epla beati bernardi ad vestros frres de mõte dei fuit opinio celebris ꝙ tota theologia nra deberet magis cẽseri affectiua q̃ speculatiua Rõez assignat vnus valdam Quia iubemur redigere oẽm intellectũ in captiuitatẽ in obseqũ xpi plus est igit omis intellectus theologice ad cultũ xpi p charitatis obsequiũ. q̃ ad speculãdũ maxime cũ finis legis sit caritas Rursum circa monitionẽ infra de lcũra doctrinaꝫ Placz hic addere ꝙ sermones magrales qui fiunt succincte per distinctiones. valde illuminãt intellectũ. q sine labore gra

possit se subtrahere a
ui demulcēt etiā affectū. cū inspicit sermo dei viuus et efficax. dum ad modū colloquētis et otinētis eiō se infūdit suauiter per pticulas ordinatim. Habet q̄z vltimū macia circa pene singla psalmorū q alio rum diuinoꝝ verba. pro exercitio meditationis Exēpli gra Beatus vir qui nō abīt in cōsilio impiorum hic pōt assumi distinctio de beatitudine Itē de viro Item de abire Itē de cōsilio Et ita de reliq̄s Demū nō est cōsiliū meū vt difficiles q̄stiones et pfūdas speculatiōes occupat⁹ in assiduo dīno seruitio sibi assumet intelligēdas Ubi requirit ociū maximū ac ingenij vi uacitas. cum dispēsatione vegeta cerebri q̄eta et serena. ne forte frenesis aut alia incurrant incommoda Sufficiunt igit tractatuli faciles et ad pietatē idonei Scriptus lugduni anno dñi. ıꝛz6. per Job cancellariū parisien.

Explicit epla

Incipiūt cōsideratiōes

ad positū quas bñ cōsiderare debet religiosus in dīnis multū occupatus p serenatione conscie

Consīde. prima.

Religiosus ille cōsideret in primis q̄ dei puidētia q̄ in sui a dispositōne ñ fallit deduxerit ipm ad ordinē celebrē q approbatū in quo iā ita professus est post pbatōnē solitā. vt resilire fas non sit Faciat ergo de pia nēcitate vtutē gratuitā. q meritoriā. qz dū ē si cōn stimulū calcitret Sacrilegiū q̄z si volūtatē suā rurs⁹ vsurpet quam in superioris sui vice dei resignauit manus

Cōsīde. ij.

Cōsideret scdo q̄ iā sibi viuendum est nō pria sed aliena lege. nō pria ꝫ aliena volūtate que tñ originalit a sua voluntate p cessit Nō eni quispiā ad pfitendū coge bat Seḡda ē igit deinceps aliēa volūtas nō p occupāda. ñ docēda

Cōsīde. iij.

Cōsideret tertio dict⁹ religios⁹. qm̄ de⁹ bonoꝝ nroꝝ nō eget Deo pīñ melior ē obedientia q̄z victima Proptēa cēseri oz p regla genēali Illud esse meli⁹ illud pulcrius illud nobili⁹ illud vtili⁹ delectabilius et honesti⁹ qđ ē obedie primi⁹. sit illa res in q̄ obedit vilis. abiecta. turpis inutil. laboriosa vana. stulta. q̄ntūlibet inhonesta. solo prēcepto excluso Ex⁹ hēmus in dño nostro iesu xp̄o q̄ sacerdotali et regio genere ac spū pphetico insignis nudis ābulabat pedib⁹ alīsq̄z maxie hūilitat. gestis se deiecit. hāc existimās vt btūs hiero⁹ finalit innuit sūmā nobilitatē videlicet deo p̄ri obedire Ujñ et brā agatha p iudicē suū iculpata. eo q̄ huilē psonā xp̄i huiciū gerēt. rñdit prudētissime theologisādo dicēs Sūma ingenuitas hec est in qua seruitus xp̄i comprobatur.

Consideratio quarta

Consideret ārto ꝙ sicut in domo patris mansiones multe sūt et vie multe pueniendi ad eā ꝙ in via dei ꝑm qō loquit̄ bt̄us Aug⁹ ali⁹ sic alius sic ibat Ideoqꝫ cōformit̄ iuxta ap̄lm In qua vocatione vocat⁹ est ambulet. De quo idē ap̄s exemplū posuit alio in loco de varijs veri corpis officijs Quo exēplo ad ꝓpositū nullū accōmodatius esse potest si ꝓfunda cogitatione ruminetur.

Consid. v.

Cōsideret quinto ꝙ aduersari⁹ noster diabolus iuxta beati petri verbū illō mane lectum in epl̄a admissā quo hēc post meridiē scribūtur tanqꝫ leo rugiens circuit ārēs quē deuozet. nō habet autē efficacius malignādi machinamentū qꝫ si possit hōi suadere displicentiam status sui iam assumpti. iam qꝫ professi Et hoc facere conat̄ nunc sub velamie maioris vtilitatis in alia vocatione. vt in p̄dicando. nūc sb figmento quietudinis cōtemplatiue. nūc sub arrogātia sciētie ap̄lioris. nūc sub vmbraculo quasi oia sint inutilia que agit in vocatione sua ꝑsequēdo singula et annihilādo Jeiunia vigilie plixitas cantus et hozaꝝ. solitudo grauis et iuge silentiū. cū similibus sint ꝑ exēplo Subiūgens ꝙ deus soluꝫ inspicit coꝛ et cozpalis exercitatio. ad modicū vtilis ē Addēdo. vt ꝙ deniqꝫ p̄dicio hec Poterat eni vngētū suū vt sibi videt̄ venūdari multoꝫ nō sic depiret Dicit hoc qñqꝫ sps seductoꝛ instabilib⁹ cellicis. qui se ꝑsumunt idoneos ad docēdū alios vt seducat eos ita finaliter de cella salutis in mundū p̄ditiōis reducat.

Consid. vj.

Consideret etiā sexto ꝙ omnia su'pecta sūt tanqꝫ a demonio meridiano (qō se transfigurat in angeluꝫ lucis) immissa et suggesta q̄ loci vel ꝓpositi semel arrepti ꝙ susceptī mutationē ingerūt et suadēt directe vl̄ indirecte. p̄cipue nisi manifestus sit in via quā ambulat positus. ꝛber eterne salutis. qui ponit̄ cū solū credit̄ dum cū hac via et ipsa non stat salus.

Consid. vij.

Cōsideret septimo ꝙ schola religionis valde distat a schola secularī. inq̄sitiōis Dicebat ꝺ vn⁹ fratrū meoꝝ alteri fr̄i suo et meo dū simul in ordie celestinoꝝ morarent fr̄ hec religio nō est schola theologie vel p̄hie sed xp̄iane simplicitatis ꝙ discipline. nō venisti ad doctrinā ꝙ secularī. scie vanitatē. ꝛ ad disciplinā et hūilis vite bonitatez Linque q̄stiones scholastic. viris quia eruditūt intellectū Tibi satis sint regulares nostre obseruantie

posſit ſe ſubtrahere a

que inflammare ſufficiũt tuũ affe/ ctum Et vere ita eſt et veriſſimũ ẽ quod dixit.

Conſide.viij.

Cõſideret octauo ꝙ viatores ħ ſumus nõ comphenſores Sit igiẽ viator vt viator.nec querat hic ea in via.que ꝓ ꝑmio queſita deben tur in patria Comphenſio ſcilicet diuinitatis ſine fãtaſmatib⁹ ꝙ ſine labore.vbi nec lãguor nec ſeniũ ꝛc Et dicam⁹ cuz apoſtolo. Nihil iu dicaui me ſcire inter vos.niſi ihm xp̃m et hunc crucifixuz Sufficiat hic nobis corpaliter ãbulantibus per corpalia tranſire per fidem et ſpem et charitatẽ in eterna Et vi/ deamus tam diu in ſpeculo et enĩ/ gmate quouſqz veniat dies illa q̃ ſponſus paſcit ꝙ cubat in meridie claritatis eterne.qñ videbim⁹ eum facie ad faciem ſicuti eſt.et ſimiles ei erimus.

Conſide.ix.

Conſideret nono ꝙ in illa die ꝑ mi ſpecialis examinis noſtri.et in die etiã examinis ſcõi ſeu nouiſſi/ mi ꝙ geneãlis nõ interrogabimur q̃ntũ fuerit intellectus noſter acu/ tus ꝙ eruditus.ſed q̃lis fuerit affe ctus noſter ad dñm deũ nr̃m.hoc eſt qz̃ ſimplex qz̃ rectus.qz̃ pi⁹ hu/ milis et deuot⁹ qz̃ qz̃ ſpõtaneus et fidelis in dei ſeruicio.ꝑm eã voca/ tionẽ q̃ võtus fuerit diuinitus Hoc diligẽter pẽſabat qui dicebat Dis

diuinis CCCij.

ſũmationis vidi finẽ.latũ mãda tum tuũ nimis Ad quidẽ manda tũ certiſſime ẽ charitas nõ cogno ſcendi vanitas

Conſide.x.

Cõſideret decimo ipe religioſ⁹ ex ꝑmiſſis.exquo oñe ſtudiũ ſuũ reſolui debet in affectũ.vt nihil ſtu deat nihil legat nihil cantet nihil meditet quod non immediate aut mediate ordinet ad inflammatõz affectus.qm̃ in hac inflammatiõe cõſiſtit ſupremus apex theologie myſtice.tradite per dionyſium ac reuelate ſibi et alijs per ſpiritũſan ctum Sed neqz fugabũtur fantaſ/ mata per ſtudiũ.ſed per deſideriũ per affectũ ſcilz non intellectũ Qm̃ neceſſe eſt intelligentez fantaſma/ ta ſpeculari.

Conſide.xj.

Cõſideret etiã vndecimo ꝙ hec inflammatio affectus non expectã da eſt ab homine Propterea non ſuſpiret ad hunc vel illum doctorẽ preſertim viatorem.vt dicat felix eſſem ex conuictu talis vni⁹ Sug/ geſtiones huiuſmodi ſepe ſunt dia bolice inducentes mentis q nõnũ/ quã etiam corporis inquietudinẽ Scio experiẽtia de quodã ꝓfeſſo qui prius ardentis ſtudij in ſeclo de ꝓgenie ne dũ illuſtri ꝛ et regali oquerebat qlit tpe ſuo nõ eẽt alt ihieronymus ꝙ poſſet adire vt ſic peruenire ex ſua eruditione

ad scie pfectionē quasi scz nō esset tēpe suo doctor. etiam in sanuis qui sufficerent docere eum. quasi etiam religionez intrasset non ad lamētū sed ad documētū. Recolo tristis q̄ duz ego pia solitudine dicerē me timere talē sciendi ardorem nō fore ab instinctu bono sed malo. rñdit ille indignabūdus ñ que voluit et recessit Et o pñssime et terribilissime in oñibus sup filios hoim dñe deus me⁹ quo recessit q̄ abñt Vtiqz heu paulo post fact⁹ ē apostata sub specie q̄si artior. religionis imo tandē ablq̄ oñi vēcū die velo totū religionis oīs habitū abiecit Misereat sui ipsius et mei ac oīm nrm deus hmōi eteni par vel etiaz maius piculū seclusa dei pietate imminere pōt ceruicib⁹ nostris. nisi a curiositate et vanitate sciēdi plura. q̄z oporteat caueam⁹ Sit hoc inductū nō ad cuiusq̄z cōtumeliā seu im ꝓperiū ꝓpici⁹ sit mihi deus. sed oībus nobis ad cautelā et in exemplū. vt nō q̄ramus plus sape q̄z oporteat sape cū sobrietate Et vt semp meminerim⁹ illō pste. dñe nō est exaltatū cor meū ꝛc.

Consideratio. xij.

Cōsideret. xij. q postremo iuxta ꝑmissa q̄lis exercitatio sibi añ oia tenēda sit prima Et inueniet ꝑcul dubio q̄ nihil sic ꝑmū nihil sic ꝑncipaliter sibi incūbit sicut ℟ vnicū. vt scz huiciū dei adimpleat Seruiciū dei quippe per sepe. in regulis monachoꝝ nomiat ecclasticū officium Deinde si q̄d tpis in residuo fuerit. ordinet hoc ad vacandum quantū obedientia admiserit sibi ipsi post ncitates corpis. q̄ multe sūt. Hoc documētū breui ꝟsiculo quidā oplexus est dicēs Fac opus iniunctū deinde vacato tibi Cōsulo tñ vt ista vacatio sit talis ꝑacti cata in deuotōis ocio. vt non redat inepta p lachrymas aut alia lesiua corpis vel mentis exercitia. ad ea que in cātando legēdo q̄ ceteris hmōi ꝑncipali⁹ et ꝑncipalissime ex sca obedientia incūbūt Dictū sufficiat Tantū de prima parte Veniamus nūc ad sex alias considerationes. scz de libris legēdis seu frequētandis per religiosum. sedulo in seruicio seu diuino officio occupatū

Sequit prima cōsideratio.

Dico si ꝓgat sedula curiositas. aut vt melius loquamur studiosa sedulitas inquirere. qui vel quales libri sint frequētandi tali religioso sic instituto. sic q̄z astricto ad qualē ꝑmo nūc currit pro admonendo et hortando censeo rñdendū Primo sub doctrina generali quia nō omnes mouent similiter ex similib⁹ Liber omnis sit historicus. sit moralis sit allegoricus. sit anagogic⁹. in q̄ pl⁹ repiet deotōnez se moueri. legat interim memoret. et ruminet. Ita

tñ si ꝓbate sit auctoritatis Sup q̄ re editū est opusculū de examīe do ctrinaꝝ Cui ꝯsonat libell⁹ de lau/ de scriptoꝝ.

Conside. ij.

Ceterū nō est hec regla fixe da ta nisi ꝓ hic et nūc Am̄ sepe varia tis affectionib⁹ ꝓ varietate tā hu moꝝ in corpe. q̄ꝫ moꝝ in mēte nēe est studia variari. ꝓna nimirum fa stidio est nr̄a natura tēpe hui⁹ mu tabilitatis nr̄e Obseruādū est nihi lomin⁹ vt hec mutatio studioꝝ nō fit solūmō nauseātis q̄si stomachi cui⁹ est multa degustare et paꝝ di ligere. sed veniat ex mētis delectu.

Conside. iij.

Proinde q̄ntū occurrit ꝓ hic q nūc. et q̄ntū ad exhortationē pñtē attinere videt. sūt narratōes pr̄m put in libro vitas pr̄m digeste oti/ nent bñ salubres. qz ꝑt in qualibet narratione pausa fieri. duz vacat hora ex obedientia ad suitū dīnū siue ad alia Insup q̄ꝫ mirer quo pacto id fiat. monēt ꝑ ceteris scꝑtu/ ris pl⁹ ea documēta. q̄ veluti alci⁹ ꝓsone sub tipo. ingerunt intellectui. et facile demulcet affectū. cū quaꝫ ꝓsonā ipam in mortuis lr̄is loquē tem viuaciter pñtem cū sua auctē imaginamur Cōsiliū ꝑsimile sit de parib⁹ piaꝝ hist̄oriarū narratōib⁹

Conside. iiij.

Amplius si q̄stio fiat de doctri

nalib⁹ et nō de hist̄oriacis traditō nibus veniūt ad animū ꝓtin⁹ que memit idē animus ātea ꝓposuisse tanqꝫ sibi familiari⁹ cognita. vtinā nō vanius occurrētia. que quia ꝓ hic et nūc habeo ipe suspecta. non quidez de nō veritate sed de vane glorie vera vanitate eadē ꝑtereo. Sūt libri ples bti Bernardi viri deuotissimi Et p̄sertim epla ei⁹ ad fratres Carthusiēses de mōte dei Itē sermones eius sup cātica can ticoꝝ vbi loquit tanqꝫ religionez ꝓfessus. et sicut experientia multa edoctus Sūt insup mozalia beati gregorij pape om̄i admiratione q veneratione atqꝫ vtilitate p̄clara. que etiā ꝓ magnis et q̄ntūcunqꝫ magnis ingenijs sine ꝯclusione tñ tardioꝝ. qz singulis lac et mel mi/ nistrāt sufficere possunt sua vtitate Sūt deniqꝫ ad maiorē abūdanti/ am imo supabūdantiaz libri illius venerabilis Richardi de sco victo re de. xij. p̄riarchis de archa my/ stica Et quid laborarē per singla Nihil eteniz ꝓposuit nisi diuinū et mysticū edoctus a preceptore suo doctore celeberrimo Hugone de sancto victore Cuius opusculū de ozōne q̄d incipit Quo affectu quo ve studio ꝛc. superat omnē laudē

Conside. v.

Subinde nescio si precipuus in ter omnes numerādus sit Eusta/ chius Ita enim nomē istud suum vulgatum Bonauentura videoꝝ

posse tradere Ille enī singulariter inter oīes doctores catholicos pacē oīm salua videt idone⁹ et se/curissim⁹ ad illuminādū intellēm⁹ ad inflāmandū affectū Cui⁹ opus cula duo. vt lecturā q alios tracta tus ei⁹ interim ꝓtereā tāta sūt arte opendī ōinit⁹ cōposita vt sup ipa nihil. breuiloq̄ noto et itinerariū. In q̄bus ꝓcessū est duabus vīs cognoscēdi deū Primus nāq̄ ho rū duoꝝ tractatuū. ꝓcedit a ꝓmo ꝓncipio qđ deus est vsq̄ ad alias veritates sub deo creditas et ha/bitas Alius ecōtra ꝓgredit a cre aturis ad creatorez per ser ḡdus scalares vsq̄ ad anagogicos ex/cessus Qui licet sint difficiliores q rariores debet tñ oīis xp̄ian⁹ ad illos aspirare Qm̄ theologia tīs mystica ꝓprie est xp̄ianoꝝ Que q ꝓficiante et reuelante spū xp̄i ihu facillīma est sup oīa q vtilissima sed abscōdita a sapientibus et in oculis suis prudētibus et ipsis pe/ne inaccessibilis et impossibilis in xta eiusdē dñi saluatoris diuinam sñiam. qua ait Cōfiteor tibi pr̄ ꝛc.

Consideratio. vj.

Confiteor itaq̄ q ego in in sipiētia mea ꝓ exclusione rōnis siue eple ne vltra in lon/gum vergat. q a. xxx. ānis et āplius citra volui habere familiares mihi ꝑfectos tractatulos sepe le/gendo. sepe ruminādo. etiam vsq̄ ad verba. nedū sñias Et ecce hac etate. hoc ocio velut ad votū vi/gueni ad initiū gustus eozundem Quiq repetiti semp mihi noui fiūt et placēt iuxta illud Flacci de poe mate vel imagine ꝺpositis elegā ter Decies repetita placebit Ille gauerim ꝺmodius grauis⁹ digni⁹ et verius illud de sapiētia quā ille describit qui ait Nō habet amari/tudinē uersatio illius nec tedium uictus eius sed letitiā et gaudiū Sicut quoq̄ ipa eadē sapia se col laudās dicit Qui edūt me adhuc esuriunt Et qui bibunt me adhuc sitient Quia scz in edendo saturi/tas est ne quid desit. et in desiderio auiditas manz ꝺtinua ne fastidiū sit. Iñ etiā fruuntur inq̄t ꝓsa nec fastidiūt quo frui magl. sitiūt. Hec ad satisfaciendum scptis charita/tis vestre dicta licet satis cursorie sufficiant

Explicit tractat⁹ Joh.

Garsonnis sup eo An mōach⁹ ꝓ studio lectionis et quiete ꝺtempla tionis possit se a ꝓlixitate officij diuini subtrahere Et quos libros debeat frequētare mōchus multū occupatus in cātando legendo et ozando.

Incipit tractat⁹ magistri Joh̄.gerson cācellarij parisiensis de laude scriptoꝝ

Scrutari scripturas exhortabat oli iudeos xp̄us Joh̄is.v. Scp̄turas videlicz in q̄bus putabant se vitā eternā hr̄e De qualibus loquit̄ ap̄ls sc̄a ad thimoth̄ iij.q̄ ois scp̄tura d̄init⁹ inspirata. vtil̄ ē ad doc̄ēdū.ad arguēdū.ad corripiē dū.ad eruditēdū i iustitia. vt p̄fect⁹ sit hō dei ad oīne op⁹bonum instructus Et ad rhōs.xiij. Quecūq; scp̄ta sūt ad nr̄am doctr̄nā scp̄ta sūt.vt per patiētiā et cōsolationē scp̄turaꝝ spem habeamus Verū quō scrutabūtur scripture si nō habeant̄ Qualit̄ habebunt̄ si nō scribant̄ Qua rōne scribent̄ sine scp̄toribus Sūt igit̄ nc̄arij scp̄toēs Et hoc ē q̄d hic et nūc intēdimus suadere opellēte nos ad h̄ mltiplici circa scp̄tores librorum vtiliū defectu quē patit̄ etas nr̄a Et in primis cōclusionē certā statuam⁹ dicentes Scriptor idoneus et frequēs librorum doctrie salubris agit op⁹ bonū de genere Et op⁹ hoc si proueniat ex charitate.est meritorium vite eterne nec fuile dicendū ē Nā ptin⁹ habet̄ decisio dubij cuius occasione cuditur pn̄s opusculū q̄d q̄siuit q̄dā de mōchis dom⁹ carthusie Si liceat dieb⁹ festiuis scribere deuotionis libros gratis Sed aduertendum in primis q̄ nomen scriptoris notat periciam scribendi.cum vsu assiduo vel frequēti Scriba vēo dicit magistrū in eis q̄ sūt d̄ine legis eruditū Qui et scrutator vl̄ q̄sitor dici p̄t.aut eē dictator Quales erāt scribe iudeoꝝ q̄lis esdras scriba velox et ingeniosus in lege q̄les apud xp̄ianos theologi doctoēs seu theologie p̄fessores de q̄b⁹ non erit p̄ncipaliter p̄mo pn̄s ꝛ de scp̄toribus⁹ q̄si mechanicis et manualib⁹ librorum

Et hi sūt in mltiplici d̄ra penes eruditionē maiorē vl̄ minorē circa scp̄turā quā trāsferunt ex inspecto exēplari libro vel quā de p̄nūciātis ore suscipiūt sic̄ baruch de ore hieremie scp̄sit oēs sermones eius Sūt qui simil̄ sūt dictatores q scribe et scp̄tores.talis laudat̄ fuisse diuus Amb̄.libros scribēs q̄s dictabat Sūt alij gradus infimi nullū penit⁹ h̄ntes intellēm eoꝝ q̄ transcribūt.q̄s q̄i pictores appellam⁹ Sē nōnlli tq̄ medij gr̄a⁹ q̄b⁹ apt⁹ ē satl.sēsus eoꝝ q̄ scribūt saltē grāmaticalit̄.seu lr̄alit̄.q̄les olim fuerūt et adhuc eē ferunt̄ in religionibus a p̄batis atq; in vniu̇ēsitatib⁹ et studijs rōbilit̄ instituti.Et de talib⁹ loq̄ p̄cipua nūc ē intētio neq; q̄ alios secludēdo.qui vel sūt magis aliq̄d q̄ scp̄tores vt p̄mi.vel vt sc̄i.q̄ pauꝝ sūt ad fructū spūalē sine scp̄ture capellēdum idonei Quib⁹ p̄notatis.vt lucidior q̄ breuior eēt ordo dicēdoꝝ.ptz statim hec nr̄a conclusio.scientibus quid est opus bonum de genere quid opus meritorium vite eterne.quod opus seruile Veruntamen placet

eam per ꝺpationes aliquas in ſꝫ/ ſequẽtib⁹ duodecim ꝺſideratiõib⁹ ꝫpliãdo mõſtrare ꝙs metꝝ ꝛplex ꝺphendit ꝺſus Predicat atqꝫ ſtu/ det ſcꝛtoꝛ largiꝛ et oꝛat. Affligiꝛ ſal dat fontẽ lucẽqꝫ futuris Eccle ſiam ditat. armat cuſtodit hõꝛat.

Conſideratio. i. ꝙ ſcꝛiptoꝛ predicat.

Scꝛiptoꝛ ꝺoneus q freqꝫs libꝛoꝝ ꝺoctrine ſalubꝛis Sic eni ſemꝑ infra loqui volum⁹ et intelligi ꝑdicare dici ꝑt Certe ſi lingua ſilet manus predi/ cat et fructuoſius aliqñ quãto ſcꝛi ptura venit ad plures vbꝛioꝛ qꝫ trãſiẽs ſermo Nec obuiam⁹ dicto hieronymi ꝙ hꝫ neſcio q̃d laten/ tis energie viue vocis actus et in aures diſcipl. ex doctoꝛis oꝛe trãſ fuſa foꝛtius ſonat Sed inuenies aliqꝫs eruditiſſimos fatẽtes ſe ꝑ/ ꝺiciſſe ſcꝛpta ſtudẽdo ruminãdo qꝫ ſecũ qꝫ ꝑ doctoꝛ. auditũ Qualẽ ſe fuiſſe videꝛ bernaꝛd⁹ gũari di/ cens magꝛos ſuos fuiſſe querc⁹ q fagos. Proculdubio nõ ſine ꝑuia vel comite lectura libꝛoꝝ Adde ꝙ inter ꝑdicatoꝛes ſũt multi tãqꝫ nudi ꝑnũciatoꝛes eoꝝ que ſumũt formaliter in ſcꝛiptis. qui ſi mereri poſſint aureolã ꝑdicatoꝛibus de/ bitã Cur nõ ſitꝛ ſcꝛiptoꝛ noſter cui põt adeſſe et adeſt. ſuꝑponitur. nõ ꝛmpar animaꝝ ſaluificans zel⁹ ſcꝛi bendo ſicut alteri loquẽdo?

Conſi. ii. ꝙ ſcꝛiptoꝛ ſtudet/ legẽ tiq ꝺictãti ſimilis.

Scꝛiptoꝛ hmõi ſcꝛutãti ſtu ꝺioſe vel legẽti ꝺoctrina/ liter vel etiã ꝺictãti nõ eſt vſqꝫquaqꝫ diſſimilis Colligiꝛ ex ꝑce denti ꝺeꝺuctio ꝑfectis ꝺſideratõis quo ad legẽ vel ꝺictare qꝛ neꝺũ ꝑ mozula tꝑis exigua ꝯ i ãnos deceꝛ cẽtũ. mille. ſcꝛpturã ꝺurare ꝺtiget i ſe vel ꝑ multiplicationẽ exẽplariũ ab ea ſcꝛtoꝝ. legẽtibus aũt atq ꝺi ctantib⁹ ſi ꝺefuerint auxilia ſcꝛpto rũ cũ mẽoꝛia ſit labilis obꝛepet ꝑ tinus oblitteratio ꝺictatis aut de lectis obliuio Adde ꝙ ſalubꝛioꝛa ſunt plerũqꝫ ſcꝛipta veterũ qualia ſcꝛiptoꝛ noſter eligit qꝫ ꝺictamina nouelloꝝ Nõ ꝙ im ꝑbem⁹ nouos ꝺictatoꝛes quales aſſiꝺue cogunt aſſurgere tũ ꝓpter alteratiõnẽ va/ riam guſtus ſpũalis/ cupiẽtis nũc hãc nũc illam eſcam verbi celeſtis nũc oẽm penit⁹ abominantis. Tũ vero ꝓpter ꝺubitationes nouiter emergẽtes iuxta q̃litates ꝑſonaꝝ tꝑm aliarũqꝫ circũſtãtiaꝝ q̃ nũqꝫ plene totas ſe ꝑbebũt cũ ſint abſqꝫ numero variabiles Exempluꝫ ꝺe medicis et moꝛbis Nõ eni ſuffici/ unt eis libꝛi q̃ntũlibet ex arte ꝺpoſiti Sed optet variare receptas quales velle ſimt omẽs tradẽ eẽt ꝑout auicenna notat inexplebile Prodeſt nihilomin⁹ apud rẽ publi cam nõ mediocriter reſeruatio ta/ liũ ꝑticulariter ꝺictatoꝝ. ſicut cõ/ tra moꝛbos coꝛpoꝝ ſic aꝺuerſus peſtes animoꝝ qꝺ vtiqꝫ facit ſcꝛi ptoꝛ Noꝛo ſcꝛutationẽ ſtudioſã

non omi scribenti tradere possum⁹ sed scientifico cui⁹ memoria firmi⁹ retinet ea que scribit q̄z alia si vult intendere. tū ꝓpter immoratione⁹. tū qr segni⁹ irritant animos demissa p aures q̄z que sunt oculis subiecta fidelib⁹ ait Flaccus. Accipit ex hac radice sue traditionis originē ars memorie cui⁹ meminit Cicero. Reddit insup ratō cur expediat studiosis abbreuiatiões sibi certis notulis insignire puncta memoratu digniora

Tertia consideratio qp scriptor noster largiet miserek et cōmodat

Scriptor noster largiet miserek. et ꝯmodat. Tres eē p/tes satisfactionis theologi tradunt. Una est elemosina de qua pñs ē ōsideratio. altēa ē oratio. tertia ieiuniū. de quib⁹ erit cōsideratio sequēs. Quis oro dubitauerit qm̄ scriptor qualē loq̄mur sit largitor elemosine multiplicis nedu⁹ tpalis ad sustentationē sui suo⁹q̄z fratrū seu domesticor⁹. Est em̄ lucrosa nō parū ista ars. Tenebit insup locu⁹ elemosine spūalis ad opitulationē animar⁹. nunc aduersus errores et scrupulos p eruditionē doctrinalē atq̄z ōsilij. nūc ad ōsolationē salutarē. Fallor si nō ita misericordiā receperūt Jonathas cū ceteris iudeis ꝓmo Machab. xij. Dicentes se habē solatio sanctos libros ideo nullo indigere Consonat apls vbi supra ad Rho. Sūt adhuc vt accepi nōnulli ꝓfessores regule beatissimi Aug. q̄s canonicos regulares appellam⁹ apud Ollandiaz quor⁹ labor scribēdi pascit eos tpalib⁹ sub sidijs de precio librorum remanētib⁹ apud se plurimis ad spirituale solatiū. Tales iure dixerim⁹ beatificatos a ꝓpheta. Labores inquit manuū tuar⁹ q̄r manducabis. beat⁹ es hic in spe. et bene tibi tādē erit in re Uxor tua mystice diuina sapiētia. vel religio tua. vel celestis gra. sicut vitis abundās in laterib⁹ dom⁹ tue que est ecclesia vel ōsciētia. Filij tui litteraliter ꝓfessores et scriptura. moraliter opa tua. sicut nouelle oliuarū in circuitu mense dñi que parat aduersus eos. demones et homines qui tribulāt nos. Cōpa nūc si potes alior⁹ quorundā ecclesiasticor⁹ multiplicata sup numer⁹ instituta sint in orōib⁹ vocalib⁹. sint in elemosinis corpalib⁹. istor⁹ pauperum nec iam pauperū sed diuiti simplicitati fuerūt an adhuc sint nescio sācti/moniales in hoc opus dedicate sīc olim Origeni ꝓ transcribēdis pauperibus suis nedum notarios per diuites seculares. sed puellas sex in scribendo peritas datas esse. Uñ queso tot genera bibliar⁹. tot doctor⁹ volumina que modo supsunt in ecclesia si nō ex scriptorib⁹ in religione degentib⁹ q̄z ad pñs vix vllū supest vestigiū

Quarta cōsid. ꝙ scriptor orat.

Scriptor noster orat. habz oculus nūcius cordis orā/ di materiā sibi ministrare. Quāuis nihil obsit q̄n vocalis q̄ñ/ qz possit inseri oratio vel canticum suaue duz scribit. Ut vero satis est implere scriptorē nr̄m monitionem ap̄licā. q̄ psallam⁹ et cantem⁹ i cor dib⁹ nr̄is dño. Qđ frequenter eo li berius implere valet quo solitudie quadā vberi⁹ fruit. Puto palaz m̄ fieri q̄ scriptio vel scriptura ē op⁹ dei opus religiosū. nō min⁹ sepe qz vocis exaltatio in canticis ecclesie. Pōt subinde vnū opensari p alter̄ q̄ñqz salubri⁹ qz tpalis administra/ tio ab eccīasticor̄ officior̄ frequē/ tatōne saluat et absoluit. Credide/ rit p̄inde scriptor noster et pietate iugi recogitauerit totiens deū san/ ctos qz angelos secū eē. totiēs scri ptores sacros ip̄m alloqui. totiens x̄p̄m sibi blanda q̄daz oscula cōso/ latōis dare. quotiēs eor̄ dicta sa/ lubria oscribit q̄ mediate vel imme diate dispensarūt. Cui dignitati q̄ p̄t m̄ces alia tpalis equari? Quis p̄hibet talē aliquē otemplatiuū et esse simul et dici? Cōtemplationem itaqz lectio que scribendo fit nō im pedit sed pascit.

Quinta cōsū. q̄ scriptor affligitur

Scriptor noster affligit in quo ieiunij vicē tenet. Jeiu niū p̄ut est tertia ps satis/ factionis extēso nōie dicit a docto rib⁹ oīis afflictio corpalis assum/ pta volūtarie p domatiōē carnis vel vice satisfactionis que fit p do/ lorē. Quēadmodū ps altera q̄ dici tur oratio ocludit omnē mētis ele/ uationē in deū cū humili subiectōe et obedientia. Elemosinā vero p/ tendūt ad omne subsidium p̄timo misericorditer impensuz. Consonat votū pauptatis elemosine. votum obediētie orationi. votū castitatis ieiunio seu corpis edomatiōi. Que talit elucidata mor̄ pspicuā faciūt hāc osideratōez cū duplici p̄cedēte. Nullus itaqz negauerit laborio suz esse scribētis exercitiū. acceptet igit illud in penitentiā seu satisfactionē p suis alienisqz delictis. sic em̄ dire ctio spūalis oculi reddet laborem suū nedū vno hoc modo laudabi/ lē et meritoriū. sed tot modis quot intentiones bonas adducet ad de cor̄ationē actus sui. nominatim iu/ xta osiderationes duodecim quas sub scripture p̄conijs aperim⁹. Jun ge q̄ in foro penitentie potest iste labor ad satisfactionē sacramenta lē imponi. quē laborē si null⁹ impo nit hōim. imposuit sane de⁹ ab initō cū dixit Ade et posteris In sudore vul. tui vesc. pa. tl. Porro q̄ in labo/ re hōim nō sunt nec cū hōib⁹ flagel lanr̄ nō intumescāt sed timeant ne cū demonib⁹ affligantur. Scripsit egregiū volumē Aug⁹. de op e mo nachor̄ qđ totū potuerat ad rem que nūc agit traduci. Qm̄ si mona chos oportet opari. quale dabitur opus aliud sue professioni nedum

minus aduersum. sed amplius p' motiuū attēto q nō oēs idonei sē ad difficiliora qualia sūt p̄dicatio vel lectio doctrinalis Sed neque missaꝝ obstat celebratio. quā finit hora breuis Neqꝫ p̄tēa valz excusatio desidie nonnulloꝝ dicentiuz imo q̄si gliantiū nescio scribē Discant discāt. neqꝫ verecundent vel desperent qm̄ labor im̄ p̄bus oīa vincit. et duris veniēs in rebꝰ egestas ait virgilius Saliet besoeng fait vicille troter id ē latie Nēcitas facvetulas curré Qui se dic egē cū sibi possit faciēdo qđ i se ē puidē si mēdax. si fictꝰ est. lēor dīm judicet

Sexta cōsideratio

q̄ scriptor sal sapientie tribuit

Criptor nr̄ posteris sal sapiētie administrat. Jubet apls esse nr̄m rōnabile obsequiū ꝺ formic ad figurā legis p̄cipientis in oīm sacrificio sal apponi Videat aūt scptor ne suum sal infatuet vl sibi si ei nō sapuerit vl alīs si corruptū per ineptias scribendi reddiderit Quales vere p tulit etas nr̄a plīmos quoꝫ mendosa fuerūt adeo volumina vt cōsultius fuisset. nulla q̄ꝫ talia ministrari cū litterīs incōditis sine lege sine sensu vel ordine. adeo q̄dē vt auctori p̄prio seu dictatori nō intelligibilia redderent q̄ntūlibz introspecta Hāc existimāt alīq nō minimā tribuisse iacturā studīs ac vniuersitatibꝰ nr̄e tēpestatis dū quilibet admittebat ad scribendū. non p̄batas non cognitus Exēplaria quoqz dabant incorrecta Quidni multiplicior corruptio seq̄ret. iuncta trāscribētiū vl inertia vl ignorantia Sed dant visitatores in artibus mechanicis. ne fraus cōmittatur in opationibus vt in pānis vel in pane vel cultellis et ceteris Quis digne tulerit opus p̄ciosissimū expers esse visitationis. ne corruptio sua serpat iugit in deterius Sic oliz apud scos pres hēbatur electio sup scptoribus nec passim admittebat indoctꝰ vt doctus sed vsqz ad punctorū formationem. q̄ lucē dāt magnā legētibus examē habebat Prisci doctores nomiatim hereneus si nō fallit memoria subiūgebāt in opusculorū suorum fine terribilē dīni nomis obtestationē. vt scpta sua correcte trāscri berent et p posteros ita fieri sua derent Alioq̄n iux hieronymū q̄s vel scpsisse vel emēdasse fructꝰ essz

Septima cōsideratio

q̄ scriptor fontē ministrat

Criptor nr̄ posteris apit fontē aque viue saliētis in vitā eternā Intelligat hoc nō vt auctor p̄ncipalis qui solus deus ē ꝫ vt ministrator Nā fons vite verbū dei in excelsis Nōne libri salubres q̄les intēdimus sūt nō cisterne quidem veteres et dissipate. sed fons ortorū puteus aquaꝝ viuentiū que fluūt impetu de libano. q̄ cādidatio nūcupat Cui sapientie fonti q̄nto p̄primiores sunt riuuli

sciarū tāto puriores salubriores q̄z crediderīs illos Quo cōn duz per terras in lōginquum riui sciarū dilabunt nō retinētes virtutē q̄ gustū fontis originalis scito q̄ de facili limū viscum q̄z cōtrahūt. vñ ymes pestilētes vt rane bufones colubri geniti repūt et potātes inficiūt aut p̄munt Bibe igit̄ o scriptor de aq̄s tuis viuētib⁹ veniēti/b⁹ de libano p̄or Et ne dixerī cū hēticī. aq̄ furtiue dulciores sūt. ꝫ oia palā q̄ in luce clarescāt p quo fit sequens consideratio

¶ Octaua cōsideratio

q̄ scriptor lucem dat

Scriptor nr̄ lucez sequit̄ q̄ eam posteris administrat Lex dei lux est et lucerna. Lucerna pedib⁹ meis verbū tuum ait p̄sta dño et lumē semitis meis. Sit opz ipi gaudiū. qui delēabile lumē ocul' inspicit q̄tidie Neq̄z hēt vt thobias cōqueri. q̄le mihi gaudiū erit. qui in tenebris sedeo et lumen celi nō video Videt plane lumen celi scptor nr̄ qđ ē verbū dei descendēs a p̄re luminū. dū alij ac cumulāt sup se terrā instar talpaz defossi tenebris sclariū vel lr̄arum vel opationū Gaudeāt pueri tles habuisse pentes vel magros qui talib⁹ eos artibus salubria scribē di voluerūt instruere Gaudeant q̄ talentū artis hmōi susceptum non ignauiter infodere ꝫ vt lucernā et lucē strēnuitate diligēti. conant̄ p̄/sentib⁹ q̄ futuris oñdere Vide. hō homi et ars arti q̄ntū p̄stat q̄ pre/ferr̄ Vedit⁹ scz ad salutaria spūalia q̄z pre derelictis aut impulß ad noxia. que vel auaricia nutriāt vel ad flagicia ptrahāt nō distrahāt a pccis Demū collige tecū scptor nr̄ quale tibi sit donum dei. posse frequenter emergere de tenebris mūdanoz hoim cuz actibus suis teterrimis. in seditionib⁹ in bellis in cōdictionibus Emergere dire rim per obligationē animi duz lucidis et tranq̄llis actionib⁹ mens occupat se Nam vbi locus esset in corde tuo tenebris. q̄ lux scriptu/rarū attentione sua complet Qua in re non paruū accipit fructū scriptor q̄uis illitterat⁹. non min⁹ ere bro q̄z hō nō intelligens eccie canticis occupatus Censit hanc lucē Aug⁹ dū obedies celesti oraculo tolle lege tolle lege. cōiectis in scriptura apli oculis. mox depulse sūt ab eo dubitatiōis tenebre luce se/curitatis infusa Itaq̄z dici nō pōt q̄z multiplex olim et q̄tidie lucis splendide fulgor irradiet legētes in scpturis quas hr̄i nō posse sine scptoz⁹ q̄s nesciat! Preste sunt vbilibet scripta tibi si volueris verba nō eque Vides in illis defect⁹ tuos tanq̄z in speculo sine verecundia vel pudore cui⁹q̄z inspicientis vel culpantis Potes p variatōne palati spūalis nunc istis nūc illis scptoz refici sapoz⁹ Propterea supuacuā ipoz multiplicationem q̄s esse culpauerit Nōne lautissimā esse ouenit sapiētie mensā multaq̄

ferculorū varietate refertam Sumat vnusq̄sq; q̄d q̄ntū satis erit vel vsq; ad sobriā ebrietatē spūs. ad quā spōsus inuitat carissimos Comedite inq̄t amici et bibite⁊ inebriamini carissimi Qualis ebetas nō tēbrositatē obtusitatēq; ꝫ lumi nositatē affert insolitā⁊ vere ḋinā

Ex cōsideratio ꝙ scriptor ecclesiam ditat.

SCriptor noster eccīam ditat Refert Aug⁹ moriens frībus inculcasse ꝙ eccīastica bibliotecā magno studio q̄a magnū sciebat esse thesaurū custoḋirēt Quo cōn nō hñt tyranni depopulatores regionū seu religionū efficacius machinamentū q̄z si libris ipas in primis spoliauerint atq; p̄uauerint. Patuit in regibus assyriorū respectu hiz̄m⁊ iudeoz Hoc p̄ḋē animaduersū est incōmoḋū cepisse circa regnū frācie xp̄ianissimū a quo libri distracti sūt assiḋue. etsi nō apta tñ occulta⁊ pal liata deprędatione ꝓpter lucz ad exteras nationes colligēḋū. quanq̄z neq; defuerint aptissimi violentissimiq; direptoēs Dr̄ in ꝓuēbio vulgari Les bons liueres faut les bons cleres. i. Boni libri faciūt bonos clericos Hoc ꝓuerbiū verū ē Mutatis q̄z libris. vt policia mutetur vno mō vel altēo nēce ē. Hec ad laudē scp̄torū spectāt. quorum studiū est ad oppositā librorum depaupationē cōnriū. ditare scilz et popularē libris scis Admirabilis fuit ardor habendi libros sacros apud ptolemeū regē. qui p̄cio ingenti cōpauit sibi per septuaginta interp̄tes translationē eorū. Quo vtinaz ꝓuocarent infidelis regis exemplo fideles pontifices et p̄ncipes xp̄iani. Fertur huius regis libraria quinquaginta milia libros habuisse Ceterū diuitias hic non accipim⁹ solū in decoē librorz. qui tamē additus si fuerit valori spirituali p̄cium duplex accrescit. sicut in ornamētis ecclesiasticis ista laudamus. Sit scriptura laudabilis p̄o thesauro qualis nō ē in papiris ilico pereūtibus. vbi dicuntur simul labor recte papireus deperire cuz opera⁊ impensa Pergamenū durabilius est. que conditio caristiā eius supra papirū compēsat abundanē Sed neq; quispiā excusauerit suā in scribendo segnicē si nesciuerit litteras artificiose multuz formare littera sit legibilis. sit p̄ctuata sit purgata. qualis est lōbardorz. nō inuoluēs se tractibus supfluis Sit demū sine mendis falsitatis. cū orthographia vēa Illa sufficit in eccīe thesauro reponi q̄zuis parū fucati decoris obtineat. nec tantū ḋē precij tpalis Nō autē oportet ad extremū vnūquēq; similes ad scribēḋū libros assumere quēadmoḋū nō est par in legentibus studiū Captat hic amplio⁹ deuotionem vel gignere vel nutrire cui parua satisfaciunt opuscula. Iult alius in altū eruditiōis intellectualis ascendere tali grādia doctorū habenda sūt volumina. q̄rū

De laude

traditiones ordine doctrinali scru
tetur Alioqn rectū in addiscendo
deserēs ordinē letos iuxta boetiū
eritus nō haberer Primū simplici
tati claustraliū religiosoz Alterū
magis appropriatuz ē studiositati
sapientiā cū p̄dicationis officio p
fiteri q̄rentiū Tu deniqz si non po
tueris amplos libroz manipulos
ad aream eccīe reportare vel par/
uulos et paucos. imo si gregorio
credis vel vnū afferre stude vt in
tabernaculo dñi nō vacuꝰ appare/
as. si solos etiā captarū pilos. ha
bueris vel minuta duo

Decima cōsideratō

qꝫ scriptoz eccīam armat.

Scriptor noster ecclesiā ar
mat Cōparat salomon in
cāticis eccīam turri dauid
que edificata est cū p̄pugnaculis
et mille clypei pendēt. et oīa omnis
armatura fortiū Et apls nomiat
verbū dei nūc clypeū ignitū nunc
gladiū ancipitē et penetrantē nūc
gladiuz spūs Et p̄sta sagittas po
tentis acutas. Quisqs igit habet
zelū legis (et hr̄e debet sūmus pō
tifex p̄cipue cū p̄latis et clēo) vigi
let oportet hanc armaturā libris
ministratā augere aduersus omnē
sciam extollentē se cōn xp̄ianā reli
gionē Sed heu qd dicit apls Om
nes que sua sūt q̄runt nō que iēu
xp̄i Qui nec opponūt se murū nec
armis spūalibus induūtur nec scri
pta q̄bus alīj se fidem qꝫ dilatent.

laude

abūdare p̄curant Vide si nō ca/
rioz est hodie oscriptoz citationū
qꝫ euangelioz Mentioz si non plu
ris emūtur. si nō sedulius apd q̄s/
dam xp̄ianos oparanť scripture fa
bulose qꝫ religiose. et p̄phane qꝫ sa
cre. et lubrice qꝫ caste Nunc et ec
clesiā inter has manus p̄spari cō
fide Si nō eat animus ad scrutan
dū iuxta xp̄i iussionē scripturas il/
las tī multiplicare reduare qꝫ p
nēcitatibusq oportūitatibus equū
erat Nō q ip̄i etiā theologi mēoz
ter oīes incorporent Hoc eni ne
quaq; factibile est vel temptandū
cū sit consultiꝰ paucis rite digerē/
dis immorari Verū expedit repo
nere repositasqꝫ cogitare scriptu/
ras velut in sūma q̄dam qtūs pro
loco et tpe possint hr̄i cōfestim vt
ita loq̄mur ad manū p̄ infidelibꝰ
vel ouertendis vel reuincēdis Ad
eruiendū etiaz nūc hoc mō nunc
illo fideles Talis sit oportet ois
scriba doctꝰ in regno celoz̄ simil
homi p̄rifamilias qui profert de
thesauro suo noua et vetera. Cui
pabolice similitudini nōne videt allu
dere sponsa blandiēs sponso. oia
poma noua et vetera dilēe mi ser/
uauī tibi? Offert hoc loco se ofiliū
qd per compationē ad armaturā
dei quā esse dicimꝰ libros legis. sit
de armis diaboli libris re p̄bis fa
ciendum Legat qui nescit illud de
actibus capi. xix. multi ex eis qui
fuerant curiosa sectati otulerunt li
bros. et combusserūt coram oibus.

Et cõputatis pcĩs eoꝝ inuenerũt pecuniã denarioꝝ ꝗnquaginta miliũ. ita fortiter crescebat xbuz dei et cõfirmabat Simile factũ nuper accepim⁹ de libro magico estimationis mille aureoꝝ. ꝙ vt palmes inutilis aruit et arsit Sic olim parisius in grauia q nup in atrio maioris eccie Itꝝ vero sit expediẽs apud platos et inquisitores tales aliquos reseruari ꝓpter exemplar ꝺemnationis similiũ. ipi ꝺsideret De bonis ꝺoẽ nulla sit dubitatio qñ videm⁹ pcepto ꝺñi tabulas legis in arca custoditas fuisse repositas. ꝙ custodia cũ honore signata est in exẽplari vita xpi qui libꝝ legis postꝫ accepat et legerat arma ꝓ se cõtra pfidos ex ysaia ꝓferẽs. placuit libũ reuerenter ministro reddẽs illũ vt habeat luce. iiij. ca. Moẽ rursus esse iudeis scribit Nicola⁹ de lyra nõ ita sedere alte ꝫ alte positi sũt libri legis Scitur insup de xpianis aliqbus ꝙ ipsis par est deuotio ad libũ aliq̃ sẽm sicut ad scoꝝ reliqas. quẽ vt signa culũ supꝰ coꝝ vel pect⁹ suũ ponũt osculant et stringũt Nec paꝝ credũt opitulari. ꝺũ in se versãt quod de euãgelio matꝫ sup egros impositio tradũt historie cũ ceteris

Undecima cõsideratio

ꝙ scriptor custodit ecclesiam.

Scriptor noster eccĩam custodit Opitulatio scpturarũ duplex est aduersus hereticos Una vt vincãtur et sic armat Altera ne vincant et sic custodit Sed nobis talia disserẽtibus mox occurrere videt aialis homo et opponere ꝓmo illud eccĩastes in fine. ꝙ scribendi plures libros nullus est finis Deinde ꝙ desũt scriptatores scpturarũ psertim deuotarũ Ampli⁹ ꝙ ex lectura librorꝝ multi susceperũt occasionẽ errãdi imo et insaniendi Sic opposuit paulo ꝙ dicebat Multe lre faciũt te insanire paule Rursus oporteret libros ipsis etiã laicis q mulier culis xpinare vt docerentur per se legendo eos/ facta translatione ad vulgare suũ si nõ alit cõciperẽt Atuero primũ nõ impedit. vel oblitterat laudem scptoris nri Nõ eni pgredit in immensũ sine fine ꝫ finẽ ostituit cũ eccĩaste timoꝛẽ dei. cũ suoꝝ ob seruatione mãdatoꝝ Quo fine retento nihil nimis Nec iã erit plalitas librorꝝ sed vnitas Fatemur et plãgimus raritatẽ esse nuniam in scrutatorib⁹ scpturarꝝ deuotarum Sz maior adhuc inueniret occasione sublata librorꝝ ꝗs ingerere ꝓ scptores expedit Potẽs est deus affectib⁹ flãmã inurere cuz intellectus allectione vt pfectionẽ suã in veri cognitõne positã aliqñ scrutetur Cetꝝ nihil ẽ tã sẽm q salubre vel piũ. quo non otingat abuti. sic de libris euenit quoꝝ non ẽ culpa neqꝫ scribentiũ sed scelus ẽ in abusu Postremo magis vrgere videt si nõ habet zelus instructionis sanctaz sciam. si cõtempserit obꝑuare non violandã eccĩe hierarchiã que

habet vt inferiores laici ꝑ supio/
res clericos in lege dei peritos in
structionē accipiāt Nec docere hz
publice nisi miss⁹ Nō ei eē dicim⁹
oim vel hre vl scrutari libros san
ctos illos marie.q̄ suā difficultatē
petūt explanari ꝑ alios passus et
glōs doctoꝝ Qualitē agere nec fa
cultas est ingenij nec eruditionis
omoditas apud vulg⁹ q̄s ab ore
sacēdotū optet legē exq̄rere Neq;
tñ arcēdi vident ab opusculis mo
ralib⁹ et deuotis nullam in se diffi
cultatē nec ābiguitatē nec absurdi
tatē in translatōne gerentib⁹.cui⁹
modi sūt histozie vel vite vel legē/
de scoꝝ.necnō meditationes sce.
Trāslatōnes in reliqs sure culpāt
plus erroris arrogantis.q̄ deuo
tionis hūilis aut eruditionis salu
bris materiā ꝓpinātes.

Duodecia cōsideratio

scriptoz honozat ecclesiam.

Scriptoz nr honozat eccle
siaz Deducūt hāc honozi
ficentiā ꝑmisse osideratio
nes q̄ simꝑ oñdūt nō mediocrē la/
trie veneratiōē scribēdo libzos o
stitui Ñ surgit rō meriti ad deū
q̄ honozificat honozantes se Qui
legē q̄z mris eccie spōse sue nō di
mittūt sed augere ꝫ dilatare ꝫ elu
cidare otendūt Q̄d si forte dixe/
rit emul⁹ aduersus laudē scptoris
nri Cur laudet ille qui mercenari⁹
est.cui⁹ ad lucrū respicit oculꝰ Ac/
cipiat lucrū quod suū est.et vadat
Rñdebimus ꝑ euāgelicā ꝛ aplicā
ssiam q̄ dignus est oparius cibo
suo et mercede sua Immō ꝓncipa
lis et finalis ei⁹ intētio in honoze
dei et eccie in charitate nō ficta.in
sua demū aliozūq; ꝑpetua salute
figat.vt sit finis lucri sub fine cele
sti.qtūs non ia duo fines aduersi
sed vn⁹ vtrobiq; censeat. Nonne
scptoz nr ꝓterea venit honozand⁹
ab oñibus qui diligūt eccīam p̄ci
pue qui regimi suo p̄sunt Sit ho/
noz ipe in bñficio sit honoz in aliq̄
insigni titulo sit in largitiōe indul/
gentiaꝝ nō min⁹ q̄z ꝑ pegrinatio
ne vel eccie materialis ostructōne
sit in ꝑuilegijs aliqbus Qm̄ si du/
plici honoze dignos dicit apls q̄
laborāt in ẏbo nūq̄d de scpto file
bimus Nūq̄d euāgeliste nūq̄d ꝑ
phete.nūquid paul⁹ ipe ꝓfuerunt
nihil scpto Nōne plmi q̄tidie scri/
ptis edificant qui ẏba nō audiūt
Hoc vnū miūgendū ꝑmisimus.vt
scptoz ois idoneū se p̄beat Qtūs
ab institutis vel instituendis ꝓnci
palibus scribis exēplaria que ꝛ q̄
ita sint irreprehensibilia suscipiat.
Sic eni iubet dñs deut.xvi.vt rex
sibi descptur⁹ deutronomiū legis
exēplar a sacerdotib⁹ accipiat.et
moysi dicit.fac oīa ꝫz exemplar
qđ vidisti in mōte.quod.ꝛ angeli
ministrātes obꝺuāt Ecce q̄nta ste/
rilitas ꝑ eccīasticos p̄sertiz pleba
nos rēores eccīarū et alios ocio/
sos de eccīa.ꝓchdoloz inuenitur.
Apud q̄s nec breuissim⁹ tenoz vn⁹
habet dinoꝝ ꝓceptorū.nec sacro/
rum nomiatio nec numer⁹ articlo/

rum Cōpellūtur hre synodalia q/dam instituta Bene qdez sed illō optuit facere nō tñ aliud omittere

Responsio ad qonem vtrū licz scribere di/eb⁹ festiuis ¶ Deniqz nihil im/pedit vt ad pncipiū finis se ferat libros seu tractatulos vel codicil/los deuotionis scribere dieb⁹ festi uis. habito moderamine quale sa piens iudicabit in hoc ope. quod vtiqz nō fuile cēsendū est. ꝫ in ho/norez ecclie plus aliqñ vergens qz multiplicatō vōlis orōnis. imo qz insolēs in aliqb⁹ missaz inculcatō

Consiliū auctoris de habendis scriptoribꝫ

Si quid ad extremū nobis est. vel fidei vel cōsilij. pui deant supiores in vniuersi tatib⁹ studioz in cenobijs seu mo nasterijs religionū. in collegijs ec/cliaz. marie cathedraliū nedum librarias hre. sed scptores de sup/positis suis instituere cū relaxatio nibus onerū ceteroz cōgruis aut cū stipendijs opportunis Que vbi deessent agat nihilomin⁹ scriptor nr viriliter p causa nō infima. qti/mus otiū vitet qō vicia docet oia qō eoz sentina est abominabilis q horrēda Spet pmiū spet qm̄ mer ces sua magna nimis erit de⁹ iu/bens scrutari scripturas ac pinde scribi qbus habeť ekna vita Cui⁹ esse pticipes tanqz in libro suo scri

ptos. largiat ipe nob dñs nr ihs xpus liber vite speciosissimus de⁹ benedictus in secula Amen

Explicit

Incipit respōsio magi/stri Jobis gersonis de delectatio/ne in seruitio dei habenda

Dubitabat nup aliquis. an delectatio cordialis querēda sit in seruitio dei taz pra/tico qz speculatiuo Videtur enim talis delectatio esse fornicatio seu libido quedā spūalis. que nō deū pter se soluz querit. zelo amicicie pure gratuite ꝫ pter se Exēplū de officiātibus clericis alicui eccle sie. pter distributiones horarias seu quotidianas Exēplū aliud de spōsa q nō diligēt sponsū pť alīō nisi pť delectationē oscloz cū filib⁹ ¶ Sed videť ad oppositū pmo il/lud ps. delectare in dño. q dabit ti bi petitiones cordis tui Rursuz il lud pbi. delectatio tenet hominē in opatione Et itez Signū adqsiti hitus. est delectatio in opatione Ce terū de⁹ reddēs cām pphe isrlitico maledictionū suaz dicit q nō fuie rit deo in gaudio cordis qz letitia Et alibi Gaudium dñi fortitudo

De delectatione in vra

Cui⁹ sñie ofirmator fuit antonius dicēs ꝙ vnica rō ouincendi inimicum est letitia spūalis Et hec ferē adeo i eo viguisse. vt ab ignorātibus eū ꝑus in vultu cerneret. Rñsio Nihil ē homi tutū in hac vita. cū nec ipa vel ⁊rutū sic dicit in ꝑsa tuta sit victoria Itaqꝫ nihil est q̄ nō ⁊tingat abuti Etsi nō formaliē ꝫ obiectaliē Sunt hec ⁊ba theologica. nota Profecto constat ꝙ delcatio in deo sincera et casta laudabilis ē sicut allegatū est. tm̄mō iungat hūilitas et pietas sine insolentia Sed addebat inq̄rens ꝙ nullā ꝑt sensualē vel spūalez delectationē admittē. q̄n tristitias incōpabiliter ma⁹ oēs inueniat si nō in delcatione ⁊ine recoꝛdationis se iugiē exerceat. et ꝫ sciens q̄rit in dño ꝑ meditatōnez delectari Rñr ꝙ hoc agēdo de⁹ sepit vias istius spinis. ⁊ q̄si claustro ocludit ne vagari debeat ex se. cui cōsonū ē illō de cāticis Sicut liliū inꝛ spinas. q̄ sūt ibi q̄si sepes ab extra ne dissipator introeat. et ab intra ne exeat vaga. i. vane acta Itaqꝫ melius ē sibi facē deū delcationez forte minus castā q̄ honestū sit. q̄ mundi carnis. et diaboli delcationib⁹ inhereē Rursus inferebat. ꝙ fastidio sibi sē oēs circa mūdi ꝑticas occupationes q̄ntūcūqꝫ videanē pie vel honeste. q̄admodū si spōsa nihil aliud q̄rat nisi ꝙ impetret illō de cāticis initiū Oseculet me oscolo oris sui Querit itaqꝫ solū amare⁊ amari ꝫ mirādū esset nimis si nō has amoꝛis delitias coꝛripet ali-

seruitio dei habenda

q̄n pius spōsus flagello nūc inteꝛ nūc exūius. exponēdo videlz eam aliq̄n periculis. sicut optet ꝙ nicoꝛar q̄ntūcūqꝫ domicilii⁹ qō euꝫ ꝑtegat a cōdictione aliaꝫ auiū custodiat aliq̄n veniat in aptuꝫ pnēitate cibi vel pulloꝫ Passer ita qꝫ solitari⁹ in tecto cogit ad inferioꝛa descēdere sic moy ses de mōtis caligine ad ꝑlm rebellantem. Quid igit finaliē ocludēdū ē nisi ꝙ sapia ⁊init⁹ inspirata q̄ ē vnctō docens de oibus et gꝛa dirigens moꝛe sessoꝛis et equitatus dei et quadrige aminadab. i. spōtanei ⁊ currus dei q̄ decē milib⁹ multiplex est sufficienter hoiez in deo spantē ⁊ de salute sua solicituꝫ edocebit. Etiamsi talis sol⁹ ocludat in cella aut si solitudinē deseꝛtoꝛ exēplo marie egipciace et pauli ꝑmi here mite et marie magdalene cū silib⁹ ceteris solitarius inhabitet.

Explicit rñsio sup ꝓpositis

Incipit tractatus magistri Job garson de tpantia in cibis potu et vestibus ꝑlatoꝛū.

Am in vna prioꝛi lectione

absolui sicut potui dubitationē nō mediocrē sup abstinētia ꝑpetua a carnib⁹ an licētia sit apud solitarios religiosos / imitatoꝛes Jobis baptiste in heremo Jellē nūc sub cōpendio maioꝛi similiter elucidare qualis tpantia in cibis et potib⁹ in vestitu et cete ris. aut

nčaria sit aut cōgrua ꝓdicatoribꝰ aut ꝓlatis quoꝝ ē officiū instar Jobis ꝓire añ factē dñi et parare vias eiꝰ ad dandā sciam salutl. plebi eiꝰ Ad hāc dubitationē sō vnica oclusione rñdeo Expedičtiꝰ est et efficatiꝰ ꝓdicatorē ꝙ ꝓlatū declinare ad austeritatē vite et ꝓcitatē in vestibꝰ in cibis et potibꝰ ꝙ paucitate ꝓuitoꝝ et filiabꝰ q̄ꝫ hōibꝰ sčlaribus talibꝰ ꝺkormari. Et in ꝑmissi attēdimꝰ vitā xp̄i q̄ nr̄a ē instructio si ꝓtēa apl̄oꝝ et aliorꝝ sčoruꝫ exēpla recogitamꝰ ꝑspicuū esse debčt apud xp̄ianū ꝺ qō dicimꝰ. Fateor inq̄t discretissimꝰ augꝰ fateor de ꝑciosa veste erubesco nō enim decet hāc ꝓfessionē nō hāc monitionē nō decet hec mēbra nō decꝫ hos canos // Et arguo sic inq̄siti/ue pōpā in vestibꝰ in ferculis in seruitoribꝰ aut q̄rūt ecčiastici ad placendū deo vel vt ꝓficiāt ꝓximo vel ad ecčie honestatē ꝙ aučtē Quiꝺā enim ad aliq̄ꝫ haꝝrōnū ꝺfugiūt Nō ꝑmū vt placeāt deo qm̄ veꝝē illō hiero. nō tenera vestis ꝧ mūꝺicia mētis ornatū facit clericoꝝ Constat insup plꝰ placē deo opa pietatis in qbꝰ pñt expēdi ea q̄ talē pōpa req̄rit Si q̄ris igiē plꝰ deo placere. opa deo magl. placētia facito. alioq̄n apud te mentiē iniq̄tas sibi. ꝙ iā nō soli deo magl. ꝙ talia placē ꝺtendis ꝧ vel tibi vel mūꝺo Si q̄rūt ecčiastici ꝙ talia ꝓficē ꝓximis et subditis videāt obsecro ne turpiē fallanē et tota vt aiunt via errāt Plꝰ enim scāḋalisat pōpa clericoꝝ ipos laicos tā ꝓncipes q̄ꝫ alios q̄m edificet Plus ad indignationē et murmur et inuiḋiā eos cōcitat q̄ꝫ ad amorē et plus augent in eis auariciā et supbiam q̄m extinguāt. debet aūt esse officiū clerico/ꝝ monere subditos ꝛbis ꝙ exēplis ad ꝛbutū exercitia hūilitatez frugalitatē ꝙ sobrietatē Porro nō habz opus ista ꝑs allegatōnibus scꝑturarū vt doceamꝰ pompā esse in scāḋalū laicoꝝ Interrogeť experientia et magna voce clamabit. Ita est. nihil veriꝰ est. nam vñ fuit tāta ꝓncipuz et sčlariū deuotio apud antiq̄s ecčiasticos paupes ꝙ pānosos Vñ tantꝰ honor tāta reuerētia tantus cultꝰ. vtiq; qz pompas tales nihilipēdebāt Jocirco tanq̄ꝫ apud bonos et fideles diſpēsatoēs copiosissime eis ministrabantur diuitie qui postq̄ꝫ insolesce re et eis abuti ceperūt in cōtrariū versa est prior largitio. dico inḋireptionem et cōtemptū Audiui his auribꝰ vnū ex ꝓncipibꝰ nostri xp̄is ꝓcellentē coram quo duz fieret sermo de refrenatione et moderatione pomparum statuū in regno francie nimis exuberantium et aliarum expensarū ꝛpter quas nisi ꝛuisum fuerit fraudes rapine et iniustitie et odia et seditiones saltem occulte fiunt propter que oia teste sapiēte regnū de gente in gentē trāsferť Rñdit indignabundus ꝓnceps ille incipiāt ecčiastici apud q̄s tota pōpa ē tota supbia et in vestibꝰ et in prāḋijs et in oibus et de singlarib⁹ fča ē tunc narratio vbi q̄ ad honorē suū ecčiasti.

ri videnť agẽ illã in magnã eorũ et sue eccie ꝺtumeliã et ꝓbrũ ome morata sũt. prãdia loqr et cetera ꝓigalitatis facinora Si vero di cãt eccĩastici ꝙ talia nõ agant ad supbiã suã vel excellẽtiã ꝫ vt ꝺfor mentur illis apud qs viuunt. et vt erubescẽtia videť nisi honorabiliť sint inť ꝓiosq alios. imo ꝙ ãpli⁹ est vt scãdalisẽt eos tanqz ipsi sint auari vel ypocrite ficti nisi ꝑm tpa tpaliť se hẽant et morib⁹ alioꝝ cõ formes sint Videãt obsecro sic di cẽtes Primũ ne cõnrienť huic ꝑce/ pto nolite ꝺfõri huic sclo. ne ꝑtẽa ipi qꝝ interest errores alioꝝ corri gere in siles aut peiores ruãt ꝺuz eos nõ emẽdare ꝫ imitari volunt. Ita ne videlz si oẽs supbi facti sũt auari dissoluti ꝓigi et rꝑbi ipsi eccastici ne dissimilitudine sua eos of fẽdãt paria vicia sectabũť? Absit: imitãda potiꝰ est humilitas xpi non exhorrẽda nec erubescẽda vilitas q ꝓť eũ in sui ipius electionẽ su/ stinet Ceteꝝ cũ addũt sibi ꝑcauẽ ne de auaricia et ypocrisi notenť si fuerint in talib⁹ põpis priores ce/ teri. Essz hec excusatio colorata si nõ esset modꝰ rõnabilis et piꝰq iustioꝝ ꝙ ꝙ hãc ab hoim cordib⁹ estiatio nem abolerent Fateor eni et sic est optere viros eccĩasticos tollẽ qn/ tũ ꝺmode pñt oẽm ab eis auari/ cie et ypocrisis suspitionẽ si ꝓesse ꝺbitis voluerint Ueꝝ qppe ẽ illꝺ augustini ꝙ bonã ꝺsciaz deo. ꝓ/ mis ꝺo famã bonã dñt et in ꝫ cõ dolẽdus est q famã suam negligit Q si qs ex ꝑlatis sibi parce viuat

põpas oẽs abiciẽs vť abhorrẽs. thesauriset nihilominꝰ et extorqat vndecũqz pecũias. reddit se nõ ne gabo ꝺtẽnendũ lõge ãpliꝰqz si nõ dicã liberaliť ꝫ ꝓige et põpatice ꝺtute polleat nisi ꝙ tpantiã istam exciorẽ moderatiorẽ oñdit iudica/ biť rõnabiliť fermẽtatꝰ fermento phariseoꝝ qꝺ ẽ ypocrisꝫ Dicet nẽ pe istã põpã exẽnsecꝰ negligẽ non ad hũilitatẽ sed tenacitatẽ. nõ ad ꝺtutẽ ꝫ ad celãdũ qlicũqz mõ vi/ te sue turpitudinẽ vel veniqz sic vt lucrosiꝰ atz liberiꝰ sꝺbitos seducat seductos qz licẽtius spoliet laceret et ꝓdat Quid igiť actur⁹ est ꝑlatꝰ ne subditoꝝ morib⁹ pateat tanqz auarꝰ seu tenax sordidꝰ aut fictus si non laute vel vsitata alioꝝ ꝓi galitate vixerit si nõ eccĩastica bo na in vsus ꝓphanos dissipauẽrit in vestib⁹ et prãdijs in familiaribus ociosisq discolis. ꝺo tnqz actur⁹ ẽ? Rñdeo sub vna ꝺtate sacl. nõnda Uir eccĩasticꝰ ꝑticulariť curatꝰ vel ꝑ latꝰ nõ solũ ꝑt licite dare in publi co elias suas et añ se tuba canere ꝫ est se manifestare cũ facit eliam Sed etiã ad hoc agendũ obligaťꝓ loco et tẽpe tanqz in exemplũ positus alioꝝ et velut lucerna ar/ dens supꝑ candelabꝝ vt omnibus luceat qui sũt in domo ecclesie sue Si aũt egerit ꝫ tollet oẽm suspiti onẽ tenacl. auaricie qñ mõstrabit opib⁹ ꝙ sibi parcꝰ est vt alijs fru ctuosꝰ largiaťꝺet bõa eccie recipit nõ vt rapax ꝺsũptor ꝫ vt pius di stributor Cognoui vnũ q plerũqz diskbuebat aliq in publico sꝫ hac

intẽtione q̃ nõ deuisset in occulto nec errare putãdus est sed errant plane qui plãtos q̃sdã laudare se credũt cũ dicunt eos nihil dare in oculis hoim ad euitationem vane laudis Nã ad dandũ publice pce/ptũ hñt qđ alĩs est vtile Dicet statim aliq̃s sñiam hãc cõdicere vbis xpi q̃b⁹ nos instruit dicens. cũ facis elẽosynã nesciat dextera tua q̃d faciat sinistra tua. et iterũ noli tuba canẽ ꝫ da in abscõdito et pr̃ tu⁹ q̃ videt in abscõdito reddet ti bi Ita est sic iubet xps. iubet mihi lomin⁹ vt luceãt opa nr̃a bõa. vt glorificent pr̃em nr̃m qui in celis est Et fortassis inuicẽ aduersari puta renẽ hec duo mãdata si non ex lo/cutõnis circũstãtia patẽt ocorrdia Iulit q̃ppe xps vt opa nr̃a fiant et in abscõdito q̃ ad intẽtionẽ non captãde laudis ꝓprie. et i publico ꝓpẽ augmẽtationẽ in ꝓris diuine glie sic dicit greg⁹ q̃ sic op⁹ fiat in publico qtũs intẽtio manet in oc/culto Scio et bñ scio q̃ istud plu/rimũ hz difficultatẽ. apõ nõ exerci tatos in vrtib⁹ et q̃ nondũ didi cerũt hũilitẽ sape et hũane glozium cule fauores despicẽ ꝓptẽa apud eos q̃ nõ hñt ex officio ꝓdesse ce/teris plerũq̃ tuti⁹ est atz vsultius occultare bona sua ab oculis hoim qtũs eãdẽ tegẽ possint et obuare a surreptiõe et flatu inanis glozie apud deũ. incredibili fiqdẽ facili/tate exufflat vẽt⁹ supbie elie fructũ a manu dãtis eã In ospcu aliozũ nõ fuerit man⁹ hec p hũilitatez p⁹ solidꝰ clausa cõn talẽ supbie vẽtũ ꝓptẽa videte q̃so in q̃ntis se ꝑple/xitatib⁹ inuoluũt et quõ ponũt in rete pedes suos plati pcipue q̃ ali ozũ gerẽdoꝝ suscipiũt ꝓpus q̃z soli/dati sint in vrtutib⁹ maxie in humi litate qm̃ obligat eos susceptũ of ficiũ vẽtilare q̃ exponere opa sua bona ad aurẽ publicã sic elias p/dicatiões et cetẽa pietatis officia sũt eni in loco ostituti nõ adq̃ren de ꝓfectõis ꝫ exercẽde Jõ iussio/ne aplica ꝓhibẽt neophit⁹ ozdia ri ne in supbiã elat⁹ ẽ. Tñ tales p lati inexercitati si agẽ ista tẽptaue rint vix a nũq̃z euadũt pcipiciũ fo ueã. s. elatiõis q̃ tumescẽtis supbie difficile q̃dẽ est illud bñ agẽ qđ ñ añ didicerl. Etsi h̃ in oi arte vez ẽ maxie tñ in arte artiũ q̃ ẽ bñ viuẽ/di ad regimẽ aiaꝝ Ad h̃ ꝓpositus exponit gregl. de q̃busdã platis il lud de Job pallegatũ posuit i re/te pedes suos et in maculis suis ã bulat Ex p̃dictis ocludamus non optere viros ecclasticos assumere bõa ecclie in põpatid. vtilib⁹ ad cui tandũ notã auaricie Sũt q̃ppe mo di alĩ p q̃s melioz et ꝛcioz fama q̃ ri pt Porro si vir ecclasticus in re/liq̃s bñ vixerit pudice iuste q̃ pie nllo mõ geneabit suspitiõz de sila tõe scitatl. sibi pce viuẽdo augebit poti⁹ fama sua et erit odoꝛ bon⁹ bonis Ceterũ apud quosdã mali/gnãtiũ et oim q̃ntũcunq̃ sce facta calũniantiũ linguis q̃z maledictis sp logq̃tiũ iniqua null⁹ ꝓficere põt q̃n gliam sequat̃ inuidiaq̃ inuidiã mala detractio Sed taliũ otẽnen dus ipe cõtẽptus nec extimescẽdũ

scãdalũ qm̃ ceci sũt q duces ceco⁊
ba xpi sẽ ad aplos Pertractem⁹
tertiã rõem quã aliq põpas suas
excusare volẽtes cõfingũt Agim⁹
ĩquunt talia ne qđ in corde nr̃o sit
supbia nõ ad extollẽtiã oculorũ q
vtimur his tãq̃ nõ vtẽtes vt ecca
p hoc cũ suitorib⁹ suis honorek q
honorata magl. q magl. reuereak
et sit ei⁹ efficacior auctoritas Ve/
rũ attendãt sic dicẽtes ꝓmo q ho
nor dari debz in testionũ virtutl.
nõ ꝓpk extẽiores diuitias vk orna/
tũ Jnducũt ergo cãm errozis ad
ꝓpm qui ꝓpter põpas mouẽt eos
ad honorandã eccĩam cũ suitori/
bus suis qm̃ ꝓpter vtutẽq bone⁊
futuro⁊ adeptionẽ poti⁹ dñt ve/
nerari Filioq̃n xpũs et eiusdẽ apli
nõ sufficienk ornasset eccĩam q ho
norassent qñ talia in se cõtẽpserũt
et alĩs spnenda suaserũt Jnde q
Jacob⁹ inculpat eos q honorãdo
diuites in aureo ãnulo et veste ful
gida spretis paupib⁹ psonas acci
piũt Et bernard⁹ ad eugeniuz lib
de osideratiõe Tu pastor ꝓcedis
deaurat⁹tã multa circũdat⁹ varie
tate oues qđ capiũt Si auderem
dicẽ demonũ magis q̃ hoim pa/
scua hec Sic faciebat petr⁹ sic pau
lus suadebat Jtez petr⁹ nescik ali/
qñ ꝓcessisse vel gẽmis ornat⁹ vel
sericis nec tect⁹ auro vel vect⁹ eq̃
albo nec stipat⁹ milite nec circũse/
ptus ministris absq̃ b tñ credidit
satis posse implẽ salutare manda
tũ pasce oues meas Rursus si viri
eccĩastici talib⁹ vtunk p solo hono
re eccĩastici stat⁹ q̃ rõne dimittunt
ipi tã magnã ptẽ sacerdotũ cura/
toz in statu tam inculto q̃ in infi
mo et plebeio imo qua temeritate
ipos spoliãt q denudãt Ampli⁹ di
ctũ ẽ q apđ sclares ꝓncipes q ali/
os pl⁹ irrideẽ ista põpaq̃ i honoẽ
vero teneak imo et paupes min⁹
audẽt ad tales accedẽ p petendo
cõsilio aut ofessione faciẽda et sic
de singlib⁹ qui et videntes eos in eo
ocio splẽdide uersari se ipos aut
egenos et pãnosos laborib⁹ iugi/
bus altẽi remurmurãt inuident et
detrahũt q̃s si viderẽt in hũilitate
se gerẽtes amarẽt et eoz aspectu
animeq̃ores fierẽt tolerare paupe
riẽ sortis sue Preterea sustẽtatio põ
parũ fieri neq̃t absq̃ multl. expẽb
q̃ trahũt sepe ad q̃stus mercenari
os et rapinas iustas ad fraudes
et curas graues ad q̃relas insup
mordacissimas sbditoz ꝓpk infa/
mẽ vitã suitoz turpissimoz quos
ociũ mlta mala docuit q nefanda
scelera ꝓpetrare expellit Scitl. vẽo
q in dños redũdãt excess⁹ q im p
bitates suitoz Cetez sic q tãgit
picez inq̃nabik ab ea sapiẽtis imo
experientie testionio et q̃ fouet i sinu
suo ignem et colubrũ ardet q mor
dek sic difficile ẽ apđ mltos pene
ipossibile vt ink supbos tles cult⁹
et honores fozinsecos uersenk et
et nõ inde supbiẽt Nã qui cõicaue
rit supbo induet supbiã Sed esto
q ipi sint tanta stabilitati hũilita/
tis radice quales profecto nõdũ
sunt cur de ipa humilitate christi
erubescunt in publico cur super/
biam ostendunt in opere quam

nõ hñt in corde. cur suis exemplis irritãt et scãdalisãt corda ꝓncipuꝝ et seckariũ ad ꝓmutãdũ tles pompas et ꝓdigalitates q̃s ab eis totis viribꝫ effugare deberẽt. Nulluꝝ rursus regnũ est tã opulẽtũ qđ nõ ꝑ luxuriosã ꝓdigalitatẽ et nutricez eius rapacẽ auaritiã sceleri labefactõe dissoluat quẽadmodũ tradũt Ualeriꝰ et Tulliꝰ. et si silerẽt tñ maximoꝝ regnoꝝ ꝓditio in exẽplũ hꝫ ẽ vitat. Abyssꝰ itaqꝫ expẽsaꝝ abyssũ inuocat diuitiaꝝ. q̃ fit vt eueniat illud puẽis decãtatũ q̃ sua dsumũt cũ dest aliena sequũt. hinc fraudes hic dolꝰ. hic iniustitie varie ꝓpt qđ de gẽte in gẽtẽ trãsferr̃ ait sapiens Quãta deinceps mala pueniãt ex comestatoibꝰ ecclãsticoꝝ crebris atqꝫ supfluis q̃s enarret? Unũ prandiũ ꝑ replẽdo ad grauedinẽ nauseã tres vel q̃tuor vẽtres. sepe cẽtũ paupes reficẽ sufficẽt. celeriꝰ tñ dsumim. q ꝓdimꝰ vnũ frãcũ in tã cpula q̃ꝫ dam vnũ denariũ ꝑ elemosinis. Ibi detractões. ibi ebrietates. ibi tpis dãnosissima ꝓditio. ibi cõn bonoꝝ vitã et oẽz honestatẽ. imo sepe ota catholicã vitatẽ sub iocũ di typo infames sñie frequẽtantur Turpiꝰ ista fierẽt apud seculares. turpiꝰ apd ecclãsticos oẽs. ꝫ turpiꝰ sime apd ꝓlatos q theologos Nõnũqꝫ inueniũr adeo vt iã de se ꝓdẽ bia q̃dã apd vulgus generauerũt sue ebrietatis vel cpule. Mã et cibi alicq et vina ꝓcellẽtia tanqꝫ ab inuẽtoribꝰ aut cultoribꝰ denõiant sic dr Tarte Iacobitaꝝ q vinũ theologorũ ꝛ Dde ꝙ plerũqꝫ inuitãtes alios ad ouiuia graubꝰ expẽsis et solicitudinibꝰ. inuitati dño magnis dispẽdijs q fatigijs fatigãt Ita refert Bern. dicẽs serenũ de trãquillitate cũ dicebat nõ ad cenã se ituꝝ ad cũ q ꝑ hñ sibi nihil debiturꝰ eẽt. Ridiculo q̃d sũt viri ecclãstici nisi qui dã elemosinarij bonoꝝ ecclãsticorũ q ipoꝝ. nõ qz dñi ꝫ dispẽsatoẽs? In q̃bꝰ hñ solũ ꝑ se et suis hñt q̃ cõtẽtari eos mãdat apls. aliẽta. s. q q̃bꝰ regantur. Diffinit vltra Bern. ꝙ q̃cq̃d vltra retinẽt rapina ẽ. imo sacrilegiũ. Dura dño snia dra ecclãsticos et eos q thesaurisãt et q in luxurijs varijs et impudicijs cõuersant nihil dãtes paupibꝰ. Quocirca incidit nõ mediocris q̃o si ecclãsticꝰ dispẽsãs imo dissipãs i vsus ꝓdigos et iniustos bona ecclãie sue teneat ad restitutõez. ꝑsertim cũ dictũ sit auctẽ Bern. cui Hiero. consẽtit ꝙ q̃cq̃d ecclãstici vltra parcũ victũ retinẽt sacrilegiũ ẽ. si sacrilegiũ ẽ vtiqꝫ iudicat peiꝰ furto furtũ dño restituẽdũ/ nullꝰ ẽ q̃ ambigat. Cẽterez q̃onẽ formãt alij d ecclesiasticis nõ deseruiẽtibꝰ suis bñficijs in horaꝝ ꝓsolutõe et aliozuz obsequioꝝ impletõe ꝓpt qđ datũ ẽ bñficiũ. Nõne ea inquunt restituẽ debẽt q tũc ꝓceperint Et forte ad pmũ nõ ꝑt dari simpler et absoluta rñsio. Sũt itaqꝫ alia bona omissa fidelitati ecclãsticoꝝ ordiata tñ et limitata vel a iure vel a fundatoribꝰ ad certos vsus pios vt ꝙ episcopꝰ vni debz hospitali tales redditus

vel numeꝝ aliquē egenoꝝ sustenta re quo casu non est dubiū ḡn omis sio culpabilis istoꝝ et restitutionez obliget quo ad deū. et sepe quo ad forū extrinsecum. Et in hoc est sile de elemosinario q̄ vltra stipēdia re cipit centuz libras ꝓ distribuendo paupib⁹ si ꝓdige aliter exponat. peccatq; rstituē teneat. Si ât bō tlia sint data geneālit q indistincte alī cui ecclesiastico tā ꝓ sustētatiōe sua q̄z ꝓ exercitio pietatl. tunc ꝑt hmōi ecclesiastic⁹ mediocrit vti ilt bonis ꝑm decentiā sui stat⁹ eēt vbi nihil resīdui supessz Qualit ño estimabit hmōi decētia stat⁹ nō ꝑt sub vlī re gula diffiniri ꝙ estimabit i certa la/ titudie ꝓut sapiēs iudicabit Et qm̄ nimis afficimur ad nos ipos et ad extollentiā oculoꝝ nr̄oꝝ tutius est atq; salubri⁹ cuilibet ecciastico de/ clinare ad frugalitatem et parci/ tatē stat⁹ sui vt aliq̄d relinquat pau pib⁹. Tuti⁹ insup est pauca sibi q̄rē q̄ vlt̄z satis sibi esse debeant q̄z in multis bñficioꝝ administratōibus velle abūdare. qm̄ ꝓculdubio apō bñ estimātes illa ñ sē nisi onēaq; aie picula vbi locū hz illa regula. Cui plus omittit ab eodē plus exigit. Ñ siq̄s habeat bñficiū quo rati/ onabilit dēat otētari ꝑm vtilitatē quā offert aut offerre ꝑt ecclesie. et vltra hoc beneficiuz aliud assumit ipe cū hoc peccat ḡ ꝑ ambitionez accumulat sibi nouū onus ministra tionis q̄ nunq̄z aut vix fit sine picu lo infidelitatis alicui⁹ Nā nūc q̄rit inter dispensatores vt fidelis quis inueniat. Q; si ꝓdige dispgat bōa hmōi in alios vsus vt auare retine/ at. ipe vltra scandalū qō alīs dat ꝓfecto peccat grauit et nō minus sepe q̄z sacrileg⁹. Oz ḡ ad restitutō nē teneat ñ audere diffinire. et ꝓt h illā obligatōnē vagā q incertā tā i bonis q̄z in psonis. Silr nō estimo certū esse quo ad scōaz questionez ḡ ecclesiastici nō faciētes seruitiuz ꝓpter qō dat bñficiū et si grauiter peccent ad restitutionē sūt astricti. Scio tñ ḡ tuti⁹ esset apud tales vt de cetero vel renūciarent pluralita ti bñficioꝝ suoꝝ vel parci⁹ viuerēt solito quatin⁹ in aliquo ꝓzes infi/ delis dispensatōis offensas delere valent. Ita locū hic hz illud ꝙ Augl. osilū. Tene certū. dimitte incertū. Ita denicq; concludam⁹ tū ex ꝓzib⁹ causis. tū nōiatim ex hac radice il/ lā quā ab initio posuim⁹ conclusionē expedieti⁹ scz eē ꝑlatū declinare ad parcitatē et austeritatē vite q cibis et potib⁹ ꝛc Et nō erubescē pauper tatem christi. q̄z laxare in his frena et hōib⁹ seclarib⁹ ꝺfozmari Tm̄mō bñ viuat. In alīs affirmo ḡ paup tas et vilitas eū magis exornabit et honorabit q̄z alios sua ꝓdigali tas atq; superbia.

Finis

Contra impugnātes

ordinez Carthusieñ. qūo pauca in eis reperiant miracula quasi exinde viliores censendi sunt

Miracula communiter fiūt ad pbāda sāctitatē illi⁹ qui ea facit de qua dubitat. Vel fiunt ad ofirmandā et ouincendā infidelitatē alicui⁹ vel aliquoz. Vbi aūt p scripturā sacrā vel euidentiā cōstat de sanctitate talis pſone raro fiūt p illū miracula. qz iaz hz aliqđ gen⁹ pbationis siue sanctitatis. Sic et iuriste dicūt q'vbi vno modo legitime ostat de intētiōe ptis nō requirit vel exigit. imo esset supfluuz aliud gen⁹ pbatōis. ca. i. extra de pbat. Et ideo martyres de quoz sanctitate null⁹ dubitat. raro fecerūt miracula respectu alioz specialiter in vita. Confessores vero plura. in vita et in morte. Ex quo dubio antiquit⁹ ofessores vsq ad Eil uestrū papā publice nō colebantur vt sancti. nec aliqs in canone misse est posit⁹. cū tñ ỹgines. imoq corrupte mulieres ꝫ tā martyres ibi sint posite sicut perpetua q felicitas.

Inter ipos ofessores sanctos hec fuit differentia. Nā qui scripserunt multa ad fidei illuminationē q magna scia et doctrina pollebāt pauciora aut quasi nulla fecerunt miracula precipue in vita. qz habebant pbationē sanctitatis in eminentia doctrine. Sic aug⁹. greg⁹. et similes Ihñ cū in canonisatōe sancti Thome de aquino opponerēt q nō fecerat miracula in vita vel non multa. dictū fuit p papā nō esse curandū Nā tot miracula fecit quot questiones determinauit. Alia q̄z inter ofessores differentia fuit. Nā aliqui vixerūt in heremo in aspitate vite pseuerātes in pugna cōtra vitia et tēptatōes elongati a cōuersatione hōim vsq ad mortē Hi qz overūt pfez et mfez. possessiōes ⁊c. et secuti sūt xpm. portātes crucē p abnegationē sui et suoz iuxta euangelium sufficit eis p sanctitatis testimonio verbū xpi. Sic et paul⁹ pm⁹ heremita. respectu cui⁹ Anthoni⁹ clamauit se solū monachi gerē nomē. nulluz legit fecisse miraculū. Cozu⁹ autez portabat sibi quotidie panē p diuinā dispēsatōnez. sic et Helie Et ne in tā lata materia diu immorer. tā martyres q̄z ofesso ēs. viri q mulieres fecerūt et faciūt miracula mltas ob cās. vt scz p̄dicatio eoz et nomen Jhu xpi in quo tñ est salus efficax pbaret. Sic petr⁹ claudū et p illū octo milia iudeoz sanauit. illos in aia. istos in corpe q aia. Sic et ceteri apli nō ad ostēsionē sue sāctitatis. ꝫ ad exaltationē nōis xpi. Aliqñ ne predicatio ꝓpter ministros otemnat. eo q inter hōies cōmunit viuūt sanctitatis q̄z alia testimonia nō habent ex doctrinarum

excellentia sicut Nicolaꝰ martinꝰ ce
teri qꝫ pastores sancti in ꝓpło ouer/
santes ¶ Aliqñ ad ꝯfirmatõez xpi/
anoꝝ nõõũ plene in fide fixoꝝ qꝛ
de facili abscederẽt vel saltẽ in fide
errarẽt ¶ Aliqñ in certis mũdi ꝑti/
bus maiora et plura fiebãt miracu
la. tũ ꝓpter loci vel hõim q̃litatẽ. qꝛ
ceteris paganis et infidelibꝰ erant
ꝓpinq̃ et sic ꝑ oñs difficiliꝰ inducẽ/
di ad fidẽ et ꝓcliuiores ad recessũ.
aut qꝛ ex paganis ꝓpagatiq sic pr̃/
nas ꝯsuetudies difficillime reliquis
sent nisi crebris signis roborati es/
sent. vel ꝓꝑ eoꝝ stolditatẽ et rudi
tatẽ. tã in moꝛibꝰq̃ ingenijs ac sen
sibꝰ vel alias innumeras ꝯditiones
deo notas ¶ Alij fecerunt signa in
vita et faciũt nec tñ ob hoc sãctio/
res imo peiores et damnabiliores
etiã cuãgelio teste sũt et fuerũt/Mul
ti dicẽt mi ait xps. Dñe nõne in no
mine tuo ꝓphetauimꝰ et demonia
eiecimꝰ et virtutes multas fecimꝰ?
Tũc rñdebo illis Amẽ dico vobis
nescio vos vñ sitis. Discedite a me
oẽs operarij iniq̃tatẽ. Sic iudas tra/
ditoꝛ fecit signa. qꝛ cũ ceteris ptãtẽ
accepit eijciẽdo demonia ꝛc Qui q
reuertebanꝫ gaudẽtes. Ecce inqui/
sũt xpo. Etiaz demonia in nõie tuo
subijciunꝫ nobis. Sz vitas eterna
nõ esse in miraculis gloriãdum ait
Nolite in hoc gaudẽ. In quo ergo
mgr bone tuis electis ẽ gaudẽdũ?
Gaudete qꝛ nõia vr̃a scripta sũt in
celis In iudas ꝓditoꝛ et filij iude/
oꝝ et vsq̃ hodie mlti eijciũt demo
nes cũ tũ sint demoniacis fortẽ de/

teriores. Sz vt xps ostendat nõis
sui vtutẽ et sacroꝝ vboꝝ q̃ illi ꝓfe
rũt efficaciã. vel vt deuotaꝝ precũ
in hũilitate oblataꝝ exauditoꝛẽ se
monstret hec fieri iubit. vel vt scõꝝ
suoꝛum magnificet nomen et glori
am in quoꝛum ecclesijs vl̃ coꝛã q̃ꝝ
reliq̃is ista fiunt. vel alijs de causis
sibi notis ¶ Nõ ergo appetẽda sũt
miracula q̃ cũ malis habenꝫ cõia.
Miracula sanctũ oñõũt. nõ ãt faci/
unt. Ubi ergo nõ est necesse ad cõ
firmationẽ fidei. vel vbi hõies essẽt
ingrati. vel vbi emẽdatõ vite q dei
glia nõ subsequiꝫ. aut vbi sãcti ex te
stimonio sacre scripture. austeritate
vite cũ sãcta ouersatõe. tpaliũ ab/
renũciatõe. xpi imitatione. siue alia
cã ꝑm deũ eoꝝ sãctitas nota ẽ. ibi
vt p̃missi miracula ꝑ hõies exꝑtere
supfluũ videꝫ. Si vo deꝰ faciat mi
racula absolute. ipe nouit quare. cũ
etiã quotidie eiꝰ mirabilibꝰ plena ẽ
terra ¶ Probatio ãt sanctitatis ꝑ
miracula tñ plurimũ est suspecta.
qꝛ vt sup̃ dictũ ẽ malis sũt cõia. et
mlta nõ xpiane ex magice artis ostẽ/
tamẽta sũt q̃ a simplicibꝰ q̃si sãctita
tis miracula acceptanꝫ ¶ Deinde
notãdũ qꝫ in legis tpe ꝑ moysen fi
ebãt signa ingẽtia q̃bꝰ magi q̃doaz
ꝑ incãtatões fecerũt silia. Decem
plagis egra egypti fuit attrita Vir/
ga moyses diuisit maria. eduxit a/
q̃s de petra Demirus ꝓpło suo
de celo pluit manna. transiuit po/
pulus sub Josue iordanis fluenta
Sonitu tubaꝝ et clamoꝛe ꝓstrati coꝛ
ruerũt muri Jericho. Sol nõ occu

buit duoꝝ dieꝝ spacio. supꝝ qꝫ hostes lapides ꝑ grandes ceciderũt e celo. In mandibula asini percussit Samson mille viros. Sitiẽti ꝺ molari dẽte eiusdẽ mãdibule egresse ſt aq̃ largissime. Tpe ꝓphaꝝ helias mortuũ suscitauit. Pallio iordanem diuisit. Curru et eq̃s igneis rapt⁹ ẽ. Helize⁹ eodẽ pallio helie ꝑ fatũ flumẽ ꝑ suo trãsitu siccauit. Sale aq̃s dulcorauit atqꝫ fecũdas fecit. Mittẽti lignũ in aq̃s ferrũ securis natauit. Naamã syrũ ꝺbo dñi i iordane a lepra mundauit. ei⁹qꝫ lepra Jezi adhesit. Mortuũ puerꝝ suscitauit. eoqꝫ mortuo cũ ꝑ hostiũ fugaz cadauer a q̃busdã i ei⁹ sepulcꝝ pie actũ eẽt. ex sacroꝝ ossiũ ꝺtactu reuixit. Innũerabilia sũt alia miracula post creatõez celi et terre. angeloꝝ qꝫ ex nihilo. et hõis ex limo. taz tpe legis qꝫ ꝓphaꝝ facta. ꝫ illis tpib⁹ erãt apta. plurima qꝫ eoꝝ nõ soluz corpalit exhibita ꝫ et magnis sacmẽtis obũbrata. sic eẽ miracula xpi q̃ feẽ i ẽris in ꝓpria ꝑsona. Hec ãt ãtiq̃ miracula q̃tidie in mysterio renouãt i eccia q̃ eẽ tãto maiora sũt q̃nto nõ corpalia ꝫ spũalia. Primo mai⁹ẽ iustificare ipiũ qꝫ creare celũ et terrã vt ꝺt Aug⁹. Jtẽ q̃tidie per dei graz ex nihilo scz pccoꝛib⁹ fiũt angeli. et ex terrestrib⁹ fiũt celestes Mare rubꝝ ꝑ qꝺ sũmẽsis egyptijs trãsim⁹ baptisma ẽ xpi sãguine rubricatũ q̃ euasis vitijs celũ itroim⁹ Manna non figurale ꝫ reale eoim⁹ agnũ paschalẽ xpm tollẽtem pcca mũꝺi i vitate mãducam⁹. Visũ auditũ gustũ ceterosqꝫ sensus et mẽbza inuicẽ sanam⁹cũ ad ꝺbũ ꝺi audiẽdũ. ad deũ diligẽdũ. ad ei⁹ ꝓceptа seruãdũ. ad ekias dandũ. pcca fugiẽdũ. celestia appetẽdũ. atqꝫ ad cetera deo placita alknatim, puocam⁹ ac ꝑ ꝫ mortuos suscitam⁹. Hec ſꝫ breuitate otra eos q̃ impugnãt ordinẽ cartꝫ. qz nõ fiãt in eis miracula. imo nec vellẽt. poti⁹ ꝺo facientes occultarẽt sic̃ sepe reptũ ẽ Qꝺ ãt silr ꝺz. ꝓ nec habeãt canonisatũ nisi vnũ scz sanctũ Hugonẽ Linconien. epm. Rñdeo qꝫ nec idẽ ex eoꝝ volũtate ꝫ regis Anglie et suoꝝ instãtia ẽ canonisat⁹ qꝫqꝫ scissime fuit vite. magnis miraculis claruerit. et ꝓcurator carthusie magne ꝓfessus qꝫ extiterit. Credẽdũ q̃z ẽ in infinitũ plures mortuos scõs q̃ q̃ti die mori qꝫ hi sint q̃ canonisati sũt. Neqꝫ eiñ ãtiq̃t⁹ canonisabant ꝫ ex certissima vite scitate colebãt Jt btã maria mag. Johes bap. Apli. ceteri qꝫ plimi. Sz ne passiz ppls in errorẽ iret. eccie censura canonisationis moderamẽ adhibuit Nã ppls falso rumore vel simulato signo vel naturaliũ impssionũ. q̃ circa corpa occisoꝝ vl patibula de nocte arꝺẽt q̃i cãdele. ignar⁹ facillie seduci posset vt latronẽ ꝑ sco hõzaret sicut in aliq̃ scoꝝ legẽdis fẽm repit. Virgo maria nullũ legit in hac vita fecisse miraculũ. nec apli in euãgelijs et eplis de ei⁹ sãctitate q vite excellẽtia mẽtionẽ fecerũt nisi sicut ꝓphete

Cōtra īpugnātes ordi

cecinerūt virginē paritūrā xp̄z Ita illi eā peperisse xp̄m filiū dei. Ñ ex oñti in ℔ solo vēbo q̄p eēt mater dei oēm exp̄sserūt excellētiā et supe minētiā totī⁹ puritatis et sanctitatis. sup oēz creaturā corpalē et spūalē Querē ergo eī⁹ sanctitatē p miracula nō esset sane fidei. Nec miracula q̄ p eā q̄tidie fiūt ad p̄bationē sue sanctitatis exhibenť. nec sanctitati eī⁹ aliq̄d addūt. ꝫ ad manifestādaz eī⁹ erga nos immensaz caritatē et pietatē quā habet ad deuote eā implorātes et venerantes.

Contra impugnantes

Carth. quō nō sit ordo confirmatus

Adhuc pleriqz eosdē impugnāt quō p̄mo nō fuēit cōfirmatus eoz ordo a sede aplica Est plane cōfirmat⁹ et sepe vt patz in plurib⁹ p̄uilegijs et ipis statutis Cui dem⁹ locū huic obiectioni et sub paucis vēbis dicam⁹ sufficē ad confirmatōez cuiuscūqz religionis collegij seu congregatōis spūal⁹ vite sanctitatē. hoc ē in seruitio dei virtuosā pseuerātiā absqz etiā ap/pbatōe sedis aplice. Et hec est ap/pbatio seu confirmatō inuisibilis spiritussancti et ip̄i⁹ vnctio q̄ docz de oñib⁹ p. Jo. ij. Et hoc ē qđ dr Act. v. ca. Si op⁹ nō est ex deo dissolueť Nec ecclia p̄mitiua imo iā p multos annos adulta his cōfirmatōib⁹ et approbatōib⁹ vtebať. Tādē ecclia vides confusionē in religionū multiplicatōe q hereſū pullulatōe stricti⁹ mē carth. nō eē affirmatū

admouens manū tanqz mr̄ solicita reprobauit oēs religiones mēdicātiū. q̄tuor exceptis. Neqz ampli⁹ aliq̄ religio instituēť nisi approbatiōe sedis aplice De religionib⁹ aūt antiqs nō legim⁹ aliqz approbationē exp̄ssā sedis aplice. ꝫ eoz vita scā eccia sciēte et eis vt viris sanctis q approbatis cōicāte et multa et varia p̄uilegia decedente erat eoz plena confirmatio Est ār carthusiēn. ordo ceteris oñib⁹ antiq̄oz exceptis Bñdicti et Augl. ordinib⁹. Fuit eñ circa annos añi ordinez Cistertien. et p centū. xxx. annos añi p̄dicatores q miōres ceterosqz mēdicātes

finis

Tractat⁹ magri Johis

Garson Cancellarij parisien de nō esu carniū Carthusiensiū ordra eos q̄ eosdē ex hoc statuto tanqz indiscretos et inhūanos iudicāt. rōnib⁹ approbās indispensabilē apud eos seruari solitā carniū abstinentiaz

Egregio viro Johi de gonnāt q̄ olim in seculo miles. nunc in xp̄i seruitute cū preclara Carthusienb. familia militās illustrius suus Johes cancellari⁹ indign⁹ parisien. triūphum beatitudinis adipisci. Tua sic opinor meminit prudētia quēadmodū ab inclito p̄ceptore meo nunc epo Cameracen p̄uidez postulasti vt p

tractatū aliquē ex iure diuino q valida disputatōe opescēt ac reuelleret carnales q̄ cecis oculis ac spumāti ore latrāt in religionē carth. tanq̄z irrōnabilis sit et impia ob petuā eor̄ ō nō esu carniū obseruātiā. Attēptauit ꝟ agē idē p̄ceptor me⁹ cui in cancellariat⁹ officio et in cathedra successi imméit⁹. nō tñ ad fundū difficultatis vsq̄quaq̄z puenit. qō agnouerim. plura eñ sibi iugit̄ supirruebāt impedimēta. Quā obrē tui tue q̄z petitōis nō immemor tandē aliqñ sūpta occasione in vna ex lectionib⁹ meis conat⁹ sū. licz virib⁹ imparib⁹ satisfacē pio et feruido religiōis tue zelo. Et si p̄feceriz id qō optaui gr̄as illi a quo oñe donū optimū et p̄fectū. si min⁹ attigerim suppleāt aut corrigāt impfectū meū tui frēs. p̄res mei et alij p̄fundi⁹ sapiētes. Bene vale mei memor in orōib⁹ tuis. Et si latini forsan eloquij non satis es idone⁹ auditor. nolito oqueri qm̄ habes copiā interp̄tū abūdātē p̄cos p̄res loquor q̄r genib⁹ p̄uoluti⁹ oratiōnū suar̄ suffragia egēs et mendic⁹ expostulo.

Grandis et mira est Jobis abstinētia et sobrietas cuz dictū est. locustas et mel silueſtre edebat. Ez horrere de facili solēt abstinētiā q̄ voluptatib⁹ deflunt q̄r de⁹ venter est. et sobrietas ab eis austēritas inculpat̄. ex sua infirmitate viciosa in malo q̄z radicata ꝺsuetudine alienā vitā metiētes iudicāt mirabile esse aut superstitiosum aut indiscretū attenuare corp⁹ diuersis ieiunijs. Cōcessis insup cibis q̄s de⁹ inquiūt creauit ad pcipiendū cū gr̄ar̄ actiōe irridēt non vtētes. nō aduertūt aut capiūt q̄z leta sit q̄z salubris et expedita et ex bona cōsuetudine q̄z facilis et iocūda reddat̄. deuotor̄ sobrietas q̄ cū apl̄o castigāt corp⁹ suū et i seruitutē redigunt. Qui demū corpali ieunio vitia op̄mūt. mentē eleuant ꝟtutes adq̄runt et p̄mia. Subinde ista est infamis palma vitior̄. et extrema quorūdā criminosor̄ impudentissimaq̄z puersitas sca polluē calūniari bñ acta. et q̄ imitari non p̄sūt saltem volūt ea detestari. Hinc blandit̄ iniq̄tas sibi si de sanctitate ostrēit. pbrū aliqō. si otra bñ viuētes infames snias ptulerit. et alienę vite reprobatōez suā laudē q solamē esse arbitrat̄. Exprimur hanc carnaliū hōim insaniā tū in multis tū nōiatim erga venerabiles p̄res et frēs ō ordine carthusieñ. apud q̄s repit̄ ficubi in eccīa quicq̄z vestigij reliq̄rit p̄dicanda illa p̄iscorum patr̄ deuotio admirabilis feruor et sua ꝑe modū incredibilis otinētia. Hos nāq̄z carth. exagitāt nonnunq̄z imbuti sapia terrena aiali et diabolica dicētes otra caritatē denegare sibi ip̄is p̄sertiz in infirmitate positis esū carniū. Hor̄ ista. vox plane illor̄ est q̄ suspirabant ad ollas carniū egypti fastidito manna Subijt itaq̄z pluries animū aliq̄o

De nō esu seu abstinentia carniū

de hoc scribere vt temptarē fūdit⁹ eruere et cortice sublato medullit⁹ pscrutari io qō difficultatez affert in pñti materia. nūc tandē occasio/ne sūpta ex otractu pñtis lectōis q̄ de abstinētia loq̄t Jobis baptl. co nabit̄ io ip̄z pagē tenuitas ingenij mei absolute q̄dē et buit̄. qm̄ vitas lux ēt intuet̄ nūq̄z meli⁹q̄z dū nuda brcuitate monstrat̄. folijs aut fale/ris verboz nō magnope eget. ob/umbrāt ip̄az qñq̄z et offuscant veri tatē poti⁹ q̄z illustrēt et expediant. Erit igit̄ triplex ocłusio. vna dire/ctc respōsalis. due sequētes difficul tatū nodos tāgent et euoluent. De difficultates p̄cipue q sūmatiz due sūt. vna ō casu necessitatis extreme alia de infirmitatib⁹ et abbreuiatio ne vite. Prima ocłusio p̄t rōnabilit̄ in ordine carthusien. esse lex vel ge/nerale statutū vt null⁹ frater illi⁹ or dinis comedat vnq̄z carnes imo et si petat q̄ sibi nō ministrent̄. Et ad hmōi obseruationē fas est disciplī nā graue otra transgressores insti/tui. Secūda ocłusio nō obstat rōnabi litati p̄fate legis vel statuti q̄ oabi lis ē casus in q̄ frater cartū. etiā p̄ fessus obligaret̄ vesci cārnib⁹ et ali⁹ sibi ministrare teneret̄. Tertia ocłu sio. abbreuiatio vite corpalis aut sanitatis debilitatio nō auferūt rō/nabilitatez p̄fate legis aut statuti. Suadet̄ p indirectū p̄ma ocłusio. qm̄ nisi sic liceret generalit̄ ordinas se. nullo mō sentiendū est q̄ p tanti tpis cursū scz p trecētos annos et ap̄li⁹ talis fuisz lex int̄ ip̄os cartū. p̄mulgata et seruata inter q̄s tot acten⁹ floruerūt sūme religionis et eximie discretōis viri i iure ciuili ca nonico q diuio nō mediocrit̄ instru cti. Neq̄q̄ insup tolerassz illō eccīa alioq̄n dediss̄z laqueū suis fidelib⁹ filijs. qm̄ eos damnabilit̄ errasse sci uisz. neq̄z tm̄ eos ab errore reuocas set. Alioq̄n p̄terea nō laudassent vi tā taliū sāctissimi viri. quēadmodū deuotus et circumspectissim⁹ frater Bernā. ad frēs de mōte dei eiusdem ordinis scribēs/eos collaudasse re pit̄. imo et ad abstinētiā multā inui tasse. obiectās frēs illis in horren/dis frigorib⁹ magne carthusie ma/nētes. Rursū p directū sic arguit̄ Licitū est vni vel plurib⁹ p totā vi/taz a carniū esu p̄sus abstinē. qm̄ ita fecerūt plurimi laudabilit̄ q q̄ti die faciūt. Et aplus satis innuit di cēs. Nō si esca scādalisat frēz meuz nō mānducabo carnes i eternū. Q̄d non posuisset si non potuisset licite opleri. Potuit g⁹ irrephēsibilit̄ frēi lex siue statutū q̄ illō licitū iugit̄ ser uaret̄. qm̄ infra docebit̄ nil obstare quo min⁹ illud fieri fas existat. Cete rū lex illa rōnabilis tenēda est q̄ re ligioni cōuenit. q̄ disciplīe ogruit. et q̄ saluti p̄ficit quēadmodū tra/hit̄ ex dictis Jsid. Sed lex talis de nō comedēdo carnes est hmōi put experiētia lōga docuit est. Etem̄ sub hac lege et p̄m eā religiosi viri q di sciplinati et de salute sua soliciti vi/xerūt vsq̄z ad senectā bonā q plenā

dieꝝ incolumes in aia ꝙ corꝑe plꝰ qꝫ in locis alijs plurimis vbi cõce/ dit esus caꝰniũ ad saturitatẽ ¶Deni/ qꝫ ostat eos imitatores eẽ antiq̃ꝝ ꝓphetaꝝ et heremitaꝝ helye et he lizei ac Joh̃.bap.alioꝝ q̃ꝫ sanctoꝝ patꝝ ꝑ egyptũ olim degentiũ Jn/ ter q̃s ꝓut refert shiero.i epla vna ad Eustochiũ nõ solũ carnes sed ꝙ coctum aliq̃o comedisse luxuria est ¶Pro oclusionis huiꝰ corroboratõe faciũt ea oia q̃ scripserũt de sobrie tate et abstinẽtia doctores catho/ lici q̃ plurima sũt valde nec egent hic inseri. Legaꝯ shieroñ. in li.cõtra Jouinianũ.vbi ex vetustissimis gẽ/ tiliũ hystorijs sobrietatem stabilit ¶Videaꝯ idẽ in vitas pat.ꝙ Cassia nus in suis collatõibꝰ et institutl. et ꝑspicuũ erit qualiꝯ scoꝝ patꝝ imo virginũ et mulieꝝ abstinẽtia fuit ꝙ in sanitate et in firmitate ostanꝯ mi rabilis. ¶habemꝰ de venerabili pau la cui in vltia qua obijt egritudine sibi ꝑsuadẽi nõ potuit vt vino mo/ dico vteꝛeꝯ. ꝓinde discretões cibo rũ reuellit. Bernardꝰ in omelia.xxx sup cantl. Et multa in hũc modũ re licta sũt a sanctis et celeberrime dis putata. ¶Deinq̃ veritas huiꝰ oclu/ sionis ex deductione sequẽtiũ velut ex nubiũ obiectaꝝ depulsione ma/ gis eluceſcet ¶Jn scda oclusione vnũ supponiꝯ ꝙ dabilis sit casus i quo frater carth̃ etiã ꝓfessus obligeꝯ vesci carnibꝰ et aliꝰ sibi ministrare te neaꝯ ¶Supaddiꝯ ad hec ꝙ istud nõ obuiat rõnabilitati legis añ dicte ꝓbaꝯ suppositũ in casu necitatis ex treme ꝙdabilis est casus infirmita tis vbi medicoꝝ exꝑtoꝝ iudicium et oscia frĩs infirmãtis et alioꝝ si/ bi ministrãtiũ dictabũt ꝙ ipe egro tus absq̃ dubio morieꝯ si nõ adiu/ ueꝯ ꝑ esũ carniũ et edendo carnes dualescat. ¶Nec satis eẽ videꝯ ad ne gandũ possibilitatẽ necitatis huiꝰ extreme illud qõ scripsit q̃dam me/ dicoꝝ mgr̃ Arnoldꝰ de villa noua ꝑ dissolutõe dubietatis ꝓpositę ¶Dit enĩ ꝙ in egritudine qualibet cura/ bili hũidũ radicale sufficienꝯ restau rari ꝑt per vitella ouoꝝ absq̃ esu carniũ req̃sito. ¶Hec euasio nõ vsq̃/ quaq̃ sufficit. nec difficultatis radi cẽ euellit. ¶Stabit itaq̃ ꝙ languẽs de quo est sermo omnẽ abominabi tur vtilẽ cibum ꝑter carnes aut ius eaꝝ. et ꝑsertim vitella ouoꝝ fasti/ diet ita vt comedẽ illa salubriꝯ aut absq̃ vomitu nõ valeat. ¶Q̃ tñ ne otrouersia aut calũnie materia in lõgiꝰ ꝓcedat dabo casũ possibilez vbi aliq̃s carthusieñ. etiã sanꝰ mo/ rieꝯ absq̃ remedio nisi carnibꝰ vti osentiat. vtputa si deductꝰ sit i ma/ nus tyrãnoꝝ vbi vel ex neq̃tia vel aliũde nihil ꝑmitteꝯ sibi offerri ad vescendũ ꝑter carnes. Querendũ ẽ ergo in hoc vel osimili casu necessi tatis. an hmõi carth̃. tenebitur car nes comedẽ. et si sic habeꝯ intentũ. ¶Si dicẽt aliq̃s ꝙ potiꝰ eligẽ habe/ bit mori fame. dicẽ eundẽ oporte/ bit ex oñti in se ipm manꝰ iniciet et erit suimet occisor. Juxta illud vul/

De nō esu seu abstinentia carniū

gatū Aug⁹. pasce fame morientē. si nō pauisti occidisti. nec ad se min⁹ q̄z ad alios p̄ceptū hoc extendit. Preterea ꝺsuetudo aut cōstitutio generalis ecclesie de non comedendo carnes in die veneris nō obligaret ad sui obseruationē in casib⁹ ꝓrib⁹ extreme nc̄itatis. imo nec excusaēt aliquē ab homicidio ꝺ cū possz saluare vitā p esum carniū se vel aliū mori spontanee ꝓmittēt abstinēdo Secludendo tñ sp casum grauis scādali in fide de quo dicēt postea Porro de votis idē est argumētū. Est āt fundamentū radicale preta cte rōis in h̄ qm̄ a lege diuina nl'a lex aut obligatio pure h̄uana pōt absoluere aut excipe vel instituere ꝙ nō obseruet. Eo hec est lex diuina. Non occides. a qua lege non legit̄ per aliqd aliud diuinū ius facta exceptio ista vt p obseruatione ostitutōis aut obligatōis pure humane supueniētis eā transgredi licēt et se mori finere fas esset Inde reclusus aliqs ꝺ vouit non egredi videns aliquē in extrema necessitate famis aut piculi mortis si nō exeat et succurrat cū possit/ p occisore criminabit̄. quāto magis si sibimet in articulo mortis vel tal' nc̄itatis subuenire ꝺtēpserit. Proinde ofir/matio eoz q̄ dicta sē sumit̄ er h̄ ꝙ nulla ostitutio ꝺtra caritatē p̄ robur obtinere. qm̄ lex p caritate sp ferē dū bñ ferē qz est p̄cepti finis ꝙ plenitudo legis ꝟm ap'm. Est aūt ꝺtra caritatē cū in deteriozē vergit exitū se vel aliū ꝺmittere mori mo/dis tactis qñ ex occssione diuina licit⁹ ad vitā patet exit⁹. Deniq̄ p̄ceptū inferiozis seu ostitutio p̄iudicare posset p̄cepto supiozis. dei videlicet. iubentis ne q̄s se perimat qđ q̄z falsū sit nō videt nemo. Obiciet forte aliqs de machabeis ꝺ prius elegerūt hozridā mortē perpeti q̄z carnib⁹ suillis vesci. Similit̄ de quibusdam alijs in veteri testamēto et nouo ꝺ vel ad exemplū virtutis vl' ad euitandū dei iniuriā. vel p castitate seruanda. aut in vltionē inimi/coz vt samson. semet ipos perimerūt. Sed ad multa istoz respondet Aug⁹. diffuse ꝙ de ci. dei. Cui⁹ ꝙia finalis ē ꝙ nisi ex reuelatiōe diuina aut ex speciali instinctu dei dispensante (habet em̄ de⁹ ptātem vite et mortis) nō pōt quisq̄ man⁹ licenē sibi inferre. q̄uis de castitate seruāda specialioz est difficultas que tangēt inferi⁹. De machabeis insuper alia est ratio. qm̄ lex diuina ipos tūc obligabat nō comedē carnes porcinas. Ideo fatendū est ꝙ citi⁹ mortē q̄z esum talē debebant eligē Nō em̄ trāsgredienda ē lex dei p coz palis vite saluatōe. Sec⁹ ē tūc vbi talis legalis obseruatio cessat. Secus ꝓterea vbi nō surgit obligatio nisi ex ostitutōe pure h̄uana. Intelligite vigilanē ꝙ dico de ostitutōe pure h̄uana Fiunt em̄ q̄tidie leges de malefactoꝛib⁹ occidēdis. ꝟ nō sūt solū h̄umane. imo fūdamētū ꝓncipale et auctoritatis robur sortiunt a lege diuina. iubēte vt ꝓpl⁹ suus tollat malū de medio suū mē

bz qđ scãdalisat abscindat. Nolo tñ dicere ꝙ iudices possint ꝑ quolibet pcto ad arbitriũ suũ licenter morte statue aut statutã infligẽ sic de furto mere simplici deducit qui dã doctor Cetez lex dina hz. Nõ fornicabis. nõ piurabis et filia pcepta. Idcirco quãtũcũqz posset aliqs ꝓlõgare vitã suã p fornicatiõz aut p piuriũ nullus ad tlia cõsẽtire debẽt. Sz instabit aliqs rursus et dicet ꝙ oia vota et leges oẽs de q̃ bꝰ loq̃mur fũdant in lege dina. in hac scz. Redde altissimo vota tua Et hũane institutões in illa auctoritate platis data. Qui vos audit me audit ꝛc. Et itez Que dicũt facite ꝛc. Rñdet ꝙ in talibꝰ votis a legibꝰ positiuis ista sp exceptio sbintelligit. nisi vbi otra dei superioris pceptũ cuius finis ẽ caritas militarẽt Inde emersit osiliuz istud In turpi voto muta decretũ. Ex si aliqđ votũ fiẽt aut aliq̃ lex iuberet ab hõibꝰ absqz omni exceptõne tali expressa vel implicita irrationabilitatez manifestam et non tolerãdã lex q votũ otinerẽt. Quo pacto sic qm̃ euenire posset casus qui legẽ dei in sui obseruatõe violarẽt ꝓut supponit declaratũ eẽ satis. Et arbitror illđ qđ in hac scda cõclusiõe supponi dicebat dabilẽ eẽ scz casũ in q̃ frater carthusiẽ etiã ꝓfessus obligaret vesci carnibꝰ et aliꝰ sibi ministrare teneretur. Et iste casus est necessitatis extreme seu p infirmitatẽ seu p tpis aut loci a tyrannidis importunitatẽ cõtigerit Ista tñ nẽitas q̃ pacto posset forsan nõ sp obligare ad vtendũ carnibꝰ psertim in casu grãdis scandali sequẽs cõclusio declarabit Nũc accedam⁹ qđ reliquũ ẽ in hac cõclusione argumẽtis stabilire vt declarem⁹ ea q̃ dicta sũt sup isto casu necessitatis extreme nõ obuiare rõnabilitati legis vel statuti carthꝰ. de non comedendo carnes. Pro q̃ rmemorãdũ ẽ ꝙ ad ꝫ nullũ votũ exꝑssũ hñt. ꝫ est dũtaxat q̃dã ordinatio siue institutõ positiua. ne hoc q̃sqz eoz ꝑsumat attẽtare. qđ si fecẽrit sbiacebit discipline ordinis et certas penas illic exꝑssas sustinebit. Et ita fuisse olim institutũ apđ q̃sdã alios ordies. vt apud frres pdicatores sb pena carceris referẽte q̃daz accepi. Unde vnum circa qđ pñs difficultas versat. qđ pcipue cãt apđ nõnullos scrupulũ. Fateor itaqz ꝙ nullꝰ casus i ordiatõe pdicta excipit. neqz casus infirmitatis. neqz altẽi⁹ nccitatis extreme. Que exceptio si facta fuisset apponerent plẽs digitũ ori suo, q̃ nũc i ordinationẽ talẽ oblatrãt. Sz rñdeo ꝙ exceptõez hãc addẽ neq̃qz oportuit. imo nec ogruum fuit. Ex nõ optuit oñdit primo qz lex naturalꝫ et dina sufficienꝫ excipiũt Nũqđ leges oẽs tã ecclastice q̃z dine q̃uis ferantur vniformit. suscipiũt tñ exceptõz ꝑ ut a pbo tradit. et ex earũdẽ inspectione cognoscit. Illã vo exceptionẽ continuo ad legem subiungi nulla est necessitas. sed nec eiusdem expressio requirit. Que est ratio illa? Quia plerũqz hoc esset impossibile Nimirũ et plerũqz superfluũ ꝑter numerosam et infinitã particularium

circūstantiaꝝ emergētiū varietatē. Kursus exceptio que sufficienē dat intelligi aut aliunde satis trahitur non eget exprimi. Sic est de casu extreme necessitatis respectu legis aut ostitutionis de qua loquimur. Trahit quippe talis exceptio a lege diuina et naturali quantū sufficere debet Quoniaz p similitudinē ad alias leges cōditas vbi similes subintelliguntur exceptōes instruitur quilibet etiam parum doctus ita posse et debere fieri circa institutionem presentem quantūcunqz generaliter lata sit dummodo illam q̄ subintelligenda est exceptionē per expressa verba nequaq̄ excludat. Si enī diceret ostitutō illa q̄ in nullo casu etiā cuiuscunqz necessitatis extreme liceret comedē carnes sub mortali pcō. nescirē fateor ostituti onē istā ab iniquitate defendē. Dz ita nō esse docet textus institutiōis quē inspexi. vbi nec obligatio ferē sub pena peccati mortalis. sed solūmodo sb pena disciplīne ordinis Nec ēt casus tal necessitatis extreme secludit Interrogati siq̄dē eoz aliq̄ excellētes viri p meipz q̄d agerent vbi in deserto aliquo vel carcere nihil haberent pter carnes ad vescendū? Responderūt se comesturos fore absqz omni scrupulo pus q̄ se mori pmitterēt. Audite narrationē. Contigit vnū ex carthb. dum equitaret in tantaz semel famē et sitim incidere q̄ de sanguine equi sui bibēt ne periret. aliud quippe quo tunc sustentaret nō habebat. Dela tuz fuit hoc ad reliquos fratres q̄ necessitatē circūspecte attendentes que legē nō habet eundē absqz disciplina vel quauis pena velut innoxium susceperūt. maxime quia sufficienter cōstare poterat omnib⁹ de necessitate sua. alioq̄n fortassis subiacuisset disciplīne ordinis nō q̄dez ex culpa ꝓpria sed ad euitandū scā dalū alioz. ne deinceps licentiaz et exemplū alij traxissent ad comedē dū carnes p libito Meruisset autē frater ille illā disciplinam ordinis humiliter et innocenter tolerando quēadmodū sentiunt doctores de illo q̄ p ecclīasticā censuraz cogeret habitare cū illa q̄ ad veritatē non est vroz sua legitima quāuis ita decernēt eccīa q̄ nō de occultis ꝛ de manifestis determinat Casus alibi ē exp̄ssus. Sic dico q̄ nō eēt q̄qz inconueniēs innocentē carthusiēn. p esu carniū aut earūdē ministratiōe disciplīne ordinis ad alioz terrorē et regule inuiolabilitatē subiacere. Ut vero dicit aliq̄s Cur nō exp̄ssus est et excepꝰ casus iste nō citatus extreme. Dixi iā et repeto q̄ illud fieri nō oportuit vt ꝓbaui imo nec cōgruū apud eos fuit vt deduco Sē sus certe hōis q̄z ꝓni sūt ad malū ab adolescētia quātūcūqz in freno et chamo cōstringāt vix edomari pñt q̄n effluāt et effrenes fiāt. Dū ergo paruula eis aperitur rimula licentie aut frenum eis tantisper laxatur fiunt confestim occasione assumpta ex ipsa licentia deteriores. Omnes enī deteriores sumꝰ licentia

vt Comic⁹ dicit. Quãobrẽ si casus aliquis fuisset in institutione p̃fata ocessus expresse de comedẽdo car/nes. formidandũ erat ne paulatim succedẽtib⁹ tpib⁹ magis ac magis dilatata fuisset et extensa hmõi licẽtia et tandẽ plus ad voluptatẽ q̃z necessitatẽ deseruisset Totũ hoc declarabũt ampli⁹ sequẽtia et expientia teste defendit Tertiã postremo oclusionẽ posui q̃ abbreuiatio vite corpalis aut sanitatis debilitatio nõ tollũt rationabilitatẽ p̃fate legis aut statuti Non penit⁹ inutiliter tractandũ hic esse arbitror ꝛ declarandũ quẽadmodũ licitũ est agere multa siue tpalia siue spũalia sint per que et in quibus abbreuiat homo vitã suã aut infirmitatis debilitatẽ incurrit. Secludo tñ i p̃mis q̃ intentio talis hõis citius nature osumentis cursũ id est periodũ etatis siue nõ ferat directe et immediate super eo quod est abbreuiare vitam suã vel corpus in egritudinem trahere tanq̃z super fine principali aut q̃ non fiat pro fine p̃hibito et nequã quẽadmodum multi desperatoꝛ et fortunas suas ferre non valentiũ fecisse legunt et vt stoycorũ errorꝛ facere consulebat. In hoc siquidẽ casu tales grauiter peccant ꝛ p leges merito ẽhonestant. Hic habet q̃z veritatis locũ illa Hieronymi sententia. q̃ nõ refert si quis per immoderatã abstinẽtiã se paulatim interficiat aut subito. His p̃missis probo quod assumptum est

Licere scz plerunq̃z abbreuiare vitã suã in varijs occupationib⁹ studijs et artibus. Ad oppositam em̃ assertionez sequũtur absurditates innumere. inẽ q̃s illa nõ mediocris ẽ. q̃ q̃libz teneret vacare studio medicine aut medicoꝛ cõsilijs atq̃z regiminib⁹ continue vti deberet. Quare sic? Constat nempe q̃ ex ignorãtia medicinaꝛ preseruatiuaruz ab infirmitate. ꝛ conseruatiuaꝛ sanitatis. ex omissione insuper medicinalis regiminis irruimus in crebras egritudines. et vite abbreuiationez incurrimus. Rursus quilibet obligaretur desistere ab operib⁹ et actibus ex quibus veniunt cõmuniter debilitationes in corpore et eiusdẽ corruptõ velocioꝛ subsequitur. presertim dum tempora sunt intemperata et ex nimio gelu vel estu feruido discrasiant armoniam debite sanitatis. Quid pinde? Sic cẽte agricole colere terram. opilio pascere gregem. vindemiatoꝛ vuas collige re. ruralis falcare fenuz vl̃ segetes cursoꝛ legationem explere desistẽt Et ita passim in om̃ib⁹ huiusmodi penalibus operibus et debite valitudini non paruz aduersis valebit argumẽtũ. Ceterũ posito isto ode mnarent om̃es diuites q̃ delicatis ac p̃ciosis alim̃tis nõ occurr̃et morbis paupeꝛ si sp modis om̃ib⁹ licitis ꝛ possibilib⁹ sit sanitas in se vel alijs de nccitate ꝑuanda vl̃ egritudo pellẽda Pozro cui dubiũ eẽ p̃t q̃n militaris exercitatõ secũ pluri/

De nō esu seu abstinētia carniū

ma accumulet corpis incommoda nūc in ipo belli apparatu. nūc in tē toris aut castris aut sub diuo. de/ mū in ipo hostili cōflictu. Quis ne/ get in his abbreuiari vitā multipli cit corpalē? Quid enumerē labores est frigora famē. sitim. curas. vigi/ lias. et vulnera quibus ipa plerun/ q vita fundit extinguit? Quis tñ dixerit ꝓpter hec repelli a militan do reges et alios reipublice recto/ res tāq iniuste agant et in se ipos manus inferāt. Deniq de ipis mer catoribus quid dicturi sūt nre positi oni aduersātes. de quibus ait Flac cus. Impiger extremos currit mer catoꝛ ad indos. Per mare pauperi em fugiens per saxa per ignes. Quis nō videat q tam ipi q innumera/ biles hmōi hec et similia agendo. patiendo q vitā abbreuiāt? Quis nesciat q egritudinib⁹ varijs atte/ runt. Jexti tpalia solūmodo nu/ meram⁹ p quib⁹ adipiscendis. con seruandis aut recupandis non di/ co infirmitati sed vite periculoꝝ moꝛ ti licenter nos exponim⁹. Cōcluda mus igitur arguentes a minoꝛi ad maius q p bonis spūalibus adq/ rendis. obseruādis. aut recupandis seu restaurādis. vel p malis depel lendis nō est qūlibet illicitū vel ir rationabile similia perpetrare. Quāob rem ipi carthusienses pñt subiici regu le vel statuto ad cui⁹ nihilomin⁹ ob seruationē sequit qñq abbreuiatō vite corpalis vel debilitatō sanita

abstinētia carniū

tis incurrit. Dz opponet forte scru pulosioꝛ aliquis et queret. si licet omnino medicinā spernere. Et pie rea in enumeratis tpalib⁹ exercitijs fas sit qualitercunq et qūocunq vitam assumere. Et si sic dicatur cō/ sequēter sicut dictū fuisse videri po test. licebit cuilibet absq vitio tem ptandi deū omnib⁹ se periculis moꝛ boꝛ et mortis improuidū obiecta re. Istud vero nondū quisq dixit. Respondeam⁹ dicentes q in pñti materia sicut et in reliquis omnib⁹ obseruare oportet. puerbiū illud po eticum a Terentio cōmemoꝛatum. Ne quid nimis. Quod Oratiꝰ pl⁹ expressit dicens. Est modus in reb⁹ sunt certi denique fines. Ultra quos citra q nequit cōsistere rectū. Hoc dicit pbus describens virtutez esse in medio non quidē indiuisibili. sed in certa latitudine prout est signuz ad sagittam. Actuero qualiter acci piendum sit medium hmōi si quisq vlterius pergat inquirere. Respon deat pro me idem pbus q mediū illud est quo ad nos et vt sapiens iudicabit. Neq enim pōt aliter sub generali regula vel arte notificari tale medium. Idcirco virtus q multa gignit experientia certius q ars sola tale mediuz coniecturat. Et q attendit particulares circumstanti as omnes clarius et solidius ope ratur. quanq ars et doctrina mul tam afferant commoditatem. vir tutis exercitium querentibus .

Sufficit ergo nobis ꝑ nūc verifi/
casse id qđ assūptū est. ꝙ oñdisse ꝙ
medium sobrietatis et abstinentie in
ꝓposito nr̄o nō sic iudicabit a sapi
ente ꝙ omnis debilitatio corpis et
oñe discrimē mortis seu male vali
tudinis euitet. Sed veniam⁹ ad bo
na spūalia bona virtutū postq̄z lo
cuti fuim⁹ de bonis tpalib⁹ vbi lon
ge min⁹ videret excusabilis ꝑ aq̄
sitione eorundē abbreuiatio q̄z tali
bus vite corpalis Enumerem⁹ er/
go aliquas radices causas vel ra/
tiones spūales ꝓpter quas licitū ē
vite hui⁹ moribunde detrimentum
subire vel pati. Et primo quidē ad
obediendū deo. deinde ad satisfaci
endū ꝑ peccato. Rursus ꝑ iuuami
ne charitatis ꝓximi. cetez ꝑ euita
tōe grauis scādali Porro ad q̄ren
dum virtutes in se vel in alio. et ad
extremū pro extirpatione vitioz et
carnis ad spm̄ subiectione. Cōstat
em̄ quo ad primū ꝙ obedientia ꝑt
licite impare vt homo subeat mor/
tē corpalē ꝑ fide sustinenda exem/
plo martyrū. vel vbi de⁹ hōi reue/
laret quēadmodum de samsone et
alīs multis sentit Aug⁹. de ci. dei.
Habet em̄ de⁹ vite et mortis impe/
riū. Modo adhuc ꝙ etiā vbi nō ob
ligaret quis se ipm̄ ꝓdere q̄ queri
tur q̄n xp̄ian⁹ est. pōt tñ in casu pu/
blicis tyrānoz aspectib⁹ pñtare se
et spontanee morti tradere se in at
testationē et laudē fidei sue. sic cm̄
plures ex martyrib⁹ fecisse narrant
qui vel nō cesserunt ꝓsequētib⁹. vel
eos cū potuissent nulla vi a se repu
lerūt vt sancta legio Thebeoz. aut
deniq̄z veritatē eis inuitis et furen/
tib⁹ vitro publicauerunt. Attamen
necessaria est in hoc loco conside/
ratio particulariū circūstantiaruz
et vnctio spiritus docens quando
et vbi hoc fas existit. Si enim hoc
semper licēt non fecisz xp̄us nec di
xisset apostolis. Cum vos persecu/
ti fuerint in vna ciuitate fugite in
aliam. Secūda ratio sicut et sequen/
tes rei accōmodabilioz ē quā agi/
mus. Satisfactio itaq̄z et iustitia se
pe iubet multa fieri ꝑ q̄ abbreuiati
onem sequi vite perspicuū est. vide
mus hoc in iustitia forensi et penitē
tia publica tam in carceribus q̄z in
alīs vindictarū et punitionū mo/
dis innumeris. per famez. per sitim
nuditatem. cilicium. verbera. exiliū
reclusionez. in aere pestilenti et fecu
lento. et per similia horum pro pec/
catis enormibus In foro etiā peni
tentiali quotidianū est. Et quis in
dubiū reuocat q̄n liceat. istas puni
tionū afflictiones deuota volunta/
te suscipere et susceptas ꝑ satisfaci
endo iustitie et deo ꝑ peccatis lau
dabiliter tolerare. Est quorundam
opinio de cōdemnato iuste ad mor
tem per suspendium per carcerez q
famem ꝙ potest absq̄z delicto sub/
terfugere si nihil obstet euasiōi sue.
cuius oppositum non improbatur.
Tradunt alij dicentes ꝙ manere
tenetur ne violet iustitiam et senten
tiam publicā in se latā Nihilom⁹ in⁹

quocūq; mō se hēat veritas de ob
ligatione ad vnū istoꝝ vel ad alte
rū neminē dubitare arbitror quin
odemnatus aliquis talis ad extre
mū supplicū mēitorie possz ñ fugē
cū pateret exitus liber p negligen/
tiā custodū. et pōt vltro subire et
expectare sniaz quā scit a se meritā
et a iusto iudice fulminatā. Sed et
videri posset nō esse penit⁹ impro
babile hominē crimiosū posse ad/
iudicari vt se ipm p se puniret quē
admodō p alios iustissime fit siue p
mortē siue p famis inediā Et hac
obiectiōe forēs et publice iustitie
rōnabilit colligit iustificatio religi
onis carthꝰ. imo et alteri⁹ austēioris.
Cur ei ñ potēit aliqs pccoꝝ suoꝝ
et flagitioꝝ osci⁹q; demeruerit mor
tem eternam. imo et temporalem
si publicarentur. cur inquam nō po
terit talem rigorem vite a suo iudi
ce secreto cui ofessus est impositz
tolerare aut osultū suscipe. quanq;
multo min⁹ pōtendeat se victurū et in
firmitatib⁹ fatigādū Legat Job.
heremita montis synai qui climac⁹
dicit in illo gradu scale mystice in
quo de pnia loquit Refert pfecto
stupenda et forte magis admiran
da q; imitāda sup volūtario carcē
quorundā deū placare sibi volen/
tiū Et hoꝝ pspectiōe sedula liquet
q; rōnabil sit p pccoꝝ carthusi/
ensiū i viuēdo seueritas. imo et p iu
stis quatin⁹ deo satisfaciāt p pec/
catis vel alienis pñs: tpe mie ne
scueri⁹ puniat incōpabiliter ille pur

gatorius ignis aut gehenna. Ter/
tiaz rationē assignaui⁹ caritatē. Er
go pōt nimirū caritas fraternalis
imitatrix esse xpi q; peccata nra ipe
tulit. et languores nros ipe porta/
uit. Sic venerabilis et sanct⁹ pauli/
nus Nolane vrbis epus p filio vi/
due durā seruitutē barbaroꝝ spon
te subijt. Sic venerabilis sanctulus
p diacono morituro semet prebuit
mortis discrimini. Sic deniq; olim
fieri et nūc in ecclesia q̄tidie pspici
mus. Nam et ob hanc precipue ra
tionē fuerūt religiones institute ad
satisfaciendū p peccatis fundato/
rū et generaliter omniū. Sūt nēpe
aliqui in statu plangentium. sic alij
in statu actiuoꝝ iuxta varietatē do
noꝝ et officioꝝ corpis xpi mystici
que distribuit spūssanct⁹ prout vult
Si fas est ergo sicut fas est imo
merces magna pro alioꝝ delictis
satisfactionē in corpe ppio sustinē
licebit vtiq; consequenter vitam in
hoc exercitio breuiare: Laudatur
imperatoris illius iustitia et chari/
tas qui pro filio vidue ad execca/
tionem amborum oculorum adiu/
dicato oculi vnius saluationem in
filio proprio alterius oculorū suo/
rum iactura redemit. Collaudatur
postremo illius amoris par et vin/
culum insigne apud philosophos
vbi vterq; amicorum vicissim pro
altero concertabat occumbere. Si/
mile de virgine quadaz Antheoce
na et milite tractat Ambrosi⁹ decla
matorie. Cur ergo careant pconio

ipi carth. cur non magis attollant laudib⁹ sup eorū charitate. q̄ q̄q̄ a ꝓpr̄is peccatis immunes q expurgati. nihilomin⁹ ferūt sup se crimina alioꝝ in abstinētijs et infirmitatib⁹ plurimis. et quodāmō animaz suā p alijs ponūt. Collaudādi p/fecto sc̄. obtrectatores eoꝝ opprobrio digni. presertim si ecclesiastici sūt. Nā que impietas est eos illud in alijs inculpare qđ suū deberet esse officiū! exercere semet ipos in talibus abstinētijs et nō oīno taliter ꝫ p salute fideliū et diuia placatione ꝓmerendaq aduersis ptātibus debellandis. Naz arma clericoꝝ sūt ieiunia. planct⁹ et lachrymę.

Cetez in quarta ratione posuim⁹ euitationē scandali p quo non dico mala valitudo ꝫ ipa etiā mors subeunda nōnunq̄ ꝫ est. Audiamus aplm. Si esca inquit scādalisat fratrē meū nō manducabo carnes in eternū. Sit ꝑm hoc aliq̄s posit⁹ in vltima necessitate famis coraz idolatris nō alijs cibis vesci ꝓmittūt eū q̄ꝫ idolothitis. nunq̄d sībibit tal⁹ pri⁹ morte ferēs q̄ꝫ comedat in scādaluz sue fidei apud idolatras aut apud fratres xp̄ianos simplices si ex hoc esu pati scandalū ꝓbabilit formident! Puto insuper aplm magis ad euitationē scandali pusillorū q̄ꝫ ad ꝓpriā corpis refrenatiōez aspexisse cū dixit. Castigo corpus meū et in seruitutē redigo Cur hoc agis Paule! Ne inq̄t cū alijs ꝓdicauero ipe reprob⁹ inueniar. Nolo ot cant auditoꝛes mei. Iste plen⁹ ventre de ieiunijs predicat Iste repleta bursa aut arca argento auro et vestib⁹ plurimis. frugalitatē nobis liberalitatēq̄ et inumētoꝝ pcitatē suadē conat Medic⁹ ē curet ꝑmo se ipm Videtis hic mgr̄i et ffres q̄ne cessaria est amplioꝛ vite austeritas in ꝓdicatoꝛib⁹ ꝑlatis et curatis q̄ꝫ in alijs. et si nō ob aliud. ad hoc tñ qz alioq̄n ineffica⁊ redd̄ūt x̄bū suū aut oblocutōes a subditis suis patiūt. Nec excusant penit⁹ q̄ꝫuis edomitā sētiāt carnē suā. aut si obinde pati vite carnalis dispendiū ptimescāt Traducam⁹ nē ad rē q̄ tractat rōez hmōi Sit aliq̄s carthusien. vir ꝓbat⁹ in vltima egritudine constitut⁹ a qua libēabit si carnib⁹ vtat q sciat ꝫ ipe seu p reuelationē seu p medicoꝝ finalē attestatōez. seu qz tale est suū dictamē oscie. Diadvertat nihilomin⁹ quēadmodū verisimile est q̄ꝫ comestione sua ffres alij vel pñtes vel abñtes ad q̄s fama volauerit scandalisabunt. tū qz insolitū est. tū qz nō sufficient erūt informi de casu nēcitatis sue extreme. Deniq̄ qz temptabūt vehementer ad exemplū illi⁹ assumē carnes in cibis etiā si ꝑter et extra nēcitatem extremā est. Formidabit ꝓinde vir hmōi nō absq̄ ratione ne rigoz ordinis paulatim laxatus tandē funditus euanescat neq̄ remedij loc⁹ habeat Que rō! qz nimiꝝ semel lapsa rēligio vt expti scripserūt nūq̄ a⁹ vix regari ꝑt Noua facili⁹ a fundamē/

tis cōderetur pñt quēlibet sup hoc certū reddere aliena facta multaꝝ religionū que ab initio summe disciplineꝫ fuerūt. sed p licentias et laxationes primit⁹ modicas deinceps maiores in hanc tantā effrenatōez corruerūt vt nihil plus abstineant a secularib⁹. nulla in silentio. in ieiunijs. esu carnū. q alijs disciplinis diuersitas inuenīt in tantū quidez vt apud multos stupor sit. si cū ꝓfessionis sue et voti integritate et statu salutis tales viuere arbitrenī. Sed relinquens alios sibi ipis Quero si carthusieñ. ille quē loq̄mur teneaī aut saltē ure possit in casu nr̄o abstinere a carnib⁹ dum talia pie recogitat. reuoluit et formidat. Estimo plane neminē sane intelligētiū vnq̄z dubitaturū q̄n hoc possit. et plures spero dicturos forez q̄ ad hoc pro scandali vitatōe obligaī. Siquidē plus est aia ꝓrimi q̄z corp⁹ ꝓpriuz aut esca Quanto plus ergo estimā de sunt tot aie pñtes et future. imo tota carthusieñ religio. tota seueritas. tota q̄z disciplina. vt q̄dꝫ bat⁹ vir pro modicis vite diebꝰ iam velit nolit pituris tale religioni sue discrimē afferret? Ut quid ꝓterea pro restauratione membri pereuntis et paulo pꝰ necessario deserturi totuz corpꝰ mysticum in ceteris sanioribꝰ membris detrimentū patieī? Quō dabit totū vite florez pro fratribꝰ iste qui tanta cupiditate particulā egraz q̄ marcidā cū eoꝝ nocumento retinere conaī? Non est ad exemū fidus miles et strenuus ille q̄ plagas suas statim refoueri aut sanari querit cuz totius sui exercitus deordinatione periculo vel strage. Puto certe gloriosus ille confessor martinus non fecisset in hac re scrupulū qui suadētes corpꝰ in vltimo agone ostitutū stramentis mollioribus ofouēi magna grauitate cō pescuit. Finite inquiens fratres sinite Ego si aliud exemplū vobis relinquo peccaui. Esto q̄ homo singulari voto perpetue alicuꝰ abstinentie ostrictꝰ soluere. illud pro vltima necessitate debēt. Esto similiter q̄ carthusieñ. aliquis adhuc tenere tur vbi si sufficienter sibi ostaret de nullo sibi obsecuturo fratꝝ vl̄ ordinis scandalo. Nihilominꝰ qz rarissime et quasi nunq̄z circūstātie tales pariter ocurrūt apud carthusienꝭ. potuit cū omni rationabilitate ferri suū generaliter de nō comedēdo carnes statutū. Nouissime ꝑmonē abbreuiantes tractemꝰ simul postremas duas rōnes adquisitionē scz virtutū et exterminiū vitioꝝ ꝓpter q̄s debilitare corpꝰ et abbreuiare vitam plurimū q̄z fas ē et aliq̄n necessitas Proposuit salomon a vino abstrahere carnē suam vt animam suaz transferret ad sapientiaz. Daniel et ceteri ꝓbaꝝ vt diuinis reuelationibꝰ essent idonei pene sup̄ vires corpꝰ sub abstinentia macerabant. Amplius tradunt in ōtēplationibus experti non posse animaz ab egypto tenebrose carnalitatis

nisi per desertū fortis cōtritionis carnalis.corpalē qz abstinentiam faciāt non solū a superfluis ꝫ a multis etiam nc̄arijs Ad hoc traduci pōt etiam illud Gregl. Nemo pōt apphendere qđ sup ipm ē.si pus nescierit mactare qđ ē Bernard⁹ hoc in se ipo et ꝓprio corpe erpleuerat qui ꝓpter hoc in egritudies ꝑpetuas inciderat Hāc esse causā opinor pcipuā cur tanta ē raritas tpe nr̄o eoꝝ qui otēplatiōis arcē ascēdant et illic stent. Exigit ꝺ̄ppe ad hoc sobrietas nonnulla tm̄mō q̄ pseruat mandatū q pccm eximit sed multo aspior ab initio atqz rigidior Tribulatiōes itaqz corpis dilatāt aiam ad supiora et ad inferiora ne dilabaꝫ stringūt Sic ſ inueniēs aia vbi sue affectiōis pes dilateꝫ aut ꝺescat.qm̄ inundaueꝝt aq̄ tribulationis sup terrā sensualitatis regredi opellit cū columba ad interioris arcā quietis Qui ꝺo seiunct talis atqz tribulationū ceterarū aspitatē a se iugiter repulēit mirabor si non expers erit eleuate otēplationis Etſ̄ non assidue persima serpet ei⁹ aimus.otēptus cōi mō cognitiōis alioꝝ sīc a cōmuni ritu viuēdi vel ad tpūs nō semet abducit Videtis ego q̄ntū seruit otēplationis ẋtuti in qua felicitatem pī posuerūt ipa vit⁹ asperitas Porro qđ aget fortitudinis ẋtus.quid zelus aiaꝝ quid spes. qđ fides et charitas.vel vt ipe in hoibus generenꝫ vel genite cōserueneꝫ.augeaneꝫ roborenꝫ Estimo ſ magnipēdēt corpis iacturā dummō p eā finis su⁹ habeaꝫ Ceteruz attēde tibi qđ debeas sanitatis.i. curationis a vicijs q̄ſ vt corp⁹ redimas ferrū patieris et ignē inq̄t Naso Dicerēt alicq̄ sed nō dekmio q̄ p cuitatione doloris nimſ aut deformitatis fas esset alicui⁹ morbū mēbri incuratū relinq̄re.ex quo tſ̄ morbo dimisso breuiareꝫ vita Hec abbreuiatio q̄nto rōnabilius tolerabiꝫ ad euitādos doloēs nō momētaneos sed p vicijs puniēdis sēpiternos Addam⁹ q cōsuetudo naturā imutat vsqz adeo vt venenū cibus esse possit Mltos iā audiui alteri⁹ religionis quib⁹ in egritudine vsus carniū ocediꝫ.dicētes abominationē eis fiēq̄ nauseā ſ carnes gustēt Malūtqz iugiꝫ carē tantū valet in eis ꝺsuetudo. quā pb̄s alterā dicit esse naturā. Esto deniqz q ex eiu carniū ꝓueniret in casib⁹ p̄dicte nc̄itatis plōgatio q̄liscūqz viuendi.q̄s nouit ſ deterior ex ħ postmodū egritudo et lassitudo sequeꝫ? Audi sile Essēt aliq̄ potiones q̄dā medicinales vtpote laxatiue satis idonee p pſi ti statu patiēt̄is.dissuadēt illas fidi medici ne ex vsu taliuz pigra q segnis in futuꝝ reddaꝫ caro Subinde credam⁹ exptis Asserentem itaqz audiui vnū de Carthusiensibus virū plane doctissimū q plures numero morerenꝫ aut egrotarent in eoꝝ religione ſ carnibus vterenꝫ Causā addebat q vigilie et solitudo et q̄es cetā q deuoti/

onis hmōi exercitia digestionē impediūt et ita cruditatez q̄ndam in stomacho relinquūt Duo aliā q̄ vix aut raro tpanr.et sobrie interhec gule incitamēta versarenr Nā cur ob aliud sapiēs vnus medicorū dixit plēs occisos gula q̄z gladio Aō si nullus diceret tñ expiētia loquēte cognoscīr Cur aliunde preterea religiosi et rurales a carnib⁹ imo et a vino et a ceteris gule blandiētib⁹ cibis lōge factis senectā maiorē sepius attingūt q̄z alij voluptuose et opulēte talibus enutriti Preponderāt scio ille que aiam reficiūt cause q̄s diximus vt defendar sobrietas.tñ ita loquendū fuit carnalib⁹ qui carnalia p̄ferūt Ita eoz̄ iniq̄tatez mentiri libi docere debuim⁹ qui abbreuiatōez viuēdi alijs obijcien̄ p crimine suā vitā frequētius et o deus q̄nto indecēti⁹ neq̄us et sordidius sua voracitate et ingluuie mactant suffocant et necant Q̄m in multis estis iuxta sapiētis v̄bū multa ē infirmitas Et p̄m p̄prietatē virgiliani verbi multos etiā viuos vinū somniū q̄z sepeliuit Postremo q̄d craticatio viciosarū libidinū in se ipo ferueniū fieri suadet q̄n nōnulli quia occasionez prestabat alijs luxurie sua pulcritudo se ipos lacerabāt in facie aut cū suis piculis ingentibus exules aufugert! Vulgata ē ioseph historia.necnon benedicti bernardi et similiū Reptus ē mihi insup vn⁹ sōz̄ patrū qui vt elatōnem ex suis virib⁹ osurgentē ope/

sceret in aia magnis a deo p̄cibus obtinuit vt demoniace passiōi corpus subiaceret Nō euagemur vlterius in materia latissima de adquisitione v̄tutū et amissione viciorū stringar p̄mo ad virtutē vnicā castitatis.et q̄stionē q̄one veluti clauū clauo retūdam⁹ Quero ab aduersarijs.si vouere liceat p̄petuaz castitatē Nō ita impudēter desipiunt vt h̄ negēt Non negabūt insuper q̄n dabilis sit casus nēcitat.extreme quo vel a tyrāno aliquo vt p̄pter abūdantiā obsceni illi⁹ hūoris putrescētis vt fieri pōt piclitabitur vita ei⁹ qui vouit castitatē si nō sumat ab ope carnali remediū Dico ergo si talis nō dico fornicari vt adulterari ꝫ mr̄imonialiē vxorem assumē et eā carnaliter ognoscere possit q debeat q̄n hoc agēdo diuturni⁹ viueret vt supponitur Si rādeat q̄ vetū castitat.impedit mr̄imoniū cōtrahendū etiā in illo casu nēcitatis extreme Quero p⁹ Jā hec hz vt cuz votū illō humana tm̄mō volūtate emissū fuēit ac p̄inde p̄cepto illi dīno nō occides quo pacto pōt obuiare! Jraeni p̄us argutū est in scōa ocluſione Rursus pōt sibi a papa cōcedi dispēsatio cōtrahendi.qua dispēsatione facta nūq̄d vxorari tenebitur p licito vsu carnali saluatiuo vite sue.aut si poterit subire mortē ne castitas sua v̄ginalis aut vidualis depereat! Si p̄mū nō h̄ donēt cur nō ita dicere possum⁹ q̄ nō obstañ cā nēcitatis extreme aut supe/

riozis auctozitate ꝑt perpetuo vo/
ueri certa sobzietas sicut ꝙ castitas
Si vero dicant iuxta cõiozẽ opini
onẽ ꝙ talis etiã nõ vouens possit
licite pati mozte ꝑ oseruatõe casti/
tatis ꝓpetue. quãuis hec pati neq/
qz obligeꝯ Uellẽ desiderare vt no
bis darent diuersitatis rationez in
castitate et sobziet ate q̃re nõ vtro/
biqz erit similis hui⁹ diuini ꝑcepti
transgressio Nõ occides. nunquid
talis ꝓseueranter castus in casu no
stro ita se ipm ꝑmere dicẽdus est
interꝑtatiue. qz ad vitã seruandaz
patet eidẽ licit⁹ exit⁹ ꝑ matrimoniũ
sicut de ꝓseueranter abiciente car/
nes nobis opponũt. Diceret fortas
sis ꝙ nulla est põderatio digna cõ
tinẽtis anime ꝑm sapientẽ Uinculũ
insup matrimonij nõ tempale est ꝫ
perpetuũ ꝙ multa secũ fert incõmo
da. Tribulatiõez inqt aplus habe
bũt hmõi. Nolo hic ꝑtinacit̃ oten/
dere nec in alterutrã partẽ firã fer
re sniaz. nolo qm̃ quicqd dicaꝯ ꝓ
nobis ẽ Nã si moꝛs ꝑ castitatis vir
tute tolerat vbi etiam sine delicto
patebit libertas fas est ꝑ virtutis
adeptõne vel oseruatõe vitã nõ so
lũ abbreuiare. sed etiã vltro ꝓpere
qd̃ hic ꝓbandoz assumebam⁹. Si
do moꝛs vsqquaqz declinãda esset
in casu necessitatis talis. et tã votũ
castitatis nõ indiscrete factum fuit
quanqz talẽ casũ nõ exemerit ouin
cit similitudo ꝙ statutũ de abstinen
tia a carnib⁹ rõnabilit̃ factũ vel la/
tũ est. etiã si nulla sit exceptõe ꝑ ex-
ꝓssa verba vallatuz ꝑut in scda
oclusione diceba. Ommutescãt er/
go obtrectatozes quilibet otra san
ctã carthusie sobzietatẽ q̃n potius
venerẽt ipaz tanqz imitatricẽ Jo.
baptiste abstinentiã ꝑm pñtez lecti
onis nre textũ. tanqz insup sanctoꝝ
patꝝ repsentãs exempla atqz vesti
gia. Acceptet̃ ꝓterea tanqz satisfa/
ctoria ꝑ suis alienis qz delictis et
magno iustitie atqz caritatis zelo.
Collaudet etiã velut ꝓficiẽs alijs
exemplo et merito. deniqz suscipiat
quasi generatiua virtutũ. tã moza/
liũ qz intellectualiũ et vitiosarũ cu/
pidinũ potenter repzessiua Nũc ad
medicos ouersus obsecro et obte/
stoz eos ꝑ salutẽ aie sue q̃tin⁹ artẽ
suã q̃ est de medendis coꝛpoꝛibus
arti artiũ q̃ est regimẽ aiaꝝ neqqz
ope vel osilio damnabili añponãt.
sciant ꝙ obseruẽt qm̃ sicut aie coꝛp⁹
ita medicinam theologie et mozali
scie sic̃ architectonice. subijci equuz
est seruire et ancillari. Do nullã id/
circo sanitatẽ coꝛpis medic⁹ aspi/
rare debet modis aut remedijs aie
saluti cõtrarijs. alioqn abutit̃ arte
ꝓpria. et in deum et in se et ꝓximũ
grauiter offendit. Cautũ ergo et ꝑ
tuti osonũ dent suis egrotãtib⁹ ꝑ/
sertim religiosis osiliũ. Caueãt ne
dũ sanare coꝛp⁹ alienũ studeant. sau
ciẽt aiaz suam et alienã. aut ne deo
irato vtrũqz coꝛp⁹ et aia pereat Si
altissim⁹ e terra medicinã creauit si
cut affirmat sapiẽs nõ impugnent
queso deũ per donũ suũ. Audiant

De nō esu seu abstinentia carniū

medici eiusdē sapiētis cōsiliū vt oret deū vt p̄sperent in manib⁹ opera eoꝝ Sic em̄ p̄m eiusdē pollicitatiōnē disciplina medici p quā se suāq; artē deo subiēcit exaltabit caput ei⁹ Do nouissimū nolo putet me aliqs p dicta q̄cunq; p̄cedentia secludere velle discretōis virtutē i abstinētia vel seruanda vel assumenda. Scio itaq; et sic p̄fes determināt q̄ ad deteriorē exitū et cui min⁹ est remedij trahit abstinentia indiscreta q̄; edacitas immoderata Hec aūt discretionis virt⁹ nunq; meli⁹ q̄; in humilitate et obedientia seruat. dū vi/delz p̄prius sensus deserit et alieno prudētū et exptoꝝ cōsilio prompte paret atq; subiēcit Hec āt obediētia discretōis mater vbi meli⁹ q̄; in religionū p̄fectoribꝫ locum hz? Illuc inuigilet supioꝝ exercitata discretio vt suā vnicuiq; p̄ qualitate cōditōis loci aut tp̄is abstinētiā limitet et mensuret ne qō p diuino officō sancitū est tollat illud aut notabiliter impediat. Sciāt q̄ corp̄alis exercitatō ad modicū vtilis est nisi p quāto iuuat pietatē q̄ ad oia valet // Dz postulabit a me forsā aliqs min⁹ instruct⁹. qd potissimū in abstinentia ne immoderata sit p̄udens lector attendit? Rñdeo q̄ nō labores. nō veratōes. nō p̄inde abbreuiatōez istā vite corp̄al .tantundē cōsiderat quantū ne sensus efficiāt hebetes ac stolidi p excessiuā in ieiunio aut fletu abundantiam. et vt nō ex cōti rōis iudiciū euertat. sen

abstinentia carniū

sib⁹ etenī vehemēter lesis ledit exinde rōis vsus p̄pter onexionē mutuam p̄ statu p̄ti sensus ad intellēm. Sic credo quantuslibz abstinentie rigor dūmodō sana et integra sensuū viuacitas et iudiciū rōis imperturbatū maneat salua erūt cōia. Ut/uero si otra hanc sensuū q rōnis integritatez aliqs supior a subditis extorquet abstinētiaz etiam in die veneris sancta etsi nō p impari potētia tolerandi q̄m nō oia possum⁹ ille dissimiliter onera abstinēdi diuidat singulis put op⁹ hūt. Affirmo q̄ iam nō discretor sed destructor. nō tutor sed tortor habend⁹ est et tanq; pernitiosa pestis declinand⁹ Nam q̄d fit in subito leso semel rōne ex sensuū p̄turbatōe? Reddit hiq dē hebes. asper attonit⁹ et intractabilis velut aial brutū nec iaz rōnis vsu ducit sed furoris et insipiētie cuiusdaz bestialis impetu circūagitat et raptatur Ruit postremo in hanc desperate p̄ditiōis foueā vt sibi sapiens videat q̄ stolid⁹ est. se ducez esse vult q̄ cec⁹ est. et q̄ p̄fi inops ē et salubris cōsilij alieno p̄sus obedire recusat. Cur ita? qz iā ambulat in magnis et mirabilib⁹ sup se. Jā q; reuelatōib⁹ insolitis q miraculis faciēdis se cogitat idoneū. Jaz somnia. iam fantasias oēs portētuosas p̄uisionib⁹ auctēticis acceptat Jā denīq; nisi miseat ex alto deus p̄im⁹ est corruē e monte illo ad q̄ angel⁹ ascendit. et descendit diabolus. Videtis q̄ncaria sit in rcōrib⁹

pia discretio et discreta pietas q̃ subditos velut attrahẽ cordas nec molliscẽ nimis sinat nec lentescere p̃ desidiã. nec supra modũ tẽdat ne rumpãt p̃ stoliditatẽ ꝛ insipientiaz Opus ꝓfecto plenũ difficultatis. plenũ ꝑiculi et multe vigilie ꝫ meriti grãdis et laudis excelse. nec deerit pie postulantib⁹ vnctio spũs q̃ docz de oñib⁹ Et his ad extremũ perpendere fas est q̃ periculosa sit indiscretis solitudo. quia cũ ceciderint nõ habent subleuantẽ. Secus in religionib⁹ bñ institutis reperit. Hec habui vt dicerẽ sup̃ questione ꝓposita de non esu carniũ. quanq̃z brevitatis amor quedã intacta et quedã nup̃ tacta deserẽ cõpulerit. Hec est laudabilis et in discretione libera sanctoz̃ patrum abstinẽtia. quã etsi peccatoꝛ et secularis imitari nõ valeo aut nõ satis volo. venerorꝛ tñ in alijs ãmiroꝛ et colo venerandam insup̃ colendam qz libens denuncio et libera voce defendo. Spẽo equidẽ ex hac pia sedulitate fructũ orationũ suaz̃ mihi ꝓfutuz̃ apud illũ qui iussit ne grauarentur corda nr̃a in crapula et ebrietate. dñm nr̃m Jh̃m xp̃m qui est bñdict⁹ in secula seculoz̃ Amen

Explicit tractat⁹ de non esu carniũ carthusien.

Sequũtur quedã ꝓpoſitiones excerpte de lectõne cancellarij paris. Anno dñi. Mcccxc. apud sanctũ Victorem occasiõe cuiusdã dubitationis in facto vni⁹ militis carthusiensis

Conuertam⁹ nũc sermonẽ ad decisionẽ ꝓpõite dubitatõnis lr̃alis de vellicatione spicaz̃ alienaz̃ per discipulos xp̃i. an scz il ic fuerit vera ratio. et ex consequẽti ad restitutionẽ fuerit obligatio Introducit hec dubitatio qz lr̃alis est. Et vt in q̃stiõib⁹ aliq̃b⁹ nouit factis fiat aliq̃ satisfactio de obligatis ex furto vl̃ mutuo. si p̃ religionis ingressũ sint immunes a soluendo. Supponam⁹ in p̃mo descriptionẽ furti. Furtum est ctrectatio rei aliene inuito dño Hec est succincta ꝛ geneneralis furti descriptio. cui⁹ declaratio patere poterit ex corollarijs sequẽtib⁹ sup̃ponẽdo q̃ dominiũ rez̃ ẽ duplex. vnũ diuinũ. aliud hũanũ. Dominũ ẽ duplex naturale ꝛ ciuile seu politicũ de q̃ scriptũ est de deo. Dñs vniuersoz̃ tu es. de altero dicit aplus q̃ oñia nr̃a sunt. Et xp̃s. Primum querite regnũ dei et iustitiã eius et hec oia adijcient vobis De tertio scribũt ipẽ leges ciuiles et canonice sicut etiã scꝑtura sacra sepe ome morat. Primũ fundat in titulo creationis et gubernatõis rez̃. scõm in titulo caritatis et iustitie tertium in regulis legis ciuilis et canonice

An liceat ei qui gra

post pcm. ¶ Dicam⁹ ergo veluti corollaria declaratiõe et declarati ua ɔsecutione. q̄ deo approbãte vł iubẽte detentionẽ vel cõtrectatõez cuiuscũq; rei nullũ omittił furtum ab eo qui talẽ se habẽ scit approba tionẽ. Sic excusanł filij israel a fur to dũ spoliaueŕt egyptios Et intel ligił dũ tal' vtił et mouet i hac spo liatõe auctoritate legis diuine. non ꝓpria libidine rapiendi Dicam⁹ vl tra q̄ in abusu cuiuscũq; rei contra legẽ dei omittił aliquo mõ furtum qz fit q̄daz ɔtrectatio rei aliene q̄ scz est ipi⁹ dei. inuito eo. i. ɔtradicẽ/ te et vetante. Sequił q̄ q̄libz iust⁹ p̄t vti re qualibet sine furto. et hoc vtendo p̄m leges ipi⁹ caritatis. q̄a p̄m eã ẽ dñs oim oia possidens ꝛc Da oppositũ. iã fieret extra carita/ tẽ in cui⁹ titulo fundał hoc dñium Sequił q̄ ois pccor q̄ abutił crea/ tura dici p̄t fur ɔtra quẽlibet iustũ qz abutił re iusto⁹ ipis nolentib⁹ hũc abusũ. Sequił q̄ vtens re que a nullo ꝓ tũc possessa est ciuiliť nõ est ex eo fur censend⁹. qz q̄ nulli⁹ ẽ occupãti ɔcedił. Sequił q̄ vtẽs re quã q̄libet hz ꝓ derelicta vel tãq; ꝓ derelicta p̄m interp̄tatõez iuris nõ est dicend⁹ fur et hic fundał ra tionabilitas p̄scriptõis et iusta de/ tentio rei q̄ prius fuit aliena. Justa inquã nedũ in foro otentioso ꝟ cõ scientie. Sequił q̄ vtens re aliqua in casu nccitatis extreme nõ est cen send⁹ fur. qz non fit hic ɔtrectatio inuito dño p̄m iuris diuini et natu/

natus est debitis

ralis. imo et ciuilis interp̄tationem Cõcedũt em̃ i casu necessitatis oia esse cõia ꝓut in textu p̃ti sufficienť fundatũ est Sequił q̄ vtens re mo dici precij q̄ quasi ꝓ nullo reputał nõ debet censeri fur. qz non iudicał q̄ dñs hoc nõ velit aut nõ vellet si hoc sciret. Attendił aũt modicitas precij p̄m p̄sonaꝝ et reꝝ et tẽpoꝝ et aliaꝝ circũstantiaꝝ qualitatem. aut p̄m iuris aut dictaminis recte rõnis interp̄tationẽ. qz qđ vni pa/ rũ esset alteri multũ reputał. Seq̄ť q̄ apli nõ omittebãt furtũ in velli/ catione spicaꝝ qz res modici p̄cij erat. eos insup excusabat nccitas. veniq; dño sciẽte et volente hoc fie bat. nã dñs oim ipe erat xp̄s. Seq̄ tur q̄ detẽtoz rei aliene dũ non hz rez in sua ptãte vt illã restituat. sed vł vi alteri⁹ vel aliũde fcs est impo/ tens. ille nõ dicił tũc detinẽ inuito dño. Jus em̃ interp̄tał q̄ dñs non debet vellé obligare tũc istũ ad im/ possibile ꝓ tpe quo est sic impossibi litas. qz nec deus sic obligat ad im possibile. legi aũt dine debẽt cetere ɔformari Et hic fundał qũo p̄ot absolui in foro ɔscientie quis obli/ gat⁹ ex furto absq; hoc qđ stati re stituat. dũ tñ habeat ꝓpositũ de re stituẽdo tpe et loco iuxta q̄ averit facultas in toto vel in pte. Sequił q̄ detentoz rei aliene si nõ restituat illã dũ restitutõ cederet in p̄iudiciũ et damnũ manifestũ creditoris nõ est fur appellãd⁹ vt si nõ reddat gla diũ furioso. Naz restitutio que pro

caritate instituta est ꝺra caritatez militare nō ꝺz. Sequit ꝙ ꝺetinēs rē alienā ꝺetinet eā inuito ꝺño ꝑm iuris naturalis et ciuilis interꝓtatiōnē ꝺū hz sufficienē vnde statiz reꝺꝺat. ꝺiffert nihilomin⁹ restitutionē in ꝓiuꝺiciū vel in ꝺānū ei⁹ cui⁹ ꝺebitorē ꝓz qz altēi facē qꝺ nō vellet rōnabilē sibi fieri. Itē qz aliter ꝓiret illa q̄ marie seruāꝺa ꝓferenꝺa qꝫ est ciuilis cōicatio si patēt via ꝺefrauꝺandi creꝺitores. et si nō reꝺꝺereē i casu tali vnicuiqꝫ qꝺ suū ē. et hoc in toto vel in parte. Hec aūt est fūꝺamētalis ratio quare ꝺoctores q leges ponūt ꝙ seru⁹ et obligatus rōcinijs publicis nō p̄ñt libē ꝓfiteri. et hec eaꝺē in casu nr̄o se ostēꝺit nec valet allegatio ꝺe ꝺiminutione status sui qz iā nō esset stat⁹ ꝺseruatio. seꝺ ꝺestitutio et ꝺestructio si ex bonis alienis fulciri q̄reret. Sequitur ꝙ sicut fama. q̄ est vita queꝺaz ciuilis nō p̄t sufficienē pecunia mensurari qz sūt ꝺiuersoꝝ geneꝝ. Et sapiēs bonū nomē plus amat qꝫ the sauꝝ. sic iniusta ablatio fame nō ꝓprie ꝺtinet sub furto ꝗ excꝺit ipm. Hoc ꝺra ꝺetractores ꝺeo oꝺibiles q ꝺra sparsores libelloꝝ ꝺiffamatorioꝝ. Sic inferri posset ꝺe auferente vitā liberi hōis vel vxorem alteri⁹. et ita ꝺe reliq̄s. ꝓpter quoꝺ furtū ꝓprie nō ꝺicit ꝺe illis seꝺ ꝺe re que in possessionē ceꝺē solita est. Sequit ꝙ obligat⁹ alteri rōne furti vel ratione pecunie mutuate non p̄t rōnabilē se reꝺꝺē scienē q spon

te impotentez aꝺ satisfacienꝺū vel scluenꝺū. ꝓz qz aliter peccaret cōtra legē tā naturalē qꝫ ꝺiuinā q humanā ꝺe restitutōe ablatoꝝ vl ꝺe ꝺitoꝝ solutione et ꝺe reꝺꝺēꝺo vnicuiqꝫ qꝺ suū est. et ꝺe nō faciēꝺo alteri qꝺ sibi nollet fieri. Nec valet ꝫ allegatio ꝙ aꝺ frugē melioris q alioris vite vult ꝓgreꝺi. qm̄ nō sunt faciencꝺa mala vt bona eueniāt nec aliq̄s ꝺitāꝺ⁹ est cū iactura aliena Sequit ꝙ obligat⁹ ꝓpō mō nō vouet licite aliqꝺ absolute vñ reꝺꝺaē ꝓpetuo impotens satisfacē nō habita licētia vel ꝺsensu illi⁹ cui manet obligat⁹. vel nisi aliū ꝺe pateat ꝓbabiliē mꝺ⁹ aꝺ satisfacienꝺū. pōt tñ vouē sub ꝺoltione vel quantū in se fuerit aut alio tali mō ꝓz qz reputareē hoc sibi vel in fraudem vel in ꝺolū quēaꝺmoꝺū ꝺe seruis exp̄sse leges cōꝺite sūt. Secꝰ vbi nescieē q quaꝺā bona fiꝺe ꝺgnoscereē vo tū emittē qꝺ tunc apparebit ꝺū aꝺ insinuationez mali ꝓtin⁹ resipiscet. Sequit ꝙ obligat⁹ vt ꝺictū est nō est aꝺmittēꝺ⁹ aꝺ ꝓfessionē faciēꝺā in aliqua religiōe nisi religio ꝓ se vel alios se obliget aꝺ satisfaciēꝺū ꝓ sic ꝓfitēte Et ita rōnalis ē et stabili iure tā ꝺiuino qꝫ naturali et hūano funꝺata ꝺsuetuꝺo q̄ petit a ꝓfiteri volētib⁹ si liberi sūt et a ꝺebitis absoluti contra quā instituō nē si ꝓfessio querat fieri ꝓ fraꝺez vel ꝺolum ꝓfitētis religio manet libera vt posteri⁹ eunꝺē abꝺiciat. Si aūt religio sic ipm obligatū prece

An liceat ei qui gra
vel precio scienter admiserit. videt
ad solutionez obligata iuris inter/
pretatione. et si facultas supperat ad
hoc cōpellenda pīsertim si quicq̄ a
pfitente suscepit. Sequit̄ q̄ taliter
obligat⁹ si voueat absolute vel pfi
teat religionē ipe nō ducit lege spi/
ritussci sicut videt dicē Ray. et sui
seq̄ces. Nec est in ꝑ minor rō. imo
forte maior de obligato ad psonā
singularem. q̄z de eo q̄ reipublice li
gat⁹ est. Dz qz spūssanct⁹ nō insti/
gat ad prēm et ad furtū et ad agē
dū otra p̄cepta decalogi vel legis
naturalis. vñ q talis pfessio cēt ob
latio deo de furto vel rapina et de
substantia pauꝑis quasi qui vicți/
mat filiū añ pīez. Et alibi. Ue qui
edificatis syon in sanguinib⁹. Ue/
rū est q̄ obligat⁹ reipublice vel ra/
tione vīuraꝝ vel aliunde ꝑt in casu
a gerente officiū reipublice absolui
vel licentiari. sic̄ ꝑt fieri de obligato
sub incerto vbi fstitutio vaga q̄ in
pios vsus habet fieri sola requirit
Et hic fortassis fuit intellect⁹ aliq̄ꝝ
q̄ oppositū ad ea q̄ dicim⁹ visi sunt
posuisse. Sequit̄ q̄ obligat⁹ modo
dicto vouens intrare religionez dz
differre voti executōez quousq̄ cre
ditorib⁹ satisfecēit. Dz qz alias im/
pletio voti vergeret tūc in deterio
rē exitū. sic̄ dicūt doctores de habē
te patrē in nēcitate ostitutū cui ꝑs
tenet ꝓuidere de necessarijs q̄z vo
tū religionis vel emittat vel emissū
adimpleat. Sequit̄ q̄ obligat⁹ mō
natus est debitis
dicto plus impedit stante tali obli/
gatione religionē intrare q̄z obliga
tus alteri solo voto vel iuramento.
Dz qz si q̄s iurassz sponte vare alte
ri cētū florenos q̄ vellet intrare reli/
gionē. posset hoc facē nō soluendo
centū florenos qz mutaret iuramē/
tū vl votū in meli⁹. Sec⁹ē vbi osur
geret obligatio aliūde ex furto vel
pecunia mutuata. Et sm hoc forte
possunt concordari doctores ali/
qui qui videntur cōtrariari in hac
materia. specialiter Sanctus Tho
mas scda scde quest. vlti. Sequit̄
q̄ obligatus rōne furti vl amoda
ti si nō habeat vnde reddere de bo
nis. tenetur per industriam aut la/
borē suū si ꝑt adq̄rere vnde satisfa/
ctionē possit implere etiaz vbi viuē
duz esset in statu longe inferiori q̄z
status religionis existat. Non enim
omniū est volare ad alta montana
ꝓsilioꝝ impeditis hac vl illa occa
sione alis ad hoc requisitis. Alio/
quin cur nō similiter poterit seruus
ratiocinijs publicis obligatus reli
gionez libere pfiteri vl ad sacros
ordines ꝓmoueri. qđ tñ oēs negāt
ego nō satis intelligo dissimilitudinis
rōnē. Sed̄q̄ q̄ si neq̄z de bonis suis
neq̄z de industria sua poterit iste fie
obligat⁹ vnq̄z satisfacere. vel in to/
to vel in parte et hoc probabiliter
appareat. ipse potest auctoritate vl
de licentia iudicis publici religionē
intrare. Patet quia potest cedē bo
nis suis eadem auctoritate qñ ima/

nis esset actio quã inopia debitorũ excludit. Et hoc intelligendum adhuc videtur vbi persona est libera. et vbi non currit lex vl consuetudo q̃ non habentes vnde soluant luant in corpore. Quemadmodũ habemus in illa muliere cuius duos filios creditor rapuerat ad vendẽdum pro satisfaciendo sibi. Et sic forte accipit illud sapientis Qui fenerat mutuũ seruus est fenerantis. Obligat enim talis ad laborandũ etiam personaliter vt pateat sibi facultas ad soluendum. Nec debet sibi fingere leuit q̃ in laborando patiat detrimentum salutis anime sue Naz in religione forsitan ex obedientia magis habebit circa publica q̃ male alliciẽtia laborem exercere. Similit nec valet allegatio q̃ liber est et q̃ persona liberi hominis nõ potest pecunia compensari. quoniã talis in casu sic se seruum fecit q̃ nõ solum potest in carcerem trudi sed vita priuari fic suspẽdia docẽt furũ Rursuz notetur hystoria vidue que venit ad helizeum dicẽs. Ecce creditor vẽit vt tollat duos filios meos ad seruiẽdum sibi. quarti Regũ. 4to. Sequit q̃ sic obligatus vt dictũ est si facit aliq̃d vnde renunciet bonis sue successionis. aut si distribuat bona vnde pauper q̃ inhabilis perpetuo ad soluendum remaneat. facit quidez stulte q̃ iniuste ap̃s deũ et p̃m conscientiam. nihilomin9 apud forum publicum poterit hec renunciatio seu distributio quãdoq̃ valida reputari. quia nec ferẽ iudiciũ tale nisi de manifestis. nec improbantur illic ea que non possũt de fraude seu dolo conuinci. Et h̃ est laqueus valde magnus si talis non inuenerit homines esse bone fidei illos quibus bona sua credẽdo vel donando dereliquit Postulat tamen equitas communisq̃ bona fides publica vt talis apud iudices relationem aliquam sup̃ hac querela si ad eos deducta fuerit inueniat Primo quia talis non erat vsque quaq̃ liber vt faceret de re sua quod volebat. cuz maneret obligatus ratione furti vel mutui. deinde talis si professionem attentauerit facere. non eo ipso perdidit ius succedendi ad hereditatez iure propinquitatis euenientem. cum professio nulla fuerit: ipo iure presertim reclamante. q̃ contradicente rationabili cõsuetudine religionis sibi notificata et expressa. et ex consequente deficiente cõsensu mutuo religiosorum quem ad hoc requiri nemo dubitauerit. Sequitur q̃ si obligatus hoc modo religionem vouet vt fraudet creditores suos. facit quidem stulte et iniuste Videtur nihilomin9 eidẽ dsulẽdũ q̃ vota religionis quantum poterit etiã foris manens impleat laborando apud creditores et alios q̃ liber fiat mundo. ac deinde subiiciat collum suum christi iugo Prima pars

An liceat ei qui grauatus est debitis

nunc deducta est. et patet aliunde ꝑspicua ratione. qm̃ tota vna religio non debet minori gaudẽ ꝑuilegio. qz aliqs ad rligionẽ illã admittendꝰ sed religio illa manet sp obligata ad solutionẽ debitoꝝ q̃ ꝯtraxit nec excusat eũ ꝓfectio vite iã ꝓfesse. ergo nec aliũ excusabit ꝓfectꝰ vite ꝓfitende. Unde q olim fuit error ꝺemnatꝰ parisi⁹ vni⁹ dicẽtis. q ꝑ sustentatione vni⁹ pueri habil ad lras sacras licebat spolia ꝺiuites abutẽtes diuitijs et ꝺare taliꝑ spe ꝓficiẽdi in republica. Vide ãt si nõ ꝓtim⁹ sit error dicentiũ q licitũ est nõ soluere creditoꝛib⁹ debita rõe furti vel mutui quatin⁹ hõ trãsferat se ad vitã altioꝛẽ. Sed hoc ei q̃ ꝺo aliud ẽ qz creditoꝛes reb⁹ suis spoliare. Si aũt ꝺixerit aliquis. nonne talis intrãꝺo religionẽ cedit bonis suis oĩb⁹ et ita satisfacit? Ꝺouertat q̃ hoc ꝺicit q̃ ꝺo est cedẽ bonis. et sub qua recipit qualificatõe apꝺ iuꝺices. Jurat eñ cedẽs bonis suis q si venerit aut venire potuerit ad pinguiorẽ fortunã soluet in toto vl in ꝑte. ita q quicq̃ lucrari vel hꝛe deinceps potuerit. sit adq̃situz suo creditoꝛi q si sponte se reꝺꝺat impotẽtẽ vidẽ facile est q peierat. Talis sic obligatꝰ si ꝓfessus est religionẽ quãtũ in se fuit. et hoc de ꝺesensu vꝛoꝛis si fuerit maritatꝰ remanet obligatꝰ ad votũ castitatis. remanet etiã obligatꝰ modo ꝺicto vt votũ studeat ad effectũ rõnabilit ꝺeꝺucẽ. et interim viuat sub regulis il

lius quã ꝓfiteri creꝺiꝺit religionis quãtũ circũstãtie reꝝ ꝑmittẽ vide/bunt. Equum est preterea vt creꝺitoꝛes presertim non egentes reꝺãt se benuolos exoꝛabiles ad impletionẽ voti sui ꝺebitoꝛis q repenꝺat ꝺeꝰ vicẽ.

Explicit tractatul⁹ ꝺe obligatione furti vel alteri⁹ rei mutuate vel cõmoꝺate.

Anno. M.cccc.x. cra

stino annunciationis. presuppositis veritatib⁹. xñ. ꝓpositionũ ꝓcedẽtiũ. scilicz. x et. xñ. et aliaꝝ ꝺecem sequẽtiũ. Presuppositio insuper casu ꝓponit ꝑ frẽs carthusien. cui⁹ initiũ est. Quiꝺã Jobes olim miles secularis. Et finit. licet ꝺe ingressu qui ꝺã dissentiãt. Dico ego Job. Cancellari⁹ parisien. indign⁹ ea q̃ sentio ꝺe hoc casu et ꝺe septẽ ꝺubijs supꝛ ipo formatis. Scanꝺalose infideliter et puerse agũt q̃ circa hanc materiã sciẽter variãt et coꝛrũpũt male narrãꝺo casus veritatẽ ꝺũ a ꝺoctoꝛib⁹ responsiones vel opiniones inq̃runt. ptz qz imponũt maculã in gloꝛia ꝺoctoꝝ quantũ in eis est. q tã se ipos q̃z alios in errorẽ ꝺucũt. Hoc pmisi. qz viꝺi quedam scripta nomini meo ascripta que truncate recitata erant. ponendo ꝑtẽ vnam ꝺimittendo alteram. Viꝺi insuper ꝺicta quoꝛundaz magistroꝛũ mihi notoꝛum que nunq̃z fuissent ab eis posita si casus fuisset eis taliter. qualiter mihi presentatus. Preter

tim in hoc ꝙ dicūt illū militē posse repetere diugē suā nec in aliquo teneri ad religionis obseruatōz in toto vel in parte Legi deniqz scripta quozūdā q̄ videnť ideo p̄termissa qz sonabāt aliter q̄z inquirens affectabat Johes miles nō videť sufficienť satisfeciſſe deo et iustitie dum resignādo hereditatē suā in manu fratris nō fecit petito ꝑus assensu suoꝝ creditoꝝ vel saltē de auctoritate illoꝝ supiozis vt pape vel alteri⁹ q̄ translationē poterat validare ¶Hoc dictuz satis innuiť esse vez ex verbis ipi⁹ dubñ dū dicit ꝙ minus caute et min⁹ osulte ꝛc. Et videť eē otrarietas quo mox addit. modo tñ meliozi quo nouit. Poterat enim modū inuenire imo modos meliozes vt vendēdo totā hereditatē et statim soluendo vel qō de cōsensu creditoꝝ feciſſent dictā translationez vel ꝙ de auctozitate pape aut principis q̄ erga creditoēs habuiſſent forte auctozitatē opellēdi eos cōsentire bone equitati vbi ꝑterue agere voluiſſent aut aliquo tali mō Et noteť. xxij. ꝓpositio. Notenť etiā iura positiua de trāslatōib⁹ ffres carthusieñ. cū reuerentia loquendo nō videnť se habuiſſe satis caute et diligenť dū añ pfessionē vel receptionē Jo. militis nō interrogauerūt creditozes suos. et de trāslatōe p̄dicta an essz valida nō informati sūt. Noteť. xvi. ꝓpositio. Attēto eo ꝙ dicūt iura ignozātiā scz latā aut crassā reputari in dolū vel fraudē videť ꝙ iudex in foro exteriozi reputabit p̄dictos ffres et Jo. militez cū fraude et dolo ꝑ cessiſſe niſi sufficienť fuerit informat⁹ ex circūstantiis certis de simplicitate et bona fide p̄dictoꝝ vt ꝙ poterāt rōnabiliť et debeāt nescire modum altez se habendi circa p̄dicta. noteť eadem ꝓpositio. xvi. Addito illo qō statuunt leges et osuetudines laudabiles religionū de modis examinādi aliqs si serui sūt ꝛc Et qūo post annū vel terminū dñs p̄t repetē p̄uū etiā vbi visus est pfessionē emisiſſe forte vna fide quo ad fozi exteriozis iudiciū. Et ꝑ hec tria dca videť esse sufficienť respōsū ad primū dubiū ꝑm duplex iudiciū scz fozi. Dicz enim ꝙ ex circūstātiis reſpōsio trahēda est tā apud deū q̄z apud hōies. Attendať p̄cipue si creditozes qui mō cōquerunť fuerunt negligentes ab initio de cōtradicēdo dicte cessioni vel pfessioni vel si diligētes inuēti sūt. Staret in casu ꝙ ingressus fuiſſet licit⁹ et pfessio sequēs nulla eēt. imo inualida et cassāda. Item plū satis trahiť ex p̄cedētibus vbi q̄s ꝓbabiliť credēt ꝙ dñs su⁹ cui⁹ ē p̄u⁹. vel creditozes oēs essēt mozitui. aut credēt ꝓbabiliť ꝙ placeret eis su⁹ ingressus lz falleret. vel vbi aliq̄ tali ignozātia ꝓbabili laboraret ꝑ testificatōez alioꝝ aut aliū de Qua ignozātia fic stante religionē ingrederet. ꝑz istud in casu ꝟ. Examineť ergo Jo. miles cū frib⁹ carthusieñ. sup ignozātia sua mō dcō Si ffres carthꝟ. poterāt et volebant in omnē euentū satisfacē ꝑ Jo. mi-

An liceat ei qui grauatus

lite tūc manēt obligati nec ē facta fraus creditorib⁹.et ita ꝓfessio valet.Si āt nec poterant nec volebāt satisfacē nec ꝺsentiebāt receptioni Jo.militis nisi sub ꝺditōne implicita nec explicita ꝙ esset liber a debitis.tūc ꝓfessio nō ligat frēs ḋn militē possint et potuerint expellē Sz miles manet obligat⁹ ad vota religionis qñcūqz et quōcūqz potuēit illa oplē qz fecit qꝺ in se est de vouendo.Exemplū de seruo q̄ post reductionē ei⁹ a ꝓfessione emissa ad ꝺnm suū teneť ñ fiat liber votū cōplē. imo etiā stāte ꝺuitute ei⁹ teneť ad ea q̄ ꝓt seruare de votis religionis.vt caste viuē ꝛ alia facē ꝑ q̄ nō ledit vel tollit ꝺbitū ꝺño seruitiū. Noteť.xxiiij.ꝓpositō. Noteť hic ꝺstinctio ꝙ votoꝝ aliqꝺ et qꝺ obseruatū nunqz vergit in deteriorez exitū et illud sp est tenendū. Aliud ꝙ obseruatū qñqz vergeret in deteriorē exitū.et ꝓ tūc nō obseruāꝺū est ḧꝓ alio tpe nō vergēt in deteriorē exitū sua obseruatio. et tunc ligat.Et ꝺm hoc ptz quō votū serui obligat et quō nō. Et ita de milite hec ꝺubitatio ablata ē a dictis meis alias circa materiā hāc quātum vidi ꝑ copiā.Si rep. aī ꝓ sufficiētē examinationē ꝙ frēs carthu. receperunt et ꝺtinuerūt dictū Joḃem militē in fraudē creditoꝝ ipi ꝛ eorū monasteriū censendi sūt obligati ad satisfaciendū creditorib⁹ q̄ntū pñt. Noteť ꝓpositio.xvi.et ꝺm hoc facile est vidē quō dict⁹ Jo. nō ꝓt ꝺcere carnes nec vxorē repetere ꝛc.

t⁹ est ꝺbitis

Noteť mod⁹ ꝺispensatōis quā aꝺuersarij ꝓtendūt habuisse qualiť in fine vult ꝙ redeat obligat⁹ ꝛc.Stā te casu nr̄o videť ꝙ nulla spes sit in Jo.milite ad satisfaciendū creditorib⁹ nisi ꝓtēdendo ius successionis ad causam vxoris.Et cū successionē illā possit eque petē ꝺuēsādo in mō astēio carthꝰ.ꝑ ꝓcuratores ꝺoneos et implorationez auxilij supior. sicut extra ꝺsulēꝺū sibi videť ꝙ maneat et viuat ꝺuersando monastice in claustro suo ꝓ salute aie sue .scā ꝺala religionis sue et alioꝝ. necnō accusationes pcōꝝ ꝺtra vota sua caute ꝺclinando.alioq̄n videat ne amās piculū pereat in illo.Utrum vero ipe Joḃ miles sit nūc habilis ad succedēꝺū vel vxor sua.qz nihil hic inquirit.nihil hic respondeo. Noteť.xxij.ꝓpositio sup hac re

Sequit cedula.

Uniuersis pñtes lras

inspecturis Joḃs de bellomōte rector vniuersitatis mgrorꝝ et scholariū parisi⁹ studētiū salutē in ꝺño sēpiternā. Notū facim⁹ ꝙ anno ꝺñi Mcccc.xxviij.die Maij pñtata ē nobis ex pte ꝺñi Cancellarij eccie parisien.cedula q̄ꝺam papirea ꝺtinēs casū quenꝺā cū rñsionib⁹ et declaratōib⁹ sup dicto casu ꝑ eūꝺē ꝺnm cancell.et alios infra scptos sacre theologie ꝺcte vniuersitatis ꝓfessores cū subscptionib⁹ eorundez ꝑ eorꝝ man⁹ ꝓprias. Cuius q̄ꝺē cedule et subscptōnē tenor seq̄ť in hec ẅba

Quidā olim miles secularis multis obligat⁹ debitis post cessionē oim bonoꝝ suoꝝ quā fecit in pītia dñi sui ac ꝓncipis terre ea resignando in man⁹ frīs sui germani ad op⁹ et vsus creditoꝝ suoꝝ ipīs lz ignorā tib⁹. sic ꝙ accepta a p̄fato ffe suo cautōe ꝓmissi sub sigillo p̄fati ꝓnci pis et sui ꝙ de p̄fatis bonis solue deberet et satisfacē creditorib⁹ eius videlicz militis quondā p̄fati. ipe et diunx ei⁹ abstractioris vt asseru/ it vite desiderio pari se voto licen/ tiātes religionē petierūt. Hec i mo nasterio sācimonialiū vbi recepta et solēniter ꝓfessa p nouem fere an nos acten⁹ māsit. Ipe q̄z in mona/ sterio carthusien. vbi ꝑm formā sta tutoꝝ ordinis carthusien. et in hec verba interrogat⁹. Si liber es. si ab solut⁹. si absq; incurabili morbo. si deniq; de ārelis satisfeci. Rñdit ad singula singillatim ꝙ sic. Qz ad/ iūcto ad vltimā interrogatōez mō satisfactōis vt ꝑmissū ē sup̄ videlz. via cessiōis p̄fate. Ad qd̄ ꝑor mo/ nasterij rñdit in hec ꝛba. Sclas ꝙ si aliq̄o hoꝝ de q̄b⁹ interrogat⁹ es celaueris poteris etiā post ꝓfessio nē expelli. Post hec ꝑm formā ordi nis q statutoꝝ p̄fatoꝝ tanq̄z nud⁹ et paup⁹ suscept⁹ et solennit̄ ꝓfessus est. minime reclamātib⁹ creditorib⁹ suis q̄b⁹ ꝓ tūc vel interim nō fuēat satisfactū. et hinc p septē fere ānos in monasterio ꝑseuerauit. Interea cōtigit fratrē p̄fati quōdā militis infortuniū q̄dam incidē vt videlz ab hostib⁹ suis capet vnde impo/ tēs videt fact⁹ ad exequendum qd̄ ꝓmiserat de satisfactione ꝓ ffe suo milite p̄fato. Post hec ātē mortuus est socer ipi⁹ quondā militis pater videlz olim vxoris sue. vñ ꝑsuaden tib⁹ q̄busdā ꝙsanguineis ei⁹ ac ꝓxin q̄s occasione vt eis videbat aliq̄li ā habita tanq̄z iure ꝓpinq̄tatis ac legitime successionis ex pte vxoris sue quondā p̄fati. monasteriū suum otra ꝓhibitionē ꝓrioris sui ad pe tendū bona quondā soceri sui defū cti vt inde solu̇et debita sua exiuit et ad seculū reuers⁹ habitū suū dimisit carnes comedit et vota ꝓfessiōis sue multiplicit̄ violauit. Et notādū ꝙ in patria illa sez in terra ollādie gelrie et brabātie religiosi tales suc cedūt parētib⁹ vel monasteria pro eis. Sequit̄ in cedula memorata. p/ supposita ꝛitate casus sicut ꝑmissū est. quē casū sub alijs terminis q̄dā alias apud multos de vniuersitate parisien. variauerūt dū eoꝝ opinio nes inq̄rerēt. ꝓpter qd̄ nō est mirā/ dū si tūc vno mō q̄daz rñderunt et nūc aliā dāt rñsionē. qz electis inte rim allegatōib⁹ dicūt ea q̄ sequunt et q̄ vera reputam⁹ doctores infra scꝑti. Primo ꝙ miles olim de q̄ fit sermo incōsulte satis religionez in/ gressus et incaute recept⁹ ē. Exquo ꝑsertim qz cessio bonoꝝ suoꝝ fuit incauta neq; sufficiēs ꝓ liberatiōe sua a manu creditoꝝ suoꝝ lz debu issent citi⁹ reclamasse. Secdo ꝙ ꝓfes sio quam solenniter fecit nō obstan te ꝙ inconsulte ingressus et inceu te susceptus sit ligat eum de iure

An liceat ei qui gratia

tam positiuo q̄z diuino ad vota religionis. Tertio q̄ neuter diuḡ p̄fatoꝝ p̄t alteꝝ post diuoꝛtiū ex mutuo ꝺsensu et approbatōe ordinarij celebratū. ac post ꝓfessionē desuꝑ solennit̄ factā repetē. Quarto q̄ licut neuter p̄t alteꝝ repetē post diuoꝛtiū ac ꝓfessionez. sic nec bona q̄ alteri eoꝝ siue monasterio ex parte ꝓsone interim adq̄sita sūt seu adq̄ri ꝺtigerit in futuꝝ. debent alteri seu monasterio ei⁹ tanq̄z alteri⁹ coniugis coheredi deseruire. Quinto q̄ prefatus olim miles nimis incōsulte et inordinate et illicite sic a monasterio suo recessit. pei⁹q̄z ac piculoſi⁹ reiecto habitu suo foris remanet. et q̄ de necitate salutis oīm tergiuersatōe postposita. q̄ntoti⁹ reuerti tenet̄ ad monasteriū. et resumpto habitu sub disciplia quā ꝓfessus ē degē regulāi Attēto p̄cipue q̄ manēdo extra monasteriū nō ē ide mi les habilioꝛ ad soluēdū. imo min⁹ q̄z intra manēdo. Sexto et vltio q̄ attētis p̄missis ꝓfessio olim militis p̄fati quā fec̄ in religiōe non obuiat directe et de p se obligatōni pori q̄ añ creditoꝛib⁹ extitit obligat⁹. et p oīs māet eis obligat⁹ vt añ. sic q̄ si ipe tpe r̄ceptōis sue ad ordinē aliq̄ secū apportauerit. aut interim. aut in futurū monasteriū p̄fatū de bonis el⁹ pcepit. p tāto saltē sp tenebit̄ satisfacē creditoꝛib⁹ monachi sui donec plenarie eis fuerit satisfactū. Sequit̄ in cedula Sic sētio ego Johs de Gersonno cancl. pariſ. indign⁹. in cui⁹ testim. oniū me subscripſi

t⁹ est debitis

pſi in pñti cedula ꝓpria manu. Attētis etiā additōib⁹ circa p̄dicta q̄s eadē manu mea scripſi Anno dñi. M cccc. xxi. Maij. Ego petr⁹ de dyer reyo mgr̄ in theologia ꝺformiter ad dñm Cancell. in hac materia sētio. in cui⁹ testimoniū hic me ſbscripſi. Ego Jordanus morim mgr̄ in theologia cōformit̄ ad dñm Cancell. in hac materia sentio. in cui⁹ testimoniū hic me subscripſi. Ego Johānes vachoꝛi mgr̄ in theologia cōformit̄ ad dñz Cancl. in hac materia sentio. in cui⁹ rei testimonium me hic subscripſi. Mihi fri Guilbno de bunulla sacre theologie immerito ꝓfessoꝛi videt̄ q̄ dict⁹ miles ꝛe sit ꝓfessus nec p̄t vxoꝛē repetē. q̄n imo cogēd⁹ redire ad monasteriū et ibidē viuē sub disciplina regulāi In cui⁹ signum hic me manu ꝓpria scripſi. Ego mgr̄ Guilhelm⁹ de rancis sacre pagine ꝓfessoꝛ fateoꝛ p p̄ntes q̄ dict⁹ miles de q̄ casus sup̄ponit̄. vere ꝛ realit̄ est ꝓfessus. et obligat̄ ad obseruātiā regularē sui ordis. ꝛ cēsend⁹ ē religiosus. nec p̄t ampli⁹ repetē vxoꝛē licite. si que tñ debita añ ingressū religiōis dictus miles vel ei⁹ vxoꝛ cōtraxerit. dico q̄ si sit possibilitas soluendi ipe vel ipa tenent̄ vel manualit̄ laborādo in monasterio vel ex hēditate p̄na q̄ alicui eoꝝ possit succedē p mortē alicui⁹ parētū soluē p̄dictoꝝ. Sup hac materia pla possint allegari ꝛ dimitto causa breuitat̄. Jn cui⁹ rei testioniū hāc determiatōz ꝓpria mānu scripſi Ego Pe. baardi doctꝰ theol.

cōformiter ad dñm Cancellariū ad alios magros in theologia q̄ in hac materia deliberauerūt. idē dīno ego sētio Ego fr Stephan⁹ sacre theologie professor ac minister sācti maturini pisien ordis sce trinitatis et redēptionis captiuorū ofōrmiter cū opione magrī Johānis de garsonno Cācell ecclie pisien delibero In cui⁹ rei testimoniū signū meū māuale hic apposui Anno dñi. M.cccc.x. Ego Petrus de nogēto magr in theologia sentio debitū et salubre vt miles olim professus redeat ad religionez sub obseruantia regulari. manēs nihilominꝰ creditorib⁹ vt p̄mittitur vel conuentus p eo. hec ꝓpria manu Ego Petrus de Arrech magr in theologia ofōrmit ad dñm cācellariū p̄fatū in hac materia sentio. stante veritate casus eo mō quo positus est in folio precedēti. vna cū q̄busdā circūstantijs mihi p fidedignos oretenus exp̄ssis vtpote q̄ cessio bonoꝝ. ingressus religionis amboꝝ diugum et diuturna eoꝝ mansio in p̄fatis religionib⁹ nō latebāt creditoēs sed eis nota erāt hec oīa. neq̄ ptūc reclamabant. q̄q̄ etiā bona dictoꝝ coniugū si fuissent debite collecta cōseruata et distributa. videbant sufficere ad satisfaciēdū creditoribus infra satis opeten termios Mihi dñico parui sacre theologie indigno p̄fessori videl salua oi correctione ac dicti olim militis reuerētia. q̄ ipi militi nūc asserēti. se ficte intrasse religionē ad finē talē vel talem nō est credēdū. nec ipe licite illam religionem sic egredi potuit sicut de facto egressus est. et vltra q̄ nec etiā vxorē et bona successionis supius tacte. pōt licite repetē seu retinere nomie ꝓprio. scriptum manu ꝓpria Ego mathe⁹ Roedor sacre theologie p̄fessor indignus supposita veritate casus p̄missi et circūstantiaꝝ eiusdē in forma qua ponūtur. sentio ofōrmiter ad deliberationē dñi Cancellarij sup̄ positam In cui⁹ rei testimoniū hanc deliberationē meam ꝓpria manu scripsi et nomine meo signaui In quoꝝ testimoniū nos Jobs rēctor vniuersitatis p̄fate p̄ntes litteras sigilli Rectorie dicte vniuersitatis appensione duxim⁹ muniēdas. Anno et die quibus sup̄.

Finit volumē tertiū operū dñi Johis garsō

Cancellarij pisien impressuz p me Jobem koelhoeff de Lubeck Colonie ciuē Anno gre. M.cccclxxxiij

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

M Theol ℞ Sch 99 a